T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GAZETECİLİK ANABİLİM DALI
GENEL GAZETECİLİK BİLİM DALI

YENİ İLETİŞİM ORTAMLARIYLA BİRLİKTE

DEĞİŞEN KAMU DİPLOMASİSİ PRATİKLERİ

Doktora Tezi

ALPARSLAN AKKUŞ

İstanbul, 2016

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GAZETECİLİK ANABİLİM DALI
GENEL GAZETECİLİK BİLİM DALI

YENİ İLETİŞİM ORTAMLARIYLA BİRLİKTE DEĞİŞEN KAMU DİPLOMASİSİ PRATİKLERİ

Doktora Tezi

ALPARSLAN AKKUŞ

Danışman: DOÇ. DR. MEHMET ÖZÇAĞLAYAN

İstanbul, 2016

MARMARA ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

TEZ ONAY BELGESİ

GAZETECİLİK Anabilim Dalı GENEL GAZETECİLİK Bilim Dalı DOKTORA öğrencisi Abdullah Alparslan Akkuş'nın YENİ İLETİŞİM ORTAMLARIYLA BİRLİKTE DEĞİŞEN KAMU DİPLOMASİSİ PRATİKLERİ adlı tez çalışması, Enstitümüz Yönetim Kurulunun 15.06.2016 tarih ve 2016-21/24 sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından oy birliği / ~~oy çokluğu~~ ile Doktora Tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Savunma Tarihi 22/12/2016

Öğretim Üyesi Adı Soyadı			**İmzası**
1.	Tez Danışmanı	Doç. Dr. MEHMET ÖZÇAĞLAYAN	
2.	Jüri Üyesi	Prof. Dr. EMRE BAĞCE	
3.	Jüri Üyesi	Doç. Dr. EBUBEKİR AYAN	
4.	Jüri Üyesi	Doç. Dr. NECMİ EMEL DİLMEN	
5.	Jüri Üyesi	Prof. Dr. İLKER BIÇAKÇI	

GENEL BİLGİLER

İsim ve Soyadı: A. Alparslan Akkuş
Anabilim Dalı: Gazetecilik
Programı: Genel Gazetecilik
Tez Danışmanı: Doç. Dr. Mehmet Özçağlayan
Tez Türü ve Tarihi: Doktora – Aralık 2016
Anahtar Kelimeler: Kamu Diplomasisi, Yeni Medya, Sosyal Medya, Dijital Medya, Twitter Diplomasisi, Dijital Diplomasi, Siyasal İletişim, Stratejik İletişim, Kriz İletişimi, Kitle İletişimi, Yumuşak Güç, Sert Güç, Akıllı Güç, Toplumsal Hareketler

ÖZET

YENİ İLETİŞİM ORTAMLARIYLA BİRLİKTE DEĞİŞEN KAMU DİPLOMASİSİ PRATİKLERİ

İletişim teknolojilerindeki gelişmeler sayesinde geleneksel medyanın güç kaybedip, yeni medyanın yaygınlaşması ve etki alanını genişletmesiyle birlikte, devletlerin siyasal iletişim stratejilerinde ve kamu diplomasisi uygulamalarında da önemli bir dönüşüm yaşandığını gözlemlemek mümkün olmaktadır. Bu çalışmada, kamu diplomasisi kavramı incelenerek, kamu diplomasisi pratiğinde yaşanan dönüşüm değerlendirilmekte; geçmişte geleneksel medya üzerinden yürütülen kamu diplomasisi faaliyetlerinden, giderek yeni iletişim ortamları ve özellikle sosyal medyayı etkili bir şekilde kullanmaya yönelik yeni bir kamu diplomasi dinamiğine geçişe ve bu yöndeki dönüşüme dikkat çekilmektedir. Bu bağlamda, Türkiye'de kamu diplomasisi uygulayıcılarının bu dönüşüme ne kadar uyum sağlayabildiği de, toplumsal olaylar özelinde incelenmiştir. Konuyu daha iyi değerlendirebilmek açısından, toplumsal olaylar esnasında sivil toplumun sosyal medyaya yansıyan tepkileri ve kamu diplomasisi uygulayıcılarının bireysel-kurumsal Twitter hesaplarından paylaşılan mesajların içerik ve sayısal analizi de yapılmıştır. Bu analizler, Türkiye'deki yabancı gazetecilerle yapılan mülakatların sonuçlarıyla karşılaştırılmış ve Türk kamu diplomasisi uygulayıcılarının, toplumsal olaylar sürecinde bu yeni tür dijital diplomasiye uyum sağlayıp, sağlayamadıkları yanında; bu süreçte Türkiye'nin tezlerini dünya kamuoyuna duyurmada, onları ikna etmede ve algılarını değiştirebilecek bir saygınlık uyandırmada ne kadar etkili olabildikleri de tespit edilmeye çalışılmıştır.

GENERAL INFORMATION

Name and Surname: A. Alparslan Akkuş
Field: Journalism
Programme: General Journalism
Supervisor: Assoc. Dr. Mehmet Özçağlayan
Degree and Date: PhD – December 2016
Keywords: Public Diplomacy, New Media, Social Media, Digital Media, Twitter Diplomacy, Digital Diplomacy, Political Communication, Strategic Communication, Crisis Communication, Mass Communication, Soft Power, Hard Power, Smart Power, Social Movements

ABSTRACT

TRANSFORMATION OF PUBLIC DIPLOMACY PRACTICES IN LINE WITH NEW COMMUNICATION MEDIA

A significant transformation is being observed in states' political communication strategies and public diplomacy practices as social media becomes widespread while traditional media is in decline following massive developments in communication technologies. In this study the public diplomacy term is discussed and the transformation in occurrence is assessed given the former public diplomacy practices performed over traditional media is dramatically shifting towards new media and social media in particular. Accordingly, social movement is selected as a case study to examine how Turkey's public diplomacy practitioners keep up with this transformation. To examine the issue in detail, both civil society reactions on social media and Twitter messages of public diplomacy practitioners are qualitatively and quantitatively examined. These analysis is cross-checked by interviews with foreign journalists in Turkey and it is questioned whether Turkey's public diplomacy practitioners keep up with the change or fell short to stand the pace with digital diplomacy during the social movements and failed to explain Turkey's arguments to the world public opinion. It is argued whether Turkey's public diplomacy record during social movements is considered satisfying or unavailing in terms of its success to persuade global audiences and arouse respect among them to show a bit of appreciation.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No.

TABLO LİSTESİ x
ŞEKİL LİSTESİ xi
KISALTMALAR xii
1. GİRİŞ 1
2. TARİHSEL GELİŞİMİ İÇİNDE KAMU DİPLOMASİSİ 5
2.1. Kamu Diplomasisi Kavramı 6
2.1.1. Kavramın Tarihçesi 9
2.1.2. Kamu Diplomasisi ile Geleneksel Diplomasi Farkı 17
2.1.3. Kamu Diplomasisi ile Propaganda Farkı 22
2.1.4. Kamu Diplomasisi ile Hakla İlişkiler Farkı 26
2.2. Siyasal Halkla İlişkiler ve Kriz İletişimi 33
2.2.1. Kriz İletişiminde Risk Algısı ve Teorik Modeller 37
2.2.2. Dokuz Adımda Kriz İletişimi Stratejisi 38
2.3. Kamu Diplomasisi Teorisi 42
2.3.1. Kamu Diplomasisinde "Güç" Kavramına Yönelik Ayrımlar 46
2.3.1.1. Güç 47
2.3.1.2. Sert Güç (Hard Power) 48
2.3.1.3. Yumuşak Güç (Soft Power) 49
2.3.1.4. Akıllı Güç (Smart Power) 54
2.3.1.5. Entegre Güç (Integrated Power) 56
2.3.2. Kamu Diplomasisi ve Emperyalizm 57
3. GELENEKSEL KAMU DİPLOMASİSİ PRATİKLERİ 62
3.1. Türkiye'de Kurumsal Yapı Olarak Kamu Diplomasisi 64
3.1.1. Türkiye'de Kamu Diplomasisinin Tarihçesi 64
3.1.2. Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü 68
3.2. Kamu Diplomasisi ve Devlet Destekli Geleneksel Medya 72
3.2.1. Amerika'nın Sesi Radyosu (VOA) ve ABD 80
3.2.2. BBC ve İngiltere 85
3.2.3. El Cezire TV ve Katar 90
3.2.4. TRT ve Türkiye 93
3.2.4.1. TRT Avaz 95
3.2.4.2. TRT Kurdî 97

3.2.4.3. TRT El Arabia 99
3.2.4.4. TRT World 100
4. DİJİTAL KAMU DİPLOMASİSİ PRATİKLERİ 104
4.1. Yeni İletişim Ortamlarının Özellikleri 110
4.2. Web 2.0 ve Sosyal Medya 113
4.3. Yeni Medya ve Kamu Diplomasisinin Dönüşümü 122
4.3.1. Dijital Çağda Diplomasi 126
4.3.2. Twitter Diplomasisi 131
5. SAHA ÇALIŞMASI: TOPLUMSAL OLAYLAR VE TWITTER ETKİSİ 146
5.1. Olayların Kronolojisi 148
5.2. Geleneksel Medyanın Tutumu 155
5.3. Sosyal Medya Reaksiyonları ve En Çok Konuşulan Twitter Etiketleri 157
5.4. Resmi Twitter Hesapları 167
5.4.1. Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü Resmi Türkçe Twitter Hesabı 169
5.4.2. Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü Resmi İngilizce Twitter Hesabı 177
5.4.3. Dışişleri Bakanlığı Resmi Türkçe Twitter Hesabı 182
5.4.4. Dışişleri Bakanlığı Resmi İngilizce Twitter Hesabı 186
5.4.5. Dışişleri Bakanına Ait Resmi Türkçe Twitter Hesabı 188
5.4.6. Dışişleri Bakanına Ait Resmi İngilizce Twitter Hesabı 191
5.4.7. Cumhurbaşkanına Ait Resmi Türkçe Twitter Hesabı 192
5.4.8. Başbakana Ait Resmi Türkçe Twitter Hesabı 194
5.5. Sivil Toplum Kuruluşlarının Olaylara İlişkin Değerlendirmeleri 201
5.5.1. İnsan Hakları Derneği (İHD) Raporu 201
5.5.2. KONDA Raporu 205
5.5.3. Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı (SETA) Raporu 209
5.5.4. Türkiye İnsan Hakları Kurumu (TİHK) Raporu 212
5.6. Uluslararası Basına Yansımaları 215
5.6.1. Yabancı Gazetecilerle Mülakat 215
5.6.2. Türkiye'de Akredite Yabancı Gazetecilerin Haberleri 231
5.6.3. Dünya Basınında Yayınlanan Haberler 233
6. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ 236
KAYNAKÇA 248
EKLER 275

TABLO LİSTESİ

Sayfa No.

Tablo 1: T.C. Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlük Yapısı 70
Tablo 2: Küresel Sosyal Medya Ağları, 2016..... 117
Tablo 3: Aktif Türk Twitter Kullanıcıları Günlük Artışı..... 158
Tablo 4: Twitter En Çok Konuşulanlar Listesindeki İlk 20 Etiket 160
Tablo 5: Twitter'da En Yaygın Üç Etiketin Dillere Göre Dağılımı 165
Tablo 6: Resmi Twitter Hesaplarından Atılan Mesajların Sayısal Analizi 168
Tablo 7: Türkiye'de Akredite Uluslararası Basın Yayın Mensupları..... 216
Tablo 8: Yabancı Gazetecilerin En Çok Takip Ettiği Twitter Etiketleri 221
Tablo 9: Yabancı Gazetecilerin En Çok Takip Ettiği Resmi Twitter Hesapları..... 222
Tablo 10: Haber Kaynaklarının Yüzde Kaçını Twitter Oluşturdu?..... 223
Tablo 11: Haber Kaynaklarının Yüzde Kaçını Geleneksel Medya Oluşturdu?..... 224
Tablo 12: Yabancı Gazetecilerin Sosyal Tepkileri Öğrendiği Haber Kaynakları 224
Tablo 13: Yabancı Gazetecilerin Resmi Açıklamaları Öğrendiği Haber Kaynakları .. 225
Tablo 14: Yetkililerin Twitter Hesapları Üzerinden Yeterli Bilgi Aldınız mı?..... 226
Tablo 15: Türk Medyasındaki Haberlerin Güvenilirliği..... 227
Tablo 16: Sosyal Medyadaki Mesajların Güvenilirliği..... 227
Tablo 17: Yetkililerin Resmi Hesaplarından Paylaşılan Mesajların Erişimi 229
Tablo 18: Yetkililerin Resmi Hesaplarından Paylaşılan Mesajların Güvenilirliği 230
Tablo 19: Yetkililerin Resmi Hesaplarından Paylaşılan Mesajların Saygınlığı 231
Tablo 20: Uluslararası Gazetecilerin Yayınladıkları Haberler 232
Tablo 21: Uluslararası Basın Yayın Kuruluşlarında Yayınlanan Haberler 234

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa No.

Şekil 1: ABD Kamu Diplomasisi Organizasyon Şeması 71
Şekil 2: TRT6 TV'nin adının TRT Kürdi olarak değiştirilmesi (Türkçe) 97
Şekil 3: TRT6 TV'nin adının TRT Kürdi olarak değiştirilmesi (Kürtçe) 98
Şekil 4: Küresel Sosyal Medya Ağları, 2016 119
Şekil 5: Twitter Mesajı – Zaman Grafiği 161
Şekil 6: Twitter Mesajları Toplam Artış Grafiği 162
Şekil 7: Twitter Mesajlarının Toplam Etki Grafiği 163
Şekil 8: Twitter Mesajlarının Ülke Dağılımı 164
Şekil 9: Twitter'da En Yaygın Üç Etiketin Dillere Göre Dağılım Grafiği 166
Şekil 10: Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü Resmi Türkçe Twitter Hesabı 170
Şekil 11: @BasbakanlikKDK hesabı ekran görüntüsü, 28 Haziran 2015. 170
Şekil 12: @BasbakanlikKDK hesabı ekran görüntüsü, 8 Temmuz 2015. 171
Şekil 13: Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü Resmi İngilizce Twitter Hesabı 177
Şekil 14: Dışişleri Bakanlığı Resmi Türkçe Twitter Hesabı 183
Şekil 15: Dışişleri Bakanlığı Resmi İngilizce Twitter Hesabı 186
Şekil 16: Dışişleri Bakanına Ait Resmi Türkçe Twitter Hesabı 189
Şekil 17: Dışişleri Bakanına Ait Resmi İngilizce Twitter Hesabı 191
Şekil 18: Cumhurbaşkanına Ait Resmi Türkçe Twitter Hesabı 192
Şekil 19: @CBAbdullahGul Hesabı Takipçi-Mesaj İlişkisi Analizi 193
Şekil 20: Başbakana Ait Resmi Türkçe Twitter Hesabı 195
Şekil 21: @RT_Erdogan Hesabı Takipçi-Mesaj İlişkisi Analizi 195
Şekil 22: Olaylarla ilgili ilk haberi nereden aldınız? 208
Şekil 23: Son bir ayda sosyal medyada olaylarla ilgili mesaj paylaştınız mı? 209

KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
AP	Avrupa Parlamentosu
App	Application (Uygulama)
BBC	British Broadcasting Corporation (İngiliz Yayıncılık Şirketi)
BBG	The Broadcasting Board of Governors (Yayıncılık Yönetim Kurulu)
BYEGM	Basın Yayın Enformasyon Genel Müdürlüğü
CBS	Columbia Broadcasting System (Columbia Yayıncılık Şirketi)
CCTV	China Central Television (Çin Merkez Televizyonu)
CD-ROM	Compact Disc Read-Only Memory
CHP	Cumhuriyet Halk Partisi
CIA	Central Intelligence Agency (Merkezi İstihbarat Teşkilatı)
CNN	Cable News Network (Kablolu Haber Yayın Ağı)
Çev.	Çeviren
D.C.	District of Columbia
DİSK	Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu
Dr.	Doktor
Ed.	Editör
FIS	Foreign Information Service (Dış Enformasyon Servisi)
FM	Frequency Modulation (Frekans Modülasyonu)
HES	Hidroelektrik Santral
HTML	Hypertext Markup Language (Hipermetin İşaretleme Dili)
IBB	International Broadcasting Bureau (Uluslararası Yayıncılık Bürosu)
IBM	International Business Machines (Uluslararası İş Makineleri; marka adı)
İHD	İnsan Hakları Derneği
KDK	Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü
KESK	Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu
MTM	Medya Takip Merkezi
MÜ	Marmara Üniversitesi

No.	Numara
OWI	Office of Wartime Information (Savaş Zamanı Enformasyon Bürosu)
RFA	Radio Free Asia (Özgür Asya Radyosu)
RFE/RL	Radio Free Europe/Radio Liberty (Özgür Avrupa Radyosu/Özgür Radyo)
RSS	Rich Site Summary (Zengin İçerikli Site Özeti)
RT	Retweet (Twitter'da bir kullanıcının mesajının tekrar paylaşılması)
s.	Sayfa
SETA	Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı
STK	Sivil Toplum Kuruluşları
STV	Samanyolu Televizyonu
t.y.	Tarih Yok
TC	Türkiye Cumhuriyeti
TF1	Television Francaise 1 (Fransa merkezli özel televizyon kanalı)
TGRT	Türkiye Gazetesi Radyo Televizyon
TİHK	Türkiye İnsan Hakları Kurumu
TL	Türk Lirası
TMMOB	Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği
TMSF	Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu
TOMA	Toplumsal Olaylara Müdahale Aracı
TRT	Türkiye Radyo Televizyon Kurumu
TT	Trend Topic (Twitter'da en çok konuşulan etiketler için kullanılır)
TTB	Türk Tabipler Birliği
TV	Televizyon
U.S.	United States (Birleşik Devletler; ABD için kullanılır)
UGC	User Generated Content (Kullanıcıların Ürettiği İçerik)
USIA	United States Information Agency (ABD Enformasyon Ajansı)
VOA	Voice of America (Amerika'nın Sesi Radyosu)
XML	Extensible Markup Language (Uzatılabilir İşaretleme Dili)

1. GİRİŞ

İletişim teknolojilerindeki gelişmeler sayesinde, yeni medyanın yaygınlaşması ve geleneksel medyanın güç kaybetmesiyle birlikte devletlerin siyasal iletişim stratejilerinde ve kamu diplomasisi uygulamalarında belirgin bir dönüşüm yaşanmaktadır. Bu çalışmada, "Bir devletin, yabancı ülke halklarını kendi politikaları doğrultusunda yönlendirmek üzere tasarladığı iletişim eylem planı" şeklinde özetlenen kamu diplomasisi kavramı ve bunun gazetecilik pratiklerine yönelik dinamikleri incelenmiştir. Kamu diplomasisi uygulayıcılarının geleneksel medyayı kullanma biçimlerinden yola çıkılarak da, yeni medya çağında kamu diplomasisi alanında yaşanan dönüşüm değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Kamu diplomasisi, bir ülkenin yabancı ülke vatandaşları ile iletişime geçmek ve onları kendi çıkarları doğrultusunda yönlendirmek üzere tasarlanmış iletişim eylem planı olarak tarif edilirken, bu özelliğiyle bir dış politika aracı olmakla birlikte, pratikte kitle iletişim stratejilerine de dayanmaktadır. Bu stratejik temel, Siyasal Halkla İlişkiler Yönetiminin bir parçası olarak bir anlamda da yabancı kamuoylarını bilgilendirmeyi amaç edindiği için, kamu diplomasisi uygulayıcılarının birincil hedef kitlesini uluslararası gazeteciler oluşturmaktadır. Dolayısıyla, dönüşen kamu diplomasisi pratikleri içinde, gazetecilerin bu değişime nasıl bir tepki verdiklerini de değerlendirmek gerekmektedir.

Kamu diplomasisi kavramı, ülkelerin siyasal hedefleri doğrultusunda çok farklı şekillerde tarif edilebildiği için, tarihsel gelişimi sürecinde de farklı anlamlar kazanmıştır. Bu çalışmada, en doğru tanımına ulaşmak için ilerlerken, kavramın ilk ortaya çıktığı tarihin bile birçok kaynakta yanlış aktarıldığı görülmüş; bu nedenle, kavramın tarihsel süreci içinde ilk kullanımının tespit edilerek, literatüre ve konuyla ilgilenen taraflara bu anlamda daha net bir bakış açısı sunabilme çabasına da girişilmiştir.

Kavram, Soğuk Savaş öncesinde propagandaya yakın bir siyasal iletişim aracı şeklinde tarif edilmiştir. Soğuk Savaş sonrasında modern anlamda dış kamuoylarını dinleme ve anlama çabasını da içeren çift yönlü bir yaklaşıma erişmişken; ABD'de yaşanan 11 Eylül 2001 saldırısı sonrasında ABD'nin terörle mücadelesi politikasına uygun olarak yeni bir anlama kavuşturulduğu görülmektedir.

Devletler arasında tesis edilen ve diplomatlar aracılığıyla yürütülen ilişkiyi tarif eden geleneksel diplomasiden, toplumlar arası ilişkiye odaklanmasıyla farklılaşan kamu diplomasisi, aynı zamanda propaganda ve halkla ilişkilerle de çokça karıştırılmaktadır.

Kavramın tarihsel gelişim süreciyle birlikte incelenmesi ve detaylı tarifi yapıldıktan sonra da, kamu diplomasisi teorisinin, Althuser'in yaklaşımıyla ortaya konan yapısal emperyalizm eleştirileri ve Nye'ın yumuşak güç, sert güç ve akıllı güç kavramsallaştırmaları ile birlikte değerlendirilmesi; böylelikle, kamu diplomasisinin modern anlamda teorik arka planının açıklanması gerekecektir.

Dünyada 60 seneyi aşkın süredir tartışılan kavramın Türkiye'deki geçmişi ise henüz 6 sene ile sınırlıdır. 2010 yılında kurulan T.C. Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü üzerinden, Türkiye'deki kamu diplomasisi örgütlenmesinin incelenmesi ve ABD kamu diplomasisi ile Türkiye kamu diplomasisi kurumsal yapıları arasındaki farklılıkların ortaya konulması, yaklaşım ve pratik uygulamalardaki farklılıkların daha iyi anlaşılmasını sağlayacaktır.

Geleneksel kamu diplomasisi faaliyetlerinin birincil hedef kitlesi durumundaki radyo ve TV kanalları gibi yayıncılık faaliyetleri tarih boyunca, ya bizzat devletler eliyle kurulmuş ve yönetilmiş ya da devletler tarafından finansal olarak desteklenmiştir. Kamuoylarını etkilemek için temelde propaganda amacıyla devlet eliyle kurulan ya da finanse edilen Amerika'nın Sesi Radyosu, BBC, Xinhua, Pravda ya da El Cezire gibi radyo, televizyon, gazete ve haber kanalları örnekleri bir hayli çoktur. Türkiye de bu akımın dışında kalmamıştır. Geleneksel kamu diplomasisi pratiklerinin geleneksel medyaya nüfuz ettiği ve bilgilendirme faaliyetlerinin gazeteciler üzerinden yürütüldüğü de artık bir sır değildir.

Dünyada yaşanan teknoloji devrimi ve sosyal medya kullanımının yaygınlaşmasıyla birlikte siyasal halkla ilişkiler stratejileri de değişmiş ve kamu diplomasisi uygulayıcıları da bu değişime hızla ayak uydurmak zorunda kalmıştır. Web 2.0 şeklinde adlandırılan etkileşimli İnternet altyapısı ve bu altyapının mobil İnternetle birlikte gelişimine paralel olarak ortaya çıkan sosyal medya olgusu, en son araştırmalar ışığında dünya nüfusunun üçte birini, Türkiye'de ise nüfusun yüzde 50'sini içerecek

kadar yaygınlaşmıştır. Tüm dünyada kamuoyunun dijital ortama kayması karşısında siyasal halkla ilişkiler faaliyetleri de hızlı bir şekilde dönüşerek dijital ortama uyum sağlama çabasına girmiştir. Bu anlamda, Türkiye'deki kamu diplomasisi uygulayıcılarının bu dönüşümü yakalamada geç kalıp kalmadığının, örnek olaylar ve sosyal medya üzerine yapılan kalitatif ve kantitatif analizler ışığında tespit edilmesi de gerekmektedir.

Bu süreçle birlikte, tüm dünyada kamu diplomasisi pratikleri de dönüşmekte ve hedef kitleye ulaşmak için artık geleneksel mecraların işlevsiz kaldığı bir ortamda "dijital diplomasi" kavramı ortaya çıkmaktadır. Dijital çağda diplomasinin yürütülmesi de değişime uğramakta ve özel olarak "Twitter Diplomasisi" kavramsallaştırması önem kazanmaktadır.

Twitter Diplomasisi kavramsallaştırmasıyla öne çıkan bu yaklaşım, Türkiye'de 2013 Gezi Parkı eylemleri ile kendisini hissettirmiştir. Bu nedenle çalışmada, 27 Mayıs – 2 Temmuz 2013 tarihleri arasında Gezi Parkı olayları özelinde Twitter etkisinin incelenmesi yapılmış; devletin kamu diplomasisi faaliyetlerini yürütmekle görevli kurum, kuruluş ve yetkililerinin tespit edilerek bunlara ait resmi Twitter hesaplarının nicelik ve nitelik yönünden analizi ve bunların çalışma içinde değerlendirilmesiyle birlikte; bu analizlerden elde edilen sonuçların, Türkiye'deki yabancı gazetecilerle yapılan mülakatlardan elde edilen bulgularla karşılaştırılarak, çapraz kontrol ile doğrulama yönteminin uygulanması gerçekleştirilmiştir. Bunun yanı sıra Türkiye'de çalışmak üzere Basın Yayın Enformasyon Genel Müdürlüğü (BYEGM) tarafından akredite edilen uluslararası basın yayın meslek mensuplarınca yayınlanmış imzalı haberlerin tamamı taranmıştır. Buna ek olarak, Gezi Parkı olayları sürecinde yerleşik basın mensuplarının yanı sıra merkezden gönderilen farklı gazetecilerin de olayları Türkiye'de takip ettiği gerçeğinden yola çıkarak dört uluslararası medya kuruluşu (BBC, CNN, The New York Times, Al Jazeera) seçilmiş ve eylemler süresince Gezi Parkı hakkında yayınlanan haber ve yorumlar analiz edilmiş ve Türk kamu diplomasisi uygulayıcılarının tezlerinin bu medya organları aracılığıyla dünya kamuoyuna ne ölçüde yansıdığı incelenmiştir.

Kamu diplomasisinin başarısını ölçmek için "hedef kitleye erişmek", "güvenilirlik", "ikna edicilik ve saygı uyandırmak" gibi üç temel unsura dikkat

çekilmekte ve başarılı bir kamu diplomasisi uygulaması için bu üç unsurun da aynı anda sağlanmış olması gerektiği belirtilmektedir. Bu bağlamda, çalışmada Türk kamu diplomasisi uygulayıcılarının Gezi Parkı olayları esnasındaki çabalarının da bu kriterler üzerinden değerlendirilmesi gerekecek ve bütün bunların tezin ilgili kısımlarıyla sonuç bölümünde ortaya konulması ve tartışılması yararlı olacaktır.

2. TARİHSEL GELİŞİMİ İÇİNDE KAMU DİPLOMASİSİ

Kamu diplomasisinin tarihsel gelişimi ve akademik tanımlarına girmeden önce ABD Enformasyon Ajansı (USIA)[1] kurumunun (www.publicdiplomacy.org, 1997, s.1) kamu diplomasisi kavramına yönelik olarak geliştirdiği bakış açısıyla konuyu değerlendirmeye başlamak yararlı olacaktır:

> *Siyasi kariyerlerinin basamaklarını henüz tırmanmaya başladıkları erken çağlarında birçok devlet başkanı gibi Enver Sedat[2], Valery Giscard d'Estaing[3], Helmut Schmidt[4], Raul Alfonsin[5] ve Margaret Thatcher[6]eğitim amaçlı değişim programları kapsamında ABD'yi ziyaret ettiklerinde ABD kamu diplomasisinin*

[1] USIA, tam adıyla "United States Information Agency" (ABD Enformasyon Ajansı) kamu diplomasisi fonksiyonlarını icra etmek ve dış politikaya yardımcı olmak amacıyla 1953 yılında dönemin ABD Başkanı Dwight D. Eisenhower tarafından kurulmuş bir teşkilat. 1999 yılında işlevini yitirdiği düşüncesiyle lağvedildi. Uluslararası yayıncılık alanındaki faaliyetlerini yeni kurulan "Broadcasting Board of Governors" (Yayıncılık Üst Kurulu) adlı kuruma, değişim programları ve yayıncılık dışı faaliyetlerini de ABD Dışişleri Bakanlığı bünyesinde yeni kurulan "Kamu Diplomasisi ve Halkla İlişkiler Müsteşarlığı"na bıraktı. 1999 yılında kapandığında 142 ülkede 190 ofisi, 1,822'si uluslararası yayıncılık alanında olmak üzere 6,352 personeli vardı ve sadece 1999 yılı için onaylanmış bütçesi 1.109 milyar dolar idi. USIA'nın orijinal web sayfası, araştırmacılar için Chicago'daki Illionis Universitesi'nin dijital kütüphanesinde Eylül 1999'da kapatıldığı günkü şekliyle korunuyor. (dosfan.lib.uic.edu, 2014)

[2]Enver Sedat: Mısır'ın üçüncü cumhurbaşkanı. Görev süresi: 15 Ekim 1970 – 6 Ekim 1981 (global.britannica.com, 2014)

[3]Valery Giscard d'Estaing: Fransa'da 5. Cumhuriyetin 3. cumhurbaşkanı. Görev süresi: 27 Mayıs 1974 – 21 Mayıs 1981. (global.britannica.com, 2014)

[4]Helmut Schmidt: Batı Almanya Şansölyesi. Görev süresi: 16 Mayıs 1974 – 1 Ekim 1982(global.britannica.com, 2014)

[5]Raul Alfonsin: Arjantin Devlet Başkanı. Görev süresi: 1983-1989.(global.britannica.com, 2014)

[6]Margaret Thatcher: Büyük Britanya tarihindeki tek kadın başbakan. Görev süresi: 4 Mayıs 1979 – 28 Kasım 1990 (global.britannica.com, 2014).

çarkları işliyordu. Latin Amerikalılar yerel televizyon kanallarında yasadışı narkotik ticaretinin Latin Amerikalılar ve tüm insanlar için nasıl tehlike arz ettiğini anlatan "The Trip" (Yolculuk) adlı filmi izlerken, aslında ABD kamu diplomasisini yürüten Amerikan Enformasyon Ajansı (USIA, United States Information Agency) tarafından hazırlanan bir filmi seyrediyorlardı. ABD'li astronotlar Ay'a ilk ayak bastıklarında Neil Armstrong'un sesini yeryüzündeki milyonlarca insana ileten radyo, Amerikan Enformasyon Ajansı bünyesinde faaliyet gösteren Voice of America (Amerika'nın Sesi Radyosu) idi.

Kamu diplomasisinin perspektifini, boyutlarını ve ilgilendiği alanların çeşitliliğini gösteren bu girişten sonra kamu diplomasisinin daha kapsamlı bir çerçevesinin çizilmesi gerekmektedir.

2.1. Kamu Diplomasisi Kavramı

Kamu diplomasisi birçok farklı şekilde tanımlanmaktadır ancak kavram genel olarak bir hükümetin, yabancı bir ülkenin insanlarıyla doğrudan iletişim kurma yoluyla dış politikasını yürütmesi ve ulusal çıkarlarını öncelemesi girişimlerini tarif etmektedir. (Nakamura ve Weed, 2009, s.2)

Kamu diplomasisi alanında 40 yıldan uzun süredir bilfiil faaliyet gösteren Amerikan Enformasyon Ajansı USIA, kamu diplomasisi terimini şöyle tanımlamaktadır (www.publicdiplomacy.org, 1997, 1):

"Kamu diplomasisi, yabancı ülkelerin halklarını anlama, bilgilendirme ve etkileme yoluyla ABD'nin ulusal çıkarlarını ve ulusal güvenliğini korumayı amaçlar. Bu

amaçla ABD vatandaşları ve Amerikan kuruluşları ile yabancı ülkelerdeki muadilleri arasında diyalog tesis edilmesini teşvik eder."

Potter'a göre (2002, s.51) kamu diplomasisi, basitçe, bir hükümetin başka bir ulusun halkını ve aydınlarını, bu ulusun politikalarını kendi avantajına döndürmek amacıyla etkilemeye çalışmasıdır. ABD Dışişleri Bakanlığı'nın hazırladığı Uluslararası İlişkiler Terimler Sözlüğünde (Dictionary of International Relations Terms, 1987, s.85) ise "Kamu diplomasisi, diğer ülkelerdeki kamuoyunu bilgilendirmek veya etkilemek amacıyla yapılan hükümet destekli programlardır. Bu amaçla kullanılan en temel enstrümanlar; yayınlar, filmler, kültürel değişim programları, radyo ve televizyondur." denmektedir. Bu bağlamda Nakamura ve Weed'in, (2009, s.2) "yabancı ülkelerin halklarına basın, yayın ve internet medyası yoluyla ya da diğer erişim faaliyetleri aracılığıyla enformasyon sağlanmasını; sanatsal sergiler ve müzik performansları gibi kültürel diplomasi uygulamalarını ve uluslararası eğitim ve değişim programları düzenlemeyi" kamu diplomasisi faaliyetleri arasında sayması, kavramın kabul edilen tanımlarıyla uyum göstermektedir.

İşin kültürel diplomasi boyutuna kısaca değinmek gerekirse ABD hükümetinin Hollywood ile ilişkisine örnek teşkil etmesi bakımından Usame bin Ladin'in yakalanışını tüm dünyaya anlatan Zero Dark Thirty filmi öne çıkmaktadır. Akkuş (2013, s.51-55), filmin Oscar ödüllü yönetmeni Kathryn Bigelow ve senaristi Mark Boal'ın, CIA ile doğrudan bağlantı kurabilen ve Usame bin Ladin'in yakalanmasında kilit istihbaratı veren kişiyi bizzat sorgulayan iki CIA ajanı ile konuşabilen isimler olduğunu ortaya koymaktadır. CIA'in kültürel diplomasi pratiklerini kullanarak mesajlarını Hollywood üzerinden tüm dünyaya aktarmasının örnekleri çok. Yine Akkuş (2013a)'a göre, ABD vatandaşlarının İran'dan kurtarıldığı gerçek bir operasyonu anlatan Argo filminde, CIA ajanı Tony Mendez çantasına 10 bin dolar koyup Los Angeles'a uçuyor ve Hollywood'da bir film şirketi kuruyor. CIA'in gerektiğinde Hollywood'u nasıl kullandığını pervasızca açık eden Argo, ABD'nin kültürel faaliyetleri artık örtülü şekilde destekleme politikasına son verdiğini ve bunu aleni şekilde yapmaya başladığını göstermektedir. Akkuş (2013a), Sabah Gazetesindeki köşe yazısında "Filmin Oscar ödülünü First Lady Michelle

Obama'nın vermesi ise ABD'nin artık Soğuk Savaş kodlarıyla hareket etmediğinin en açık göstergesi" demektedir.

Kamu diplomasisini bir iletişim süreci olarak değerlendiren Tuch (1990, s.3) ise yine temel amacın, "bir hükümetin kendi ulusunun düşüncelerini ve ideallerini, kendi kurumlarını ve kültürünü aynı zamanda ulusal hedeflerini ve güncel politikalarını yabancı halklara anlatma" olduğunu belirtiyor. Aslında kamu diplomasisi alanı dinamik bir şekilde tanımlanmıştır. Bugün kamu diplomasisi, seçilmiş veya atanmış kamu görevlilerinin uygulayacakları dış politikalarını yabancı ülke halklarına nasıl ilettiği, anlattığı ve ne şekilde tesir ettiğinin çok ötesine geçmiş ve iki uçlu etki-tepki varsayımlarını içerecek şekilde genişlemiştir. Örneğin Malone (1988, s.12), bu sürecin çift yönlü yapılandırılmasının önemini şu şekilde vurgulamaktadır: "Eğer kendi toplumumuzu ve politikalarımızı anlatmak istiyorsak öncelikle iletişime geçmek istediğimiz halkın kültürünü, tarihini, psikolojisini ve özellikle de dilini öğrenmeliyiz."

Kamu diplomasisinin birbirine oldukça yakın çok fazla tarifi olmasına rağmen, zaman içinde küresel boyutta sosyal, politik, ekonomik ve teknolojik dinamiklerin değişmesiyle birlikte kavramın yüklendiği anlamlar da çeşitlenmiştir. Kamu diplomasisini daha iyi anlayabilmek için bu kavramın tarihçesine bir göz atmamızda fayda var. Akçadağ (www.kamudiplomasisi.org, 2014),"Kamu diplomasisi kavramı ilk kez 1965'te Tufts Üniversitesi'nde Fletcher School of Law and Diplomacy'nin Dekanı Edmund Gullion tarafından kullanılmıştır" dese de aslında kamu diplomasisi kavramı ilk kez 160 yıl önce1856'da İngiltere'de kullanılmıştır (Cull, 2006, s.2). Akçadağ'ın atıf yaptığı Gullion'un aşağıda da belirttiğimiz tanımı, belki modern anlamdaki ilk kullanım olarak adlandırılabilir ki o da tartışmalıdır.

2.1.1. Kavramın Tarihçesi

Cull'a göre (2006, s.2) kamu diplomasi kavramı sanıldığı gibi ilk kez Amerika'da değil, 1856'nın Ocak ayında The Times[7] başyazılarından birinde[8] kullanılmıştır. Başkan Franklin Pierce'in[9] tavırlarını eleştiren bir yazıda ve "incelik" kelimesiyle eş anlamlı olarak şöyle kullanılmıştır: "Amerika'nın devlet adamları hatırlamalıdır ki, bizim üstümüzde düşündükleri gibi belirgin bir intiba bırakmak istiyorlarsa, önce kendi halklarına örnek olmak zorundalar. Ve bu konuda incelik (kamu diplomasisi) gibi oldukça cazip ibret alınası bazı hisseler var." [10]

Yine Cull (2006, s.2)'a göre İngiliz gazetesi The Times'dan 15 sene sonra kamu diplomasisi kavramına nihayet bir ABD gazetesinde rastlıyoruz. The New York Times, kamu diplomasisi kavramını ilk kez 1871 yılının Ocak ayındaki bir haberinde (The New York Times, 1871, s.2) Meclis oturumundan[11] alıntı yaparken kullanıyor.

Daha sonra kavramın siyasilerin konuşmalarına da yansıdığı ve ülke gazetelerinde geniş bir şekilde yer almaya başladığı gözlenmektedir.

---

[7]The Times, 1785'te kurulmuş bir İngiliz gazetesidir. 1788'den beri bu isimle çıkmaktadır. Dünyanın ilk gazetelerinden olan The Times, Londra'da basılmakta ve Birleşik Krallık'ın en önemli yayın kuruluşlarındandır.(global.britannica.com, 2014)

[8] Yazının başlığı "Övgüye layık bir arzusu olan Amerikan Başkanı". (Çev. Alparslan Akkuş) İngilizce orijinali: "The American president with a laudable desire" (The Times, 1856).

[9]Franklin Pierce: Amerika Birleşik Devletleri'nin 14. Başkanı, Görev süresi: 4 Mart 1853 – 4 Mart 1857. (global.britannica.com, 2014)

[10]Metin, bu çalışma için Türkçeye Alparslan Akkuş tarafından tercüme edilmiştir. Metnin orijinali: "The statesmen of America must recollect that, if they have to make, as they conceive, a certain impression upon us, they have also to set an example for their own people, and there are few examples so catching as those of public diplomacy." (The Times, 1856).

[11] ABD Kongresi'nde Senato ve Temsilciler Meclisi üyelerinin ortaklaşa gerçekleştirdiği 41. Oturum 2 yıl sürmüştü (Cull, 2006, s.2).

Cull (2006, s.2)'a göre, kamu diplomasisi terimini ilk kullanan ABD Başkanı, Thomas Woodrow Wilson[12] oldu: "11 Şubat 1918'de Başkan Wilson Kongre'deki 'Dört Prensip'[13] konuşmasında dönemin Alman Şansölyesi Georg von Hertling'in on dört maddeye cevabını aktarırken Şansölyenin kamu diplomasisi prensiplerini kabul ettiğini söyledi." (Washington Post, 1918, s.5).

Çok da geniş olmayan kamu diplomasisi literatürü incelendiğinde, genel kabule göre modern anlamdaki kamu diplomasisi teriminin ilk defa, Tufts Üniversitesi Fletcher Hukuk Fakültesi Dekanı ve değerli bir emekli diplomat olan Edmund A. Gullion tarafından kullanıldığı görülmektedir (Cull, 2006). 1965'te kurulan Edward R. Murrow Kamu Diplomasisi Merkezi'nin erken dönem yayınlarından bir tanesinde Edmund A. Gullion, kamu diplomasisini şöyle tanımlıyor:

"Kamu diplomasisi… toplumsal tutumların dış politikanın oluşturulması ve uygulanması üzerindeki etkisi ile ilgilenir. Uluslararası ilişkilerin boyutlarını geleneksel diplomasinin ötesinde kuşatır: diğer ülkelerde kamuoyu oluşturmak için hükümetlerin fikir ekmesi; bir ülkedeki özel kuruluşlar ve çıkar gruplarının diğer ülkedeki ile etkileşime geçmesi; dış ilişkilerin raporlanması ve bunun politika üzerindeki etkisi; diplomatlar ve yurtdışı muhabirler gibi mesleği iletişim olan kişilerle temas kurulması ve kültürlerarası iletişim süreçleri." (Cull, 2006, s.4).

[12]Thomas Woodrow Wilson, Amerika Birleşik Devletleri'nin 28. Başkanı. Görev süresi: 4 Mart 1913 – 4 Mart 1921. ABD'yi I. Dünya Savaşı'na sokan ve ünlü Wilson İlkeleri'ni öne süren kişidir. Milletler Cemiyeti'nin kurucusu ve bir numaralı savunucusu olduğu için 1919 yılında Nobel Barış Ödülü'ne layık görülmüştür. (global.britannica.com, 2014)

[13] ABD Başkanı Wilson, 8 Ocak 1918'de ABD Kongresi'nde yaptığı konuşmada ABD'nin Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra kurulmasını istediği dünya düzenine ilişkin görüşlerini ifade eden 14 Madde açıklamıştı. Wilson Prensipleri olarak da bilinen bu 14 Maddeye ilişkin Alman Şansöylesi'nin değerlendirmelerine cevaben 11 Şubat 1918'de Başkan Wilson, yine ABD Kongresi'nde bu sefer 'Dört Prensip' konuşması yaptı. (ucsdmmw.wikifoundry.com, 2014)

Birçok çalışmada modern anlamdaki ilk kullanım Gullion'a atfedilse de Leonard (2002, s.1), tanınmış bir radyo program yapımcısı ve Başkan Kennedy döneminde USIA'nın direktörü olan Edward R. Murrow'un[14] 1963'te kamu diplomasisi kavramını kullandığını tespit etmiştir. Murrow, 1963'teki bu kullanımında kamu diplomasisini "sadece yabancı hükümetler arasında değil aynı zamanda ve ağırlıklı olarak bireyler ve kurumlar gibi hükümet dışı aktörler arasındaki etkileşim" olarak tanımlıyor ve daha da ileri giderek hükümet dışı aktörlerin, hükümetlerin ortaya koyduğu bakış açısına ilaveten kendi farklı görüşlerini sunması gerektiğini ifade ediyor. Murrow'un bu tanımlaması, kavramın bugünkü anlamına oldukça yakındır ve Gullion'dan en az iki sene önce yapılmış olması nedeniyle "ilk modern kullanım" olarak kabul edilmesi gerekir.

Kamu diplomasisi kavramının 1965'te parlatılması aslında ABD dış politikasının belirlendiği Washington, D.C.'de bu yönde belirgin bir arayışın sonucuydu. Cull (2006, s.6)'a göre ABD Enformasyon Ajansı USIA, kuruluşundan 12 yıl sonra soğuk "enformasyon" ya da itici "propaganda" terimlerine bir alternatif geliştirmek istiyordu. Faaliyetlerini sürdürmek ve imajını güçlendirmek için yepyeni anlamlar yükleyeceği taze bir kavram arayışındaydı. Gullion'un "Kamu Diplomasisi" kavramı tam da USIA'nın aradığı şeydi. Kurumun bütün faaliyetlerini karşılayan, üstelik ince bir rekabet halinde olduğu ABD Dışişleri Bakanlığı'nın yürüttüğü çeşitli kültürel değişim programlarını dahi içine alan bir kavramdı. Bu tanımlama, USIA'nın sadece halkla ilişkiler faaliyeti yürüten basit bir kurum gibi algılanmasının önüne geçmekle kalmadı, aynı zamanda içerdiği "diplomasi" terimi sayesinde Dışişleri Bakanlığı ile birlikte ABD dış politikasında söz sahibi yasal bir kurum haline dönüştü.

[14] Edward R. Murrow (1908-1965): Amerikalı gazeteci, radyo ve televizyon programcısı. İkinci Dünya Savaşı esnasında bombardıman altındaki Londra'dan yaptığı canlı radyo yayınlarıyla tanınmıştır. "Burası Londra" anonsuyla başladığı radyo yayınları milyonlarca Amerikalı tarafından dinlenir olmuştur. Columbia Broadcasting Systems (CBS) kanalındaki 25 yıla uzanan kariyeri, 1961 yılında ABD Başkanı J.F. Kennedy'nin onu USIA Direktörü olarak atamasıyla son buldu. İki yıl sonra kanser teşhisi nedeniyle bu görevini bıraktı. Amerika'da yaptığı haber programlarıyla radyo ve televizyon yayıncılığının standartlarını belirleyen isim olarak bilinir. (www.nytimes.com, 1965).

Modern anlamda ilk kez 1963 ya da genel kabule göre 1965 yılında kullanılmış olsa da, Fisher (1972, s.118)'in aktardığı bilgiler ışığında "1972 yılına kadar kamu diplomasisi kavramına herhangi bir akademik kitap başlığında rastlamıyoruz." Daha sonraki dönemlerde kamu diplomasisi alanında akademik çalışmalar arttıkça kavramın genişleyen çerçevesini belirlemek için çeşitli tanımlar yapılmıştır.

Kamu diplomasisinin ilk kavramsallaştırıldığı 1960'lardan bugüne kadar geçirdiği evrimi en iyi şekilde anlamak için yıllar boyunca bu sahada derinlemesine akademik çalışmalar yapmış Fletcher School akademisyenlerine (www.fletcher.tufts.edu, 2014) kulak vermekte fayda var:

Tufts Üniversitesi Fletcher Hukuk Fakültesi Dekanı Edmund A. Gullion 1966'da, "Kamu diplomasisi derken biz şunu anlıyoruz; Hükümetler, sivil toplum kuruluşları (STK'lar) ve bireylerin, ülkenin dış politikasına uygun şekilde diğer ülke insanlarının ve hükümetlerinin tutum ve fikirlerini etkilemek için kullandığı araçlar bütününü anlıyoruz" diyor (www.fletcher.tufts.edu, 2014).

Gullion'un 1966'da yaptığı bu kavramsallaştırma, her ne kadar modern bir tanım kabul edilse de zaman içinde geniş fonksiyonlar yüklenen kamu diplomasisi kavramının ifade ettiği faaliyetlerin çerçevesini çizmekten uzaktır. Bu tanımlamaya ilişkin daha önemli bir başka husus da şudur; kamu diplomasisinin aktörleri olarak; i) hükümetler, ii) STK'lar ve iii) bireyler sayılmıştır. Öncelikle, kamu diplomasisi politikasının bu aktörlerden hangisinin liderliğinde yürütüleceği açıkça belirtilmemiştir. İkinci olarak, bu üç aktörün birbirinden bağımsız davranacağına ilişkin bir öngörüye de işaret edilmemiştir. Her iki durumda da ortaya temel bir sorun çıkmaktadır ki o da şudur: Bu tanımlama çerçevesinde söz konusu üç aktörün, ülkenin dış politikasına uygun şekilde hareket edeceği varsayılmıştır. STK'lar ya da bireylerin, hükümet sözcüsü gibi davranmasını beklemek temel olarak kamu diplomasisinin ruhuna aykırıdır. Demokratik toplumlarda STK'lar ve bireyler, hükümetlerden bağımsız olarak kendi özgür görüşlerini ifade etme yetisine sahiptir (www.fletcher.tufts.edu, 2014).

Bu ilk tanımlamada temel eksiklikler olsa da zaman içinde değişen dünya konjonktürüne göre kamu diplomasisi kavramının da çerçevesi genişleyerek ülkelerin

içinde bulunduğu duruma göre farklı anlamlar kazanabiliyor. Örneğin Carnes Lord'a[15] göre, "Mevcut uluslararası şartlarda kamu diplomasisinin ABD için oynayacağı en önemli rol, Soğuk Savaş dönemine kıyasla daha az stratejik ve daha çok operasyonel olmalıdır. Askeri risklerle karşı karşıya kalındığında ulusal politikaları savunmak böyle bir roldür ve hatta en önemli roldür" (www.fletcher.tufts.edu, 2014).

Gullion'dan 32 sene sonra Lord'un getirdiği bu tanım, bugün anladığımız kamu diplomasisi çerçevesine uygun düşmese de, politik konjonktürün değişmesiyle birlikte kavramın da farklı fonksiyonlar yüklendiğine işaret etmesi bakımından önemlidir. Lord'un bu tanımlamayı yaptığı 1998 yılındaki uluslararası siyasi ortama bakmakta fayda görülmektedir; Soğuk Savaş bitmiştir ve ABD Irak'ta sıcak çatışmaya girdiği yılları yaşamaktadır. 16-19 Aralık 1998'de, Birleşmiş Milletler çalışanlarının Bağdat'tan tahliyesi ardından ABD ve İngiltere Irak'ın nükleer kimyasal ve biyolojik silahlarını imha etmek amacıyla "Çöl Tilkisi Operasyonu" adı altında bir hava bombardımanı kampanyası düzenledi (www.bbc.co.uk, 2004). Açıkça anlaşılıyor ki Lord, sıcak çatışma ortamında ulusal çıkarları en pratik şekilde korumak adına, kamu diplomasisinin zamana yayılan işleyiş sisteminin ağırlığından kurtulmak istemektedir. Ancak bu operasyonel yaklaşım uzun soluklu olmamış ve kamu diplomasisi Lord'dan 6 yıl sonra 2004'te Jill A.Schuker'in[16] getirdiği tanımla yine stratejik pozisyonuna geri dönmüştür:

Schuker, "Kamu diplomasisi, Amerika'nın vizyonunu ve fikirlerini anlaması, bu fikirlere değer vermesi ve hatta özenmesini sağlamak üzere tüm dünya halkları ile etkin bir iletişim kurmaktır. Kamu diplomasisi, tarihsel olarak Amerika'nın en etkin erişim, ikna ve siyasa silahıdır" demektedir (www.fletcher.tufts.edu, 2014). 2001'de New York'taki ikiz kulelere yapılan tarihin en büyük terör saldırısı sonrasında ABD dış politikasının, Başkan George W. Bush liderliğinde "Küresel Terörle Savaş"ı önceledeği bir dönemde tanık olduğumuz bu tanım, kamu diplomasisinin terörle mücadele kapsamında stratejik olduğu kadar araçsal yönünün öne çıktığını gösteriyor. Akademik camia, ABD'nin "Küresel Terörle Savaş" döneminde yürüttüğü kamu diplomasisinde

[15]Carnes Lord (USIA Eski Direktör Yardımcısı), Devlet Mekanizması ve Uygarlık Profesörü, Ekim 1998.

[16]Jill A. Schuker: ABD Ulusal Güvenlik Konseyi Halkla İlişkiler Eski Kıdemli Direktörü. Temmuz 2004.

araçsal perspektifin baskın olduğunda hemfikir (Cull, 2009; Snow, 2002; Hoffman, 2002, s.83-95).

Bush Doktrini çerçevesinde ABD'nin uluslararası terörle mücadele kapsamında kullandığı araçların çeşitliliği ve kamu diplomasisinin bu anlamda yüklendiği işlevler bu çalışmanın dışında ayrıca ele alınması gereken boyuttadır. 11 Eylül 2001 terör saldırısı, kamu diplomasisi anlayışını temelden değiştirmiş ve kavram ABD'nin küresel terörle savaş öncelikleri doğrultusunda tamamen farklı bir araçsal boyut kazanmıştır. Bush Doktrini, "Küresel Terörle Savaş" amacıyla geliştirilen askeri ve güvenlik stratejileri ile dış politika anlayışını ve buna uygun olarak yürütülen kamu diplomasisi mesajlarını ifade ediyor (Buckley ve Singh, 2006, s.12-32; Botes, 2007).

Bush Doktrini üç temel ayak üzerine kuruludur:

Birincisi, ABD, teröristler ve teröre destek verenler arasında bir ayrım gözetmez. Ülkeler, terörle mücadele etmek ya da teröristlerle aynı kaderi paylaşmak arasında seçim yapmak zorundadırlar (Bush, 2010). Bu kabul, ABD'nin hem terörist gruplar hem de devletlere karşı savaşmasına alan açmaktadır.

İkincisi, Irak işgaline dayanak sağlayan Eylül 2002 tarihli Ulusal Güvenlik Stratejisi'ni temel alır (Military Education Research Library Network, 2002). Ulusal Güvenlik Stratejisi dokümanı, ABD'nin güvenlik nedeniyle gerekli gördüğü hallerde "önleyici saldırı" düzenlemesini öngörür (Buckley ve Singh, 2006, s.150-164; Blinken, 2003, s.33-60; Shue, 2007).

Haydut devletler ve onların terörist ortakları, kitle imha silahları ile ABD topraklarını ve dost ülkeleri tehdit etme ya da onlara saldırma kapasitesine erişmeden önce ABD'nin onları durdurmaya hazırlıklı olması gerekmektedir (Military Education Research Library Network, 2002). Bu ise küresel terörle mücadelenin savunmacı değil saldırgan olması ve düşmanı, saldırmadan önce kendi topraklarında yok etmeyi öngörür.

Üçüncü ayak ise kamu diplomasisi alanını doğrudan ilgilendiren bir yaklaşım sergiler. Yine aynı Eylül 2002 Ulusal Güvenlik Stratejisi dokümanına dayanan bu

aksiyom, terörizm ile özgürlük, demokrasi ve serbest girişim gibi temel hakların olmayışı arasında bağlantı kurar. Buna göre ABD'nin küresel terörle mücadelesinin başarıya ulaşması için sürdürülebilir tek çıkar yol, temel hak ve özgürlüklerin temel alındığı bir yönetim modelinin yerleşmesidir ve ABD terörizmi bitirmek ve barışı sağlamak için demokratik yönetimleri desteklemelidir (Military Education Research Library Network, 2002).

Bush Doktrininde yer alan işte bu üçüncü ayak, kamu diplomasisi kavramını temellerinden değiştirmiş ve onu iki ayrı dönemsel strateji ile yürütmüştür.

Bush Doktrini ile "Küresel Terörle Savaş" anlayışı çerçevesinde geliştirilen ilk kamu diplomasisi stratejisi, 2001-2005 yılları arasında yürütülen "Fikirlerin Savaşı" yaklaşımıdır (Azpiroz, 2013, s.176-197). Bu stratejiye göre ABD, yeni kamu diplomasisi hamlesi ile dışarıdaki imajını düzelterek ılımlı Müslümanların "kalplerini ve akıllarını" kazanacak ve terörle savaşta uluslararası bir işbirliği tesis edecek. Bunu sağlamak için ABD'nin mesajını uygun şekilde tasarlaması ve kültürel değerlerini başarılı bir şekilde yaymalı ve politikalarını geniş kitlelere ulaştırmalıdır (Beers, 2002).

Terörle Savaş çerçevesindeki ikinci kamu diplomasisi stratejisi, 2005-2009 yılları arasında yürütülen "Dönüşüm Diplomasisi" yaklaşımıdır. Bu yaklaşım 2003 baharında ABD'nin Irak'ı işgalinden sonra geliştirilmiş ve özellikle Ebu Garib ve Guantanamo skandalları ile Avrupa'daki gizli işkence merkezleri ve CIA uçuşlarının varlığı ortaya çıktıktan sonra yükselen tepkilere karşı önlem olarak tasarlanmıştır (Azpiroz, 2013, s.176-197). Bu nedenle buradaki hedef, ABD'ye ve ABD politikalarına karşı küresel bakış ve tutumları dönüştürmek, kültürler ve dinler arasındaki anlayışı geliştirmek ve "Küresel Terörle Savaş"ın başarısı ve faydaları konusunda dünyayı ikna etmektir. Bu strateji aynı zamanda özellikle Ortadoğu'da ülkelerin demokratik transformasyonunu öngörüyor ve bu dönüşümü sağlamak için de sivil toplumun oluşturulması hedefleniyordu (Azpiroz, 2013, s.176-197).

Alan K. Henrikson'un Nisan 2005'te yaptığı kavramsallaştırma kamu diplomasisini, "Basitçe hükümetlerin kitle iletişim araçları yoluyla ve hükümet dışı aktörler (siyasi partiler, şirketler, meslek kuruluşları, sendikalar, eğitim kurumları, dini organizasyonlar, etnik gruplar ve fikir önderleri) eliyle diğer hükümetlerin siyasetlerini etkilemek amacıyla uluslararası ilişkileri yürütmesi" şeklinde tanımlar (www.fletcher.tufts.edu, 2014). Henrikson'un bu tanımını yine 11 Eylül terör saldırısı sonrasında geliştirilen araçsal yaklaşımın ikinci fazında uygulanan "Dönüşüm Diplomasisi" çerçevesinde ele almakta fayda görülmektedir.

Bu dönemde ABD Savunma Bakanlığı Pentagon, Stratejik Nüfuz Ofisi'ni[17] kurdu ve Beyaz Saray bünyesinde Küresel İletişim Ofisi[18] tesis edildi. Dışişleri Bakanlığı bünyesinde ise ABD hakkındaki dünya haberlerini takip etmek ve onlara anında koordineli ve tutarlı bir cevap geliştirmek amacıyla Acil Müdahale Ofisi[19] kuruldu (Azpiroz, 2013, s.176-197).

ABD, 11 Eylül saldırıları sonrasında geliştirdiği "Yeni Kamu Diplomasisi" yaklaşımına uygun şekilde ve medyada interaktiviteyi sağlamak amacıyla teknolojik yeniliklerden de faydalanmayı ihmal etmedi. Her ne kadar kullanılan medya araçları teknolojiye uygun olarak değişmiş olsa da bu dönemde karşılıklı diyalog kurma imkânları yeterince değerlendirilmedi ve mesajlar hep tek yönlü olarak gelişti (Taylor, 2008, s.118-124).

Uluslararası gazeteci ve Fletcher School'da Edward R. Murrow Center Direktörü Crocker Snow Jr. (2006, s.18-21) tarafından 2005'te ortaya atılan kavramsallaştırma ise kamu diplomasisinin artık daha da genişleyerek günümüzde kullandığımız biçime en yakın şekle evrildiğini gösteriyor. Snow, "Geleneksel olarak

[17] Stratejik Nüfuz Ofisi: Office of Strategic Influence.

[18] Küresel İletişim Ofisi: Office of Global Communications.

[19] Acil Müdahale Ofisi: Rapid Response Office.

hükümetlerin dış politikaları doğrultusunda yabancı ülke halklarını etkilemek üzere gerçekleştirdikleri aktiviteler olarak bilinen kamu diplomasisi tanımı bugün daha da genişlemiş durumda. Kamu diplomasisi artık hükümetlerin tekelinden çıkarak medya, ulus ötesi şirketler, STK'lar ve dini grupların da aktif aktörlere dönüştüğü bir süreç halini aldı" diyor (www.fletcher.tufts.edu, 2014). Bu tanımlama da yine "Dönüşüm Diplomasisi" çerçevesinde değerlendirilmeye uygun olsa da, kavramın artık hükümetlerin tekelinden çıktığını söylemesi açısından çok daha yenilikçi bir yaklaşımı temsil etmektedir.

2.1.2. Kamu Diplomasisi ile Geleneksel Diplomasi Farkı

Amerikan Enformasyon Ajansı (USIA) Mezunlar Derneği'nin el kitabında kamu diplomasisinin geleneksel diplomasiden ayrıldığı temel nokta şöyle anlatılıyor: Kamu diplomasisi sadece hükümetlerle değil, aynı zamanda hükümet dışı aktörlerle de ilgilenir. Daha da ötesi, kamu diplomasisi, hükümetlerin resmi görüşleri dışında birçok farklı görüş içerebilir. Geleneksel diplomasi, bir hükümetin diğer bir ülkenin hükümeti ile ilişki kurmasıdır. Geleneksel diplomaside ABD Büyükelçilik görevlileri, bulundukları ülkedeki siyasi ve ekonomik alandaki resmi görevlilerle temas kurarak ABD hükümetini temsil ederler. Oysa kamu diplomasisi, bir başka ülke toplumunun değişik katmanlarındaki birçok farklı hükümet dışı kişi ve kuruluşlarla temas halindedir(www.publicdiplomacy.org, 1997, 9).

Cull (2006, s.8) ise kamu diplomasisinin toplumsal tutumların dış politikanın oluşturulması ve uygulanması üzerindeki etkisi ile ilgilendiğini söyleyerek uluslararası ilişkilerin boyutlarını geleneksel diplomasinin ötesinde kuşattığını ifade eder. Cull (2006, s.8), kamu diplomasisinin amaçlarını tarif ederken aynı zamanda geleneksel diplomasiden farklı hangi alanlarda faaliyet gösterdiğinin de altını çiziyor: Diğer ülkelerde kamuoyu oluşturmak için hükümetlerin fikir ekmesi, bir ülkedeki özel kuruluşlar ve çıkar gruplarının diğer ülkedeki ile etkileşime geçmesi, dış ilişkilerin raporlanması ve bunun politika üzerindeki etkisi, diplomatlar ve yurtdışı muhabirler gibi mesleği iletişim olan kişilerle temas kurulması ve kültürlerarası iletişim süreçleri."

Berridge, Keens-Soper ve Otte (2001), diplomasiyi devletler sisteminin üyeleri tarafından kullanılan resmi iletişim kanalları olarak tanımlar. Onların gözlemlerine göre bugün bu kanallar başlıca özel yasal kuralların koruması altında sürekli olarak bir başka ülkede yerleşik olan diplomatlar ve konsoloslar ağı içinde yer alıyor. Tabi bazıları da aynı sistem içinde uluslararası organizasyonlarda görev yapıyor.

Ziegler (2000) de şu andaki mevcut uluslararası siyasi sistemin 1648'de Otuz Yıl Savaşlarını bitiren ve modern ulus devlet sisteminin başlangıcı sayılan Westphalia Anlaşması'na dayandığını söylüyor.

Eban (1998) ise daha da geriye giderek diplomatik ilişkilerin ilk mimarının Yunan site-devletleri olduğunu ifade etmektedir. Kökeni ne kadar eskiye dayanırsa dayansın, diplomasi her zaman kazan-kaybet teşebbüsü olmaktan öteye gidememiştir. Yunanların halefi Romalılar örneğin, hiçbir zaman Pax Romana'yı kabul etmeleri için yabancılara karşı güç kullanmayı sorgulamamıştır. Bilakis, diplomasinin kökenleri, hasım olmayı devletlerarası ilişkilerin doğal formu kabul eden bir anlayıştan türemiş görünmektedir. Bu yaklaşıma göre bir elçinin temel fonksiyonu, kendi ülkesi için mümkün olduğunca çok şey alması ve karşılığında olabildiğince az şey vermesi olarak görülmektedir (Kruckeberg ve Vujnovic, 2005, s.298).

Eban (1998), diplomasinin en iyi ayrışma ve çoğulculuk koşulları altında yeşerdiğini söylemektedir. Öyle ki, teorik bir eşitlik durumunda her bir devletin hedeflerinin sadece ikna, belagat, kandırma, tehdit etme ve sindirme yoluyla ulaşılabilir olacağını öngörmektedir.

Diplomasi kelimesi köken olarak Yunancadır ve daha sonra bir delegenin bağımsız bir devlet adına yürüttüğü işleri tanımlamak için Fransızlar tarafından (diplomatie) kullanılmıştır. Diplomatik aktivitenin en az 2 bin yıl geriye giden uzun bir tarihi vardır. Bağımsız devletler, diğer bağımsız devletlere çeşitli nedenlerle elçiler gönderir: savaşları önlemek için, düşmanlıkları bitirmek için ya da sadece barışçıl

ilişkileri sürdürmek ve ekonomik alışverişi canlandırmak için. İlk dışişleri bakanlığı 1626 yılında Kardinal Richelieu[20] tarafından Paris'te kuruldu. Diğer Avrupa ülkeleri Fransız modelini takip etti. Mutlakıyetçi monarşiler anayasal monarşilere ve cumhuriyetlere dönüştü ve büyükelçilikler ve temsilcilikler bütün Avrupa'da daha kurumsal hale geldi. Nihayet 19. yüzyılın sonlarına doğru Avrupa tarzı diplomasi dünyanın her yerinde tesis edilmiş oldu (Roberts, 2006, s.55).

Büyük ülkeler, diğer büyük ülkelerde elçilikler ve küçük devletlerde temsilcilikler açardı. Büyükelçilikler ve temsilcilikler, misafir oldukları ülkelerdeki sıradan vatandaşlarla temaslarında oldukça katı sınırlamalara tabi idi. 1927 Havana Konvansiyonunda açık bir şekilde düzenlenen bu sınırlamalara göre, diplomatik görevliler ev sahibi ülkenin içişlerine karışmayacak ve kurduğu ilişkileri o ülkenin dışişleri bakanlığı ile sınırlı tutacaktı. Bu yüzden diplomatik personel, bulundukları ülkelerin halklarıyla herhangi bir temas kuramazdı. Büyükelçilik ya da diğer temsilciliklerde kutlanan ulusal günlere bile diğer ülke diplomatları dışında sadece o ülkede yaşayan kendi vatandaşları ve protokol nedeniyle ev sahibi ülkenin dışişleri bakanlığından görevliler katılırdı (Roberts, 2006, s.57).

İkinci Dünya Savaşı henüz Amerika Birleşik Devletleri'ni içine çekmemişti ancak Amerika'da artık barış rüzgârlarının esmediği bir dönemdi ve bu yüzden diplomasi üzerindeki kısıtlamalar esnetilmişti. Önceden sadece savaş zamanlarında göz yumulan hükümetlerin sıradan insanlarla ilişki kurduğu durumlar kabul edilebilir olmuştu. Genellikle psikolojik harp ya da moral operasyonları olarak adlandırılan, hükümetlerin savaş zamanlarında sıradan insanları hedefleyen aktiviteleri çok uzun bir geçmişe dayanmaktadır. Antik Yunan'da savaş esnasında hasım ülkenin savaş direncini kırmak

[20] Kardinal Richelieu (1585-1642): Gerçek adı Armand-Jean Cardinal du Plessis de Richelieu olan Kardinal Richelieu, Fransız devlet adamı, eski başbakan ve din adamıdır. "Realpolitik Okulu'nun ilk teorisyen ve pratisyenlerindendir. Bugün realizmin ve realist diplomasinin babası olarak bilinen Kardinal Richelieu'nun okulunun düşüncesi, o günlerde, "devlet çıkarı" anlamına gelen "Raison D'Etat" kavramıyla bilinmektedir. Bugünkü modern dış politikanın temelleri Richelieu'nun dış politikada en önemli şeyin ülke menfaati olduğu düşüncesine dayanmaktadır. (www.tuicakademi.org, 2015).

için halkı etkilemek yaygın bir uygulamaydı. Homer, düşman askerlerini, savunmayı bırakmaya ikna etmek için askerlerin taşlar üstüne mesaj kazıdıklarını anlatır (Roberts, 2006, s.58).

İkinci Dünya Savaşı bittiğinde artık tüm dünyadaki büyükelçilikler ve temsilcilikler ev sahibi ülkelerde doğrudan insanlarla temas kurabildikleri kültürel aktivitelerine hız vermişlerdi. Tam bu sırada ilginç bir şey oldu; Sovyetler Birliği ve uyduları birden bire, artık rafa kalkmaya yüz tutmuş Havana Konvansiyonu kurallarının yılmaz savunucusu oluverdiler. Sovyetlere göre büyükelçilik ve temsilciliklerde basın ataşesi ya da kültürel ataşe bulundurmak kesinlikle olabilir ancak faaliyetleri, ev sahibi ülkenin resmi görevlileri ile sınırlı olmak koşuluyla. Tabi aynı zamanda diplomat olmak zorundalar, yani gönderen ülkenin dışişleri bakanlığının mensubu olmak zorundalar. Bu tutum, Amerika Birleşik Devletleri için bir sorun teşkil etti. Çünkü 1953 yılında Amerikan Enformasyon Ajansı (USIA) kurulduğunda enformasyon aktiviteleri, dışişleri bakanlığından alınarak USIA'ya devredilmişti. Ancak Sovyet Rusya, USIA çalışanlarına diplomatik statü tanımayı reddetti. ABD bu yüzden Moskova'daki Amerikan Büyükelçiliği'nde çalışacak USIA personelini, Dışişleri Bakanlığı kadrosuna geçirmek zorunda kaldı (Roberts, 2006, s.61).

Bu tarihsel arka planın yanı sıra, diplomasi uygulamalarının geçtiğimiz altmış yılda belirgin bir şekilde değiştiği görülmektedir. İkinci Dünya Savaşından önce diplomasi temel olarak hükümetler arası bir ilişki biçimiyken "savaştan sonra kapsamı genişleyerek hükümetlerin yabancı kişilerle temas kurmasını da içermeye başladı ki bugün biz buna kamu diplomasisi diyoruz" (Roberts, 2006, s.62).

"Enformasyon Devrimi"nin, büyükelçiliklerin müzakereci rolünün Washington'a kaymasına yol açtığı ve dışişleri bakanını baş müzakereci pozisyonuna getirdiği görülmektedir. Örneğin, Dışişleri bakanı dünyanın neresinde olursa olsun bir anda yola çıkıp saatler içinde krizin tam merkezine varabilmekte ya da oturduğu yerden

telefonu kaldırıp güvenli hattan karşı taraftaki mevkidaşıyla konuşabilmekte ya da görüntülü telekonferans yapabilmektedir.

Gullion, "Kamu diplomasisinin merkezinde enformasyon ve fikirlerin uluslar ötesi dolaşımı vardır" demektedir (www.fletcher.tufts.edu, 2014). Kamu diplomasisinin bu kadar önem kazanmasıyla birlikte büyükelçiliklerin rolü de değişmeye başladı. Geleneksel olarak ev sahibi ülkenin dışişleri yetkilileri ile iyi ilişkiler kurma görevi devam ederken, yerel halka ulaşmak ve onlarla iyi ilişkiler tesis etmek, basınla iyi ilişkiler geliştirmek ve kültürel topluluklar tarafından tanınır hale gelmek de büyükelçilerin görev alanlarına giren işlerden oldu (Roberts, 2006, s.65).

Bir ülke hakkında olumlu imaj yayma çabası yeni bir şey olmamakla birlikte ülkelerin yumuşak gücünü yansıtma koşullarının son yıllarda inanılmaz biçimde değiştiği gözlenmektedir. Bugün yeryüzündeki ülkelerin neredeyse yarısı demokrasiyle yönetilmektedir. Rekabetçi Soğuk Savaş modeli artık kamu diplomasisi için bir örnek teşkil etmekten uzak görülüyor. Nye (2008, s.94-109)'a göre, hükümetlerin enformasyonu kontrol altında tuttuğu Burma ya da Suriye gibi ülkelerde hala toplumun doğru bilgiye ulaşmasını sağlamaya ihtiyaç var ancak öte yandan parlamentoların artık karar alma süreçlerine etki edebildiği Meksika ve Türkiye gibi ülkelerde de olumlu kamuoyu kazanmak gibi yeni bir ihtiyaç var. ABD, Irak savaşı için destek aradığı zaman, örneğin Birleşmiş Milletler'de Meksika'nın oyu gerektiğinde ya da askerlerini topraklarından geçirme konusunda Türkiye'nin izni söz konusu olduğunda ABD'nin yumuşak gücünün inişte olması, politikalarını gerçekleştirmek adına olumsuz bir atmosfer oluşturmuştu (Nye, 2008, s.94-109).

Otoriter rejimlerin değiştiği yerlerde kamuoyunu şekillendirmek çok daha önemli hale gelmektedir. Otoriter bir ülke topraklarında ABD'nin askeri üs kullanmak istemesi halinde kamuoyu desteği o kadar da önemli olmayabilir ancak Meksika ve Türkiye'deki yeni demokratik koşullarda kamuoyu desteğini kazanmak çok daha önemli hale geldi (Nye, 2008, s.94-109). Liderleri çok dostane olsalar da, bir ülkenin toplumunda

ya da parlamentosunda ABD'ye yönelik olumsuz bir imaj hâkimse liderlerin de hareket alanı kısıtlı olabiliyor. Bu tip durumlarda, kamuoyunu şekillendirmeye yönelik diplomasi, sonuca ulaşma bakımından liderler arası geleneksel gizli diplomatik iletişim kadar önemli olabiliyor. (Nye, 2008, s.94-109).

2.1.3. Kamu Diplomasisi ile Propaganda Farkı

Aşikâr yalanlara inandırmak için çoğunlukla dudak bükerek kullanılan propaganda, aslında köken itibariyle en kötü anlamda zararsız, en iyi anlamda ise asil kabul edilen nötr bir terimdir. Propaganda terimi, ilk kez Roma Katolik Kilisesi tarafından kullanılmıştır. Papa XV. Gregory, Kilisenin misyoner faaliyetlerini desteklemek üzere 1622 yılında "Congregatio de propaganda fide", yani İnanç Propagandası Senatosunu kurmuştur (Kruckeberg ve Vujnovic, 2005, s.299).

Newsom, Turk ve Kruckeberg (2004, s.400), propagandayı "bir doktrini yaymak için toplumun fikirlerini etkileyecek çabaları içeren fonksiyon" olarak tanımlar. Laskin (2003, s.43), daha kapsayıcı ve daha net bir tanım getirir: Propaganda, belirli bir görüşü, sembiyotik cazibeler aracılığıyla diğer yanlış fikirlerden farklı olduğu yönleri öne çıkararak ve olumlu-olumsuz duyguları asimetrik bir dönüşümle kullanarak yayılmasını sağlayan iletişim araçlarıdır.

Amerikan propagandası, İspanya-Amerika Savaşı[21] kadar eskiye dayanır ancak en belirgin şekliyle Soğuk Savaş döneminde ortaya çıkmıştır. Soğuk Savaş'ın tüm hızıyla devam ettiği süreçte yayınlanan bir makalesinde, o dönemde ABD Halkla İlişkilerden Sorumlu Dışişleri Bakan Yardımcısı olan ve daha sonra 1957-1960 yılları arasında Amerikan Enformasyon Ajansı (USIA) direktörlüğünü yürüten George V. Allen (1949,

[21]İspanya-Amerika Savaşı, Küba'nın 1895'te başlattığı bağımsızlık mücadelesi karşısında İspanya'nın ayaklanmayı bastırmak için uyguladığı acımasız yöntemlerin ABD kamuoyunda hassasiyet uyandırması neticesinde Amerika'nın 1898'de olaya müdahale etmesiyle başlamıştır. Savaş sonunda İspanya, Amerika kıtasındaki kolonilerini yitirmiş, ABD ise yeni topraklar elde etmiştir. (Ataöv, 1967)

s.941), açık ve sarih bir şekilde "enformasyon aktivitesi" ile "propagandayı" şu cümleleriyle eşdeğerde tutmuştur:

> *İnsanoğlunu yaralayan ya da ona fayda sağlayan şeyin barut mu yoksa propaganda mı olduğuna özellikle kafa yormam. Ben bu noktada sadece propagandanın önemli bir ölçüde işte tam da önümüzde durduğunu vurgulamak istiyorum. Biz Amerikalılar propagandanın savunma ya da saldırı amaçlı kullanımı konusunda bilgilenmeli ve bu konuda mahir hale gelmeliyiz. Yoksa kendimizi 500 yıl önce barutu ciddiye almayı reddeden kılıç kuşanmış şövalyeler kadar arkaik bir halde bulacağız.*

Amerika'nın eski Birleşmiş Milletler nezdindeki büyükelçisi Richard Holbrooke[22], 2001 yılında yayınlanan bir makalede kamu diplomasisi ile propaganda arasındaki yakın ilişkiyi şöyle tarif etmiştir (Holbrooke, 2001):

> *İster kamu diplomasisi deyin, ister halkla ilişkiler, ister psikolojik harp, ya da gerçekten açık sözlü olmak istiyorsanız propaganda deyin, ancak terörle mücadeleyi nasıl tanımladığınız, yeryüzündeki 1 milyar Müslümanın kafasında belirleyici ve tarihi değerde olacaktır.*

[22]Richard Charles Albert Holbrooke (1941-2010): Amerikan diplomat, Barış Gücü Temsilcisi, profesör, yazar, dergi editörü ve yatırım bankacısı. 1960'lardan sonra her dönemin aranan arabulucusu olarak tanınan Holbrooke, Bosna Savaşını bitiren 1995 Dayton Barış Anlaşmasının mimarı olarak ün yapmıştır (McFadden, 2010).

Her ne kadar Holbrooke kamu diplomasisi ve propaganda arasındaki yakın ilişki konusunda haklı olsa da, bugün Amerika'nın kamu diplomasisi ile propaganda arasında bu ayrımı yapıyor olması çok daha önemli bulunmaktadır.

Propaganda, belirli bir doktrine insanları ikna etmek amacıyla fikirlerin, enformasyon ya da başka materyallerin yayılması işini yaparken gerçeklere dayandığı müddetçe kamu diplomasisi ile aynı kefeye konulabilir. Eğer bu işi yalan ya da yanlış bilgilere dayanarak yapıyorsa hala propagandadır ancak kamu diplomasisi değil, olsa olsa dezenformasyon olarak tanımlanabilir (Kruckeberg ve Vujnovic, 2005, s. 301).

USIA yetkilileri programlarının her zaman bilinen gerçeklerle ilgilendiğini iddia etmiş, aksi halde bunun ters tepeceğini ve güvenilirliklerinin sorgulanacağını söylemiştir. Edward R. Murrow, Mayıs 1963'te USIA Direktörü iken Kongre Komitesi önünde verdiği ifadesinde bu görüşü şöyle özetlemiştir (www.publicdiplomacy.org, 1997, 1):

> *Amerikan gelenekleri ve Amerikan etik kuralları bizim dürüst olmamızı gerektirir ancak dürüst olmamızın en önemli nedeni, gerçeğin en iyi propaganda olması ve yalanın da en kötü propaganda olmasıdır. İkna edebilmemiz için inandırıcı olmamız gerekir, inandırıcı olmak için güvenilir olmamız gerekir, güvenilir olmamız için dürüst olmamız gerekir. Bu kadar basit.*

Yeniden hatırlatmak gerekirse, Edward R. Murrow'un 1963'te yaptığı ilk tanım[23], kamu diplomasisinin yakın akrabası olan propagandanın sözlük tanımından çok

[23] Edward R. Murrow, kamu diplomasisinin ilk tanımını şöyle yapıyordu: Kamu diplomasisi sadece yabancı hükümetler arasında değil aynı zamanda ve ağırlıklı olarak bireyler ve kurumlar gibi hükümetdışı aktörler arasındaki etkileşimdir ve hükümetdışı aktörlerin, hükümetlerin ortaya koyduğu bakış açısına ilaveten kendi farklı görüşlerini sunması gerekir." (Leonard, 2002, p.22)

küçük farklarla ayrılıyor. Kilisenin dini doktrinleri yaymak için kullandığı bir kelime olarak tedavüle giren propaganda, yüzyıllarca kullanıldı ve en çok da 20. yüzyılda savaş zamanlarında öne çıktı. Örneğin İkinci Dünya Savaşı sürerken Nasyonal Sosyalizm ve Üçüncü Reich, Alman film yapımcısı Leni Reifenstahl tarafından idealize edildi. Aynı şekilde Tokyo Rose[24] radyo yayınları ve Washington'daki Savaş Enformasyon Ofisi'nin faaliyetleri de benzer işlevler gördü (Crocker, 2006, s.18-21).

Soğuk Savaş esnasında Amerikan Enformasyon Ajansı USIA gibi organlar ve onların türevleri olan Voice of America (Amerika'nın Sesi Radyosu) ve Radio Free Europe (Özgür Avrupa Radyosu) gibi yayın kolları, kitleleri bilgilendirme ve ikna etme geleneğini yürüttüler ve yavaş yavaş rafine birer kamu diplomasisi pratiklerine dönüştüler. Bir gazeteci olarak kazandığı saygınlıktan ötürü başarılı kamu diplomasisinin şahsında simgeleştiği kişi olarak tanınan Murrow, USIA Direktörü olarak atandığında yaptığı resmi işi, Amerikan dış politikasını "her yerde anlaşılır ve mümkün olan her yerde de makbul" hale getirmek için "gerçekler temelinde hareket etmek" olarak tanımlamıştı (Crocker, 2006, s.18-21).

Propaganda, ilk zamanlarda Amerikan kamu diplomasisinin merkezinde yer alıyordu ve aslında halen bu durum devam ediyor. Amerika artık sadece siyaset bilimi ve uluslararası ilişkiler teorilerine değil, aynı zamanda çift yönlü simetrik iletişim ve topluluk oluşturma üzerine kurulu halkla ilişkiler teorileri ve modellerine de dayanan gerçek kamu diplomasisi pratiklerine geçmelidir. Amerika'nın kamu diplomasisi artık şunu anlamalıdır ki, Amerika'nın küresel bileşenleri "halklardır", "pazarlar" değil. Ve etkin bir kamu diplomasisi modeli propaganda ya da pazar odaklı bir tarafgirlik değil, fakat çift yönlü simetrik iletişim biçimi ve topluluk oluşturma üzerine kuruludur (Kruckeberg ve Vujnovic, 2005, s. 302).

[24]Tokyo Rose, İkinci Dünya Savaşı sırasında Güney Pasfikte Amerikan askerlerinin moralini bozmak amacıyla radyodan kadın spikerlerin akıcı bir İngilizceyle Japon propagandası yaptığı radyo yayınlarına verilen genel ad. (www.publicdomainreview.org)

Propaganda olarak görülen enformasyon sadece hor görülmekle kalmaz, aynı zamanda bir ülkenin saygınlığını zedeleyecek şekilde ters tepebilir. Saddam Hüseyin'in kitle imha silahlarına sahip olduğu ve El Kaide ile bağlantılı olduğuna dair abartılı iddialar, Irak savaşı için kamuoyu desteği sağlayabilir ancak sonradan bunun büyük bir yalan olduğu ortaya çıkınca Amerika'nın kredibilitesi ciddi bir şekilde sarsılır (Nye, 2008, s.94-109).

Nye (2008, s.94-109), benzer şekilde kurnazca Amerikan değerlerini vermesinin Al Hurra televizyonunu Ortadoğu'da izlenir kılmadığını, bilakis Amerikan hükümetinin propaganda enstrümanı olarak algılanmasına sebep olduğunu söyledikten sonra ekliyor: "İyi kamu diplomasisi, propagandanın ötesine geçmelidir."

2.1.4. Kamu Diplomasisi ile Hakla İlişkiler Farkı

Kamu diplomasisi ile benzerliği en çok tartışılan alanlardan birisi halkla ilişkilerdir. Bıçakçı (2016, s.72)'ya göre kamusal diplomasi, hedef ülkelerin kamuoyunu bilgilendirmek ya da etkilemek için ilgili hükümetlerce desteklenen halkla ilişkiler eksenli faaliyetlerdir.

Bıçakçı (2014, s.125)'ya göre halkla ilişkiler üzerine yapılan tanımların ortak yanını "hedef kitlenin inandırılması" amacı oluşturmaktadır. Siyasal iletişim her ne kadar siyasetçilerin seçim dönemleri esnasında seçmen kitlesine dönük yaptıkları tüm iletişim faaliyetleri olarak değerlendirilse de, halkla ilişkiler bağlamında bu durum daha da farklılaşmaktadır. Çünkü sadece seçim dönemlerinde değil, her zaman siyasetçilerin, siyasi partilerin halka yönelik kanallarının açık olması ve siyasal sistemin işleyiş sürecine etki eden girdi-çıktı döngüsünün etkin olabilmesi yani taleplerin, çıktılara dönüştürülebilmesi için halkla ilişkiler uygulamalarının etkin şekilde kullanımı gerekmektedir (Çakıcı ve Çalışır, 2016, s.957).

Yönetenler, yönetimlerini meşrulaştırmak, egemenliklerinin devamını sağlamak ve halkın desteğini kazanmak amacıyla bir takım yollar geliştirmişlerdir. Halkla ilişkiler faaliyetleri de bu yollardan birini oluşturmaktadır (Erdem ve Davulcu, 2012, s.5).

Bıçakçı (1998, s.119)'ya göre halkla ilişkiler, yönetici azınlığın inisiyatifinde belirlenen etkinlikler olarak karşımıza çıkmakta ve uzun erimde yönetsel mekanizmanın çıkarını gözetmektedir.

Halkla ilişkiler günümüzde vazgeçilmez yönetim fonksiyonlarından birisini oluşturmaktadır. Bu faaliyetin varlığına haklılık kazandıran faktörler ise demokratikleşme, teknolojik gelişmeler, sosyo-kültürel gelişmeler ve bütünleşme sorunu, meşruiyet sorunu, rekabet olgusunun küreselleşmesi olarak sıralanabilir (Erdem ve Davulcu, 2012, s.10).

Bıçakçı (2006, s.93)'ya göre halkla ilişkiler, uygulamacı ve deneyci nitelikleriyle değer kazanan bir yönetim etkinliğidir. Halkla ilişkiler metot ve teknikleri, bu imkânı kamu diplomasisi yürütücülerine tanımaktadır. Bu anlamda uygulamalar, hem hedef kitleye yani halka ulaşmada, hem de bu halkın niteliklerine göre hazırlık yapmada önemli bir rol oynar. Bunun dışında siyasal iletişim ve veri aktarma amaçlarını kotarır.

Kamu diplomasisi ile halkla ilişkiler "halk" kavramı üzerinde uzlaşırlarken bunun bir noktada ayırt edilmesi gerektiğinin de altını çizmemiz gerekmektedir. Bu altı çizilmesi gereken mesele ise; iki kavramın halka gitmesindeki ortaklık değil, gidilen halkların coğrafyasındaki farklılıktır (Aykurt, 2015). "Kamu diplomasisi ile halkla ilişkiler arasındaki en büyük fark hiç kuşkusuz kamu diplomasisinin hedef kitlesinin diğer devletlerin vatandaşlarının halkları olduğudur" (Sancar, 2012, s.112). Bu bağlamda halkla ilişkiler; destekleyici ve tanıtıcı bir faaliyet olarak görünmektedir. Bu açıdan bakıldığında kamu diplomasisi için halkla ilişkiler olmazsa olmazdır denilebilir. "Kamu diplomasisi ülkelerin kendi politikalarını ve kültürlerini dış dünyaya aktarma çabası olarak halkla ilişkiler faaliyetleriyle örtüşmektedir" (Yağmurlu, 2011, s.33).

Amerikan Enformasyon Ajansı USIA'nın Dışişleri Bakanlığına entegre edilmesinden sorumlu olan Entegrasyon Planlama Grubu (www.publicdiplomacy.org, 1997, 1), 20 Haziran 1997'de Kamu diplomasisini halkla ilişkilerden şöyle ayırıyor:

> "*Halkla ilişkiler, topluma, basına ve diğer kurumlara Amerika Birleşik Devletlerinin hedefleri, politikaları ve aktiviteleri hakkında bilgi vermektir. Halkla ilişkiler, bu hedeflerin bireyler, diğer kurumlar ile yerli ve yabancı medyayla diyalog tesis edilmesi yoluyla anlaşılmasını sağlamayı amaçlar. Halkla ilişkilerin önceliği, iç kamuoyunu bilgilendirmektir. Hâlbuki kamu diplomasisi anlayış, bilgilendirme ve etkileme yoluyla ulusal çıkarları yabancı ülkelerin halklarına tanıtmayı hedefler.*"

Eski ABD Dışişleri Bakanı Colin Powell, ABD diplomasisini bir seferinde şöyle tanımlıyor (Ham, 2008, s.126-149): "Biz bir ürün satıyoruz. Sattığımız o ürün demokrasidir." Bıçakçı (1999, s. 279) ise halkla ilişkilerin kitleleri etkisizleştirme aracı olduğunu savunduğu yazısında "Geçmişte bireyi şiddet ve korkuyla edilgin kılan iktidarların yerini günümüz göreli demokratik düzenlerinde, kapitalist sistemin yasalarını çeşitli iletişim yöntemleriyle halka benimseterek verili sistemin dayattığı sosyoekonomik ilişkileri onaylattıran bir yönetici elit almıştır. Halkları kibarca etkisiz kılmanın yöntemleri de, "Halkla İlişkiler" alanının konusu olmuştur" demektedir.

Nye (2008, s.94-109), "Kamu diplomasisi, sadece halkla ilişkiler faaliyetleri olarak görülemez" der. Nye (2008, s.94-109)'a göre, bir enformasyonu iletmek ve pozitif bir imajı satmak kamu diplomasisinin bir parçası olabilir ancak kamu diplomasisi aynı zamanda hükümet politikalarını sürdürülebilir kılacak bir ortam yaratmak adına uzun vadeli ilişkiler kurmayı da içerir.

Kamu diplomasisi, stratejik iletişimin bir parçası olarak bakıldığında daha iyi anlaşılabilir. Örneğin, stratejik iletişimin enformasyon operasyonları ayağı olarak düşünülebilir ki bazı diplomatlar bunu sevimsiz buluyor olabilir. Temel bir fark olarak, kamu diplomasisinin geleneksel olarak siviller tarafından yürütüldüğünü söyleyebiliriz, öte yandan stratejik iletişim alanında asker hep daha önde olmuştur (Cornish, Lindley-French ve Yorke, 2011, s.6).

USIA'nın son direktörü Joseph Duffy, 1995 yılında Senato Dış İlişkiler Komitesi önünde şunları söylemişti (Smyth, 2001, p. 422):

> *"Kamu diplomasisi hakkında birkaç söz etmeme müsaade edin. Bu halkla ilişkiler değildir. Bu, Amerika'nın özel enstitüleri, bireyleri, uzun dönemli temasları, doğru yaklaşımı, hâsılı, tercihlerinin tamamını dünyanın geri kalan kısmına hükümetler arası ilişkinin de ötesine geçerek anlatma çabasıdır."*

Soğuk Savaş'ın bitmesinden bu yana kamu diplomasisi geleneksel olarak bilgilendirme ve yabancı ülke halklarıyla tek yönlü bir iletişim ile ilişkilendirilmiştir. İç kamuoyu ile yürütülen tek taraflı ilişki genellikle halkla ilişkiler olarak tanımlanmıştır. Halkla ilişkiler öncelikle kurumsal yapılar tarafından kurumsal iletişimin bir alt kolu olarak kullanılmıştı. Halkla ilişkiler, kurumsal iletişimin yerel hedef grupları ülkenin dış politika amaçları, pozisyonları ve faaliyetleri konusunda bilgilendirmekte uzmanlaşmış bir formudur (Cees ve Fombrun, 2007).

Heller ve Persson (2008, s.33), halkla ilişkileri kamu diplomasisinden ayırmak için üç parametre önerir: i) esas vaat, ii) amaç ve iii) öncelikli hedef kitle. Bu yazarlara göre halkla ilişkiler hükümet aktiviteleri ve motivasyonları konusunda iç kamuoyunu bilgilendirmekle yükümlüyken, kamu diplomasisi yabancı ülkelerin liderlerini ve halklarını etkilemekle ilgilenir. Onların görüşü, kamu diplomasisinin kendi içinde

stratejik olduğu, ancak halkla ilişkilerin stratejik olmak zorunda olmadığı fikrine dayanır. Bu yazarlar, halkla ilişkiler aktivitelerinin yönlendirme, biçimlendirme ya da kamuoyunu manipüle etme gibi işlerle uğraşmaması düşüncesindedirler. Ancak öte yandan gerçekçi bir bakış açısıyla kamuoyunda bir değişiklik arzu edildiğinde halka ilişkilerin bir araç olarak kullanılması oldukça caziptir.

Böyle bir yaklaşım, Amerikalı diplomat Philip Habib (1986, s.283)'in kamu diplomasisi ile halkla ilişkiler arasında yaptığı geleneksel fakat aynı zamanda tartışılır şekilde demode olan ayrımıyla aynı çizgide görünüyor. Habib, "diplomasi kelimesi yurtdışı anlamı taşır ve Amerikan halkına yönelik yapılan hiçbir şeyle ilgisi yoktur" diyerek "dış politika inisiyatifleri konusunda Amerikan halkının desteğini kazanmanın, Amerika Birleşik Devletleri'nin uluslararası arenada çıkarlarını gözetme çabasından tamamen farklı" olduğunu ileri sürer.

Öte yandan Huijgh (2011, s.63-73)'a göre kimi uzmanlar kamu diplomasisini, dışişleri bakanlığının yerel halkla ilişkiler aktivitelerinin dışa bakan yüzü olarak değerlendirir. Bu görüşe göre gerek kamu diplomasisi, gerekse halkla ilişkiler benzer faaliyetler ve teknikler kullanır ancak hedef kitleleri farklıdır.

Uzmanlar, uluslararası ilişkilerde ve iletişim tekniklerindeki büyük değişimlere göre kamu diplomasisi tanımını güncellemişlerdir. Signitzer ve Coombs (1992, s.137-147), halkla ilişkiler ve kamu diplomasisinin oldukça benzer olduğunu ileri sürmüştür çünkü onlara göre her ikisi de benzer hedefleri gözetir ve benzer araçları kullanır. Signitzer ve Coombs (1992, s.137-147), kamu diplomasisini "hem hükümetlerin hem de birey ve grupların, bir başka hükümetin dış politika kararları üzerinde doğrudan etkisi olan kamuoyu davranışlarını doğrudan ya da dolaylı şekilde etkileme çabası" olarak tanımlar.

Gilboa (2008, s.55-77)'ya göre bu yenilikçi tanım, hem kamu diplomasisinde yeni aktörleri tespit etmesi hem de kamu diplomasisi ile halkla ilişkiler arasındaki ayrımı

ortadan kaldırması bakımından önemlidir. Kamu diplomasisine getirilen bu tanım, devlet dışı aktörleri ekleyerek uluslararası ilişkilerin çerçevesini yeniden tanımlar ve bütün aktörler arasında yükselen karşılıklı bağımlılık olgusuna atıf yapar.

Sosyal medyayı siyasal liderlerin başarılı bir ekip çalışmasıyla halkla ilişkiler çalışmaları bağlamında kullanması, küreselleşen iş yönetiminin bundan böyle ayrılmaz bir parçası olarak görünmektedir (Ustakara, 2014, s.344). Bunun en iyi örneklerine ABD'de rastlanmaktadır. 2008 ABD Başkanlık Seçimleri döneminde, Cumhuriyetçi aday John McCain ile yarışan Barack Obama, internet ortamında üç milyon bağışçıdan yüz elli milyon dolar toplamış, iki milyon iki yüz bin kişi Facebook ve sekiz yüz bin kişi MySpace aracılığıyla kampanyayı takip etmiştir (Edelman, 2008). Siyasal halkla ilişkiler, küresel ağ donatılarıyla geniş kitlelere erişimde sınır tanımayan bir güce sahip olmaktadır.

Öte yandan halkla ilişkilerin toplumsal işlevselliği ile kurumsal işlevselliği arasındaki zıtlıklar sıklıkla gündeme getirilmektedir. Kamu yararı ilkesinin ne oranda geçerli olduğu etik açıdan bakılarak sorgulanmaktadır. Başarılı halkla ilişkiler çalışmaları gerçekleştiren ve dünya ekonomisinde söz sahibi olan çokuluslu şirketlerin üretimleriyle insanlara zarar veren kuruluşlar olduğuna dikkat çekilmekte; örneğin, sigara üreticisi Philip Morris şirketinin halkla ilişkiler çalışmalarının kamu yararını gözetmesindeki inandırıcılığı sorgulanmaktadır (Bıçakçı, 2006, s. 137).

Son yıllarda birçok uzman ve işin içindeki uygulayıcı, kamu diplomasisi üzerinde halkla ilişkiler teorilerini kullanarak araştırma yapmıştır. Signitzer ve Coombs, (1992, s.137-147) kamu diplomasisi ve halkla ilişkilerin çok benzer olduklarını ileri sürmüş ve bu iki dalın kavramsal yakınlaştırmasına dikkat çekerek halkla ilişkiler teorilerinin deneysel araştırmalarda kullanılmasını önermiştir. Ham (2002, s.268), "Kamu diplomasisi ve halkla ilişkiler pazarlamadır ve birleşmektedir" derken, Wang (2006, s.91-96) kamu diplomasisinde "ulusal saygınlığı yönetmenin" asıl iş olduğunu söylüyor.

Grunig (1993, s.137-61), ise geliştirdiği halkla ilişkiler modellerinin kamu diplomasisine uyarlanabileceğini iddia etmiştir. Grunig, modellerini iç içe geçmiş iki

temel prensibe göre sınıflandırmıştır: i) yön: tek yönlü iletişim ve çift yönlü iletişim. ii) amaç: simetrik ve asimetrik. Tek yönlü iletişim, bir taraftan diğerine bilgi aktarımı anlamına gelir. Çift yönlü iletişim ise taraflar arasında bilgi alışverişi demektir. Asimetrik ilişkilerde halkla ilişkilerin amacı diğer tarafın davranış, politika ve fikirlerini değiştirmektir. Ancak simetrik ilişkilerde halkla ilişkileri kullanan tarafın da kendi politikalarını ve davranışlarını değiştirme konusunda istekliliği söz konusudur (Gilboa, 2008, s.55-77).

Halkla ilişkilerde bir araştırma programı olan Mükemmellik Çalışması, bir halkla ilişkiler faaliyetinin karakteristiğini çıkarmak ve ölçmek amacıyla kavramsal ve ölçümsel bir çerçeve geliştirmiştir (Grunig, 1992, s.617-638). Bu çerçeve dört modelli bir tipoloji ile başlamıştır (Grunig ve Hunt, 1984, s.143): Basınla ilişkiler, halkı bilgilendirme, çift yönlü simetrik ve çift yönlü asimetrik. Amerika'da ortaya çıkan bu dört modelli tipoloji, 1990'larda halkla ilişkiler uygulamalarını tüm dünyada teşvik ederek yaygın bir şekilde kullanılmaya başlamıştır. Bu dört model tipolojisi her nasılsa 1990'ların sonlarında dört boyutlu yeni bir çerçevede yeniden yapılandırılmıştır (Grunig ve Hunt, 1984, s.143) ancak her iki versiyon da aynı zamanda varlığını sürdürmüştür.

Grunig (1992, s.617-638), halkla ilişkiler uygulamalarının iletişim davranışlarının boyutlarına bakarak daha iyi tanımlanabileceğine ve bu boyutsal çerçevenin halkla ilişkiler disiplini içinde kıyaslamalı çalışmalara imkân tanıyacağına inanıyordu.

Bu dört boyut, i) yön, ii) amaç, iii) kanal ve iv) ahlak kuralları olarak belirlenmişti. Yön boyutu, halkla ilişkilerin tek yönlü ya da çift yönlü olmasını ifade ediyor. Tek yönlü ise bilgi aktarımı, çift yönlü ise bilgi paylaşımı anlamına geliyor. Amaç boyutu, simetri ve asimetriden oluşuyor. Simetri, iletişimin her iki tarafı da etkilediğini ve bu sayede ortaklaşalık ve işbirliği olduğunu ifade eder, asimetri ise tek tarafı etkilediğini yani sadece tarafgirlik olduğunu ifade eder. Kanal boyutu, iletişim halindekilerin kişilerarası doğrudan bir kanal mı yoksa aracı üzerinden bir kanal mı

kullandıklarıyla ilgilenir. Kişilerarası iletişim kanalı, yüz yüze ve doğrudan, aracılı kanal ise kitle iletişim araçları üzerinden ve dolaylıdır. Ahlak boyutu, hangi halkla ilişkiler davranışının etik olduğuna bakar.

Halkla ilişkiler etik kurallarının da üç alt boyutu daha vardır: (J. E. Grunig ve L. A. Grunig, 1996): i) teleoloji[25], ii) ortaya çıkarma ve iii) sosyal sorumluluk. Teleoloji anlayışına göre etik halkla ilişkiler, halkla ilişkiler faaliyetinin toplumun davranışları üzerindeki etkisinden sorumludur. Sosyal sorumluluk anlayışına göre bu sorumluluğun çerçevesi, doğrudan hedeflenen grupların ötesinde toplumun bütün üyelerini kuşatır. Son olarak, ortaya çıkarma prensibine göre, taraftarlık ve asimetrik iletişim, ancak ve ancak bu iletişimin kimin yararına sürdürüldüğü konusunda kamuoyu bilgilendirildiği sürece etik sayılabilir (Yun, 2006, s.287-312).

2.2. Siyasal Halkla İlişkiler ve Kriz İletişimi

Siyasal halkla ilişkiler, insan psikolojisinin yapılan yönlendirmelere direnç göstermesi güdüsüne karşı olarak, siyasetçilerin reklam dışında daha objektif, tarafsız görünerek, insanların kandırılma korkularından doğan dirençleri kıran başka yöntemlere olan ihtiyaçlarından doğmuştur (Oktay, 2002, s.76). Dolayısıyla, siyasal halkla ilişkilerde, insanların kandırılma hissi yaşaması en aza indirilmek istenmektedir (Çakıcı ve Çalışır, 2016, s.957).

Gerçekte, halkla ilişkilerin halk sevgisinden değil, halk korkusundan ortaya çıkmış olması muhtemeldir. Kaba gücün geçerli olduğu ilkel toplumlardan toprağa dayalı mülkiyet olgusunun geliştiği feodal toplumlara ve nihayet kapitalist toplumlara değin her toplumda, ekonomik ve siyasal gücü elinde bulunduran sınıfın yöneticileriyle halk arasında ilişkiler olmuştur (Bıçakçı, 2014, s.126).

Siyasal halkla ilişkiler çerçevesinde krizler ciddi, geniş kapsamlı bir tehdit; yüksek oranda belirsizlik özellikleri ile normal olaylardan ayrılmaktadırlar. Bu anlamda

[25] Teleoloji: doğal olaylarda nihai sebepler arayan doktrin. (global.britannica.com, 2014)

krizler istenmeyen, beklenmeyen, tahmin edilemeyen, aniden ortaya çıkan, sahip oldukları belirsizlikler nedeniyle yönetilmesi güç, olağan dönemlerde karşılaşılanlardan farklı ve örgütün varlığını ve temel amaçlarını tehdit eden, zaman baskısı altında acil karar verilmesini gerektiren olaylardır (Boin, 2004, s.167; Cosgrave, 1996, s.28; McConnel ve Drennan, 2006, s.60; Paton ve Flin, 1999, s.261).

Doğal felaketleri ele alan acil durum ve risk yönetimi disiplinlerinin aksine, kriz yönetimi; çocuk kaçırma, çevre kirliliği, cinsel taciz, şiddet, hatalı ürünler gibi insan yapımı veya insanların sebep olduğu krizlerle ilgilenir (Mitroff, 2000, s.7).

Siyasal halkla ilişkilerde kriz iletişimi, uzun süre ihmal edilmiş, bağımsız bir çalışma alanı olarak kabul edilmemiştir. Konu ilk kez 1986 Çernobil kazasının ardından Avrupa'da gündeme gelmiştir. Kazanın ardından hükümetin hiçbir bilgi vermemesi, sonrasında ise eksik ve spekülatif bilgi vermesi ve bunun neden olduğu olumsuz sonuçlar, krizlerde iletişimin öneminin anlaşılmasına vesile olmuştur (König, 1991, s.38-39).

ABD'de ise, örgütsel kriz iletişimi özellikle siyasal halkla ilişkiler araştırmaları ve uygulamalarının temelinde yer almış ve uzun zamandır kendisine gelişme alanı bulmuştur (Falkheimer ve Heide, 2006, s.180).

Kriz konusunda yapılan çalışmalar, kriz yönetiminin genelde üç ana aşamayı takip ettiğini göstermektedir. Bu süreç "sinyal alma ve hazırlanma ile önleme evrelerini içeren proaktif kriz yönetimi modeli, kriz ortaya çıktığında hasarı sınırlama ve iyileşme evrelerini içeren reaktif kriz yönetimi modeli ve bu iki model arasındaki öğrenme evresi olarak etkileşimli kriz yönetim modeli" olmak üzere üç modelle açıklanmıştır (Demir F, 2008, s.5).

Bu modellerinden proaktif kriz yönetimi modeli krizlerin ortaya çıkmadan engellenebileceğini göstermektedir. Reaktif kriz yönetim modeli kriz oluştuktan sonra yapılacak faaliyetlere odaklanmıştır. Burada amaç, yaşanan krizin zararlarını en aza

indirebilmek ve mümkün olduğu kadar çabuk toparlanabilmektedir. Etkileşimli Kriz Yönetim Modeli krizin aşılması ve ilgili kurumun yeni durumlara uyumuyla ilgilenmektedir (Demir F, 2008, s.6).

Siyasal halkla ilişkiler alanında kriz iletişimi, farklı örgütlerin karşılaştıkları farklı kriz durumlarında iletişimin bir halkla ilişkiler faaliyeti olarak nasıl sürdürülebileceği üzerinde durur. Bu anlamda farklı alanlarda kriz iletişimi konusu, halkla ilişkilerin bir alt dalı olarak uygulanmaktadır (Çöklü, 2004, s.288; Loosemore, 1998, s.24).

Medya, krizlere ekonomik, politik veya ekolojik sistem içinde meydana gelen periyodik olaylar olarak değil, sıra dışı medyatik olaylar olarak yaklaşma eğilimindedir. Medya, vatandaşın ve yöneticilerin krizle ilgili bilgi almasını sağlayan bir merkezdir. Krizin aşamalarına göre medyanın rolü de farklılaşmaktadır. Özellikle ilk müdahale süreci medyanın en çok iş yaptığı dönemlerdir. Zira bu aşamada medyanın ilgisini çeken dramatik olaylar çok fazladır. İyileştirme dönemleri ise medyanın ilgisini daha az çeker. Kriz konusunda halkı ve yetkilileri haberdar etmek ve harekete geçirmek konularında medya en etkili araçlardan biri olarak kabul edilmektedir. Bunun yanında medyanın, krizin insanların zihninde nasıl şekilleneceğini belirleme rolü de vardır. Örneğin ABD'deki Katrina tayfununda medyada özellikle zencilerin, yaşlıların ve yoksulların hayatını kaybettiği teması çok yoğun biçimde yer almış ve tayfunun etkileri, müdahale süreci ırkçılık teması ile birlikte işlenmiştir. Medya odağının güçlü yanları, olaya zamanında yetişmeye çalışmak, görünürlük, şeffaflık ve netliktir. Diğer yandan olayları çarpıtmak, sansasyonel olay aramak, geniş bir perspektiften yoksun olmak da bu odak için sınırlılık yaratan unsurlardır. (Genç, 2013, s.163)

Yazılı görsel ve işitsel geleneksel Türk medyası, Gezi Parkı olayları esnasında toplumun yeterince bilgilenmesini sağlama işlevi görmekten uzak bir tutum sergilemiştir.

Kamu diplomasisi faaliyetleri, temel olarak ülkelerin pozitif yönlerini ve hükümetlerin yürüttüğü iyi politikaların dış kamuoylarına iletişiminin yapılmasını öngörür. Ancak ülkenin hiçbir pozitif yönü yoksa nasıl bir iletişim yapılacaktır? Ya da hükümet politikaları olumsuz ise nasıl bir siyasal halkla ilişkiler iletişim stratejisi izlenecektir?

Kamu diplomasisi faaliyetleri, ülkedeki iyi şeylerin ön plana çıkarılmasını gerektirir. Örneğin Çin hükümetinin yürüteceği kamu diplomasisi faaliyetinde insan hakları, demokrasi ya da çevre bilinci gibi unsurları görmek olası değildir. Bunun yerine büyüyen ekonomi, güçlü üretim, büyük yatırımlar gibi unsurlar ön plana çıkacaktır. Ya da Lübnan hükümeti dünya kamuoyuna seslenirken eğitim sistemini ya da refah toplumu olgusunu değil, Akdeniz kıyılarındaki tarihi ve turistik bölgeleri ön plana çıkaracaktır. Kamu diplomasisi uygulayıcıları, ülkede mutlaka olumlu bir unsur tespit edip onu ön plana çıkarmak için çalışır.

Kamu diplomasisi faaliyetlerinin sorunsuz bir şekilde yürütülmesi için öncelikle ülkede iyi şeylerin yaşanıyor olması gereklidir. ABD'nin Irak'ı işgali sırasında ABD'li kamu diplomasisi uygulayıcılarının ABD demokrasisinin ne kadar gelişmiş olduğu ya da ABD'nin bir barış havarisi olduğu yönünde mesajlar vermesi yersizdir ve sadece ters etki yapar. Ya da Occupy Wall Street olayları yaşanırken New York polisinin olayları bastırma konusunda ne kadar iyi bir iş çıkardığı yönünde mesajlar vermek de güven yitirmenin yanı sıra en basitinden alay konusu olmaya yol açar.

Bu nedenle doğal afetler, yaygın protestolar, iç karışıklıklar, politik skandallar ya da savaş durumlarında kamu diplomasisi uygulayıcılarının nasıl bir iletişim stratejisi izleyecekleri, netleştirilmesi gereken bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır. Kamu diplomasisi uygulayıcılarının ön plana çıkaracak olumlu bir unsur bulamadığı bu tip kriz durumlarında olağan akışındaki kamu diplomasisi iletişim stratejisini terk etmek ve kriz iletişimi safhasına geçmek gerekmektedir. Minor (1994, s.20), kriz yönetimi unsurlarından şu şekilde söz eder: "Kriz yönetim takımı kurmak; profesyonel

danışmanlarla çalışmak; kriz yönetim planı oluşturmak; yasaları bilmek; koçluk ve danışmanlık sağlamak; disiplinli harekete geçiş".

2.2.1. Kriz İletişiminde Risk Algısı ve Teorik Modeller

Kriz iletişimi ve bunun nasıl yürütüleceği, risk algısını tanımlayan üç teorik modele dayanır. Bu modeller risk durumlarında etkili bir iletişimin nasıl koordine edileceği konusunda temel fikirleri vermektedir (Covello ve diğerleri, 2001, s.391).

Bunlar; Zihinsel Gürültü Teorisi (Mental Noise Theory), Güven Belirleme Teorisi (Trust Determination Theory) ve Risk Algısı Teorisidir (Risk Perception Theory). Zihinsel Gürültü Teorisine göre, kişiler stres altında veya üzgün iseler, bilgiyi duymak, anlamak ve hatırlamakta zorlanmaktadırlar. Bu nedenle bu türden durumlarda iletişim kısa, sınırlı içeriğe sahip, basit ve anlaşılır mesajlar içermelidir, kilit noktalar tekrar edilmelidir.

Güven Belirleme Teorisine göre, kişiler üzgün veya stresli olduklarında diğerlerinin kendilerini dinlediğine veya önemsediğine, empati kurduğuna, dürüst olduğuna, açık olduğuna, yetkin ve uzman olduğuna inanmazlar.

Risk algısı teorisine göre, riskin nasıl algılandığını belirleyen faktörler, kişilerde korku ve kaygının derecesine etki etmekte ve risk karşısındaki davranışları etkilemektedir (Covello ve diğerleri, 2001, s.391).

Coombs (1995), kriz iletişimi için belirlenecek stratejilere yönelik bir model geliştirilmiştir. Aşağıda özetlenen bu stratejileri "yok sayan, mesafeli, yağcı, kangren ve ıstırap stratejileri" olarak isimlendirmiştir.

“Yok Sayan Strateji; mevcut durumu inkâr etme, agresif ve daha güçsüzleri korkutarak krizi ortadan kaldırma çabası içindedir. “Kriz yok” ifadesiyle inkâr vardır. Açıklamalar da “krizin niçin olmadığını” göstermek üzere yapılmaktadır.

Mesafeli Strateji; kriz ve organizasyon arasındaki bağı zayıflatmaya çalışan bir çaba içerisindedir. Bu stratejide krize yönelik bilgiler açıklanmakta, krizle ilgili bağışlama ve temize çıkma sağlanmaktadır. Bağışlama, niyet ve iradenin yalanlanmasıyla organizasyonun sorumluluğunu en aza indirmektedir. Niyetin yalanlanması, kriz için bir başkasının suçlanmasını içermektedir.

Yağcı Strateji; organizasyonun mevcut imajını desteklemek, krizle daha iyi bir pozisyona geçmesini sağlamak, diğerlerinin onayını kazanmak için yapılan teşebbüslerde övgüler almak üzerine odaklanır.

Kangren Strateji; kabul yaratmak ve affedilmek çabası içerisindedir. Kurbanlarına tazminat sunan, pişmanlıkla affedilmek isteyen, benzer krizlerin tekrar yaşanmaması için mekanizmada düzeltmeler sunan iyileştirmeleri içerir.

Istırap Stratejisi; bir kurban olarak organizasyonu tasvir etmek ve kamuoyunda sempati kazanmayı amaçlamaktadır. Bu stratejide kurban rolünde organizasyon yer almaktadır” (Coombs, 1995, s.449-470).

2.2.2. Dokuz Adımda Kriz İletişimi Stratejisi

Siyasal iletişim stratejisi çerçevesinde teorik arka planın yanı sıra toplumsal olayların kriz durumuna girdiği hallerde atılması gereken önemli adımlardan bahsedilebilir. Bu adımlar, bu çalışmada tartışılan saha çalışması ışığında ele alınmıştır. Gezi Parkı olayları esnasında yürütülmesi gereken iletişim biçiminde dikkat edilmesi gereken hususlar şu şekilde sıralanabilir:

1. **Kriz iletişiminde her şeyden önce sessizlik esastır.** Eğer bir kriz, sessiz kalarak atlatılabiliyorsa mutlaka bu yol birinci öncelik olarak denemelidir. Zira ufak bir kriz, henüz büyümemişken verilen tepki nedeniyle daha görünür kılınır ve normalde ulaşamayacağı çok daha geniş kitlelere ulaşabilir. Krize verilen tepki, olayların tırmanması ve boyutlarının büyümesine neden olabilir.

2. **Şahin bir dil değil, sakin bir dil kullanılmalıdır.** Eğer kriz, sessiz kalarak geçiştirilemeyecek boyutlara ulaştıysa birinci öncelik ortamı yumuşatmak ve aklıselimi davet edecek sakin, kapsayıcı, birleştirici ve temkinli bir dil kullanılması daha doğru olacaktır. Kriz iletişimi temkinli ve soğukkanlı çabalarla yürütülebilir. Kriz yönetimi, yeterli bilginin toplanması ve çok yönlü değerlendirilmesiyle yapılandırılacak stratejilerle gerçekleştirilir (Demir F, 2008, s.24). Türk kamu diplomasisi uygulayıcıları birleştirici, kapsayıcı ve sakin bir dil kullanmak yerine, bilakis gerilimi tırmandıran, halkı kutuplaştıran ve ayrıştıran şahin bir dil kullanıldığı da tespit edilmiştir.

3. **Doğru ve doğrulanmış bilgi altın kıymetindedir.** Kriz durumlarında dezenformasyonu önlemek için mutlaka doğru ve doğrulanmış bilgilere başvurulması ve bu bilginin yayılmasını sağlamak gereklidir. Krizle ilgili açıklamaların üst düzey yöneticiler, uzmanlar tarafından yapılması, inandırıcılığını artıracaktır. Kimin açıklama yapacağı kadar, açıklamanın nasıl yapılacağı, lisanın nasıl kullanılacağı, hangi iletişim aracının kullanılacağı önemlidir; spekülasyon yapılmamalıdır; açık sözlü ve dürüst olmak gerekmektedir (Ege, 2004, s.87; Kadıbeşegil, 2002, s.147). Dezenformasyonun had safhada olduğu durumlarda doğru bilginin hâkim olmasını temin etmek öncelikli olmalıdır. Özellikle sosyal medya gibi manipülasyon ve dezenformasyona müsait iletişim ortamlarının temel haber alma kaynağı haline geldiği durumlarda doğru bilginin adresi olarak kamu diplomasisi uygulayıcılarının öne çıkması gerekmektedir. Oysa Gezi Parkı olayları esnasında Türk kamu diplomasisi uygulayıcıları doğru bilgi verme işlevini yerine getirmediği gibi, "Kabataş'taki başörtülü bacı" veya "Camide içki içtiler" gibi yalan bilgiler üreterek toplumda infiale yol açan bir iletişim stratejisi uygulamıştır.

4. **Kriz iletişimi yürütürken muğlak ifadelerden kaçınmak gerekir.** Yanlış anlamaya müsait ya da tam olarak neyi kast ettiği belli olmayan ifadeler, kamuoyunda yeni soru işaretlerine neden olmaktadır. Mesajın kısa, net ve anlaşılır olması esastır. Verilen mesajdaki boşlukları herkes kendi anlayışı, bilgisi ve algılama kapasitesine göre farklı şekillerde doldurur ve bu da temel yanlış anlamalara kapı aralar. Sonrasında bu yanlış anlamaları gidermek çok daha zor olacaktır ve uzun zaman isteyen bir çaba gerektirecektir. Buna karşın Gezi Parkı olayları arkasında gizli eller olduğu yönünde anlaşılmaz iddialar en yetkili makamlar tarafından dile getirilmiştir. Benzer şekilde tam olarak tanımlanmayan "faiz lobisi" ya da "karanlık odaklar" veya "üst akıl" ve "dış güçlerin parmağı" gibi muğlak kavramlar, kamuoyunda bilinmezliği ve endişeyi körükleyici bir hava yaratmaya neden olmuştur.

5. **Kriz durumlarında şeffaflık esastır.** Yaşanan olaylar, gerçekleşen hasar, can ve mal kayıpları, alınan önlemler, uygulanacak politikalar, planlanan adımlar, şeffaf bir şekilde kamuoyuna aktarılmalıdır. Gezi Parkı olaylarının fitilini ateşleyen Topçu Kışlası projesiyle ilgili hukuki süreç hakkında şeffaf bir bilgilendirme yapılmamıştır. Mahkemenin Topçu Kışlası projesinde yürütmeyi durdurma kararı verdiği şeffaf bir şekilde kamuoyu ile paylaşılmış olsaydı belki de olayların büyümesi engellenebilirdi. Gezi Parkı olayları sırasında Türk kamu diplomasisi uygulayıcıları gelişmeleri şeffaf bir şekilde kamuoyuna aktarmak yerine olayları yok saymak, görmezden gelmek ve en hafifiyle olayların boyutunu gizlemeye çalışmıştır. Örneğin Dışişleri Bakanlığına ait hesaplarda olaylar tamamen görmezden gelinmiştir.

6. **Kriz durumlarında güven uyandıran doğru ve gerçek mesajlar verilmelidir.** Kriz iletişiminde güven ve bununla bağlantılı olarak tutarlılık, inandırıcılık, gerçekleri söylemek başarıyı etkileyen en önemli unsurlardır. Güvenin sürdürülebilirliğini, kazanılması veya kaybedilmesini belirleyen etmenler, çok sayıdadır ve kültürel ve politik yapıdan etkilenir. Özellikle risk algılaması, etkili risk iletişimi, risk yönetimi politikalarının hayata geçirilmesinde güven en önemli faktörlerden biri olarak düşünülmektedir (Haynes ve diğerleri, 2007, s.458; Tutar, 2004, s.173). Güven uyandıran mesaj, mutlaka olumlu mesaj olmak zorunda değildir. Olumlu mesaj vermek adına

gerçekle bağdaşmayan pembe yalanlar üretmek daha olumsuz sonuçlar doğuracaktır. Olumsuz da olsa kamuoyu bir gelişmeyi önce yetkililerden duyarsa güven duygusu zedelenmemiş olur.

7. **Mesajın, alıcıya ulaşacak yöntemle verilmesi gerekir.** Kriz durumlarında verilen mesajın hedef kitlenin bilgi ve ilgi düzeyine uygun olması gerekmektedir. Kriz iletişiminde en önemli noktalar krize yönelik bilgilerin toplanması ve bu bilgilerin hedef kitlenin anlayabileceği bir şekilde aktarılmasıdır (Demir F, 2008, s.24). Gezi Parkı protestoları örnek olayında, hedef kitle olarak tespit edilen yabancı kamuoyları ve özellikle yabancı gazeteciler için mesajların İngilizce dilinde verilmiş olması gerekirdi.

8. **Kriz masası ve dil birliğinin tesisi çok önemlidir.** Kriz iletişimi yaparken tüm kurumların ve sözcülerin dil birliği içinde hareket etmesi gerekir. Seeger (1998, s.99), dört adımda açıkladığı kriz iletişim stratejisinin ilk sırasına "Kriz iletişim takımının belirlenmesi ve geliştirilmesi" maddesini koyarken, hemen ikinci sıraya "Kriz durumlarında konuşmaya uygun kişi ve kişilerin kararlaştırılması" maddesini getirmiştir. İnandırıcılık ve mesajların güvenilir olması için sadece sözcü konumundakiler konuşmalı ve verilen mesajlar mutlaka aynı yönde olmalıdır. Bu amaçla bir "standby statement" yani durumla ilgili açıklama metni hazırlanmalı ve bu metin ilgili sözcülere önceden iletilmelidir. Oysa Gezi Parkı sürecinde kimi devlet yetkilileri "Mesaj alındı" ya da "Özür dileriz" gibi ifadeler kullanırken, diğer bazı devlet yetkilileri ise bunları boşa çıkaran daha keskin ve tırmandırıcı mesajlar vermiştir.

9. **Kriz iletişimi sürdürürken anlık mesajlardan kaçınılmalıdır.** Olayların heyecanıyla üzerinde fazla düşünmeden verilen bir mesaj yanlış çıkabilir. Mutlaka doğrulanmış bilgiler üzerinden mesajlar verilmeli ve telafisi zor yanlış anlamalara meydan verilmemelidir. Gezi Parkı olayları esnasında sosyal medyanın birincil haber kaynağına dönüştüğü de hesaba katılırsa, kamu diplomasisi uygulayıcılarının güvenilir bilgiyi temsil etmesi bakımından anlık mesajlara iltifat etmemesi ve doğru, teyit edilmiş bilginin kaynağı haline gelmesi daha başarılı bir sonuç verecektir. Normal şartlar altında

kıymetli olan hızlı iletişim ya da anlık iletişim, kriz yönetimi esnasında başvurulması doğru olmayan bir biçimdir ve telafisi zor hasarlara yol açabilir.

Gezi Parkı olayları Türkiye'de kriz iletişimi stratejisinin uygulanmasını gerektiren bir durumdur ancak bu çalışmada incelenen olgular ışığında olaylar sırasında sağlıklı bir kriz iletişiminin uygulanmadığı tespit edilmiştir.

2.3. Kamu Diplomasisi Teorisi

Herhangi belirli bir konunun sistematik olarak incelenebilmesi için üzerinde çalışılabilecek genel kabul görmüş bir tanımının yapılması gereklidir. Gilboa (2008, s.55-77), kamu diplomasisinin erken dönem tanımlarında sadece amaçlar hakkında genel tanımlamalar yapıldığından yakınmaktadır.

Örneğin ilk dönemlere ait tipik bir tanım, kamu diplomasisini "yabancı halkların düşünce biçimini ve asıl hedef olarak onların hükümetlerinin düşünce biçimini etkilemek için onlarla doğrudan iletişim kurmak" olduğunu ileri sürer (Malone, 1988, s.12). Molone'un bu tanımı, bahse konu iletişimi kimin kontrol ettiğini söylemez. Büyük ihtimalle 1980'lerin yaygın anlayışına göre kamu diplomasisini sadece hükümetlerin yürüteceği genel kabulüne bağlı kalındığı için bu noktayı açıklığa kavuşturma ihtiyacı dahi hissedilmemiş olabilir. Burada dikkat çeken bir başka husus ise bu tanımın iki ayaklı etkileme süreci öngörüyor olmasıdır. Birincisi, tasarlanan doğrudan iletişim yoluyla başka bir ülkenin kamuoyunu olumlu yönde etkileyeceği varsayımı. İkincisi ise bu "bilgilendirilmiş" ya da olumlu anlamda etkilenmiş kamuoyunun, kamu diplomasisini yürüten ülkenin çıkarları doğrultusunda kendi hükümeti üzerinde baskı kuracağı varsayımı.

Neyse ki daha sonra yapılan tanımlamalar aktörleri ve iletişim biçiminin içeriği hakkında daha detaylı bir yaklaşım getirmişlerdir. Örneğin Tuch (1990, s.3), kamu diplomasisini hükümetler eliyle yürütülen bir süreç olarak tanımlamıştır. Kamu

diplomasisi, "Bir ülkenin fikirlerini ve ideallerini, kurumlarını ve kültürünü, amaçlarını ve politikalarını başka halklara tanıtmak için hükümet eliyle yürüttüğü iletişim sürecidir" der Tuch (1990, s.3). Frederick (1993, s.287) ise 1993 yılında yaptığı kamu diplomasisi tanımına yürütülecek iletişimin içeriği konusunda da bir takım unsurlar eklemiştir. İletişimi yapılacak konular ve amacı hakkında Frederick, "Yabancı bir ülkeye yönelik iletişimi yürütülen enformasyon, eğitim ve kültür gibi alanlardaki aktiviteler yoluyla, etkilediği vatandaşları üzerinden bir hükümeti etkilemek amacıyla yürütülen iletişim süreçleri" der.

Soroka (2003, s.27-48) ise kamu diplomasisinin hükümet, medya ve efkârı umumiye arasındaki karmaşık ilişki üzerine kurulu olduğunu söyleyerek konunun önemli üç temel aktörüne değinmiştir. Gilboa (2008, s.55-77)'nın dediği gibi akademisyenler, medya ile kamuoyu ilişkisi üzerine ya da medya ile hükümet ilişkisi üzerine birçok faydalı araştırma yapmıştır ancak bu üçü arasında bağlantı kurarak yapılmış çalışma pek yoktur.

ABD'deki kamu diplomasisi uygulamalarına odaklanan Smyth (2001, s.425) de ABD'deki kamu diplomasisi pratiklerini beş ayrı kategoride sınıflandırarak incelemiştir: i) medya diplomasisi/basın açıklamaları, ii) kamu bilgilendirmeleri (Uluslararası Enformasyon Programları Ofisi), iii) Uluslararası yayın servisleri (Voice of America, Radio Free Europe/Radio Liberty, Radio Free Asia ve WorldNet Television), iv) eğitim ve kültürel programlar (Fulbright Değişim Programı ve Uluslararası Ziyaretçi Programı-IVP) ve v) siyasi aksiyon (The National Endowment for Democracy- Ulusal Demokrasi Vakfı).

Kamu diplomasisi teorisi alanında önemli çalışmalar yapan Cull (2008, s.31-54), Smyth (2001, s.425)'ten 7 yıl sonra kamu diplomasisi pratiklerini oluşturan ana elementleri tekrar sınıflandırmıştır. Kamu diplomasisi yeni olmasına karşın onu oluşturan parçalar tam tersine neredeyse devlet aygıtı kadar eskidir diyen Cull (2008, s.31-54), kamu diplomasisi pratiklerini i) dinleme, ii) müdafaa etme, iii) kültürel diplomasi, iv) değişim diplomasisi ve v) uluslararası yayıncılık şeklinde beş ayrı kategoride

sınıflandırmıştır. Smyth'in sınıflandırması ile benzerlikler gösterse de Cull (2008, s.31-54)'ın sınıflandırmasında modern tanımlarla uyumlu en temel unsur olan dinleme fonksiyonu da yer almaktadır. Dinleme, kamu diplomasisinin çift yönlü olduğu duruma işaret ettiği için modern yaklaşım olarak kabul ediliyor.

Uluslararası ilişkilerde koşulların özellikle de telekomünikasyon devriminden sonra radikal bir şekilde değişmesiyle kamu diplomasisi daha da önem kazandı. Henrikson (2006, s.26)'a göre bugün kamu diplomasisinde merkeze devlet yerine toplumu alan yeni bir konsept ortaya çıktı. Bu konsept, artık hükümetlerin diğer hükümetlerin politikalarını ve aksiyonlarını dolaylı olarak etkileme çabasını (devlet-devlet ilişkisi) terk edip, doğrudan hedef ülkede yaşayan toplumu ve insanları etkilemeye (devlet-toplum ilişkisi) çalışmasını öngörüyor.

Henrikson (2006, s.9), kamu diplomasisi faaliyetlerinin yurt dışındaki diğer hükümet faaliyetleri ile sıkı bir şekilde koordineli gitmesi yerine, politikacılar, kültürel diplomatlar ve medya uzmanları arasındaki daha esnek bir işbirliğinin daha etkin sonuçlar verebileceğine işaret ediyor ve kamu diplomasisi stratejisinin önemli rol oynayacağı beş genel kategoriye değiniyor: i) Bir araya getirme, ii) Kuşatma, iii) Erişme, iv) Genişleme ve v) Dönüştürme[26]. Bu beş kategoriden üçüncüsü olan erişme, kamu diplomasisinin medya ayağını oluşturuyor. Henrikson (2006, s.14)'a göre bu anlamda değişim programları veya sınır ötesi ilişkilerin geliştiği ve ancak gerçek bir ortaklık kurulması sayesinde kamu diplomasisinin siyasi bir kazanıma dönüşmesi mümkündür.

Kamu diplomasisi teorisi, erken dönemlerde yürütülen tek taraflı iletişim biçiminden sıyrılarak modern yaklaşımlar sayesinde çift taraflı iletişim biçimine evrilmişti. Ancak kamu diplomasisi aktörleri değiştikçe muhataplar da çeşitlenmeye başladı ve Melissen (2011, s.17)'in tabiriyle üçüncü boyuta vardı. Melissen (2011,

[26] İngilizce orijinalinde şu şekilde kullanılmış: i) consolidation, ii) containment, iii) penetration, iv) enlargement, v) transformation.

s.17)'in Polylateralism dediği üçüncü boyut, çift taraflı ve çok taraflı ilişkiden sonra artık "Çoklu Taraflı" ilişkiyi tarif ediyor ki bu, devletler ile devlet dışı aktörlerin ilişkisi olarak tanımlanıyor. Bir devlet ya da devletler topluluğunun, sivil toplum örgütü gibi devlet olmayan aktörlerle iletişim kurması "çoklu taraflı" diplomasiye örnek teşkil ediyor.

Çoklu taraflı diplomasiye geçmeden, kamu diplomasisinin bu aşamaya gelmeden önce kullandığı geleneksel iletişim biçimine değinmekte fayda görülmektedir. Kamu diplomasisi tartışmalarını büyük kısmı, özellikle de ABD'de, devlet merkezli modellere dayanmaktadır. Bu modelde insanlar dış politikanın hedefi ve birer enstrümanı olarak algılanmaktadır. Temel sorun, "Bu insanları nasıl daha etkin şekilde hedefleyebiliriz?" klişesinden kurtulamıyor. Ve cevap da genellikle "Kamu diplomasisi programlarına daha fazla kaynak ayırmak, daha iyi koordine edilmiş ve daha kucaklayıcı bir yaklaşım benimsemek ve kriz dönemlerinde daha çabuk ve daha esnek hareket edebilmek" şeklinde tezahür etmektedir (Leonard ve Alakeson, 2000, s.86-98).

Yani kamu diplomasisinin iletişim biçimi, insanların karşılıklı iletişimin bir tarafı olmadığı, sadece devlet merkezli iletişimin bir alıcısı haline geldiği bir modele dönüşmüştür. Kamu diplomasisinin iletişim biçimindeki bu hiyerarşik imajı, stratejik siyasal iletişim teorilerinde kullanılan yukarıdan aşağı iletişim akışı tekniklerini kullanmasından kaynaklanıyor (Manheim, 1994, s.26).

Monolog şeklindeki tek yönlü iletişim ve diyalog şeklindeki çift yönlü ya da çok yönlü iletişim önemli ve zamanı geldiğinde yeri doldurulamaz kamu diplomasisi araçlarıdır. Yine de kamu diplomasisi uygulayıcılarının ve akademisyenlerin genellikle gözden kaçırdıkları bir üçüncü etkileşim yolu daha var ki, buna Cowan ve Arsenault (2008, s.10-30), teşriki mesai ya da kısaca işbirliği diyor. Cowan ve Arsenault (2008, s.10-30)'nun bir proje ya da ortaklıkta insanların birlikte çalışma girişimleri olarak tanımladıkları işbirliği, yabancı ülke halklarına erişmek için [iletişim ile] eşit derecede önemli ve bazı durumlarda daha etkili bir yaklaşım olarak öne çıkıyor.

Kamu diplomasisinin network modeli, 21. yüzyılda diplomasinin nasıl işlediğine kafa yoran tamamen farklı bir anlayışa dayanmaktadır. Network modeli, oldukça karmaşık siyasi ortamları yönetmekte iletişim, diyalog ve güven tesis etme marifetiyle kurulan siyasal ilişkiler ağının önemine vurgu yapmaktadır (Hocking, 2008, s.63-75).

Anne-Marie Slaughter (2011, s.7), Princeton Üniversitesi'nde yaptığı Joseph S. Nye konulu açılış konuşmasında bahsettiği "imece güç" kavramı şöyle revize ediyor: "Bir kişinin tek başına yapamayacağı bir şeyi, birçok kişinin birlikte yapabilme gücü" şeklinde tarif edilen "İmece güç", Slaughter'a göre, Nye'ın "yukarıdan aşağı" tesis ettiği güç ilişkisiyle çelişiyor. İmece güç; mobilizasyon, temas kurmak ve anlamlı diyalog tesis etmek gibi unsurları içeriyor.

Salughter (2011, s.7)'a göre imece güç, A tarafından B'ye uygulanan bir şey olamaz, o daha çok ortaya çıkan bir fenomen şeklindedir ki liderler ondan bir şeyler öğrenebilir, onu yönlendirebilir ancak ona sahip olamazlar.

2.3.1. Kamu Diplomasisinde "Güç" Kavramına Yönelik Ayrımlar

Joseph S. Nye (2004, s.3), "Yumuşak Güç" adlı kitabının önsözünde eski ABD Temsilciler Meclisi Sözcüsü Newt Gingrich'ten bir alıntı yapar. Gingrich, 11 Eylül 2001'den hemen sonraki dönemde ABD Başkanı George W. Bush yönetiminin Irak politikasını değerlendirirken şöyle der: "Gerçek çözüm, kaç tane düşman öldürdüğüm değil. Gerçek çözüm, kaç tane müttefik kazandığımdır. Bu, onların [Bush yönetiminin] anlamayacağı kadar önemli bir ölçüttür."

Yumuşak güç kavramının detaylarına girmeden önce Nye (2004, s.3)'ın yine önsözde alıntı yaptığı ABD eski Savunma Bakanı Donald Rumsfeld şöyle demektedir: "Zayıflık [saldırganları] provoke eder." Benzer şekilde yine Nye (2004, s.3)'dan alıntı ile Usame bin Ladin de "insanların güçlü atlardan hoşlandığını" söyler.

Peki, yumuşak güç bir zayıflık göstergesi midir? Nye (2004, s.40-65)'a göre kesinlikle hayır. Bilakis, yumuşak güç, gücün bir formudur ve ulusal stratejinin bir parçası haline getirilmesinde yaşanacak bir zafiyet ciddi bir hatadır. (Nye, 2004, s.40-65)Peki, nedir yumuşak güç?

Kamu diplomasisi teorisi incelenmeye başladığında erken dönem kaynaklardan sonra günümüzde teorisyenlerin en önemli dayanak olarak kullandığı eser, Joseph S. Nye (2004, s.40-65)'ın yumuşak güç kavramını etraflıca ele aldığı "Yumuşak Güç: Dünya Siyasetinde Başarmanın Yolları" adlı kitabıdır[27]. Aslında Nye (1990, s.175-192), yumuşak güç kavramını 1980'lerin sonlarında dile getirmeye başlamış ve ilk kez 1990'da bir kitabında[28] kullanmıştır. Bugün kamu diplomasisi teorisyenlerinin ve uygulayıcılarının en önemli dayanağını oluşturan yumuşak güç kavramına girmeden önce, "güç" ve türevlerini teşkil eden kavramların nasıl tanımlandığını ele almakta fayda görülmektedir.

2.3.1.1. Güç

Merriam Webster (2014) sözlüğünde verildiği şekliyle güç, "hareket etme ya da bir etki yaratma kabiliyeti" olarak tanımlanıyor. Bir diğer anlamı ise "eşyaları veya insanları kontrol etme hakkına ya da kabiliyetine sahip olma" şeklinde verilmiş. Benzer şekilde Cambridge (2014) sözlüğü de gücü "insanları ve olayları kontrol etme kabiliyeti" şeklinde tanımlamış.

[27]Joseph S. Nye'ın "Yumuşak Güç: Dünya Siyasetinde Başarmanın Yolları" (Soft Power: The Means To Success In World Politics) adlı kitabı Public Affairs tarafından 2004 yılında basılmıştır. Nye, 191 sayfalık bu kitabında aslında ilk kez 1990'larda kullandığı Yumuşak Güç kavramını etraflıca ele alıyor.

[28]Joseph S. Nye'ın "Mecburi Liderlik: Amerikan Gücünün Değişen Tabiatı" (Bound To Lead: The Changing Nature Of American Power) adlı kitabı Basic Books tarafından 1990 yılında basılmıştır. Nye, "Yumuşak Güç" kavramını ilk kez 307 sayfalık bu kitabında kullanmıştır.

Oxford (2014) sözlüğü ise gücü "olayların akışını ya da insanların davranışlarını etkileme ya da yönlendirme kabiliyeti" olarak tanımlıyor. Peki, insanların davranışlarını istediğimiz biçimde değiştirmenin tek yolu sert güce başvurmak mıdır?

Nye (2004, s.40-65), bunun birçok yolu olduğunu söylüyor. Sert gücün insan davranışlarını etkilemenin yollarından biri olduğunu ancak tek yolu olmadığını ifade eden Nye, "insanları yönlendirmek için onları tehditlerle korkutabilirsiniz, ödüllerle baştan çıkarabilirsiniz ya da onları ikna edip işbirliği içinde sizin istediğiniz şeyi istemesini sağlayabilirsiniz" diyor.

2.3.1.2. Sert Güç (Hard Power)

Nye (2004, s.40-65)'ın tanımlamasına göre burada tehditle korkutmak ve ödülle baştan çıkarmak sert güç unsurları olarak değerlendiriliyor. Wilson (2008, s. 110-124)'a göre ise sert güç; askeri müdahale, zorlayıcı diplomasi ve ekonomik yaptırımlara odaklanan güç kullanım şeklidir.

Aslında sert gücün tarihi çok daha gerilere gidiyor. Cahn (1997, s.141)'dan alıntıyla, Machiavelli'nin Prens adlı kitabında sert güç salt askeri güce tahvil edilmiş durumda: "Askerlerinin ya da parasının çokluğuyla büyük bir ordu toplayabilen ve ona saldırabilecek herhangi bir hasmı yenebilen prens, kendi kendine yeten bir prenstir" diyor Machiavelli. Yine Cahn (1997, s.141)'dan alıntıyla, Thomas Hobbes, Leviathan adlı eserinde bir adım daha ileri giderek güç tanımına askeri kuvveti kontrol etme kabiliyetinin yanı sıra, ekonomik ve finansal gücü de elinde bulundurmayı eklemiştir.

Chitty (2008) ve Sun (2008), gibi birçok teorisyen de Machiavelli ve Hobbes'un izinde sert gücün, askeri veya ekonomik güç üzerine kurulu olduğunda hemfikir.

Bugün uluslararası ilişkilerin yürütülmesinde iletişim, eğitim ve ikna gibi teknikler, askeri güce rakip olacak şekilde öne çıkmaktadır. Bu nedenle güç, diplomasi

ve iletişim olarak belirlenen üç temel bileşeni bir araya getirecek ve eş zamanlı uygulamaya sokacak daha kapsamlı bir strateji gerekiyor. İletişim, bu üçü arasında daha belirleyici bir faktör olarak öne çıkmaktadır (Nye, 2004, s.40-65).

2.3.1.3. Yumuşak Güç (Soft Power)

Nye (2004, s.40-65)'ın oldukça basite indirgenmiş tanımlamalarında yumuşak güç kavramı şöyle açıklanıyor: Güç, istediğinizi elde etmek için diğerlerinin davranışlarını değiştirebilme yeteneğidir. Bu sonuca ulaşmak isteyen bir aktör, iki farklı sert güç unsuruna başvurabilir: sopa ve havuç. Nye tam burada alternatiflerin aslında bitmediğini, sert güç unsurlarının dışında farklı bir yolun daha olduğunu ileri sürer. Bu da cazibe diye tercüme edebileceğimiz bir yumuşak güç unsurudur. Nye (2004, s.40-65) yumuşak gücün dayanaklarını ise şöyle tarif eder: Yumuşak güç, bir ülkenin değerleri, kültürü ve politikalarının cazibesinden kaynaklanır.

Nye (2008, s.94-109) daha sonraki bir yazısında bu düşüncesini şöyle açacaktır: Bir ülkenin yumuşak gücü öncelikli olarak üç kaynağa dayanır: i) kültürü (diğerlerini cezbetmeyi başardığı sürece), ii) siyasi değerleri (yurt içi ve yurt dışında bu değerlere uygun hareket ettiği sürece), iii) dış politikası (meşru ve ahlaki olarak kabul edildiği sürece).

Gilboa ve Powers (2007, s.53-80), işte bu sayede insanların güç kullanmayla değil, iş birliğiyle harekete geçeceklerini savunur. Bir devletin ya da devlet dışı aktörün politikaları ya da pozisyonları diğerlerinin gözünde meşru olarak algılanıyorsa o aktörün yumuşak gücü artıyor. Vatikan, STK'lar ya da küresel haber organizasyonları sadece yumuşak güce sahiptir.

Nye (2004, s.40-65), Batora (2006, s.54) ve Melissen (2005, s.3-27) kamu diplomasisinin, yumuşak güç devşirmek olduğunu öne sürmüşlerdir. Bu üçlünün

eserlerinde kamu diplomasisi, "yumuşak güç kaynaklarının harekete geçirilmesine yönelik tesis edilen devlet politikaları" şeklinde sunulmuştur.

Yumuşak güç sadece etkilemek değildir, bilakis etkilemenin kaynaklarından sadece biridir. Etki, havuç ve sopadan oluşan sert güç ile de sağlanabilir. İletişim bunun önemli bir parçası sayılsa da yumuşak güç, insanları ikna yoluyla harekete geçirmekten öte anlamlar taşıyor. Yumuşak güç aynı zamanda çekicilik ve cezbetme yeteneklerini de içerir (Gilboa, 2008, s.55-77).

Davranışsal terminoloji açısından yumuşak güç, cezbedici güç anlamı taşır. Yumuşak güç kaynakları da bu çekiciliği üreten değerler bütünüdür. İncelediğimiz bir değerin çekici bir yumuşak güç kaynağı olduğunu anlamak için anket ya da odak grup çalışması yapılması gerekir. Bu değerin istenilen bir siyasal sonuç üretip üretmediğini ise her seferinde ayrıca ele almak gerekir. Yani bir kaynak olarak görülen güç ile sonuç üreten güç arasındaki mesafe, sadece yumuşak güce özel bir durum değildir (Nye, 2008, s.94-109). Gücün her çeşit formunda bu duruma rastlanır. Örneğin, 1940'ta Fransa'nın düşüşünden önce Fransa ve İngiltere'nin Almanya'dan daha fazla tankı vardı. Fakat askeri güç kaynakları açısından bu avantaj savaşın sonucunu belirlemeye yetmedi (Nye, 2008, s.94-109). Nye'ın bu örneklerle anlatmaya çalıştığı şey aslında şu; bir cazibe kaynağı ile bu kaynağı kullanarak istenilen sonuçları elde etme becerisi arasındaki ayrım, yumuşak güç ile kamu diplomasisi ilişkisini anlamaya yardımcı olacak niteliktedir. Uluslararası siyasette yumuşak gücü üreten unsurlar, büyük oranda o ülkenin kültürel değerleri, iç politikaları ve uygulamaları ve diğerleriyle kurduğu ilişki biçiminden kaynaklanır.

Kamu diplomasisi ise hükümetlerin başka ülke halklarını cezbetmek amacıyla bu değerleri kullanma enstrümanından ibarettir. Kamu diplomasisi basın yayın, kültürel ihraç veya değişim programları gibi araçları kullanarak bir ülkede var olan potansiyel kaynaklara dikkat çekme marifetiyle cazibe merkezi oluşturmaya çalışır. Fakat bir ülkenin var olan değerleri, kültürü ve politikaları içerik olarak çekici değilse, onları yayan

kamu diplomasisi bir yumuşak güç oluşturamaz. Belki de tam tersini oluşturur. Muhafazakâr Müslüman ülkelere çıplaklık ve şiddet dolu Hollywood filmleri ihraç etmek, yumuşak güçten ziyade nefret üretecektir. Ya da Amerika'nın Sesi Radyosu (Voice of America–VOA), diğer ülkelerin kibirli bulduğu hükümet politikalarını methedip durursa bu yumuşak güce tahvil edilecek bir cazibe oluşturmaz, bilakis katıksız propaganda algısı yaratarak göz ardı edilmesine yol açar (Nye, 2008, s.94-109).

Nye (2004, s.40-65)'a göre siyasi, ekonomik ve kültürel alandaki potansiyel kaynaklarını beceriyle kullanan herhangi bir ülke yumuşak güç devşirebilir. Yumuşak güç, sivil toplum eliyle, uluslararası organizasyonlar eliyle veya medya, ekonomik yardım, barış sağlama çabaları, kişisel temaslar ziyaretler ve özel veya devlet tarafından organize edilen değişim programları eliyle kullanılabilir. Bir ülkenin meşruiyeti ve kredibilitesi, o ülkenin yumuşak gücünün temel unsurlarıdır. Nye (2004, s.40-65), meşruiyetin üç önemli kaynağı olduğunu varsayar: i) güç sahibinin sahip olduğu değerler, ii) ülkenin siyasi, sosyal, ekonomik ve kültürel kurumları, iii) ülkenin dış politikasını yürütürken başvurduğu metotlar.

Buna uygun olarak, eğer bir ülkenin vatandaşları, bir başka ülkedeki kurumların iyi çalıştığını, sosyal ve ekonomik refaha katkıda bulunduğunu düşünüyorlarsa, o ülkenin dış politikasının da meşru olduğunu düşünmeye eğilimli oluyorlar (Uysal, Schroeder ve Taylor, 2012, s.338–359).

Hükümetler bazen yumuşak gücü devreye sokmanın ve kontrol etmenin zor olduğunu düşünse de bu onun önemini azaltmaz. Eski bir Fransız dışişleri bakanı, Amerikalıların güçlü olduğunu çünkü televizyon ve filmler aracılığıyla küresel imajlara hâkim olduğu için insanların arzu ve rüyalarını doldurabildiğini söylemişti. Ve tam da bu nedenlerden ötürü başka ülkelerden çok sayıda öğrencinin çalışmalarını bitirmek için Amerika'ya gittiğini söylemişti (Vedrine ve Moisi, 2001, s.3).

Haefele (2001, s.66)'nın naklettiği bir anekdota göre, ABD Başkanı John F. Kennedy ile bir toplantısında deneyimli politikacı John J. McCloy dünya politikasında popülerlik ve çekicilik konusunun fazla abartıldığı düşüncesiyle öfke nöbeti içinde bağırmaya başlamıştır: "Dünya kamuoyuymuş? Ben dünya kamuoyuna inanmıyorum. Önemli olan tek şey güçtür." Fakat yine Haefele (2001, s.66)'den alıntıyla, Schlesinger'in belirttiği gibi, "Woodrow Wilson ve Franklin Roosevelt gibi Kennedy de diğer insanları cezbetme ve onların fikirlerini değiştirebilme kabiliyetinin bir güç olduğunu anlamıştı."

Alman haftalık Die Zeit dergisinin editörü ve akademisyen Josef Joffe (2001, s.43), bir yazısında Amerika'nın yumuşak gücünün ekonomik ve askeri gücünü aştığını söylemişti. "Basit veya yüksek, Amerikan kültürü en son Roma İmparatorluğu döneminde görüldüğü gibi yoğun bir şekilde her tarafa yayılıyor. Fakat mütevazı bir farkla. Roma İmparatorluğu ve Sovyet Rusya'nın kültürel egemenlikleri, tam olarak askeri sınırlarında durmuştu. Ama Amerika'nın yumuşak gücü, üzerinde güneş batmayan bir imparatorluk üzerine yayılıyor.

Fakat kültürel yumuşak güç, gayri meşru olarak görünen politikalar sonucunda sekteye uğrayabilmektedir. Son yıllarda, özellikle de Irak'ı işgalinden sonra Amerika'nın yumuşak gücü zayıflamaya başladı. Örneğin, BBC'nin 2007 tarihinde 25 ülkede yaptığı bir ankete göre, ankete katılanların yarısı Amerika'nın yeryüzünde olumsuz bir rol oynadığını düşünüyor (The New York Times, 2007).

Kültürel egemenlik her dönemde devletlerin yumuşak güç kullanımlarından birisi olmuştur. 1870'deki Fransa-Prusya Savaşında yenilen Fransa, ülkesinin kırılan onurunu tamir etmek ve prestijini sağlamak için çareyi Fransız dili ve edebiyatını öne çıkarmakta buldu. Yurt dışında Fransız kültürünün yayılması, Fransız diplomasisinin bir parçası haline geldi (Pells 1997, s.31).

İtalya, Almanya ve diğerleri de Fransa'yı takip etmekte gecikmedi. I. Dünya Savaşı ile birlikte uluslararası kamuoyuna savaş gerekçelerini açıklama çabasındaki

hükümetler peş peşe yumuşak güç unsurlarına başvurmaya başladı (Nye, 2008, s.94-109). Bu anlamda Amerika Birleşik Devletleri diplomasi amaçlı enformasyon ve kültür kullanımına görece daha geç başladı. 1917 yılında ABD Başkanı Woodrow Wilson, gazeteci arkadaşı George Creel tarafından yönetilen bir Kamu Bilgilendirme Komitesi kurdu. Kendi cümleleriyle Creel'in görevi, "devasa bir satış hamlesi ve dünyanın en büyük pazarlama kampanyasını düzenlemek" idi (Rosenberg, 1982, s.79).

Creel, başkanlığını yaptığı birimin aktivitelerinin propaganda olmadığı, sadece eğitim ve bilgilendirme faaliyeti gerçekleştirdikleri konusunda ısrarlıydı ancak gerçekler onu tekzip ediyordu. Yaptığı birçok şeyin yanı sıra Creel turlar organize etti, "Amerikanizmin Müjdecisi" başlıklı broşürler dağıttı, hükümet kontrolünde bir haber ajansı kurdu, filmlerde Amerika'nın pozitif bir şekilde yansıtılması karşılığında savaş zamanı kıt kaynaklardan film üreticilerine pay verilmesini özellikle sağladı. Creel'in birimi o kadar çok şüphe uyandırmıştı ki, barış tesis edilir edilmez hemen kapatıldı (Nye, 2008, s.94-109).

Soğuk Savaş'ın bitmesinden sonra Amerikalılar yumuşak güce yatırım yapmak yerine tasarruf yapmaya yöneldiler. 1963'ten 1993 yılına kadar Amerika'nın federal bütçesi 15 kat büyüdü ancak Amerikan Enformasyon Ajansı (USIA) bütçesi sadece 6,5 kat büyüdü. USIA, zirvede olduğu 1960'ların ortalarında 12.000 kişi istihdam ediyordu fakat 1994'e geldiğinde 9.000 çalışanı vardı. ABD Dışişleri Bakanlığı tarafından görevi devralınıp lağvedildiğinde ise sadece 6.715 çalışanı kalmıştı (U.S. Department of State).

Yumuşak güç, gözden çıkarılabilir bir unsur olarak görülebiliyor. 1989 ve 1999 yılları arasında enflasyon ayarlı hesaplandığında USIA'nın bütçesi yüzde 10 küçülmüş. Soğuk Savaş zamanında Amerikan hükümeti destekli radyo yayınları her hafta Sovyet toplumunun yarısına ve Doğu Avrupa halklarının yüzde 70 ila 80'ine ulaşırken, yeni yüzyılın başında Arapların sadece yüzde 2'si Amerika'nın Sesi Radyosu'nun (VOA) sesini duyabildi (Blinken, 2003, s.287).

1995'ten 2001'e kadar dünyanın en büyük Müslüman nüfusuna sahip Endonezya'daki USIA misyonunun bütçesi yarı yarıya kesildi. Akademik ve kültürel değişim programlarına katılan kişi sayısı yıllık 45.000'den 29.000'e düştü. Şehir merkezlerinde açılmış birçok kültür merkezi ve kütüphane de kapatıldı (Johnson ve Dale, 2003, s.4).

Bir kıyaslama yapacak olursak, BBC Dünya Servisi, VOA'nın yarısı kadar haftalık dinleyiciye sahipti. Kamu diplomasisi Soğuk Savaş ile o kadar ilişkilendirilmişti ki, yeni yüzyılın başında meydana gelen enformasyon devrimi ile birlikte yumuşak gücün öneminin arttığını çok az Amerikalı fark edebilmişti. Hükümetler de popüler tutumlara göre politika üretiyordu. Amerikan gazetelerinin birinci sayfalarındaki dış haberler makaleleri neredeyse yarı yarıya azaldı. (Hiatt, 2007). Amerikalılar ancak 11 Eylül 2001 saldırılarından sonra yumuşak güç enstrümanlarına yatırım yapmanın önemini tekrar kavradılar (Nye, 2008, s.94-109).

2.3.1.4. Akıllı Güç (Smart Power)

Kamu diplomasisi, yumuşak güç kavramıyla çok özdeşleştirilmişti. Hâlbuki fotoğraf çok daha karmaşıktı ve yumuşak güç ile sert güç arasındaki ayrım o kadar da net değildi. Üstelik pratikte her ikisinin bir arada kullanılması gerekiyordu (Nye ve Armitage, 2007, s.1-82).

Nye (2004, 2006),"yumuşak güç" kavramının zayıf yönlerinin farkındaydı ve 2006 yılında "akıllı güç" terimiyle özetlediği yeni bir yaklaşım geliştirdi (Hamre, 2007, s.34-41). Nye, akıllı gücü şöyle tarif eder: Akıllı güç, sert güç ve yumuşak gücün birleşimidir veya nasıl daha iyi dengelenebileceğini öğrenmektir (Nye, 2009, s.1-3).

Nye (2006)'ın 2006'da ortaya attığı "akıllı güç" kavramı akademik çevrelerde ve kamu diplomasisi uygulayıcıları arasında çok hızlı bir şekilde kabul görmeye başladı. Wilson (2008, s.110-124), 2008'deki bir makalesinde "akıllı güç olarak adlandırılan sert

güç ve yumuşak gücün bir araya getirilmesi, 21. yüzyılda dış politika uygulamada en etkili ve anlamlı yaklaşım" demiştir. Nossel (2004, s.131-142) ise akıllı güç kavramını "liberal enternasyonalizm" ile özdeşleştirmektedir.

2009 yılında ABD Başkanı Barack Obama tarafından Dışişleri Bakanı adayı olarak atanan Hillary Clinton, onama için Senato Dış İlişkiler Komitesi önüne çıktığında yaptığı konuşmasında Akıllı Güç kullanacağını taahhüt etmiştir: Clinton o konuşmasında "Diplomatik, ekonomik, askeri, siyasi, hukuki ya da kültürel olsun, kullanımımıza amade bütün araçlarımızı ya da araçlar birleşimini her bir durum için ayrıca değerlendirecek ve doğru biçimde kullanacağım" demiştir(www.npr.org, 2009).

Hillary Clinton yine aynı yıl ancak bu sefer ABD Dışişleri Bakanı olduktan sonra yaptığı bir konuşmasında "Yeni Temas Çağı'nın gereklerine uygun biçimde diplomatik araçlarımızı zekice koordine ederek Akıllı Güç kullanımını devreye sokmak için kapasitemizi artıracağız" demiştir (U.S. Department of State, 2009).

Öte yandan herkes akıllı güç kavramına bu kadar büyük anlam yüklememektedir. Georgetown Üniversitesi profesörlerinden John Brown(2009, s.151-155), Washington, D.C.'nin moda sözcükler şehri olduğunu söyleyerek başladığı makalesinde "akıllı güç" kavramının da içi boş yeni moda bir kavram olduğunu ifade eder. "Akıllı güç gurusu" olarak tanımladığı Joseph Nye'ın 21 Ocak 2009'da Los Angeles Times'da yayınlanan bir makalesinden şöyle bir alıntı yapar:

> *"Akıllı güç, sert güç ve yumuşak gücün birleşimidir. Yumuşak güç, havuç veya sopa yerine cazibe kullanarak istediğini elde etme kabiliyetidir. Amerika global çapta kamu yararına yatırım yaparak ve insanların ve diğer hükümetlerin talep ettiği ancak en güçlü ülkenin liderliği olmadan elde edemeyecekleri şeyleri sağlayarak yeniden akıllı bir Amerika yani akıllı güç olabilir. Büyüme, kamu*

sağlığı ve iklim değişikliği ile mücadele etme bunun güzel örnekleridir. Amerikan askeri gücünü ve ekonomik kudretini yumuşak güç unsurlarına daha fazla yatırımla tamamlayarak ve küresel kamu yararı gözeterek Amerika yeniden zorlu küresel tehditlerle mücadele etmek için ihtiyaç duyduğu çerçeveye sahip olabilir."

Nossel (2004, s.131-142), Amerika'daki muhafazakâr siyasetçilerin "sert güç" kavramına sarılırken, yenilikçi siyasetçilerin "akıllı güç" kavramını el üstünde tuttuğunu iddia etmiştir. Yumuşak güç ya da akıllı güç üzerine yapılan herhangi bir analiz anında kamu diplomasisini çağrıştırıyor ancak bu ikisi arasındaki kavramsal ya da operasyonel ilişki henüz yeterince açık bir şekilde ortaya konamamıştır (Gilboa, 2008, s.55-77).

2.3.1.5. Entegre Güç (Integrated Power)

Akıllı güç taraftarları ve karşıtları tartışırken, bu kavramın yerine farklı terimler ikame etmeye çalışanlar da oldu. Korb ve Boorstin (2005), sert güç ve yumuşak güç kavramlarının rafa kaldırılıp onların yerine "entegre güç" (integrated power) teriminin ikame edilmesini öneriyor. Çünkü Korb ve Boorstin (2005)'e göre sert güç ve yumuşak güç birbirinin alternatifi değil, ortağıdır. İkiliye göre entegre güç, ittifaklar kurmak ve onları işler kılmak; yeni stratejiler geliştirmek ve bunları geleneksel stratejilerle birleştirmek; savunma, iç güvenlik, diplomasi, enerji ve dış yardım konuları arasında bölümlenmeyi bitirmek anlamlarını taşıyor.

Görüldüğü gibi, bu formülasyon oldukça karmaşık. Akıllı güç ve entegre güç terimleri hala berrak olmaktan uzak operasyonel kavramlar. Üstelik yumuşak güç fikrinin teorik zayıflıklarını da çözmek için yeterli bir arka plan sunmuyor. Yumuşak güç kavramı akademisyenler, siyasetçiler ve diplomatlar arasındaki politik ve ideolojik tartışmalarda geçer akçe olmuştu. Ama olur olmaz her yerde kullanılan "akıllı" kelimesinin anlamı yeterince açık değil ve zaman zaman yanlış anlaşılmaya da yatkın farklı anlamlar yüklenmiş durumdadır.

Güç, büyük strateji teorisinde merkezi bir unsur olarak öne çıkıyor fakat çok az araştırmacı sert güç ve yumuşak güç arasındaki etkileşimi stratejik çalışmalar kapsamında ele almıştır. Arquilla ve Ronfeldt (1999), Noopolitik kavramını icat etmiş ve bu kavramla bilgi çağına adapte edilen stratejiyi ifade etmeye çalışmıştır. İkili, yumuşak güce dayalı Noopolitik kavramı ile sert güce dayalı daha geleneksel Realpolitik yaklaşımını kıyaslamıştır.

Arquilla ve Ronfeldt (1999)'e göre Noopolitik kavramı, fikirler, değerler, normlar, hukuk ve etik anlayışını önceleyen dış politika davranışını ifade eder. Yeryüzünde bilgi teknolojisinin kullanılabilirliğindeki belirgin coğrafi farka bağlı olarak bu yeni strateji batıda daha etkin olmuştur. Noopolitik, sivil toplum kuruluşlarının (STK) varlığını önemser.

Her ne kadar Arquilla ve Ronfeldt (1999), Realpolitik ve Noopolitik'in birbiriyle çeliştiğine inansa da, becerikli siyasa yapıcıların bu iki stratejiyi değişimli olarak kullanabileceğini göz önünde tutmuştur. Bilhassa Realpolitik tarzındaki baskılara karşı dirençli hale gelmiş boyun eğmez muhalifler karşısında Nooplitik tarzın etkili olabileceğini düşünürler. Bu noktada birçok bilim insanı, yumuşak güç gibi yaygın bir kavram yürürlükteyken Noopolitik gibi yeni bir terim icat etmenin gerekliliğine şüpheyle yaklaşmıştır. Üstelik Noopolitik'in kamu diplomasisi pratiklerindeki yeri tam olarak da belirgin değilken (Gilboa, 2008, s.55-77).

2.3.2. Kamu Diplomasisi ve Emperyalizm

1648 Westfalya Antlaşması ile temelleri atılan devletler sistemi içinde, bir devletin diğer bir devlet ile hükümetler düzeyinde kurduğu ilişkileri niteleyen diplomasi kavramı günümüzde farklı anlamlar kazanmıştır. Bu çalışmanın en başında verdiğimiz tanımlamalar ve açıklamalar kısmında detaylarıyla belirtildiği gibi, kamu diplomasisi bir devletin kendi ulusal çıkarlarını artırmak ve etki alanını genişletmek amacıyla diğer bir devletin yurttaşları ile kurduğu ilişkiyi nitelemek için kullanılmıştır.

Kamu diplomasisi teorisinin emperyalizm teorisi ile benzerliğini incelemek için öncelikle tanımlardan yola çıkmamız gerekiyor. Görece yeni bir disiplin olan kamu diplomasisi teorisinin, emperyalizm gibi 16. yüzyıla kadar izleri sürülen (Bağce, 2003, s.63-79) emperyalizm kuramlarının bir uzantısı olup olmadığı sorunsalını, uygulamalara geçmeden önce tanımlara bakarak saptamak gerekmektedir. Collier's Encyclopedia emperyalizmi bir ulus veya devletin gücünü ve etkisini başka uluslar, bölgeler veya halklar üzerine genişletmesi şeklinde tanımlamaktadır. Benzer bir tanım, Encyclopedia International'da "Bir ulusun kontrolünü diğer halklar üzerinde genişletmesini sağlayan politika ve uygulamalar" şeklinde yer almaktadır. Encyclopedia Britannica ise emperyalizmi bir devletin kendi sınırları ötesindeki halklar üzerinde, rızaları olmaksızın, kontrol kurma politikası şeklinde tanımlamaktadır (Bağce, 2003, s.63-79).

Emperyalizm günümüze kadar birçok farklı şekilde tanımlanmış olsa da burada ele aldığımız tanımların temel olarak genişleme ve kontrol kavramlarına odaklandıkları görülmektedir. Kamu diplomasisinin de "bir ülkenin diğer ülkeler nezdinde ulusal çıkarlarını artırmak ve etki alanını genişletmek" amacını taşıdığını düşünecek olursak iki teori arasında bir paralellik kurulabilir. Bağce (2003, s.63-79), bu noktada "Amerikan kamu diplomasisi doğrudan şiddete veya savaşa gerek kalmaksızın hammadde kaynaklarının kontrolünü, sermaye ihracını ve pazarların denetlenmesini kolaylaştırmayı amaçlamaktadır" demektedir.

Bağce (2003, s.63-79) bu savını temellendirmek için Johan Galtung'un "Yapısal Emperyalizm" kuramına atıfta bulunarak sömürgecilik dönemindeki emperyalist ilişkilerin günümüze göre yapısal farklılıklar sergilemesine karşın hegemonya ve bağımlılık unsurlarının nitelik bakımından değişmediğini, hatta giderek derinleştiğini söyler.

Özdemir (2012, s.94)'e göre emperyalist faaliyetin çıplak gücü içerdiği açıktır ancak aynı faaliyet başka şiddet biçimlerini de içerir. Piyasanın tatbik ettiği şiddet bunlardan birisidir. Piyasanın tatbik ettiği şiddet, hem üretim araçlarının mülkiyetinden

dışlananların hem de küresel piyasaların gereğini yerine getirirken kendi günlük yeniden üretimlerinin koşullarını bozanların (örneğin buğday gibi geçimlik tarım ürünleri üretimi yerine kahve, kauçuk, yakıtlık ürün yetiştirmek durumunda kalanların) deneyimlediği bir olgudur. Emperyalizmin içerdiği şiddet türleri bunlarla da sınırlı değildir.

Bağce (2003, s.63-79)'den alıntıyla Galtung, "Yalnızca kusurlu ve amatörce bir emperyalizmin silaha gereksinim duyacağını; profesyonel emperyalizmin doğrudan şiddetten ziyade yapısal şiddet üzerine kurulu olduğunu" ifade ettikten sonra merkez ve çevre arasındaki emperyalizm türlerine değinmektedir:

Ekonomik emperyalizmde merkez ülke üretim araçlarını, çevre ise hammadde ve pazar sağlamaktadır; siyasal emperyalizmde merkez ülke kararlar ve modeller üretirken, çevre ülke itaat ve taklitçilikle yetinmektedir; askeri emperyalizmde çevre ülke kendisi için koruma ve diğerleri için yıkım araçları geliştirirken, çevre ülke disiplin ve geleneksel donanımla merkeze bağlanmaktadır; iletişim emperyalizminde merkez iletişim araçları ve bilgi üretirken, çevre bu bilgiyi tüketmekte ve iletişim araçlarına kaynak ve olay sağlamaktadır; kültür emperyalizminde ise merkez öğretim, yaratıcılık ve otonomi araçları, çevre ülke ise öğrenim, onaylama ve bağımlılık sağlamaktadır.

Galtung'un bu tanımlamasından yola çıkan Bağce (2003, s.63-79) burada temel olarak tezini, Richard Little ve Michael Smith (1994)'in aşağıda belirtilen olgusuna dayandırır:

"Günümüzdeki mekanizmalar sömürü, nüfuz ve parçalama üzerine şekilleniyor. Uluslararası sistemde, kaynakların gelişmiş merkez lehine akması sömürü mekanizmasını; çevre ülke elitlerinin merkez ülke norm ve standartlarını kabul etmesi ve bir anlamda içinde bulundukları çevrenin aleyhine olacak şekilde bunları benimsemeleri ve merkez lehine tavır takınmaları nüfuz mekanizmasını; bağımlı bölgelerin hegemon güçlere karşı başkaldırısını önlemek ve etkisiz hale getirmek için çevreyi kendi içinde çatışır hale getirmek (böl ve yönet ilkesi) ise parçalama mekanizmasını ifade etmektedir."

Little ve Smith (1994)'e göre merkez ve çevre arasında ve dâhilindeki ilişkiler, zenginlerin daha zenginleşmesi, yoksulların giderek daha da yoksullaşması ile sonuçlanmaktadır. Bu nedenle mevcut yapı içinde reform yoluyla bu mekanizmaların giderilmesi etkisiz çabalar olarak görülüyor.

Bu, emperyalizmin artık savaşlara başvurmayacağı anlamına gelmemektedir. Nasıl ki Althusser (1994)'in analizinde bir devlette baskı araçlarına başvurulması ancak ve ancak devletin ideolojik aygıtları işlemediğinde söz konusu ise, devletler arasında da savaşa ya da baskı araçlarına savaş dışı yöntemlerin ya da ideolojik aygıtların kaynak ve pazarları denetlemede yetersiz kaldığı durumlarda başvurulacaktır. Yani yapısal emperyalizmde, baskı araçları ya da savaş ancak diğer araçlar işlemediğinde başvurulacak bir yöntem olarak saklı tutulmaktadır. Kamu diplomasisi bu açıdan küresel kapitalizmin işleyişini sağlayacak ve merkez-çevre ülkeler arasındaki asimetrik ilişkileri sürdürecek ideolojik bir aygıt niteliği taşımaktadır. Amerikan kamu diplomasisi esas olarak Galtung'un belirlediği emperyalizm türlerini, askerî emperyalizm dışında, içermektedir; özellikle kültür emperyalizmi daha belirgin olarak görülmekte, sömürü, nüfuz ve parçalama mekanizmaları kamu diplomasisi ile işlerlik kazanmaktadır. Kamu diplomasisi nüfuz mekanizması çerçevesinde siyasal emperyalizmi, kültür emperyalizmini ve iletişim emperyalizmini geliştirmeyi amaçlamaktadır (Bağce, 2003, s.63-79).

Örneğin, Kruckeberg ve Vujnovic (2005, s. 303)'in 11 Eylül sonrasındaki Amerikan kamu diplomasisi yaklaşımını eleştirdiği makalelerinde Amerikan kamu diplomasisinin Ortadoğu'da enformasyon boşluklarını doldurarak "köprüler kurma"ya odaklandığı ve bu amaçla Ortadoğu halklarına "Amerikalılar olarak bizden" ve "bizim isteklerimizden" bahseden mesajlar iletmeye çalıştığı vurgulanmaktadır. Bu yaklaşımla üretilen müzik, eğlence ve hayal fabrikası Hollywood filmleri, Ortadoğu halklarının tam da kültürel emperyalizm olarak tanımladıkları şeyler olduğuna hassasiyet göstermeden, bu insanların üzerine boca edilmiştir.

Amerika Birleşik Devletleri'nin finanse ettiği Al-Hurra[29] televizyon kanalına Ortadoğu halklarının ilk tepkileri de bu savı doğrular niteliktedir. Amerikan Associated Press haber ajansından Salah Nasrawi (2004), 13 Şubat 2004 tarihindeki Kahire mahreçli haberinde Al-Hurra'nın yayına başlayacak olmasını şu şekilde okuyucularına duyurmuştur: "ABD hükümetince finanse edilen ve Arap izleyicileri hedefleyen bir televizyon kanalı, İslami değerleri tahrip etmeye ve gençlerin beynini yıkamaya dönük bir Amerikan girişimi olduğu gerekçesiyle henüz yayına başlamadan Ortadoğu'da yangını körüklemeye başladı.

Lübnan'da yayınlanan The Daily Star gazetesinin yayın direktörü Rami G. Khouri (2004, s.A7), Al-Hurra televizyonunun "Amerikalılar ve Araplar arasındaki boşluğu kapatmak yerine daha da açacağını" düşünüyor. Khouri (2004, s.A7) yazısına şöyle devam ediyor: "Al-Hurra, yine Amerikan hükümetine ait Radyo Sawa gibi, ya da ondan önce yayınlanmaya başlayan Hi dergisi gibi eğlenceli, pahalı ve alakasız bir kafa bulma girişimi olacak. Amerikalılar bu zırvaları nereden buluyor? Neden bizi bu şekilde aşağılamaya devam ediyorlar?"

ABD kamu diplomasisinin kültürel emperyalizm aygıtı olduğunu düşünenler sadece Ortadoğu halkları değil. Costa Rica'nın eski devlet başkanı Oscar Arias Sanchez[30], U.S News adlı Amerikan gazetesine verdiği bir röportajda Amerika'nın tüm dünyaya ne yapması gerektiğini söylediğinden yakınıyor (Chua, 2003/2004, s.235). Sanchez, "Siz yeni bin yılın Romalıları gibisiniz" diyerek Amerikan emperyalizmine vurgu yapıyor.

[29] Arapça Hür anlamına gelen Al-Hurra TV kanalı, Ortadoğu ve Kuzey Afrika'daki 22 ülkede 14 Şubat 2004'te uydu üzerinden yayına başlamıştır. Al-Hurra kar amacı gütmeyen "The Middle East Broadcasting Networks, Inc." (MBN) tarafından işletilmektedir. MBN, bağımsız federal bir ajans olan "Broadcasting Board of Governors (BBG)" tarafından tahsis edilen bir bütçe ile Amerika Birleşik Devletleri hükümeti tarafından finanse edilmektedir (www.alhurra.com, 2015).

[30]Oscar Arias Sanchez: Orta Amerika'da barışı sağlayan 7 Ağustos 1987 tarihli Guatemala Anlaşmasına giden yoldaki çabaları nedeniyle 1987 Nobel Barış Ödülü'nü aldı (www.nobelprize.org,2015).

3. GELENEKSEL KAMU DİPLOMASİSİ PRATİKLERİ

Özkan (Kamu Diplomasisi Enstitüsü, t.y.)'a göre, dönemin Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu, Türkiye'nin en zayıf olduğu alanlardan birinin kamu diplomasisi olduğuna dikkat çekerek; "Siyasi liderler ne kararlar alırsa alsınlar, diplomatlar bunları ne kadar başarılı uygulamaya geçirirse geçirsinler, eğer sağlıklı bir kamu diplomasisi gerçekleşmediyse bu kararların toplum katında itibar görmesi, hayata geçirilmesi mümkün değildir" demiştir. Davutoğlu, devletlerin aldığı kararların toplumlara anlatılmasında en etkili araç olarak da medyaya işaret etmiştir.

Murrow Center tarafından kırk yıl önce yapılan her tanımda medya, kaynaklar, kuvvetler ve toplum arasında klasik haber taşıyıcı unsur olarak öne çıkıyordu. Crocker (2006, s.18-21)'a göre, bir savaş muhabirinin ya da bir yurtdışı muhabirin, resmi diplomatik görüşmeleri aktarmak kadar aynı zamanda savaşın ne kadar başarılı yönetildiği konusunda toplumun fikirlerini etkilemek gibi bir işlevi olduğu yadsınamaz. Crocker (2006, s.18-21), bu görüşlerinde bir adım daha ileri giderek "Hakikaten, [gazetelerin] yurtdışı temsilcileri çoğu zaman bulundukları ülkedeki diplomatların sözcüsü gibi davranıyorlar" deme cüretini de göstermiştir.[31]

"Bugün iş daha da karmaşık bir hal aldı" diye devam ediyor Crocker (2006, s.18-21). Çünkü medya şu an her yerde ve etkisi anında tüm dünyada hissediliyor. Bilgi bugün dünyanın en önemli geçer akçesi. Örneğin, Guantanamo Körfezi'nde Kuran'a hakaret edildiği yönündeki bir haber, 48 saatten kısa bir süre sonra Afganistan ve Pakistan'da gösterilere yol açabiliyor. Irak'ta yabancı bir rehinenin kafasının kesildiği görüntüleri, dünyanın her yerindeki web sayfalarında anında yayınlanıyor. Medyanın izleyicileriyle olan çekme-itme dinamiği bugün belirgin bir şekilde karışmış, bulanmış ve altüst olmuş

[31]Crocker'ın medya temsilcileri ve gazeteciler için bu cümleleri sarf etmesinde, gözlemlediği gazetecilerin yaptığı haberler, tutum ve davranışlarıyla ona ne kadar cesaret verdiği ayrı bir tartışma konusudur ancak prensip olarak bu habercilik şeklinin evrensel gazetecilik etiğine sığmadığı aşikârdır.

durumda. Buna bağlı olarak medyanın kamu diplomasisindeki rolü de hem hazır ve nazır hem de şüpheli bir durumdadır (Crocker, 2006, s.18-21).

Gazeteci Edward R. Murrow, ABD Başkanı J.F. Kennedy tarafından USIA direktörü olarak atanmadan önce, ABD dış politikasının hedeflerine ulaşmasını sağlama yolunda "silahlar yerine kelimelerle" mücadele vermek amacıyla Ulusal Güvenlik Konseyi'nde bir sandalyesi olması konusunda ısrar etmişti (Crocker, 2006, s.18-21).

Sadece açıklamak, savunmak ve konuşmak yerine karar mekanizmasının merkezinde bulunmak için Murrow'un dün talep ettiği gücü, bugünün kamu diplomasisi uygulayıcıları da talep edebilir. Crocker (2006, s.18-21)'a göre, elbette tanımı gereği medya, bu resmi karar alma denkleminin dışında bir yerde ancak alınan bu kararlar hakkında medyanın ne diyeceği ve bu kararlara nasıl tepki vereceği de göz önünde bulundurulan önemli faktörlerden bir tanesi. Medya, eskiden olduğu gibi bugün de pasif agresif uygulayıcı pozisyonunda. Evet, süreci hükümetler başlatır ancak hükümetler artık oyundaki birçok aktörden sadece birisidir (Crocker, 2006, s.18-21).

Crocker (2006, s.18-21)'a göre şu an için kamu diplomasisi avantajını medya, çokuluslu şirketler ve STK'lar arasında en fazla oyuncuya sahip olan Amerika Birleşik Devletleri elinde bulunduruyor. Bu oyuncular ABD'yi evleri kabul ediyor ve oradan küresel bir sesle konuşuyor. Kamu diplomasisi dinamik ve giderek kalabalıklaşan bir alan. Üstelik oyuncuları hızla artıyor ve oyunun kuralları da sürekli değişiyor. Yine de bütün oyuncuların hemfikir olduğu nokta, etki uyandırmak için kredibilitenin olması gerektiği (Crocker, 2006, s.18-21).

Crocker (2006, s.18-21), "Bugünün karmaşık kamu diplomasisi dünyasına hoş geldiniz" der kamu diplomasisindeki dönüşüme parmak basmak için.

3.1. Türkiye'de Kurumsal Yapı Olarak Kamu Diplomasisi

Son on yılda Türk dış politikası, pasif ve izolasyonist tutumundan sıyrılarak bölgesel ilişkilerde aktif bir rol üstlenmeye başladı (Altunışık, 2009, s.171-194; Aras ve Görener, 2010, s.73-92; Kirişçi, 2009, s.29-57). Ortadoğu'da yaşanan Arap Baharı'yla birlikte Türkiye'nin bölgedeki liderlik rolü güçlendi (Altunışık, 2009, s.171-194; Secor, 2011, s.157-172; Shadid, 2011).

Gerçekten de Suriye'deki olayların başladığı yıldan itibaren Türk hükümeti, krizin kökenine inen, Arap Liginde agresif diplomasi izleyen ve son olarak da sivillerin korunması için Suriye'de insani yardım amaçlı koridorların açılması çağrısında bulunarak liderlik rolü üstlenmiştir (Bilefsky, 2012).

Kirişçi (2009, s.29-57)'ye göre çokça vurgu yapılan laik ve demokratik değerleri ile Türkiye, Ortadoğu ve Kuzey Afrika'daki komşuları için ideal bir örnek olarak öne çıkıyor. Oğuzlu (2010, s.657-683)'ya göre Türkiye'nin kamu diplomasisindeki aktif rolü, Avrupa ve Asya'yı birleştiren stratejik konumundan kaynaklanıyor. Vatandaşlarının çoğuna göre Türkiye'nin başarı hikâyesi, İslami değerler ile laik demokratik değerleri bir potada eritmeyi başarmış olmasından kaynaklanıyor. Bu söylem aynı zamanda Türkiye'nin Ortadoğu'daki çok taraflı ve yumuşak güç eğilimli yeni dış politikasına odaklanıyor (Kirişçi, 2009; Oğuzlu, 2010).

3.1.1. Türkiye'de Kamu Diplomasisinin Tarihçesi

Devran (2012, s.127-144), Türk kamu diplomasisinin tarihsel geçmişini ele aldığı makalesinde planlı ve stratejik bir çerçevede olmasa da Türk ve Osmanlı geçmişinden sunduğu örneklerle kamu diplomasisi pratiklerinin bu coğrafyada yabancı bir kavram olmadığını ortaya koymaya çabalamıştır. Ancak yine de bu geriye dönük tarihsel arka plan oluşturma çabası, Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü'nün henüz 6 yıl önce 2010 yılında kurulabilmiş olduğu gerçeğini örtmeye yetmiyor. Öte yandan Türkiye'nin bölgesinde sert güce dayanan geleneksel politikasından uzaklaşarak

daha sempatik ve daha yumuşak güç odaklı yaklaşıma kayması, Türk dış politikası literatüründe iyi dokümante edilmiştir. Türk hükümeti 2000'li yıllardan itibaren, öncelikle Avrupa Birliği (AB) üyelik kriterlerini yakalayabilmek için ülke içinde çok ciddi bir reform süreci başlattı (Oğuzlu, 2007, s.81-97; Öniş, 2003, s.84-95). Uluslararası arenada ise, eski Dışişleri Bakanı ve eski Başbakan Ahmet Davutoğlu[32] (2004, 2010)'nun ortaya koyduğu gibi, Türkiye dış politikasını üç temel dayanak üzerine bina etti: i) Komşularıyla dostça ilişkiler geliştirmek, ii) Doğu ve Batıyı birleştiren eşsiz konumunu ön plana çıkarmak ve iii) Osmanlı geçmişini bir dış politika değeri olarak öne çıkarmak.

Davutoğlu'daki Osmanlı geçmişi vurgusuna, 2010 yılında ilk Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörü olarak atanan İbrahim Kalın'ın makalelerinde de sıkça rastlamak mümkündür. Kalın (2012, s.145-160), Türkiye'nin sahip olduğu ince gücü, hem biçimi hem de kapsamı itibariyle diğer ülkelerden tamamen ayırarak "Balkanlarda başlayıp Orta Asya'nın içlerine kadar uzanan Türkiye'nin ince güç potansiyelinin askeri yahut teknolojik üstünlükten ziyade, tevarüs ettiği tarih ve kültür derinliğinden" kaynaklandığını iddia eder. O'na göre Türkiye'nin bu coğrafyada temsil ettiği değerler, tarihi birikim ve kültürel derinlik, bir tarafta bölge dinamiklerini harekete geçirmekte, öbür tarafta yeni etkileşim alanlarının doğmasına imkân sağlamaktadır. Davutoğlu'nun da konuşmalarında sık sık başvurduğu yakın coğrafyadaki ülke ve etnik grupların isimlerini sayma alışkanlığını kullanarak Kalın (2012, s.145-160) şöyle demektedir: "Balkanlardan Ortadoğu'ya ve Asya'nın içlerine uzanan geniş coğrafyada Türklerin, Kürtlerin, Boşnakların, Arnavutların, Çerkezlerin, Abazaların, Arapların, Azerilerin, Kazakların, Kırgızların, Özbeklerin, Türkmenlerin ve diğer etnik grupların ortak paydası, paylaştıkları ve beraber inşa ettikleri Osmanlı tecrübesidir. Bu farklı grupları bir araya getiren, onların ortak bir zaman ve mekân tecrübesini idrak etmelerini sağlayan, bu Osmanlı mirasıdır. Bugün Türkiye bu mirasın merkez coğrafyasını temsil etmektedir."

[32] Ahmet Davutoğlu: Konya, 1959 doğumlu, Boğaziçi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Siyaset Bilimi ve Ekonomi bölümleri mezunu. İngilizce, Almanca ve Arapça biliyor. 60 - 61. Dönem Dışişleri Bakanı. Başbakan: 62. - 63. - 64. Hükümet. Evli, 4 çocuk babası (T.C. Başbakanlık).

Osmanlı mirasını nazara vererek dış politika oluşturmaya çalışan bu zihin yapısının, bu cümleleri sarf ettiği 2012 yılından sadece bir sene sonra vardığı noktanın "değerli yalnızlık" olduğunu da hatırlatmak gerekmektedir[33].

AKP hükümeti ile birlikte kritik pozisyonlara gelerek fikir ve ideolojilerini pratiğe dökme ve buna uygun reel politikalar geliştirerek uygulama fırsatı bulan Davutoğlu ve Kalın'ın Osmanlıcılık anlayışı, Türkiye'nin geleneksel dış politikasının dönüşmesinde önemli rol oynamıştır. Her ne kadar Kalın (2012, s.145-160), temsil ettikleri çizginin "bazılarının iddia ettiği gibi yeni-Osmanlıcılık adı altında ortaya çıkan yeni bir emperyal güç macerası" olmadığını savunsa da, Türk dış politikasının bu dönemde Ortadoğu'ya yöneldiği gerçeğini yadsımıyor.

Türkiye'nin iç ve dış politika kararları Avrupa ve Ortadoğu'da dalga yayılan bir etkiye sahip. Kirişçi (2009, s.29-57)'ye göre Türkiye'nin Avrupa ile ilişkisi, Ortadoğu ülkelerinin gözünde karmaşık bir etki yaratıyor. İronik bir şekilde, Türkiye'nin AB ile ilişkisi Ortadoğu'daki yumuşak gücünü artırmıştır. Öte yandan Türkiye'nin AB üyeliğini kazanma kararlılığı, ülkenin demokrasi ve insan hakları gibi konularda önemli reformlar yapmasını sağladı.

[33] Mısır'da 2013 yılında ordunun darbe yaparak Cumhurbaşkanı Mursi'yi görevden almasına sert tepki veren Türkiye ile Mısır'ın ilişkileri gerildi. Ortadoğu'da son 10 yılda yakınlaştığı ülkelerle anlaşmazlığa düşen ve birçok ülkeyle diplomatik ilşkileri kopan AKP hükümetinin "Sıfır Sorun" sloganıyla yola çıkan dış politikası "Sırf Sorun" şeklinde eleştirilere maruz kalınca dönemin başbakanı Recep Tayyip Erdoğan'ın dış politika başdanışmanı ve Başbakanlık Müsteşar Yardımcısı İbrahim Kalın, Türkiye'nin mevcut dış politikasının tarifi konusunda yeni bir konsept ortaya sürdü: "Değerli yalnızlık." Türk dış politikasının oluşumundaki en önemli isimlerden biri olan Kalın, attığı bir Tweet ile şunları yazdı: "'Türkiye Ortadoğu'da yalnız kaldı' iddiası doğru değil ama eğer bu bir eleştiri ise o zaman söylemek gerekir. Bu, değerli bir yalnızlıktır." Mevcut Türkiye dış politikasının adlandırılması için kullanılan bu konseptin uluslararası ilişkiler jargonunda bir ilk olduğu düşünülüyor (Gürcanlı, 2013).

Son 10 yıllık dönemde Türk dış politikasında görülen Ortadoğu yönelimi, önemli ve çokça tartışılan bir soruyu da beraberinde getirmektedir. Türkiye'nin ekseni, geleneksel Batı rotasından çıkarak Ortadoğu'ya mı kayıyor? Bu soru hakkında literatürde farklı farklı cevaplar var. Kimi gözlemciler iç faktörlerin, özellikle de iktidardaki partinin tabiatında var olan İslami ideolojinin Türk dış politikasını "Ortadoğululaştırdığını" söylerken (s.115-137), diğerleri (Aras ve Bıçakçı. 2006, s.367-381; Oğuzlu, 2007, s.81-97) Almanya ve Fransa başta olmak üzere Avrupa ülkelerinin Türkiye'nin AB üyeliğini reddetmesi üzerine Avrupa ile ilişkilerin soğuması gibi dış faktörlerin etkili olduğunu savunuyor.

Elbette Türkiye'nin yüzünü Ortadoğu'ya dönmesinde bölgedeki sıcak gelişmelerin de büyük rolü var. Arap Baharı adıyla anılan ve Tunus'tan başlayarak Libya, Mısır, Bahreyn, Yemen ve son olarak Suriye'de yaşanan gelişmeler, Türkiye'nin dış politika önceliklerini bölgeye çevirdi. Suriye'deki iç savaşın dozunu artırması ile Türkiye'ye doğru mülteci akınının başlaması, Suriye'yi Türk dış politikasının birinci önceliği haline getirdi. 100 bin Suriyeli mülteciyi (BBC Türkçe, 28 Ağustos 2012) kırmızı çizgi olarak açıklayan Türk hükümeti, Suriyeli mülteci sayısının milyonları aşması (Euronews, 9 Temmuz 2015) karşısında yeni bir politika geliştiremedi.

Sınırlı manevra alanına rağmen Türkiye, Esad sonrası Suriye'de söz sahibi olacak bir şekilde pozisyon kazanmaya çabalıyor. Suriye Ulusal Konseyi ve Özgür Suriye Ordusu da dâhil olmak üzere Suriye muhalefetine ev sahipliği yapıyor, Suriye sınırına yakın bir askeri kampta yaklaşık 10.000 Suriyeli muhalif askeri barındırıyor (Bilefsky, 2012). Suriye'deki bu çatışmanın aynı zamanda Türkiye'nin bölgedeki gücünün sınırlarını da ortaya çıkaracağı değerlendirilmektedir. Suriye'deki çatışma, bölgede güçlü yeni dış politikasını yürütmeye çabalayan Türkiye için de önemli bir test olarak görülüyor değerlendirmeleri yapılmaktadır.

Ancak Türkiye'nin "komşularla sıfır sorun" politikasının beklenen sonuçları verdiği tartışmalıdır. Bilefsky (2012)'nin haberine göre Türkiye'nin AB üyeliği hevesi

tamamen rafa kalkmış durumda ve Kıbrıs'la yaşanan anlaşmazlık her zamanki gibi çözümsüz görünüyor. Ermenistan'la bir çözüme ulaşma çabaları kördüğüm olmuş durumda. İsrail'le diplomatik ilişkiler, Mayıs 2010'da Türkiye'den Gazze'ye yardım götüren gemiye İsrail komandolarının baskınından sonra donduruldu. İran ise Türkiye'nin NATO füze kalkanına ev sahipliği anlaşmasını kabul etmesi üzerine ciddi şüphe içinde.

Bütün bu gelişmeler ve Türk dış politikasında yaşanan dönüşümün, Türkiye'nin yürüttüğü kamu diplomasisi faaliyetlerini de etkilediği değerlendiriliyor. KDK'nın resmi web sayfasında verilen bilgilere göre (Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü, 47) Ülke Toplantıları başlığı altında düzenlenen toplam 29 bilgilendirme faaliyetinin 14 tanesi Ortadoğu ülkelerine yönelik. Yani tüm dünya ülkelerini hedefleyen bir toplantı serisinin neredeyse yarısı, sadece Ortadoğu ülkelerine ayrılmış.

3.1.2. Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü

Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü (KDK), 30 Ocak 2010 tarihli ve 27478 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2010/3 sayılı Başbakanlık Genelgesi **(EK 2)** ile oluşturulmuştur (Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü,7). KDK web sayfasına göre günümüzde, uluslararası toplumu etkilemenin ve yönlendirmenin bir aracı olarak resmi diplomasinin yanı sıra kamu diplomasisinin ayrı bir önem kazandığına dikkat çekilen söz konusu genelgede, özellikle bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan gelişmeler ile uluslararası alanda ortaya çıkan fırsatlar ve tehditlerin, kamu diplomasisi konusunda görevli kurumlar arasında daha etkin bir koordinasyonu, yakın işbirliğini ve hızlı karar alma süreçlerini zorunlu hale getirdiği belirtilmiştir.

KDK web sayfasının (Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü, 7) "Kuruluş" başlıklı kısmında verilen tanımlama, aslında Türkiye'de KDK'nın amacını da özetler bir nitelikte. KDK genelgesine yapılan atıfla, "kamu diplomasisi alanında yürütülecek çalışmalar ile stratejik iletişim ve tanıtım faaliyetleri konusunda kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum örgütleri arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlamak amacıyla, Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğünün oluşturulmasının uygun görüldüğü ifade edilen

genelgede, Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğünün sekretarya hizmetlerinin Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü tarafından yerine getirileceği belirtilmiştir."

Bu tanımlamadan açıkça anlıyoruz ki, Türkiye'de KDK "stratejik iletişim ve tanıtım faaliyetleri konusunda kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum örgütleri arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlamak amacıyla" kurulmuştur. KDK faaliyetlerinin yürütülmesi ise tüm kamu kurum ve kuruluşlarına bir görev olarak verilmiştir. KDK web sayfasında (Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü, 7) yine kuruluş genelgesine atıfla "[O dönemdeki] Başbakan Sayın Recep Tayyip Erdoğan imzalı genelge uyarınca, tüm kamu kurum ve kuruluşları, sahip oldukları personel, mali kaynaklar, yurt dışı teşkilatları ve teknik ve bilimsel kapasiteleriyle Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğünün faaliyetlerinin yürütülmesine yardımcı olacaktır. Ülkemizin kamu diplomasisi faaliyetlerinin gerçekleştirilebilmesi için hazırlanacak yıllık faaliyet planları çerçevesinde ilgili kurum bütçelerine ödenek konulması sağlanacaktır" denilmektedir.

Buna göre kamu diplomasisi faaliyetlerinin yürütülmesi için ilgili her bir kamu kurum ve kuruluşu bütçesine ayrı bir ödenek konulması planlanmıştır. Buradan yola çıkarak KDK'nın, kamu diplomasisi faaliyetlerini yürütebilmek için kamu kurumları, bürokrasi ve sivil toplum kuruluşlarıyla ortak hareket etmek ve faaliyetleri koordine etmekle görevlendirildiği anlaşılmaktadır. Türkiye'de KDK yapılanmasının, faaliyet alanları gibi tam olarak çerçevesi belirlenmeyen bir organizasyon olduğu görülmektedir. Yine KDK genelgesinde belirtildiği üzere, Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğünün sekretarya hizmetleri, Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü tarafından yerine getiriliyor (Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü, 18). Sekretaryanın farklı bir kurum tarafından yerine getirilmesi ile ortaya çıkan sorunların çözümü için daha sonraki dönemde yürürlüğe giren bir uygulama ile KDK yapısı daha da karmaşık bir hale getirilerek[34] Kamu Diplomasisi Koordinatörü aynı zamanda Basın-Yayın ve

[34] İlgili koordinatörlüğe web sayfasında verilen iletişim bilgilerinden ulaşmak konusunda sorunlar yaşanmıştır. Örneğin kuruma ait verilen tek telefon numarası olan 03125836000 numaralı telefon arandığında hangi kurumun arandığı anlaşılamıyor ve aramayı karşılayan telesekreter, Başbakanlık Kamu

Enformasyon Genel Müdürü olarak atanmaya başlamıştır. KDK web sayfasının (Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü, Cemalettin Haşimi, 12) "Koordinatör" başlıklı sekmesinde belirtildiği üzere, "Kasım 2014 tarihinde Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürü olarak atanan [Cemalettin] Haşimi, Başbakan Başmüşaviri ve Kamu Diplomasisi Koordinatörü'dür." KDK'nın web sitesinde (Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü, 18) verilen bilgilere göre personel yapısı hakkında aşağıdaki tabloya ulaşılmaktadır.

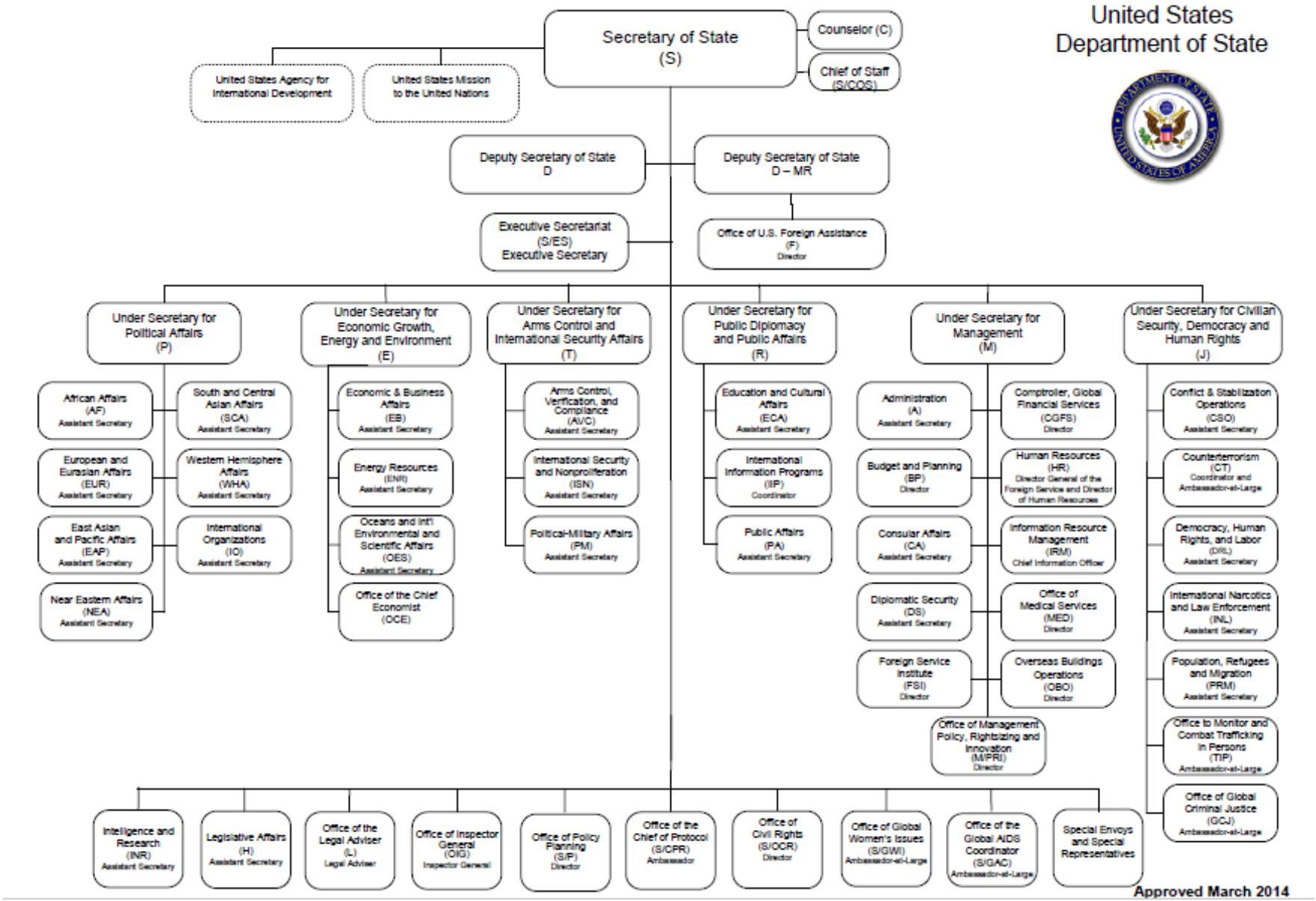
Tablo 1: T.C. Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlük Yapısı

BİRİMLER
Medya Çalışmaları Birimi
Siyasal İletişim Birimi
Kültürel Çalışmalar Birimi
Kurumsal Çalışmalar Birimi
Proje Geliştirme Birimi

Kaynak: T.C. Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü (18).

Benzer bir çalışma Amerikan Kamu Diplomasisi birimi için yapıldığında ulaşılan organizasyon şemasının oldukça detaylı ve kompleks bir yapıyı gözler önüne serdiği anlaşılmaktadır. Yukarıda T.C. Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğüne ait **Tablo 1**'de verilen organizasyon şeması ile aşağıda **Şekil 1**'de verilen ABD Kamu Diplomasisi Organizasyon şemaları kıyaslandığında iki ülkenin kamu diplomasisi alanındaki gelişmişlik düzeyi tespit edilebilir.

Diplomasisi Koordinatörlüğü'ne nasıl ulaşılabileceğini belirtmiyor. Öte yandan tanımı ve kuruluş amacı gereği öncelikle yabancı gazeteciler gibi dış paydaşlarla iletişim kurması gereken Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü'nün, telesekreterinde herhangi bir yabancı dilde iletişim seçeneği düşünülmediği tespit edilmiştir. Temel işi iletişim olan bir kurum ile iletişim kurmanın neredeyse imkânsız hale getirildiği tespit edilmiştir.

Şekil 1: ABD Kamu Diplomasisi Organizasyon Şeması

Kaynak: US Department of State, PD Organization Chart, March 2014.

3.2. Kamu Diplomasisi ve Devlet Destekli Geleneksel Medya

Türkiye'de olduğu gibi dünya genelinde de medyanın bağımsız olmadığı yönünde eleştiriler her zaman dile getirilmiştir. Medya kuruluşlarının bağımsız olmayışı, gazetecilerin belirli bir fikri geniş halk kitlelerine ulaştırmak için elverişli bir araca dönüşmesine yol açabilir. Herman ve Chomsky (2006, s.81-82), güncel olayları bildirim yolları açısından medyanın, hiçbir koşulda tarafsız ya da önyargısız olmadığını savunurlar.

Benzer şekilde 1990'lı yılların Türkiye'de medya sektörü ve bankacılık sektörü açısından son derece özel bir öneme sahip olduğunu anlattığı makalesinde Ayan (2011, s.1-25) da "Bu yıllarda medya ve banka yatırımlarından oluşan şirket karması, sahiplerine çok büyük boyutlu haksız kazançlar sağlarken, ülkedeki temel sorunların daha da derinleşmesine neden olmuştur. Aslında doğal bir kontrol mekanizması da olan medya, bu süreçte sahiplerinin çıkarları amacıyla kullanılan bir silaha dönüşmüştür" demektedir.

Küresel güçler için uluslararası gazetecilik, kamu diplomasisinin önemli bir unsurudur. Bazı haber kanalları, ülkelerinin ulusal değerlerini dünyaya yaymak için haber üretmek amacıyla kurulmuşlardır (Seib, 2008).

Seib (2008)'in ifadelerinden de anladığımız üzere, uluslararası arenada büyük oyuncular, dünya kamuoyu nezdinde kendi imajlarını güçlendirmek ve diğer toplumlara fikirlerini anlatabilmek için haber kanalları kurmuşlardır. Peki, devlet eliyle kurulan bu haber kanallarının kamu diplomasisi pratikleri içindeki yeri nedir ve teknolojinin gelişmesiyle birlikte değişen haber yayıncılığı karşısında kamu diplomasisi uygulamaları nasıl bir şekil aldı, iletişim teknolojisinin getirdiği koşullara ne kadar adapte oldu?

19. yüzyılın sonlarında icat edilen radyo, devletlere bir ülkenin topraklarına gitmeden, hudut kapılarından geçmeden ve orada diplomatik misyon kurmadan başka bir ülkenin vatandaşlarına ulaşma fırsatı tanımıştır. Ancak Roberts (2006, s.65)'a göre radyo

en başta bu amaçla sadece iki totaliter rejim tarafından kullanılmıştı; Sovyetler ve Naziler tarafından. O zamanlarda radyo yayınları genellikle yerel dillerde yapılıyordu ve yabancı ülkelere erişme gibi bir amaç taşımıyordu. Sovyet ve Nazi radyo organizasyonları bu kuralı deldiler ve başka ülkelerin dilinde de yayın yapmaya başladılar. Hangi tarafta olursa olsun herkes Sovyet ve Nazilerin niyetlerini biliyordu. Roberts (2006, s.65)'a göre ne zaman ki Nazilerin yayınları her yerden çıkmaya başladı Batılı ülkeler o zaman farklı dillerde radyo yayını yapmaya başladı. İkinci Dünya Savaşı'nın patlak vermesinden birkaç sene önce British Broadcasting Corporation (BBC) farklı dillerde yayın yapmaya başladı ve bu yayınların bütçesi İngiltere Dışişleri Bakanlığı tarafından karşılanıyordu. Yabancı ülkelere yönelik radyo yayınları ve dış ülkelerle kurulacak kültürel ilişkiler İngiliz kamu diplomasisinin çok önemli bir parçasıydı ve bünyesinde yer almamasına rağmen bütçesini Dışişleri Bakanlığı karşılıyordu (Roberts, 2006, s.65).

İkinci Dünya Savaşı bittiğinde ise çok ilginç bir gelişme yaşandı. Diplomasi yeniden tesis edildi fakat önceden sadece savaş zamanıyla sınırlı olan hükümetlerin halka yönelik programları, savaştan sonra da devam etti. Özellikle mağlup ülkelerde galip ülkeler geniş enformasyon ve kültürel programlar başlattı. Tabi bu tip programlar sadece Almanya Avusturya ve Japonya'da başlamadı, aynı zamanda dost, tarafsız ya da dostça olmayan ülkelerde de uygulamaya kondu (Roberts, 2006, s.68). Sadece birkaç yıl önce yoğun incelemelere tabi olan basın ve kültürel ataşelerin pozisyonu, hiç sorgulanmadan büyükelçilik kadrosuna dâhil edildi. İkinci Dünya Savaşı'ndan önce büyükelçiliğin faaliyetlerini sadece misafir ülkenin resmi makamlarıyla sınırlaması gerekirken, birdenbire doğrudan toplumu hedefleyen kadroların yer alması kabul edilir oldu. Aynı zamanda, Havana Konvansiyonu'nda bir ülkenin içişlerine karışmak olarak tarif edilen farklı dillerdeki radyo yayınları, kısa dalga üzerinden yapılır oldu. İşte bu nedenle savaş zamanı kurulan Voice of America (VOA), İkinci Dünya savaşı bittikten sonra yayın hayatına devam etti ve bugün de hala Amerikan kamu diplomasisinin önemli araçlarından bir tanesi olmaya devam ediyor(Roberts, 2006, s.68).

Uluslararası yayıncılık, bir aktörün radyo, televizyon ve internet teknolojilerini kullanarak yabancı halklara erişme ve bu sayede uluslararası arenayı yönetme çabasıdır.

(Cull, 2008, s.31-54). Devletlerin yürüttüğü şekliyle uluslararası yayıncılık, araştırma birimlerindeki takipler, başyazılarla ya da politika yayınlarıyla taraftar kazanma çalışmaları, kültürel diplomasi faaliyetleri ve diğer yayıncılarla yapılan değişim programları gibi kamu diplomasisinin diğer bütün birimleriyle örtüşebilmektedir. Uluslararası yayıncılığın diğer kamu diplomasisi faaliyetlerinden ayrı olmasının, bu alanda duyulan teknolojik gereksinimden kaynaklandığı düşünülse de asıl doğru gerekçe, uluslararası yayıncılığın merkezindeki ana unsurun, yani haberin, yapısal ve etik temelidir.

Cull (2008, s.31-54)'a göre tarihsel olarak uluslararası yayıncılığın en güçlü unsuru haber olmuştur, özellikle de haberin tarafsız olduğu durumlarda. Yerel yayıncılıkta hâkim olan etik anlayış, uluslararası yayıncılıkta da aynı şekilde uygulanınca, uluslararası yayıncılık bu kültürün yayılması için bir araca dönüştü. Brown (1982)'a göre, uluslararası yayıncılığın Sovyetler Birliği ve Hollanda'nın önderliğinde 1920'lerin ortalarında başladığı kabul edilse de, devlet destekli haberciliği çok daha eskilere dayandırmak mümkün. Kutsal Roma İmparatoru Frederick II (1194-1250) komşu başkentlere kendi mahkemelerinin faaliyetlerini anlatan bir haberci çıkarmıştı (Brown, 1982). BBC World Service'in başarısı sayesinde, uluslararası yayıncılık İngiliz kamu diplomasisinin uzun zamandır en iyi bilinen unsuru olarak kalmaya devam etti (Cull, 2008, s.31-54).

Columbia Üniversitesi'nden Bollinger (2011, s.29-33), küresel habere duyulan ihtiyaçla yurt dışı muhabirliğin düşüşe geçmesi arasında bir tezat buluyor. Aynı şekilde Bollinger (2011, s.29-33)'in üç tespiti daha var: i) BBC World Service, Al Jazeera, Xinhua Haber Ajansı, CCTV ve France 24 örneklerinde olduğu gibi ulusal medya organlarının küresel bir varlık gösterme çabası içine girdiği, ii) gazetecilikle ilgili kuruluşların bırakınız-yapsınlarcı "vatandaş gazeteciliğini" dengeleme ihtiyacının devam ettiği ve son olarak da iii) üniversiteler ve medya organları gibi sivil toplum kuruluşlarının yerelden bölgesele ve küresele doğru açılma trendi içinde olduğu.

Bollinger (2011, s.29-33), "Eğer gelecek nesiller, 20. yüzyılın sonları ve 21. yüzyılın başlarını modern dünyanın şekillendiği dönem olarak görmezlerse şaşırırım" diyerek "kapitalizm ve serbest pazar ekonomisinin yayılması ile yeni iletişim teknolojilerinin icat edilmesini" bu dönüşümdeki iki kilit unsur olarak gördüğünü ifade ediyor.

Kamu diplomasisi aktiviteleri ve kullandığı araçlar genellikle "Enformasyon" ve "Kültürel ve Eğitim Değişim Programları" kategorileri altında sınıflandırılırdı. Son yıllarda iletişim teknolojilerindeki önemli gelişmeler bu klasik sınıflandırmayı da önemli ölçüde etkiledi. Artık kamu diplomasisi aktiviteleri, internette web sayfaları, CD-ROM'lar, elektronik postalar, telekonferanslar ve iletişim teknolojilerinin birçok yeni harikalarını kapsayacak şekilde genişledi (www.publicdiplomacy.org, 1997).

Kamu diplomasisinin klasik sınıflandırmasına göre "Enformasyon Aktiviteleri" kategorisine giren Uluslararası Yayıncılık, artık tek başına bir başlık altında sınıflandırılmayı hak ediyor. Uluslararası yayıncılık, yurtdışındaki dinleyicilere büyükelçilikler üzerinden değil, doğrudan ulaşan bir program. ABD Kongresi'nin 1994 yılında kabul ettiği Uluslararası Yayıncılık Kanunu (Yasa 103-236)[35] ile ABD uluslararası yayıncılığı yeni bir döneme girmiş oldu. ABD'nin devlet destekli bütün uluslararası yayınları, bu yasaya dayanarak oluşturulan kurul şemsiyesi altında faaliyet gösteriyor. Bugün bağımsız bir federal ajans olan ve daha sonra adı BBG olarak

[35] Uluslararsı Yayıncılık Kanunu: International Broadcasting Act of 1994, (Public Law 103-236). Bu yasa ile USIA bünyesinde Uluslararası Yayıncılık Bürosu (IBB) kurulmuştur ve giderleri tamamen federal bütçeden karşılanan ya da karşılıksız hibe alan bütün uluslararsı yayıncılık faaliyetleri aynı çatı altında toplanmıştır. Artık bütün yayınlar bu kurul altında tek elden idare edilmeye başlamıştır. 1 Ekim 1999'da IBB bağımsız federal bir ajans olmuştur. Daha sonra IBB'nin adı Yayıncılık Yönetim Kurulu - The Broadcasting Board of Governors (BBG) olarak değiştirilmiştir ve bu isim şu anda hem ABD'nin uluslararası sivil yayıncılığını denetleyen federal ajansın adı hem de bu yayınları yöneten kurulun adı olarak kullanılmaktadır. ABD Dışişleri Bakanı, dokuz kişiden oluşan bu kurulun doğal üyesi ve kitle iletişimi, yayıncılık ve uluslararası ilişkiler alanında uzmanlaşmış kişiler arasından seçilen üyeler, ABD Başkanının ataması ve Senato'nun onayı ile belirlenmektedir. (The Broadcasting Board of Governors)

değiştirilen IBB bünyesinde şu yayınlar yer almaktadır (www.publicdiplomacy.org, 1997, 9):

i. Amerika'nın Sesi Radyosu[36] – Voice of America (VOA): ABD'nin uluslararası radyo servisi olarak VOA dünya çapında 40'tan fazla dilde ve tahmini olarak 90 milyon dinleyiciye haber ve bilgi ulaştıran yayınlar yapmaktadır.[37] Radyonun verdiği bilgilerin doğruluğu ve tarafsızlığı, VOA Bildirgesi gereğince zorunlu kılınmıştır.

ii. VOA Kardeş Yayınları: VOA doğrudan yayınların yanı sıra erişimini artırmak için dünya çapında birçok yayın kuruluşu ile ortaklık yapmaktadır. VOA programları uydu aracılığıyla, önceden kaydedilmiş bantlarla ya da telefon bağlantılarıyla 1000'in üzerinde ortak yayın kuruluşu ile çalışmaktadır.

iii. Dünya Çapında Televizyon ve Film Servisi: Yayın hayatına 3 Kasım 1983'te başlayan küresel bir televizyon ağı olan WORLDNET de dâhil olmak üzere, uydu üzerinden yayın yapan televizyonlar VOA kontrolünde faaliyet göstermektedir. WORLDNET, önemli yerel ve uluslararası olaylarda ABD perspektifini yansıtan yayınlar yapmakta ve küresel izleyicilere ABD hükümetinin politikalarını açıklamaktadır. Amerikan kültürü, tarihi, bilimsel ve teknolojik gelişmişliğinin görsel imajını yansıtılmaktadır. Bunlara ek

[36] ABD kamu diplomasisinin en önemli araçlarından bir kabul edilen Amerika'nın Sesi Radyosu (VOA), önemine binaen bu çalışma içinde ayrı bir başlık olarak ele alınacaktır.

[37] United States Information Agency Alumni Association tarafından verilen bu bilgilere karşın VOA'nın resmi web sitesinde (www.insidevoa.com) radyonun tarihçesi ve yayın erişimi şöyle verilmiştir: "1942 yılında kurulan Amerika'nın Sesi, Amerikan hükümeti tarafından desteklenen uluslararası bir yayın kuruluşudur. Her hafta 45 dilde 1500 saat yayınla dünya çapında 141 milyon kişiye ulaşıyor."

olarak VOA, kimi programlarının televizyon versiyonlarını üretip bu ağ üzerinden yayınlamaktadır.

iv. Radyo Marti ve TV Marti: Radyo Marti, Küba'ya Yönelik Yayın Kanunu (Yasa 98-111) uyarınca ilk yayınına 20 Mayıs 1985'te başlamıştır. TV Marti ise ilk programını 27 Mart 1990'da gerçekleştirmiştir. Kübalı izleyicileri hedefleyen bu yayınlar da doğruluk, tarafsızlık ve dengeli yayıncılık konusunda VOA standartlarına bağlı olarak yürütülmektedir.

v. Radio Free Europe/Radio Liberty (RFE/RL): Özgür Avrupa Radyosu ve Özgür Radyo, kar amacı gütmeyen özel bir yayıncılık şirketi olarak faaliyet göstermeye başlamış ve Orta Avrupa ve eski Sovyetler Birliği'ne yönelik haber ve enformasyon yayınları yapmaktadır. BBG tarafından finanse ediliyor. Merkezi Washington, D.C.'de olmasına karşın yayınlarını Çek Cumhuriyeti'nin başkenti Prag'dan gerçekleştirmektedir. RFE/RL, demokrasi ve serbest piyasa ekonomisine zorlu bir geçiş halindeki bağımsızlığını yeni kazanmış ülkelere yönelik Batı'nın önemli bir iletişim aracı olarak kabul edilmektedir.

vi. Radio Free Asia (RFA): Özgür Asya Radyosu, RFE/RL gibi BBG tarafından finanse edilmektedir. Özgür Asya Radyosu da kar amacı gütmeyen özel bir kuruluş olarak tesis edilmiştir ve Asya kıtasında haber alma özgürlüğünün kısıtlı olduğu ülkelerde 7 farklı dilde haber ve enformasyon içerikli yayınlar yapmaktadır. RFA, fikir ve ifade özgürlüğünü geliştirmeyi savunmaktadır ve sınırlardan bağımsız olarak herhangi bir mecra üzerinden doğru bilgiye erişimin özgür olmasını desteklemektedir. RFA, kısa dalga üzerinden Çin, Tibet, Burma, Vietnam, Kuzey Kore ve Kamboçya'da Mandarin Çincesi, Tibetçe, Burmaca, Vietnamca, Korece, Lao ve Kimer dillerinde günlük olarak yayın yapmaktadır. Yayınlar, tüm Asya genelindeki muhabirler ve

temsilcilerden gelen bilgiler kullanılarak Washington, D.C.'den yapılmaktadır.

vii. Radio Sawa: Sawa, Arapçada "birlikte" anlamını taşımaktadır. Diğer yayınlar gibi BBG tarafından finanse edilen Radyo Sawa, 30 yaş altındaki dinleyicileri hedeflemektedir. ABD'nin uzun dönemli çıkarları doğrultusunda Ortadoğu'daki halklara yönelik Arapça yayın yapmak birinci önceliği olan Radyo Sawa, yayın hayatına Mart 2002'de başlamıştır ve Ortadoğu'da FM bandı üzerinden 7 gün 24 saat Arapça yayın yapmaktadır. Radyo Sawa, Nilesat, Arabsat ve Eutelsat üzerinden uydu aracılığıyla da dinlenebilmektedir.

Seib (2010, s.734-744)'e göre, önemli meseleler hakkında küresel çapta fikir beyan etmek isteyen hükümetler için İngilizce dili elzemdir. 2006 yılında kurulan France 24, buna iyi bir örnek teşkil etmektedir. Irak savaşı France 24'ün kurulmasında önemli rol oynamıştır. Kimilerince "CNN a la Francaise" (Fransız usulü CNN) olarak anılan France 24, Fransa'nın en büyük bağımsız TV ağı TF1 ve Fransız devlet televizyonlarının ortak girişimiyle kurulmuştur. Haberler, Fransızca, İngilizce ve Arapça dillerinde verilmektedir (Seib, 2010, s.734-744).

Bıçakçı (2016, s.72)'ya göre "Kamusal diplomasi sürecinde farklı ikna yolları ve araçları kullanılmaktadır. … Amerika'nın Sesi, CNN, BBC, TRT, TV5 gibi yayınkuruluşları, … bu kapsamda yer almaktadır."

Eskiden önemli biri olduğunu göstermek isteyenler, askeri alandaki kaslarının ne kadar güçlü olduğunu ifade ederlerdi. Bu nedenle bugün ordular yerine televizyon kanallarına güvenmek en azından bir gelişme sayılabilir (Kagarlitsky, 2006). Rusya'nın gücünü göstermek için uçaklar yerine hava dalgalarını [radyo ve televizyon yayınları] kullanma çabası bunun en açık örneğidir. İngilizce yayın yapan Russia Today kanalı, 2005 yılında Rusya'nın imajını düzeltmek için kurulmuştur (Kagarlitsky, 2006).

Muhalifler Russia Today'i hemen hükümet kanalı olarak yaftalamıştır. Siyasi yorumcu Kagarlitsky (2006), "Russia Today, Sovyet propaganda servislerinin bir uzantısıdır. İyi haber vermek istiyorlar ve Rusya için pozitif bir imaj çizmek istiyorlar" demiştir.

Deutsche Welle (www.dw-world.de) Alman hükümeti tarafından kurulmuş ve amacı "Almanya'yı Avrupa kültürü içinde gelişmiş bir ülke ve hukuk devleti ilkelerince kurulmuş, anayasal demokratik bir ülke olarak" tanıtmak olarak belirlenmiştir. Kanalın misyonları arasında ise "Almanya'nın dış dünyadaki medya imajını genişletmek" yer alıyor ve buradaki "en öneli hedef grup ise Almanya ve Avrupa'ya ilgi duyan uluslararası fikir önderleri" olarak ifade edilmiştir. Televizyon kanalının günlük izleyici sayısı 28 milyon olarak tahmin ediliyor. 1953 yılındaki ilk radyo yayınından bu yana Deutsche Welle, öncelikle hükümetlerin uluslararası siyasi amaçlarına hizmet eden yayın şirketleri için bir model teşkil etmiştir.

İngilizce yayın yapan haber kanalları arenası her geçen gün biraz daha kalabalıklaşmaktadır. CNN 1980'de kurulmuştur, BBC World 1991'de ona katılmıştır, Deutsche Welle İngilizce televizyon yayınlarına 1992'de başlamıştır. Çin'in CCTV International kanalı 2000'de kurulmuştur ve liste böyleye uzayıp gitmektedir (Seib, 2010, s.734-744).

Bu çalışmada kamu diplomasisi pratikleri açısından önemli kırılma noktalarını temsil etmesi açısından devlet eliyle kurulmuş ve devlet tarafından finanse edilen dört haber kanalı ayrı başlıklar halinde detaylı bir şekilde ele alınmıştır. Öncelikle ABD'den, bir özel haber kanalı olan CNN ya da Fox TV değil de ABD hükümetince kurulmuş Amerika'nın Sesi Radyosu (VOA), bu alanda en yaygın ve programlı yayın yapan kanal olması ve Amerika'nın kamu diplomasisi aracı olarak etkin bir şekilde kullanılmış olması (www.insidevoa.com) bakımından detaylı ele alınmıştır. İkinci olarak, İngiliz hükümeti tarafından kurulan ve İngiliz kamu diplomasisinin en başarılı aracı (Cull, 2010, s.11-17) olarak kabul edilen BBC kanalı ayrı bir başlık halinde ele alınmıştır. Farklı bir coğrafyadan çıkarak bu arenaya yeni katılan ve ABD'yi bu alanda köşeye sıkıştıracak

kadar (Committee for US International Broadcasting, 2011) başarılı örneklerden birisi olan Katar hükümetince kurulan El Cezire kanalı ayrı bir başlık halinde detaylı ele alınmıştır. Benzer şekilde Türkiye'nin kamu diplomasisi pratiği içinde TRT'nin işlevi de ayrı bir başlık olarak ele alınmıştır ve alt kırımlarında ise TRT'nin yabancı dilde yayın yapan TRT Avaz, TRT El Arabia, TRT Kürdî ve yayın hayatına yeni başlayan TRT World kanalları detaylı incelenmiştir.

3.2.1. Amerika'nın Sesi Radyosu (VOA) ve ABD

Radyonun 1920'lerde ortaya çıkışı birçok ülkeyi yabancı dilde yayın yapmaya itmiştir ve 1930'larda komünist ve faşist ülkeler, radyo yayınları üzerinden yabancı ülkelerde olumlu imaj yaymak için birbirleriyle yarışmıştır. Nazi Almanyası, yabancı dilde yaptığı radyo yayınlarına ek olarak propaganda filmciliğinde de ustalığını ortaya koymuştur. 1937 yılında dönemin İngiltere Dışişleri Bakanı Anthony Eden'in ifadeleriyle, "Kötü bir dış politikanın oluşturduğu hasarı iyi bir kültürel propaganda gideremeyebilir, bu kesinlikle doğru ancak modern gelişmelerin sunduğu imkânları göz ardı eden hiçbir politika da, ne kadar iyi olursa olsun, başarısızlıktan kurtulamayacaktır." (Wagnleitner, 1994, s.50).

Amerikan propagandasının en temel unsurlarından birisi kabul edilen Amerika'nın Sesi Radyosu'nun (VOA) detaylarına girmeden, radyo kurulmadan hemen önceki siyasi ortama ve savaş koşullarına bakmakta fayda var. Pells'in belirttiğine göre, 1930'ların sonlarında ABD Başkanı Roosevelt yönetimi Amerika'nın güvenliğinin diğer ülkelerdeki insanlarla iletişim kurabilmesinde ve o insanların desteğini kazanabilmesinde yattığına ikna olmuştu (Pells, 1997, s.33).

Roberts (2006, s.70)'in anlattığına göre, Almanya Haziran 1941'de Sovyetler Birliğini işgal ettikten birkaç hafta sonra Roosevelt, Albay Bill Donovan kontrolünde ve büyük oranda istihbarat ajansı formatında Enformasyon Koordinasyonu Birimi'ni kurmuştur. ABD'nin yurtdışındaki diplomatik misyonlarına bilgi ulaştıran ve oyun yazarı Robert Sherwood kontrolündeki Dış Enformasyon Servisi (FIS) de bu birime

bağlanmıştır. O dönemde savaş koşulları nedeniyle dünyanın her yerinde FIS'in elinin ulaşabildiği alan kısıtlıydı. Birkaç ay sonra Pearl Harbor saldırıya uğramıştır ve ABD artık bizzat savaşın içine girmiştir. Pearl Harbor saldırısından birkaç hafta sonra Sherwood'un kontrolündeki FIS bünyesinde Amerika'nın Sesi Radyosu (VOA)kurulmuştur. Amerikan hükümeti, kısa dalga üzerinden birçok ülkenin vatandaşına ulaşmak istemekteydi.

Başkan Roosevelt, özellikle Latin Amerika'daki Alman propagandasından rahatsızlık duymaktaydı. 1938 yılında Dışişleri Bakanlığı bünyesinde Kültürel İlişkiler Birimi kurulmuştur. İki yıl sonra da bu birim Amerika Kıtası İlişkileri Bürosu ile desteklenmiştir. Nelson Rockefeller kontrolündeki bu büro, Latin Amerika'ya aktif olarak Amerikan kültürü hakkında yayınlar ulaştırmıştır. 1939 yılında Almanya, Latin Amerika'da haftada yedi saat yayın yaparken, ABD hükümeti yaklaşık 12 saat yayın yapmaktaydı. 1941 yılında ise ABD, Latin Amerika'daki tam gün 24 saat yayın yapar hale gelmişti. ABD'nin savaşa girmesinden sonra kültürel faaliyetlerin alanı tüm dünyaya yayılmıştı (Roberts, 2006, s.71).

ABD Başkanı Roosevelt 1942'de doğru bilgi yaymak amacıyla Savaş Zamanı Enformasyon Bürosu'nu (OWI- Office of Wartime Information) kurmuştur. Aynı sene dezenformasyon yaymak amacıyla da Stratejik Servis Bürosu'nu (Office of Strategic Service) kurmuştur. OWI, etkin bir propaganda aracına dönüştürmek için Hollywood'a bile müdahale eder olmuştur, birçok filme eklemeler çıkarmalar yapmıştır ve uyum sağlamayan birçok film şirketine lisans vermemiştir. Hollywood yöneticileri ise kişisel çıkar ve yurtseverlik duygularının birbirine karıştığı bir ruh hali içinde işbirliğinden memnun olmuştur. Soğuk Savaş'tan önce "Amerikan film ve reklam şirketleri ve Hollywood stüdyolarının yöneticileri, dünyanın geri kalanına sadece kendi ürünleri değil, aynı zamanda Amerika'nın kültür ve değerlerini ve Amerika'nın başarısının sırrını da satmaktaydı (Pells 1997, s.33).

Savaş zamanındaki yumuşak güç unsurları kısmen hükümet tarafından, kısmen de bağımsız kurumlarca oluşturulmuştu. Voice of America (VOA), İkinci Dünya Savaşı esnasında hızla büyümüştür. BBC'yi model alan VOA, 1943 yılına geldiğimizde 23 verici üzerinden 27 farklı dilde haber yayınlamaktaydı Roberts (2006, s.72).

Resmi web sayfasında(www.insidevoa.com, 1673) VOA şöyle tanıtılıyor: "Doğru ve tarafsız habercilikle küresel gelişmeleri tüm dünyaya duyuran Amerika'nın Sesi, renkli müzik ve magazin programlarıyla da farklı kültürler arasında köprü görevi üstleniyor."

VOA resmi web sayfasında (www.insidevoa.com, 2330) radyonun tarihçesi ve yayın erişimi şöyle verilmiştir: "1942 yılında kurulan Amerika'nın Sesi, Amerikan hükümeti tarafından desteklenen uluslararası bir yayın kuruluşudur. Her hafta 45 dilde 1500 saat yayınla dünya çapında 141 milyon kişiye ulaşıyor."

Radyonun resmi web sitesindeki (www.amerikaninsesi.com, 1920) bilgilere göre VOA'nın Türkiye'deki yayını yine kurulduğu sene başlamıştır: "Haber, eğitim ve kültür ağırlıklı yayınlar yapan Amerika'nın Sesi 1942'den buyana da Türkçe yayınlarla sizlere ulaşıyor. 12 Şubat 1942'de başlayan Türkçe yayınlar 1945'te bir süre kesilmiş, 1949'da yeniden başlamıştı."

Amerika'nın Sesi (VOA) yayınlarının korunması ve kurumun amacının tanımlanması için 1960 yılında hazırlanan Amerika'nın Sesi Bildirgesi, 12 Temmuz 1976 tarihinde ABD Başkanı Gerald Ford tarafından imzalanarak yürürlüğe girdi (www.insidevoa.com, 2322).Bildirgede şöyle yazıyor (www.insidevoa.com, 2322):

> *Tüm dünyada insanlarla radyo aracılığıyla doğrudan iletişim kurmak Amerika'nın uzun vadeli çıkarlarına hizmet ediyor. Etkili olabilmek için Amerika'nın Sesi dinleyicilerin ilgisini ve saygısını kazanmak zorunda.*

Bu nedenle Amerika'nın Sesi yayınları bu prensipler doğrultusunda yapılır:

Amerika'nın Sesi tutarlı bir şekilde güvenilir ve saygın bir haber kaynağı olarak görev yapar. Amerika'nın Sesi haberleri doğru, tarafsız ve kapsamlı olacaktır. Amerika'nın Sesi yalnızca Amerikan toplumunun bir bölümünü değil, tüm Amerika'yı temsil eder, Amerika'nın Sesi, Amerikan düşünce yapısını ve kurumlarını dengeli ve kapsamlı bir şekilde yansıtmakla yükümlüdür.

Amerika'nın Sesi, Amerikan yönetiminin politikalarını açıkça ve etkili bir şekilde yansıtır ve bu politikalar konusunda sorumlu tartışmaları ve görüşleri yayınlar.(Yasa 94-350)

ABD Dışişleri Bakanlığı Uluslararası Enformasyon Dairesi tarafından hazırlanan bir başka web sayfasında (turkish.turkey.usembassy.gov) ise VOA'nın Türkiye'deki ortakları, faaliyetleri ve programları hakkında detaylı bilgi veriliyor:

"Amerika'nın Sesi, 1942 yılından beri güvenilir haberin adresi olarak, radyo ve TV programlarının yanı sıra web sitesi aracılığı ile ABD'de yayınlanan gazetelerin basın özetlerini, çeşitli konulardaki güncel haberleri yayınlamaktadır. Amerika'nın Sesi web sitesi üzerinden erişilebilen Türkçe haberler ile gündemdeki konular, son gelişmeler ve manşetleri takip edebilirsiniz."

Programlar:

Basın Özetleri: Amerikan gazetelerinde çıkan yorum ve özel haberlerden günlük olarak hazırladığımız özetler.

Alo Washington: Çarşamba günleri, stüdyomuza gelen veya programa telefonla katılan uzmanlar, ünlü kişiler, siyasetçiler, sanatçılar, Amerika'da 202-619-3861 numaralı telefonu ödemeli arayan dinleyicilerin sorularını yanıtlıyor. Bu programa sorularınızı elektronik postayla da gönderebilirsiniz.

Amerika'daki Türkler: Amerika'da yaşayan Türkler kimlerdir, ne iş yaparlar? Türkiye'den Amerika'ya gelip yerleşmiş bir kişinin öyküsünü, deneyimlerini, kendi ağzından, Pazartesi akşamları dinleyebilirsiniz.

Sağlık: Cuma akşamları, sağlık konusunda yararlı bilgileri, tıp araştırmalarında kaydedilen yeni gelişmeleri bu programda dinleyin.

Kardeş Radyolar: 1 Aralık 1942'den beri Orta ve Kısa Dalga'dan ve bir süredir kardeş FM [radyo] istasyonlarından yayın yapıyoruz. Türkiye'nin birçok yerinde **NTV Radyo**; Ankara'da **Radyo X** FM 99.1; Kuzey Kıbrıs'ta **First-FM** 90 ve 107.3; Kosova-Priştine'de **Kent FM** yayınlarımızı tümüyle veya kısmen yayınlıyorlar.

Kardeş Televizyonlar: Televizyon programlarımız, VOA-**TGRT Haber** Ortak Yayınını Salı ve Cuma akşamları 21:00'de, Gündem'i de Pazar akşamları 21:00'de TGRT Haber kanalında izleyebilirsiniz.

3.2.2. BBC ve İngiltere

BBC 1922 yılında ilk kurulduğunda, İngiliz Yayın Şirketi (The British Broadcasting Company) adıyla anılmaktaydı (www.bbc.co.uk, Timelines). İngiltere hükümetinin aralarında Marconi şirketinin de olduğu başlıca altı radyo üreticisinin yeni bir kuruluş oluşturması ruhsatını yayımladığı 18 Ekim 1922'de kurulmuştur(news.bbc.co.uk,19 Nisan 2002).

İlk yayın 14 Kasım 1922'de Marconi'nin Londra'daki stüdyosu 2LO'dan yapılmıştır. İlk zamanlarda günde sadece birkaç saati dolduracak kadar yayın yapılmaktaydı. Aralık 1922'de 33 yaşındaki İskoç mühendis John Charles Walsham Reith, şirketin Genel Müdürü olarak atanmıştır. Şirket yayına başladığında Reith'ı yönlendirecek hiçbir kural, yönerge ya da standart belirlenmiş değildi. Reith, BBC'nin web sayfasındaki bir alıntıya göre "Yayıncılığın ne olduğu hakkında en uzak bir fikrim bile yoktu" itirafında bulunmuştur (www.bbc.co.uk, Timelines).

Yayınlarda 1926 Genel Grevine yer verilmesi üzerine "The British Broadcasting Company" lağvedilerek bir Kraliyet Sözleşmesi ile Ocak 1927'de İngiliz Yayın Kurumu(British Broadcasting Corporation – BBC) oluşturulmuştur. Sir John Reith yeni BBC'nin ilk Yayın Direktörü olarak atanmıştır (www.bbc.co.uk, Timelines).

Kraliyet Sözleşmesi, BBC'nin amaçlarını, gücünü ve yükümlülüklerini belirlemekteydi. Genel Posta İdaresi tarafından verilen ruhsat, radyo alıcısı olan tüm yurttaşlardan 10 şilin ücret tahsil edilmesini kapsamaktaydı. Şirketin gelirleri ayrıca radyo satışlarına konulan ek bir ücret ile desteklenmişti (www.bbc.co.uk, Timelines).

BBC tarihçesinde 1930'lu yıllar her şeyin radikal biçimde değiştiği yıllar olarak anılmaktadır (www.bbc.co.uk, Timelines, 2). Bu yıllarda BBC yayıncılık için tasarlanmış yeni binasına taşınmıştır, Kral V George, bugün BBC World Service'in ilk hali olan BBC Empire Service'in açılışında tüm dünyadaki İngiliz İmparatorluğu kolonilerine radyodan

naklen hitap etmiştir ve BBC televizyon yayınlarına başlamıştır. 1936'da BBC, yeryüzündeki ilk düzenli TV yayınına başlamıştır. Bugün bilinen şekliyle drama, spor, dünyadan haberler ve çizgi filmler gibi birçok program o zaman BBC programları arasında yayınlanmaya başlamıştır. Ancak 1939'da patlak veren İkinci Dünya Savaşı sırasında bu yayınlara uzun süre ara verildi. Eylül1939 ile Haziran 1946 yılları arasında BBC televizyon yayını yapmamıştır. Bu nedenle 1930'lar, İngiltere'de radyo dinleyicisi sayısının hızla arttığı yıllar olmuştur (news.bbc.co.uk, 19 Nisan 2002).

Savaş yılları, BBC açısından yepyeni tehditler ve fırsatlar içermekteydi. Yayıncılık için özel inşa edilen Broadcasting House (Yayın Evi), Alman uçakları tarafından bombalanmıştır. Yeni bina Ekim 1940'ta yayın esnasında bombalara hedef olmuştur ancak spiker Bruce Belfrage, sabah 9 bültenini okurken bomba sesini duyduğunda bir an duraksamışsa da, sonra güvenlik nedeniyle her şey normalmiş gibi yayına devam etmiştir. Hâlbuki o bombardımanda 7 kişi ölmüştür (news.bbc.co.uk, 19 Nisan 2002).

BBC, ülke içi yayınlarda da eğlence ve drama programlarını sürdürerek halkın moralini yüksek tutmaya çalışmaktaydı. Bush House adındaki yeni binaya yerleşen BBC Empire Service (İmparatorluk Servisi) ise savaş yılları boyunca işgal altındaki Avrupa'ya yönelik yayınlarına devam etmiştir. Savaşın ardından televizyon yayınları yeniden canlanmış, radyo yayınları da yeni baştan düzenlenmiştir. Bu dönemdeki radyo yayınları, Yurtiçi Servisi, Hafif Program ve 1946'dan itibaren müzik, drama ve sanat yayınları yapan Üçüncü Program olarak şekillenmiştir (news.bbc.co.uk, 19 Nisan 2002).

İmparatorluk Servisi de İkinci Dünya Savaşı'nın ardından, yayınlarına Dış Yayınlar Servisi (External Service) olarak devam etmiştir. Bugün BBC Dünya Servisi olarak bilinen programa dönüşen Dış Yayınlar Servisi'nin finansman yapısı, diğer bütün BBC servislerinden farklıdır. BBC, yukarıda da belirtildiği gibi, Kraliyet Sözleşmesi uyarınca radyo alıcısı olan tüm yurttaşlardan toplanan vergilerle finanse edilen bir yayın organı. Ancak BBC Dünya Servisi, hükümetten doğrudan hibe alınması yoluyla Dışişleri

Bakanlığı tarafından finanse edilmektedir. Bu finansman modeli bugün hala devam etmektedir (news.bbc.co.uk, 19 Nisan 2002).

BBC televizyonu, 1950 yılında haftada 30 saate, 1955'te ise haftada 50 saate varan yayın süresine sahip olmuştur. Ancak 1955 yılı, rakip kuruluş ITV'nin yayına geçmesine ve televizyon alanında İngiltere'de ilk kez bir rekabetin başlamasına sahne olmuştur. ITV'nin yayına başlayacağı gece, BBC Radyo 5 yıldır en popüler programı olan The Archers'daki başkarakter Grace Archer'ı ilgiyi toplamak için öldürmüştür. ITV, kuruluşunun ardından çok sayıda BBC çalışanını da kendi bünyesine dâhil etmiştir (news.bbc.co.uk, 19 Nisan 2002).

BBC'nin ikinci televizyon kanalı 1964'te açılmıştır. Popüler televizyon dramaları ve Harold Pinter gibi usta yazarların kaleminden çıkan radyo oyunları ile BBC, İngiliz halkının, haberin yanı sıra, başlıca eğlence kaynağı da olmayı sürdürmüştür. İngiltere'de bir döneme damgasını vuran korsan radyo yayınlarının başarısının ardından 1967 yılında BBC Radyo 1 kurulmuştur. Hafif, Üçüncü ve Yurtiçi yayın ağları da sırasıyla BBC Radyo 2, 3 ve 4 olarak yeniden düzenlenmiştir. Bu dönemde ayrıca İngiltere'de renkli televizyon yayınları da ilk kez BBC 2 ile başlamıştır (news.bbc.co.uk, 19 Nisan 2002).

BBC, 1970'lerde Açık Öğretim yayınlarına başlamıştır.1974 yılında teleteks servisini, 5 yıl sonra ise işitme engelliler için altyazı uygulamasını başlatmıştır. Ticari radyoların 1973'te güçlenmesinin ve 1982 yılında Channel 4televizyonunun kurulmasının da BBC'yi daha fazla rekabet baskısı altına soktuğu söylenebilmektedir (news.bbc.co.uk, 19 Nisan 2002).

1980'ler Falkland Savaşına sahne olmuş ve BBC, habercilik anlayışı nedeniyle hükümetle karşı karşıya gelmiştir. Dönemin Başbakanı Margaret Thatcher ve kabine üyeleri, kuruluşun "Arjantin'in bakış açısını yansıttığını" savunmuşlardır (news.bbc.co.uk, 19 Nisan 2002).1984 madenci grevlerinin yansıtılış biçimi de

Falkland'dakine benzer taraflılık şikâyetlerini beraberinde getirmiştir. Ancak şikâyetler bu kez siyasi yelpazenin solundan gelmektedir.

BBC'nin siyasiler tarafından eleştiri konusu olan tarafsız yayıncılık anlayışı, Cull (2010, s.11-17)'un bakış açısına göre, kamu diplomasisinin olmazsa olmazlarını sıralarken değindiği kredibiliteyi sağlayan ana unsur. Cull (2010, s.11-17), BBC'nin inandırıcılığı için şöyle demektedir: "Ezop'un yalancı çoban masalından bu yana inandırıcılık her zaman önemli olmuştur. İnandırıcılık ve kredibilite açısından belki de en güçlü örnek BBC'dir. İkinci Dünya Savaşı esnasında iyi haberleri verdiği kadar kötü haberleri de vermesi sayesinde İngiltere'nin itibarını yükseltmiştir."

Cull (2010, s.11-17)'a göre BBC'nin Etiyopya'daki kıtlığı ve açlığı yansıtan haberleri ünlü Live Aid konserlerinin düzenlenmesine zemin hazırlamıştır.

1990'larda ise Genel Müdür John Birt öncülüğünde kurumun iç işleyişinde önemli değişiklikler yapılmıştır. Bu dönemde BBC yeni televizyon kanalları ile genişlerken, Dünya Servisi radyosu da bir televizyon kanalına sahip olmuştur.1990'da Radyo 5 açılmış, buna 1994'te Radio 5 Live eklenmiştir. Doksanların sonu ise BBC'nin internet servislerini başlattığı dönem olarak öne çıkmaktadır. BBC News Online sitesi bu dönemde yayıma başlamıştır. Dijital televizyon hazırlıkları da yine aynı dönemde başlamıştır (news.bbc.co.uk, 19 Nisan 2002).

Bugün CBeebies ve CBBC adlı çocuk kanalları, farklı yelpazede yayın yapan televizyon kanalları ve çok sayıda dijital radyo istasyonu yayınlarını sürdürmektedir. BBC ayrıca basılı yayıncılık, sesli ve görüntülü yapımların dağıtımı gibi alanlarda da çeşitli kitap, dergi ve kültürel yayınlar ile faaliyetlerini sürdürmektedir (news.bbc.co.uk, 19 Nisan 2002).

BBC'nin halen yayında olan TV, radyo ve internet servisleri şunlardır (www.bbc.co.uk, At a Glance):

- 10 ulusal televizyon kanalı (BBC One, BBC Two, BBC Three, BBC Four, CBBC, CBeebies, BBC News, BBC Parliament, BBC Alba, BBC HD)
- BBC Red Button interaktif TV
- 10 ulusal radyo istasyonu (Radio 1, 1Xtra, Radio 2, Radio 3, Radio 4, Radio 4 Extra, Radio 5 Live, 5 Live Sports Extra, 6 Music, BBC Asian Network)
- İskoçya, Galler ve Kuzey İrlanda'da ulusal TV ve radyo servisleri ile İngiltere'de 40'tan fazla yerel radyo istasyonu
- BBC Online
- BBC World Service (BBC Dünya Servisi)

İngiltere'deki kamu yayıncılığı sistemi, yönetim ve finansman yapısı bakımından dünyanın pek çok yerindeki yayıncılık anlayışından farklıdır. BBC, kuruluşundaki Kraliyet Sözleşmesi gereği özerktir ve hükümet müdahalesinden bağımsız şekilde yayıncılık yapar. Faaliyetleri, BBC Trust adıyla anılan üst kurul tarafından denetlenir (www.bbc.co.uk, How the BBC is run?).

Kuruluşun faaliyetinin dayandığı Kraliyet Sözleşmesi, her 10 yılda bir yenilenmektedir. 2007 tarihli sözleşmede kurumun amacı "bilgilendirmek, eğitmek ve eğlendirmek" olarak tarif edilmiştir. BBC'nin yayın akışı, Genel Müdür'ün sorumluluğundadır. Genel Müdür aynı zamanda Genel Yayın Yönetmenidir ve Yönetim Kurulu'na da başkanlık etmektedir (www.bbc.co.uk, Royal Charter of Agreement).

BBC'nin kamu yararı amaçları web sayfasında 6 temel ilke olarak şöyle sıralanmıştır (www.bbc.co.uk, Public purposes):

- Vatandaşlık bilincini ve sivil toplumu ayakta tutmak
- Eğitim ve öğrenmeyi teşvik etmek
- Yaratıcılığı ve kültürel faikıyeti teşvik etmek
- Birleşik Krallığı, milletlerini, bölgelerini ve toplumlarını temsil etmek
- Birleşik Krallığı dünyaya, dünyayı da Birleşik krallığa tanıtmak

- Yeni çıkan iletişim teknolojilerini ve servisleri halkın faydasına sunmak

İngiliz The Economist Dergisi, 2006 yılında 5,9 milyar dolar bütçe ayrılan BBC'nin, Kraliyet Sözleşmesi gereği kamu yararı ilkesine göre hizmet etmesi gerektiğini hatırlatıyor (The Economist, 2007).

Daha önce farklı isimlerle anılan, ancak büyük ölçüde aynı görevi üstlenen BBC Trust (Üst Kurul), bu isimle ve yeni yönetmeliği ile 2007 yılının başında oluşturulmuştur. Kurulun görevi kurumun stratejisini oluşturmak, Yönetim Kurulu'nun çalışmalarını değerlendirmek ve Genel Müdürü atamaktır. Üst Kurul üyeleri, hükümetin tavsiyesi ile İngiltere Kraliçesi tarafından atanır (www.bbc.co.uk, BBC Üst Kurulu).

3.2.3. El Cezire TV ve Katar

Küresel yayın organları, dünya genelindeki olaylarda ait olduğu ülkenin ulusal ideolojik bakış açısını yansıtan araçlar olarak görülmüştür. ABD'nin (CNN ile) ya da İngiltere'nin (BBC ile) bu alandaki geleneksel üstünlüğü yeni ortaya çıkan güçlü alternatif yayın organları tarafından sarsılmaya başlamıştır. Arap dünyası adına konuşan El Cezire ya da Çin'in Xinhua Ajansı veya CCTV kanalı artık güçlü birer alternatif olarak ortaya çıkmıştır (Natarajan, 2014, s.91-106).

Eski ABD Dışişleri Bakanı Hillary Clinton (Committee for US International Broadcasting, 2011), 2011 yılında Senato Dış İlişkiler Komitesi önünde küresel medya alanındaki gelişmelere ilişkin bir soruya verdiği cevapta, "Bir enformasyon savaşı içindeyiz. Ve bu savaşı kaybediyoruz. El Cezire kazanıyor" demiştir.

El Cezire İngilizce kanalının web sayfasında (www.aljazeera.com, About us) "El Cezire, tüm dünyada 140 ülkede 270 milyon eve ulaşıyor ve izleyiciler bu kanala güveniyor. 70 farklı milletten 4.000'den fazla çalışanıyla, El Cezire haber masası dünyanın en fazla çeşitlilik barındıran haber kanalı" olarak tanıtılmıştır.

Medyanın ticarileşme süreci ve basılı medyadaki ekonomik kriz nedeniyle birçok editör ve yayıncı, yurtdışı muhabirleri gözden çıkarmıştır. Yurtdışı muhabirleri azaltma kararı kolay olmuştur çünkü artık onların geçeceği haberi zaten internet kaynakları sağlıyor olmuştur (Ociepka, 2012, s.59). Sonuç olarak, Arap Baharı sürecinde Mısır, Tunus ve Libya'daki ayaklanmalarda medyayı takip eden izleyiciler haberleri konsolosluklardan, Afrika'daki ticari şirketlerde çalışan batılılardan ya da oralarda yaşayan tanıdıklarından alabilmiştir. Böylece Marks & Spencer gibi kaynaklara güvenmek zorunda kalınmıştır. Mesela, 24 Mayıs 2011'de Libya Trablus'taki durum hakkındaki haberinde [Amerikan] Sky News kanalı izleyicilerine, "oradaki Marks & Spencer mağazasının çalıştığını" gerekçe göstererek Trablus'ta durumun sakin olduğunu duyurmuştur. Hâlbuki o sırada El Cezire televizyonu, (2006'dan bu yana İngilizce dilinde de yayın yapıyor) Afrika geneline yayılmış ofisleri ve muhabir networkü sayesinde inanılmaz bir itibar kazanmaktaydı (Ociepka, 2012, s.59).

1996'da BBC ortaklığı ile kurulan El Cezire, BBC tarafından eğitilen gazetecileri ve spikerleri ile Kuzey Afrika'daki gelişmeleri en kapsamlı şekilde yansıtırken yeni izleyiciler ve daha da önemlisi izleyicinin güvenini kazanmıştır. 1991 Irak savaşı CNN için neyse, Kuzey Afrika ayaklanmaları da El Cezire için aynı şeydir (Ociepka, 2012,s.59).

El Cezire'nin 1996'da kuruluşundan bu yana kanalı finanse eden Katar hükümeti, kanalın Katar'ın çıkarlarından bağımsız bir şekilde yayın yaptığını kamuoyuna açıklamıştır. Katar Emiri 1996'da kanalın kuruluşu için 137 milyon dolar finansman sağlamışsa da, bu paranın bir bağış değil, bir borç olduğunu ve El Cezire'nin 2001 yılında bu borcu ödeyerek özel ticari bir şirkete dönüşmesini beklediğini belirtmiştir. Nihayet 2001 yılı gelip çattığında maliyetlerinin ancak yüzde 35 ila yüzde 40'ını reklam gelirleriyle karşılayabilen El Cezire bu parayı ödeyemeyince (Sharp, 2003) Katar Emiri, kanalın borcunu süresiz uzattığını deklare etmiştir. Helman (2009)'a göre 2009 yılı itibariyle Katar hükümeti El Cezire İngilizce kanalı için 1 milyar dolardan fazla yatırım yapmıştır ve El Cezire Arapçanın operasyon zararlarını kapatmak için her yıl 100 milyon dolar para harcamaktadır.

El Cezire Arapça haber web sayfası 1 Ocak 2001'de Arapça konuşan ülkelerdeki internet haberciliği talebini El Cezire markası ile karşılamak için açılmıştır. El Cezire İngilizce web sayfası ise hemen Irak savaşı arifesinde 16 Şubat 2003 tarihinde İngilizce konuşan dünyaya savaşta neler olduğunu Batı perspektifi dışında anlatabilmek için kurulmuştur. Bu amaçlara uygun olarak El Cezire İngilizce web sayfasının kullanıcılarının çoğunluğu (yüzde 81,4) ABD ve diğer batılı ülkelerden gelirken, Arapça web sitesi kullanıcılarının çoğunluğu ise (yüzde 98) Arap dünyasından gelmektedir (Fahmy ve Al-Emad, 2011, s.216-232).

Seib (2010, s.734-744)'e göre, 1996'da kurulan El Cezire kanalının birincil amacı, Katar Emiri Şeyh Hamad bin Halifa El Tani'nin kamu diplomasisi aracı olarak hizmet etmektir. El Tani, yönettiği Katar'ı Basra Körfezi'ndeki diğer emirliklerden ve daha da ötesi Arap dünyasından farklılaştıracak bir güç peşindeydi. Bunu kesinlikle başardığı söylenebilir. El Cezire'nin kamu diplomasisi başarısı özellikle şu alanda belirgin ki, kanal sadece Katar'ı temsil etmiyor fakat aynı zamanda pan-Arap ve hatta pan-İslam kamu diplomasisinin temsilcisi olarak görülmektedir (Seib, 2010, s.734-744).

Zayani (2005, s.8) de benzer bir bakış açısıyla El Cezire'nin "Arap dünyasında ortak kader düşüncesini yeniden canlandırdığını ve Arapların birlik olmasını cesaretlendirdiğini ve pan-Arap ideolojisinin bu kanal üzerinden yeniden hayata geçirildiğini" söylemiştir.

Gilboa ve Powers (2007, s.63)'a göre ise El Cezire aynı zamanda siyasi bir aktör haline de dönüşmüştür. Arap hükümetlerine yönelik yolsuzluk ya da Filistin'e yeterince destek vermedikleri konusundaki eleştirileri çoğunlukla kızgın tepkilere yol açmıştır. Miles (2005, s.7), "Doha'daki Arap büyükelçilerin, zamanlarının büyük kısmını El Cezire yayınları hakkındaki şikâyetlerini iletmekle harcadıklarını ve bir ülkeye değil de bir TV kanalına büyükelçi atanmış gibi hissettiklerini" söylemektedir.

3.2.4. TRT ve Türkiye

Türkiye'nin yürüttüğü planlı kamusal diplomasi çalışmaları vardır. Eutelsat üzerinden dünya ölçeğinde yüz elli ülkeye ulaşabilen TRT'nin yanı sıra 600 kadar Türk özel radyo, binin üzerinde de televizyon kanalı bulunmaktadır (Bıçakçı, 2016, s.74). Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu (TRT), devlet adına radyo ve televizyon yayınlarını gerçekleştirmek amacıyla, 1 Mayıs 1964'te, özel yasayla özerk bir kamu tüzel kişiliğine sahip olarak kurulmuştur. TRT, bugün 13 televizyon kanalı, 5 ulusal, 5 bölgesel, 3 uluslararası ve 3 yerel radyo istasyonu, trt.net.tr ve 41 dilde hazırlanan www.trtvotworld.com isimli web siteleri, teleteks yayını, "Televizyon", "TRT Çocuk", "Radyovizyon" isimli basılı dergileriyle Türkiye ve dünyaya yayın yapmaktadır. TRT çatısı altında TRT-1, TRT Haber, TRT Belgesel, TRT Çocuk, TRT Spor, TRT Avaz, TRT Müzik, TRT El Arabia, TRT Kürdî, TRT Türk, TRT Okul, TRT Diyanet ve TRT World olmak üzere 13 farklı TV kanalı faaliyet göstermektedir (TRT Kurumsal, t.y.).

Öte yandan Türkiye'nin yumuşak gücünü temsil etmesi bakımından dikkate değer bir diğer gelişme de Türk dizilerinin bölge coğrafyalarda ilgiyle izlenmeye başlamasıdır. Bıçakçı (2016, s.74)'ya göre 2000'li yıllarda Genişletilmiş Ortadoğu Projesi kapsamında model ülke rolü üstlenen Türkiye, kendi doğusunda kalan ülkelere yönelik kültürleme faaliyetlerinde etkili olmuştur. Kamusal diplomasi etkinliği olarak planlanmasa da zaman içerisinde bu amaca hizmet ettiği anlaşılan Türk televizyon dizileri, Ortadoğu, Balkanlar ve Türkçe konuşulan diğer ülkelerde izlenmiştir.

Haber 7 (07 Şubat 2011) kanalının verdiği bilgiye göre, 2011 yılında Kazakistan'da 42, Bulgaristan'da 27, Azerbaycan'da 23, Makedonya'da 17, Ortadoğu ülkelerinde 14, Özbekistan'da 13, Yunanistan'da 8, Kosova'da 4, İran'da 3, Romanya'da 2, Bosna'da ise 1 adet Türk dizisi gösterilmektedir. Dönemin Dış Ticaretten Sorumlu Devlet Bakanı Zafer Çağlayan da 2010 yılında Türkiye'nin 39 ülkeye 65 yerli dizi ihraç ettiğini ve 60 milyon dolar gelir elde edildiğini açıklamıştır (Yerel Gündem, 21 Mart 2011).

Türk dizileri, devlet eliyle kurulan TV kanallarının kamu diplomasisi pratiklerine katkısına odaklanılan bu çalışma kapsamında detaylarıyla ele alınmamıştır. Yumuşak güç unsuru olarak büyük öneme sahip olduğu değerlendirilen Türk dizilerinin incelenmesi ayrı bir çalışmaya konu olabilecek boyutlardadır.

Başak (2 Mart 2016), Sözcü Gazetesi'ndeki haberinde "Gelirinin büyük bölümü vatandaşın sırtından alınan TRT payı ve bandrol ücretleri ile sağlayan TRT, 9 binden fazla çalışanı olmasına karşın son beş yılda dışarıya yaptırdığı programlar için toplam 1 milyar 686 milyon lira, konuk ve program sunucularına ise 95 milyon lira ödedi" demektedir.

Gazetedeki habere (Başak, 2 Mart 2016) göre CHP Grup Başkanvekili ve Ankara Milletvekili Levent Gök'ün Bilgi Edinme Hakkı Kanunu çerçevesinde yönelttiği sorulara verilen yanıtlar, TRT'nin yandaş şirket ve kişilere aktardığı paranın büyüklüğünü ortaya çıkarmaktadır.

Habere (Başak, 2 Mart 2016) göre "Son beş yılda 7 milyar liranın üzerinde para harcayan TRT'nin gelirleri, yayıncılık faaliyetlerinden değil tümüne yakını vatandaşın elektrik faturalarından alınan yüzde 2'lik TRT payı ile televizyon, radyo, video ve benzeri cihaz alımlarında yine vatandaşlardan alınan bandrol gelirlerinden oluşuyor. TRT'nin gelirlerinin yüzde 85'inden fazlasını bu iki kalem oluştururken, reklam ve diğer gelirlerinin payı ise yüzde 15'in altında kalıyor."

Uluslararası arenada ve bölgesel çapta Türkiye'nin imajına katkı sunma potansiyeline sahip ve kamu diplomasisi faaliyeti olarak görebileceğimiz Türkçe dışında başka dillerde yayın yapan kanalların TRT Avaz, TRT El Arabia, TRT Kürdî ve TRT World olarak öne çıktığı görülmektedir (TRT Kurumsal, t.y.).

Devlet eliyle kurulmuş TRT'nin bu kanallar üzerinden, komşu coğrafyalarla ortak tarihi payda alarak o bölgelerin dillerinde yayın yapması ve Türkçe bilmeyen

izleyici kitlesine kendi dillerinde ulaşmaya çalışması, Türkiye'nin yürüttüğü bir kamu diplomasisi faaliyeti olarak görülmektedir. Bu nedenle bu çalışmada TRT Avaz, TRT El Arabia, TRT Kürdî ve TRT World kanallarını daha detaylı ele alınmıştır.

3.2.4.1. TRT Avaz

TRT'nin resmi web sitesinde(TRT Kurumsal, t.y.) verilen bilgiye göre "Mart 2009'da yayına başlayan TRT Avaz, Özbekistan, Kazakistan, Kırgızistan, Türkmenistan, Azerbaycan, Bosna Hersek, Arnavutluk ve Türkiye olmak üzere 8 ülkeden ve bu ülkelere özgü 8 dilde yayın yapmaktadır. Uzakdoğu'dan Balkanlara uzanan coğrafyada yaşayan Türk dünyasına yönelik yayın yapan TRT Avaz, Türkiye ile diğer Türk Cumhuriyetleri arasında dil ve düşünce birliği kurmaktadır. Birçok Türk lehçesinde SES anlamına gelen AVAZ, Türk Cumhuriyetleri'nin ortak sesi olarak, Ortadoğu'dan Kafkaslara 27 ülke ve 13 muhtar cumhuriyette yaklaşık 250 milyon nüfuslu coğrafyaya hitap etmektedir."

Ancak Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi'nden Ertekin (2012, s.323-354)'in yayın akışlarını inceleyerek elde ettiği bulgulara göre, bu coğrafyalarda diğer uluslararası yayın kuruluşları ve hatta yayın yaptığı ülkelerin kendi ulusal kanalları ile de bir anlamda rekabet içinde bulunan TRT Avaz'ın yirmi dört saatlik yayın akışı incelendiğinde Türkçe dışında yapılan yayınların yayın sürelerinin kısa süreli haber veya belgesel nitelikli programlardan oluştuğu görülmektedir.

Ertekin (2012, s.323-354)'in çalışması için rastgele seçtiği bir tarih olan 3-4 Şubat 2012 tarihinde detaylı incelediği yayın akışına göre, "TRT Avaz'ın Türkçe dilindeki yayınların diğer Türkçe dışı yayınlara nispeten daha fazla süre ve alanı kapladığı" görülmektedir. Bu da ortaya koyuyor ki, Türkiye Türkçesinin iletişim dili olarak kullanılmadığı ve tam olarak anlaşılmadığı bölgelerde TRT Avaz, ağırlıklı olarak Türkiye Türkçesi ile hazırlanmış programlar yayınlamaktadır.

Ertekin (2012, s.323-354)'in çalışmasına göre TRT Avaz, 24 saatlik bir yayın süresince;

i. Azerbaycan Türkçesi ile toplam 15 dakika,
ii. Türkmence toplam 20 dakika,
iii. Özbekçe toplam 40 dakika,
iv. Kazakça toplam 40 dakika,
v. Kırgızca toplam 15 dakika,
vi. Arnavutça toplam 25 dakika,
vii. Boşnakça toplam 10 dakika yayın yapmaktadır.

Bu bilgiler ışığında TRT Avaz'ın, 24 saatlik yayın akışı içinde erişmeye çalıştığı coğrafyaların dilinde toplamda sadece 165 dakika yayın gerçekleştirdiği görülmektedir. Türkçe dışındaki diğer dillerde yapılan yayınların belli zaman dilimlerinde, belli aralıklar ve süre bakımından dakika bazında hazırlanmış çok kısa programlardan oluştuğunu ortaya koyan Ertekin (2012, s.323-354), TRT Avaz'ın "Türkçe dili dışındaki yayınlarının[hitap ettiği coğrafyalarda] kamuoyu yaratmadaki rollerinin çok etkin olamayacağı" sonucuna ulaşmaktadır. Ertekin (2012, s.323-354) çalışmasının TRT Avaz kısmını şu cümleyle bitiriyor:

> *"Yayın akışı incelendikten sonra TRT'nin kurum web sayfasında yer alan ve TRT Avaz'ın kısaca tanıtıldığı ifadelerde yer alan; "… Birçok Türk lehçesinde SES anlamına gelen AVAZ, Türk Cumhuriyetleri'nin ortak sesi olarak, Ortadoğu'dan Kafkaslara 27 ülke ve 13 muhtar cumhuriyette yaklaşık 250 milyon nüfuslu coğrafyaya hitap ediyor" şeklindeki kurum stratejisinin gerçekleşmesi şimdilik bir dilekten öteye gidememektedir."*

3.2.4.2. TRT Kurdî

Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyelik sürecinde demokratik açılımlar kapsamında hem diplomatik hem de kültürel bağlamda bir iyi niyet göstergesi olarak 1 Ocak 2009'da yayına başlayan TRT Kürdî kanalı yirmi dört saat Kürtçe yayın yapmaktadır. Kanalın adı, 6 sene sonra 10 Ocak 2015 tarihinde TRT Kurdî olarak değiştirilmiştir (AHaber, 10 Ocak 2015).

Şekil 2: TRT6 TV'nin adının TRT Kürdi olarak değiştirilmesi (Türkçe)

Kaynak: Twitter, @TRT6TV, 10 Ocak 2015.

CNN Türk televizyonu (1 Ocak 2009), TRT 6 TV'nin yayın hayatına başlamasını 1 Ocak 2009 tarihinde şöyle haberleştirmiştir:

> *"TRT 6, saat 19.00'da İstiklal Marşı'nın okunmasıyla deneme yayınını noktalayarak yayın hayatına resmen başladı. Kanalın ilk programı TRT Arı Stüdyosu'nda canlı olarak gerçekleştirildi. Nilüfer Akbal ve Rojin'in hem sunuculuk yaptığı hem de şarkılar seslendirdiği programda, yayınlara ilişkin bilgi verildi. Programda, Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ve Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın TRT 6'ya ilişkin mesajları da ekrana geldi."*

Şekil 3: TRT6 TV'nin adının TRT Kürdi olarak değiştirilmesi (Kürtçe)

Kaynak: Twitter, @TRT6TV, 10 Ocak 2015.

CNN Türk (1 Ocak 2009)'ün aynı haberinde verilen bir ayrıntıya göre Başbakan Erdoğan konuşmasında, TRT'nin 2009 yılında Arapça ve Farsça dillerinde yayın yapan kanallarını da hayata geçireceğini söyleyerek "TRT'nin sadece kendi vatandaşlarımıza değil, komşu ülkelerdeki Kürtçe, Arapça, Farsça televizyon izleyicilerine de seslenecek olmasının Türkiye'nin bölgedeki nüfuzunu ve kültürel cazibesini artıracağını" kaydetti.

Ertekin (2012, s.323-354)'in TRT resmi web sitesinden aldığı bilgiler ışığında belirttiğine göre, TRT Kürdî aynı zamanda uluslararası boyutta ve özellikle de bölge ülkelerinde yaşayan Kürtçe konuşan halklar ile bir iletişim köprüsü kurmayı hedeflemektedir. Kürtçe yayın yapan TRT Kürdî kanalı, Kürtçe televizyon kanallarının azlığı ve zengin program içeriği nedeniyle Türkiye'de ve bölge ülkelerde belli bir izleyici kitlesi tarafından izlenmektedir.

Guy (2008)'ın Deutsche Welle web sitesindeki haberine göre TRT Kurdî'nin gayri resmî nedeni PKK'nın yayın kanalı olarak görülen Roj TV'nin etkisini azaltmaktır.

Ertekin (2012, s.323-354), "Kürtçe yayın yapan TRT Kürdî kanalının, [Kürt halkına] kendi dillerinde, Türkiye içinden ve Türkiye üzerinden seslenmesi, Türkiye'nin bölge imajını daha fazla güçlendirebilir ve bölge barışına daha fazla katkı sağlayabilir" demektedir.

3.2.4.3. TRT El Arabia

TRT resmi web sitesinde (TRT Kurumsal, t.y.) verilen bilgiye göre, "Türkiye'nin uluslararası ve özellikle bölge ülkeleriyle olan ilişkilerine olumlu katkı sağlamak amacıyla yola çıkan TRT El Arabia, Türkiye ve Arap âleminin ortak dili, ortak ekranı, ortak hissiyatı olmak amacıyla, her yaştan seyirciye hitap ederek, çocuk, gençlik, kadın, sağlık, ekonomi, drama, belgesel, spor, müzik, haber, kültür-sanat, din-ahlak ve eğlence programlarından oluşan zengin bir içerikle Nisan 2010'da yayına başlamıştır. Arapça konuşan, 22 Arap ülkesi ve Arapça konuşanlara yönelik yayın yapan kanal 350 milyon nüfusa sahip Arap ülkeleri ile Türkiye arasında bağları güçlendirmeyi hedeflemektedir."

Yine kanalın kendi tanıtımını yaptığı web sitesine (TRT Kurumsal, t.y.) göre, TRT El Arabia'nın yayın akışı yirmi dört saat sürmekte ve yayın akışı içinde, sosyolojik, ekonomik, politik, kültürel ve magazin ağırlıklı programlara yer verilmektedir. Türkiye menşeli film ve televizyon dizilerinin Arapça seslendirme ile yayınlanması, konularında uzman kişilerin Türkiye ve Ortadoğu bölgesine yönelik her türlü politik ve ekonomik konularda tartışabilmesi ile TRT El Arabia, Türkiye'nin imajının Arapça konuşan ülke halklarına aktarılmasına ilişkin bir misyonu yerine getirmektedir.

Ertekin (2012, s.323-354), yabancı dilde yayın yapan diğer TRT kanalları ile karşılaştırıldığında, TRT El Arabia'nın çok daha fazla bir izleyici kitlesi olduğunu varsaymaktadır. Ertekin (2012, s.323-354), "Gerekli ve sürekli yatırım ve desteklemeler ile gelecekte, Ortadoğu bölgesinde TRT El Arabia'nın kamu diplomasisi yaratma ve kamuoyu oluşturma katkıları ile Türkiye imajının daha etkin olması sağlanabilir" demektedir.

TRT Kurdî için yaptığı yorumu TRT El Arabia için de tekrar eden Ertekin (2012, s.323-354), "Arapça yayın yapan TRT El Arabia kanalının, [Arap halklarına] kendi dillerinde, Türkiye içinden ve Türkiye üzerinden seslenmesi, Türkiye'nin bölge imajını daha fazla güçlendirebilir ve bölge barışına daha fazla katkı sağlayabilir" demektedir.

3.2.4.4. TRT World

Uluslararası İngilizce haber kanalı TRT World, Cumhuriyetin 92. yaş gününde, 29 Ekim 2015'te yayın hayatına başlamıştır (TRT Haber, 27 Nisan 2016). Öncelikle TRT WORLD'ün, 15 Ocak 2015'te teknik altyapısını tamamlayarak kapalı devre yayınlarına başlayacağı duyurulmuştur (TRT Haber, 16 Nisan 2015). TRT WORLD'ün Ulus'taki stüdyolarını gezen TRT Genel Müdürü Şenol Göka, "Teknik anlamda hazır olduğumuzu gördük. Bundan sonraki aşama içerikle ilgili" demektedir (TRT Haber, 16 Nisan 2015).

Göka, TRT ve Anadolu Ajansı gibi kurumların küresel ölçekte ağırlığı her geçen gün daha da hissedilen bir "soft power" olmasını değerlendirerek, "Özellikle hinterlandımız başta olmak üzere bütün dünyaya yansıtacak bir şeyleriniz varsa ve tüm dünyaya iddialı bir çıkış yapmak istiyorsanız her şeyinizle birlikte bu "soft power"ın önemli ölçüde TRT ve Anadolu Ajansı aracılığıyla daha çok kamu misyonu yüklenmiş olanlar öncü bir rol oynamış olacaklar. Bu soft power olma bizim kamu yayıncılığı sorumluluğu üstlenmiş olarak da peşine düşmemiz gereken bir şeydi" demektedir (TRT Haber, 16 Nisan 2015).

Bu bilgilerden anlaşıldığı üzere Türkiye'nin yumuşak gücünü öncelemeyi hedefleyen TRT WORLD ile Türkiye'nin tezlerinin dünya kamuoyuna anlatılması hedefleniyor. Nitekim Göka, dünyanın tamamına TRT WORLD'ün yayınının ulaşacağını vurgulayarak "Bizim söyleyecek sözlerimiz var. Son zamanlarda ülkemiz çok güçlü bir hale geldi. Türkiye hatırı sayılır bir ülkedir. Dolayısıyla bu ülkenin, bu ülke insanının söyleyecek çok sözü " demektedir (TRT Haber, 01 Mayıs 2015).

Kanal henüz test yayınına geçmeden önce 1 Mayıs 2015'te internet sitesi açıldı. TRT'nin İngilizce yayın yapacak kanalı TRT WORLD'ün internet sitesi ve sosyal medya hesapları, kurumun 51. kuruluş yıl dönümünde yayına başladı (TRT Haber, 01 Mayıs 2015).

TRT'nin İngilizce yayın yapacak kanalı TRT WORLD'ün 18 Mayıs 2015'te test yayınına başlaması dolayısıyla kanalın Ulus'taki binasında bir tören düzenlendi. Törende konuşan Başbakan Yardımcısı Yalçın Akdoğan, "TRT WORLD, Türkiye'nin mesajını bütün dünyaya ileten bir kanal olacak. Türkiye'nin tezlerini anlatan ve menfaatini koruyan bir yayıncılık yapacaktır" demektedir (TRT Haber, 18 Mayıs 2015).

Son dönemde bir algı operasyonu, savaşı yaşandığını belirten Akdoğan, artık uluslararası odakların, güçlerin iletişim üzerinden bir algı operasyonu yürüttüğünü söylemektedir. Akdoğan, bu algı operasyonlarında Türkiye'nin menfaatlerini, imajını koruyabilmenin, itibarını yüksek tutabilmenin aynı zamanda bütün kurumların topyekûn kamu diplomasisi faaliyeti yürütebilmesinden geçtiğini dile getirmiştir (TRT, 2015).

TRT World'ü, TRT'nin yayıncılık kariyerinde dönüm noktası olarak nitelendiren Göka, "Arkasında TRT'nin 50 yılı aşan yayıncılık tecrübesi ve nitelikli insan kaynağı olan TRT World, yurt dışında ülkemizin önemli bir markası olacaktır" demektedir (TRT Haber, 27 Nisan 2016).

Türkiye'nin küresel televizyon kanalı olma iddiasıyla kurulmuş olan TRT World kanalının yayıncılık anlayışı ve bu iddiasını ne ölçüde yerine getirip getiremediğine ilişkin doğru bir değerlendirme ancak küresel ölçekteki diğer televizyon kanallarının yayıncılık anlayışlarıyla karşılaştırma yapılması yoluyla mümkün olabilir (Devran, 2015, s.281-294).

Devran (2015, s.281-294)'ın çalışmasında bu bağlamda günümüzün önde gelen küresel TV kanalları olarak bilinen CNN ve BBC gibi batı merkezli televizyon kanalları

ile El Cezire gibi batılı olmayan ama küresel ölçekte yayıncılık başarısı kazanmış bir televizyon kanalının yayın politikaları hakkında detaylı bir araştırma yapılmış ve küresel televizyon yayıncılığının temel esaslarına dair analizler sunulmuştur.

Devran (2015, s.281-294)'a göre TRT World "hiç kuşku yok ki Türkiye açısından geç kalınmış çok önemli bir projedir." TRT'nin uzun geçmişe dayanan yayıncılık tecrübesi projenin teknik altyapısının göreceli olarak kolay bir şekilde kurulmasını sağlamıştır. Ancak yayıncılık, teknik kadronun yanı sıra, yapımcısından editörüne, muhabir ve sunucusuna kadar birikimli ve nitelikli insan unsuru ile yapılabilen bir uğraştır.

İngilizce yayın yapacak bir televizyon açısından istihdam edilecek elemanların sadece dil bilmesi yeterli değildir. Çalışanların içerik üretmesi, olayları bütün boyutuyla ele alıp işleyebilmesi ve izleyicinin en iyi biçimde anlayabilmesini sağlaması gerekir. TRT World'ün rakip kanallara oranla daha doyurucu oranda içerik üretmesi için belli bir zamana ihtiyacı olduğu söylenebilir (Devran, 2015, s.281-294).

TRT World'ün bölgede yaşanan ve dünyanın birçok ülkesini yakından ilgilendiren sorunları öncelikle ön plana çıkardığı, ekonomiden diplomasiye kadar bölgenin bakış açısına ve tezlerine öncelik veren bir televizyon kanalı olarak dizayn edildiği düşünülüyordu. Ancak Devran (2015, s.281-294)'a göre haber bültenlerinin içerik analizinde bu hipotezin doğrulanmadığı tespit edilmiştir.

Başka bir anlatımla kanalın haberleri önem derecesine göre sıralarken Türkiye'yi merkeze alarak önceleme yapmadığı görülmektedir. Oysa Devran (2015, s.281-294)'a göre kanalın farklılığını ortaya koyabilmesi, batının söylemleri, öncelemeleri ve bakış açısından daha farklı bir perspektif geliştirebilmesi için Ortadoğu ve Türkiye ile ilgili konuları daha nitelikli ve öncelikli olarak işlemesi gerekir.

Devran (2015, s.281 -294)'ın çalışmasında beş yüz kişilik kanal kadrosunda editoryal anlamda dünyanın büyük kuruluşlarında çalışmış tecrübeli isimlerin ve Türkiye'den de İngilizcesi iyi olan, yurt dışında eğitim görmüş ve belli bir süre yaşamış gazetecilik deneyimine sahip gençlerin yer aldığı belirtilmiştir.

Öte yandan Monocle dergisinde yayınlanan makalesinde Lord (2016, s.95-97), TRT World'ün basın özgürlüğünün askıda olduğu bir ülkede zorlu bir mücadeleye giriştiğini söylemektedir. Lord (2016, s.95-97), kanalın Ankara-Moskova arasında gerilen ilişkiler üzerine yaptığı yayında, Türkiye'nin İŞİD petrollerini satın aldığı yönündeki Rusya'nın suçlamalarına TRT World muhabirinin hemen canlı yayında cevap verdiğini ironik şekilde anlatmaktadır.

Brown (15 Eylül 2015), "Rusya'ya ait Russia Today, Katar'ın sahip olduğu Al Jazeera, Çin'e ait CCTV ve son olarak da yakında yayına başlayacak Türkiye'nin TRT World'ü ile devletlerin sahip olduğu kanallar medya manzarasını yeniden şekillendirdi" demektedir. Brown (15 Eylül 2015), İstanbul merkezli İngilizce dilinde yayın yapacak olan TRT World'ün Cumhurbaşkanı Erdoğan yanlısı bir yayıncılık yapacağını belirtmektedir. Buradan da anlaşılacağı üzere, kanal henüz yayına başlamadan önce taraflı bir yayın yapacağı yönünde algıların yerleşmeye başladığı gözlenmektedir.

TRT World'ün hafta içi ve hafta sonu yayın akışlarına **(EK 3** ve **EK 4)** bakıldığında 24 saat yayın yaptığı ve haber ağırlıklı bir kanal olduğu görülmektedir (TRT World, 11 Haziran 2016). Kanalın hafta içi ve hafta sonu her saat başı 30 dakikalık haber bülteni girdiği görülmektedir. Hafta içi yayın akışında haberlerin dışında "Money Talks" gibi ekonomi içerikli programlar yer alırken hafta sonunda "Showcase" gibi kültürel programlara rastlanmaktadır (TRT World, 11 Haziran 2016).

4. DİJİTAL KAMU DİPLOMASİSİ PRATİKLERİ

Günümüzde sanal, dijital ve mobil ortamlardaki iletişim faaliyetlerini ve ilgili mecraları ifade etmek için yeni iletişim ortamları, yeni medya, sosyal medya, dijital medya, mikro blog siteleri, internet medyası gibi birçok farklı kavram kullanılmaktadır.

İlk kez 1970'lerde ortaya atılan yeni medya kavramı, 1990'larda müthiş bir ivme kazanan bilgisayar ve internet teknolojisi ile birlikte genişlemiş ve farklı boyutlara ulaşmıştır (Dilmen, 2007, s.114).

Bir başka araştırmaya göre ise yeni medya, bütün bilinen farklı ortamları bir araya toplama yetisine sahip "multi-medya" ya da çoklu ortam özelliği taşımaktadır. Metin, görüntü, hareketli görüntü ve ses gibi unsurların bir araya getirilmesiyle çoklu ortam oluşmuş olur (Dilmen, 2007,s.115).

Akdeniz Üniversitesi İletişim Araştırmaları ve Uygulama Merkezi'nin koordinatörlüğünde hazırlanan "Yeni Medya Üzerine: Kavramlar, Yaklaşımlar ve Uygulamalar" başlıklı yedi bölümden oluşan kitabın (Castells ve diğerleri, 2012, s.22) Castells tarafından kaleme alınan birinci bölümünde geleneksel medya ile yeni medya ayrımı şöyle yapılıyor:

Sanayi toplumunda bir kaynaktan çok sayıda kişiye giden tek yönlü mesajın kitlesel dağıtımı ile nitelenen kitle iletişim araçları ön planda iken günümüzde iletişimin temelinin hem eşzamanlı hem eşzamanlı olmayan, çok sayıda kişiden çok sayıda kişiye giden interaktif mesajların gönderilmesini olanaklı kılan yatay iletişim ağları olduğu belirtilmektedir.

Yeni medya üzerine zaman içinde çok farklı tarifler ve tanımlar yapılmıştır ve bunların birçoğu, teknolojinin hızı karşısında geçerliliğini yitirmek zorunda kalmıştır. Williams (1994) yeni medyanın, yeni hizmetler sunan ya da var olanları geliştiren mikro

elektronik, bilgisayar ve telekomünikasyon uygulamaları olduğunu vurgularken; Negroponte (1995), yeni medyayı eskisinden ayıran en önemli unsurun fiziksel atomların yerine sayısal bitlerin iletimi olduğunu belirtmektedir. Pavlik (1998) ise medya tüketicisi için yeni ve eski medya arasındaki temel farkın kullanıcı için daha fazla kontrol ve seçim olduğunu vurgulamaktadır (Vural, 2010, s.27'den alıntı).

Yeni iletişim ortamlarının bu denli yaygınlaşmasında bilgisayar ve telekomünikasyon ağlarının yayılması, dijitalleşme, teknik ilerlemeler ve yeni bilgi iletişim teknolojilerinin doğrudan etkisi vardır. Souter (1999, s.409) bu alandaki gelişmeleri aşağıdaki dört madde ile özetlemiştir:

- Bilgisayar kapasitesi, iletişim ağları ve bilgi depoları ve düzeltme sistemleri geçmişteki bilgi teknolojilerinden daha hızlı artmakta ve görece küçük giderler için standart ekipmanlarla muazzam bir şekilde artmaktadır.
- Telekomun fiyatlarındaki önemli azalmaya paralel olarak dijital dönüşüm ve bilgisayar ekipmanlarının değeri giderek azalmaktadır.
- Yeni iletişim teknolojileri tarafından sağlanan servislerdeki düzenleme hızlı bir şekilde genişlemekte ve genişlemeye devam etmektedir. Faks, cep telefonu, e-posta ve masaüstü bilgisayarlardaki sürekli güncellenen yazılımlar için iletişimde sanal kişisel ağlar ve bilgisayar ağları örnek olarak verilebilir.
- Yukarıda belirtilen yeni iletişim teknolojilerinden biri olan internet, hem bilgiye ulaşmak hem de genel nedenlerle yeni iletişim teknolojilerinin kapasitesinin dönüşümünü sağlamaktadır.

Komito ve Bates (2009, s.233), sosyal medya olarak tanımlanan internet tabanlı uygulamalarla yeni bir trendin ortaya çıktığını haber verir. Komito ve Bates'e göre bu internet uygulamaları, kullanıcılar ve kullanıcıların memnuniyetiyle haberdar ettikleri kişiler aracılığıyla başvuranlar arasında gittikçe daha çok artan bir etkileşim

sağlamaktadır. Bu içerik, fotoğraf, video, metin ve medyaya ilişkin karışık oluşumlar içererek çeşitlilik gösterir (Vural, 2010, s.27'den alıntı).

Sosyal medya özellikle toplumun davranışlarını etkilemesi bakımından önemlidir (Kirschenbaum, 2004, s.29).

Öte yandan sosyal medya diğer insanların davranışlarını etkilemede birtakım avantajlara sahiptir. Özellikle kullanıcı için çok hızlı elde edilen geri bildirimler buna örnek olarak gösterilebilir (Gilbert ve Karahalios, 2009, s.2).

Celal Bayar Üniversitesi'nin yayınladığı Yönetim ve Ekonomi dergisindeki makalesinde Karaçor, (2009, s.16) yeni kitle iletişim araçlarının en önemli üstünlüklerini Everett M. Rogers'ın üç başlık altında topladığını ifade ediyor:

Karşılıklı İletişim: Bu özellik yeni iletişim teknolojilerinin klasik iletişim araçlarının tek yönlü işleyişlerine karşı en önemli avantajlarını oluşturmaktadır.

Kitlesizleştirme: Tek tek bireylere özel mesajlar iletme ya da alma şeklinde mesaj değişimi sağlayacak özelliktedirler.

Asenkron Olabilme: Yeni iletişim teknolojilerini kullananlar iletişimi istedikleri zaman başlatabilmekte, dondurmakta ya da bitirebilmektedir. Zamanlama ve iletişim sürecinde etkin olma kontrolünü kaynaktan alıcıya doğru kaydırmaktadır.

Sosyal medyanın yaygınlaşması gazetecilik alanında da belirgin bir dönüşümün yaşanmasına neden olmuştur (Yıldırım, 2010, s. 230-253).

İletişim ve internet teknolojisinin son yıllardaki bu gelişimi gazetecilik açısından haber kaynaklarına ulaşmak ve bir haberi başka unsur ve kaynaklarla desteklemek adına oldukça önemli bir alan sunmuştur(Gezgin, 2002, s. 30–37; Kara,2002, s. 37-43).

Örneğin, kitle iletişimin bütün diğer formlarını (Gazete, dergi, radyo, televizyon, sinema, fotoğraf ve diğer işitsel ve görsel öğeler) birleştiren internet, gazeteciliğe özgü sunumlar için ses, görüntü ve metnin bir aradalığı, yardımcı metinler/linkler (hypertext), hızlı etkileşim gibi yeni olanaklar sağlamaktadır (Dahlgren, 1996,s.59–72).

Ayrıca internet gazeteciliği ile geleneksel gazetecilik arasındaki farklar genel olarak, linkler aracılığıyla ek bilgi kaynaklarına ulaşabilme imkânı, geri bildirim ve etkileşimin çok daha hızlı olabilmesi, haberlerin çoklu ortam şeklinde sunulabilmesi, çok geniş bir arşivleme olanağı, haberlerin sürekli ve zamana bağımlı olmayan güncellenebilmesi, haberlere ayrılan yere ilişkin geleneksel ayrımların ortadan kalkması gibi özelliklerdir (Newhagen ve Rafaeli, 1996, s.12; Jankowski ve Van Selm, 2001, s.375–392). Yıldırım (2010, s. 230-253)'a göre dijital iletişim imkânlarının gelişmesiyle gazetecilikteki değişimleri ve gazeteciliğe özgü yeni özellikleri özetleyen gelişmeler şu şekilde sıralanabilir:

Tek Yönlü İletişimden Tartışmaya: Bilgi iletişim teknolojilerindeki gelişmelerin okuyucunun konumunda yaptığı değişimle iletişimde gazetecinin tek taraflı üstünlüğü görece olarak kırılmış, kullanıcıların hem diğer kullanıcılarla, hem gazeteciler ve hem de kaynaklarla doğrudan iletişime geçmeleri mümkün olmuştur. Bu açıdan bakıldığında kullanıcının haber üretim sürecinde giderek aktif hale geldiği söylenilebilir.

Amatörlüğün Yükselişi: Okurlar boyutları küçülen ve hatta çeşitli cep telefonlarıyla entegre edilen kamera, fotoğraf makinesi, ses kayıt cihazı gibi iletişim teknolojileri sayesinde çevresinde meydana gelen olayları kaydederek ister kendi blogunda, isterse profesyonel medya örgütlerine bedelli ya da bedelsiz şekilde verebilir.

Artık Herkes Dağıtımcı: Bilgi iletişim teknolojilerindeki gelişmeler herkesin kendi içeriğini kendi olanakları çerçevesinde üretip amatör blogları ve sayfalarında yayınlamasına imkân tanıdığı gibi profesyonel medya kuruluşlarının ürettikleri içeriği e-mail yoluyla çevresindeki insanlara gönderebilmesinin yolunu açıyor. Bunların dışında artık herkes Youtube, Facebook, Twitter, Flickr vb. gibi popüler ve yüksek potansiyelli sanal topluluklar olan Web 2.0 sosyal paylaşım platformlarına da yükleyerek dağıtım sürecinin bir parçası olmaktadır.

RSS Teknolojisinin Kullanımı: Really Simple Syndication (Gerçekten Basit Dağıtım) ya da Rich Site Summary (Zengin İçerikli Site Özeti) şeklinde tanımlanan RSS, gazetecilikte son zamanlarda kullanılan en önemli yeniliklerden birisidir. İçeriğin dağıtımı açısından oldukça önemli bir işlev gören bu yöntem, yeni eklenen içeriğin kolaylıkla takip edilmesini sağlayan özel bir XML dosya formatıdır ve bu yolla haberlerin e-posta karmaşasından ve siteleri dolaşma zahmetinden kurtarılıp, en kısa yoldan en fazla kişiye ulaştırılabilmesi amaçlanmıştır. Bu format web sitesinde sunulan içeriğin özeti veya sadece başlığını içermektedir. Kullanıcı içeriği görmek istediğinde haberin linkine tıklayarak haberin tamamını içeren HTML formatında hazırlanmış internet sayfasına ulaşabilmektedir.

Haritalandırma: Aktarılan bir olayı hem coğrafi konumuna yönelik hem de olaya ilişkin istatistikî verilerin çeşitli grafik ve şekiller üzerinde haritalandırılmasıdır. Bu yolla içeriğin çok daha zenginleştirilmesi ve anlaşılmasının da bir o kadar kolay olması amaçlanmaktadır.

Dağıtımın Küreselleşmesi: İnternet teknolojisi ile birlikte gazeteler için dağıtımda fiziksel anlamda bir sınır kalmamıştır. Gazeteler dünyanın herhangi bir yerinde internet bağlantısı olan her yere ulaşabilmiştir.

Veri tabanları: Gazeteciler açısından haber ve bilgi toplamada oldukça önemli olan veri tabanları özellikle zaman kazanma yönünden önemli bir fırsattır. Diğer türlü

dışarıda günlerce sürecek bir araştırma ile elde edilecek bilgi internetteki çeşitli veri tabanları sayesinde evde ya da iş yerinde çok daha kısa sürede elde edilebilir.

Ölçülebilirlik: Bu özellik sayesinde editörler en çok tıklanan, en çok yorumlanan, en çok e-mail ya da diğer yöntemlerle dağıtılan haberleri tespit edebilir. Tespit edilen veriler ışığında eskiye oranla çok daha sağlıklı izleyici eğilimleri çıkarılabilir ve üretimlerini bu yönde yoğunlaştırabilirler.

Multimedya: Dijital teknoloji sayesinde ses, görüntü, metin ve diğer iletişim öğeleri bir arada kullanılarak içeriğin etkisi artmıştır.

Mobilite/Hareketlilik: İnternet ve diğer dijital teknolojilerle gazeteci haber merkezine ya da herhangi bir fiziksel ortama bağlı kalmaksızın, habercilik faaliyetlerini yürütebilir. Haber toplama araçları taşınabilir olacağından muhabirlerin hareket kabiliyeti de artacaktır. Bu da, muhabirlerin haber merkezine olan bağımlılığını ortadan kaldıracak ve gazetecinin haber sahasından ya da evden çalışmasına olanak tanıyacaktır. Mesafe olmaksızın muhabirin elde ettiği bilgi ve içerik çok kısa bir süre zarfında haber merkezine ve hatta doğrudan gazetenin internet içeriğine aktarılabilir. Bu durumun en önemli ve pratik sonucu haberciliğin hızlanmasıdır.

Güncellenebilirlik: Dijital teknolojilerin veriyi her an yeniden yapılandırabilme özelliğinin sunduğu imkânlarla internet ortamındaki gazete içeriği, olayların gelişimine bağlı olarak her an güncellenebilir.

Etkileşim: İnternetin gazeteciliğe sağladığı en önemli özelliklerden birisi etkileşimdir. Gazetecinin profesyonel rolü açısından da değer taşıyan etkileşim imkânı gazeteciye okur yorumları almak ve kamuoyu araştırması yapmak gibi yöntemlerle halkın tepkisini öğrenme olanağı sağlar(Dahlgren 1996: 68). Geleneksel iletişim araçları geleneğinin dışında bir tanıma sahip olan ve eş zamanlı iletişim olanağı tanıyan etkileşim

özelliği okuyucu ve izleyici kitlesinin soyutlandığı haber üretme sürecinin kapalılığının kırılmasında da önemli bir rol oynamaktadır.

Hypertext (Metinlerarasılık/Yardımcı Metin): Metin içerisinde detay bilgi ya da artalan bilgisi vermek, konuya ilişkin başka bağlantılar kurabilmek için yerleştirilen linkler aracılığıyla kullanıcıyı metnin içinden başka açıklayıcı verilere götürmek amacıyla kullanılan yardımcı metinlerdir.

Arşivleme: İnternet ortamı çok geniş depolama kapasitesine sahiptir ve bu da gazetecilik açısından önceki içeriklerin her zaman okur için ulaşılabilir bir konumda olması anlamına gelmektedir. Böylece birçok online gazete, okurlara arşivlerinde araştırma yapma ve bu yolla daha önceki olayları güncel olaylarla bağlayabilme konusunda kolaylık sağlamaktadır. Arşivinin ulaşılabilirliği ve işlevselliği alışılagelmiş gazeteci anlayışı olan "Bir kere yaz ve ardından unut" mantığını değiştirerek, gazetecinin ürettiği içerikle ilgili sorumluluğunu sürekli canlı tutmasına neden olmaktadır.

Kişiselleştirme: Site içeriğinin konularına göre kategorilendirilmesi ve izleyicin bu kategoriler içinde ilgi alanına yönelik seçimde bulunması beklenir. Ayrıca talebe yönelik içerik üretimi de kişiselleştirme özelliğine örnek verilebilir.

Ulaşılabilirlik: Okurun habere 24 saat, dilediği zaman ulaşabilmesi anlamında kullanılan bu özellik asıl anlamına güncellenebilirlik özelliği ile kavuşmaktadır. Böyle kullanıcı, diğer geleneksel iletişim araçları dışında, kendi istediği zaman güncel haberlere ulaşabilir.

4.1. Yeni İletişim Ortamlarının Özellikleri

Yeni iletişim teknolojilerindeki yenilikler toplumda birçok alanda yeni açılımlar sağladı. Özçağlayan (1998, s.34) bu değişimleri şöyle tespit etmektedir:

1. Eğitim ve kendini değiştirme
2. Psikolojik danışmanlık ve destek
3. Eğlence, boş zamanları değerlendirme ve kendini ifade edebilme
4. Sosyal etkileşim
5. Ekonomik katılım
6. Günlük rutin işlerin kolaylaşması
7. Teknolojiye dayalı eğitimi kontrol ve idare
8. Bilgiye erişimin demokratikleşmesi ve kişiselleşmesi
9. İdari sistemlerin etkinliğinin ve verimliliğinin artması
10. İvedilik kültürü ve istihdam etkisi
11. Fiziksel hareketliliğin önündeki engelleri ortadan kaldırma potansiyeli.

Vural (2010, s.20) günümüzde ise sosyal medyanın, zaman ve mekân sınırlaması olmadan mobil tabanlı paylaşımın ve tartışmanın esas olduğu bir insanî iletişim şekli olduğunu söyler. Mayfield'e göre (2016, s.6) sosyal medya şu temel özellikleri içerir:

1. Açıklık: Sosyal medya servisleri geri bildirime ve katılımcılara açıktır. Bu servisler oylama, yorum ve bilgi paylaşımı gibi konularda cesaret aşılarlar. Bunlar çok nadir ulaşıma yönelik engeller koyarlar.
2. Katılımcılar: Sosyal medya katılımcıları cesaretlendirir ve ilgili olan her bir kullanıcıdan geri bildirim alır.
3. Diyalog: Geleneksel medya yayına ilişkin iken (içerik aktarımı ya da dinleyiciye bilgi ulaştırımı), sosyal medya iki yönlü diyaloga olanak tanıması bakımından daha iyidir.

4. Topluluk: Sosyal medya topluluklara çabuk ve etkili bir oluşum için izin verir. Topluluklar da böylece sevdikleri fotoğraf, politik değerler, favori TV şovları gibi ilgili oldukları şeyleri paylaşırlar.

5. Bağlantılılık: Sosyal medyanın çoğu türü, bağlantılı işler gerçekleştirir; diğer siteler, araştırmalar ve insanların ilgili oldukları herhangi bir konuda link verilmesine olanak tanır.

Tekek (2011, s.32)'e göre sosyal medyanın geleneksel medyaya kıyasla öne çıkan farklılıkları şöyledir: i) bu faaliyetin büyük ölçüde ücretsiz ya da çok düşük maliyetli oluşu. ii) sosyal medya araçlarının büyük kitlelere ulaşabilme imkânı sunması. iii) kullanımın kolaylığı. iv) kitlelere hızla ulaşabilmesi. v) kullanıcının, güncellemeler yapabilme avantajına sahip olması. Şüphesiz maliyetsel, teknik ve operasyonel nedenlerin yanı sıra psikolojik ve sosyal nedenler de mevcuttur.

Özçağlayan (1998, s.196)'a göre iletişim teknolojilerindeki gelişmeler sonucu yayılan enformasyonu "parmaklarımızın ucundaki bilgi" diye adlandırdığımızda da iletişimle ilgili geçmişten bugüne tüm kuramları ve kavramları gözden geçirmek zorunlu olmaktadır. Çünkü artık neyin kişisel iletişim, neyin kitle iletişimi, neyin yüz yüze, neyin dolaylı iletişim olduğu konusu berraklığını yitirmektedir. Yeni teknolojiler, bir taraftan kitle iletişimi için üretilenlere bireysel olarak ulaşmayı mümkün kılarken, diğer taraftan da, kişisel iletişimin, kitle iletişimine dönüşmesine yol açmaktadır.

Vural (2010, s.20) sosyal medyanın bu özellikler çerçevesinde geleneksel medyayla benzerlikleri ve geleneksel medyadan farkları ise şöyle sıralanmaktadır:

1. Erişim: Hem geleneksel medya hem de sosyal medya teknolojileri herkesin genel bir kitleye erişebilmesine olanak tanır.

2. Erişilebilirlik: Geleneksel medya için üretim yapmak genellikle özel şirketlerin ve hükümetlerin sahipliğindedir; sosyal medya araçları genel olarak herkes tarafından az veya sıfır maliyetle kullanılabilir.

3. Kullanılırlık: Geleneksel medya üretimi, çoğunlukla uzmanlaşmış yetenekler ve eğitim gerektirmektedir. Çoğu sosyal medya için bu geçerli değildir, yani herkes üretimde bulunabilir.

4. Yenilik: Geleneksel medya iletişimlerinde meydana gelen zaman farkı anında etki ve tepkisi olan sosyal medya ile kıyaslandığında uzun olabilmektedir. (Tepkilerin zaman aralığına katılımcılar karar verir). Geleneksel medya da sosyal medya araçlarına adapte olmaktadır.

5. Kalıcılık: Geleneksel medya yaratıldıktan sonra değiştirilemez (bir dergi makalesi basıldıktan ve dağıtıldıktan sonra aynı makale üzerinde değişiklik yapılamaz); oysa sosyal medya yeniden düzenlemeye açıktır.

4.2. Web 2.0 ve Sosyal Medya

2000'li yılların başında internet kullanıcılarının oluşturduğu içeriklerin yayınlanmasında bir patlama yaşandı. (Cull, 2011, s.5). İngilizce konuşan internet topluluğu, bir programın yeni versiyonuna verilen "versiyon 2.0" ifadesinden ilhamla internet dünyasında yaşanan bu değişime ilk kez 1999'da bir isim verdi: Web 2.0. (DiNucci, 1999, s.32). Cull (2011, s.4)'a göre Web 2.0 terimi, çok katı sınırlar çizmeyecek şekilde bloglar, kalabalık grupların veri oluşturduğu ansiklopedi sitesi Wikipedia, Facebook gibi sosyal medya siteleri, dosya paylaşım platformu Flickr ve video paylaşım sitesi YouTube[38] gibi daha çok kullanıcıların oluşturduğu içeriklerin yayınlandığı çevirim içi platformları tanımlamak için kullanılıyor.

Sosyal medya, Web 2.0'ın kullanıcı hizmetine sunulmasıyla birlikte, tek yönlü bilgi paylaşımından, çift taraflı ve eş zamanlı bilgi paylaşımına ulaşılmasını sağlayan medya sistemidir. (Buettner, 2016, s.5). Ayrıca sosyal medya, kişilerin internet üzerinde birbirleriyle yaptığı diyaloglar ve paylaşımların bütünüdür. Sosyal ağlar, insanların birbiriyle içerik ve bilgi paylaşmasını sağlayan internet siteleri ve uygulamalar sayesinde, herkes aradığı, ilgilendiği içeriklere ulaşabilmektedir. Küçük gruplar arasında

[38]Wikipedia 2001'de kurulmuştur, Facebook 2004, Flickr 2004, YouTube 2005'te kurulmuştur (Statista).

gerçekleşen diyaloglar ve paylaşımlar giderek, "Kullanıcıların Ürettiği İçerik"39üretimini giderek arttırmakta, amatör içerikleri dijital dünyada birer değere dönüştürmektedir. (Pavlik, MacIntoch, John ve Shawn, 2015, s.189).

Ama Kaplan ve Haenlein (2010, s.59–68)'in tespitine göre Sosyal Medya; "Web 2.0 üzerinde ideolojik ve teknolojik içeriklerin, yapılanmaların kullanıcı merkezli bir şekilde üretilmesine ve geliştirilmesine izin veren internet tabanlı uygulamaların bütününe" denilmektedir. Sosyal medya teknolojileri, bloglar, iş ağları, kurumsal sosyal ağlar, forumlar, mikrobloglar, fotoğraf paylaşımı, ürün/hizmet değerlendirmeleri, sosyal imleme, sosyal oyunculuk, sosyal ağlar, video barındırma ve sanal dünya gibi birçok farklı şekli içine alabilir (Aichner ve Jacob, 2015, s.241).

2006'nın sonuna gelindiğinde bu yeni trend o kadar kabul görmüştü ki, Time Dergisi (2006) her sene sonunda kapaktan duyurduğu ve aralarında birçok devlet adamı ve ünlü isimlerin yer aldığı yılın kişisi seçkisinde 2016'da "Yılın Kişisi" olarak "You." (Sen) kapağını yayınlamıştı. 25 Aralık'ta yayınlanan bu özel sayıda bir bilgisayar ekranı görseli üzerinde You. (Sen) yazılmış ve alt başlıkta şu ifadeleri kullanıyor: "Sen. Evet, Sen. Bilgi çağını Sen kontrol ediyorsun. Senin dünyana hoş geldin."

Bilişim Dergisi'nde yayınlanan makaleye göre, (Taşçı, 2010, s.23) iletişim araçları içerisinde önemli bir konuma ulaşan ve artık tüm iletişim araçlarının birbirleri ile etkileşiminde omurga vazifesi gören İnternet yeni yüzyılda; şeffaflık, demokrasi, katılımcılık, sorgulama ve hesap verilebilirliğin yeni ortamı haline geldi. İnternet'te bu değerlerin hayata geçmesini sağlayan teknolojik altyapı ve akım Web 2.0 olarak ortaya çıkıyor. Taşçı (2010, s.23)'ya göre Web 2.0'ın en temel özelliği; web siteleri üzerinden yayıncının tek taraflı bilgi aktarımı yerine; kullanıcıların içeriğe müdahale edebildiği, katkı verdiği, yeni içerik oluşturabildiği, kendi kişisel ihtiyaçlarına ve tercihlerine göre şekillendirip güncellediği ve yayınlayabildikleri bir platform sunmasıdır. Web 2.0

[39]İngilizce: UGC-User Generated Content

dünyasında içeriğe katılım, diğer siteler ve ziyaretçilerle işbirliği ve paylaşım söz konusudur. İnternet teknolojilerinde Web 2.0 yaklaşımının benimsenmesi ile sosyal medya araçları yaygın bir şekilde ortaya çıktı. Sonuç olarak bugün ve gelecekte sosyal medya araçları dünyada en çok kullanılan İnternet araçları haline gelmiştir.

İnternet ortamında Web 2.0 teriminin bu denli kabul görmesinden sonra birçok alanda benzer kullanımlar görülmeye başladı. Library 2.0, Medicine 2.0, Government 2.0 ve hatta Porn 2.0.[40] gibi. Hükümet 2.0'ın alt kümesi olarak Kamu Diplomasisi 2.0 kullanımı geç de olsa tedavüle giren terimlerden bir tanesi oldu (Cull, 2013, s.9). Sosyal medyanın hâkimiyetini ifade eden Web 2.0'dan sonra Büyük Veri ve Yapay Zekâ gibi gelişmeler ışığında Web 3.0 terimi ortaya atılmıştır. Web 3.0 kullanıcının kontrolü dışında gerçekleşen bilgisayarlar arasındaki iletişimi ifade etmek için kullanılan ve bu iletişimde kullanılan yöntemleri kapsayan bir terimdir. Aslında, bilgisayarlar arasındaki iletişim arama motorları arasındaki iletişimi ifade etmektedir (Hendler, 2010). Web 2.0 sisteminde kullanıcıların rolü sadece okuyabilen pasif bir tüketici değil tam tersine, içerik üzerinde söz hakkı bulunan, içeriğe katkıda bulunan, içeriği geliştiren ve paylaşan aktif bir üreticidir. Web 3.0 sisteminde ise yapay zekâ, Büyük Veri ve kişiselleştirilmiş tercihler ön plana çıkmıştır. Web 3.0, kullanıcı tarafından sağlanan içeriğin arama motorları tarafından anlamlandırılması, kullanıcının istediği bilgiye ve sağladığı ipuçlarına göre bilginin yorumlanıp kullanıcının özel ihtiyaçlarına uygun bir şekilde sunulması anlamına gelmektedir. Bu nedenle Web 3.0 Anlamsal Ağ[41] olarak da adlandırılmaktadır. (Yıldırım ve Akıllı, 2012).

Henüz Web 3.0 tam anlamıyla uygulanıp kullanılmaya başlamadan Web 4.0 hakkında çeşitli çalışmalar yapılmaya başladı. Öngörülen Web 4.0 tanımlamasında sanallaştırma ön plana çıkıyor. Web 4.0 uygulamalarının Yapay Zekâ teknolojisinin yanı

[40]Kütüphane 2.0, İlaç 2.0, Hükümet 2.0. Porno 2.0.

[41] Semantic Web

sıra Zenginleştirilmiş Gerçeklik[42] teknolojisinden de faydalanması bekleniyor. (Metz, 2007). Ayrıca, kişisel dosyaların, verilerin ve içeriklerin depolanmasında Bulut Bilişim uygulamalarının öne çıkması ve yerel disk kullanımının ortaya çıkardığı sorunları ortadan kaldırması bekleniyor. Bu uygulamalar için yüksek hızlı İnternet bağlantısı gibi teknik altyapılar da öngörülüyor. (Yıldırım ve Akıllı, 2012).

İnternet teknolojilerinin son 20 yılda kat ettiği mesafeye bakıldığında Web X.X gösterimindeki rakamların sürekli güncelleneceği ve Web ∞ (Web sonsuz) kavramının gündeme geleceği tartışılıyor. Zenginleştirilmiş Gerçeklik teknolojisinin Web uygulamalarında resim, yazı, ses, video gibi bir araç haline geleceği öngörülmektedir. Web 2.0'dan Web Sonsuz'a hızla evrilen internet dünyasında tanımlamalar ve kavramlar karmaşasının biraz dışına çıkarak sosyal medyanın bugün itibariyle dünyada ve Türkiye'de ne seviyede olduğunu rakamlarla ortaya koymak gerekiyor. Bugün Web 2.0 kategorisine giren sosyal medya mecralarına bakılacak olursa oldukça karmaşık ve kontrol edilemez bir tablo ile karşılaşılmaktadır. Dünyanın en yaygın ve gelişmiş web analiz şirketi Alexa'nın[43] raporlarına göre bugün itibariyle yeryüzünde 167 ölçülebilen kayıtlı sosyal medya kanalı vardır (Alexa, 2016). Sosyal Medya kanallarının 12 Mart 2016 itibariyle raporlanan güncel listesi **EK 1**'de sunulmuştur.

[42] Augmented Reality

[43]Alexa, tüm dünyadaki web sitelerini analiz edip çeşitli kriterlere göre dünya üzerindeki web sayfalarının sıralamasını gösteren bir analiz ve ölçümleme aracıdır. ABD merkezli amazon.com tarafından 1996 yılında kurulan **Alexa**, web sitelerinin web trafikleriyle ilgili bilgi veren bir web site analiz aracıdır. Sitelerle ilgili bilgileri büyük oranda Alexa Toolbar isimli yazılım aracılığı ile kullanıcılardan edinmektedir. Yaklaşık 20 yıllık bir proje olması ve çok büyük bir veritabanına sahip olması sebebiyle Alexa, internet kullanıcılarının web siteleri hakkında bilgi edinmek adına uğradıkları önemli sitelerden biridir. (www.wmaraci.com, 2016)

İnternet istatistik şirketi Statista'ya[44] göre Ocak 2016 itibariyle sosyal medya ağları aktif kullanıcı sayısına göre **Tablo 2**'deki şekilde sıralanmıştır:

Tablo 2: Küresel Sosyal Medya Ağları, 2016

(Aktif kullanıcı sayısına göre büyükten küçüğe sıralanmıştır)

Sıra	Mecra adı	Aktif kullanıcı sayısı (milyon)	Kuruluş tarihi	Kurulduğu ülke
1	Facebook	1,550	Şubat 2004	ABD
2	WhatsApp	900	Haziran 2011	ABD
3	QQ	860	Şubat 1999	Çin
4	Facebook Messenger	800	Ağustos 2011	ABD
5	QZone	653	Mayıs 2005	Çin
6	WeChat	650	Ocak 2011	Çin
7	Tumblr	555	Şubat 2007	ABD
8	Instagram	400	Ekim 2010	ABD
9	Twitter	320	Mart 2006	ABD
10	Baidu Tieba	300	Aralık 2003	Çin
11	Skype	300	Ağustos 2003	Estonya
12	Viber	249	Aralık 2010	İsrail
13	Sina Weibo	222	Ağustos 2009	Çin
14	LINE	212	Haziran 2011	Japonya
15	Snapchat	200	Eylül 2011	ABD
16	yy	122	Aralık 2010	Çin
17	VKontakte	100	Eylül 2006	Rusya
18	Pinterest	100	Mart 2010	ABD
19	BBM	100	Şubat 2007	Kanada
20	LinkedIn	100	Mayıs 2003	ABD

Kaynak: Internet World Stats, Statista, Facebook; We Are Social; WhatsApp; Twitter; Tumblr; LinkedIn; Google.

[44]İnternet istatistik şirketi Statista 2008'de Almanya'nın Hamburg kentinde kurulmuştur. (Statista, 2016)

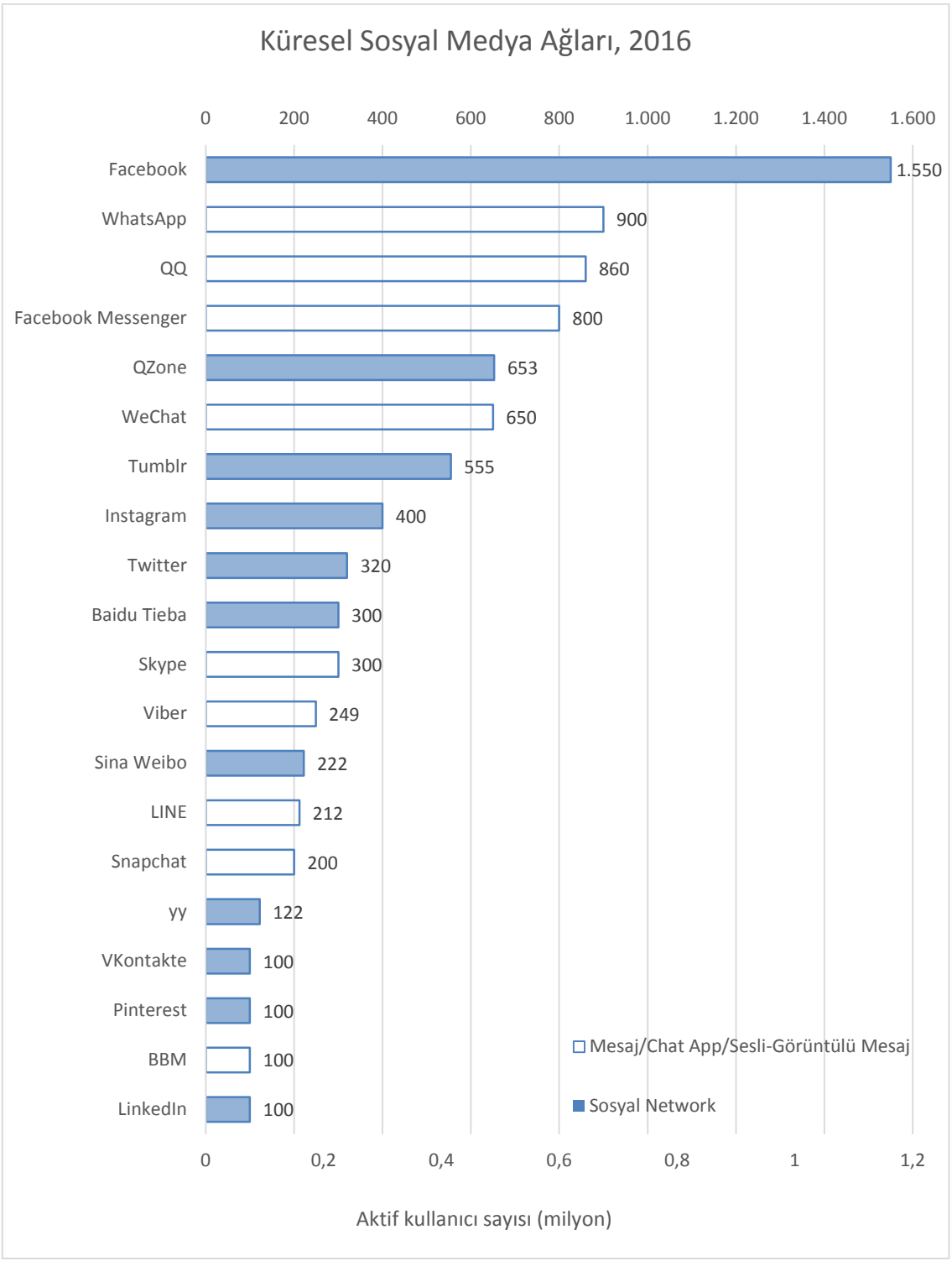
Londra merkezli “we are social” sosyal medya ajansının hazırladığı “Digital in 2016” başlıklı özel rapora göre (Kemp, 2016, s.7) 7,395 milyarlık dünya nüfusunun 3,419 milyarı internet kullanıcısı iken 2,307 milyarı ise aktif sosyal medya kullanıcısı durumundadır. Dünyada 3,790 milyar cep telefonu kullanıcısı varken cep telefonundan sosyal medyayı kullanan 1,968 milyar kişi vardır.

Kemp (2016, s.7)’in hazırladığı bu rapora göre, sosyal medya kullanıcılarının penetrasyonu yüzde 31 olarak gerçekleşmiş. Buna göre yeryüzündeki her 3 kişiden biri sosyal medya kullanıcısı. Ancak bu hesabın tekil kullanıcı sayısına göre yapılmadığını söylememiz gerekiyor. Raporda sosyal medya kullanıcı sayısı, tekil olarak değil, aktif kullanıcı hesap sayısı baz alınarak hesaplanmış.

Sosyal medyadaki gelişimi görmek için yıllık büyüme istatistiklerine bakıldığında yine çarpıcı bir tablo ile karşılaşılmaktadır. Aktif internet kullanıcılarının sayısı Ocak 2015’ten raporun hazırlandığı Ocak 2016 tarihine kadarki bir senelik süre içinde 332 milyon yeni kişi ile yüzde 10 artış kaydetmiştir. Aynı dönem içinde sosyal medya kullanıcıları da bir yılda 219 milyon yeni katılımla yüzde 10 büyüme göstermiştir. Cep telefonu kullanıcılarının sayısındaki artış yüzde 4 ile sınırlı kalırken, sosyal medyaya telefondan erişenlerin sayısı yüzde 17 büyümüştür (Kemp, 2016, s.8).

Yukarıda **Tablo 2**’de verilen bilgiler bir grafik olarak gösterildiğinde küresel çapta kullanılan sosyal medya kanallarının kullanıcı sayılarına göre sıralaması daha net bir şekilde ortaya çıkmaktadır.

Aşağıda **Şekil 4**’te koyu renkle işaretli mecralar sosyal ağ paylaşımı özelliğiyle ön plana çıkarken, beyaz renkle işaretli mecralar sundukları yazılı, sesli ya da görüntülü mesajlaşma hizmeti ile ön plana çıkmaktadır. Buna göre sosyal medya kanallarının neredeyse yarısının, mesajlaşma amaçlı kullanıldığı rahatlıkla söylenebilir.

Şekil 4: Küresel Sosyal Medya Ağları, 2016

Kaynak: Facebook; We Are Social; WhatsApp; Twitter; Tumblr; LinkedIn; Google.

Küresel düzlemde sosyal medya kullanımı hızlı bir artış gösterirken Türkiye'de de sosyal medyanın yaygınlaşması oldukça çarpıcı görünmektedir. Global Web Index'in tüm dünyada yaptığı ve 16-64 yaş arası internet kullanıcılarını kapsayan anketine göre Türkiye'de nüfusun yüzde 53'ü sosyal medya kullanıyor ve Türkiye bu skorla dünyada 12. sırada yer alıyor. Kemp'e (2016, s.25) göre Türkiye'de internet kullanıcıları günde 6saat 50 dakikayı internette harcıyor ve yine Kemp'e (2016, s.37) göre Türkiye'de sosyal medyada geçirilen süre 2 saat 32 dakika olarak tespit edilmiştir. Buna karşın Türkiye'de televizyon başında geçirilen süre 2 saat 18 dakika olarak açıklandı (Kemp, 2016,s.453).

Yukarıda adı geçen "Digital in 2016" raporunun Türkiye sonuçlarına bakıldığında ise 79,14 milyonluk Türkiye'de nüfusun 46,28 milyonunun internet kullanıcısı ve 42 milyonunun ise aktif sosyal medya kullanıcısı olduğu görülmektedir. Türkiye'de 71,03 milyon cep telefonu kullanıcısı varken cep telefonundan sosyal medyayı kullanan 36 milyon kişi olduğu tespit edilmiştir(Kemp, 2016,s.450).

Türkiye'deki aktif internet kullanıcılarının sayısı Ocak 2015'ten raporun hazırlandığı Ocak 2016 tarihine kadarki bir senelik süre içinde küresel ölçekteki büyümeyle paralel şekilde yüzde 10 artış kaydetmiştir. Aynı dönem içinde sosyal medya kullanıcıları bir yılda yüzde 5 büyüme göstermiştir. Cep telefonu kullanıcılarının sayısındaki artış yüzde 2 ile sınırlı kalırken, sosyal medyaya cep telefonundan erişenlerin sayısı yüzde 13 büyümüştür (Kemp, 2016,s.451).

Türkiye'de aktif sosyal medya kullanıcılarının sayısı 42 milyon olarak tespit edilirken bu oran toplam nüfusun yüzde 53'ünü oluşturmaktadır. Yani Türkiye'de her iki kişiden birisinin sosyal medya kullanıcısı olduğu görülmektedir. Rapora göre sosyal medyaya cep telefonundan ulaşanların sayısı ise 36 milyona ulaşmıştır. Bu sayı, toplam nüfusun yüzde 45'inin sosyal medyaya cep telefonu ile bağlandığını göstermektedir (Kemp, 2016,s.458).

Sosyal medya ağlarının dünyayı sarmaladığını ortaya koyan bu istatistiklerin yanı sıra "Dark Social" (Karanlıktaki Paylaşımlar) ya da "Big Data" (Büyük Veri) gibi sosyal medyanın ölçeğinin çok ötesinde bilgi ve veri paylaşımı yapılan ve bu verilerin analiz edildiği yepyeni terimler, sistemler, akımlar ortaya çıkmaktadır.

"Karanlıktaki Paylaşımlar" şeklinde Türkçeye tercüme edilebilecek olan "Dark Social" teriminin ise Türkiye'de henüz tartışılmayan bir kavram olduğu görülmektedir. Dark Social, sanal ortamda, mobil ya da online platformlarda bireyler ya da gruplar arası daha kişisel, daha mahrem ve daha özel paylaşımların sosyal medya dışında karanlıkta kalan kısmına atıf yapmaktadır.

Teknoloji ve sosyal ağlar konusunda uzmanlaşmış Amerikalı gazeteci ve yazar Alexis Madrigal (2012) tarafından ortaya atılan "Dark Social" kavramı, "sosyal medyadaki trafiğin aslan payını oluşturan ancak analitik programlarına takılmayan paylaşımları" tarif ediyor. Madrigal, (2012) aynı makalesinde yeryüzünde sanal ortamdaki paylaşımların yaklaşık yüzde 70'inin "Dark Social" kanallar üzerinden gerçekleştiğini belirtiyor. Örneğin İngiltere merkezli küresel halkla ilişkiler ajansı Grayling'in Dijital Pazarlama Küresel Başkanı Jan Mikulin'e (2016)göre WhatsApp adlı internet üzerinden mesajlaşma ve konuşma imkânı tanıyan web/mobil tabanlı uygulamanın 400 milyon kullanıcısı var ve bu uygulama üzerinden bir günde 50 milyar mesaj gönderiliyor.

Büyük Veri ise genel olarak geleneksel veri işleme programlarının yetersiz kaldığı büyük ve karmaşık veriler bütününe verilen ad olarak tarif ediliyor. (Snijders, Matzat ve Reips, 2012, s.1-5). Kişilerin bütün bilgilerini; telefon ve sosyal medya paylaşımlarını, dinlediği müzik türünü, gittiği sinemayı, (The Economist, 2010) ilişkide olduğu kişi ve kurumları, beğenilerini, (Segaran, Hammerbacher, 2009, s.257) para transferleri, sağlık bilgileri ya da alış veriş alışkanlıkları (Nature, 2008) gibi mahrem ve açık bilgilerini de kapsayan verileri yığın şeklinde depolayarak bunları analiz etmesi ve

buradan anlamlı sonuçlara ulaşmasını mümkün kılan yazılım, uygulama ve platformların sistemlerini tanımlamak için kullanılan bir terim.

IBM'in kurumsal web sayfasında (IBM, 2016) yer alan "Big Data" analizinde verilen bilgilere göre "Büyük Veri, etrafımızdaki her şeyden her an alınıyor. Her dijital adım ve sosyal medya paylaşımı ile üretiliyor. Sistemler, sensörler ve mobil cihazlar bunu iletiyor. Büyük Veri, çok fazla kaynaktan uyarıcı ölçekte hızlı, çok ve çeşitlilikte akıyor." Büyük Veri alanını geleceğin varacağı nokta olarak gören IBM'e göre yetişmiş insan olmadığı için bu alandaki istihdam açığı henüz kapatılabilmiş değil. IBM'e göre 2015 yılında 4,4 milyon Veri Mühendisi gerekiyordu ancak bunun sadece üçte biri yetişti.

Bu çalışmada sosyal medya kanalları ve özellikle Twitter üzerinden kamu diplomasisi pratiklerine odaklanılacağı için yeni medya kısmı bu bilgilerle sınırlı tutulmuştur.

4.3. Yeni Medya ve Kamu Diplomasisinin Dönüşümü

Uluslararası yayıncılığın kamu diplomasisi için oynadığı rol kronolojik olarak iki dönemde incelenebilir. Rawnsley'e göre birinci dönem, Birinci Dünya Savaşı esnasında başlayıp Soğuk Savaş sonrası dönemde inişe geçen hükümet destekli uluslararası radyo yayıncılığı ki, bu yayınlar genel olarak "propaganda" olarak adlandırılan bir formda ilgili devletin söylemlerini ve değerlerini yabacı ülkelerdeki dinleyicilere ulaştırmalarıyla bilinmekteydi (Rawnsley, 1996).

Uluslararası yayıncılık aracılığıyla yürütülen kamu diplomasisinin ikinci dönemi, 1980'ler ve 1990'larda CNN, Sky News ve MSNBC gibi özel sektöre ait küresel haber kanallarının ortaya çıkışıyla başlıyor (El-Nawawy, 2006; Lynch, 2007). Yine El-Nawawy ve Lynch'e göre bu kanallar, devlet destekli yayın organlarından daha güvenilir bulundu ve büyük oranda öncekilerin yerini alarak uluslararası krizlerde izleyiciler için

ana haber kaynağı haline geldi ve bugün temel medya diplomasisi platformu olarak hala etkinliğini sürdürüyor.

Entman (2008, s.4)'a göre, hükümetler küresel izleyicilere sunulan söylemler üzerindeki kontrollerini kaybettikçe, medya üzerinden sunulacak kamu diplomasisi hedefleri, ülkesinin politikaları uluslararası haber ağlarında verilirken "devlet başkanı ve onun dış politika uygulayıcıları tarafından organize bir şekilde mümkün mertebe kontrol sağlama girişimlerine" dönüştü.

Samuel-Azran (2013)'a göre ise Katar-El Cezire ilişkisi bir üçüncü model olarak adlandırılabilir. Samuel-Azran'ın "hibrid model" olarak tanımladığı bu ilişki, devlet destekli medya ile özel sektöre ait medyanın bir karışımı ve devlete yeniden küresel izleyicilere iletilen mesajlar üzerinde kontrol tesis etme imkânı tanımaktadır. Bu modelde, devlet destekli medya organı rutin işlerde bağımsız çalışmakta ve bu sayede özel sektöre ait bir medya kuruluşu gibi güvenilirlik kazanmaktadır. Ve sadece devletin adının geçtiği kriz durumlarında tekrar devlet destekli medya organı stiline geri dönmektedir.

Samuel-Azran (2013)'a göre, barış zamanlarında kazandığı bölgesel ya da küresel çaptaki kredibilite, El Cezire kanalını oldukça önemli bir kamu diplomasisi aracına dönüştürmüştür. Bu da Katar hükümetine, diğer ülkelerdeki kamuoyunu etkileme ve kendi avantajına olacak şekilde diğer ülkelerin politikalarının gözden geçirilmesi için o ülkelerdeki elit gruplar üzerinde baskı kurma imkânı tanımıştır. Başka bir deyişle Samuel-Azran'ın makalesi, Katar'ın devlet destekli yayıncılık modelini çağdaş medya dünyasına adapte ederek yeniden icat ettiğini ve bu sayede de dünyaya verdiği mesaj üzerinde kontrolü yeniden ele geçirdiğini iddia etmektedir.

Ürdün, Lübnan, Fas, Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirlikleri'nde yapılan bir ankete göre, buradaki nüfusun sadece yüzde 2'si, ABD'nin kurduğu televizyon kanalı El-Hurra'yı birincil haber kaynağı olarak tercih ediyor (Telhami, 2009).

Bilgi güçtür ve bugün dünyanın büyük bir kısmının o güce erişimi var. Amerikan dışişleri görevlilerinin jeeplere binip arka bahçesi Latin Amerika'ya ya da dünyanın başka uzak köşelerine gidip topladıkları üç beş kişiye kasetten filmler izletme dönemi çok gerilerde kaldı (Ross, 2003, s.252).

Simon'a göre, (1998, s.30-33) teknolojik gelişmeler, bilgiyi işleme ve aktarma maliyetlerinde inanılmaz bir düşüşe yol açmıştır. Bunun sonucunda da enformasyon patlaması başlamış ve bu da "bolluk paradoksuna" yol açmıştır. Bu paradoks şunu anlatmaktadır: Enformasyon arttıkça, dikkat azalıyor. İnsanlar, onları kuşatan bilginin çokluğu karşısında neye odaklanacaklarını şaşırıyor. Enformasyondan ziyade, artık dikkat kıt kaynak haline geliyor ve o zaman da değerli bilgiyi değersiz yığından ayrıştırmayı bilenler gücü eline geçiriyor. Bu durumda gazete editörleri ve akıl veren yorumcular kıymete biner ve bu diğerlerine nereye odaklanmaları gerektiğini söyleyenler için bir güç kaynağıdır.

Editörler ve yorumcular içinse en büyük güç, kredibiliteleridir. Saygınlık, geçmişte olduğundan çok daha önemli hale gelmiştir ve siyasi buhranlar, kredibilite oluşması ya da sarsılması üzerine yaşanır olmaya başlamıştır (Simon, 1998, s.30-33).

Arquila ve Ronfeldt (1999)'e göre siyaset, kredibilite yarış arenasına dönüşmüştür. Geleneksel güç siyaseti dünyasında tipik olarak askeri ve ekonomisi güçlü olan kazanmaktaydı. Bilgi çağı siyasetinde ise hikâyesi iyi olan kazanmaktadır.

Hükümetler kendi kredibilitelerini artırmak ve rakiplerininkini zayıflatmak için hem kendi aralarında hem de diğer kuruluşlarla yarış halindedirler. Simon (1998, s.30-33)'a göre saygınlık, dünya politikasında her zaman önemli olmuştu ve şimdi "bolluk paradoksu" nedeniyle kredibilite her zamankinden daha önemli bir güç kaynağı haline gelmiştir.

Nye (2008, s.94-109)'a göre de bilgi çağının yeni koşulları altında kamu diplomasisi enstrümanları, ulusal kredibilitenin temelini oluşturmadan kültürel değerleri çekici bir yumuşak güç unsuruna dönüştüremez. Kamu diplomasisinin etkinliği, (anketler veya kamuoyu yoklamalarında ortaya konan) değişmiş fikirlere göre ölçülür, harcanan dolarlara göre değil.

Nye (2008, s.94-109)'a göre genele hitap eden televizyon yayıncılığı önemli ancak internet üzerinden "özele hitap eden" ektin bir yayıncılık ile desteklenmesi gerekmektedir. İnsanların büyük kısmı bir cep telefonu ve daha büyük bir kısmı bir bilgisayar alamayacak kadar fakir olduğu için internet dünyanın birçok yerinde sadece elitlere ulaşmakta ve mesajların internet üzerinden iletilmesi esnek ve daha az maliyetli olduğu için mesajları hedeflenen gruplara ulaştırmak daha da kolay olmaktadır. İnternet aynı zamanda hükümetlerin geleneksel medyayı kısıtladığı ve kontrol ettiği ülkelerde enformasyon iletmeye imkân tanımaktadır. Dahası internet, interaktif bir şekilde fikir alışverişine imkân tanımaktadır.

Cull (2008, s.31-54)'a göre, son yıllarda [devletlerin kamu diplomasisi amacıyla kullandığı] uluslararası yayıncılık birçok tehditle karşı karşıya kalmıştır. Ticari kanallar, devlet destekli eski kanallarla yarışmaktadır. Dahası artık yeni medya hem eski sistemdeki yayınlara erişim için yeni mekanizmalar üretmekte hem de yeni alternatif kanalların gelişmesine imkân tanımaktadır. Geleneksel kanallar için hala bir umut varsa da, uluslararası yayıncılar yeni dünyanın taleplerine yaratıcı bir şekilde cevap vermek zorundadır ve eski uygulamaları, eski yaklaşımları muhafaza etmeye karşı kendi çıkarları için önlem almalıdır.

Cull (2008, s.31-54)'a göre, kamu diplomasisi aktörleri doğru mesajı iletmek için çabalamanın yanı sıra, uluslararası ve yerel ölçekte uygun yasama rejimlerinin oluşmasını desteklemek suretiyle bu mesajların iletileceği doğru ortamı yaratmak için de çalışmalıdır. Aslında Cull (2008, s.31-54), kamu diplomasisi aktörünün yapabileceği "kablosuz iletişim projelerine yatırım, internet kafelerin yaygınlaştırılması, gerçek

zamanlı tercüme yapacak yazılımlara yatırım ya da temel dil becerilerinin kazandırılmasına yardım etmek gibi" hedef kitle ile irtibatı sağlayacak herhangi bir şey işe yarar demektedir.

İnsanların diğer insanlarla doğrudan iletişim kurduğu dijital medya ve YouTube çağında, yayıncı ile dinleyici arasındaki ilişkinin değiştiğine dikkat çeken Cull (2008, s.31-54), her bir dinleyicinin, artık kendi içeriğini oluşturma ve yayma imkânına sahip olduğunu söylemektedir. Bu sayede bireysel dinleyiciler yayıncının orijinal mesajını daha da abartarak aktarabilir ya da tamamen bütün anlamından saptırabilir. Bu yeni dünyanın içine girmek için yollardan biri, yayıncının kendini içerik üreticisi olarak konumlamasıdır ve en azından bu içeriğin bir kısmını [sosyal medyada] kolayca paylaşılabilir formda oluşturmasıdır. Aynı şekilde Melissen (2008, s.37) de iletişimin hızı ve yönünün son 20 yılda değiştiğini ve diplomasinin temeli olan iletişim modellerinin de değişmek zorunda kaldığını belirtmektedir. Melissen (2008, s.37),"Diplomatlar ve Dışişleri Bakanları artık sosyal medyada olmak zorunda" demektedir.

4.3.1. Dijital Çağda Diplomasi

İnternet, iletişimdeki ilk devrim olmasa da, (matbaanın icadı, telgraf, telefon ve televizyonun icadı daha önceki devrimlerdi) insanlık tarihinde gruplar oluşturmaya ve diyaloga girmeye imkân tanıyarak içinde yaşadığımız anı ifade etmeye en elverişli ilk ortam olduğunu söyleyebiliriz (Shirky, 2009).

2005 yılında sosyal medya ortaya çıktığında, kurumlar hedef kitlelerine ulaşmak için yeni bir araç daha kazanmış oldular. Gandy (1982)'ye göre sosyal medya, web siteleri gibi, kontrol edilebilir iletişim kanallarıdır. Bir organizasyon kendi web sayfasına bir bilgi koyduğu zaman medyanın haber filtrelerini atlatarak sayfanın ziyaretçilerine doğrudan erişmektedir.

Geoffrey ve Arsenault (2008, s.27)'ya göre ekonomik, siyasi ve kültürel açıdan karşılıklı bağımlılığın had safhada olduğu bu dünyada monolog, diyalog ve işbirliği, çevirim içi veya dışı fark etmez iyi uygulandıklarında etkin kamu diplomasisi için vazgeçilmez araçlardır.

Tatevossian ve Deane (2011)'in verdiği bilgiye göre bugün yeryüzünde 5 milyar cep telefonu abonesi var (internet kullanıcısı sayısı ise 1,8 milyar) ve bunun üçte ikisi gelişmekte olan ülkelerde yaşamaktadır. Bu da, dünyanın en kopuk coğrafyalarında yaşayan insanlar ve toplumlarla yeniden bağlantı kurulduğu anlamına gelmektedir.

Gilboa (2008, s.55-77)'ya göre geleneksel kamu diplomasisi uzun vadeli sonuçlar elde etme amacına yönelikti ama bilgi çağı, zaman planlamasında büyük bir değişiklik yapmayı gerekli kılmakta. Zamanı acil, orta vadeli ve uzun vadeli işler şeklinde üç kategoride değerlendirmek faydalı olabilmektedir. Her bir zaman kategorisi farklı amaçlar ve araçlar gerektirmektedir, medyaya ve kamuoyuna farklı yaklaşımlarla gitmeyi gerektirmektedir, hükümetle kurulacak ilişkinin derecesini farklı şekilde belirlemeyi gerektirmektedir ve kamu diplomasisi enstrümanlarını farklı şekilde kullanmayı gerektirmektedir. Gilboa (2008, s.55-77)'nın bu açıklamasından şunu anlıyoruz, bilgi çağının zorladığı bir zamanlama farklılığı var ve sadece bu zaman planı dahi, kamu diplomasisi pratiklerinin oldukça köklü bir şekilde gözden geçirilmesini gerekli kılmaktadır.

Gilboa (2008, s.55-77)'ya göre acil kategorisinde amaç, gelişmekte olan olaylara birkaç günde ya da saatler içinde cevap vermektir. Burada hedef, olası hasarı minimize etmek ya da ortaya çıkan bir fırsatı haber yönlendirme teknikleri sayesinde değerlendirmektir. Bu tip acil aksiyonlar genelde üst düzey hükümet yetkilileri tarafından yönetilmektedir. Bu kategorideki işler için en uygun kamu diplomasisi enstrümanları tarafgir savunuculuk, uluslararası yayıncılık ve siber kamu diplomasisidir. Hükümet yetkilileri, sahip oldukları radyo, televizyon ve internet siteleri gibi kontrol edilen bir medya ile gelişmekte olan hadiselere anında müdahale edebilmektedir.

Bilgi çağının kamu diplomasisi pratiklerinde yol açtığı bu dönüşüm, Stein (2011)'ın editörlüğünü yaptığı "Dijital Çağda Dijital Diplomasi"[45] adlı kitapta da detaylı bir şekilde ele alınmıştır. Stein (2011), kitabın önsözünde kamu diplomasisinin yeni koşullara adapte olması için artık sosyal medyada varlık göstermesinin bir zorunluluk haline dönüştüğünü söylüyor.

Comenetz (2011) de benzer şekilde, bir makalesinde ABD'li diplomatların sosyal medya kanallarını kullanırken karşılaştığı kavramsal konular ve operasyonel zorlukları ele almıştır. Comenetz (2011), Arap Baharı'nın[46] başlamasından 8 ay sonra yayınlanan bu kitapta, (1) Zamanın ABD Dışişleri Bakanı Hillary Clinton ve bakanlıkta görevli Anne-Marie Slaughter'ın yazılarında değindikleri internet özgürlüğü ve network gücü gibi fikirlerin yansımaları; (2) ABD Dışişleri Bakanlığının kamu diplomasisi bürolarındaki yeni projeler ve köklü kurumsal değişiklikler; (3) Hayalet networkler oluşturmak için dijital teknolojilerin kullanımı ve bu sayede aktivistlerin İran, Suriye, Libya veya farklı yerlerdeki rejimlere direnmelerini sağlamak gibi konulara temas etmektedir.

Güney Kaliforniya Üniversitesi'nden Cull (2011, s.1-8), kamu diplomasisinin yeni evresini tanımlamak için kullandığı "Kamu Diplomasisi 2.0" ifadesini başlığa

[45]Janice Gross Stein'ın editörlüğünü yaptığı *"Digital Diplomacy in the Digital Age: Essays in Honour of Ambassador Allan Gotlieb"* adlı kitap, diplomasinin geleceğine kafa yoran akademisyenler, diplomatlar ve gazetecilerin yazdığı makalelerden oluşuyor. Toronto Üniversitesi'nde görevli Stein, makaleleri şu başlıklar altında toparlamış: "Wikileaks Çağında ABD ile Diplomasi", "Facebook'taki Profesyonel Diplomat", "Twitter Çağında Diplomasi" ve "Yönetim Merkezi Nerede?"

[46]Tunus'ta 17 Aralık 2010 tarihinde Muhammed Buazizi adlı bir gencin kendini yakmasıyla başlayan olaylar Arap Baharı'nın başlangıcı kabul edilmektedir. Tunus polisi, Tunus'un Sidi Buzid kentinde manavlık yapan 26 yaşındaki Muhammed Buazizi'nin sattığı mallara el koymuş ve kendisine kötü muamelede bulunmuştu. 26 yaşındaki Buazizi bunun üzerine belediye binası önünde üzerine benzin dökerek kendisini yakmıştı. Buazizi, ölmeden önce "Yoksulluğa son, işsizliğe son" diye de haykırmıştı. İşte bu olay Tunusluları sokaklara dökmüş ve protestolar Arap Baharı'nın tetikleyicisi "Yasemin Devrimi"ne kadar devam etmişti (DW Türkçe, 2011).

taşıdığı makalesinde, Wikileaks ile Leon Trotsky'nin 1917'de Rus Devriminden sonra Çar'ın arşivinde bulunan gizli anlaşmaları yayınlaması arasındaki benzerlikleri ve farkları ele alıyor. Cull (2011, s.1-8)'a göre her ikisi de diplomatik açıdan oyunun kurallarını toptan değiştirici özelliğe sahiptir. Bir tanesi için bir devrim gerekti. Diğeri için teknolojik becerilere sahip güçlü bir tek kişi. Cull, WikiLeaks'i kendi kavramsallaştırdığı "kamu diplomasisinde internet tabanlı devrim" ve "sağır sultanın duyduğu Kamu Diplomasisi 2.0" değerlendirmelerine çerçeve olarak kullanmaktadır. Cull (2011, s.1-8) makalesinde, WikiLeaks dünyasında ve Web 2.0 dünyasında kamu diplomasisi uygulayıcılarının "birlikte yaşamayı öğrenmesi gereken kurallar"a değinmeyi de ihmal etmemiştir.

Kamu Diplomasisi 2.0 terimini ilk kez 2008'in son yarısında ABD Dışişleri Bakanlığı Kamu Diplomasisi Müsteşarı olarak görev yapan Amerikalı gazeteci ve yorumcu James K. Glassman kullanmıştır (Cull, 2011, s.1-8). Washington, D.C.'de göreceli olarak çok kısa kalmış olmasına rağmen, Glassman yeni medya konusunda oldukça meraklı bir kişi olarak bilinmekteydi ve bu kısa sürede Amerikan kamu diplomasisini çeşitli girişimlerle sosyal medya ortamına taşımayı başardığı belirtilmektedir. Dünya kamuoyunun fikirleriyle daha önce hiç olmamış bir şekilde etkileşim imkânı veren bu eşsiz fırsatın kullanılması gerektiğinde ısrar etmiştir ve ABD Dışişleri Bakanlığını yeni teknolojilere ayak uydurmaya zorlamıştır. ABD'nin bu hamlesini başka ülkelerdeki başka bakanlıklar da takip etmiştir (Cull, 2011, s.1-8).

Zaharna (2005, s.1-4)'ya göre, bilgi çağından önceki dönemlerde en fazla bilgiye sahip olan kazanmaktaydı. Bugünse en geniş networke sahip olan ve en güçlü bağlantıları olan kazanmaktadır. Fisher (2010) de aynı noktadan ilerleyerek, bu yeni ortamda başarılı olmak için ülkelerin bir katedral kuracağına pazardaki kalabalıklarla temasa geçmesi gerektiğini söylemektedir. Slaughter ve Zaharna (2009, s.94-113; 2010)da bu ortamda devletlerin bağımsız bir aktör olarak başarılı olamayacağını ve networkler kurması gerektiğini belirterek Fisher'in söylediğinin altını daha kesin ifadelerle çizmektedir. Arquilla ve Ronfeldt (2001), Zincir, Merkez/Yıldız ve Bütün Kanallar şeklinde üç tip iletişim networkü tanımlıyor.

Zincir networkü, bilginin kişiler arasında lineer şekilde iletildiği hiyerarşik bir yapıyı andırıyor. Merkez ya da Yıldız adıyla anılan networkte ise merkezdeki kişi her bir kanal ile temas kurarak bütün bilgi akışını tek başına sağlıyor. Bütün Kanallar denilen üçüncü modelde ise bütün bireyler birbiriyle bağlantılı durumda. Bu model, Castells (2008)'in "ivedi uzun mesafeli erişimi ve bilgisayar ağ bağlantılarını da kapsayan yeni enformasyon ve iletişim teknolojilerinin nasıl tüm dünyada herhangi birinin herhangi bir kişiyi/şeyi seçerek onunla temas kurmasını sağlayan küresel networklere imkân tanıdığını" anlattığı düşüncesine de uygun görünmektedir. Zaharna (2010, s.101) da kamu diplomasisinde Bütün Kanallar network modelinin birçok teorisyen tarafından kabul gördüğünü ifade etmektedir. Zaharna'ya göre bu modelde "bilgi akışı doğrudan, çok yönlü ve anındadır."

Yepsen (2012)'e göre, bu model aynı zamanda bilgiyi elinde bulunduranların görece gücünü de değiştirmektedir. Merkez ya da Zincir modellerinde network üzerindeki birkaç birey ya bilgiyi ya da bilgi akışını kontrol ederek gücü elinde tutmayı başarmaktadır. Temas noktası olma ya da enformasyona erişme anlamında networkün her bir üyesinin eşit şekilde güçlü olduğu Bütün Kanallar modelinde ise bu güç dinamiği belirgin bir şekilde değişmektedir.

Nye (2011) da bu modelde gücün çok daha dağınık olduğunu öne sürüyor. Çünkü bu modelde enformasyon miktarı baskın unsur, hâlbuki Nye (2011)'a göre enformasyondan ziyade dikkat daha önemlidir. Zira "güç, değerli bilgiyi belirleyebilecek "akıl verenler" tarafından kontrol ediliyor." Nye'ın bu iddiası, Zaharna (2010, s.101)'da alıntı yapıldığı üzere Fisher (2010) tarafından da seslendiriliyor. Fisher (2010)'e göre mevcut enformasyon ortamı Bütün Kanallar modelinden ziyade "Çok Merkezli" bir network tanımlamasına daha uygundur ve bu networkün bütün üyeleri eşit değildir çünkü bazı üyeler networkü etkilemekte diğerlerinden daha üstündür.

Nye, (2008, s.94-109) yumuşak güç kazanmak için internetin üstel bir araç olarak kültürlerarası iletişime fırsat verdiğinin altını çizmektedir. Benzer şekilde Castells

(2008, s.78-93) de "küresel kamuoyu medya iletişimi ve internet ağları, özellikle de YouTube, MySpace, Twitter ve Facebook gibi Web 2.0 olarak tanımlanan sosyal medya etrafında kurulmuştur" diyor. Castells (2008, s.90-91)'e göre "çok kişiden çok kişiye yönelik" bu yeni iletişim sistemleri kamu diplomasisinde sadece güç kazanmak için değil aynı zamanda kabul gören içerikler yaratmak için de büyük öneme sahiptir.

Tam bu noktada Uysal, Schroeder ve Taylor (2012)'ın sosyal medya ve özellikle de Twitter üzerinden Türkiye'nin kurguladığı iletişim modelini ele aldığı ve Nye (2008) ve Castells (2008)'in yukarıda dile getirdiği bu olguyu Türkiye açısından değerlendirdiği çalışması dikkat çekmektedir. Sosyal medya [özellikle Twitter] bir milletin imajı hakkında bir fikir ekebilir ya da yeni ilişkiler tesis etmesine yarayabilir. Bu iletişim modeli, Türkiye için Avrupalı, ilerici, demokratik, laik ve Müslüman bir millet imajı çizme arayışındadır (Uysal, Schroeder ve Taylor, 2012).

4.3.2. Twitter Diplomasisi

Christopher R. Hill[47] (2013)"The Limits of Twitter Diplomacy" adlı makalesine, sosyal medyaya vurgu yapan güçlü bir girişle başlar:

> *20. yüzyıl Amerikan devlet aygıtı, [diplomaside ve uluslararası arenada] önemli ilişkileri kurmak, problemleri çözmek ve uluslararası yapılar tesis etmek için ABD'nin gücünü ve sorumluluklarını dengeleyen Dean Acheson[48],*

[47]Christopher R. Hill: ABD Dışişleri Bakanlığı'nın eski Doğu Asya Müsteşarı. Irak, Güney Kore, Makedonya ve Polanya'da büyükelçilik yaptı. Kosova Özel Temsilciliği, Dayton Barış anlaşmasında Barış Elçiliği ve 2005-2009 yılları arasında Kuzey Kore ile görüşmelerde Başmüzakerecilik görevlerinde bulundu. Şu anda Dnver Üniversitesi'nde Korbel Uluslararası Çalışmalar Okulu'nın dekanıdır (Joseph Korbel School of International Studies).

[48]Dean Gooderham Acheson (1893-1971): Amerikalı devlet adamı ve hukukçu. ABD'nin 51. Dışişleri Bakanı. 1949'dan 1953 yılına kadar ABD Başkanı Harry S. Truman hükümetinde Dışişleri Bakanlığı yaptığı dönemde ABD'nin Soğuk Savaş politikalarını belirleyen en önemli isim olmuştur. ABD'nin en

Henry Kissinger[49], Richard Holbrooke ve daha nice [diplomatlar] yetiştirmiştir. 21. yüzyıl Amerikan devlet aygıtı, daha ileri gitmeyi ve çok daha fazlasını elde etmeyi vaat ediyor. Çünkü artık ABD diplomatları (ve diğer ülkelerin diplomatları) Twitter, Facebook ve diğer sosyal medya ağlarını kullanabiliyor."

Hill (2013)'e göre bugün birçok uluslararası sorunla karşı karşıyayken diplomasi, 20. yüzyılın eski moda devlet aygıtı ile teknolojinin getirdiği yeni araçları birleştirmek zorundadır. Ancak araçlar tek başına bir sorunu çözemez ya da bir şey inşa edemez. Kaldı ki bu yeni araçlar şu an her yerde. Bugün dünyanın herhangi bir yerindeki bir ABD diplomatının bu yeni iletişim teknolojilerini yönetmek için uğraşmadığını söylemek zordur. Birçoğunun Twitter veya Facebook hesapları var ya da sık sık YouTube'a bir şeyler yüklemekteler. Görev yaptıkları ülkelerdeki insanlara ulaşmak için günlük aktiviteleri ve programları hakkında bilgi vermekte, gündemdeki bir konu hakkındaki fikirlerini ifade etmekte, hatta o günkü haleti ruhiyelerini dahi paylaşmaktalar. Hill (2013)'in makalesinde atıf yapılan ABD Dışişleri Bakanlığı tahminlerine göre, ABD'li diplomatlar bugün dünya genelinde 15 milyondan fazla insanla doğrudan iletişim halinde.

Buna bir örnek olması bakımından Kirova (2009)'nın makalesinde bahsettiği ABD Dışişleri Bakanlığı eski Kamu Diplomasisi Müsteşar Yardımcısı Colleen Graffy'nin Twitter kullanımı konusundaki görüşlerini aktarmakta fayda görülmektedir.

önemli üniversitelerinden Yale'de ve daha sonra Harvard Hukuk Fakültesinde okumuştur (Biographies of the Secretaries of State: Dean Gooderham Acheson).

[49]Henry Alfred Kissinger (1923 -): Amerikalı diplomat ve siyaset bilimci. ABD'nin 56. Dışişleri Bakanı. ABD Başkanları Richard Nixon ve Gerald Ford dönemlerinde önce Ulusal Güvenlik Danışmanı ve aynı zamanda Dışişleri Bakanı olarak görev yaptı. Vietnam Savaşını bitiren ateşkesteki rolü ile 1973 Nobel Barış Ödülü sahibi oldu. Realpolitik akımına dâhil olan Kissinger, 1969-1977 yılları arasında ABD'nın dış politikasında önemli rol oynadı. Sovyetler Birliği ile detant (yumuşama) politikası ve Çin Halk Cumhuriyeti ile ilişki kurma fikrinin mimarıdır (Biographies of the Secretaries of State: Henry Alfred Kissinger).

Twitter'ı hem diplomatik gündemini aktarmak hem da özel hayatından günlük paylaşımlar yapmak için kullanan Graffy, 24 Aralık 2008 tarihinde Washington Post gazetesinde yayınlanan bir yazıda sosyal medya araçlarının profesyonel iletişimini daha kişisel hale getirdiğini ve bir diplomat olarak etkisini daha da artırdığını iddia etmektedir. Graffy, Twitter gibi bir platformun sağladığı katma değeri ise geleneksel medyadaki kapı bekçilerini atlatarak ve diğer kırtasiye işlerine takılmadan anlık ve informal bir şekilde hedef kitleyle doğrudan iletişim sağlaması olarak tanımlamaktadır (Kirova, 2009).

Yeterince çarpıcı bir örnek daha vermek gerekirse, 30 Kasım 2016 tarihi itibariyle ABD Dışişleri Bakanlığının Facebook sayfasındaki "beğeni" adedi 1.707.941 sayısına ulaşmış durumdadır (ABD Dışişleri Bakanlığı resmi Facebook sayfası).

Mikroblog sitesi Twitter, ilk bakışta Amerikan diplomatlarının yabancı izleyicilerle etkileşimde bulunması için ideal teknolojiyi sunuyor gibi görünmekteydi (Cull, 2011, s.1-8). Yazılacak metinlerin 140 karakterle kısıtlanması, insanların meramını özlü bir şekilde dile getirmesi disiplinini gerektirmektedir. Bu disiplinle oluşturulan kısa yazılar, artık gelişen dünyada insanların internete bağlanmak için kullandığı mobil araçların ekranında da rahatça okunabilmektedir. ABD ve birçok kamu diplomasisi aktörü, Twitter devriminin bir parçası olmak için yarışa girmiş durumdadır (Cull, 2011, s.1-8).

Bu yarışta ABD'nin karşılaştığı en önemli sorun, dışişleri personelinin Twitter'ı nasıl kullanacağıydı. Diplomatlar, Twitter'ı resmi basın bültenlerinin linklerini yayınlamak için mi kullanmalıydı, yoksa ABD dış politikasını insancıllaştıracak şekilde kendilerini dünyaya tanıtmak için mi kullanmalıydı? Al Karmen (2008)'in The Washington Post'ta yayınlanan bir yazısı bu konudaki tutum hakkında çok belirgin bir örnek ortaya koymaktadır. Karmen (2008)'e göre ABD Dışişlerinde Avrupa Kamu Diplomasisinden sorumlu diplomat olan Colleen Graffey, ikinci yolu yani kişiselleştirme ve insancıllaştırmayı seçmiştir. Guantanamo hapishanesindeki koşulların iyileştirilmesi gibi konulardaki keskin tutumuyla bilinen ve saygın bir kadın diplomat olan Colleen

Graffey'in tweetleri her nedense dünyadaki olaylara bakıldığında biraz önemsiz görünmekteydi. Özellikle 2008 yılında Ortadoğu'da işler rayından çıkmış ve kan gövdeyi götürüyorken attığı talihsiz bir tweetle yeni bir mayo satın aldığını anlatması sonrasında kariyeri bitmişti (Karmen, 2008).

Obama yönetiminin dış politika operasyonlarına katılan yeni medya uzmanları da benzer sorunlarla karşılaşmıştır. Landler (2010)'in The New York Times'daki makalesine göre Obama'nın dış politika alanında görevlendirdiği yeni medya uzmanlarından Jared Cohen, Haziran 2010'da iç savaşın ortasında insanlar ölüyorken Suriye'de içtiği "muhteşem Frappachino" hakkında bir Tweet atmıştı.

Hâlbuki Coco (2010)'ya göre asıl sorun, dışişleri diplomatlarının Twitter ortamında kişisel olarak yer almaları değil, bu platformun temel özelliklerini göz ardı etmeleriydi. Twitter'ın özelliği, anlatmak istediğini sadece 140 karakterde ifade edip ortaya atmak değil, aynı zamanda dinlemekti. Hâlbuki ABD Dışişleri, kaç takipçisi olduğunu ve yazdıklarını kaç kişinin okuduğunu merak ediyordu ama başkalarını takip etmeyi pek önemsememekteydi. Dünyadaki Twitter kullanıcılarıyla etkileşime geçmesi beklenen ABD diplomatları, Twitter'da birbirlerini takip etmeye başlamıştı. Coco (2010), Twitter'ı bir bilgi yayma aracı olarak görüp orada sadece bir şeyler anlatmayı ama kimseyi dinlememeyi, bir partiye gidip yüksek sesle herkese kendi hakkında konuşup sonra da partiden ayrılmakla eşdeğer bir davranış olarak ifade etmektedir. Üstelik bunu partide bütün içkileri ısmarlayan kişinin bile yapmasının ki, ABD'nin artık yeryüzünde böyle bir pozisyonu yok, hoş karşılanmayacağını da vurgulamaktadır.

Coco (2010)'ya göre bir kamu diplomatının ilk vazifesi dinlemektir ve yeni medya bu dinleme işini kolay ve görünür kılmak için inanılmaz fırsatlar sunmaktadır. Bir ABD diplomatı görev yaptığı ülkede bir kişiyi takip etmeye başladığında o kişi de büyük ihtimalle ABD diplomatını geri takip edecek ve diplomatın yazdıklarını takipçileriyle paylaşacaktır. Bu sayede yerel saygınlığı olan bir kişi, ABD diplomatının mesajını kendi çevresine daha inandırıcı bir şekilde aktarmış olacaktır. Ancak bir Tweet, diğer bütün

bilgiler gibi, alıcısı için bir anlam ifade ettiği ölçüde hoş karşılanır. Takipçilerinin ilgi alanlarının çok dışındaki konular hakkında sürekli gelen tweetler "spam" (istenmeyen gereksiz gönderim) olarak işaretlenme tehlikesi taşımaktadır. Her şeyin kendisi için özel tasarlandığı bir dünyada yaşayanlar için tek kalıptan çıkmış bilgiler cazip olmayacaktır (Coco, 2010).

Sosyal medyanın, özellikle de Twitter'ın bir kamu diplomasisi aracı olarak hedef ülkelerin yönetimleri üzerinde nasıl baskı unsuru haline geldiğine bakmakta fayda görülmektedir:

Grossman (2009)'a göre 2009 yılında ABD Dışişleri Bakanlığı, İranlıların cumhurbaşkanlığı seçimlerini[50] rahatça protesto edebilmelerini sağlamak için Twitter'dan programlanmış bir yazılım güncellemesini ertelemesini istemiştir.

Sosyal medya ve özellikle Twitter, 2009'da Moldova'daki protestolarda, yine aynı yıl İran'daki Yeşil Hareket ayaklanmasında (Shirky, 2011, s.28-41) ve 2010'daki Mısır Devriminde (Goodman, 2011) rol oynadığı için takdir toplamış ya da eleştirilere maruz kalmıştı.

[50] 2009 İran Cumhurbaşkanlığı Seçimleri 12 Haziran 2009'da yapılmıştır. Bir önceki cumhurbaşkanı Mahmud Ahmedinejad adaylığını yeniden ilan etmiştir. Karşısında ise reformcu kanadın temsilcisi olarak Mir Hüseyin Musavi aday olmuştur. Ahmedinejad oyların yüzde 62,6'sını alarak tekrar cumhurbaşkanı seçilmiş, Musavi ise yüzde 33,8 oy almıştır. Muhalifler ve Batılı gözlemciler seçimlere hile karıştığını iddia etmiştir. Seçimler esnasında internet yasaklanmış, cep telefonları kesilmiş ve kısa mesaj gönderimleri engellenmiştir. Seçimlerden sonra çıkan olaylarda 100 reformist grup üyesi gözaltına alınmıştır. Seçimden bir hafta sonra iddialara göre İranlı Besiç milis güçleri tarafından sokakta vurularak ölen İranlı protestocu Neda Agha Soltan'ın bir cep telefonu ile çekilen kanlar içindeki fotoğrafının tüm dünyada sosyal medyada dolaşıma girmesi ve uluslararası basında yer almasıyla Soltan, İran seçimlerindeki protestoların sembolü haline gelmiştir (BBC, 11 Şubat 2010).

Benzer şekilde Türkiye'de de İstanbul Taksim'de yapılması planlanan Topçu Kışlası Projesi için Gezi Parkı'ndaki ağaçların kesilmesi üzerine 27 Mayıs 2013 tarihinde başlayan kitlesel gösteriler süresince sosyal medya ve özellikle Twitter oldukça yoğun kullanıldı.

Star Gazetesi[51] (2013)'nin internet sayfasında verdiği bir haber, Gezi Parkı eylemleri ile Twitter'ı doğrudan ilişkilendirmektedir: Bu habere göre, "İçişleri Bakanlığı Gezi Parkı süreciyle ilgili geniş kapsamlı bir rapor hazırladı. Başta Twitter olmak üzere sosyal paylaşım sitelerinin tamamını etkin bir şekilde kullanan Gezi eylemcilerinin [27 Mayıs – 15 Temmuz arasındaki 50 günde] Twitter'da 150 [farklı] konu başlığı [etiket] (hashtag) altında 39 milyon paylaşımda bulunduğu görüldü. Twitter'ın Gezi sürecinde etkin kullanıldığını gösteren bir diğer istatistik ise o dönem atılan 2 buçuk milyon İngilizce Tweet oldu. Eylemlere katılan sivil halkı kışkırtarak şiddet olaylarına katılımı artırmak için yalan haber yayan, olayları yönlendiren 20 Twitter hesabı da mercek altına

[51]Star Gazetesi, Cem Uzan tarafından, 8 Mart 1999'da yayımlanmaya başlamıştır. Cem Uzan'nın Genç Parti'yle siyasete atılmasından sonra, Genç Parti'nin yayın organı olarak kullanılmaya başladı. 2004'te TMSF yönetimine geçen gazete, 2006'da Kıbrıslı Türk iş adamı Ali Özmen Safa tarafından 5.150.000 dolara satın alındı (Yeni Şafak Gazetesi, 26 Ocak 2006). Ethem Sancak ve 2008 senesinde kalp krizi sonucu hayatını kaybeden Türkiye Futbol Federasyonu Başkanı Hasan Doğan, birlikte 2007 senesinde Star Medya Yayıncılık A.Ş.'ye ortak oldu. Ethem Sancak, daha sonra Ali Özmen Safa ve Hasan Doğan'ın Star Medya Yayıncılık A.Ş.'deki hisselerini alarak kuruluşun tek sahibi oldu (Oda TV, 22 Aralık 2013). Künyesinde gazetenin sahibi olarak Ethem Sancak'ın amcasının oğlu Murat Sancak'ın adı geçmektedir (Star Gazetesi künyesi, 2015). Star gazetesini Erdoğan'a destek olmak için aldığını söyleyen Sancak, gazeteyi niçin sattığı sorusuna da 'görevim bitti' diye yanıt verdi (T24, 13 Şubat 2013). Star Gazetesi ve Cumhurbaşkanı Erdoğan arasındaki ilişki, Sözcü Gazetesinin aşağıda verilen haberinde yansıtılmıştır: Cem Uzan'ın kurduğu daha sonra TMSF tarafından el konularak hükümete yakın işadamlarına satılan ve son olarak Ethem Sancak'ın satın aldığı Star Gazetesi yıllardır kullandığı logosunu değiştirdi. Cumhurbaşkanı Erdoğan'a sevgisini "Ona anam, babam ve çocuklarım kurban olsun" diye tanımlayan Ethem Sancak'ın talimatıyla imaj değişikliğine giden Star Gazetesi'nin yeni logosunda Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın sık sık kullandığı "Milli irade" sözünü kendine slogan yaptı. Bir önceki logosunda "Yeni Türkiye'nin Gazetesi" sloganıyla beyaz zemin üzerine mavi renklerde çıkan Star'ın, bugün yenilenen logosu "Milli İradenin Sesi" sloganıyla kırmızı zemin üzerine beyaz renklerle çıktı. Logo değişikliği sosyal medyada "Gerçekten sahibinin sesi oldu" yorumlarına neden oldu (Sözcü Gazetesi, 9 Eylül 2015).

alınarak rapor edildi. Bu hesapların her birinden 7 binden fazla paylaşım yapıldığı belirlendi. Bu 20 Twitter hesabından günlük ortalama 5 bin Tweet atıldığı ifade edildi. (Star Gazetesi, 2013)"

Haberler.com (2013) adlı internet haber sitesinde verilen habere göre, Gezi Parkı olayları ile Twitter arasında doğrudan bir ilişki mevcuttur. Bu haberde atıf yapılan Van Emniyet Müdürlüğü'nden Dr. Fuat Altunbaş, 5'inci Uluslararası Terörizm ve Sınır Aşan Suçlar Sempozyumu'ndaki konuşmasında "Gezi Parkı olaylarının Türkiye'de Twitter kullanımı sayısını arttırdığını ve 2 milyon olan Twitter kullanıcısı sayısının 10 milyona kadar ulaştığını kaydetti" demektedir (Haberler.com, 2013).

Sadece bu iki örnek bile çarpıcı bir şekilde Gezi Parkı eylemleri ile Twitter kullanımı arasında dikkate değer bir ilişki olduğunu ortaya koymaya yetmektedir. İlk haber İçişleri Bakanlığı'nın raporuna dayanırken, ikinci haber polis kaynaklı bir sunumdan alınan bilgilere göre hazırlanmıştır. Her iki haber de, Twitter'ın özellikle Gezi Parkı eylemlerinin organize edilmesinde rolü olduğu tezi üzerine odaklanarak hazırlanmış görünmektedir. Yine de haberlerin yanlı ya da yönlendirici bir dil kullanıyor olmasını göz ardı ederek sadece içerdiği gerçek bilgiler dikkate alındığında, Gezi Parkı eylemleri esnasında Twitter kullanımının dikkate değer biçimde arttığı söylenebilir.

Son yıllarda dünyanın birçok ülkesinde yaşanan halk isyanlarını anlattığı kitabında Castells (2015) İzlanda'dan başlayıp Türkiye'deki Gezi Parkı olaylarına kadar toplumsal hareketleri değerlendirmektedir. Gezi Parkı olayları hakkındaki ilk değerlendirmesini Castells (2015) "Ve işte Türkiye'de de oldu; çok farklı bir bağlamda, ama çok benzer biçimlerde" cümlesiyle yapmaktadır.

Castells (2015), iktidar ağlarının nasıl kurulduğu, bu ağların kitle iletişimiyle ilgisi, internetin ve sosyal medyanın iktidarı tehdit edici yapısını tanımladığı kitabında bu iktidar biçimi altında halk hareketlerinin farklı toplumlarda farklı bağlamlarda oluştuğunu ortaya koymuştur. Castells (2015)'e göre toplumların yapıları, coğrafyaları, ekonomileri,

siyasi kültürleri, tarihleri farklı olabilir, hatta kıvılcımı yakan olaylar bile birbirinden çok farklı olabilir ama sonuç aynı bir med-cezir dalgası gibi hızla ve kararlı bir biçimde yükselen deniz misali tüm ülkeleri kaplayan halk hareketlerine dönüşmektedir.

Yeni toplumsal hareketlerin ortaya çıkmasında ve yayılmasında internetin ve cep telefonu veya mobil hatlarla kurulan kablosuz iletişim ağlarının etkileri benzerliklerin başında gelmektedir. Castells (2015), toplumsal olaylardaki benzerlikleri şöyle sıralıyor:

- İnsanlar, sosyal ağlar, aktif internet siteleri, online televizyon yayınları, video paylaşımları gibi çeşitli biçimde ağlar oluşturuyor.
- Kent uzamını işgal ederek bir hareket haline geliyorlar. Wall Street, Tahrir ve Gezi gibi sembolik alanlar, hem iktidarlar hem de halk hareketi için değerlidir. Aslında temelde "siber alanların" işgali de bu çerçevede ele alınmalıdır.
- Hareketler hem yerel hem küreseldir. İzlanda'nın Tunus'u etkilemesi, Tunus'un Tahrir'i tetiklemesi, Occupy Wall Street'ten Tahrir Meydanı'na selam gönderilmesi ya da aynı dönemde yaşanan Türkiye ve Brezilya olaylarında semboller aracılığıyla haberleşilmesi gibi.
- Çıkışları kendiliğinden oluyor. Genellikle ya belli bir olayla ya da yöneticilerin eylemleri karşısında hissedilen tiksintinin zirveye ulaşmasıyla ilişkili bir öfke kıvılcımıyla tetikleniyorlar.
- Yatay örgütleniyorlar. Hem internette hem de meydanlarda lidersiz, yatay örgütlenme deneyimi yaşanıyor.
- Barışçı eylemler yapılıyor. İktidarın sert saldırılarının olduğu örneklerde bile silaha sarılmayan bir özellikleri var.
- Genellikle programa dayalı olmuyorlar. Yani yatay örgütlenmenin gereği olarak talepleri çeşitlenebiliyor.
- Her eğilimden insanların buluştuğu hareketler olarak ortaya çıkıyorlar.

Hanioğlu (2014) da benzer şekilde "kendisini örgütlü hareketlerle özdeşleştirmeyen, bireyci vurguları son derece güçlü, "amorf" nitelikli ilk "özne"ye ulaşabilmek, onu ete kemiğe büründürebilmek fazlasıyla zordur" demektedir. Özlü bir değerlendirme yapmak gerekirse genel anlamıyla "siyaset" ve modernliğin mega söylemlerinin özlemlerine cevap vermediğinden yakınan grupların başlattığı, dikey katılıma ilgisiz, "yatay katılım" talebini dile getiren bir girişimin özneleri daha sonra bu eylem içinde azınlığa düşmüşlerdir (Hanioğlu, 2014).

Hanioğlu (2014)'ya göre yatay katılım talebiyle ortaya çıkarak "siyasete karşıtlık" zemininde, farkında olmadan "siyaset" yapan hareketlerin çekirdeklerinin kendilerini çevreleyen örgütlü siyasal katmanlar ortasında marjinalleşmesi olağandır ve bunun "Gezi"de de gerçekleşmiş olması şaşırtıcı değildir. Castells (2015), Türkiye baskısı için hazırladığı sonsözde kısa bir Gezi Parkı değerlendirmesi yapmıştır:

> *"Bu kitapta analiz edilen hareketler gibi bu da yeni tür bir toplumsal harekettir, çünkü ağ toplumunda iletişim kurma ve kendi kendine örgütlenme konusunda özerk bir yetiye sahiptir. Çünkü lideri yoktur. Çünkü kendiliğindendir. Çünkü hedefleri çoktur ve protesto süreciyle birlikte evrilmektedir. Ama özellikle bir niteliği itibariyle tarihteki diğer toplumsal hareketlerden farklı değildir; özgürlük savunusunda ödün vermeye yanaşmaz. Böyle olduğu için de çok sayıda engel ve tehlikeyle karşı karşıya kalacak, acıyla, kanla, gözyaşıyla ilerleyecektir. Ama sonunda Türkiye'de, 2013'te Gezi Parkı'nda atılan tohumlardan yeni bir demokrasi biçimi doğacaktır. Bu yeni ağacın şeklini, meyvelerinin tadını, çiçeklerinin rengini bilmiyoruz. Hatta ne zaman çiçek açacağını da bilmiyoruz. Ama çiçek açacak, çünkü bu protestodaki yüzler yeni Türkiye'nin yüzleridir."*

Bozkurt (2013, s.50-63)'a göre, New York Üniversitesi Sosyal Medya ve Siyasi Katılım (SmaPP) laboratuvarı, Gezi protestolarının Twitter'da yarattığı trafiği ölçmüş ve 31 Mayıs gününü kapsayan bu araştırma, protestoyla ilgili 24 saatte en az 2 milyon Tweet atıldığını ortaya koymuştur.

Türkiye'nin birçok kentinde devam eden protestoların kıvılcımının çaktığı Cuma günü, Türk kullanıcılar 24 saat içinde protestolarla ilgili en az 2 milyon Tweet atmıştır. Atılan 2 milyon Tweet'in büyük kısmı üç hashtag altında belirmiştir. Cuma günü yerel saatle 16.00 ile Cumartesi 16.00 arasında atılan Tweet sayıları şu şekilde gerçekleşmiştir (Bozkurt, 2013, s.50-63):

- #direngeziparkı: 950 bin Tweet,
- #occupygezi: 170 bin Tweet,
- #geziparki: 50 bin Tweet.

Bozkurt (2013, s.50-63), dünyadaki 555 milyon Twitter kullanıcısına karşın [355 milyonu aktif kullanıcı] Türkiye'de bu sayının 10 milyon olduğunu ve 6 milyona yakın aktif kullanıcı olduğunu bildirmektedir. Bozkurt (2013, s.50-63)'a göre, özgür haber alma kaynaklarından biri olan sosyal medya Türkiye'de, "Taksim Gezi Parkı eylemleri" sürecinde patlama yapmış, toplu hareket etmek ve bilgi akışını sağlamak için çok yoğun bir şekilde kullanılmıştır. Bunda TV kanallarında eylemle ilgili yeterli ve ayrıntılı haberleri bulamayanların kapsamlı bilgiyi almak amacıyla sosyal medya sitelerine göz atmayı tercih etmesiyle özellikle sanat ve siyaset dünyasının ünlü isimlerinin eylemlerle ilgili paylaşımlarda bulunmasının büyük katkısı görülmektedir. Öyle ki 31 Mayıs 2013'te eylemlerin yoğunlaştığı saatlerde #direngeziparkı başlıklı Twitter hashtag'i dünya listesinde popüler konularda (Trending Topics-TT) zirveye yerleşmiştir (Bozkurt, 2013, s.50-63).

Olayların sosyal medyada yoğun bir şekilde tartışılmasından 4 gün sonra 2 Haziran 2013'te Haber Türk televizyonunda Fatih Altaylı'nın sunduğu Teke Tek

programına çıkan Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, "Twitter denilen bir bela var. Yalanın, abartının daniskası burada. Sosyal medya denilen şey: Bana göre toplumun baş belası" ifadesini kullandı(Radikal Gazetesi, 2 Haziran 2013).

İnsan Hakları Derneği'nin (İHD) Gezi Raporu (İHD Raporu, 17 Temmuz 2013)'nda verilen bilgilere göre, sahadan haber geçmek isteyen birçok yerli ve yabancı gazeteci polis şiddetine maruz kalmıştır. Televizyon kanalları ve gazeteler gibi geleneksel haber alma kaynakları hükümet baskısı altında yayın yapamaz durumdayken sosyal paylaşım siteleri eylemlerin ilk gününden itibaren hükümetin hedefinde yer almıştır. İHD'nin hazırladığı Gezi Raporu'na göre, sosyal medya sitelerini kullanarak "halkı isyana teşvik ettikleri" iddiasıyla İzmir'de (4 Haziran 2013) 34 kişi ve Adana'da (8 Haziran 2013) 13 kişi gözaltına alınmıştır. Başta [dönemin AKP Genel Başkan Yardımcısı] Hüseyin Çelik olmak üzere bakanlar kurulu üyeleri, sosyal medyanın yeniden düzenleneceğini ileri sürmüştür.

Hürriyet Gazetesi, 21 Mart 2014 tarihinde Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın, partisi AKP'nin Bursa mitinginde "Twitter'ın kökünü kazıyacağını" açıkladığını yazmıştır (Hürriyet Gazetesi, 21 Mart 2014). Haberle birlikte servis edilen ve 20 Mart 2014 tarihinde siteye yüklenen videoya göre mitingde halka seslenen Erdoğan, "Bu twitterler var ya, şimdi mahkeme kararı çıktı. Bu Twitter mwitter, hepsinin kökünü kazıyacağız. Efendim uluslararası camia şöyle der böyle der, hiç beni ilgilendirmiyor. Türkiye Cumhuriyeti Devletinin gücünü görecekler. Bunun özgürlükle alakası yok. Özgürlük birinin mahremine girmek değildir, özgürlük devletin sırlarını bu tür kanallarla, fitnelemek değildir. Buna fırsat vermeyeceğiz, süratle bu adımı atıyoruz. Ülkemin güvenliği söz konusu. Ülkeme fitne fesat sokmak isteyen ister ulusal olsun ister uluslararası olsun karşısında Türkiye Cumhuriyeti Devletini ve bizi bulacaktır" demiştir (Hürriyet web TV, 20 Mart 2014).

Hürriyet Gazetesi'nin haberine göre, Başbakanın yukarıda verdiğimiz Bursa mitinginde yaptığı "Twitter Mwitter" açıklamasından sonra, Başbakanlık Basın Müşavirliği şu açıklamayı yaptı (Hürriyet Gazetesi, 21 Mart 2014):

"Başbakanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın bugün Bursa mitingindeki konuşmasında Twitter hususunda kullandığı ifadelerde, hukuki bir duruma işaret edilmektedir. Hâlihazırdaki durumda, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının bazı linklerin kaldırılmasına ilişkin mahkemelerden çıkarmış oldukları kararların uygulanması konusunda Twitter yetkililerinin duyarsız kaldıkları bir süreç söz konusudur. Nitekim bu süreç zarfında mahkeme kararları doğrultusunda TİB gerekli girişimlerde bulunmuş, ancak Twitter yetkilileri bu taleplere duyarsız kalmıştır. Mahkeme kararlarını umursamama, hukukun gereğini yerine getirmeme biçimindeki bu tutumda bir değişiklik gözlenmemesi halinde, vatandaşlarımızın mağduriyetini gidermek için teknik olarak, Twitter'a erişimin engellenmesinden başka çare kalmayabileceği belirtilmektedir. Başbakanımız da Bursa'daki konuşmasından bu olguya dikkati çekmiş bulunmaktadır"

Hürriyet Gazetesi'nin aynı haberine göre "Başbakanlık'tan yapılan bu açıklamadan sonra Twitter'a erişim kesildi" (Hürriyet Gazetesi, 21 Mart 2014).

Türk hükümeti daha sonra TİB Kanununda değişiklikler yapmak marifetiyle internet özgürlüğünü kısıtlayıcı uygulamalara hız vermiştir ve daha sonra defalarca tüm dünyanın tepkisini çeken sosyal medya yasakları dönemini başlatmıştır (Taşçı, 22 Temmuz 2015). BBC'nin Türkçe servisinin haberine göre, Başbakan Erdoğan'ın başlattığı bu yasak bir ilkti ama son olmamıştır. BBC Türkçe'nin haberi şöyle devam ediyor (Taşçı, 22 Temmuz 2015):

> *"Türkiye'deki ilk yasak, dönemin Başbakanı Tayyip Erdoğan'ın Twitter'a yönelik sert sözlerinden sonra geldi. Bursa'da miting düzenleyen Erdoğan 17-25 Aralık yolsuzluk operasyonlarını eleştirirken, sözü Twitter'a getirip*

"Twitter, miviter falan hepsinin kökünü kazıyacağız" [dedi] ve ekledi: "Efendim işte uluslararası camia şöyle der, böyle der. Hiç beni ilgilendirmiyor. Türkiye Cumhuriyeti Devletinin gücünü görecekler."

Erdoğan'ın bu açıklamaları yaptığı gece Twitter'a erişim engellendi. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu gece yarısı yasağına bazı vatandaşların şikâyeti üzerine, kişilik haklarının ve özel hayatın gizliliğini ihlal nedeniyle değişik mahkemelerce alınmış kararlara Twitter'ın uymamasını gerekçe gösterdi. ABD Dışişleri Bakanlığı kararı "21. Yüzyılda kitap yakmak" olarak değerlendirmişti.

Akademisyen ve siyasetçiler günlerce süren Twitter yasağını Anayasa Mahkemesi'ne taşıdılar. Başvuruları birleştirerek görüşen Anayasa Mahkemesi, erişimin engellenmesinin, ifade özgürlüğünün ihlali anlamına geldiğine oy birliğiyle karar verdi. Bu kararla sosyal ağ yasakları en yüksek mahkemece ifade özgürlüğünün ihlali sayılmış oldu."

Benzer şekilde sendika.org sitesi(3 Haziran 2013), Türk hükümetinin Gezi olaylarında temel iletişim özgürlüğünü kısıtlamak için farklı pratikleri kullanma yoluna gittiğini yazmıştır. Sendika.org sitesindeki habere göre, "Eylemler sırasında cep telefonlarının büyük çoğunluğunun çalışmadığı bildirilmiştir. Hükümetin cep telefonu operatörlerine siyasi baskı yaparak iletişimi engellediği ileri sürülmüştür."

Türk hükümetinin bu tutumunun ne anlama geldiğini görmek için Eric ve Cohen (2010, s.75-85)'in Gezi olaylarından 3 yıl önce hükümetleri, internet özgürlüğü karşısında aldıkları tutumlara göre tanımladığı makalesine göz atalım. Eric ve Cohen'e

göre hükümetler, sosyal medyanın yaygınlaşmasını destekler ya da sosyal medyayı kapatmak isterler. İletişim özgürlüğünü savunanlar ile bu özgürlüğü varlıklarına tehdit olarak görenler arasında sürgit devam eden bir çatışma vardır.

Çin, Burma, Vietnam ve İran'ın siber saldırılar, sansür ya da fiziksel yöntemlerle internet erişimini engellemeye çalıştıklarını hatırlatan eski ABD Dışişleri Bakanı Hillary Clinton (2010; 2011) konuşmalarında sık sık internet özgürlüğünün, insanların görüşlerini özgürce belirtmesini güvence altına alan evrensel ifade özgürlüğü ile eş değerde olduğunu savunur. Bazı hükümetler süresiz bir şekilde interneti kapatma yoluna giderken, bazı hükümetler de önemli toplumsal olaylar esnasında interneti ve sosyal medyayı kısıtlama girişiminden çekinmiyor. Carol(2009)'a göre Çin'de Tiananmen Meydanı olaylarının 2009'daki yıl dönümünde Twitter'ın açık bir şekilde sansürlenmesi buna iyi bir örnektir.

İnternet özgürlüğünde önde gelen ülkelerden olmasına rağmen İngiliz hükümeti bile Ağustos 2011'deki Londra yağmaları esnasında Twitter'a erişimi kısıtlama fikrine kapılmıştır (Graeme, 2011). Hükümetler Twitter'ı aynı zamanda hem bir tehdit hem de bir fırsat olarak görmektedirler. Venezüella Devlet Başkanı Hugo Chavez Twitter kullanmayı terörizmle bir tuttuktan kısa bir süre sonra kendi Twitter hesabını açmış (Shaer, 2010) ve ülkesinde en çok takip edilen kullanıcı haline gelmiştir (Twitaholic.com).

Twitter'da kamu diplomasisinin başarısını tanımlamak için önce kamu diplomasisinde genel olarak başarıyı getiren faktörleri incelemek gerekmektedir. Literatürde başarılı bir kamu diplomasisi "[Bir ülkenin] toplumu, kültürü, kurumları, değerleri ve politikalarına ilişkin daha fazla saygı ve anlayış" uyandırmayı amaçlayan hedef kitlesine ulaşan çift yönlü ve güvenilir iletişim çabalarını içermelidir(U.S. Advisory Commission on Public Diplomacy, 2010, s.10).

Bu tanımdan anlaşıldığı üzere başarılı bir kamu diplomasisi uygulaması şu üç temel unsurla tarif edilebilir;

i) hedef kitlesine erişmek *ii)* güvenilir olmak *iii)* saygı ve anlayış uyandırmak.

Başarılı Twitter Diplomasisi de hükümet ve politikaya odaklanmış Twitter fikir önderlerinden oluşan bir network içinde aktif ve çift yönlü iletişim kurmak şeklinde tanımlanabilir (Yepsen, 2012).

5. SAHA ÇALIŞMASI: TOPLUMSAL OLAYLAR VE TWITTER ETKİSİ

Ülkemizde Twitter etkisinin en belirgin şekilde hissedildiği toplumsal olayların başında Gezi Parkı protestoları gelmektedir. Gezi Parkı ve çevresinde yapılacak imar değişiklikleri nedeniyle gerçekleşen toplantı ve gösteriler 2012 yılında başlamakla birlikte Gezi Parkı Olayları[52] olarak isimlendirilen sürecin esas olarak 27 Mayıs 2013 tarihinde başladığı kabul edilmektedir. Bu çalışmada Gezi Parkı olayları kapsamında 27 Mayıs 2013 tarihinden başlayarak İstanbul 6. İdari Mahkemesinin yürütmeyi durdurma kararına yapılan Kültür ve Turizm Bakanlığının itirazını reddettiği[53]2 Temmuz 2013

[52] Gezi Parkı eylemlerinin siyaseti, medyayı, akademiyi, sivil toplum kuruluşlarını ve genel anlamda bütün toplumu kutuplaştırdığı gerçeği bu çalışmanın bütün safhalarında derinden hissedilmektedir. Gezi Parkının kronolojisi gibi sadece somut gerçeklere dayanması gereken bilgiler derlenirken dahi bu kutuplaşmanın etkisi gözler önüne serilmektedir. Kimi akademisyenler olayların başlangıcını "4-5 ağacın taşınmak üzere yerinden sökülmesi" gibi basite indirgeyici bir dille açıklarken, kimi STK raporları olaydaki şiddet unsurunu öne çıkaracak şekilde "iş makinelerinin Gezi Parkı'na girmesi üzerine" başladığını belirtmektedir. Bu çalışmada Gezi olaylarını objektif şekilde yansıtabilmek için farklı siyasi ve toplumsal yelpazeye yakın kurum, kuruluş, dernek ve STK raporları analiz edilmiş, aynı zamanda resmi makamların açıklamaları ve medyaya yansıyan haberler gibi çok çeşitli kaynaklar incelenmiş ve farklı görüşlere yer verecek şekilde kapsayıcı bir yaklaşımla ele alınmıştır.

[53] Gezi Parkı eylemlerinin hukuki sürecini kısaca hatırlatmakta fayda görülmektedir. Hürriyet Gazetesi'nin haberine (Dağlar, 22 Temmuz 2013) göre İstanbul 6'ncı İdare Mahkemesi'ndeki davayı Taksim Gezi Parkı Koruma ve Güzelleştirme Derneği açmıştır. Dernek, Kültür ve Turizm Bakanlığı aleyhine açtığı davada, "Topçu Kışlası süsü verilen alışveriş merkezi" yapılmasına olanak tanıdığı öne sürülen 27/02/2013 tarihli Koruma Yüksek Kurulu kararının iptalini ve yürütmenin durdurulmasını istemiştir. Dernek, Gezi Parkı'na polisin sert müdahalesinin geldiği ve olayların ülke çapına yayıldığı 31 Mayıs 2013'te mahkemeye başvurarak, parktaki ağaçların kesilmeye başladığı gerekçesiyle derhal yürütmeyi durdurma kararı verilmesini istemiştir. Mahkeme aynı gün oy çokluğuyla yürütmeyi durdurmuştur. Davalı Bakanlığın yürütmeyi durdurma kararına yaptığı itiraz mahkemece 2 Temmuz'da yine oy çokluğuyla reddedilmiştir. Bakanlık [bu kararın hemen ardından] Bölge İdare Mahkemesi'ne başvurmuş ve yürütmeyi durdurma talebinde bulunmuştur. Dosya, itirazın incelenmesi için Bölge İdare Mahkemesi'ne gönderilmiştir. Bölge İdare Mahkemesi [22 Temmuz 2013 tarihinde] bu kez Bakanlık lehine karar vermiş ve 6. İdare Mahkemesi'nin aldığı yürütmeyi durdurma kararını kaldırmıştır. Şimdi 6. İdare Mahkemesi'nin kararı ve bu kararın Danıştay'daki temyiz süreci beklenirken, yürütmeyi durdurma kararı kaldırıldığı için Gezi Parkı'nda inşaat faaliyetinin önündeki hukuki engel kalkmış durumdadır. [Bu davanın yanı sıra yürüyen

tarihine kadar geçen 37 günlük süre içinde gerçekleşen olay örgüsünde önemli yer tutan olaylara değinilmiştir. 27 Mayıs 2013 tarihinde Taksim'deki Gezi Parkı'nın Asker Ocağı Caddesi'ne bakan duvarın 3 metrelik kısmı Taksim Yayalaştırma Projesi kapsamında yıkılmıştır. Işık (2013, s.19-33)'agöre"4-5 ağacın da taşınmak üzere yerinden sökülmesi" üzerine Taksim Dayanışma grubu eyleme başlamış ve 40-50 kişilik grup çadır kurup parkta sabahlamıştı.

Böylece modern demokrasilerde anayasal bir hak olan ve yeni yüzyılın en popüler hareketi olan "çevreci hareketi" başlatmışlardı. 28 Mayıs sabahı sayıları artan eylemciler, yıkım çalışmalarını durdurmuşlardı. 29-30Mayıs günü ise polis ekiplerinin parktaki eylemcilere sert müdahalesi sonucunda ortam gerilmiş, eylemcilerin sayısı hızla artmaya başlamış ve pek çok ilden eylemlere destek protestoları görülmeye başlamıştır. Ankara ve İzmir başta olmak üzere Mersin, İzmit, Konya, Manisa gibi pek çok kentte gösteriler yapılmıştır.

31 Mayıs'ta İstanbul 6. İdare Mahkemesi'nin, Topçu Kışlası Projesi hakkında yürütmeyi durdurma kararıverdiğini açıklamasına rağmen eylemler yurt genelinde artarak devam etmiştir.

2 Haziran pazar günü başta İstanbul olmak üzere Ankara, İzmir, Eskişehir, Adana, Samsun, Tunceli gibi pek çok ilde eylemler sürdü. Hürriyet Gazetesi'nin haberine göre, İçişleri Bakanı Muammer Güler, 28 Mayıs'tan 2 Haziran'a kadar 67 ilde 235 eylem

başka bir dava daha vardır.] Taksim Yayalaştırma Projesi ile Gezi Parkının 'Taksim Kışlasına' çevrilmesinin önünü açan 17.01.2012 tarihli, 1/5000 ve 1/1000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Plan tadilatlarına Şehir Plancıları ve Peyzaj Mimarları ve Mimarlar Odası tarafından 1. İdare Mahkemesi'nde dava açılmıştır. 3 kişilik bilirkişi heyeti, plan tadilatlarının şehircilik, planlama ve koruma ilkelerine aykırı olduğu kanaatine varmıştır. Mahkemenin, Gezi olaylarının sürdüğü 6 Haziran 2013'te Taksim Yayalaştırma Projesi'ni iptal ettiği ortaya çıkmıştır. Karar, Taksim'de yayalaştırma, battı-çıktı, Gezi Parkı ve Topçu Kışlası gibi tüm projeleri kapsamaktadır. 1. İdare Mahkemesi'nin verdiği iptal kararının da Danıştay süreci beklenecektir.

yapıldığını, bin 730 kişinin gözaltına alındığını, zararın 20 milyon TL'yi bulduğunu belirtti (Aydın, 03 Haziran 2013).

5.1. Olayların Kronolojisi

Gezi Parkı olaylarının nasıl başladığına ilişkin detaylı bir kronoloji[54] verilmesi aydınlatıcı olacaktır. Protestoların başladığı 27 Mayıs 2013 tarihinden başlayarak İdari Mahkemenin yürütmeyi durdurma kararına Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın itirazını reddettiği 2 Temmuz 2013 tarihine kadar geçen süre içinde ülke çapında birçok olay gerçekleştiği gibi 2 Temmuz tarihinden sonra da Gezi Parkı Olayları başlığı altına alınabilecek pek çok önemli vaka meydana gelmiştir. Bütün bu olayların tamamına kronoloji içinde yer verme imkânı bulunmamaktadır.

27 MAYIS

Taksim Yayalaştırma projesi kapsamında, Gezi Parkı'nın Asker Ocağı caddesine bakan duvarının 3 metrelik kısmı, gece 22.00 civarında yüklenici firmaya ait iş makineleri tarafından yıkıldı, 5 ağaç yerinden söküldü. Çeşitli sivil toplum kuruluşlarından oluşan Taksim Dayanışması üyelerinin de bulunduğu yaklaşık 20 kişi iş makinelerini durdurarak parkta nöbet tutmaya başladı.

28 MAYIS

Ağaçların sökülmesini engellemek için durumdan haberdar olan birçok kişi parka geldi. İlerleyen saatlerde, polis, çalışmalara engel olmak isteyen kişilere müdahale

[54] Kronoloji hazırlanırken başlıca şu kaynaklardan yararlanılmıştır; KONDA GEZİ RAPORU, Toplumun Gezi Parkı Olayları Algısı 5 Haziran 2014, İNSAN HAKLARI DERNEĞİ (İHD) Gezi Parkı Olayları ve Sonrasında Yaşananlara İlişkin Değerlendirme Raporu, Siyaset Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı (SETA) Kurgu ile Gerçeklik Arasında Gezi Eylemleri Raporu, Türkiye İnsan Hakları Kurumu (TİHK) Gezi Parkı Olayları Raporu-Ekim 2014, Gökçeçiçek Ayata ve diğerleri, Gezi Parkı Olayları İnsan Hakları Hukuku ve Siyasi Söylem Işığında Bir İnceleme, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İnsan Hakları Hukuku Çalışmaları, MAZLUMDER İstanbul Şubesi, Taksim Gezi Parkı Olayları Raporu, İzmir, 2013, Tarih Dergisi, sayı 54, s. 22-41.

etti, bazı ağaçlar iş makineleriyle söküldü. “kırmızılı kadın” olarak isimlendirilen bir göstericinin yüzüne, yakın mesafeden polis tarafından biber gazı sıkılmasına ilişkin görüntüler medyada yer aldı. Milletvekili Sırrı Süreyya Önder iş makinelerinin önüne geçerek ağaçların sökülmesine engel oldu. Eylemciler ile çadırları sökmek isteyen zabıtalar arasında arbede yaşandı. Gezi parkında nöbet tutanların sayısı arttı. Kurulan çadırlarda gece nöbeti devam etti.

29 MAYIS

Yavuz Sultan Selim Köprüsü inşaatının açılışında konuşan Başbakan Recep Tayyip Erdoğan; Gezi Parkında yapılması planlanan çalışmaların gerçekleştirilmesi noktasında kararlı olduklarını ifade etti.

30 MAYIS

Kolluk kuvvetleri tarafından sabah saat 05.00 civarında parktaki eylemcilere müdahale gerçekleştirildi. Kaldırılan çadırların bir kısmı yakıldı, geri kalanına el konuldu. İnşaat ekibi çalışmalarına tekrar başladı. Yıkım çalışmalarının tekrar başlaması üzerine Milletvekili Sırrı Süreyya Önder’in de bulunduğu grup, yıkım çalışmalarını engellemeye gayret etti.

31 MAYIS

Saat 04.30 sıralarında Parkta bulunanlara müdahale edildi. Parkın, Harbiye tarafındaki duvarın çökmesi üzerine bir kişi yaralandı. Park boşaltılarak girişler polis bariyeriyle kapatıldı. Parkın boşaltılmasından sonra Taksim Meydanı ve çevresinde toplanan göstericilere biber gazı ve basınçlı su kullanılarak yapılan müdahaleler sonucunda birçok kişi yaralandı. Polisin attığı gaz fişeğiyle yaralandığı belirtilen Lobna Allami uzun süre yoğun bakımda kaldı. Protestolar başka şehirlere de yayıldı. Özellikle Ankara merkezde birçok eylem yapıldı. Türk Tabipleri Birliği; yaralı sayısının çokluğu ve bölgedeki hastanelerin yeterli olamaması nedeniyle geçici bir acil müdahale birimi kurduğunu açıkladı. Saat 22.00 civarında Beşiktaş Bezmialem Camii’ne giren göstericiler 3 Hazirana kadar camide kaldılar. İstanbul Valisi Hüseyin Avni Mutlu ve İBB Başkanı

Kadir Topbaş basın açıklaması yaptı. Belediye Başkanı çalışmanın "topçu kışlası" değil, yayalaştırma projesi kapsamında yapıldığını belirtti. Eylemlerin ulusal medyada yer almadığı eleştirisi sıklıkla gündeme getirildi. Olaylara ilişkin haber ve görüntüler sosyal medyada yoğun olarak paylaşıldı.

1 HAZİRAN

Gezi Parkı eylemine müdahale eden polisin güç kullanımını protesto eylemleri tüm Türkiye'ye yayıldı. Taksim Meydanı ve çevresindeki polisler saat 15.45'ten itibaren otobüslerine binerek geri çekildi. Ardından Taksim'e çıkan yollarda bekleyen kalabalık Taksim Meydanı'na geldi. Akşam saatlerinde de bir grup gösterici Boğaziçi Köprüsü üzerinden yürüyerek Taksim Meydanı'na ulaştı.

İçişleri Bakanı Muammer Güler, yaptığı açıklamada 48 ilde 90'ın üzerinde eylem yapıldığını, 939 kişinin gözaltına alındığını, 53'ü vatandaş 26'sı polis olmak üzere toplam 79 kişinin yaralandığını ve bu yaralıların 19'unun İstanbul'da tedavilerinin devam ettiğini açıkladı. Ankara, Kızılay Meydanı'nda toplanan gruplara yoğun olarak gaz bombası atıldı. Güven parkta yapılan eylemlerde silahla, başından vurulan Ethem Sarısülük[55] hastaneye kaldırıldı.

2 HAZİRAN

İstanbul'da hususi bir aracın karıştığı trafik kazası neticesinde Mehmet Ayvalıtaş (21) yaşamını yitirdi. Eskişehir'de, eylemlere katılan Ali İsmail Korkmaz[56] ara sokaklarda bir grup tarafından darp edildi. Antalya'da üç üniversite öğrencisi polis memurları tarafından bir otoparkta dövüldü, öğrenciler şikâyetçi olmadı. İzmir'deki gösteriler sırasında deniz kenarında oturan bir kadın, polis memuru tarafından saçlarından sürüklendi. İçişleri Bakanı 67 ilde 235 eylem yapıldığını, 1730 kişinin gözaltına

[55] Mehmet Ethem Sarısülük 14 Haziran 2013 tarihinde hayatını kaybetmiştir.

[56] Ali İsmail Korkmaz 10 Temmuz 2013 tarihinde hayatını kaybetmiştir.

alındığını, 115 güvenlik görevlisinin yaralandığını, 58 kişinin tedavisinin devam ettiğini ve 6 kişinin yoğun bakımda olduğunu açıkladı.

3 HAZİRAN

Antakya Armutlu'da başından yaralanan Abdullah Cömert kaldırıldığı hastanede yaşamını yitirdi. İzmir Karşıyaka'da bulunan AK Parti ilçe binası göstericiler tarafından ateşe verildi. İstanbul Dolmabahçe'de polis ve eylemciler arasında çatışma yaşandı. Polis, biber gazı ve tazyikli suyla müdahale ederken eylemciler kaldırım taşlarından barikatlar kurdu ve polise taş ve molotof kokteylleriyle karşılık verdi.

4 HAZİRAN

Sosyal paylaşım siteleri üzerinden halkı kin ve düşmanlığa sevk etme suçlamasıyla İzmir ve Adana'da, çok sayıda kişi gözaltına alındı. İstanbul Adliyesinde, ülke çapındaki gösterilerde yaşanan polis müdahalesi avukatlar tarafından protesto edildi. İstanbul Beşiktaş'taki Başbakanlık Ofisi'ne yürümek isteyen ve "dağılın" uyarısını dikkate almayan gruba polis, tazyikli su ve biber gazıyla müdahale etti.

5 HAZİRAN

Taksim Dayanışması Platformu temsilcileri Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç ile görüşme yaptı. Taksim Dayanışması, Gezi Parkının park olarak kalmasını, Atatürk Kültür Merkezinin yıkılmasına ilişkin girişimlerin durdurulmasını, ölüm ve yaralanmalara yol açan kolluk görevlilerinin ve diğer sorumluların görevden alınmasını, biber gazı bombası ve benzeri materyallerin kullanımının yasaklanmasını, gösterilere katıldığı için gözaltına alınan vatandaşların serbest bırakılmasını, haklarında hiçbir soruşturma açılmayacağına dair açıklama yapılmasını, başta Taksim ve Kızılay olmak üzere Türkiye'deki tüm meydanlardaki ve kamusal alanlardaki toplantı ve gösteri yürüyüşü yasaklarının ve ifade özgürlüğünün önündeki engellerin kaldırılmasını talep etti. Ayrıca, ülke gündeminde yer alan 3. köprü, havalimanı, HES'ler, kürtaj konusundaki görüşlerini dile getirdi. KESK, DİSK, TTB ile TMMOB Türkiye genelinde iş bırakma eylemi başlattı.

6 HAZİRAN

Adana'daki gösterilerde eylemcilere müdahale sırasında alt geçit inşaatından düşüp ağır yaralanan 27 yaşındaki komiser Mustafa Sarı hayatını kaybetti. İstanbul 1. İdare Mahkemesi 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı ve 1/1000 ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı değişikliklerinin iptaline karar verdi. Sosyal medya soruşturması kapsamında İzmir'de gözaltına alınanlar serbest bırakıldı. İçişleri Bakanı, 915 kişinin hastaneye kaldırıldığını, 79 kişinin tedavisinin sürdüğünü, 4 kişinin hayati tehlikesinin devam ettiğini ve 8 kişinin yoğun bakımda bulunduğunu, 516 kolluk görevlisinin yaralandığını belirtti.

8 HAZİRAN

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Kadir Topbaş düzenlediği basın toplantısında, Gezi Parkı'nın yerine alışveriş merkezi, otel ve rezidans yapılmayacağını, kent müzesi olabileceğini, böyle bir durumda ise mimarlar ile görüşülebileceğini açıkladı.

9 HAZİRAN

Taksim Dayanışma Platformu, Taksim Meydanı'nda miting düzenledi.

11 HAZİRAN

Kolluk kuvvetleri, on gün aradan sonra sabah erken saatlerde göstericilerin hazırladığı barikatları aşarak Taksim Meydanına geldi. Kısa sürede meydana hâkim olan polis, meydandaki pankartları indirdi. Polisin Gezi Parkı'na müdahalesi sonucu protestocularla kolluk kuvvetleri arasında çatışmalar yaşandı. Akşam saatlerinde Gezi Parkı'na giren polis, girişteki bazı malzemeleri ve çadırları kaldırdıktan sonra geri çekildi. CNN, BBC gibi pek çok yayın kuruluşu gün boyu canlı yayın yaptı. Taksim'e polis müdahalesini protesto eden ve yargının polis şiddetine karşı soruşturma başlatmadığını ileri süren ve oturma eylemi yapan İstanbul Adliyesindeki avukatların bir kısmı gözaltına alındı. Gözaltında altı saat tutulan avukatlar serbest bırakıldı.

12 HAZİRAN

Sabah saat 04.00'e kadar süren olaylar, polisin meydandan çekilmesi ile sakinleşti. Aynı gün Başbakan Erdoğan, Gezi Parkı'ndaki eylemlerde yer alan bazı grupların temsilcileri ile Ankara'da bir araya geldi. Bu toplantının ardından AK Parti Genel Başkan Yardımcısı Hüseyin Çelik, Başbakan Erdoğan'ın "Gezi Parkı için referandum seçeneğini ilgili kurumlara götürebiliriz" dediğini aktardı. İzmir Gündoğdu meydanında sivillere yönelik orantısız müdahalede bulunduğu iddia edilen üç polis memuru açığa alındı. İstanbul Çağlayan Adliyesinde avukatların gözaltına alınmasını protesto eden avukatlar Ankara, İstanbul, İzmir ve başka kentlerde cübbeleriyle yürüdü.

14 HAZİRAN

1 Haziran tarihinde ateşli silahla başından yaralanan Ethem Sarısülük hayatını kaybetti. Başbakan Erdoğan, Gezi Parkı'ndaki eylemlerde yer alan bazı grupların temsilcileri ile ikinci kez bir araya geldi.

15 HAZİRAN

Başbakan Erdoğan, Ankara Sincan'da düzenlenen "Milli İradeye Saygı" mitinginde Taksim Meydanı'nın boşaltılmaması halinde müdahale edileceğini ifade etti. Taksim Dayanışması üyeleri ise 14 Haziran görüşmesinin ardından düzenledikleri forumların kararını saat 10.00'da açıkladı. Buna göre eylemler sadece Taksim Dayanışması çadırında sürdürülecek, park ve çevresindeki diğer çadırlar, flamalar ve bayraklar indirilecekti. Karar doğrultusunda, saat 16.00 civarında Taksim Platformuna ait olanlar haricindeki diğer flama ve bayraklar indirildi, ayrıca Gezi Parkı'ndan meydana açılan bölgedeki barikatlar da temizlendi. Bazı gruplar alanda kalmaya devam edeceklerini beyan etti. Saat 17.30'dan itibaren kolluk kuvvetleri Park'taki göstericilere dağılmaları yolunda anons yapmaya başladı. Yoğun olarak gaz sıkıldı. Saat 20.50'de göstericilere müdahale başladı ve kısa sürede kolluk kuvvetleri Gezi Parkı'na girdi.

16 HAZİRAN

İstanbul Okmeydanı'nda, evinin yakınlarında, görgü tanıklarına göre polisin attığı biber gazı kapsülünün başına isabet etmesi sonucu Berkin Elvan yaralandı.[57]

17 HAZİRAN

Erdem Gündüz, polisin müdahalelerini protesto için AKM önünde ayakta durma eylemi başlattı. Durma eylemine durarak destek olanların sayısı arttı. Kolluk kuvvetleri yaya ve trafik akışını engellediğini iddia ederek bazı eylemcileri gözaltına aldı.

18 HAZİRAN

Başbakan Erdoğan yaptığı açıklamada; polisin, şiddet eylemlerine karşı son derece sabırlı ve sağduyulu şekilde mücadele ettiğini, demokrasi sınavından başarıyla geçtiğini, şiddet uygulayanların terörist ve anarşist gruplar olduğunu ifade etti.

20 HAZİRAN

İBB Başkanı Kadir Topbaş, bundan sonra her konuda halka danışacağız dedi.

24 HAZİRAN

Olayların yaşandığı Gezi Parkında haber yapmaya çalışan basın mensuplarına yönelik müdahale ve gözaltılar gerçekleşti. TGS'nin açıklamalarına göre aralarında yabancılarında bulunduğu bir grup gazeteci polis tarafından gözaltına alındı.

2 TEMMUZ

İstanbul 6. İdari Mahkemesi, yürütmeyi durdurma kararına yapılan Bakanlık itirazını reddetti. Bu tarihten sonra olaylar yok denecek seviyeye indi.

[57] Berkin Elvan, 11 Mart 2014 tarihinde yaşamını yitirmiştir.

5.2. Geleneksel Medyanın Tutumu

Gezi Parkı olayları esnasında geleneksel medyanın tutumuna bakıldığında, genel olarak gazete ve televizyon kanallarının kamuoyunu tarafsızca bilgilendirme işlevini yerine getirmediği söylenebilir. Radikal Gazetesi (03 Haziran 2013), 28 Mayıs – 01 Haziran tarihlerini kapsayan Medya Takip Merkezi (MTM) araştırmasına dayanarak4 günlük sürede olaylarla ilgili 133 gazetenin toplamda 899 haber ve yazı yayınladığını duyurdu.

Bu zaman zarfında Gezi Parkı'ndaki eylemlere en fazla yer veren kanal 10 saat ile Halk TV oldu. CNN Türk 7 saatle ikinci, SkyTürk 360 ise 6 saatle üçüncü oldu. STV Haber 87 haber spotu ile birinci olurken onu Sky Türk 360 (86 haber spotu) ve Kanal B (80 haber spotu) takip ettiler (Radikal Gazetesi, 03 Haziran 2013).

Gezi eylemleri karşısında geleneksel medya olarak adlandırılan gazete ve televizyon kanallarının gösterdiği, ya da göstermediği demek daha doğru olabilir, ilgiyi yansıtması bakımından Radikal Gazetesi'nin bu haberini aşağıda olduğu gibi vermekte fayda görülmüştür:

> *"Taksim'den başlayıp, ülke geneline yayılan Gezi Parkı eylemleri son altı gündür ülke gündeminden düşmüyor. Geleneksel medyanın yaşanan olaylara tepkisiz kalmasını eleştiren halk ise sosyal paylaşım siteleri aracılığı ile tepkilerini dile getirmeye devam ediyor. Bu doğrultuda Medya Takip Merkezi, Gezi Parkı'nda yaşanan eylemlere medyanın ne oranda yer verdiğini inceleyen bir araştırma yayınladı. 28 Mayıs – 01 Haziran tarihlerini kapsayan bu araştırmaya göre, olaylarla ilgili 133 gazete toplamda 899 haber ve yazı yayınladı.*

Bu haberlerin toplam alanı yaklaşık 160 gazete sayfası olurken, 136 yazarın 182 kez köşelerinde bu konuyu işlediği belirlendi. TV kanalları ise, olayları 1.225 haber spotuna karşılık 85 saat süre ile ekranlarına taşıdı. Taksim Gezi Parkı'nda yaşanan olayları sayfalarına en fazla taşıyan gazete 51 haber ile Cumhuriyet oldu. Onun ardından 41 haber ile Radikal ve 40 haber ve yazı ile Milliyet geldiler. Haberlerin kapladıkları alana bakıldığında ise, ilk sırayı 15 gazete sayfası ile Radikal aldı. Onu 14'er gazete sayfası ile Cumhuriyet ve Hürriyet izlediler.

TV Kanalları Eylemlere İlgisiz Kaldı

Araştırmanın yapıldığı tarihler içerisinde yaşanan olaylara ekranlarında en fazla yer veren TV kanalı toplamda 10 saat ile Halk TV olurken, 4 günlük sürede Gezi Parkı'ndaki eylemlere en fazla yer veren diğer kanallar ise CNN Türk (7 saat) ve SkyTürk 360 (6 saat) oldular. Konuyu haber spotu anlamında en çok konuşan TV kanallarına bakıldığında ise, STV Haber ilk sırayı aldı. 87 haber spotu ile olayları ekranlarına taşıyan STV Haber'i Sky Türk 360 (86 haber spotu) ve Kanal B (80 haber spotu) takip ettiler.

Gezi Parkı olayları devam ederken ülkenin en önemli haber kanallarının penguen belgeselleri yayınlaması (Diken, 2014) mizah dergilerine konu olmuş, binlerce tepkili vatandaş büyük ve saygın bilinen gazete ve TV kanallarının merkezleri önünde protesto gösterileri (Milliyet Gazetesi, 2013) yapmıştır.

Geleneksel medyanın kötü bir sınav verdiği Gezi Parkı olaylarında toplum haber kaynağı olarak sosyal medyaya itibar etmiştir (Akkuş, 2013b).

Sosyal medya bilgiye doğrudan ve hızlı ulaşmanın yolu iken aynı zamanda yanlış, manipülasyona açık bilgilerin de bir anda yayılmasına olanak sağlamaktadır. Nüfusunun yüzde 40'ından fazlası Facebook (socialbakers.com verilerine göre, 31 milyon 247 bin) kullanıcısı olan Türkiye, bu yönüyle dünya genelinde altıncı sırada yer almaktadır. Dünyada 555 milyon Twitter kullanıcısı varken Türkiye'de bu sayı 10 milyon olup dünya genelindeki kullanıcıların 200 milyonluk bölümü aktif olarak Twitter hesaplarını güncellemeyenlerden oluşuyorken Türkiye'de ise 6 milyona yakın aktif kullanıcı olduğu bildirilmektedir(Bozkurt, 2013, s.52).

31 Mayıs 2013'te eylemlerin yoğunlaştığı saatlerde #direngeziparkı başlıklı Twitter etiketi dünya listesinde popüler konularda (Trending Topics-TT) zirveye yerleşmiştir (Bozkurt, 2013, s.52). 29 Mayıs – 3 Haziran tarihleri arasında #direngeziparki, #occupygezi, #direnankara etiketleriyle paylaşılan 8.49 milyon mesaj sosyal medyanın gücünü göstermektedir (Banko ve Babaoğlan, 2013, s.15).

5.3. Sosyal Medya Reaksiyonları ve En Çok Konuşulan Twitter Etiketleri

Gezi Parkı olaylarının incelendiği zaman aralığı içinde, yani 27 Mayıs 2013 ile 2Temmuz 2013 tarihleri arasındaki 37 günlük süre zarfında Gezi Parkı olaylarıyla ilgili Twitter üzerinde yaşanan hareketliliği, Banko ve Babaoğlan (2013, s.15)'ın kaleme aldıkları "Gezi Parkı Kitabı" adlı raporda detaylı bir şekilde analiz ediliyor.

Gezi Parkı Kitabı (Banko ve Babaoğlan, 2013, s.18) raporu, Gezi Parkı olaylarına kadar açılmış ve aktif olarak kullanılan "toplam Türk Twitter hesaplarının sayısının #direngeziparki süreciyle 1,8 milyondan, 10 milyona kadar arttığını" ifade etmektedir.

Aşağıdaki **Tablo 3**'te daha detaylı görüldüğü üzere, Gezi Parkı süreciyle birlikte Türk Twitter kullanıcılarının sayısında yüzde 400'ün üzerinde ve sayısal olarak 8 milyondan fazla bir artış yaşanmıştır.

Tablo 3: Aktif Türk Twitter Kullanıcıları Günlük Artışı

Gün	Tekil Aktif Kullanıcı Sayısı	Artış %
29 Mayıs 2013	1.819.403	
30 Mayıs 2013	2.875.435	58%
31 Mayıs 2013	3.874.144	35%
1 Haziran 2013	4.775.473	23%
2 Haziran 2013	5.512.087	15%
3 Haziran 2013	6.122.647	11%
4 Haziran 2013	6.709.327	10%
5 Haziran 2013	7.240.546	8%
6 Haziran 2013	7.769.427	7%
7 Haziran 2013	8.233.243	6%
8 Haziran 2013	8.609.022	5%
9 Haziran 2013	9.156.847	6%
10 Haziran 2013	9.548.503	4%
İlk 13 gün içindeki toplam artış		425%

Kaynak: Gezi Parkı Kitabı, s.18.

Eylemlerin ilk günlerinde Twitter'da mesajların çoğunlukla etiketler üzerinden yayılmakta olduğu, sürecin ilerleyen aşamalarında herkesin artık konudan haberdar olması nedeniyle herhangi bir etiket olmaksızın devam ettiği de raporda görülmektedir

Gezi Parkı Kitabı (Banko ve Babaoğlan, 2013, s.18)'nda, "27 Mayıs itibariyle başlayan süreç boyunca etiketli veya etiketsiz olarak toplamda 100 milyonun[58] üzerinde tekil Twitter mesajının paylaşıldığı ve bu süreçte Twitter hesabı bulunan her aktif kullanıcının Türkiye'de yaşanan olaylara ilişkin en az bir Twitter mesajını gördüğü" belirtiliyor.

Türk Twitter kullanıcıları tarafından ortaya atılan ve kitleleri peşinden sürükleyerek kısa süre içerisinde En Çok Konuşulan (TT: Trending Topic) etiketler[59] haline gelen bu hashtaglerin sayısının 120'den fazla olduğu görülüyor (Banko ve Babaoğlan, 2013, s.18).

Ancak bu çalışmada en çok kullanılan ve tamamı Türkiye'de "En Çok Konuşulanlar Listesi"ne girmeyi başaran yirmi adet etiket ile süreç daha detaylı analiz edilmiştir. Çalışmanın bundan sonraki kısmında bireysel Twitter mesajları ve trending topic olmuş etiketlere ilişkin bütün analizler ve grafikler, bu 20 etiket üzerinden yapılan paylaşımları yansıtmaktadır.

Gezi Parkı Kitabı'nda verilen bilgilere göre (Banko ve Babaoğlan, 2013, s.20) birçoğu dünyada da "En Çok Konuşulanlar Listesi"nde yer alan bu 20 Twitter etiketi (hashtag) aşağıdaki **Tablo 4**'teki gibi şöyle sıralanıyor:

[58] Gezi Parkı Kitabının 20. sayfasında bu süreçte Twitter üzerinde paylaşılan toplam mesaj sayısı 60 milyonun üzerinde olarak verilmiştir.

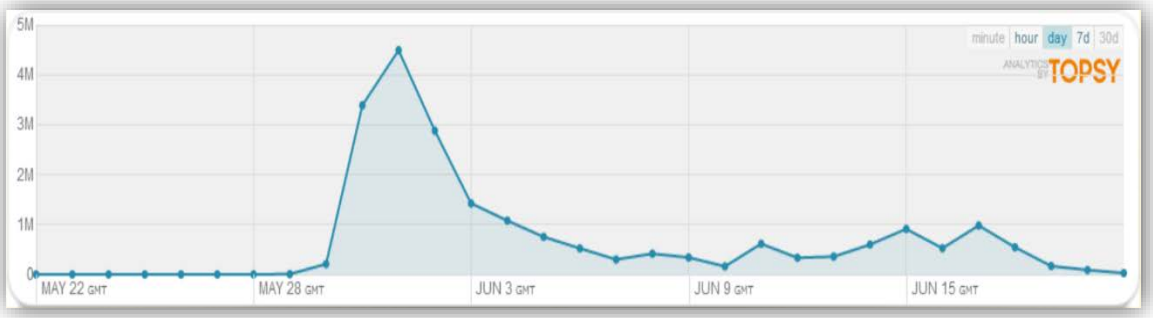
[59] (#) işareti ile başlayan Twitter mesaj öbeği – hashtag.

Tablo 4: Twitter En Çok Konuşulanlar Listesindeki İlk 20 Etiket

(27 Mayıs-21 Haziran 2013)

Sıra No	En Çok Konuşulanlar Listesindeki Twitter Etiketleri
1	#direngeziparki
2	#occupygezi
3	#direnankara
4	#direngaziparki
5	#direngezi
6	#duranadam
7	#occupygeziparki
8	#sesvertürkiyebuülkesahipsizdeğil
9	#direnizmir
10	#tayyipistifa
11	#tayipistifa
12	#direnbesiktas
13	#direntaksim
14	#wearegezi
15	#durankadin
16	#direnduranadam
17	#cevapver
18	#eylemvakti
19	#24saatiçindeistifaet
20	#bizdeğilpolisevedönsün

Kaynak: Gezi Parkı Kitabı, s.20.

Şekil 5: Twitter Mesajı – Zaman Grafiği

Kaynak: Gezi Parkı Kitabı, s.20.

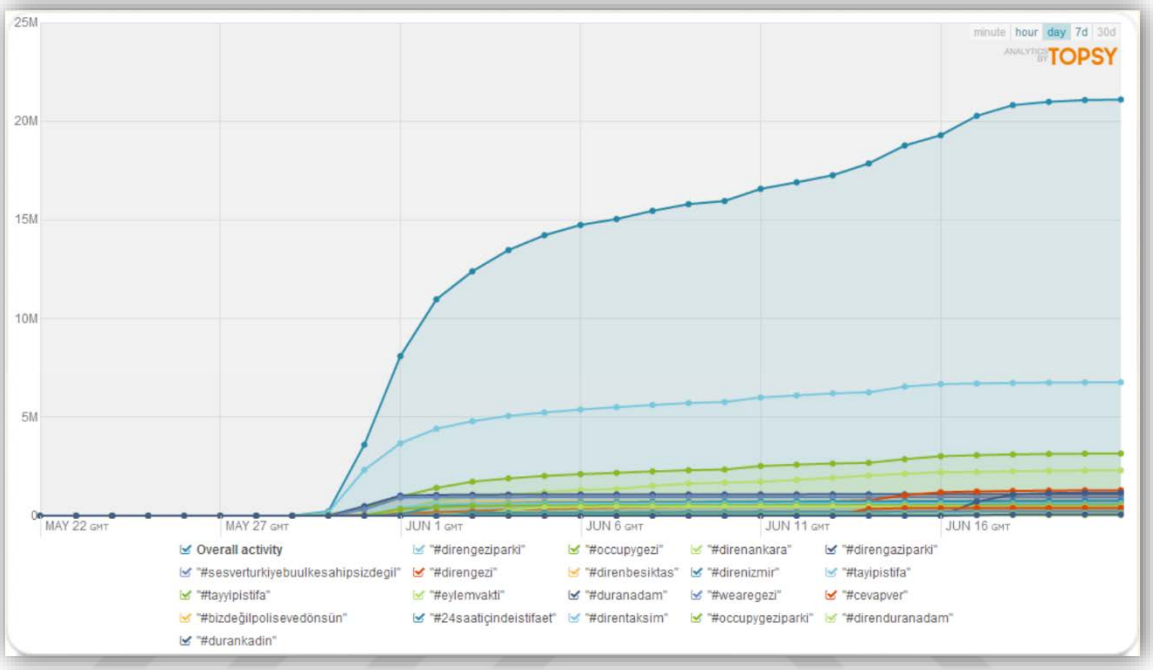
Sürecin tamamına bu yirmi etiket üzerinden bakıldığında **Şekil 5**'teki gibi bir dağılım ortaya çıkıyor. Rapora (Banko ve Babaoğlan, 2013, s.20) göre süreç içerisinde bu 20 etiket üzerinden paylaşılan toplam mesajların tam sayısı 23.998.687.

27 Mayıs-21 Haziran arasındaki dönemde toplamda 1 milyon adet mesaj bandının geçildiği altı gün var. Bunlar 31 Mayıs, 1 Haziran, 2 Haziran, 3 Haziran, 4 Haziran ve 17 Haziran tarihleri. 15 Haziran tarihi ise 974 bin üzerinde mesaj ile 1 milyon sınırının en çok zorlandığı gün (Banko ve Babaoğlan, 2013, s.20).

27 Mayıs-21 Haziran arasındaki dönemde en etkin olduğu gözlenen ve en yüksek mesaj paylaşımına sahip olan etiketler ise #direngeziparki, #occupygezi ve #direnankara etiketleri (Banko ve Babaoğlan, 2013, s.21). Sadece bu üç etiket üzerinden yapılan analize bakıldığında tüm süreç içerisinde paylaşılan 23,9 milyondan fazla Twitter mesajının yüzde 57.96'sının bu başlıklardan geldiğini görmek mümkün. Bu üç etiket ile paylaşılan toplam mesaj adedi 13.911.308.

Toplamda 13 milyonu aşan bu üç etiketin yarattığı trafiğe ayrı ayrı bakacak olursak; #direngeziparki etiketiyle paylaşılan 7.920.511 adet içerik olduğunu, #occupygezi etiketiyle paylaşılan 3.419.283 adet içerik ve #direnankara etiketiyle paylaşılan 2.571.514 adet içerik olduğunu görüyoruz (Banko ve Babaoğlan, 2013, s.22).

Bu başlıkları #direngaziparki, #direngezi ve #duranadam takip ediyor (Banko ve Babaoğlan, 2013, s.21). Twitter üzerinde Gezi Olaylarıyla ilgili atılan mesajların toplam büyüme – zaman grafiği ise alt tarafta **Şekil 6**'da verildiği gibi.

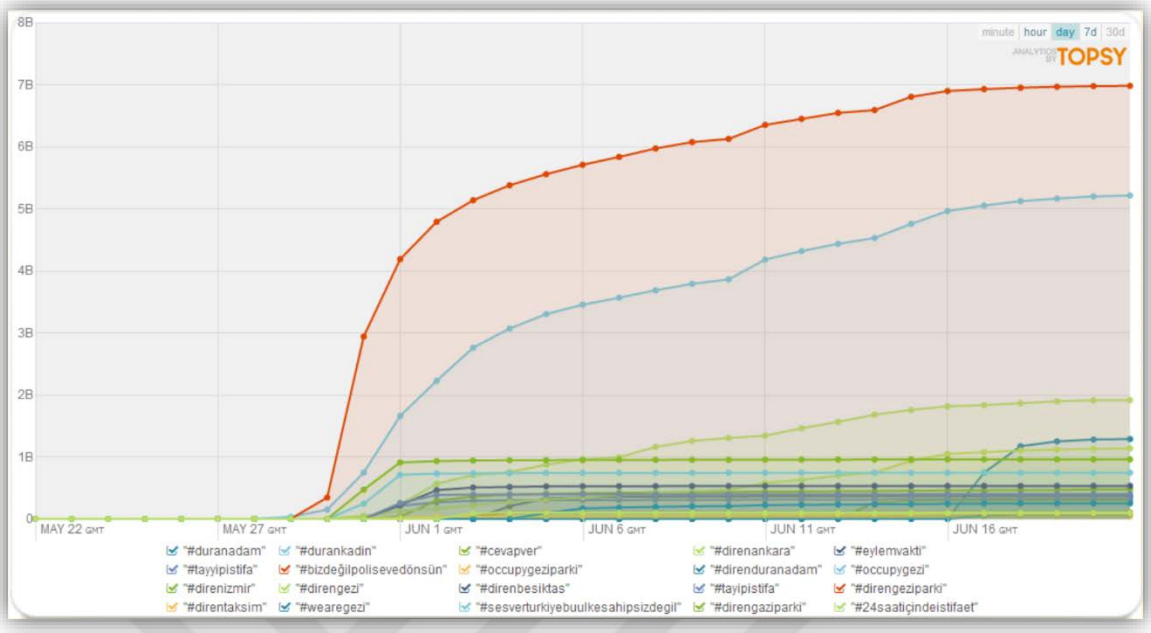

Şekil 6: Twitter Mesajları Toplam Artış Grafiği

Kaynak: Gezi Parkı Kitabı, s.22.

Analize dâhil edilen en popüler 20 başlıktan toplamda 1 milyon adedin üzerinde mesaj sayısına erişen etiketler ise #direngeziparki, #occupygezi, #direnankara, #direngaziparki, #direngezi, #sesvertürkiyebuülkesahipsizdeğil ve #duranadam başlıkları (Banko ve Babaoğlan, 2013, s.21).

Yapılan analizin sonucunda çıkan bir diğer şaşırtıcı veri ise Gezi Parkı ile ilgili üretilen 23,9 milyon adet Twitter mesajının **Şekil 7**'de verildiği gibi toplamda 7 milyardan fazla etkiye ulaşmış olması (Banko ve Babaoğlan, 2013, s.22):

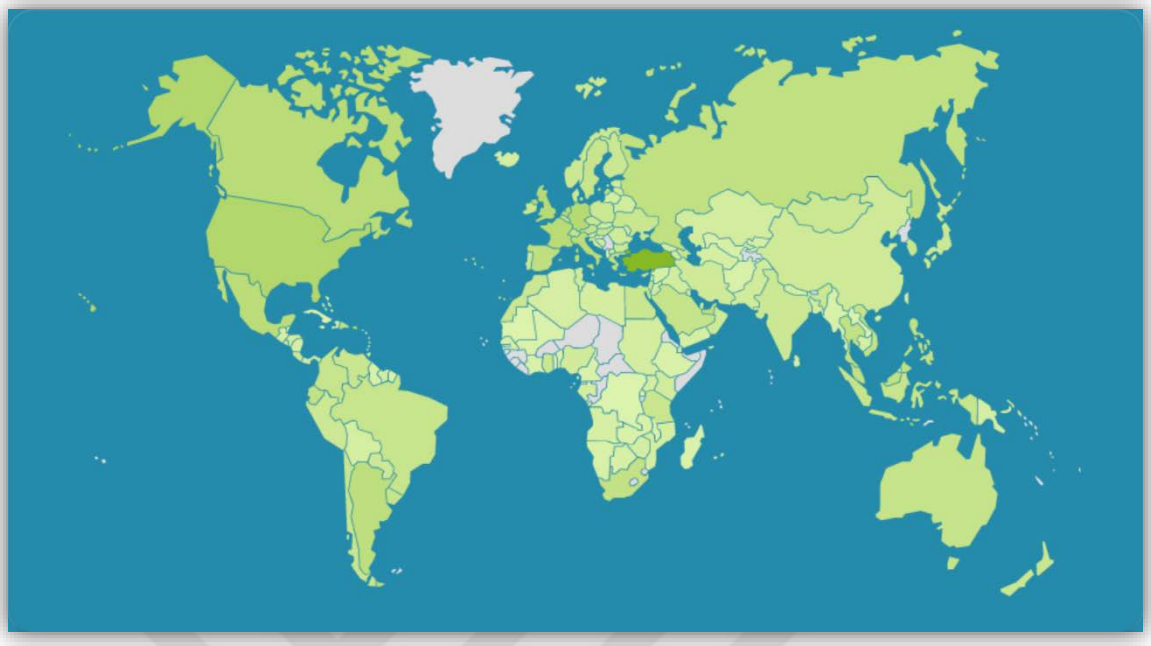

Şekil 7: Twitter Mesajlarının Toplam Etki Grafiği

Kaynak: Gezi Parkı Kitabı, s.23.

Özellikle 30 Mayıs tarihinde paylaşılan mesajlar bir anda 3 milyara yakın kişiyi etkilemiş görünüyor. İlk anda ulaşılan bu yaklaşık 3 milyar etki sayısına, 30 Mayıs'tan 21 Haziran'a kadar 4 milyar daha eklendiği grafikte rahatlıkla görülebiliyor.

Atılan 23,9 milyon mesajın dünya üzerindeki dağılımlarına bakıldığında ise 16.365.959 milyon içeriğin Türkiye'den paylaşıldığını, bunu sırasıyla Amerika, Almanya, İngiltere, Fransa, Kanada, Hollanda, Meksika, İtalya, Birleşik Arap Emirlikleri ve Arjantin'in izlediğini görmek mümkündür.

Aşağıda **Şekil 8**'de koyu renkten açık renge doğru giden skalada en koyu renk, en çok mesaj paylaşımını gösteriyor (Banko ve Babaoğlan, 2013, s.24):

Şekil 8: Twitter Mesajlarının Ülke Dağılımı

Kaynak: Gezi Parkı Kitabı s.24.

Türkçeden sonra en çok kullanılan diller ise sırasıyla İngilizce, Almanca, Fransızca ve İspanyolca (Banko ve Babaoğlan, 2013, s.24). En çok kullanılan #direngeziparki etiketine baktığımızda paylaşılan 7.920.511 mesajın 5.808.844'ü Türkçe iken, 743.861'inin İngilizce, 91.627'sinin Almanca, 23.074'ünün Fransızca, 17.801'inin de İspanyolca olduğunu görülüyor (Banko ve Babaoğlan, 2013, s.24).

Toplamda 3.419.283 mesaj paylaşımıyla en çok kullanılan ikinci etiket olan #occupygezi kelimesi geçen mesajlar analiz edildiğinde ise farklı dillerin ciddi paylaşım oranları göze çarpıyor. Bu etiket ile paylaşılan 1.492.454 Türkçe Twitter mesajına karşın, 1.241.361 adet İngilizce mesaj paylaşılmış. Bunu 176.636 adet mesaj ile Almanca, 98.308 adet mesaj ile Fransızca ve 93.613 adet ile İspanyolca dilleri takip ediyor. Bu başlık ile toplamda paylaşılan mesajların sadece yüzde 43'ü Türkçe (Banko ve Babaoğlan, 2013, s.24).

Sıralamada üçüncü gelen #direnankara etiketine bakıldığında ise Türkçe mesajların ağırlığını görmek mümkün. Toplamda paylaşılan 2.571.514 mesajın 2.099.472'si Türkçe. Bu sayıyı 238.793 mesaj ile İngilizce mesajlar, 4.781 mesaj ile Almanca mesajlar ve 4.019 mesaj ile İspanyolca mesajlar takip ediyor. Bu etiket ile paylaşılan Fransızca mesajların sayısı ise 2.073. Dillere göre etiket dağılımı **Tablo 5**'te detaylı bir şekilde yansıtılmaktadır (Banko ve Babaoğlan, 2013, s.25):

Tablo 5: Twitter'da En Yaygın Üç Etiketin Dillere Göre Dağılımı

(27 Mayıs-21 Haziran 2013)

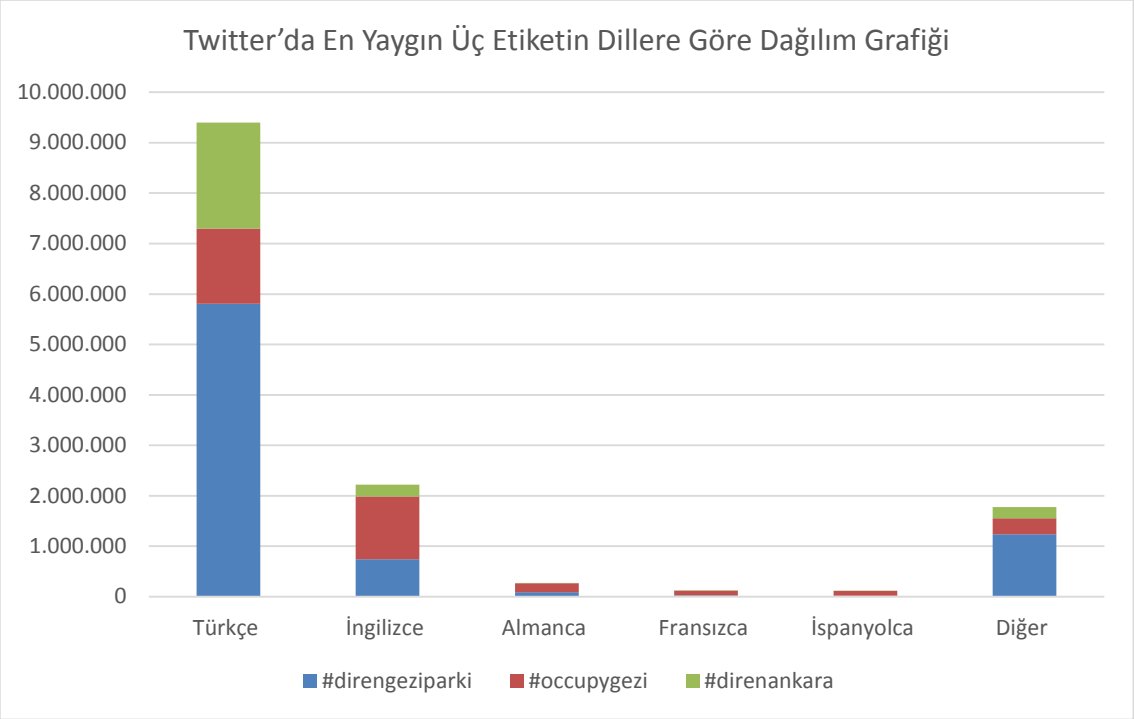
Etiket Adı	Türkçe İçerik Adedi	İngilizce İçerik Adedi	Almanca İçerik Adedi	Fransızca İçerik Adedi	İspanyolca İçerik Adedi	Diğer Diller*	Paylaşılan İçerik Adedi
#direngeziparki	5.808.844	743.861	91.627	23.074	17.801	1.235.304	7.920.511
#occupygezi	1.492.454	1.241.361	176.636	98.308	93.613	316.911	3.419.283
#direnankara	2.099.472	238.793	4.781	2.073	4.019	222.376	2.571.514
TOPLAM	**9.400.770**	**2.224.015**	**273.044**	**123.455**	**115.433**	**1.774.591**	**13.911.308**

Kaynak: Gezi Parkı Kitabı s. 21-25.

*Tabloda belirtilen "Diğer Diller" sütunu, hem bu tabloda yer alan diller dışındaki yabancı dilleri hem de sadece link ya da video paylaşan veya bir cümle bütünü paylaşılmadığı için herhangi bir dil kategorisine girmeyen içerikleri kapsıyor.

Bu tablo detaylı incelendiğinde en yaygın kullanılan üç etiket üzerinden atılan Türkçe Twitter mesajları 9,4 milyon adet iken, İngilizce mesajların 2 milyon bandını geçtiği görülmektedir. Bunun yanı sıra Almanca, Fransızca ve İspanyolca Twitter mesajları da toplamda 100 bin bandını aşmış görülmektedir. Türkçe dışındaki diğer bütün dillerde paylaşılan mesajların toplamı ise 4.510.538 adet olarak göze çarpmaktadır. Buradan da anlaşılıyor ki, Türkçe mesajların yarısı kadar diğer dillerde mesaj atılmıştır.

Tablodan anlaşılan verilere göre Gezi eylemleri esnasında atılan her iki Türkçe Tweet'e karşılık yabancı dilde bir Tweet atılmıştır. Bu veriler aşağıda **Şekil 9**'da verilen grafik incelendiğinde daha rahat bir şekilde görülmektedir:

Şekil 9: Twitter'da En Yaygın Üç Etiketin Dillere Göre Dağılım Grafiği (27 Mayıs-21 Haziran 2013)

Kaynak: Gezi Parkı Kitabı s.21-25.

Bu analizden şöyle bir sonuca ulaşmak mümkün görünmektedir; Gezi Parkı eylemleri esnasında sivil toplum ve bireyler, mesajını dünyaya duyurmak için önemli bir girişimde bulunmuş ve sesini Türkçe bilmeyen kitlelere de ulaştırmayı başarmıştır. Bu tutumuyla sivil toplumun ve bireylerin, önemli bir kamu diplomasisi pratiğini başarıyla gerçekleştirdiğini ve tüm dünyanın dikkatini çekmeyi başardığı söylenebilir. Gezi Parkı Kitabına (Banko ve Babaoğlan, 2013, s.23) göre özellikle 30 Mayıs tarihinde yazılan mesajların bir anda 3 milyara yakın kişiyi etkilemiş olması, tüm dünya basınının bu olaylara verdiği hızlı reaksiyonu açıklamaktadır.

5.4. Resmi Twitter Hesapları

Yukarıdaki bölümde 27 Mayıs-21 Haziran 2013 tarihleri arasını kapsayan süreçteki Twitter etiketleri üzerinden gerçekleşen hareketlilik nicel olarak analiz edilmiştir. Çalışmanın çerçevesini sınırlandırmak üzere en çok paylaşılan 20 Twitter etiketi üzerinde yoğunlaşılmıştır. Bu bölümde ise 27 Mayıs-2 Temmuz 2013 tarihleri arasını kapsayan süre zarfında Gezi Parkı olayları hakkında Türkiye'nin politikasını, tutumunu ve tezlerini dünya kamuoyuna duyurmakla görevli kamu kurum ve kuruluşları ile devlet yetkililerinin hesapları, sayısal olarak ve içerik ve söylem analizine tabi tutularak incelenmiştir.

Bu çerçevede öncelikle TC Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü'nün Türkçe (@BasbakanlikKDK) ve İngilizce (@TROfficeofPD) resmi Twitter hesapları incelenmiştir. Sırasıyla TC Dışişleri Bakanlığı'nın Türkçe (@TC_Disisleri) ve İngilizce (@MFATurkey) resmi Twitter hesapları, daha sonra o dönemin Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu'nun kişisel Türkçe (@Ahmet_Davutoglu) ve İngilizce (@A_Davutoglu_eng) resmi hesapları ele alınmıştır. Daha sonra ö dönem başbakanlık makamında bulunan Recep Tayyip Erdoğan'ın kişisel resmi hesabı @RT_Erdogan ile o dönemde cumhurbaşkanlığı koltuğunda oturan Abdullah Gül'e ait kişisel resmi Twitter hesabı @cbabdullahgul üzerinden paylaşılan mesajlar nicel ve nitel olarak analiz edilmiştir.

Kamu diplomasisi pratikleri açısından paylaştığı mesajlar önem arz eden bu hesaplardan 27 Mayıs-2 Temmuz 2013 tarihleri arasını kapsayan süre zarfında yapılan paylaşımlar incelendiğinde ortaya çarpıcı sonuçlar çıkmaktadır.

Aşağıda **Tablo 6**'da verilen bilgiler ışığında tek bakışta Türkiye'nin kamu diplomasisinin yürütmekle görevli kurum ve kuruluşlar ile devlet yetkililerinin Twitter hesaplarındaki hareketliliği incelemek mümkün olmaktadır:

Tablo 6: Resmi Twitter Hesaplarından Atılan Mesajların Sayısal Analizi

Gezi Olayları Süresince 27 Mayıs – 2 Temmuz 2013 Tarihleri Arasında Kamu Kurum ve Kuruluşları ile Devlet Yetkililerine Ait Hesaplardan Atılan Tweetlerin Sayısal Analizi										
Hesap adı	**Açıklama**	**Hesap Açılış Tarihi**	**Takipçi Sayısı** *(9.4.2016 itibariyle)*	**Türkçe Tweet Sayısı**	**Türkçe Retweet sayısı** *(Mesajın Paylaşılması)*	**Türkçe Favori Sayısı** *(Mesajın Beğenilmesi)*	**İngilizce Tweet Sayısı**	**İngilizce RT Sayısı**	**İngilizce Favori Sayısı**	**Gezi Parkı ile İlgili Tweet Sayısı**
@BasbakanlikKDK	Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü resmi hesabı	Kasım 2010	97,6 bin	172	2.366	255				154
@TROfficeofPD	Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü İngilizce resmi hesabı	Aralık 2010	24,9 bin				**195**	**1.085**	**127**	**105**
@TC_Disisleri	TC Dışişleri Bakanlığı resmi hesabı	Aralık 2009	1,15 milyon	60	1.190	235				3
@MFATurkey	TC Dışişleri Bakanlığı İngilizce resmi hesabı	Ekim 2011	39,5 bin				**100**	**563**	**49**	**3**
@Ahmet_Davutoglu	TC Dışişleri Bakanı resmi hesabı	Ağustos 2010	4,55 milyon	28	10.462	2.071				8
@A_Davutoglu_eng	TC Dışişleri Bakanı İngilizce resmi hesabı	Aralık 2011	102 bin							
@RT_Erdogan	TC Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan resmi hesabı	Ağustos 2009	2,99 milyon*	414	358.736	109.098				400
@cbabdullahgul	TC Cumhurbaşkanı Abdullah Gül resmi hesabı	Aralık 2009	3,36 milyon*	12	29.290	16.833				6
TOPLAM İngilizce							**295**	**1.648**	**176**	**108**
TOPLAM Türkçe				686	400.973	128.492				571

Kaynak: Twitter resmi hesaplarının incelenmesi sonucu elde edilmiştir.

*21 Haziran 2013 itibariyle takipçi sayılarıdır. 9 Nisan 2016 itibariyle @cbabdullahgul hesabının 7,66 milyon, @RT_Erdogan hesabının 8,19 milyon takipçisi vardır.

Yukarıdaki **Tablo 6**'da detaylı şekilde verildiği üzere, bu çalışma kapsamında ele alınan kurum ve kişilerin Türkçe ve İngilizce dillerindeki mesajları hem sayısal hem de içerik bakımından analiz edilmiştir. Farklı dilde paylaşım yapmak için ayrı hesaplar açan kurum ve kişilerin o hesapları da çalışmaya dâhil edilmiştir.

Bu çerçevede Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü, Dışişleri Bakanlığı ve Ahmet Davutoğlu'ya ait İngilizce resmi hesaplar da incelendi. Recep Tayyip Erdoğan ve Abdullah Gül'e ait İngilizce resmi hesap bulunamadı. Mevcut hesaplarından farklı dillerde paylaşım yapanları da içerik analizi esnasında ayrıştırılmıştır.

Ortaya çıkan ilk sonuç olarak, incelenen 8 hesaptan atılan mesajların büyük çoğunluğunun Türkçe dilinde gerçekleştirildiği söylenebilir.

Bu hesapların her biri sırasıyla içerik ve söylem analizi ile sayısal analize tabi tutulmuştur:

5.4.1. Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü Resmi Türkçe Twitter Hesabı

27 Mayıs-2 Temmuz tarihleri arasında **EK 5**'te verildiği üzere Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü'nün resmi hesabı @BasbakanlikKDK üzerinden paylaşılan 172 mesaj vardır. Bu mesajlar 2.366 defa paylaşılmış (Retweet) ve 255 favori (beğeni) almıştır. Bu hesap üzerinden atılan mesajların adedinin yüksek olmasına karşın (günde ortalama 4 mesaj) etkileşim katsayısının oldukça düşük olduğu göze çarpmaktadır.

Şekil 10: Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü Resmi Türkçe Twitter Hesabı Kasım 2010'da açılmıştır.

Kaynak: https://twitter.com/BasbakanlikKDK / Ekran Görüntüsü: 28 Haziran 2015.

Bu çalışma yürütülürken ilgili kamu diplomasisi aktörlerine ait kurumsal Twitter hesaplarının incelemesi yapılmıştır ve **Şekil 10**'da verildiği üzere @BasbakanlikKDK hesabının Kasım 2010'da açıldığı görülmektedir. Öte yandan aşağıda **Şekil 11**'de sunulan ve 28 Haziran 2015 tarihinde alınan ekran görüntüsünde @BasbakanlikKDK hesabının, Suriye'deki aşırı uç muhalif gruplardan El Nusra Cephesi muhabiri "morasel_JN" hesabını takip ettiği tespit edilmiştir.

Şekil 11: @BasbakanlikKDK hesabı ekran görüntüsü, 28 Haziran 2015.

Kaynak: https://twitter.com/BasbakanlikKDK/following/ Ekran Görüntüsü: 28 Haziran 2015.

Şekil 12: @BasbakanlikKDK hesabı ekran görüntüsü, 8 Temmuz 2015.

Kaynak: https://twitter.com/BasbakanlikKDK/following/ Ekran Görüntüsü: 8 Temmuz 2015.

1 Temmuz 2015 tarihinde "Takip ettiğiniz sosyal medya hesaplarını hangi kritere göre seçiyorsunuz?" sorusunu da içeren soru dosyasının (E-posta, Nimet Çınar, 7 Ocak 2015) gönderilmesinden sonra yukarıdaki **Şekil 12**'de verildiği üzere, @BasbakanlikKDK hesabının, El Nusra Cephesi muhabiri "morasel_JN" hesabını takip etmeyi bıraktığı 8 Temmuz 2015'te tespit edilmiştir. E-posta ekinde gönderilen sorular **EK 6**'da verilmiştir.

Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü'nün Türkçe resmi Twitter hesabı @BasbakanlikKDK üzerinden 1 Haziran'a kadar atılan mesajlarda Gezi Parkı ile ilgili bir içerik yer almamaktadır. 1 Haziran'da Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın konuşmaları 20 ayrı mesaj şeklinde takipçileriyle paylaşılmıştır. Bir mesajda ise kurumun İngilizce resmi Twitter hesabına (@TROfficeofPD) yönlendirme yapılarak İngilizce "Başbakan Erdoğan'ın konuşmasından cümleleri @TROfficeofPD hesabımızdan takip edebilirsiniz" denmektedir.

3 Haziran'da atılan mesajlar ise yine Başbakan Erdoğan'ın ve Cumhurbaşkanı Gül'ün konuşmasından cümlelere ayrılmıştır. Erdoğan'ın Tunus ziyareti öncesinde yaptığı konuşma cümleleri, 18 ayrı mesaj şeklinde atılmıştır. Bu mesajların ilk 4 tanesi

Tunus ziyareti hakkında bilgi verirken devam eden 14 tanesi Gezi Parkı olayları hakkındadır. 3 Haziran'da atılan 5 mesaj da Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün Gezi Parkı hakkındaki açıklamalarını takipçileriyle paylaşmaktadır. Yani 3 Haziran'da Gezi Parkı olaylarıyla ilgili 19 mesaj atılmıştır.

4 Haziran'da atılan toplam 31 mesajın 27 tanesi Gezi Parkı eylemleri hakkındadır. Bunlardan 25 tanesi Başbakan Vekili Bülent Arınç'ın Gezi Parkı olayları hakkındaki açıklamalarına değinmektedir. Bu mesajların 23 tanesi olumlu tonda içeriklerdir. Polis şiddetinin eleştirildiği, hükümetin yaşanan olaylardan ders çıkardığı gibi mesajlar arasında "Çevre duyarlılığı nedeniyle yanlış ve haksız şiddete maruz kalan yurttaşlarımdan özür diliyorum" şeklindeki birinci tekil şahıs özür gibi oldukça dikkat çeken bir mesaj paylaşımı söz konusudur. Diğer mesajlardan 2 tanesi AB Bakanı Egemen Bağış'ın Gezi Parkı olayları hakkındaki açıklamalarını paylaşmakta ve bunlar da olumlu tonda mesajlar içermektedir. Geri kalan 4 mesaj ise Başbakan Erdoğan'ın Kuzey Afrika gezisinden fotoğraflar ve bilgiler paylaşmaktadır.

5 Haziran'daki 17 mesajın çoğunluğu ise yine Gezi Parkı olaylarına verilmiştir. 13 mesaj ile çeşitli bakanların konuşmalarında Gezi Parkı hakkında söylediklerinden yapılan alıntılar verilmiştir. Bu mesajların içerik ve söylem analizine bakıldığında 10 tanesinin olumlu tonda içerik olduğu söylenebilir. Diğer 4 mesaj yine Başbakan Erdoğan'ın Kuzey Afrika gezisinden fotoğraflarla verilmiştir.

6 Haziran'da atılan 16 mesajın 12'si Başbakan Erdoğan'ın Türkiye'ye döndüğünde TRT'den yaptığı Gezi Parkı açıklamalarından alıntılara ayrılmıştır. Diğer 4 mesaj daha çok kamu diplomasisi çerçevesinde verilen mesajlardır.

7 Haziran'daki 15 mesajın 10 tanesinde Başbakan Erdoğan'ın AB ile ilişkiler hakkındaki sert açıklamalarına yer verilmiştir ve 4 tanesinde yine Erdoğan'ın Gezi Parkı olaylarıyla ilgili açıklamaları yer almaktadır. 1 mesaj ise Tunus'la ilişkilerden bahsetmektedir.

9 Haziran'daki 5 mesajın tamamında Başbakan Erdoğan'ın Gezi Parkı olaylarıyla ilgili açıklamaları yer almaktadır.

10 Haziran'daki 5 mesajın tamamı kamu diplomasisi faaliyetleri çerçevesinde değerlendirilecek faaliyetlere ayrılmıştır. 10 Haziran'da Gezi Parkı hakkında mesaj atılmamıştır.

11 Haziran'daki 25 mesajın 21 tanesinde Başbakan Erdoğan'ın Gezi Parkı olaylarıyla ilgili açıklamaları yer almaktadır. Diğer 4 mesaj ise kamu diplomasisi faaliyetleri çerçevesinde değerlendirilecek faaliyetlere ayrılmıştır.

12 Haziran'daki 11 mesajın 6 tanesinde Hüseyin Çelik'in Gezi Parkı olaylarıyla ilgili açıklamaları yer almaktadır. Bu 6 mesajın 4 tanesi "Başbakan Erdoğan Gezi Parkı ile ilgili İstanbul'da referandum yapılabileceği teklifini sundu" gibi ortamı yumuşatacak tonda olumlu içerik, 2 tanesi yine olumsuz tonda içerikler olarak değerlendirilmektedir. Diğer 5 mesaj ise kamu diplomasisi faaliyetleri çerçevesinde değerlendirilecek faaliyetlere ayrılmıştır.

13 Haziran'daki 9 mesajın 7 tanesinde Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu ve AB Bakanı Bağış'ın Gezi olayları sonrasında AP'nin aldığı kararları eleştiren ifadelerine yer verilmiştir. Diğer 2 mesaj ise kamu diplomasisi faaliyetleri çerçevesinde değerlendirilecek faaliyetlere ayrılmıştır.

14 Haziran'daki 7 mesajın 2 tanesinde Gezi olayları, diğer 5 mesajda ise kamu diplomasisi faaliyetleri çerçevesinde değerlendirilecek faaliyetlere yer verilmiştir.

17 Haziran'da toplam 7 mesaj atılmıştır. Bunların 2 tanesi Türkçe Olimpiyatları ile ilgilidir. Diğer 5 mesaj ise Gezi olayları karşısında ilk kez planlı bir şekilde kamu diplomasisi faaliyeti yürütüldüğü fikri uyandırmaktadır. Dışişleri Bakanı Ahmet

Davutoğlu, İngiliz The Guardian gazetesine Gezi Parkı olayları hakkında değerlendirmelerde bulunmuş ve @BasbakanlikKDK hesabı üzerinden gazetedeki o yazı fotoğrafıyla birlikte paylaşılmıştır. Burada The Guardian'ın haberi servis ederken seçtiği görsele de yer verilmek zorunda kaldığı için bir kamu kurumu hesabından daha biber gazına ve TOMA'lardan sıkılan suya maruz kalan eylemcilerin fotoğrafının paylaşıldığı görülmektedir. Aynı gün AB Bakanı Egemen Bağış da Amerikan The Wall Street Journal'a Gezi Parkı olayları hakkında bir değerlendirme yapmış ve bu yazı da WSJ gazetesinin linki verilerek paylaşılmıştır. Yine aynı gün bir başka mesajda da The Guardian'ın Maliye Bakanı Mehmet Şimşek hakkında yazdığı bir yazıya ilişkin Dışişleri Bakanlığı'nın açıklamasından söz ediliyor. Uluslararası basında aynı gün yer alan bu üç haber, hükümetin bir şekilde yabancı kamuoylarına Türkiye'deki gelişmeleri ilk elden açıklama çabasına girdiğini göstermektedir. Bu girişim, hükümetin ilk kez modern anlamda kamu diplomasisi pratiklerini kullanarak Gezi Parkı olayları hakkındaki tutumunu ortaya koyduğu ilk çaba olarak göze çarpmaktadır. Burada şunu da belirtmekte fayda görülüyor; bu tezde savunulan kamu diplomasisinin dönüşümüyle yaşanan gelişmelerin ıskalandığı hadisesi burada tam olarak kendini göstermektedir. Kamu diplomasisinin artık sosyal medyada yürütülmeye doğru evrildiği bir dönemde hükümetin bakanları geleneksel medyada tezlerini duyurma çabası içine girmiş durumdadırlar. Yine de bu çabaların kamu diplomasisi pratikleri açısından değerli olduğunu, geleneksel medya üzerinden yapılan açıklamaların sosyal medya üzerinden de duyurulduğunu ve bunun da aslında kamu diplomasisinin dönüşümüne paralel şekilde ilk adımların atıldığının teslim edilmesi gerekmektedir.

18 Haziran'daki 5 mesaj kamu diplomasisi faaliyetleri çerçevesinde değerlendirilecek faaliyetlere ayrılmıştır.

19 Haziran'daki 11 mesajın 5 tanesinde Gezi Parkı olayları hakkında Bekir Bozdağ'ın Gezi Parkı olayları hakkındaki yorumları paylaşılmış ve 1 tanesinde Dışişleri Bakanı Davutoğlu'nun El Cezire'ye verdiği demecin yayınlanacağı saat anons edilmiştir. Geri kalan 5 mesaj kamu diplomasisi faaliyetleri çerçevesinde değerlendirilecek faaliyetlere ayrılmıştır.

20 Haziran'daki 12 mesajın 11 tanesinde Dışişleri Bakanı Davutoğlu'nun Gezi Parkı olayları hakkında El Cezire'ye verdiği demeçten alıntılar paylaşılmıştır. Diğer 1 mesaj Başbakan Erdoğan'ın Akdeniz Oyunları hakkındaki bir cümlesine ayrılmıştır.

21 Haziran'daki 5 mesaj kamu diplomasisi faaliyetleri çerçevesinde değerlendirilecek faaliyetlere ayrılmıştır.

22 Haziran'daki 2 mesaj kamu diplomasisi faaliyetleri çerçevesinde değerlendirilecek faaliyetlere ayrılmıştır.

23 Haziran'daki 2 mesaj kamu diplomasisi faaliyetleri çerçevesinde değerlendirilecek faaliyetlere ayrılmıştır.

24 Haziran'daki 5 mesaj kamu diplomasisi faaliyetleri çerçevesinde değerlendirilecek faaliyetlere ayrılmıştır.

25 Haziran'daki 9 mesajdan 1 tanesinde AB Bakanı Egemen Bağış'ın Ankara'daki yabancı büyükelçilerle toplantısında söylediği "Gezi olayları yıllar önce planlandı" cümlesi verilmiştir. Diğer 8 mesaj kamu diplomasisi faaliyetleri çerçevesinde değerlendirilecek faaliyetlere ayrılmıştır.

26 Haziran'daki 15 mesaj kamu diplomasisi faaliyetleri çerçevesinde değerlendirilecek faaliyetlere ayrılmıştır.

27 Haziran'daki 7 mesaj kamu diplomasisi faaliyetleri çerçevesinde değerlendirilecek faaliyetlere ayrılmıştır.

28 Haziran'daki 7 mesaj çoğunlukla Gazze'de yürütülen kamu diplomasisi faaliyetleri çerçevesinde değerlendirilecek faaliyetlere ayrılmıştır.

29 Haziran'daki 8 mesaj Gazze'de yürütülen kamu diplomasisi faaliyetleri çerçevesinde değerlendirilecek faaliyetlere ayrılmıştır.

30 Haziran'daki 8 mesaj kamu diplomasisi faaliyetleri çerçevesinde değerlendirilecek faaliyetlere ayrılmıştır.

1 Temmuz'daki 3 mesaj kamu diplomasisi faaliyetleri çerçevesinde değerlendirilecek faaliyetlere ayrılmıştır.

2 Temmuz'daki 8 mesaj kamu diplomasisi faaliyetleri çerçevesinde değerlendirilecek faaliyetlere ayrılmıştır.

Bu içerik ve söylem analizlerinden ulaştığımız sonuç ise @BasbakanlikKDK Twitter hesabı üzerinden atılan 172 mesajın 154 tanesi Gezi Parkı olayları hakkındadır. Öncelikle Gezi Parkıyla ilgili bu içeriklerin tamamı, çoğunlukla Başbakan Erdoğan olmak üzere bir devlet yetkilisinin demecinin alıntılanması şeklinde sunulmuştur ve herhangi bir orijinal içerik üretimi söz konusu değildir. Gezi Parkı olaylarıyla ilgili 154 mesajın sadece 19'unda olumlu tonda içerik paylaşımı söz konusudur. Diğer içeriklerin büyük kısmında, eylemcileri küçümseyen ve tehdit eden olumsuz tonda ifadelere rastlamak mümkündür. Öte yandan kamu diplomasisi faaliyetleri çerçevesinde değerlendirilebilecek geri kalan 18 mesajın büyük çoğunluğunda Ortadoğu ve Kuzey Afrika'daki dış gezilerinde Başbakan Erdoğan'a yapılan sevgi gösterileri, oradaki mitinglerde açılan Erdoğan poster ve pankartları görsel olarak ön plana çıkarılmıştır. Bu tarz mesajlar, @BasbakanlikKDK Twitter hesabı üzerinden yürütülen iletişim faaliyetlerinin, zekice ele alınan bir kamu diplomasisi yaklaşımından uzak ve propagandaya daha yakın olduğu izlenimi uyandırdığı değerlendirilmektedir. 20 Haziran'dan sonra atılan mesajlarda Gezi Parkı olaylarından bahseden sadece 1 mesaj vardır.

5.4.2. Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü Resmi İngilizce Twitter Hesabı

Aşağıdaki **Şekil 13**'te görüldüğü üzere, 27 Mayıs-2 Temmuz tarihleri arasında Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü'nün İngilizce dilindeki resmi hesabı @TROfficeofPD üzerinden paylaşılan 195 İngilizce mesaj vardır **(EK 7).** Bu mesajlar 1.085 defa paylaşılmış (Retweet) ve 127 favori (beğeni) almıştır. İngilizce hesap üzerinden, kurumun Türkçe hesabına göre 23 adet daha fazla mesaj atılmıştır. İngilizce hesap üzerinden atılan mesaj adedinin daha yüksek olmasına karşın (günde ortalama 5 mesaj) etkileşim katsayısının daha da düşük olduğu göze çarpmaktadır.

İngilizce hesaptaki içerikler, genel olarak Türkçe hesaptaki içeriklerin İngilizce dilinde yeniden yazılmasıyla oluşmaktadır. Özellikle Gezi Parkı olayları hakkındaki mesajların kahir ekseriyetinin birebir Türkçe hesaptaki içeriklerle aynı olduğu görülmektedir. Dolayısıyla bu hesaptaki mesajların içerik ve söylem analizi, Türkçe hesaptaki içerik analizi ile paralellik göstermektedir.

Şekil 13: Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü Resmi İngilizce Twitter Hesabı Aralık 2010'da açılmıştır.

Kaynak: https://twitter.com/TROfficeofPD / Ekran Görüntüsü: 28 Haziran 2015.

Kurumun Türkçe hesabındaki gibi 1 Haziran'a kadar atılan mesajlarda Gezi Parkı ile ilgili bir içerik yer almamaktadır. 28 Mayıs'ta 8 mesaj, 29 Mayıs'ta 1 mesaj ve 30 Mayıs'ta 3 mesaj paylaşılmış ve hepsi genel kurum faaliyetleriyle ilgilidir.

1 Haziran'da Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın konuşmaları 10 ayrı mesaj şeklinde takipçileriyle paylaşılmıştır. (Türkçe hesapta 20 mesaj vardı.) aynı gün 5 adet Arapça[60] dilinde mesaj paylaşılmıştır.

3 Haziran'da atılan mesajlar ise Türkçe hesapla paralel şekilde yine Başbakan Erdoğan'ın ve Cumhurbaşkanı Gül'ün konuşmasından cümlelere ayrılmıştır. Erdoğan'ın Tunus ziyareti öncesinde yaptığı konuşma cümleleri 6 ayrı mesaj şeklinde atılmıştır. Bu mesajların ilki Tunus ziyareti duyurusu şeklinde, geri kalan 5 tanesi Gezi Parkı olayları hakkındadır ve hepsinin dili eylemlere meydan verilmeyeceği yönünde gergin tonda seçilmiştir. 3 Haziran'da atılan diğer 5 mesaj da Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün Gezi Parkı hakkındaki açıklamalarını takipçileriyle paylaşmaktadır. Yani 3 Haziran'da Gezi Parkı olaylarıyla ilgili 10 mesaj atılmıştır.

4 Haziran'da atılan toplam 18 mesajın 17 tanesi Başbakan Vekili Bülent Arınç'ın Gezi Parkı olayları hakkındaki açıklamalarından oluşmaktadır. Bu mesajların 15'inin olumlu tonda içerikler olduğu tespit edilmiştir. Polis şiddetinin eleştirildiği, hükümetin yaşanan olaylardan ders çıkardığı gibi mesajlar arasında "Çevre duyarlılığı nedeniyle yanlış ve haksız şiddete maruz kalan yurttaşlarımdan özür diliyorum" şeklindeki birinci tekil şahıs özür gibi oldukça dikkat çeken bir mesaj paylaşımı söz konusudur. Diğer 1 mesaj ise Başbakan Erdoğan'ın Kuzey Afrika gezisinden bilgi paylaşmaktadır.

[60] Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğünün Arapça dilindeki resmi hesabı @PDTurkeyArabic, Temmuz 2012 tarihinde açılmışsa da 2013 yılındaki Gezi olayları esnasında İngilizce hesap üzerinden Arapça dilinde de iletişim kurma yoluna gidildiği tespit edilmiştir.

5 Haziran'daki 5 mesajın 2 tanesi yine Gezi Parkı olaylarına verilmiştir. Başbakan Yardımcısı Ali Babacan'ın konuşmalarında Gezi Parkı hakkında söylediklerinden yapılan alıntılar verilmiştir. İçerik ve söylem analizine bakıldığında bu iki mesajın da olumlu tonda içerik olduğu söylenebilir. Diğer 3 mesaj ise Başbakan Erdoğan'ın Kuzey Afrika gezisinden fotoğraf ve bilgi paylaşmaktadır.

6 Haziran'da atılan 5 mesajın tamamı Başbakan Erdoğan'ın Gezi Parkı açıklamalarından alıntılara ayrılmıştır.

7 Haziran'daki 6 mesajın tamamında Başbakan Erdoğan'ın Gezi Parkı olaylarıyla ilgili açıklamaları yer almaktadır. Bu mesajların hepsi gerginliği artırıcı ve eylemcilere tolerans gösterilmeyeceği yönünde içerikler olduğu değerlendirilmektedir.

9 Haziran'daki 5 mesajın tamamında Başbakan Erdoğan'ın Gezi Parkı olaylarıyla ilgili açıklamaları yer almaktadır.

11 Haziran'daki 16 mesajın 15 tanesinde Başbakan Erdoğan'ın Gezi Parkı'yla ilgili açıklamaları yer almaktadır. Diğer 1 mesaj ise dikkat çekicidir; @Erdal_Guven69 isimli kullanıcıya hitaben, "Uyarınız için teşekkürler ama tüm dünyada konuşulan bir konu hakkında Başbakanın demeçlerini vermemiz propaganda[61] değildir" denilmektedir.

12 Haziran'daki 7 mesajda Hüseyin Çelik'in Gezi Parkı olaylarıyla ilgili açıklamaları yer almaktadır. Bu 7 mesajın 4'ünün "Başbakan Erdoğan Gezi Parkı ile ilgili

[61] Bu mesajdan anlaşıldığı üzere @Erdal_Guven69 adlı kullanıcı, Kamu Diplomasisi Kurumunun İngilizce hesabından yaptığı paylaşımları "propaganda" olarak algılamıştır ve KDK bu geri bildirim üzerine yaptığının propaganda olmadığını beyan etmekle yetinmiştir. "Kamu Diplomasisi nedir?" diye sorulduğunda verilecek çok fazla cevap olabilir ancak "ne değildir?" diye sorulduğunda ilk cevap "Propaganda değildir" olacaktır. Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğünün Twitter mesajlarının propaganda olarak algılanması bu çerçevede dikkate değer bulunmuştur.

İstanbul'da referandum yapılabileceği teklifini sundu" gibi ortamı yumuşatacak tonda olumlu içerik, 3'ünün yine olumsuz tonda içerikler olduğu tespit edilmektedir.

13 Haziran'daki 6 mesajın tamamının Gezi Parkı olaylarıyla ilgili olduğu tespit edilmektedir. İlk 4 mesajda Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu'nun, Gezi olayları sonrasında Avrupa Parlamentosu (AP)'nin aldığı kararları eleştiren ifadelerine yer verilmiştir. Davutoğlu, 2 mesajında ise Vali Mutlu'nun Twitter hesabından kişisel cep telefonu numarasını eylemcilerle paylaşmasını olumlu bir adım olarak duyurmuştur.

14 Haziran'daki 2 mesajda Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün Gezi Parkı olayları nedeniyle AP'nin aldığı kararlarını eleştiren ifadeleri yer almaktadır.

17 Haziran'da toplam 3 mesaj atılmıştır. Bunların 2 tanesi Türkçe Olimpiyatları ile ilgilidir. Diğer 1 mesajda ise AB Bakanı Egemen Bağış'ın Amerikan The Wall Street Journal'a Gezi Parkı olayları hakkında yaptığı değerlendirmenin linki verilerek paylaşılmıştır. Türkçe hesapta aynı gün rastlanan Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu'nun, İngiliz The Guardian gazetesine Gezi Parkı olayları hakkında yaptığı değerlendirmeleri İngilizce hesapta yer almamaktadır. Benzer şekilde Türkçe hesapta paylaşılan The Guardian'ın Maliye Bakanı Mehmet Şimşek hakkında yazdığı bir yazıya da İngilizce hesapta rastlanmamaktadır. Bu tutumun nedenlerini tam olarak anlamak mümkün değildir elbette ancak hükümetin planlı bir şekilde organize ettiği ve aynı gün üç bakanın yabancı yayınlarda demeçler verdiği haberlerden ikisinin KDK İngilizce hesabından paylaşılmamış olması, önemli bir kamu diplomasisi adımının atlanmış olduğunu göstermektedir.

19 Haziran'daki 1 mesajda Dışişleri Bakanı Davutoğlu'nun El Cezire'ye verdiği demecin yayınlanacağı saat anons edilmiştir.

20 Haziran'daki 23 mesajın 18'inde Dışişleri Bakanı Davutoğlu'nun Gezi Parkı olayları hakkında El Cezire'ye verdiği demeçten alıntılar paylaşılmıştır. Diğer 5 mesajın

üçü Akdeniz Oyunları, ikisi Kayseri'de düzenlenecek FIFA U20 organizasyonu hakkındadır.

21 Haziran'daki 3 mesaj kamu diplomasisi faaliyetleri çerçevesinde değerlendirilecek faaliyetlere ayrılmıştır.

24 Haziran'daki 14 mesajın 11'inde Dışişleri Bakanı Davutoğlu'nun Arap Baharı ve Ortadoğu politikası hakkında El Cezire'ye verdiği demeçten alıntılar paylaşılmıştır. Diğer 3 mesaj kamu diplomasisi faaliyetleri çerçevesinde değerlendirilecek faaliyetlere ayrılmıştır.

25 Haziran'daki 5 mesajdan birinde AB Bakanı Egemen Bağış'ın Ankara'daki yabancı büyükelçilerle toplantısından bahsedilmektedir ve Türkçe hesaptaki paylaşımda "Gezi olayları yıllar önce planlandı" cümlesi verilmişken İngilizce hesapta sadece toplantı yaptıkları bilgisi paylaşılmıştır. Diğer 4 mesaj kamu diplomasisi faaliyetleri çerçevesinde değerlendirilecek faaliyetlere ayrılmıştır.

26 Haziran'daki 9 mesaj, Gazze'deki bir etkinlikten yine Başbakan Erdoğan fotoğraflarının ve pankartlarının açıldığı görsellerle servis edilmiştir.

27 Haziran'daki 8 mesaj kamu diplomasisi faaliyetleri çerçevesinde değerlendirilecek faaliyetlere ayrılmıştır.

28 Haziran'daki 6 mesaj Gazze'de yürütülen kamu diplomasisi faaliyetleri çerçevesinde değerlendirilecek faaliyetlere ayrılmıştır.

30 Haziran'daki 6 mesaj çoğunlukla Gazze'de yürütülen kamu diplomasisi faaliyetleri çerçevesinde değerlendirilecek faaliyetlere ayrılmıştır.

1 Temmuz'daki 3 mesaj kamu diplomasisi faaliyetleri çerçevesinde değerlendirilecek faaliyetlere ayrılmıştır.

2 Temmuz'daki 7 mesaj kamu diplomasisi faaliyetleri çerçevesinde değerlendirilecek faaliyetlere ayrılmıştır.

Bu içerik ve söylem analizlerinden ulaşılan sonuca göre, Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğünün İngilizce mesaj paylaştığı @TROfficeofPD Twitter hesabı üzerinden atılan 195 mesajın 105'inin Gezi Parkı olayları hakkında olduğu tespit edilmiştir. Türkçe hesapta olduğu gibi İngilizce hesapta da Gezi Parkıyla ilgili atılan bu içeriklerin tamamı, bir devlet yetkilisinin demecinin alıntılanması şeklinde sunulmuştur ve herhangi bir orijinal içerik üretimi söz konusu değildir. Gezi Parkı olaylarıyla ilgili 105 mesajın sadece 6'sında olumlu tonda içerik paylaşımı söz konusudur. Diğer içeriklerin çoğunluğu, eylemcileri küçümseyen ve tehdit eden olumsuz tonda ifadelere rastlamak mümkündür. Öte yandan kamu diplomasisi faaliyetleri çerçevesinde değerlendirilebilecek mesajların büyük çoğunluğunda özellikle Başbakan Erdoğan posterleri ve pankartları ya da diğer devlet yetkililerinin gösterişli fotoğrafları görsel olarak ön plana çıkarılmıştır. Bu tarz mesajlar, @TROfficeofPD Twitter hesabı üzerinden yürütülen iletişim faaliyetlerinin de yine Türkçe hesaptakine paralel şekilde, zekice ele alınan bir kamu diplomasisi yaklaşımından uzak ve propagandaya daha yakın olduğu izlenimi uyandırdığı tespit edilmiştir. 20 Haziran'dan sonra atılan mesajlarda Gezi Parkı olaylarından hiç bahsedilmemektedir.

5.4.3. Dışişleri Bakanlığı Resmi Türkçe Twitter Hesabı

27 Mayıs-2 Temmuz tarihleri arasında Dışişleri Bakanlığı'nın resmi hesabı @TC_Disisleri üzerinden paylaşılan 60 mesaj vardır **(EK 8)**. Bu mesajlar 1.190 defa paylaşılmış (Retweet) ve 235 favori (beğeni) almıştır.

Şekil 14: Dışişleri Bakanlığı Resmi Türkçe Twitter Hesabı

Aralık 2009'da açılmıştır.

Kaynak: https://twitter.com/TC_Disisleri / Ekran Görüntüsü: 8 Temmuz 2015.

27 Mayıs'taki 6 mesajda Dışişleri Bakanı Davutoğlu'nun Brüksel'deki görüşmelerinden gelişmeler paylaşılmıştır. Gezi olaylarından bahsedilmemektedir.

28 Mayıs'taki 2 mesaj, dışişleri alanındaki çalışmalar hakkındadır.

29 Mayıs'taki 1 mesaj, Dışişleri Bakanlığı'nın bir duyurusu hakkındadır.

30 Mayıs'taki 2 mesaj, CHP heyetinin Suriye ziyareti hakkında basın açıklaması ve Cumhurbaşkanı Gül'ün dış ziyareti duyurusu hakkındadır.

31 Mayıs'taki 1 mesaj Dışişleri Bakanlığı duyurusu şeklindedir.

4 Haziran'da tekrar CHP heyetinin Suriye ziyareti hakkında mesaj vardır.

5 Haziran'daki 2 mesajın birinde Başbakan Erdoğan'ın Fas ziyareti, diğerinde Dr. Gün Kut'un BM komitesine seçildiği duyurusu yer almaktadır.

6 Haziran'daki 1 mesaj Türkiye-İsviçre ilişkileri hakkındadır.

7 Haziran'daki 2 mesajın biri Başbakan Erdoğan'ın Cezayir ve Tunus ziyareti, diğeri Lizbon'da açılacak bir anıt hakkındadır.

10 Haziran'daki 2 mesajın biri Papa'nın 1915 olaylarına ilişkin ifadeleri üzerine yapılan basın açıklaması hakkında, diğeri Filistin'deki yeni kabineye tebrik mesajıdır.

11 Haziran'daki 4 mesajın tamamı Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu'nun Azerbaycan'daki Kudüs toplantısı hakkındadır.

12 Haziran'da 1 mesaj, Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu'nun Türkçe Olimpiyatları heyetini kabulü hakkındadır.

13 Haziran'daki 2 mesaj, Avrupa Parlamentosu'nun "Türkiye'deki Durum" konulu kararı hakkında basın açıklamasına yer vermektedir. Bu mesajın, dolaylı da olsa Dışişleri Bakanlığı'nın resmi Twitter hesabından Gezi Parkı olayları hakkında paylaşılan ilk mesaj olduğu tespit edilmiştir. Olayların başlangıcından tam 18 gün sonra AP'nin kararları üzerine reaksiyon olarak atılan bu mesaj, Gezi Parkı olaylarıyla ilgili proaktif bir bilgilendirme olmaktan uzaktır ve mesajın içeriğinde Gezi Parkı kelimesinin geçmediği tespit edilmiştir.

14 Haziran'daki mesaj Suriye rejiminin kimyasal silah kullanması hakkındadır.

16 Haziran'da atılan 1 mesajın, aslında Dışişleri Bakanlığı hesabından Gezi Parkı olaylarıyla ilgili doğrudan ilk paylaşım olduğu tespit edilmiştir ancak onun da geçerli bir sebebi olduğu görülmektedir: Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu'nun İngiliz The Guardian gazetesine Gezi Parkı olayları hakkındaki makalesinin linki fotoğrafıyla birlikte paylaşılmıştır. Burada The Guardian'ın haberi servis ederken seçtiği görsele de yer verilmek zorunda kalındığı için ilk kez bir Bakanlık hesabından biber gazına ve TOMA'lardan sıkılan suya maruz kalan eylemcilerin fotoğrafının paylaşıldığı tespit edilmiştir. Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü'nün @BasbakanlikKDK hesabında 17 Haziran'da rastlanan bu haber, Dışişleri Bakanlığı'nın hesabında bir gün önce paylaşılmıştır. Türkiye'yi sadece Dışişleri Bakanlığı'nın resmi Twitter hesabından paylaştığı mesajlardan takip eden birisi, 16 Haziran tarihine kadar Türkiye'de Gezi Parkı olaylarının çıktığını bilmiyor olacaktı. Olaylar, sadece Bakan Davutoğlu'nun The Guardian'a yazdığı makalenin paylaşılması ile ilk kez duyurulmuştur. Tüm dünyanın gözlerini Türkiye'ye çevirdiği ve ülkenin hemen her kentine eylemlerin devam ettiği bir dönemde Bakanlık hesabından paylaşılan ilgisiz mesajları gün gün sıralamak yerine, sadece aşağıda birkaç ibretlik mesajın paylaşılması uygun görülmüştür.

20 Haziran'da "Somali halkının huzur ve istikrarını hedef alan terör eylemlerini şiddetle kınayan" mesaj paylaşılmıştır.

23 Haziran'da "Suriye'deki gelişmelerin tüm dünyayı etkilediği" mesajı vardır. 25 Haziran'da "Irak'ta meydana gelen terör saldırılarından" bahsedilmektedir.

1 Temmuz'da "Sincan Uygur Özerk Bölgesindeki olaylar hakkında" bir paylaşım yer almaktadır.

Dışişleri Bakanlığı'nın resmi hesabı @TC_Disisleri üzerinden 27 Mayıs-2 Temmuz tarihleri arasında paylaşılan 60 mesajdan sadece üçü Gezi Parkı olaylarıyla ilgilidir. İkisi AP'nin Gezi Olayları hakkındaki raporuna tepki olarak atılan mesajlardır. Diğerinde ise Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu'nun İngiliz The Guardian gazetesinde

yayınlanan Gezi Parkı olayları hakkındaki makalesinin linki ve fotoğrafı paylaşılmıştır. Bu mesajlar yukarıda da değinildiği gibi Gezi Parkı olaylarıyla ilgili proaktif bilgilendirme yapan mesajlar değildir. @TC_Disisleri hesabının, tüm Türkiye'ye yayılan ve bütün dünya basınının birinci sayfalarında yer verdiği ve AP'nin bile hakkında karar açıkladığı bu kadar önemli bir olayı görmezden geldiği tespit edilmiştir. Gezi Parkı olayları hakkında Türkiye'nin politikasını, tezlerini ve tutumunu dünyaya sağlıklı şekilde duyurabilecek en önemli kaynaklardan birisi durumundaki Dışişleri Bakanlığı'nın Twitter hesabı, kamu diplomasisi pratikleri açısından büyük bir fırsatı değerlendirmekten kaçınmıştır ve faturası büyük olan belirgin bir ihmalkâr tavır sergilediği tespit edilmiştir.

5.4.4. Dışişleri Bakanlığı Resmi İngilizce Twitter Hesabı

Dışişleri Bakanlığı'nın İngilizce resmi hesabı @MFATurkey üzerinden 27 Mayıs-2 Temmuz 2013 tarihleri arasında paylaşılan 100 mesaj tespit edilmiştir **(EK 9)**. Bu mesajlar 563 defa paylaşılmış (Retweet) ve 49 favori (beğeni) almıştır.

Şekil 15: Dışişleri Bakanlığı Resmi İngilizce Twitter Hesabı Ekim 2011'de açılmıştır.

Kaynak: https://twitter.com/MFATurkey/ Ekran Görüntüsü: 8 Temmuz 2015.

Dışişleri Bakanlığı'nın İngilizce resmi hesabı da Türkçe hesabı gibi, Gezi Parkı olaylarından hiç bahsetmemiştir. Gezi olayları hakkındaki ilk mesajla 13 Haziran'da karşılaşılmaktadır. Bu tarihteki 3 mesajdan ikisi dolaylı da olsa Gezi Parkı hakkındadır. İlk mesajda Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu'nun "Avrupa Parlamentosu'nun "Türkiye'deki Durum" konulu kararı kabul edilemez" şeklindeki cümlesi yer almaktadır. İkinci mesajda ise benzer şekilde Avrupa Parlamentosu'nun "Türkiye'deki Durum" konulu kararı hakkında basın açıklamasına yer verilmektedir. Olayların başlangıcından tam 18 gün sonra AP'nin kararları üzerine reaksiyon olarak atılan bu iki mesaj, Gezi Parkı olaylarıyla ilgili proaktif bir bilgilendirme olmaktan uzaktır ve mesajın içeriğinde Gezi Parkı kelimesinin geçmediği tespit edilmiştir. "Türkiye'deki Durum"dan kastedilenin ne olduğu da açıklanmamıştır.

16 Haziran'da atılan 1 mesaj, Türkçe hesapta olduğu gibi, aslında Dışişleri Bakanlığı hesabından Gezi Parkı olaylarıyla ilgili ilk paylaşımdır ancak onun da geçerli bir sebebi olduğu tespit edilmiştir: Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu'nun İngiliz The Guardian gazetesine Gezi Parkı olayları hakkındaki makalesinin linki fotoğrafıyla birlikte paylaşılmıştır. Burada The Guardian'ın haberi servis ederken seçtiği görsele de yer verilmek zorunda kalındığı için ilk kez bir Bakanlık hesabından biber gazına ve TOMA'lardan sıkılan suya maruz kalan eylemcilerin fotoğrafının paylaşıldığı tespit edilmiştir.

17 Haziran'daki 1 mesajda da yine The Guardian'da yayınlanan aynı habere ilişkin hazırlanan basın bülteni duyurusu, yine isim ve detay vermeden ve içinde Gezi Parkı ifadesi geçmeden verilmiştir.

Diğer bütün mesajlarda Davutoğlu'nun dış gezileri, diğer ülke temsilcileriyle temasları ve diğer dışişleri faaliyetlerine yer verilmiştir. Tabi yine Türkçe hesaptaki gibi, "Somali halkının huzur ve istikrarı", "Suriye'deki gelişmeler", "Irak'taki terör saldırıları" ve "Sincan Uygur Özerk Bölgesindeki olaylar" hakkında paylaşımlar birebir yer almaktadır.

Dışişleri Bakanlığı'nın Türkçe hesabındakine paralel şekilde, İngilizce dilindeki resmi hesabı @MFATurkey üzerinden 27 Mayıs-2 Temmuz tarihleri arasında paylaşılan İngilizce 100 mesajdan sadece üçünün Gezi Parkı olaylarıyla ilgili olduğu tespit edilmiştir. İkisi AP'nin Gezi Parkı olayları hakkındaki raporuna tepki olarak atılan mesajlardır. Diğerinde ise Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu'nun İngiliz The Guardian gazetesinde yayınlanan Gezi Parkı olayları hakkındaki makalesinin linki ve fotoğrafı paylaşılmıştır. Bu mesajlar yukarıda da değinildiği gibi Gezi Parkı olaylarıyla ilgili proaktif bilgilendirme yapan mesajlar değildir. @MFATurkey hesabının, Dışişleri Bakanlığı'nın Türkçe hesabı gibi, tüm Türkiye'ye yayılan ve bütün dünya basınının birinci sayfalarında yer verdiği ve AP'nin bile hakkında karar açıkladığı bu kadar önemli bir olayı görmezden geldiği tespit edilmiştir. Gezi Parkı olayları hakkında Türkiye'nin politikasını, tezlerini ve tutumunu dünyaya sağlıklı şekilde duyurabilecek en önemli kaynaklardan birisi durumundaki Dışişleri Bakanlığı'nın İngilizce Twitter hesabı, kamu diplomasisi pratikleri açısından büyük bir fırsatı değerlendirmekten kaçınmıştır ve faturası büyük olan belirgin bir ihmalkâr tavır sergilediği tespit edilmiştir. Türkiye'nin Gezi Parkı olayları konusundaki politikasını dünya kamuoyuna Türkçe hesap üzerinden duyurma çabasına girmemiş olması bir yere kadar anlaşılabilirdi belki ama Dışişleri Bakanlığı'nın İngilizce hesabının da aynı anlayışla yönetiliyor olması, bunun bilinçli bir politika olduğu ve konuya kamu diplomasisi perspektifinden hiç bakılmadığı izlenimini uyandırmaktadır.

5.4.5. Dışişleri Bakanına Ait Resmi Türkçe Twitter Hesabı

Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu'nun kişisel resmi hesabı @Ahmet_Davutoglu üzerinden 27 Mayıs-2 Temmuz 2013 tarihleri arasında paylaşılan 28 mesaj tespit edilmiştir **(EK 10)**. Bu mesajlar 10.462 defa paylaşılmış (Retweet) ve 2.071 favori (beğeni) almıştır.

Şekil 16: Dışişleri Bakanına Ait Resmi Türkçe Twitter Hesabı Ağustos 2010'da açılmıştır.

Kaynak: https://twitter.com/Ahmet_Davutoglu / Ekran Görüntüsü: 8 Temmuz 2015.

@Ahmet_Davutoglu hesabından 2 Haziran'da atılan 5 mesajın tamamı Gezi Parkı olayları hakkındadır. Davutoğlu, Bakanlığı'nın resmi hesabının aksine, Gezi Parkı olayları hakkında 1 hafta gecikmeli de olsa mesaj atmıştır. İlk mesaj 611 Retweet (RT-paylaşım), ikinci mesaj 370 RT, üçüncü mesaj 409 RT, dördüncü mesaj 737 ve beşinci mesaj 521 RT almıştır. Bu 5 mesajın içerikleri, "eylemlerin Türkiye'nin itibarını zedelediği" ve Türkiye'yi "hak etmediği bir şekilde dünyaya kötü gösterdiği" şeklinde eleştirel ve uyarıcı bir ton içermektedir.

12 Haziran'da Davutoğlu'nun hesabında paylaşılan bir hashtag (etiket) göze çarpmaktadır. İngilizce #YouCANTStopTurkishSuccess[62] etiketiyle atılan "Bu ülke yediden yetmiş yediye tüm vatandaşlarının omuzlarında yükseliyor ve bunu hiç kimse durduramayacak" mesajı, bu hesap için rekor seviyede 2.100 kez Retweet (RT) edilmiştir

[62] Türk başarısını durduramazsınız.

(paylaşılmıştır). Doğrudan belirtilmemiş olsa da o dönemki etiketlerin kullanımına bakıldığında bu mesajın Gezi Parkı olaylarıyla ilgili olduğu söylenebilir.

16 Haziran'da Davutoğlu'nun hesabında paylaşılan bir hashtag (etiket) daha göze çarpmaktadır. Davutoğlu, #BugünMilyonlarKAZLIÇEŞMEDE etiketi ile "İstanbul Kazlıçeşme'deki demokrasi şöleni tüm dünyaya birlik ve beraberliğimizin bir kez daha ilanı olacak" mesajını takipçileriyle paylaşmıştır. Bu mesaj da diğer bütün mesajlarından daha fazla şekilde 1.000 kez Retweet (RT) edilmiştir.

17 Haziran'da Gezi Parkı olayları ile ilgili Star Gazetesi'ne verdiği mülakatın linkini paylaşmıştır ve bu mesajı takipçileri tarafından 266 kez RT edilmiştir.

Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu'nun 27 Mayıs-2 Temmuz 2013 tarihleri arasında attığı mesajların içerik ve söylem analizine bakılacak olursa, olaylara tamamen duyarsız olmadığı ancak konuyla çok da yakından ilgilenmediği sonucuna ulaşılmaktadır. Dışişleri Bakanı olarak kamu diplomasisi pratiklerini uygulaması beklenen birincil kişilerden olduğu halde, Türkiye'nin o dönemde yerel ve uluslararası düzeydeki en önemli konusu olan Gezi Parkı olayları hakkında sadece 8 Türkçe mesaj paylaştığı tespit edilmiştir. Diğer 20 mesaj ise dış gezileri ve komşu ülkelerdeki siyasi gelişmeler hakkında paylaşılmıştır. Gezi Parkı olayları hakkında Türkiye'nin politikasını, tezlerini ve tutumunu dünyaya sağlıklı şekilde duyurabilecek en önemli birincil kaynaklardan birisi durumundaki @Ahmet_Davutoglu hesabının, kamu diplomasisi pratikleri açısından büyük bir fırsatı gereğince değerlendiremediği tespit edilmiştir. Türkiye'nin Gezi Parkı olayları konusundaki politikasını dünya kamuoyuna Türkçe hesap üzerinden duyurma çabasına girmemiş olması bir yere kadar anlaşılabilirdi belki ama Davutoğlu'nun o dönemde açık olan İngilizce bireysel hesabından herhangi bir mesaj paylaşılmamış olması, bunun bilinçli bir politika olduğu ve konuya kamu diplomasisi perspektifinden hiç bakılmadığı izlenimini uyandırmaktadır. Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu'nun İngiliz The Guardian gazetesinde yayınlanan Gezi Parkı olayları hakkındaki makalesi, Dışişleri Bakanlığının resmi hesapları üzerinden ve Kamu Diplomasisi

Koordinatörlüğü'nün resmi hesabı üzerinden paylaşıldığı halde, kendi kişisel hesabı üzerinden paylaşılmamıştır. Türkçe Twitter hesabından İngilizce bir yazının linkini vermek istememiş olabilir. Ancak o dönemde var olan İngilizce bireysel hesabı @A_Davutoglu_eng üzerinden de bu mesaj paylaşılmamıştır.

5.4.6. Dışişleri Bakanına Ait Resmi İngilizce Twitter Hesabı

Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu'nun İngilizce kişisel resmi hesabı @A_Davutoglu_eng üzerinden 27 Mayıs-2 Temmuz 2013 tarihleri arasında paylaşılan herhangi bir mesaj olmadığı tespit edilmiştir **(EK 11)**. Hesabın Aralık 2011'de açıldığı görülmektedir. Bu tarihler arasında var olan bu hesaptan Gezi Parkı olayları süresince herhangi bir mesaj paylaşımı gerçekleşmemiştir.

Şekil 17: Dışişleri Bakanına Ait Resmi İngilizce Twitter Hesabı Aralık 2011'de açılmıştır.

Kaynak: https://twitter.com/A_Davutoglu_eng/ Ekran Görüntüsü: 8 Temmuz 2015.

Gezi Parkı olayları hakkında Türkiye'nin politikasını, tezlerini ve tutumunu dünyaya sağlıklı şekilde duyurabilecek en önemli birincil kaynaklardan birisi durumundaki İngilizce @A_Davutoglu_eng hesabının, kamu diplomasisi pratikleri açısından büyük bir fırsatı gereğince değerlendiremediği tespit edilmiştir.

Son olarak 27 Mayıs-2 Temmuz 2013 tarihleri arasını kapsayan Gezi Parkı olayları süresince Türkiye'nin iki önemli siyasi figürü Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ve Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın Twitter karnesine bakıldığında, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın yüzde 12,3 ve Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün ise yüzde 8,6 oranında mevcut takipçilerini artırdığı görülmektedir (Banko ve Babaoğlan, 2013, s.25).

5.4.7. Cumhurbaşkanına Ait Resmi Türkçe Twitter Hesabı

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'e ait (@CBAbdullahGul) resmi Twitter hesabı üzerinden 27 Mayıs-2 Temmuz 2013 tarihleri arasında paylaşılan 12 mesaj tespit edilmiştir **(EK 12)**.

Bu mesajlar 29.290 defa paylaşılmış (Retweet) ve 16.833 favori (beğeni) almıştır. Gezi Parkı Kitabında verilen bilgilere göre (Banko ve Babaoğlan, 2013, s.25), Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'e ait (@CBAbdullahGul) resmi Twitter hesabının daha önce ortalama 2.500 adet olan günlük yeni takipçi kazanım sayısının, Gezi Parkı olayları ile birlikte günlük 15.000 - 20.000 adet bandına yükseldiği görülmektedir.

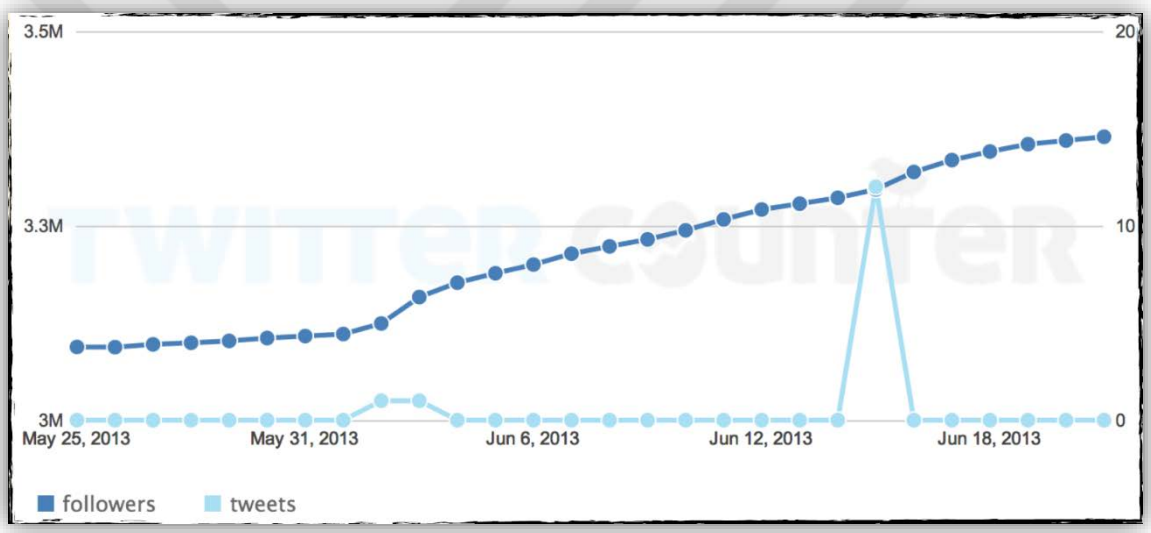

Şekil 18: Cumhurbaşkanına Ait Resmi Türkçe Twitter Hesabı

Aralık 2009'da açılmıştır.

Kaynak: https://twitter.com/cbabdullahgul / Ekran Görüntüsü: 8 Temmuz 2015.

Aşağıdaki **Şekil 19**'da görüldüğü üzere, Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün 27 Mayıs-21 Haziran arasında Gezi Parkı olayları esnasında mesaj paylaşımı yok denecek kadar az seviyede olmasına karşın takipçi sayısı büyük oranda arttığı tespit edilmiştir. Bu da olaylar süresince sisteme dâhil olan yeni üyelerin ciddi oranda Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün hesabını takibe aldığını göstermektedir. Böylece olayların başlangıcında toplamda 3.097.442 takipçiye sahip olan hesabın 21 Haziran itibariyle 3.364.242 adet takipçiye ulaştığı görülmektedir (Banko ve Babaoğlan, 2013, s.25). Bu zaman zarfında @CBAbdullahGul resmi hesabı üzerinden atılan ve paylaşılan (Retweet edilen) mesaj sayısının ise toplamda sadece 14 olduğu tespit edilmiştir.

Şekil 19: @CBAbdullahGul Hesabı Takipçi-Mesaj İlişkisi Analizi

Kaynak: Gezi Parkı Kitabı s.25.

@CBAbdullahGul resmi hesabından, 1 Haziran ve 3 Haziran 2013 tarihlerinde cumhurbaşkanlığına ait kurumsal hesaptan (bugünkü adıyla @tcbestepe) atılan birer Tweet paylaşılmıştır (Retweet edilmiştir). 15 Haziran 2013'te @CBAbdullahGul resmi hesabından atılan 12 mesaj vardır. Toplam 14 mesajın içerik analizi incelendiğinde ise ilk iki paylaşım Gezi Parkı olaylarıyla ilgili itidale çağıran ve "iyi niyetli mesajların alındığını" belirten pozitif mesajlardır. 15 Haziran 2013 tarihinde peş peşe atılan 4 ayrı mesaj da Gezi Parkı olaylarıyla ilgilidir. Diğer 8 mesaj ise Karadeniz gezisinden

paylaştığı fotoğraf karelerini göstermektedir. @CBAbdullahGul hesabından Gezi Parkıyla ilgili paylaşılan (Retweet edilen) ilk mesaj ve atılan ilk gönderi, bu çalışmadaki tezi doğrular şekilde "Taksim Gezi Parkıyla ilgili gönderdiğiniz yoğun mesajları aldım" demektedir. Takip eden 2 Tweet "demokrasi ve diyalog" çağrısı yapan olumlu mesajlar içermektedir. Bu ilk üç mesajın her biri ortalama 500 paylaşım almıştır.

Dördüncü ve son mesajı ise olaylar hakkında noktayı koyar şekilde kaleme alınmış bir mesajdır ve bundan sonra konuyla ilgili yeni bir mesaj da paylaşılmamıştır. @CBAbdullahGul hesabından gönderilen bu dördüncü mesajda "Artık herkes evine dönmeli" denmektedir. Bu mesaj 28 bin kez paylaşılmış (Retweet edilmiş) ve 19 bin kez favori (beğeni) almıştır. Sadece bu son mesajın, diğer dört mesajın toplamından daha fazla etki grafiği sergilediği tespit edilmiştir.

@CBAbdullahGul hesabından atılan mesajların tamamı sadece Türkçe dilinde paylaşılmıştır ve yabancı kamuoyları tarafından okunma ve anlaşılma ihtimali zayıf görünmektedir.

5.4.8. Başbakana Ait Resmi Türkçe Twitter Hesabı

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'a ait (@RT_Erdogan) resmi Twitter hesabı üzerinden 27 Mayıs-2 Temmuz 2013 tarihleri arasında paylaşılan 414 mesaj tespit edilmiştir **(EK 13)**. Bu mesajlar 358.736 defa paylaşılmış (Retweet) ve 109.098 favori (beğeni) almıştır.

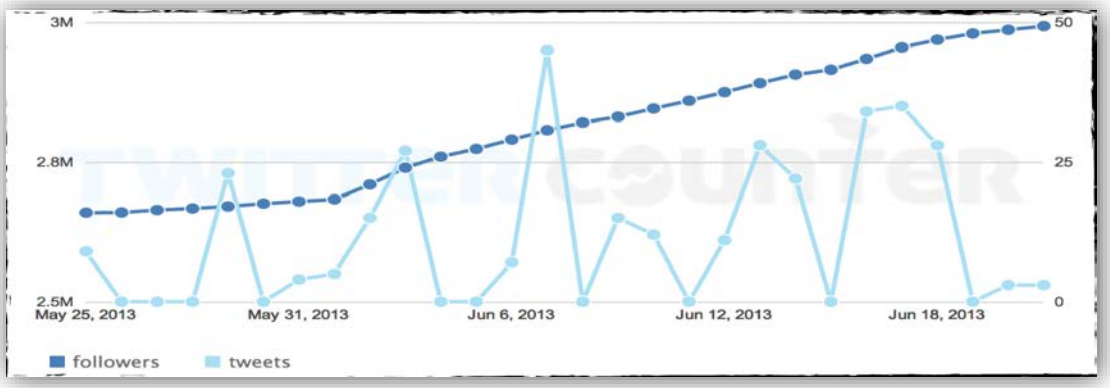

Şekil 20: Başbakana Ait Resmi Türkçe Twitter Hesabı

Ağustos 2009'da açılmıştır.

Kaynak: https://twitter.com/RT_Erdogan / Ekran Görüntüsü: 8 Temmuz 2015.

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'a ait (@RT_Erdogan) resmi Twitter hesabının 27 Mayıs-21 Haziran 2013 tarihleri arasındaki analizine bakıldığında, 27 Mayıs'ta 2.664.141 adet olan takipçi sayısının dönem sonunda 2.992.854'e çıktığı görülmektedir. Bu zaman zarfında Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'a ait @RT_Erdogan hesabı üzerinden 317 Twitter mesajının gönderildiği ve bu mesajların ciddi paylaşım sayılarına ulaştığı görülmektedir (Banko ve Babaoğlan, 2013, s.25).

Şekil 21: @RT_Erdogan Hesabı Takipçi-Mesaj İlişkisi Analizi

Kaynak: Gezi Parkı Kitabı s.25.

Yukarıdaki **Şekil 21**'de görüldüğü üzere, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın 27 Mayıs-21 Haziran arasında Gezi Parkı olayları esnasında mesaj paylaşımı belirgin şekilde artmıştır ve buna paralel olarak da takipçi sayısı da benzer bir eğimle yükselmiştir. Bu mesaj-takipçi artış eğrisindeki paralellik, @RT_Erdogan hesabındaki takipçi artışını doğrudan Gezi Parkı olayları süresince sisteme dâhil olan yeni üyelerin takibiyle açıklamaya yetmemektedir. @RT_Erdogan hesabı üzerinden gönderilen mesajların ciddi oranda paylaşıldığı da göz önünde tutulursa, buradaki takipçi artışında farklı dinamiklerin söz konusu olduğu ve daha çok kendi taraftarları tarafından takip edildiği söylenebilir (Banko ve Babaoğlan, 2013, s.25).

28 Mayıs'tan 1 Haziran'a kadar atılan popüler teğetler, (28 Mayıs'ta 16 mesaj, 29 Mayıs 7 mesaj, 31 Mayıs 7 mesaj) genellikle üçüncü köprü gibi hükümet icraatları, alkol yasağının aslında yasak olmadığı ve sadece tercih sunulduğu ve toplum yararına bir icraat olduğu, terörle mücadeledeki başarının alkol ve sigara ile mücadelede de yakalanacağı, Süleyman Demirel'in eşi Nazmiye Demirel'e baş sağlığı ve Fetih günü anması ve ana muhalefet liderine meydan okuyan mesajlardan oluşmaktadır ve 120 ila 600 arası paylaşım yakaladığı tespit edilmiştir. Gezi Parkı olaylarıyla ilgili ilk mesaj 1 Haziran'da atılıyor ve bir anda paylaşım sayısının 3000 olduğu tespit edilmiştir. 1 Haziran'dan sonra devam eden mesajların tamamı Gezi Parkı ile ilgilidir ve her birinin 500 ila 5000 bandında paylaşım aldığı tespit edilmiştir.

1 Haziran'da atılan 14 mesajın 12'si Gezi Parkı hakkındadır. İlk günkü mesajlarda eylemcileri haksız bulan bir dil kullanıldığı tespit edilmiştir; "Ne istediklerini bilmiyorum. Ağaç istiyorsanız gelin ağaç verelim" (5800 paylaşım) şeklinde alaycı ifadelere ve "Hiçbir çeteye, örgüte, mafyatik oluşuma diz çökmedik" gibi meydan okuyan mesajlara ve "Muhalefetin 100 bin kişi topladığı yerde biz 1 milyon kişi toplarız" (5300 paylaşım) gibi kutuplaştırıcı ifadelere dahi rastlanmaktadır.

2 Haziran'da 9 mesajın tamamı Gezi Parkı olaylarıyla ilgilidir. Bu mesajların da içeriği yine eylemcilere ve onları kışkırttığını iddia ettiği CHP liderine meydan okuyan

tarzda seçilmiştir. Polisin biber gazı kullanımında aşırıya kaçtığını kabul ettiği mesajını, eylemcilerin polis gittikten sonra da orayı yakıp yıktıklarını söyleyerek bitirmektedir. Yine "Taksim'de 20 bine karşılık ben 500 bin kişiyi Kazlıçeşme'ye toplarım" (4100 paylaşım) şeklindeki kutuplaştırıcı mesajlar devam etmektedir. İlk iki günde en fazla paylaşımı, yukarıda verildiği üzere alaycı ifadeler ve kutuplaştırıcı ifadelerin aldığı tespit edilmiştir.

3 Haziran'da atılan 6 mesaj da Gezi Parkı hakkındadır. Buradaki mesajlarda ilk kez eylemlerle ilgili dış bağlantı komplosu dile getirilmiştir. "Tencere tava hep aynı hava" gibi alaycı mesajlar devam etmektedir.

6 Haziran'da atılan 14 mesajın tamamı Gezi Parkı hakkındadır. Komplo söylemi devam ederken "Faiz lobisi" kavramı ilk kez burada bir mesajda karşımıza çıkmaktadır. Bunun dışında "2 gencimiz hayatını kaybetti, 1 polisimiz şehit oldu. Bu gençlerin ölümü ne kadar önemliyse polisimin ölümü de o kadar önemlidir" mesajının, ton olarak ölümleri dahi birbiriyle kıyaslayan ve toplumu kutuplaştıran tehlikeli bir tarzı yansıttığı tespit edilmiştir.

7 Haziran'da atılan 5 mesajın tamamı Gezi Parkı hakkındadır. "Sandıkla geldiğini ve sandıkla gideceğini" söyleyen mesajlar, eylemcilere kulak asmadığını göstermektedir.

9 Haziran'da atılan 21 mesajın tamamı Gezi Parkı hakkındadır. Dillerden düşmeyen "benim başörtülü kardeşlerime saldırdılar, camiye bira şişeleriyle girdiler" iddiaları ilk kez somut olarak bu mesajlarda dile getirilmiştir. İktidarları döneminde yapılan çevreci icraatların ve belediyecilik hizmetlerinin anlatıldığı bir kaç olumlu tondaki mesajlar ile komplo iddialarının güçlendiği şüpheci mesajların arasında "Bu milletin iktidarına saygı duymayanlar bunun bedelini ödeyecek" şeklindeki tehditkâr mesajlar da göze çarpmaktadır.

11 Haziran'da atılan 12 mesajın tamamı Gezi Parkı hakkındadır. Burada da ton olarak başörtüsü özgürlüğünün kısıtlandığı günlerde çekilen eziyetlerle mağdur rolleri ön plana çıkmaktadır. Yine seçimle iş başına gelmiş hükümete karşı komplolar hatırlatılmaktadır ve "Bu millet merhum Menderes'i de Özal'ı da unutmayacaktır" diyen mesaj üzerinden asılan ve zehirlendiği iddia edilen iki eski başbakanla özdeşleşme yoluyla mağduriyet yaratıldığı tespit edilmiştir.

13 Haziran'da atılan 13 mesajın tamamı Gezi Parkı hakkındadır. Hafta sonu iki dev miting gerçekleştireceğini duyuran mesajların yanı sıra, "AB'nin bizler ile ilgili aldığı kararları tanımıyorum" gibi dış dünyayla irtibatın kesildiği hissi uyandıran mesajlar da göze çarpmaktadır.

14 Haziran'da atılan 9 mesajın tamamı Gezi Parkı ile ilgilidir. İcraatlar, ekonomik büyüme, Gezi eylemlerinin Suriye lideri Beşar Esad'la bağlantısını kuran komplocu ifadeler ve sandık hatırlatmaları devam etmektedir. "Hep birlik olacağız" şeklinde bir adet olumlu mesaj da göze çarpmaktadır.

15 Haziran'da atılan 13 mesajın tamamı Ankara Sincan'da gerçekleştirilen miting konuşmasından seçilmiştir ve tamamı Gezi Parkı olayları ile ilgilidir. Sincan'da toplanan kalabalık grubun taşkınlık yapmadığını anlatan olumlu mesajlardan sonra "Biz bu yola kefenimizi giyip çıktık" şeklindeki tehditkâr mesajlar, Özal ve Menderes hatırlatması ve "camilerimizde içki içtiler" şeklinde daha önce dile getirilen asılsız iddialar ile dini duygular üzerinden tehlikeli kutuplaştırma girişimlerinin yanı sıra sermaye grubu, faiz lobisi gibi komplocu mesajlar dikkat çekmektedir.

16 Haziran'da atılan 19 mesajın tamamı İstanbul Kazlıçeşme'de gerçekleştirilen miting konuşmasından seçilmiştir ve tamamı Gezi Parkı olayları ile ilgilidir. Bu mesajlarda komplo halkasına ilk kez uluslararası medya da eklenmiştir. Uzun uzun Menderes hatırlatmaları yapan mesajlar ile "Bana sert diyorlar, Sayın Menderes çok

kibardı, nazikti, astınız" şeklindeki sert tutumu haklı gösteren bir dil kullanımı dikkat çekmektedir.

17 Haziran'da atılan 4 mesajın tamamı yine Gezi Parkı ile ilgilidir ve ekonomik büyümeyi çekemeyen uluslararası komplolardan bahsedilmektedir.

18 Haziran'da atılan 9 mesajın tamamı yine Gezi Parkı ile ilgilidir. Kutuplaştırıcı dil artarak devam etmektedir ve ana muhalefet lideri Kemal Kılıçdaroğlu ile Türk Tabipler Birliğini hedef alan mesajlar paylaşılmıştır.

21 Haziran'da atılan 8 mesajın tamamı yine Gezi Parkı ile ilgilidir ve ana gündem maddesi duran adam olarak belirlenmiştir. "Biz ne diyoruz; Durmak yok, yola devam. Onlar ne diyor; Duran adam!" şeklinde müstehzi mesajlar çoğunluğu oluşturmuştur.

22 Haziran'da atılan 8 mesajın tamamı yine Gezi Parkı ile ilgilidir. CHP ve duran adamı hedef alan mesajlar çoğunluktadır. "Onlar milyonlarca Tweet atsınlar, bizim bir besmelemiz oyunları bozar" şeklinde bir yandan sosyal medyadaki gelişmeleri takip ettiğini gösterirken diğer taraftan dini duygular üzerinden kutuplaşma yaratacak söylemler geliştirilmiştir.

23 Haziran'da atılan 9 mesajın tamamı yine Gezi Parkı ile ilgilidir. Burada da provokasyonlardan bahsediliyor ve provokatörlerin tek tek deşifre edileceği söyleniyor. Mesajların tonunda yine karşıtlık, sertlik ve kutuplaşma söz konusudur. 23 Haziran'da ilk kez bir hashtag (#ProvakatorlerHesapVerecek) kullanarak Tweet atılmıştır.

24 Haziran'da atılan 2 mesaj yine Gezi Parkı ile ilgilidir. Bu sefer dil olumlu, özgürlük güvenlik dengesi gözettiğini anlatan mesajlar paylaşılmıştır.

25 Haziran'da atılan 9 mesajın tamamı yine Gezi Parkı ile ilgilidir. Diktatör eleştirilerine karşı sert cevap verilmekte ve "Diktatör arıyorlarsa Milli Şeflerine baksınlar" şeklindeki mesajlar dikkat çekmektedir. Uluslararası komplo kurguları artarak devam etmektedir. Mesajların dilinin yine olumsuz ve sert olduğu tespit edilmiştir.

2 Temmuz'da atılan 5 Tweet yine tamamen gezi Parkı olayları hakkındadır. Ramazan ayının başlangıcı kutlanmış, zekât kavramı yüceltilmiş ve milletin çatışma değil, çözüm istediği gibi olumlu mesajlar paylaşılmıştır. Yine de son mesajda "taviz vermeyiz" diyerek sert üslup muhafaza edilmiştir.

@RT_Erdogan hesabı üzerinden gönderilen mesajlara bakıldığında, 27 Mayıs-2 Temmuz 2013 arasında toplam 414 mesaj atıldığı tespit edilmiştir. 38 günlük süre zarfında her gün ortalama 11 mesaj atılmıştır.

@RT_Erdogan hesabı üzerinden gönderilen popüler mesajların içerik ve söylem analizine bakıldığında ise çok büyük çoğunluğu Gezi Parkı olayları karşısında aldığı sert tutumu savunan ve çoğunlukla eylemcileri küçümseyen, aşağılayan ve tehdit eden tonda olumsuz mesajlar göze çarpmaktadır. Ramazan ayının başlamasıyla birlikte paylaştığı 4 mesaj ve daha önce paylaştığı özgürlük-güvenlik dengesine ilişkin 1 mesaj olmak üzere toplamda sadece 5 adet mesajın olumlu ton içerdiği tespit edilmiştir. @RT_Erdogan hesabı üzerinden atılan mesajların tamamı sadece Türkçe dilinde paylaşılmıştır ve yabancı kamuoyları tarafından okunma ve anlaşılma ihtimali zayıf olduğu tespit edilmiştir.

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın mesajlarının tamamı Türkçe olduğu için yabancı hedef kitlenin okuması önünde belirgin bir dil engeli teşkil etmektedir. Ancak Başbakan Erdoğan'ın mesajlarının İngilizcesi Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğünün İngilizce hesabı üzerinden Tweet atılmıştır. Bu durumda Erdoğan'ın mesajları farklı bir hesaptan da olsa, en azından hedef kitlenin erişimine uygun şekilde Twitter üzerinden paylaşılmıştır. Yine de bu mesajlar, temelde iç kamuoyunu hedef alan, Gezi Parkı olayları

karşısında aldığı sert tutumu savunan ve çoğunlukla eylemcileri küçümseyen ve toplumu keskin bir şekilde kutuplaştıran sert tonda ifadeler içerdiği için kamu diplomasisi pratikleri açısından olumsuz bir algı uyandırdığı tespit edilmiştir.

5.5. Sivil Toplum Kuruluşlarının Olaylara İlişkin Değerlendirmeleri

5.5.1. İnsan Hakları Derneği (İHD) Raporu

İnsan Hakları Derneği (İHD)'nin 69 sayfalık raporunda (17 Temmuz 2013) Gezi Parkı olayları sırasında ihlal edilen insan hakları ve polis şiddeti öne çıkarılmıştır. İHD raporu, Türk Tabipleri Birliği'nin 20 Haziran 2013'te yayınladığı rapora atıf yaparak "Gezi direnişinde 13 ilde yapılan eylemlerde dört kişinin hayatını kaybettiğini, toplam 7 bin 832 kişinin yaralandığını" bildirmektedir (İHD Raporu, 17 Temmuz 2013).

Rapor aynı zamanda "Eylemler süresince çok sayıda çocuğun şiddete maruz kaldığını ve gözaltına alınan çocukların bulunduğunu" belirtmektedir. Gündem Çocuk'un hazırladığı rapora atıf yapan İHD raporu, "altı şehirde en az 294 çocuk gözaltına alındı" demektedir. (İHD Raporu, s.17)

İl bazında ölü ve yaralı sayılarının derlendiği İHD raporunda aynı zamanda ihlal edilen temel hak ve özgürlükler detaylı bir şekilde açıklanmıştır. (İHD Raporu, s. 17-24) Raporda, Gezi Parkı eylemleri sırasında yaşanan insan hakları ihlalleri, Türkiye'nin de taraf olduğu, Avrupa İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşme'de (Roma 4 Kasım 1950) yer aldığı sırayla, başlıklarla ve tanımlar birlikte ele alınmıştır. Buna göre;

20 Haziran 2013 tarihine kadar beş kişinin öldüğü Gezi Parkı olaylarında yaşam hakkı ihlali, işkence, düşünce, vidan ve din özgürlüğü, ifade özgürlüğü, toplantı ve dernek kurma özgürlüğü, yabancıların siyasal etkinliklerinin kısıtlanması ve mülkiyetin korunması temel haklarının ihlal edildiği örneklerle tek tek sıralanmıştır.

Yaşanan olaylar sırasında polisin öncelikli olarak tazyikli su ve biber gazını birincil müdahale aracı olarak kullandığını belirten İHD raporu, polisin bunların dışında

başka araçlara da başvurduğunu belirterek polisin şiddet araçlarını ve gözaltına alma pratiklerini detaylı şekilde sıralamıştır. (İHD Raporu, s. 5-17) Buna göre;

Tazyikli suyun doğrudan kullanımı ve kimyasal katılarak kullanımı, biber gazı kullanımı, biber gazı fişeklerinin hedef gözeterek kullanımı, gazın aşırı ve keyfi kullanımı, evlere müdahale, hastane ve revirlere müdahale, copla dayak atma, plastik mermiler, flash-bang adındaki parlayıcı ses bombası kullanımı, ateşli silahların kullanımı ve gözaltına alma pratikleri polis şiddetine örnek olarak tek tek sıralanmıştır.

Gezi Parkı protestoları sürecinde yaklaşık 2,5 milyon insanın eylemlere katıldığı belirtilen İçişleri Bakanlığı raporuna dayandırılan bilgilere göre, bu eylemlerde yaklaşık 4 bin 900 eylemci "şüpheli" konumunda gözaltına alınırken, 600'den fazla polisin, 4 bine yakın eylemcinin yaralandığı belirlenmiştir.

İçişleri Bakanlığının yaptığı açıklamada valiliklerden gelen bilgilere göre hazırlanan hasar tespit raporunda ise 58 kamu binası, 68 MOBESE kamerası ve 337 işyerinin tahrip edildiği, 90 belediye otobüsü, 214 özel araç, 240 polis aracı ve 45 ambulansın kullanılamaz hale geldiği açıklanmıştır(İHD Raporu, s. 4).

İHD raporunda verilen bilgiye göre Gezi Parkı eylemleri sırasında yaşanan ihlallerin ortadan kaldırılması, şiddetin önlenmesi için insan hakları örgütleri de çeşitli girişimlerde bulunmuştur. (İHD Raporu, s. 24-27) Pek çok kentte mülki amirlerle ve emniyet yetkilileri ile görüşmeler yapan insan hakları örgütlerinin çabaları ve çağrıları çoğunlukla karşılıksız kalmıştır. İnsan hakları örgütleri bir araya gelerek hükümete 7 Haziran 2013 tarihinde şiddetin durdurulması için ortak açıklama ile çağrıda bulunmuştur:

Kamuoyuna Ortak Duyuru;

Kamuoyunda "Gezi Parkı Eylemleri" olarak bilinen ancak zaman içerisinde Gezi Parkı ve İstanbul ile sınırlı kalmayan eylemlilik durumu bütün kamuoyunun malumudur. Olaylar öncelikle İstanbul'da başlamış, daha sonra Ankara, İzmir ve Türkiye'nin diğer pek çok ilinde

protestoculara yönelik geniş çaplı polis şiddeti devam etmiştir.

İnsan haklarına duyarlı örgütler, bu süreçte protestocuların barışçıl toplanma ve ifade özgürlüğü haklarını korumaya odaklanmış, çalışmalarını sadece bu doğrultuda yürütmeye özen göstermiştir.

İnsan haklarının evrensel standartları açısından şiddet içermeyen her türlü barışçıl gösterinin insanlar tarafından gerçekleştirilebilmesi temel bir insan hakkıdır. Devletin rolü, bu hakkın kullanımının yasal ve fiili koşullarını yaratmakla sınırlıdır. Barışçıl gösterilerin şiddet kullanımı için fırsata dönüştürülmesi kabul edilemezdir.

Yine ayrım gözetilmeksizin bütün insanların sağlık hizmetine erişim hakkı vardır.

Kamu otoritelerinin şiddet içeren eylemlerle ilgili olarak sahip oldukları yetki ve görevler ile bu yetki ve görevlerin ne şekilde kullanılacağı da yine Türkiye'nin kendi yasaları ve uluslararası sözleşmeler ile saptanmıştır.

Gerçekleşmekte olan toplumsal olaylarda insan haklarının bu temel standartlarına uygun hareket edilmediği, yapılan barışçıl gösterilerin şiddet kullanılmak suretiyle bastırılarak ifade özgürlüğü kullanımının yaygın olarak engellendiği anlaşılmaktadır.

Ayrıca sağlık hakkına erişim konusunda yetersiz kalındığı ve belirtilen eylemlerde şimdiye kadar aşırı güç kullanımına bağlı olarak en az bir protestocu, gösteriler esnasında bir protestocu daha ve polis memurunun hayatını kaybettiği, binlerle ifade edilen yaralıların olduğu,

eylemcilerin uzuv kaybına uğradığı tespit edilmiştir. Olaylar sonucunda yaralanan veya hukuki desteğe ihtiyacı olanlar sivil toplum örgütlerine başvurularda bulunmuş ve hala bulunmaktadır.

İnsan hakları örgütleri açısından bu tür eylemlerde yaşanan hak ihlallerinin raporlanarak kınanması kaçınılmazdır. Bu raporlama ya da kınama, bu eylemlerin nedenlerinin, insan hakları örgütlerince meşru ya da gayrimeşru görüldüğü anlamını taşımamaktadır. Bu anlamda insan hakları örgütleri protestoları değil, yaşam, sağlık, ifade özgürlüğü ve barışçıl toplanma hakkı gibi temel hakları savunmaktadır. İnsan hakları örgütleri açısından tek kriter, yukarıda da kısaca açıklandığı üzere, insan haklarının evrensel standartlarının gereğinin yerine gelip gelmediğidir. Bu bakımdan mağdurun kimliğinin önemi yoktur.

BM Savunucuların Korunması Bildirgesi'nde kayıt altına alınan haklar kapsamında aşağıda imzası bulunan insan haklarına duyarlı örgütler gerek yukarıda ayrı ayrı belirtilen hakların kullanımının kesintiye uğraması, gerekse de insan hakları örgütlerine dönük gerçek dışı olan ve hedef gösteren yayımların yapılmasından kaygı duymaktadır.

Bu bağlamda biz, aşağıda imzası bulunan kurumlar olarak,

1.Evrensel insan hakları standartları çerçevesindeki barışçıl toplanma hakkının korunmasını,

2.Gerek görsel gerekse de sosyal medya araçlarıyla ifade edilen barışçıl ve şiddet içermeyen herhangi düşüncenin cezai kovuşturmaya konu edilmemesini,

3.Göstericilere yönelik polis şiddetinin acilen durdurulmasını, orantısız ve aşırı güç kullanımının derhal sonlandırılmasını,

4.Sadece barışçıl gösteri ve toplanma haklarını kullanmaları sebebiyle gözaltına alınanların derhal serbest bırakılmasını,

5.Yaşanan şiddet olaylarına yönelik bağımsız ve etkili bir soruşturmanın yapılması ve sorumlularla ilgili yargı sürecinin en kısa zamanda başlatılmasını,

talep ettiğimizi kamuoyuna duyururuz.

İHD Genel Merkezi ve tüm şubeleri

Mazlum-Der ve tüm şubeleri

Uluslararası Af Örgütü / Amnesty International

Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV)

Türk Tabipleri Birliği (TTB)

Helsinki Yurttaşlar Derneği

Mültecilerle Dayanışma Derneği (Mülteci-Der)

İnsan Hakları Araştırmaları Derneği (İHAD)

İnsan Hakları Gündemi Derneği (İHGD)

5.5.2. KONDA Raporu

KONDA tarafından 5 Haziran 2014'te yayınlanan 85 sayfalık raporda kullanılan veriler 6-8 Haziran 2013 tarihlerinde Gezi Parkı'nda 4411 kişi ile gerçekleştirilen Gezi

Parkı araştırmasına ve Temmuz ayı KONDA Barometresi için 6-7 Temmuz 2013 tarihlerinde 2629 kişi ile 28 ilde Türkiye'nin 18 yaş üstü yetişkin nüfusunu temsil edecek şekilde yapılan araştırmaya dayandırılmaktadır (KONDA Gezi Raporu, 5 Haziran 2014, s. 3).

KONDA raporu temel olarak üç bölümden oluşmaktadır. İlk kısımda, Gezi Parkı eylemcilerinin profilini çıkartan raporun ikinci kısımda, "Gezi Parkı Olayları Algı ve Değerlendirmesi" yapılmaktadır ve üçüncü kısımda ise sosyal medya kullanımı ve "Y" kuşağı tartışmalarına dair analiz ve yorumlar yer almaktadır.

Raporda "Gezi Parkındakiler"in kimler olduğunu ve ne istediklerini belirlemenin en iyi yolunun sadece Gezi Parkı içinde bulunan insanlarla görüşmek olduğu ifade edilmektedir. Gezi Parkı üzerine ortaya atılan tartışmaların içini bilimsel olarak dolduracak şekilde ve taraflı ifadeleri ortadan kaldırmak için araştırma sadece Gezi Parkı sınırları içindeki insanlarla birebir anketlerle gerçekleştirilmiştir (KONDA Raporu, s. 4).

Rapora göre Gezi Parkı'ndakilerin cinsiyet dağılımı, Türkiye'deki nüfusun cinsiyet dağılımına çok benzer şekilde yüzde 50,8 kadın ve yüzde 49,2 erkek olmuştur (KONDA Raporu, s. 5).

Rapora göre parktakilerin yaş ortalaması 28'dir. Gezi Parkı'na katılanların esas çoğunluğunu, tam olarak yüzde 51'ini 21-30 yaş aralığında olan kişilerin oluşturduğu tespit edilmiştir. Kısacası parka gelen her iki kişiden birinin 21-30 yaş aralığında olduğu belirlenmiştir (KONDA Raporu, s. 7).

Parktakilerin yüzde 30'unu 21-30 yaş arasında olup herhangi bir işte çalışan kişiler oluşturmaktadır. Yüzde 37'si ise öğrencidir (KONDA Raporu, s. 11).Eylemcilerin yüzde 55'i üniversite ve üzeri tahsile sahiptir (KONDA Raporu, s. 10). Türkiye'nin sadece onda birinin üniversite mezunu olduğu düşünülürse bu oranın oldukça yüksek olduğu daha açık görülmektedir.

Rapor, parktakilerin yüzde 78,9'unun herhangi bir siyasi partiye üye olmadığını ortaya koymaktadır. Eylemcilerin yüzde 93,6'sı kendisini sade vatandaş olarak tanımlamıştır (KONDA Raporu, s. 14).SETA raporuna göre (SETA Raporu, s. 35) ise

Gezi Parkındakiler CHP ağırlıklı idi: "Kendini herhangi bir siyasal partiye yakın hissetmeyen ama geçmişte sandığa gittiğinde (kerhen) CHP'ye oy vermiş olan veya gelecekte bu partiye (istemeyerek de olsa) oy verecek olan eylemciler Gezi Parkı eylemci popülasyonu arasında önemli yer tutmaktadır. Raporda (SETA Raporu, s. 35) "Bu nitelikteki eylemcilere "a-tipik CHP'li" diyebiliriz" denmektedir.

Rapora göre Gezi Park'ındaki her on kişiden dokuzu insan hakları ihlaliyle karşı karşıya olduğunu düşünmektedir (KONDA Raporu, s. 16). Parka gelenlerin yüzde 49,1'i polis şiddetini görünce parka gitmeye karar vermiştir (KONDA Raporu, s. 18).

Mayıs ayının sonunda Gezi Parkı'nda ağaçların sökülmesi ve buna itiraz edenlere polisin biber gazı sıkması ile başlayan ve bir ay içinde diğer şehirlerde eylemlerle devam eden olayların, ülkede yaş, eğitim, gelir, dindarlık gibi farkların yarattığı hayat tarzları eksenine oturtulabildiğini ve neredeyse halkı ikiye böldüğünü söylemek mümkündür. KONDA raporunun ikinci kısmında yer alan ve 6-7 Temmuz 2013 tarihlerinde gerçekleştirilen algı değerlendirmesine göre Gezi olayları, bu farkları, bu zıt görüşleri oran olarak çok daha arttırmış görünmektedir (KONDA Raporu, s. 20).

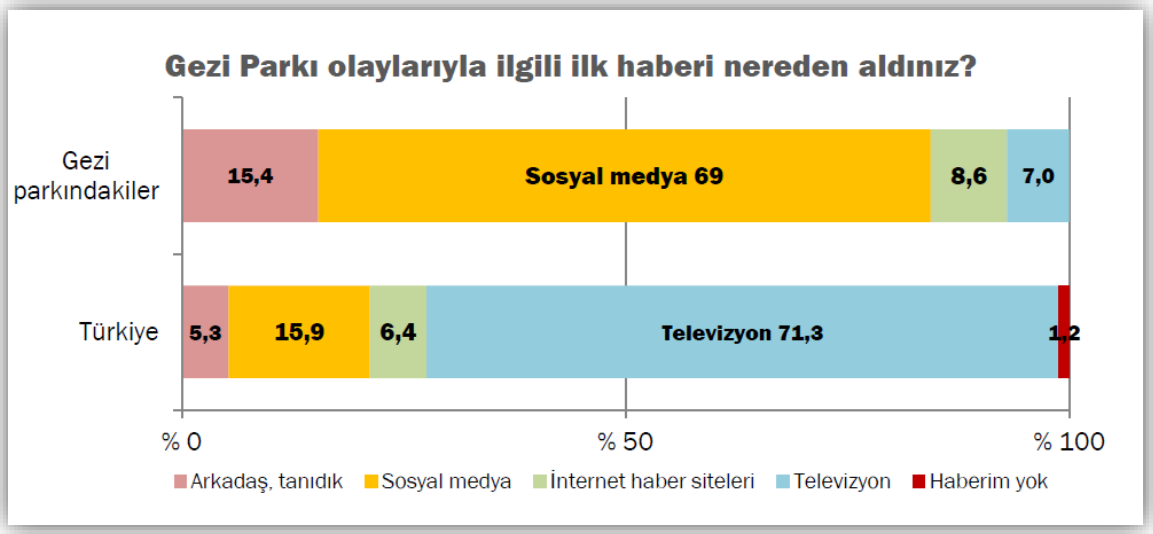
KONDA raporu Gezi Parkı eylemlerinde başrol oynayan ve tarafları oluşturan üç temel aktörden söz etmektedir. Rapora göre bir tarafta eylemciler, diğer tarafta ise polisler ve Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, olayların seyrini belirleyen aktörler olmuşlardır (KONDA Raporu, s. 21). SETA Raporu ise bu konuda "Gezi Parkı eylemleri bir yönüyle eylemcilerle Başbakan arasında geçen psikolojik bir savaştı" diyerek polisin fiziksel şiddetini aradan çıkartıyor ve aktörleri ikiye indirgiyor (SETA Raporu, s. 32).

Eylemcilerle ilgili en çok eylemlerin bir noktada bitirilmesi gereği ve eylemcilerin hatası olmadığı görüşleri belirtilmiş; polislerin tutumu konusunda da aşırı şiddet kullandığı ve kendilerine verilen emirleri uyguladığı görüşleri öne çıkmıştır. Toplumun dörtte biri Başbakan'ın hatası olmadığını söylerken, beşte biri Başbakan'ı başından beri hatalı bulmuştur (KONDA Raporu, s. 21).

KONDA Raporuna göre olayların ilk olarak duyulduğu kaynak yüzde 71,3 ile esasen televizyon olarak gerçekleşmiştir. Olayları sosyal medyadan duyanlar ise sadece yüzde 15,9 (KONDA Raporu, s. 22). Hâlbuki KONDA'nın 6-7 Haziran tarihlerinde Gezi

Parkı'nın içinde 4411 kişiyle görüşerek yaptığı ilk ankette parktakilerin çoğunluğu olaylardan arkadaş veya sosyal medya aracılığıyla haberdar olmuştu. Televizyondan duyan ise sadece yüzde 7 idi. (KONDA Raporu, s. 22).

Bu durumda ortaya şöyle bir tablo çıkmaktadır; Gezi Parkındakiler haberleri sosyal medyadan alırken, Türkiye geneli televizyon kanallarından öğrenmektedir. Algı farklılığını açıklaması bakımından anlamlı görülen bu detay, KONDA raporundan alınan aşağıdaki **Şekil 22**'de açıkça görülüyor.

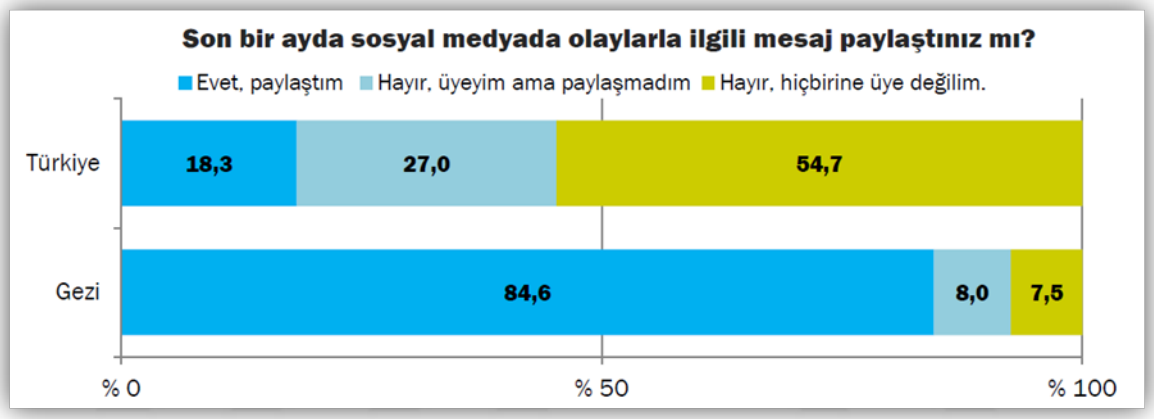

Şekil 22: Olaylarla ilgili ilk haberi nereden aldınız?

Kaynak: KONDA Raporu, s. 23.

Gezi olaylarında algı farklarını ortaya koyan bir diğer unsur da toplumun farklı kesimlerinin inandığı iddialara göre şekillenmektedir. Camide içki içildiği en az ikna olunan, eylemlerde dış mihrakların parmağının olduğu ise en çok inanılan iddialar olarak göze çarpmaktadır. Yine de Başbakanın sıkça atıf yaptığı "dış mihraklar" sözünün ne demek olduğunu halkın üçte birinin bilmediği tespit edilmiştir (KONDA Raporu, s.72).

Gezi Parkı olaylarının ilk ortaya çıkışını takip eden bir aydaki olaylarda sosyal medya kullanımı en çok tartışılan konulardan biri olmuştur. Hem eylemcilerin Twitter, Facebook gibi sosyal medya araçlarıyla iletişim kurmaları, hem televizyon, gazete gibi

geleneksel medya araçlarının olaylara yeterince yer vermediği tartışmaları, sosyal medyayı önemli hale getirmiştir. Gezi Parkında sosyal medya kullanımını da araştıran KONDA'nın bulgularına göre, yine parktakiler ile Türkiye geneli arasında çok belirgin farklar göze çarpmaktadır. Gezi Parkı'nda bulunanların yüzde 84,6'sı (6-8 Haziran 2013'teki anket) olaylarla ilgili sosyal medyada mesaj paylaştığını söylerken, Türkiye genelinde halkın sadece yüzde 18,3'ü (6-7 Temmuz 2013'teki anket) sosyal medyada bir mesaj paylaşmıştır (KONDA Raporu, s. 26). Bu durum aşağıdaki **Şekil 23**'te daha detaylı şekilde görülüyor:

Şekil 23: Son bir ayda sosyal medyada olaylarla ilgili mesaj paylaştınız mı?

Kaynak: KONDA Raporu, s. 26.

5.5.3. Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı (SETA) Raporu

KONDA'nın raporu daha çok anket sonucunda elde edilmiş verilerden hareket ederek Gezi olaylarının fotoğrafını çekmeye çalışırken, Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları (SETA) Vakfı'nın hazırladığı "Kurgu ile Gerçeklik Arasında Gezi Eylemleri" (2013) adlı 178 sayfalık raporda olayların siyasi ve toplumsal analizine ağırlık verilmiştir. Bu durum rapordaki "Elbette eylemlerin siyasal boyutu daha ön plandaydı ve elinizdeki araştırma olayların bu yönü ile de yakından ilgilenmektedir" (SETA Raporu, 2013, s. 32) ifadesiyle raporu hazırlayanlar tarafından da kabul edilmiş görünmektedir. Hatem Ete ve Coşkun Taştan imzalı rapor, Gezi Parkı eylemlerini gelişim seyrine göre üç safhaya ayırmıştır. Buna göre 27-30 Mayıs 2013 arasını Başlangıç, 31 Mayıs-15

Haziran 2013 arasını Siyasallaşma, 15 Haziran 2013 ve sonrasını ise Zayıflama evresi olarak adlandırmıştır.

Öncelikle, "12-16 Haziran tarihleri arasında İstanbul, Ankara, İzmir ve Eskişehir'de eylemcilerle yüz yüze derinlemesine mülakatlarla" (SETA Raporu, s. 14) gerçekleştirilen raporun "3.1 Sahadan İlk Gözlemler" kısmı (SETA Raporu, s. 31), "Gezi Parkı'na 12 Haziran gecesi saat 2 civarında ulaştığımızda" cümlesiyle başlıyor ki, SETA araştırmacılarının 27 Mayıs-12 Haziran arasında eylemlerin en önemli ilk iki haftasını gözlem kapsamı dışında bıraktığı tespit edilmiştir.

SETA Raporunun genel anlamda Gezi olaylarına nesnel bir bakış açısıyla yaklaşıyormuş gibi davransa da AKP hükümeti çizgisine sadık kalarak analiz etme çabasına girdiği değerlendirilmektedir. Raporun, eylemcileri "sivil, demokrat, barışçıl Y Kuşağı" olarak görenler ile eylemcileri "sol, otoriter, şiddet yanlısı, darbeci" olarak görenler şeklinde kutuplaştırmaya katkı sağlayacak analizlere giriştiği tespit edilmiştir. O kadar ki, eylemcilerin toplumda şirin gösterilmesinden duydukları rahatsızlık raporu hazırlayanlar tarafından şu şekilde ifade ediliyor (SETA Raporu, 2013, s.89):

> *"12 Eylül 1980 askeri darbesini takip eden yıllarda yetişen nesilleri ifade etmek için kullanılan '1980 sonrası gençliği' ifadesi, Gezi Parkı olaylarının ilk günlerinden itibaren yerini Batılı bir kavram olan 'Y Kuşağı' üzerinden yapılan tartışmalara bıraktı. Bir köşe yazarının ifadesiyle "kreatif keratalar," Türkiye'de solun asık yüzlü devrimciliğini kökünden değiştirmiş; esprili, mizahla barışık bir toplumsal muhalefet hareketi ortaya çıkarmıştı. Bu dönemde farklı Y Kuşağı güzellemeleri dolaşıma sokularak toplumun daha önce karşılaşmadığı bir grup insanla karşı karşıya olduğu algısı kuvvetlendirildi. Yukarıda da kısaca değindiğimiz siyasetsizlik ve geleneksizlik iddiaları da gösterilerin "yeni" ve "geçmişte benzeri görülmemiş" olduğu algısının önemli bir parçasını teşkil ediyordu."*

SETA raporu (2013, s.86)'nda Gezi Parkı eylemlerine bir sivil demokrasi hamlesi olarak sahip çıkan yorumcular, "sokak muhalefetine katılan göstericilere dair bazı olumlu varsayımlar ürettikleri" için eleştirilmiştir. Raporda (SETA Raporu, s. 86) şöyle denmektedir: "Bu muhayyel ortalama gösterici profili, sorgulanmaksızın dolaşıma sokuldu ve toplumun geneli nezdinde göstericilerin popülaritesini ve albenisini artıracak bir "anjelizm" kampanyasını beraberinde getirdi. Bu temel pozisyon, okuyanları 'Gezi Parkı gençliği' şeklinde kavramsallaştırılan bir grup insanın başka bir evrenden gelmiş olabileceği sonucuna ulaştıracak bazı yorumlara kaynaklık etti."

SETA raporu (2013, s.89)'na göre eylemlerin üçüncü gününden sonra, eylemcilerin homojen, barışçıl, apolitik olduklarını varsayan okumanın sürdürülmesini zorlaştıran önemli gelişmeler yaşanmıştır. Güvenlik güçlerinin Taksim Meydanı ve Gezi Parkı bölgesinden ayrılmalarının ardından yaşanan bazı olaylar, eylemler sürdükçe değişen eylemci profili, zaman içerisinde eyleme yüklenen anlamların şekil değiştirmesi, Gezi eylemcilerinin barışçıl, sivil, demokrat ve çevreci olduklarına yönelik anlatıyı zaafa uğratarak eylemcilerin şiddete eğilimli, siyasal angajmanları olan, çoğunluğu itibariyle radikal sol gruplara mensup olduğuna yönelik alternatif okumalara meşruiyet sağlamıştır (SETA Raporu, s. 89).

SETA raporunun sahadan aktardığı gözlemler arasına AKP hükümetinin algısı ve polis teşkilatı kabulleri serpiştirilmiş ve bu tutum raporun diline, kelime ve fotoğraf seçimine kadar yansımıştır. Raporun başlangıcındaki ilk fotoğrafta (SETA Raporu, s. 4) Gezi Parkında oturan gençler, ikinci fotoğrafta (SETA Raporu, s. 6) ise Taksim Anıtı'na flamalarla tırmanmış yüzü maskeli insanlar görünmektedir. Hemen üçüncü fotoğraf (SETA Raporu, s. 10) olarak da Gezi eylemleri ile özdeşleşen polisin biber gazı sıktığı ya da TOMA'yla eylemcileri dağıttığı bir fotoğraf yerine, dumanlar içinde gaz maskesi takmış, sırt çantalı ve elinde karşı tarafa bir şey fırlatan bir eylemci seçilmiştir. Raporun en sonundaki bir görselde (SETA Raporu, s. 168) yine gaz maskeli, baretli ve eldivenli bir eylemci alevli bir Molotof kokteyli fırlatırken verilmiştir. Her iki fotoğrafta da eylemcilerin gaz maskesi takmış ve sırt çantalı ya da baretli olması "hazırlıklı" oldukları algısını uyandırmaktadır. Barışçıl, çevreci gençlerle değil, çatışmaya gelmiş ve çatışma

kurallarını bilen "hazırlıklı" bir ekiple karşı karşıyayız diyen bir alt metin okuması var bu görsel seçiminde.[63]

Benzer şekilde "Gezi Parkı'nın neredeyse her metrekaresi çadırlarla kaplıydı. Eylemciler bir yandan o an olup bitenleri karnavalesk bir atmosferde yaşarken…" (SETA Raporu, s. 31) cümlesinde alt metin okuması olarak eylemcilerin parkın her metrekaresini istila ettiği, çadırlarını kurmuş, karnaval havasında eğlendikleri verilmektedir. Ya da "Taksim Meydanı iki gün önce (10 Haziran2013'te) polis tarafından boşaltılmış, Atatürk Kültür Merkezi'ndeki afişler indirilerek yerine devasa Türk bayrağı asılmıştı" (SETA Raporu, s. 32) ifadesinde alt metin okuması olarak kahraman polisin marjinal grupların afişlerini AKM'den indirip yerine Türk bayrağını astığı nazara verilerek milliyetçi duygular okşanmaktadır.

Raporda "Başbakan ile eylemciler arasında kesintisiz ve isabetli bir iletişim olduğu" iddia edilmektedir ve "Başbakanın [çeşitli yerlerdeki kürsü] konuşmalarında dile getirdiği eleştirilerin doğrudan eylemcilere isabet ettiğini, yani onları psikolojik olarak etkilediğini sahadayken görebilmek zor değildi" cümlesini de bu "isabetli" (SETA Raporu, s. 32) iletişime örnek gösteriyor.

5.5.4. Türkiye İnsan Hakları Kurumu (TİHK) Raporu

Türkiye İnsan Hakları Kurumu (TİHK)'nin hazırladığı Ekim 2014 tarihli "Gezi Parkı Olayları Raporu" Türkiye'deki sivil toplum kuruluşlarının görüşlerini yansıtması bakımından oldukça faydalı bir rapor olarak değerlendirilmektedir.

TİHK, bu raporu hazırlarken birçok kamu kurum ve kuruluşunun yanı sıra ilgili belediyelerin ve önde gelen STK'ların görüşlerini almıştır. Bu doğrultuda rapor hazırlanırken, "İçişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu, Ankara 6. Ağır Ceza Mahkemesi, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı, İstanbul Tabip Odası Genel Sekreterliği, Türk Mühendis ve Mimar Odaları

[63] 178 sayfalık SETA Raporunda hiç biber gazı sıkan polis görseli yer almadığı tespit edilmiştir.

Birliği Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanlığı ve Türk Tabipleri Birliği Genel Sekreterliği ile yazışmalar yapılmıştır."

TİHK İnsan Hakları Kurulu üyeleri, "Temmuz 2013/Ekim 2013 tarihleri arasında, İnsan Hakları Derneği İstanbul Şubesi, Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi İstanbul Grubu, İstanbul Barosu, MAZLUMDER İstanbul Şubesi, İstanbul Tabip Odası, Türkiye İnsan Hakları Vakfı İstanbul Temsilciliği, Helsinki Yurttaşlar Derneği, Türkiye Seyahat Acentaları Birliği, Toplum ve Hukuk Araştırmaları Vakfı'nı ziyaret ederek" bu kuruluşların Gezi Parkı olaylarına ilişkin görüş ve bilgilerine başvurmuştur. Ayrıca, sivil toplum kuruluşlarının, üniversitelerin, kamu kurumlarının, uluslararası kuruluşların Gezi Olaylarına ilişkin rapor ve açıklamaları incelenmiştir. (TİHK Raporu, 2014, s. 8)

Rapor, Gezi Parkı olaylarını "Taksim Meydanı düzenlemesinin bir sonucu olarak 27 Mayıs 2013 tarihinde iş makinelerinin Gezi Parkına girmesiyle başlamış, Haziran-Temmuz aylarında yoğunlaşarak ülkenin tamamına yayılmıştır" ifadesiyle nesnel biçimde tanımlamıştır. İçişleri Bakanlığının verilerine atıf yapan rapora göre "28 Mayıs – 6 Eylül 2013 tarihleri arasında 80 ilde Gezi Parkı Olayları çerçevesinde 5532 eylem gerçekleştirilmiş, bu eylemlere 3.611.208 kişi katılmıştır." (TİHK Raporu, s. 7).

Raporun hazırlanma amacı ise "Eylem/etkinlikler sırasında kolluk görevlilerinin ve kamu gücünü kullanan diğer yetkililerin müdahaleleri nedeniyle gündeme gelen insan hakkı ihlali iddialarını ele almak" şeklinde ifade edilmiştir (TİHK Raporu, s. 7).

Bu çerçevede rapor insan hakkı ihlallerine odaklanmış ve ikinci bölümde i) İfade Özgürlüğü, ii) Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hakkı, iii) Yaşam Hakkı ve son olarak da iv) İşkence ve Kötü Muamele Yasağı başlıkları altında ihlaller, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kararları ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) maddeleri ve Türkiye Anayasası ile kanun ve ilgili mevzuatlara atıflar yapılarak ele alınmıştır.

En temel insan hakkı olan yaşama hakkı ihlalleri çerçevesinde Gezi Parkı olayları esnasında toplam 9 kişinin polis şiddeti veya olaylarla bağlantılı olarak hayatını kaybettiği raporda yer almaktadır. Yaşama hakkı ihlalleri raporda şu şekilde sıralanmıştır (TİHK Raporu, s. 78-80):

i) 1 Haziran tarihinde, [Ankara] Güven Parkta yapılan gösteriler sırasında Mehmet Ethem Sarısülük (27) polis memurunun silahından çıkan kurşunla yaralanmış ve 14 Haziran tarihinde yaşamını yitirmiştir.

ii) 2 Haziran tarihinde, İstanbul'un Ümraniye ilçesinde hususi bir aracın karıştığı trafik kazası neticesinde Mehmet Ayvalıtaş (21) yaşamını yitirmiştir.

iii) 3 Haziran tarihinde Hatay'ın merkez ilçesi Antakya'da gerçekleşen Gezi Parkı Olayları kapsamındaki gösteride Abdullah Cömert (22) başına aldığı darbe sonrasında yaşamını yitirmiştir.

iv) 6 Haziran tarihinde komiser Mustafa SARI (27), Adana'da göstericilere müdahale ederken, yapımı devam eden bir köprüden düşerek yaşamını yitirmiştir.

v) 2 Haziran tarihinde Eskişehir'de, bir grup tarafından darp edilen Ali İsmail Korkmaz (19) 10 Temmuz 2013 tarihinde yaşamını yitirmiştir.

vi) 16 Haziran tarihinde, İstanbul Okmeydanı'nda, evinin yakınlarında, görgü tanıklarının beyanına göre polisin attığı biber gazı kapsülünün başına çarpması sonucunda yaralanan Berkin Elvan, tedavi gördüğü hastanede 11 Mart 2014'te yaşamını yitirmiştir.

vii) Ayrıca, İstanbul'un Avcılar ilçesinde Zeynep Eryaşar'ın, Ankara, Kızılay'da İrfan Tuna'nın ve yine İstanbul'da Selim Önder'in yoğun biber gazı kullanımından kaynaklanan kalp krizi neticesinde yaşamını yitirdiği iddiaları mevcuttur.

Ayrıca Türk tabipler Birliği (TTB)'nin 26.08.2013 tarihli yazısına göre, Kamu Hastanelerine, Özel Hastane ve Tıp Merkezlerine, çatışmaların yaşandığı alanlarda kurulan revirlere yaralı olarak 8.163 kişi başvurmuştur.

TİHK tarafından Gezi Parkı olayları sürecinde yaralanan kişilere ilişkin bilgiler Sağlık Bakanlığı'na sorulmuş, ancak kuruma herhangi bir cevap verilmediği belirtilmiştir (TİHK Raporu, s. 78, dipnot). TTB raporuna göre yaralanmaların içeriğini oluşturan unsurlar şöyle (TİHK Raporu, s. 80):

i) Biber gazına bağlı yanık, solunum sıkıntıları, astım krizi, epilepsi atakları,

ii) TOMA'lardan sıkılan gaz içerikli sulara bağlı yanıklar, tazyike bağlı yumuşak doku travmaları,

iii) Yakın mesafeden atılan biber gazı kapsülleri, plastik mermiler, darba bağlı kafa travmaları, kas iskelet sistemi yaralanmaları (yumuşak doku zedelenmeleri, kesiler, yanıklar, basit kırıklardan sekel bırakacak ciddiyete sahip açık/kapalı kırıklar),

iv) Gaz kapsülü ve plastik mermilerden kaynaklı görme kayıplarına varan göz problemleri ve karın içi organ yaralanmaları oluşturmaktadır.

5.6. Uluslararası Basına Yansımaları

5.6.1. Yabancı Gazetecilerle Mülakat

Bu çalışmanın önceki bölümlerinde detaylı bir şekilde ele alındığı gibi, Gezi Parkı protestoları süresince sivil toplumun ve bireylerin sosyal medyayı kullanmakta gösterdiği beceri ve eriştiği kitle ile Türkiye'nin kamu diplomasisi uygulayıcılarının sosyal medyadaki etkinliği kıyaslandığında temel olarak bu çalışmanın tartıştığı konu açıklığa kavuşturulmuş olmaktadır.

Ne var ki, bu çalışmada bir adım daha ileri giderek kamu diplomasisinin birincil hedef kitlesi konumundaki yabancı gazetecilerin Türkiye'nin dijital diplomasisini nasıl değerlendirdiklerine de yer vermekte fayda görülmüştür.

Bu amaçla Gezi Parkı protestoları esnasında Türkiye'de görev yapan yabancı gazeteciler mercek altına alınmıştır. Yabancı gazete ve TV'ler için Türkiye'de çalışmak üzere Basın Yayın Enformasyon Genel Müdürlüğü'nce (BYEGM) akredite olan basın yayın meslek mensubu sayısı 11 Nisan 2014 tarihi itibariyle 246 olarak tespit edilmiştir (BYEGM web sitesi, t.y.).

Bu sayıya büro şefi, editör, muhabir, foto muhabiri, kameraman ve yapımcı olmak üzere Türkiye'de çalışan bütün yabancı gazetecilik mesleği mensupları dâhildir.

Tablo 7: Türkiye'de Akredite Uluslararası Basın Yayın Mensupları

Görevi	Sayı
Büro Şefi	12
Temsilci	31
Editör	8
Muhabir	167
Foto Muhabiri	11
Kameraman	9
Yapımcı	8
Toplam	246

Kaynak: BYEGM web sitesinde verilen listeden derlenerek hazırlanmıştır, İnternet erişimi: 11.04.2014

Yukarıda **Tablo 7**'de, BYEGM akreditasyon listesinde yer alan uluslararası gazetecilerin 11 tanesinin foto muhabiri, 9 tanesinin kameraman ve 8 tanesinin ise yapımcı olduğu görülmektedir. Liste detaylı incelendiğinde temsilcilerin ise genellikle Türk gazeteciler arasından seçilmiş ve çoğunlukla temsili görevleri olan kişiler olduğu anlaşılmaktadır. Buradan yola çıkarak muhabir, editör ve büro şefleri dâhil edildiğinde bu liste içinde ulaşılabilecek uluslararası gazeteci sayısının aslında 187 ile sınırlı olduğu ortaya çıkmaktadır.

Bu çalışmada esas alınan 2014 tarihindeki BYEGM tarafından akredite edilmiş yabancı basın mensuplarının tam listesi **EK 14**'te sunulmuştur. Bu listede yer alan basın yayın mensuplarına tekil e-posta, telefon veya yüz yüze görüşmeler aracılığıyla ulaşılmak istenmiştir. Uluslararası basın yayın meslek mensuplarına ulaşmakta yaşanan zorluklar çalışmanın bu bölümünde bazı kısıtlamalara neden olmuştur. Şöyle ki; BYEGM tarafından Türkiye'de çalışmak üzere akredite edilen 187 gazeteciye tekil e-posta gönderilmiş ve 58'inin görev değişikliği ya da farklı sebeplerle Türkiye'den ayrıldığı için e-posta adreslerinin iptal edildiği anlaşılmıştır.

Geriye kalan 126 yabancı basın mensubunun 108'i e-postayı teslim almış görünse de cevap yazmamıştır. Israrlı takiplere rağmen cevap yazmayan gazeteciler de elendikten sonra geriye kalan 21 yabancı basın mensubu ile sürdürülen iletişim sonucunda 10'undan, olaylar esnasında Türkiye'de olmadıkları ya da konuyla ilgili

çalışmadıkları için olumlu geri dönüş alınamamıştır. Gezi Parkı olaylarını Türkiye'de takip eden akredite 11 uluslararası basın yayın mensubuna ulaşılmıştır. Konunun hassasiyeti ve Türkiye'de çalışmaları Türk makamlarının iznine tabi olması nedeniyle yabancı gazeteciler isimlerinin açıklanmasına rıza göstermemiştir.

İsimlerinin açıklanmaması koşuluyla bu çalışmaya katılmayı kabul eden uluslararası gazeteci sayısı az görünmekle birlikte, doğrudan konuyla ilgili kişiler olması nedeniyle kayda değer bir kitleyi temsil etmektedir.

Öte yandan, bu listede yer alan uluslararası basın yayın mensuplarının Gezi Parkı protestoları süresince neler yazdıkları da ayrıca incelenmiş ve bu gazetecilerin Türkiye'deki olayları dünya kamuoyuna nasıl aktardığı analiz edilmiştir. Türk kamu diplomasisi uygulayıcılarının mesajlarının bu gazeteciler aracılığıyla dünya kamuoyuna ulaşıp ulaşmadığı mercek altına alınmıştır.

Kaldı ki, gazetecilerle yapılan mülakatlar bu çalışmaya hiç dâhil edilmeseydi dahi, bu çalışmanın temel sorunsalı açısından herhangi bir eksiklik teşkil etmeyecekti. Zira yukarıda da belirtildiği gibi, bu çalışmanın tartıştığı temel konu, Türkiye'deki kamu diplomasisi uygulayıcılarının dijital diplomasiye uyum sağlayıp sağlayamadığının tespit edilmesi üzerine odaklanmaktadır ve sosyal medyada yapılan analizler, Türkiye'deki kamu diplomasisi uygulayıcılarının dijital diplomasi alanına ne ölçüde uyum gösterip gösteremedikleri hakkına yeterli veri sağlamaktadır.

Gezi Parkı olaylarını Türkiye'de takip eden akredite 11 uluslararası basın yayın mensubuna ulaşılmış ve bu kişilere aşağıdaki sorular yöneltilmiştir:

1. Twitter'ı bir haber kaynağı olarak görüyor musunuz?
   a) Evet
   b) Hayır

2. Gezi olaylarında haber kaynaklarınız arasında Twitter var mıydı?
   a) Evet
   b) Hayır

3. Gezi olaylarında en çok hangi hashtag'leri dikkate aldınız? (Birden fazla şık işaretleyebilirsiniz)
   a) #direngezi
   b) #occupygezi
   c) #gezi
   d) #GeziParki
   e) Hiçbiri
   f) Diğer…….....

4. Aşağıda verilen Türk devlet kurumları ve devlet yetkililerine ait resmi Twitter hesaplarından hangilerini takip ediyorsunuz?
   a) @BasbakanlikKDK
   b) @TROfficeofPD
   c) @TC_Disisleri
   d) @MFATurkey
   e) @Ahmet_Davutoglu
   f) @A_Davutoglu_eng
   g) @RT_Erdogan
   h) @cbabdullahgul
   i) Hiçbiri
   j) Diğer…….....

5. Gezi olaylarında Twitter üzerinden aldığınız haberler, toplam haber kaynaklarınızın yüzde kaçını oluşturdu?
   %0 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ %100

6. Gezi olaylarında geleneksel Türk haber kanalları (Gazeteler ve TV'ler) üzerinden aldığınız haberler, toplam haber kaynaklarınızın yüzde kaçını oluşturdu?
   %0 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ %100

7. Gezi olaylarında sosyal tepkileri hangi haber kaynaklarından öğrendiniz? (Birden fazla şık işaretleyebilirsiniz)
   a) Radyo ve TV'ler
   b) Gazeteler
   c) Sosyal Medya
   d) Gözlem ve röportajlar
   e) Diğer……

8. Gezi olaylarında Türk devlet yetkililerinin söylemlerini hangi kanallardan öğrendiniz? (Birden fazla şık işaretleyebilirsiniz)
   a) Radyo ve TV'ler
   b) Gazeteler
   c) Devlete ait Kurumsal Sosyal Medya Kanalları
   d) Basın Toplantıları
   e) Diğer……

9. Gezi olaylarında kurumsal (Türk devlet kurumları ve devlet yetkililerine ait) Twitter hesaplarından yeterli bilgi aldınız mı?

   Yetersiz ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Yeterli

10. Gezi olaylarında geleneksel Türk haber kanallarını (Gazeteler ve TV'ler) güvenilir buldunuz mu?

    Güvenilir Değil ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Güvenilir

11. Gezi olaylarında gerçek kişilere ait Twitter mesajlarını güvenilir buldunuz mu?

    Güvenilir Değil ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Güvenilir

12. Gezi olaylarında kurumsal (Türk devlet kurumları ve devlet yetkililerine ait) Twitter mesajlarını inandırıcı buldunuz mu?

    Güvenilir Değil ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Güvenilir

13. Gezi olaylarında Türk devlet kurumları ve devlet yetkilileri argümanlarını size sosyal medya üzerinden ulaştırabildi mi?

Kesinlikle Evet ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kesinlikle Hayır

14. Gezi olaylarında Türk devlet kurumları ve devlet yetkililerinin Twitter mesajları, Gezi Parkı protestoları esnasında Türkiye'nin politikalarına yönelik ikna etme ya da saygı uyandırma işlevi gördü mü?

Kesinlikle Evet ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kesinlikle Hayır

Yabancı gazetecilere yöneltilen soruların İngilizce orijinali **EK 15**'te verilmiştir.

Gezi Parkı olaylarını Türkiye'de takip eden 11 yabancı basın mensubu ile gerçekleştirilen derinlemesine mülakatlar sonucunda aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır.

11 yabancı gazetecinin 9'u Twitter'ı bir haber kaynağı olarak görmekte ve Gezi Parkı olayları esnasında da Twitter'ı haber kaynağı olarak kullandığını ifade etmektedir. Sadece 2'si Twitter'ı haber kaynağı olarak görmediğini ve Gezi Parkı olayları esnasında da kullanmadığını belirtmiştir.

Twitter'ı haber kaynağı olarak gören yabancı gazetecilerden 8'i, sırasıyla en çok #direngezi, #occupygezi, #gezi, #GeziParki ve #resistgezi Twitter etiketlerini takip ettiklerini söylemiştir. Twitter'ı haber kaynağı olarak gören bir gazeteci, herhangi bir Twitter etiketini takip etmediğini ancak kamu kuruluşlarına ait Twitter hesaplarından bazılarını takip ettiğini belirtmiştir.

Görüşülen 11 gazeteciden 3'ü herhangi bir Twitter etiketini takip etmediğini ifade etmiştir. Geriye kalan 8 yabancı gazetecinin en çok takip ettiği Twitter etiketleri aşağıdaki **Tablo 8**'de detaylı şekilde verilmiştir.

Tablo 8: Yabancı Gazetecilerin En Çok Takip Ettiği Twitter Etiketleri

Takip Edilen Twitter Etiketi	Takip Eden Gazeteci Sayısı
#direngezi	6 kişi
#occupygezi	5 kişi
#gezi	4 kişi
#GeziParki	4 kişi
#resistgezi	1 kişi

Kaynak: Mülakatlar sonucu elde edilen bilgilerden derlenmiştir.

Gazetecilerin takip ettiği Twitter etiketleri, "En Popüler Twitter Etiketleri" sıralamasına da paralel şekilde gerçekleşmiş görünmektedir. Burada yer alan ilk dört etiketin, en popüler etiketler listesine de girmiş etiketlerden oluştuğu görülmektedir. Sadece #resistgezi etiketi, en popüler 20 etiket listesinde yer almayan ancak yabancı gazetecilerden birinin takip ettiğini söylediği farklı bir etiket olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yabancı gazetecilerin takip ettiği kamu kurum ve kuruluşlarına ait Twitter hesapları incelendiğinde yine Twitter'ı kaynak olarak gören gazetecilerin kamuya ait hesapları da büyük oranda takip ettiği görünüyor. Twitter'ı haber kaynağı olarak gören 9 yabancı gazeteciden biri bu çalışmaya konu edilen 8 kamu kuruluşu veya devlet yetkilisinin tamamını takip ettiğini belirtmiştir.

Biri ise bu hesaplardan Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü'nün hesapları hariç diğer hepsini ve bunlara ek olarak @istvaliligi, @valimutlu ve @istanbulemniyet hesaplarını da mercek altına aldığını belirtmiştir. Twitter'ı haber kaynağı olarak gören 9 yabancı gazetecinin en çok takip ettiği kamu kurumları ya da devlet yetkililerine ait hesaplar aşağıdaki **Tablo 9**'da daha detaylı şekilde verilmiştir.

Tablo 9: Yabancı Gazetecilerin En Çok Takip Ettiği Resmi Twitter Hesapları

Takip Edilen Resmi Twitter Hesapları	Takip Eden Gazeteci Sayısı
@RT_Erdogan	6
@MFATurkey	6
@BasbakanlikKDK	4
@cbabdullahgul	4
@TC_Disisleri	4
@A_Davutoglu_eng	2
@Ahmet_Davutoglu	2
@TROfficeofPD	1
@istanbulemniyet	1
@istvaliligi	1
@valimutlu	1
@fuatavni	1

Kaynak: Mülakatlar sonucu elde edilen bilgilerden derlenmiştir.

Yukarıdaki tabloda da görüldüğü üzere, Gezi Parkı olayları esnasında takipçi sayısını en fazla artıran ve bu süre zarfında en çok paylaşım gerçekleştiren hesap @RT_Erdogan ile yabancı gazetecilerin doğal olarak en fazla takip etmesi beklenen Dışişleri Bakanlığı'nın İngilizce hesabı @MFATurkey, en çok takip edilen hesaplar olarak öne çıkmaktadır. Twitter'ı haber kaynağı olarak görmediğini söyleyen 2 gazeteci, herhangi bir resmi hesabı takip etmediğini belirtmiştir.

Yabancı gazetecilere yöneltilen "Gezi Parkı olayları esnasında Twitter, bütün haber kaynaklarınızın yüzde kaçını oluşturdu?" şeklindeki soruya ise çarpıcı cevaplar alınmıştır.

Görüşülen yabancı gazetecilerin biri Twitter mesajlarının haber kaynaklarının yüzde 75'ini oluşturduğunu söylemiştir. Dördü haber kaynaklarının yarısını Twitter'ın oluşturduğunu, diğer dördü ise yüzde 25'ini oluşturduğunu ifade etmiştir.

Üçü ise Twitter'ın haber kaynakları arasında belirgin bir yer tutmadığını beyan etmiştir. Bu durum aşağıdaki **Tablo 10**'da daha detaylı şekilde görülebilir.

Tablo 10: Haber Kaynaklarının Yüzde Kaçını Twitter Oluşturdu?

Gazeteci Sayısı	Haber Kaynakları İçinde Twitter'ın Payı (%)
3	0 %
3	25 %
4	50 %
1	75 %
0	100 %

Kaynak: Mülakatlar sonucu elde edilen bilgilerden derlenmiştir.

Yabancı gazetecilerin 5'i, toplam haber kaynakları içinde Twitter'ın payının yarısı veya yarısından fazla olduğunu belirtmiştir.

Yabancı gazetecilerin daha ağırlıklı olarak geleneksel medyadan beslendiği tespit edilmiştir. Görüşülen yabancı gazetecilerin tamamının TV kanalları ya da gazeteler gibi geleneksel medyayı takip ettiği görülmüştür. Biri tüm haberlerini geleneksel medyadan aldığını belirtmiştir. Yabancı gazetecilerin 3'ü haber kaynaklarının yüzde 75'ini geleneksel medyanın oluşturduğunu ve 5'i ise yarısını geleneksel medyanın oluşturduğunu belirtmiştir. 2'si ise yüzde 25'ini oluşturduğunu ifade etmiştir. Bu durum aşağıdaki **Tablo 11**'de daha detaylı şekilde görünmektedir.

Tablo 11: Haber Kaynaklarının Yüzde Kaçını Geleneksel Medya Oluşturdu?

Gazeteci Sayısı	Haber Kaynakları İçinde Geleneksel Medyanın Payı (%)
0	0 %
2	25 %
5	50 %
3	75 %
1	100 %

Kaynak: Mülakatlar sonucu elde edilen bilgilerden derlenmiştir.

Bu tablodan da anlaşıldığı üzere, yabancı gazetecilerin 9'u, toplam haber kaynakları içinde TV ve gazetelerin payını, yarısı veya yarısından fazla olarak nitelendirmiştir. Buna karşılık, "Gezi Parkı olayları sırasında toplumsal reaksiyonları öğrenmek için en çok hangi haber kaynaklarından faydalandınız? sorusuna verilen cevaplar aşağıdaki **Tablo 12**'de görülmektedir.

Tablo 12: Yabancı Gazetecilerin Sosyal Tepkileri Öğrendiği Haber Kaynakları

Toplumsal Tepkileri Öğrendikleri Haber Kaynakları	Kişi Sayısı
Kişisel Gözlemlerim ve Röportajlarım	8
Sosyal Medya	6
Gazeteler	5
Radyo ve TV Kanalları	4
Taksim Meydanında Bizzat Bulunan Arkadaş ve Meslektaşlarım	1

Kaynak: Mülakatlar sonucu elde edilen bilgilerden derlenmiştir.

Bunlardan 2 gazetecinin sadece sosyal medyayı, 3 gazetecinin de sadece kendi kişisel gözlemleri ya da doğrudan alanda olan arkadaşlarından aldığı bilgileri kullandığı tespit edilmiştir. 6 gazeteci ise toplumsal tepkileri anlamak için geleneksel medyadan da faydalanmış durumdadır.

Yabancı gazeteciler, "Gezi Parkı olayları süresince Türk yetkililerinin açıklamalarını öğrenmek için en çok hangi haber kaynaklarından faydalandınız? sorusuna aşağıdaki **Tablo 13**'teki cevapları vermiştir.

Tablo 13: Yabancı Gazetecilerin Resmi Açıklamaları Öğrendiği Haber Kaynakları

Resmi Türk Yetkililerinin Açıklamalarını Öğrendikleri Haber Kaynakları	Kişi Sayısı
Radyo ve TV Kanalları	6
Gazeteler	5
Resmi Sosyal Medya Hesapları	5
Basın Toplantıları	3
Alandan Haber Geçen Meslektaş ya da Arkadaşlar	1
Sosyal Medya	1

Kaynak: Mülakatlar sonucu elde edilen bilgilerden derlenmiştir.

Yabancı gazetecilerin Türk makamlarının açıklamalarını öğrenmek için başvurduğu kaynaklara detaylı bakıldığında bu sefer radyo ve TV'ler ile gazeteler gibi geleneksel medya kanalları ön plana çıkmaktadır. Yine de kamu kurum ve kuruluşları ve devlet yetkililerine ait resmi sosyal medya hesapları da önemli ölçüde takip edilmiş görünmektedir.

Yabancı gazetecilerin, doğal olarak haber alabilecekleri bütün kaynakları gözden geçirdikleri anlaşılmaktadır.

Aşağıda **Tablo 14**'te görüldüğü üzere yabancı gazetecilerin, "Gezi Parkı olayları esnasında Türk kamu kurumları veya devlet yetkililerinin Twitter hesapları üzerinden yeterli bilgi aldınız mı?" sorusuna verdikleri cevaplar, kamu diplomasisi pratiklerinin başarısını veya başarısızlığını gösterir niteliktedir. Bu soruya bir gazeteci "idare edecek kadar" şeklinde cevap verirken 5 gazeteci "kesinlikle yetersiz", 5 gazeteci de "yetersiz" demiştir. Bu sonuçlar, kamu kurum ve kuruluşlarının ve devlet yetkililerinin resmi Twitter hesaplarından alınan bilgilerin yeterli olduğunu düşünen kimsenin çıkmadığını göstermektedir.

Tablo 14: Yetkililerin Twitter Hesapları Üzerinden Yeterli Bilgi Aldınız mı?

Gezi Parkı Olayları Hakkında Türk Yetkililerin Twitter Hesaplarından Yeterli Bilgi Aldınız mı?	Kişi Sayısı
Kesinlikle hayır	5
Hayır	5
İdare edecek kadar	1

Kaynak: Mülakatlar sonucu elde edilen bilgilerden derlenmiştir.

Bu durumda kamu diplomasisi pratikleri açısından kaçırılmış önemli bir fırsat olduğu açıkça görülmektedir. Çünkü yabancı gazeteciler, Türkiye'nin Gezi Parkı konusundaki politikalarını yabancı ülke kamuoylarına aktarabilecek en önemli aracılar olarak öne çıkarken, kamu diplomasisi uygulayıcılarının birincil hedef kitlesi olma özelliği taşımaktadır. Ancak bu sonuçlardan anlaşıldığı kadarıyla Türkiye'de kamu diplomasisi uygulayıcıları bu fırsatı değerlendirmeyi başaramamış görünmektedir.

Türk gazete ve TV kanalları, yabancı gazeteciler açısından güvenli birer haber kaynağı rolü üstlendi mi? Yabancı gazetecilerin bu soruya verdiği cevaplar da Türk gazeteciliğinin kredibilitesi bakımından pek de iç açıcı sayılmamaktadır. Gazetecilerin 5'i Gezi Parkı olayları esnasında Türk medyasını "Güvenilmez" bulurken, 6'sı "Kesinlikle güvenilmez" bulmuştur.

Aşağıdaki **Tablo 15**'te daha detaylı verilen bu sonuçlara göre Türk medyasının, Gezi Parkı olayları esnasında yaptığı haberciliğin, yabancı gazetecilerin tamamı tarafından belirgin bir şekilde güvenilmez bulunduğu tespit edilmiştir.

Tablo 15: Türk Medyasındaki Haberlerin Güvenilirliği

Türk Medyasındaki Haberlere Güveniyor musunuz?	Kişi Sayısı
Kesinlikle hayır	6
Hayır	5

Kaynak: Mülakatlar sonucu elde edilen bilgilerden derlenmiştir.

Hiçbir konuda bütün gazetecilerin hemfikir olduğu tek bir konu yokken, Türk medyasının güvenilmez olduğu konusunda hepsinin hemfikir olmaları yeterince düşündürücüdür. Benzer şekilde, manipülasyona oldukça açık bir mecra olan sosyal medyanın da güvenilirliği sorulduğunda yabancı gazetecilerden **Tablo 16**'da verildiği üzere daha olumlu bir sonuç alınmıştır.

Tablo 16: Sosyal Medyadaki Mesajların Güvenilirliği

Twitter Mesajlarına Güveniyor musunuz?	Kişi Sayısı
Kesinlikle hayır	2
Hayır	2
Nötr	5
Evet	2

Kaynak: Mülakatlar sonucu elde edilen bilgilerden derlenmiştir.

Türk medyasına hiç güvenmeyen yabancı gazetecilerin, sosyal medyadan aldıkları bilgiye en azından bir nebze güvendikleri tespit edilmiştir. Yabancı gazetecilerin 2'si sosyal medyayı güvenilirlik açısından "Kesinlikle Güvenilmez", 2'si de "Güvenilmez" bulmuştur. 5'i nötr ve 2'si de "Güvenilir" bulmuştur. Yukarıdaki tablodan da görüldüğü üzere, yabancı gazetecilerin sosyal medyaya güvenme oranı, Türk medyasına güvendiklerinin belirgin bir şekilde üzerinde gerçekleşmiştir.

Son üç soru, kamu diplomasisinin başarısını ya da başarısızlığını ölçmesi bakımından kritik sorular olarak değerlendirilmektedir. Bu sorulara verilen cevaplar, temel olarak Türk kamu diplomasisi uygulayıcıların başarısını tespit etme bakımından en önemli sorulardır. Bilindiği üzere, kamu diplomasisinin başarısını ölçmek için üç temel unsur gerekmektedir.

Birinci unsur hedef kitleye erişmek, ikinci önemli unsur güvenilirlik ve üçüncü en önemli unsur ise ikna edicilik ve saygı uyandırmaktır. Başarılı bir kamu diplomasisi uygulaması için her üç unsurun da aynı anda sağlanmış olması gerekir (U.S. Advisory Commission on Public Diplomacy, 2010, s.10).

Bir kamu diplomasisi uygulaması hedef kitleye erişmiş ama güvenilir bulunmamışsa başarısız sayılmaktadır. Güvenilir bulunmuş ama ikna edememiş ise de başarısız sayılmaktadır. Bu çalışmada cevapları aranan bu sorulara göre Türk kamu diplomasisi uygulayıcılarının karnesi değerlendirilmektedir.

Türk kamu kurum ve kuruluşları ile devlet yetkilileri, resmi Twitter hesapları üzerinden mesajlarını yabancı gazetecilere ulaştırabildi mi? şeklindeki soruya yabancı gazetecilerin verdikleri cevaplar oldukça çarpıcı bulunmaktadır.

Görüşülen gazetecilerden 6'sı "Kesinlikle Ulaştıramadı" derken, 2'si "Ulaştıramadı" demiştir. 1 gazeteci Nötr, 1 gazeteci "Ulaştırdı", 1 gazeteci ise "Kesinlikle Ulaştırdı" şeklinde cevap vermiştir.

Tablo 17: Yetkililerin Resmi Hesaplarından Paylaşılan Mesajların Erişimi

Türk Makamlarının Twitter Mesajları Sizlere Ulaştı mı?	Kişi Sayısı
Kesinlikle hayır	6
Hayır	2
Nötr	1
Evet	1
Kesinlikle evet	1

Kaynak: Mülakatlar sonucu elde edilen bilgilerden derlenmiştir.

Yukarıdaki **Tablo 17**'de de görüldüğü üzere, Türk makamlarının resmi hesaplarından paylaşılan mesajların gazetecilere büyük oranda (yüzde 72,7) ulaşmadığı tespit edilmiştir. Buradaki temel sorun, daha önce yapılan incelemeler ışığında mesajların çoğunlukla Türkçe dilinde paylaşılmış olmasından kaynaklanmaktadır. Görüşülen yabancı gazetecilerden bazıları da bu tezi destekler mahiyette açıklamalar yapmıştır. Yabancı gazeteciler, Türk hükümetine ait web sayfalarının ya da paylaşılan mesajların çoğunlukla Türkçe dilinde olduğunu, en iyi ihtimalle çok zayıf bir İngilizce ile yazıldığını hatırlatmaktadır.

Yabancı gazetecilere göre bu dil sorunu, Türkiye'nin politikalarını ya da kamu diplomasisi faaliyetlerini anlamak isteyen herhangi bir kişi için temel bir engel teşkil etmektedir. İranlı, Afgan, Nijeryalı diplomatların, ya da gelişmekte olan ekonomilerden herhangi birinin diplomatlarının oldukça iyi ve akıcı bir şekilde İngilizce konuştuğunu belirten gazeteciler, "Bunca yıldır Türk diplomatlar neden İngilizce konuşmayı başaramadı?" diye sormaktadır.

Yabancı gazeteciler Türk kamu kurum ve kuruluşları ile devlet yetkililerinin resmi Twitter hesaplarındaki bilgileri güvenilir buldu mu? Görüşülen gazetecilerden 3'ü

Türk makamlarının resmi hesaplarından paylaşılan mesajları "Kesinlikle Güvenilmez" ve 5'i "Güvenilmez" buldu. 2 kişi Nötr bulurken, "Güvenilir" bulanların sayısı 1 olarak gerçekleşti.

Tablo 18: Yetkililerin Resmi Hesaplarından Paylaşılan Mesajların Güvenilirliği

Türk Makamlarının Twitter Mesajlarına Güveniyor musunuz?	Kişi Sayısı
Kesinlikle hayır	3
Hayır	5
Nötr	2
Evet	1

Kaynak: Mülakatlar sonucu elde edilen bilgilerden derlenmiştir.

Yukarıdaki **Tablo 18**'de de görüldüğü üzere, Türk makamlarının resmi Twitter hesaplarından Gezi Parkı olayları süresince paylaşılan mesajlar, yabancı gazeteciler tarafından çok büyük oranda (yüzde 72,7) güvenilmez bulunmuştur. Bu tablodan çıkan sonuç üzerine, kamu diplomasisi uygulayıcılarının başarısının ölçülebileceği ikinci en önemli unsurun da yerine getirilmediği tespit edilmiştir.

Bu kategorideki üçüncü ve son soru, Türk kamu kurum ve kuruluşları ile devlet yetkililerinin resmi Twitter hesaplarındaki mesajlar, Türkiye'nin politikaları hakkında yabancı gazetecilerde bir saygı uyandırdı mı? Bu soruya yabancı gazetecilerin 7'si "Kesinlikle Uyandırmadı" derken, 3'ü "Uyandırmadı" demiştir. 1 gazeteci ise bu konuda Nötr kaldığını belirtmiştir.

Tablo 19: Yetkililerin Resmi Hesaplarından Paylaşılan Mesajların Saygınlığı

Türk Makamlarının Twitter Mesajları Saygı Uyandırdı mı?	Kişi Sayısı
Kesinlikle hayır	7
Hayır	3
Nötr	1

Kaynak: Mülakatlar sonucu elde edilen bilgilerden derlenmiştir.

Yukarıdaki **Tablo 19**'da görüldüğü üzere, Türk makamlarının resmi Twitter hesaplarından Gezi Parkı olayları süresince paylaşılan mesajlar, yabancı gazetecilerin hiçbiri üzerinde herhangi bir şekilde saygı uyandırmamıştır. Bu tablodan çıkan sonuç üzerine, kamu diplomasisi uygulayıcılarının başarısının ölçülebileceği üçüncü en önemli unsurun da yerine getirilmediği tespit edilmiştir. Buradaki örnek olayda Türk kamu diplomasisi uygulayıcılarının her üç unsuru da aynı anda sağlayamadığı tespit edilmiştir.

5.6.2. Türkiye'de Akredite Yabancı Gazetecilerin Haberleri

Bu çalışma kapsamında Türkiye'de yerleşik uluslararası basın yayın mensuplarına ulaşılmak istenmiş ancak önceki bölümde detayları belirtilen kısıtlar nedeniyle büyük kısmına ulaşılamamıştır. Bu çalışmanın odak noktasını Türk kamu diplomasisi uygulayıcılarının dijital dönüşüme ayak uydurup uyduramadıkları oluşturmaktadır. Bu nedenle uluslararası gazetecilerin görüşleri bu çalışma için bir yan ürün olarak değerlendirilmektedir. Yine de bu konuda bir eksiklik algısı oluşmasını önlemek adına Türkiye'de çalışmak üzere BYEGM tarafından akredite edilen uluslararası gazetecilerin Gezi Parkı olayları süresince imzalarıyla yayınladıkları haberler ayrıca incelenmiştir.

Bu amaçla, 11 Nisan 2014 tarihli BYEGM akreditasyon listesinde yer alan bütün akredite uluslararası basın yayın meslek mensuplarının isimlerinin tek tek Google arama motoru üzerinden *Gezi Park protests*[64] anahtar kelimeleri ile birlikte taratılması marifetiyle geniş kapsamlı bir veri tabanı araştırması yapılmıştır. İlgili arama motorunda 27 Mayıs – 2 Temmuz 2013 tarihleri arasında yayınlanan haberler seçilerek yürütülen arama sonucunda elde edilen yayınlanmış haberlerin detaylı tam listesi **EK 16**'da sunulmuştur.

Bu çalışmanın 5.5 bölümünde sunulan **Tablo 7**'deki veriler ışığında, Türkiye'de çalışmak üzere akredite edilen uluslararası basın yayın meslek mensuplarının toplam sayısının 246 olmasına karşın, aşağıdaki **Tablo 20**'de görüldüğü üzere, bu gazetecilerden 27 Mayıs – 2 Temmuz 2013 tarihleri arasında Gezi Parkı hakkında imzalı haber yayınlayanların toplam sayısının sadece 24 olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 20: Uluslararası Gazetecilerin Yayınladıkları Haberler

BYEGM Tarafından Akredite Edilen Uluslararası Gazetecilerin Yayınladığı İmzalı Haberler	27 Mayıs-2 Temmuz 2013 Tarihleri Arası
Gezi Parkı Olayları Hakkında İmzalı Haber Yayınlayan Uluslararası Akredite Gazeteci Sayısı	24
Uluslararası Akredite Gazetecilerin Yayınladığı İmzalı Haber Sayısı	74
Olumlu	0
Nötr	0
Olumsuz	74

Kaynak: **EK 16**'da tam listesi verilen haberlerin analiz edilmesi sonucu elde edilen bilgilerden derlenmiştir.

Yukarıdaki **Tablo 20**'de, toplam 24 gazetecinin yazdığı haberlerin sayısının 74 adet olduğu anlaşılmaktadır. Bu haberlerin içerik analizlerinin yapılması sonucunda haberin niteliği, içerdiği ton bakımından "Olumlu", "Nötr" ve "Olumsuz" olmak üzere üç temel kategoriye ayrılmıştır. Yine **Tablo 20**'de görüldüğü üzere, Türkiye'de akredite

[64] "Gezi Park Protests" anahtar kelimeleri, Google arama motorunda tırnak işareti olmadan kullanılmıştır. Konuyla ilgili İngilizce dilindeki haberlere ulaşmayı kolaylaştırmak için "protests" kelimesi de anahtar sözcük olarak eklenmiştir.

çalışan uluslararası gazetecilerin yazdıkları haberlerin tamamının "Olumsuz" tonda olduğu tespit edilmiştir. Yayınlanan toplam 74 haberin tamamının olumsuz tonda olması, Türk kamu diplomasisi uygulayıcılarının Türkiye'de yerleşik uluslararası gazetecilere kendi tezlerini anlatmakta zorluk yaşadığını ortaya koymaktadır. Öte yandan "Olumlu" ya da "Nötr" haber sayısının sıfır olduğu gerçeğinden yola çıkarak, Gezi Parkı olayları sürecinde Türkiye'nin imajının belirgin bir şekilde yara aldığı düşünülmektedir.

Öte yandan bu haber analizi sonuçlarının, Türkiye'de akredite uluslararası gazetecilerle yapılan mülakatları da doğrular nitelikte olduğu gözlenmektedir. Önceki bölümlerde sunulan mülakat çalışmasına katılan uluslararası gazeteci sayısının yeterli olduğuna ilişkin soru işaretleri gelebilecek olsa da, Türkiye'de akredite bütün uluslararası gazetecilerin yayınlanan haberlerinin analizlerinin, mülakatlarla hemen hemen aynı sonucu verdiği tespit edilmiştir.

Bu çalışma kapsamında ele alınan Türkiye'de yerleşik akredite uluslararası basın yayın mensuplarının gerek mülakatlar sonucu verdikleri bilgiler, gerekse ülkelerindeki basın yayın organlarındaki çalışmalarına bakıldığında, Türk kamu diplomasisi uygulayıcılarının mesajlarının dünya kamuoyuna yansıtılmasında belirgin bir eksiklik olduğu değerlendirilmektedir.

Bu çalışmada bir adım daha ileri giderek, Türkiye'de yerleşik olmayan ancak yine de Gezi Parkı olaylarını takip eden uluslararası basın yayın mensuplarının haberleri de incelemeye tabi tutulmuştur.

5.6.3. Dünya Basınında Yayınlanan Haberler

Yabancı basında Gezi Parkı protestoları ile ilgili çok sayıda haber yayınlanmıştır. Dünya basınında yayınlanan haberlerin sayısı, tek tek incelemeye alınamayacak kadar büyük ölçüdedir. Ayrıca dünya basınında yayınlanan haberlerin tamamını incelemek, bu çalışmanın esas odak noktası olan kamu diplomasisindeki dijital dönüşüm konusundan uzaklaşmaya yol açacaktır. Bu nedenle bu çalışmada sadece Türkiye'nin kamu diplomasisi uygulayıcılarının savunduğu tezlerin, dünya kamuoyuna

ne ölçüde yansıdığını incelemek adına dünya medyasında yayınlanan haberlerin sınırlı bir şekilde incelenmesinde fayda görülmüştür.

Bu inceleme, İngilizce dilinde yayın yapan dört uluslararası yayın kuruluşu ile sınırlandırılmıştır. Tüm dünyada tanınmış saygın haber kanalları ve gazeteler arasından BBC, CNN, The New York Times ve Al Jazeera olmak üzere dört farklı yayın kuruluşu tercih edilmiştir. Ayrıca zaman sınırlamasına da gidilmiştir ve protestoların başladığı 27 Mayıs 2013 tarihinden başlayarak İdari Mahkemenin yürütmeyi durdurma kararına Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın itirazını reddettiği 2 Temmuz 2013 tarihine kadar geçen süre zarfında yukarıda adları verilen dört yabancı yayın kuruluşunda yer alan Gezi Parkı protestoları ile ilgili haberlerin tamamı incelenmiş ve içerik analizi yapılmıştır.

Dört yayın kuruluşunda yayınlanan haberlerin kronolojik tam listesi ve konu başlıkları ve içerik analizi **EK 17**'de verilmiştir. İngilizce dilinde yayın yapan ve dünya kamuoyunu bilgilendiren dört küresel yayın kuruluşu BBC, CNN, The New York Times ve Al Jazeera'de Gezi Parkı protestoları hakkında toplam 207 haber ve yorum yazısı yayınlanmıştır.

Tablo 21: Uluslararası Basın Yayın Kuruluşlarında Yayınlanan Haberler (27 Mayıs-2 Temmuz 2013 Tarihleri Arası)

Yayın Kuruluşu	Olumlu	Nötr	Olumsuz	Toplam
BBC	2	6	60	68
CNN	0	2	37	39
The New York Times	0	1	41	42
Al Jazeera	6	3	49	58
Toplam	8	12	187	207

Kaynak: İlgili yayın kuruluşlarının web sayfalarında yapılan araştırma sonucu elde edilen bilgilerden derlenmiştir.

Yukarıdaki **Tablo 21**'de verildiği üzere bu dört yayın kuruluşunda yer alan 207 haber ve yorum arasından sadece 8 yazının olumlu tonda olduğu tespit edilmiştir. Olumlu haberlerin ikisinin BBC'de, altısının ise Al Jazeera kanalında yayınlandığı görülmektedir. Buna karşın CNN ve The New York Times'da yayınlanmış herhangi bir olumlu haber ya da yorum olmadığı tespit edilmiştir.

Çalışmaya konu olan dört yayın kuruluşunda yer alan 207 haber ve yorum arasında 12 yazının nötr tonda kaleme alınmış olduğu görülmektedir. Bu yazılar genellikle kronolojik gelişmeleri kaleme alan yazılardan oluşmaktadır.

Bu çalışmada ele alınan dört yayın kuruluşundaki haber ve yorumlar arasından 187 yazının olumsuz tonda olduğu dikkat çekmektedir. Olumsuz haber sayısı, toplam yayınlanan yazıların yüzde 90'ından fazlasını teşkil etmektedir. Bu çalışmada dünya basınında yayınlanan haber ve yorumların büyük çoğunlukla eleştirel yazılar olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgunun, Türkiye'de akredite yabancı basın mensupları ile yapılan görüşmelerde ortaya çıkan sonucu doğruladığı görülmektedir.

Ayrıca bu bulguların, bu çalışmanın odak noktasını oluşturan Türk kamu diplomasisi uygulayıcılarının Gezi Parkı sürecinde yazdıkları Twitter mesajlarına ilişkin analizleri de doğruladığı görülmektedir.

Çalışmanın bu son bölümünde yabancı basına yansıyan Gezi Parkı hakkındaki haberlere ilişkin analizlerin yanı sıra, önceki bölümlerde ele alınan uluslararası gazetecilerle mülakatların değerlendirilmesi ve Türkiye'de çalışmak üzere BYEGM tarafından akredite edilen uluslararası gazetecilerin yayınladıkları imzalı haberlerin analiz edilmesi sonucu ulaşılan bulguların ışığında, Türkiye kamu diplomasisi uygulayıcılarının, Gezi Parkı olayları devam ederken izledikleri politikalarını ve mesajlarını dünya kamuoyuna aktarmada belirgin bir şekilde yetersiz kaldıkları değerlendirilmektedir.

6. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Kamu diplomasisi, yarım yüzyılı aşkın tarihçesine rağmen Türkiye için henüz yeni bir disiplin olma özelliğini korumaktadır. 2000'li yıllarda akademik çalışmalara konu edilmeye başlayan kamu diplomasisi, kurumsal yapı olarak Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü adıyla ancak 2010 yılında tesis edilebilmiştir. Türkiye, bu koordinatörlüğün tesis edilmesiyle 60 yıllık kamu diplomasisi disiplinine nihayet adım attığını düşünürken, aslında 2000'li yılların başından bu yana kamu diplomasisi alanında yaşanan önemli bir dönüşümü gözden kaçırıyordu.

İnternet çağı başlamıştı ve sosyal medya ile hayatımıza giren yepyeni kavramlar bütün hayatı dönüştürdüğü gibi kamu diplomasisi pratiklerini de dönüştürmeye başlamıştı. Birçok ülkede ve özellikle kamu diplomasisi alanında yolu açmış olan ABD'de kamu diplomasisi uygulamalarındaki değişiklikler, bu alanda yaşanan dijital dönüşümün göstergesi olarak ortaya çıkmaktadır.

2000'li yılların başında internet kullanıcılarının oluşturduğu içeriklerin yayınlanmasında bir patlama yaşanmıştır. 2004 yılında ise iyice anlaşılmıştır ki internet belirgin bir şekilde değişmekte ve artık eski web sayfası ve e-posta dünyasından çıkarak sosyal medya ve internet kullanıcılarının geliştirdiği içeriklere göre şekillenen yeni olguyla karşı karşıya kalınmaktadır: Web 2.0.

Web 2.0 adıyla anılan bu olgu, çok katı sınırlar çizmeyecek şekilde Twitter, Facebook, YouTube, Instagram, Wikipedia, Flickr gibi daha çok kullanıcıların oluşturduğu içeriklerin yayınlandığı çevrimiçi platformları da içerecek şekilde genişlemiştir. Ancak bu durum, yaygın olarak kullanılan ve bir çırpıda adı sayılabilen üç-beş sosyal medya kanalından ibaret değildir. Web 2.0 kategorisine giren sosyal medya mecralarına bakılacak olursa bugün itibariyle yeryüzünde ölçülebilen kayıtlı 167 sosyal medya kanalı olduğu tespit edilmiştir.

Öte yandan, 7 milyarlık dünya nüfusunun 3,4 milyarı internet kullanıcısı iken 2,3 milyarı ise aktif sosyal medya kullanıcısı durumundadır. Buna göre yeryüzündeki her üç kişiden birinin sosyal medya kullanıcısı olduğu tespit edilmiştir.

Sosyal medya kullanımının Türkiye'deki yaygınlığı daha da çarpıcıdır: 79 milyonluk Türkiye'de nüfusun 46 milyonu internet kullanıcısı iken 42 milyonu ise aktif sosyal medya kullanıcısı durumundadır. Türkiye'de nüfusun yüzde 53'ü sosyal medya kullanmaktadır ve Türkiye bu skorla dünyada 12. sırada yer almaktadır. Yani Türkiye'de her iki kişiden birinin sosyal medya kullanıcısı olduğu görülmektedir.

İnternet ve sosyal medyanın bu denli yaygınlaşması sadece bilişim dünyasını yakından ilgilendiren bir olgu olarak kalmamıştır. 2006'nın sonuna gelindiğinde bu yeni trend o kadar kabul görmüştür ki, Time dergisi "Yılın Kişisi" olarak "You." (Sen) kapağını yayınlamıştı.

Bireyi merkeze alan bu yaklaşımın elbette kamusal alanda da yansımaları olmuştur: Yeryüzünde bu kadar yaygın kullanıcı sayısına ulaşan İnternet yeni yüzyılda; şeffaflık, demokrasi, katılımcılık, sorgulama ve hesap verilebilirliğin yeni ortamı haline gelmiştir. Uluslararası ilişkilerde koşulların özellikle de dijital devrimden sonra radikal bir şekilde değişmesiyle kamu diplomasisi daha da önem kazanmıştır. Bugün kamu diplomasisinde devlet yerine toplumu merkeze alan yeni bir konsept ortaya çıkmıştır. Bu konsept, artık hükümetlerin diğer hükümetlerin politikalarını ve aksiyonlarını dolaylı olarak etkileme çabasını (devlet-devlet ilişkisi) terk edip, doğrudan hedef ülkede yaşayan toplumu ve insanları etkilemeye (devlet-toplum ilişkisi) çalışmasını öngörmektedir. Bu durum, kamu diplomasisinde yaşanan ilk kavramsal dönüşümü ifade etmektedir.

Kavramın daha net anlaşılması için propaganda ve halkla ilişkilerden farklılaştığı yönler şu şekilde tespit edilmiştir. Propaganda, belirli bir doktrine insanları ikna etmek amacıyla fikirlerin, enformasyon ya da başka materyallerin yayılması işini yaparken gerçeklere dayandığı müddetçe kamu diplomasisi ile aynı kefeye konulabilir.

Eğer bu işi yalan ya da yanlış bilgilere dayanarak yapıyorsa hala propagandadır ancak kamu diplomasisi değil, olsa olsa dezenformasyon olarak tanımlanabilir. Öte yandan "halk" ortak paydasında buluşan kamu diplomasisi ile halkla ilişkiler arasındaki en büyük fark ise hiç kuşkusuz kamu diplomasisinin hedef kitlesinin diğer devletlerin halkları olduğudur.

Bir taraftan kamu diplomasisi uygulamalarına şüpheci bir gözlükle bakmak da mümkün görünmektedir. Kamu diplomasisi pratiklerinin, yapısal emperyalizmin bir yöntemi olduğu tartışması dikkate değer biçimde öne çıkmaktadır. Kimi araştırmacılar kamu diplomasisinin, küresel kapitalizmin işleyişini sağlayacak ve merkez-çevre ülkeler arasındaki asimetrik ilişkileri sürdürecek ideolojik bir aygıt niteliği taşıdığını iddia etmektedir. Yine de kamu diplomasisi uygulamalarına modern gözlüklerle bakıldığında henüz içi tamamen boşaltılmamış ve uluslararası sistemin işleyişinde çatışma yerine işbirliğini önceleyecek bir yaklaşımın öne çıktığı düşünülmektedir.

Kamu diplomasisinin kuramsal altyapısını oluşturan en önemli unsurlardan biri yumuşak güç kavramıdır. Sert gücün insan davranışlarını etkilemenin yollarından biri olduğu ancak tek yolu olmadığı ifade edilmektedir. Yumuşak güç kavramının fikir babası Nye'ın dediği gibi güç, istediğinizi elde etmek için diğerlerinin davranışlarını değiştirebilme yeteneğidir. Bu sonuca ulaşmak isteyen bir aktör, iki farklı sert güç unsuruna başvurabilir: sopa ve havuç. Ancak tam da burada alternatiflerin aslında bitmediği, sert güç unsurlarının dışında farklı bir yolun daha var olduğu ileri sürülmektedir. Bu da cazibe diye tercüme edilebilecek bir yumuşak güç unsurudur. Yumuşak güç, bir ülkenin değerleri, kültürü ve politikalarının cazibesinden kaynaklanmaktadır. Daha sonra yumuşak güç ile birlikte sert gücün de kullanılması gerekliliğinden yola çıkarak yeni bir kavramsallaştırma ortaya çıkmıştır: Akıllı güç.

Bütün bu denklemin içinde gazetecilerin rolü nedir? Küresel güçler için uluslararası gazetecilik, kamu diplomasisinin önemli bir unsurudur. Hükümetler tezlerini yabancı kamuoylarına anlatmak ve onları inandırmak için saygın bir araç kullanmanın

faydalı olduğunu düşünmüşlerdir. Bir hükümet yetkilisinin sözleri propaganda olarak algılanabilecekken, bağımsız bir gazetecinin sözleri kamuoyu nezdinde daha ikna edici olabilmektedir. Bu açıdan uluslararası gazeteciler, kamu diplomasisi uygulayıcıları için paha biçilmez birer araç işlevi görmektedir. Hükümetler, geniş kitlelere doğrudan erişecek altyapıyı kurmak ve bu kitleleri kendi imkânlarıyla etkilemeye çabalamak yerine, hâlihazırda bu kitlelere erişme gücü bulunan saygın gazetecileri etkilemenin daha akıllıca bir iş olduğunu düşünmüşlerdir. Kavramın ilk ortaya çıktığı zamandan Soğuk Savaş dönemine kadar hükümetler bu işlevi bizzat kurdukları ya da finanse ettikleri radyo ve TV kanalları üzerinden gerçekleştirmeye çabalamışlardı ancak bu girişimin kaba bir propagandanın ötesine geçemediğini görmeye başladıklarında kamu diplomasisi pratiklerinde yeni bir perde açılmıştır. Bağımsız gazetecileri ilk elden haberlerle beslemek ya da Irak Savaşı'nda olduğu gibi "embedded journalist" (eklemlenmiş gazeteci) sıfatıyla bombardıman uçağına almak gibi onları etkilemeye yönelik çalışmalar hız kazanmıştır. Hükümetler, kamuoyuna iletmek istediği fikirleri bağımsız gazetecilere vererek amaçlarına ulaşıyorlardı. Kimsenin erişemediği bilgileri yazan ve kimsenin yayınlayamadığı görüntülere ya da fotoğraflara bu sayede sahip olan gazeteciler için de bu faydalı bir alışveriş gibi görünmekteydi. Çift taraflı kazanç sağlayan bu işbirliğinin sonucunda hükümetler, bu gazeteciler üzerinden geniş kitlelere erişmek ve kamuoyunu ikna etmek üzere geliştirdikleri programlara ağırlık vermiştir.

Bugün ise teknolojik gelişmeler, bilgiyi işleme ve aktarma maliyetlerinde önemli bir düşüş gerçekleşmesine imkân tanımıştır. Bunun sonucunda da enformasyon patlaması başlamış ve bu da "bolluk paradoksuna" yol açmıştır. Bu paradoks şunu anlatmaktadır: Enformasyon arttıkça, dikkat azalmaktadır. İnsanlar, onları kuşatan bilginin çokluğu karşısında neye odaklanacaklarını şaşırmaktadır. Enformasyondan ziyade, artık dikkat kıt kaynak haline gelmekte ve o zaman da değerli bilgiyi değersiz yığından ayrıştırmayı bilenler gücü eline geçirmektedir. Bu durumda gazete editörleri ve akıl veren yorumcular kıymete binmekte ve bu diğerlerine nereye odaklanmaları gerektiğini söyleyenler için bir güç kaynağı haline gelmektedir. Kamu diplomasisi de elbette bu güçle yakından ilgilenmektedir.

Ancak bilgi ve iletişim teknolojilerindeki büyük sıçramadan sonra bugün durum biraz daha karmaşık bir hal almıştır. Zaman faktörü, dün olmadığı kadar önem kazanmış ve bu yeni faktör kamu diplomasisi pratiklerini dönüşmeye zorlamıştır. Şöyle ki, geleneksel kamu diplomasisi uzun vadeli sonuçlar elde etme amacına yöneliktir ama bilgi çağı, zaman planlamasında büyük bir değişiklik yapmayı gerekli kılmaktadır. Çünkü bilgi çağının zorladığı bir zamanlama farklılığı vardır ve sadece bu zaman planı dahi, kamu diplomasisi pratiklerinin oldukça köklü bir şekilde gözden geçirilmesini gerekli kılmaktadır. Bu anlamda, zamanı acil, orta vadeli ve uzun vadeli işler şeklinde üç kategoride değerlendirmek faydalı olabilir. Çünkü her bir zaman kategorisi farklı amaçlar ve araçlar gerektirmektedir; Örneğin, medyaya ve kamuoyuna farklı yaklaşımlarla gitmek, hükümetle kurulacak ilişkinin derecesini farklı şekilde belirlemek ve kamu diplomasisi enstrümanlarını farklı şekilde kullanmak gibi. Kısacası anlık bilgi, en erken ertesi gün yayınlanacak bir gazete haberi üzerinden yönetilemez hale gelmiştir.

Bilgi çağının kamu diplomasisi pratiklerinde yol açtığı bu dönüşüm, kamu diplomasisi uygulayıcılarının yeni koşullara adapte olması için artık sosyal medyada varlık göstermesini bir zorunluluk haline getirmiştir.

Bu yeni şartlara en hızlı adapte olan ülke, kamu diplomasisi müessesesini kurgulayan ve en becerikli şekilde işleten ABD olmuştur. Bugün dünyanın herhangi bir yerindeki bir ABD diplomatının bu yeni iletişim teknolojilerini yönetmek için uğraşmadığını söylemek zordur. Birçoğunun Twitter veya Facebook hesapları vardır ya da sık sık YouTube'a bir şeyler yüklemektedirler. Görev yaptıkları ülkelerdeki insanlara ulaşmak için günlük aktiviteleri ve programları hakkında bilgi vermekte, gündemdeki bir konu hakkındaki fikirlerini ifade etmekte hatta o günkü haleti ruhiyelerini dahi paylaşmaktadırlar. ABD Dışişleri Bakanlığı tahminlerine göre, ABD'li diplomatlar bugün dünya genelinde 15 milyondan fazla insanla doğrudan iletişim halindedir. Yeterince çarpıcı bir örnek daha vermek gerekirse, bugün ABD Dışişleri Bakanlığının Facebook sayfasındaki "beğeni" adedi 30 Kasım 2016 itibariyle 1.707.941 olarak görünmektedir.

Dünyadaki dijital dönüşümü takip eden ABD'de sosyal medya üzerinden yürütülen kamu diplomasisi ya da bu çalışma özelinde odaklanılan alana atıf yaparak söylemek gerekirse "Twitter Diplomasisi" büyük önem kazanmış görünmektedir. Dünyada bu kadar yaygınlık kazanan dijital diplomasiye, Türkiye'deki kamu diplomasisi uygulayıcıları ne derece ayak uydurabilmişlerdir?

Twitter etkisinin belirgin bir şekilde tespit edildiği 2013 Gezi Parkı protestoları bu çalışmada örnek olay olarak incelenmiştir. Gezi Parkı olaylarında sosyal medyanın etkisi çok konuşulmuştur. Gezi eylemcilerinin 27 Mayıs – 15 Temmuz 2013 tarihleri arasındaki ilk 50 gününde Twitter'da 150 farklı konu başlığı (hashtag - etiket) altında 39 milyon paylaşımda bulunduğu görülmüştür. Twitter'ın Gezi sürecinde etkin kullanıldığını gösteren bir diğer istatistik ise o dönem atılan 2 buçuk milyon İngilizce Tweet olmuştur.

Burada bahsedilen etkin kullanımın, eylemcilerin sosyal medya kullanımı olduğu anlaşılmaktadır. Türkiye'deki kamu diplomasisi uygulayıcıları o dönemde sosyal medyayı ne kadar etkin kullanmıştır? Bu sorunun cevabı, bu çalışmanın odak noktasını oluşturmaktadır. Kamu diplomasisinin etkinliği, anketler veya kamuoyu yoklamalarında ortaya konan değişmiş fikirlere göre ölçülür, harcanan dolarlara göre değil. Daha açık bir şekilde ifade edilecek olursa, başarılı bir kamu diplomasisi mesajı şu üç temel unsurla tarif edilmektedir; i) hedef kitlesine erişmek, ii) güvenilir olmak iii) saygı ve anlayış uyandırmak.

Bu çerçevede öncelikle Gezi Parkı eylemleri sürecinde Türkiye'nin politikalarını ve tezlerini dünya kamuoyuna aktarmakla yükümlü olan kamu diplomasisi uygulayıcıları tespit edilmiş ve bu kişi ve kurumlara ait resmi Twitter hesapları üzerinden 27 Mayıs-2 Temmuz 2013 tarihleri arasındaki paylaşımların hem sayısal hem de söylem ve içerik analizi yapılmıştır.

Farklı dilde paylaşım yapmak için ayrı hesaplar açan kurum ve kişilerin o hesapları da çalışmaya dâhil edilmiştir. Mevcut hesaplarından farklı dillerde paylaşım yapanlar da içerik analizi esnasında ayrıştırılmıştır.

Türkiye'de kamu diplomasisi uygulayıcıları olarak öne çıkan kamu kurum ve kuruluşları ile devlet yetkililerinin resmi Twitter hesaplarından paylaşılan içeriklerin analizine bakıldığında, çarpıcı sonuçlar ortaya çıkmaktadır. İncelenen 8 hesaptan atılan toplam 981 mesajın 686 tanesinin Türkçe dilinde, 295 tanesinin ise İngilizce dilinde gerçekleştiği tespit edilmiştir ki bu durum, mesajların yüzde 70 gibi büyük çoğunluğunun asıl hedef kitlesi olan yabancılar tarafından algılanması önünde temel bir engel teşkil etmektedir. Öte yandan bu 981 mesajın sadece 679 tanesi Gezi Parkı olayları ile ilgilidir. Hem İngilizce hem de Gezi Parkı ile ilgili olan mesajların toplamı ise sadece 108 olarak gerçekleşmiştir. Yani bu çalışma kapsamında incelenen 981 mesaj arasında kamu diplomasisi pratikleri bakımından anlamlı olabilecek sadece 108 mesaja rastlanmıştır.

Bu 108 mesajın 105'i Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğünün İngilizce resmi hesabından atılırken 3'ü de Dışişleri Bakanlığının İngilizce resmi hesabından atılmıştır. Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğünün İngilizce resmi hesabı üzerinden atılan mesaj adedinin yüksek olmasına karşın etkileşim gücünün düşük olduğu tespit edilmiştir. Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğünün İngilizce resmi hesabı üzerinden atılan her bir mesaj ortalama 5,5 defa (Retweet edilmiş) paylaşılmıştır. Bu hesap üzerinden Gezi Parkıyla ilgili atılan içeriklerin tamamı, bir devlet yetkilisinin demecinin alıntılanması şeklinde sunulmuştur ve herhangi bir orijinal içerik üretimi söz konusu değildir.

Öte yandan Türkiye'yi sadece Dışişleri Bakanlığı'nın resmi Twitter hesabında paylaşılan mesajlardan takip eden birisi, Türkiye'de Gezi Parkı olaylarının çıktığını bilmiyor olacaktır. Dışişleri Bakanlığı'nın İngilizce resmi hesabı @MFATurkey üzerinden 27 Mayıs-2 Temmuz tarihleri arasında paylaşılan 100 mesajdan sadece 3'ü Gezi Parkı olaylarıyla ilgilidir. Bu üç mesajın ikisi, Avrupa Parlamentosu'nun (AP) Gezi Parkı olayları hakkındaki raporuna tepki olarak atılan mesajlardır. Bu mesajların Gezi

Parkı olaylarıyla ilgili proaktif bilgilendirme yapan mesajlar olmadığı tespit edilmiştir. Dışişleri Bakanlığı'na ait İngilizce @MFATurkey hesabının, tüm Türkiye'ye yayılan ve bütün dünya basınının birinci sayfalarında yer verdiği ve AP'nin bile hakkında karar açıkladığı bu kadar önemli bir olayı görmezden geldiği anlaşılmaktadır.

Gezi Parkı olayları hakkında Türkiye'nin politikasını, tezlerini ve tutumunu dünyaya sağlıklı şekilde duyurabilecek en önemli kaynaklar olarak öne çıkan kamu kurum ve kuruluşlarına ait resmi Twitter hesaplarının, kamu diplomasisi pratikleri açısından büyük bir fırsatı değerlendirmekten kaçındığı ve dönüşen dijital diplomasiye ayak uyduramadığını ve bu nedenle faturası büyük olan belirgin bir ihmalkâr tavır sergilediği tespit edilmiştir.

Öte yandan kamu diplomasisi faaliyetleri, temel olarak ülkelerin pozitif yönlerini ve hükümetlerin yürüttüğü iyi politikaların dış kamuoylarına iletişiminin yapılmasını öngörmektedir. Bu nedenle doğal afetler, yaygın protestolar, iç karışıklıklar, politik skandallar ya da savaş durumlarında kamu diplomasisi uygulayıcılarının nasıl bir iletişim stratejisi izleyecekleri, netleştirilmesi gereken bir durum olarak önem kazanmaktadır.

Kamu diplomasisi uygulayıcılarının ön plana çıkaracak olumlu bir unsur bulamadığı bu tip kriz durumlarında olağan akışındaki kamu diplomasisi iletişim stratejisini terk etmek ve kriz iletişimi safhasına geçmek gerekmektedir. Gezi Parkı olayları Türkiye'de kriz iletişimi stratejisinin uygulanmasını gerektiren bir durumdur ancak bu çalışmada incelenen olgular ışığında olaylar sırasında sağlıklı bir kriz iletişiminin uygulanmadığı tespit edilmiştir.

Kriz iletişiminde birincil yöntem olan sessizlik, sağlanmamıştır. Sessiz kalınmadığı durumlarda başvurulması gereken ılımlı mesaj ve temkinli dil kuralına riayet edilmemiştir. Türk kamu diplomasisi uygulayıcılarının birleştirici, kapsayıcı ve sakin bir dil yerine, bilakis gerilimi tırmandıran, halkı kutuplaştıran ve ayrıştıran bir dil kullandığı

tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra; dezenformasyonu önleyecek doğru ve doğrulanmış bilgi kuralı ihlal edilmiştir. Türk kamu diplomasisi uygulayıcılarının, dezenformasyonu önlemek bir tarafa, "Kabataş'taki başörtülü bacı" veya "Camide içki içtiler" gibi gerçeğe aykırı bilgiler üreterek toplumda infiale yol açan dezenformasyona dayalı bir iletişim stratejisini bizzat uyguladıkları tespit edilmiştir.

Ayrıca yine kriz iletişiminde esas kabul edilen şeffaflık, muğlak ifadelerden kaçınma ve güven uyandırma kuralları da göz ardı edilmiştir. Tam olarak tanımlanmayan "faiz lobisi" ya da "karanlık odaklar" veya "üst akıl" ve "dış güçlerin parmağı" gibi muğlak kavramlar, kamuoyunda bilinmezliği ve endişeyi körükleyici bir hava yaratmaya neden olmuştur. Kriz iletişimindeki en önemli unsurlardan biri olarak kabul edilen dil birliği kuralının da çiğnendiği ve devlet yetkililerinin zıt yönde mesajlar verdiği tespit edilmiştir.

Türkiye'nin kamu diplomasisi uygulayıcılarının Twitter mesajlarına ilişkin bu analizlerden elde edilen sonuçlar, Türkiye'deki yabancı gazetecilerle yapılan görüşmelerle ve uluslararası gazetecilerin yaptıkları haberlerin analiz edilmesiyle elde edilen bulgularla karşılaştırılarak çapraz kontrol ile doğrulanma yöntemi uygulanmıştır.

Türkiye'de çalışmak üzere Basın Yayın Enformasyon Genel Müdürlüğü (BYEGM) tarafından akredite edilen yabancı gazetecilere ulaşmakta yaşanan zorluklar çalışmanın bütününe etki etmese de ilgili bölümünde bazı kısıtlamalara neden olmuştur. Şöyle ki; bu çalışmanın ilgili bölümünde gerekçeleri detaylı bir şekilde verildiği üzere, BYEGM tarafından Türkiye'de çalışmak üzere akredite edilen 184 gazeteciden ancak 11 tanesine ulaşılmıştır. Çalışmaya dâhil olan yabancı gazeteci sayısı az görünmekle birlikte, doğrudan konuyla ilgili kişiler olması nedeniyle kayda değer bir kitleyi temsil etmektedir. Öte yandan, gazetecilerle yapılan mülakatlar bu çalışmaya hiç dâhil edilmeseydi dahi, bu çalışmanın temel sorunsalı açısından herhangi bir eksiklik teşkil etmeyecekti. Zira yukarıda da belirtildiği gibi, bu çalışmanın tartıştığı temel konu, Türkiye'deki kamu diplomasisi uygulayıcılarının dijital diplomasiye uyum sağlayıp sağlayamadığının tespit

edilmesi üzerine odaklanmaktadır ve sosyal medyada yapılan analizler, Türkiye'deki kamu diplomasisi uygulayıcılarının dijital diplomasiye ayak uyduramadığını tespit etmek için yeterli veri sağlamaktadır.

Yabancı gazetecilerle yapılan mülakatların yanı sıra, BYEGM tarafından Türkiye'de çalışmak üzere akredite edilmiş uluslararası gazetecilerin hazırladıkları haberlerin tamamı analiz edilmiştir. BYEGM akreditasyon listesindeki uluslararası gazetecilerin yayınladıkları 74 adet imzalı haberin tamamının olumsuz tonda olması, Türk kamu diplomasisi uygulayıcılarının mesajlarını Türkiye'de yerleşik gazeteciler aracılığıyla dünya kamuoyuna aktarmada belirgin bir eksiklik yaşadığını ortaya koymaktadır.

Öte yandan, Gezi Parkı sürecinde dünya basının sadece yerleşik akredite gazeteciler vasıtasıyla değil, aynı zamanda merkezden gönderdikleri farklı gazeteciler ile olayları Türkiye'de takip ettikleri gerçeğinden yola çıkarak BBC, CNN, The New York Times ve Al Jazeera şeklinde dünya basınını temsilen seçilen dört yayın kuruluşunda yapılan araştırma sonucunun da bu çalışmadaki ana argümanı desteklediği görülmektedir. Dünya basınını temsilen incelenen BBC, CNN, The New York Times ve Al Jazeera yayın organlarında yer alan toplam 207 haberin yüzde 90'ının olumsuz tonda yayınlandığı görülmektedir. Bu sonuç da Türk kamu diplomasisi uygulayıcıları tarafından Türkiye'nin tezlerini gazeteciler üzerinden dünya kamuoyuna aktarmada belirgin bir zafiyet yaşandığına işaret etmektedir.

Yabancı gazetecilerle yapılan mülakatların sonuçlarına geçmeden önce, kamu diplomasisinin başarısını ölçmek için gerekli üç temel unsurun "hedef kitleye erişmek", "güvenilirlik" ve "ikna edicilik ve saygı uyandırmak" olduğu ve bu üç unsurun da aynı anda sağlanmış olması gerektiğini hatırlatmakta fayda görülmektedir zira yabancı gazetecilerle gerçekleştirilen mülakatlar, bu üç temel unsur ışığında analiz edilmektedir.

Türk makamlarının resmi hesaplarından paylaşılan mesajların Türkiye'de görev yapan yabancı gazetecilere çok büyük oranda (yüzde 72,7) ulaşmadığı tespit edilmiştir.

Kamu diplomasisi başarısını ölçmek için kullanılan birinci temel unsurun sağlanmadığı görülmektedir. Buradaki temel sorun, mesajların çoğunlukla Türkçe dilinde paylaşılıyor olmasından kaynaklanmaktadır. Görüşülen yabancı gazeteciler, Türk hükümetine ait web sayfalarının ya da paylaşılan mesajların çoğunlukla Türkçe dilinde olduğunu, en iyi ihtimalle çok zayıf bir İngilizce ile yazıldığını hatırlatmaktadır. Yabancı gazetecilere göre bu dil sorunu, Türkiye'nin politikalarını ya da kamu diplomasisi faaliyetlerini anlamak isteyen herhangi bir kişi için temel bir engel teşkil etmektedir. İranlı, Afgan, Nijeryalı - ya da gelişmekte olan ekonomilerden herhangi birinin diplomatlarının - oldukça iyi ve akıcı bir şekilde İngilizce konuştuğunu belirten yabancı gazeteciler, "Bunca yıldır Türk diplomatlar neden İngilizce konuşmayı başaramadı?" diye sormaktadır.

Türk makamlarının resmi Twitter hesaplarından Gezi Parkı olayları süresince paylaşılan mesajlar, yabancı gazeteciler tarafından çok büyük oranda (yüzde 72,7) güvenilmez bulunmuştur. Bu tablodan çıkan sonuç üzerine, kamu diplomasisi uygulayıcılarının başarısını ölçebilecek ikinci en önemli unsurun da yerine getirilmediği tespit edilmiştir.

Türk makamlarının resmi Twitter hesaplarından Gezi Parkı olayları süresince paylaşılan mesajların, yabancı gazetecilerin hiçbiri üzerinde herhangi bir şekilde saygı uyandırmadığı tespit edilmiştir. Bu tablodan çıkan sonuç üzerine, kamu diplomasisi uygulayıcılarının başarısını ölçebilecek üçüncü en önemli unsurun da yerine getirilmediği tespit edilmiştir.

Sonuç olarak bu çalışmada; Türk kamu diplomasisi uygulayıcılarının, Gezi Parkı olayları esnasında dijital diplomasiye ayak uyduramadıklarının yanı sıra *i)* Türkiye'nin tezlerini dünya kamuoyuna duyurmada, *ii)* hedef kitlesini ikna etmede ve *iii)* algılarını değiştirebilecek bir saygınlık uyandırmada başarısız oldukları tespit edilmiştir.

Türkiye'nin dünyadaki imajının belirgin bir şekilde sarsılmasına neden olan Gezi Parkı olayları, Türkiye'deki kamu diplomasisi uygulayıcıları için ciddiyetle ele

alınması gereken bir ders niteliğindedir. Herhangi bir maddi kaynak ya da altyapı üstünlüğü bulunmayan bireyler Gezi Parkı olayları esnasında mesajlarını sosyal medya üzerinden tüm dünyaya duyurmayı başarırken, kamu diplomasisi uygulayıcılarının, ellerinin altındaki muazzam kaynağa rağmen sosyal medyada bir varlık gösterememesi, Türk kamu diplomasisinde dijital dönüşümün kaçırıldığını ortaya çıkarmaktadır.

Bu yönde, bu tür krizleri yönetememenin nedenleri üzerinde düşünmenin yanında, kamu diplomasi pratiğinde giderek daha büyük önem kazanmaya başlayan yeni iletişim ortam ve araçlarının daha etkili kullanılması için, kamu diplomasi pratiğindeki dönüşümü yakından takip etmek ve bu yönde yapılması gerekenleri de artık daha fazla gecikmeden hayata geçirmek önem kazanmaktadır.

KAYNAKÇA

Kitaplar

Althusser, Louis (1994), *İdeoloji ve Devletin İdeolojik Aygıtları*, İstanbul, İletişim Yayınları.

Arquilla, John ve David Ronfeldt. (1999). *The emergence of Noopolitik: Toward an American information strategy.* Santa Monica, CA: Rand.

Arquilla, John ve David Ronfeldt. (2001). *Networks and Netwar: The Future of Terror, Crime, and Militancy.* Fathom Archive. Columbia University.

Berridge, G. R., Keens-Soper, M. ve Otte, T. G. (2001). *Diplomatic theory from Machiavelli to Kissinger,* Palgrave, Hampshire.

Bıçakçı, İlker (2006). *İletişim ve Halkla İlişkiler "Eleştirel Bir Yaklaşım".* MediaCat Kitapları, İstanbul.

Bıçakçı, İlker. (1998). *İletişim ve Halkla İlişkiler,* MediaCat Kitapları, Ankara.

Bıçakçı, İlker. (2016). *Halkla İlişkilerin Kurmaca Dünyası ve Hakikatin Direnişi,* Ütopya Yayınları, Ankara.

Blinken, Anthony J. (2003). *Winning the war of ideas. In The battle for hearts and minds: Using soft power to undermine terrorist networks,* ed. Alexander T. J. Lennon. Cambridge, MA: MIT Press.

Brown, Donald R. (1982). *International radio broadcasting: The limits of the limitless medium.* New York: Praeger.

Brown, John. (2009). *Public Diplomacy Media Update, Smart Power in, Public Diplomacy out?* Place Branding and Public Diplomacy 5.

Buckley, M. ve Singh, R. (2006). *The Bush Doctrine and the War on Terrorism. Global Responses, Global Consequences,* Routledge, New York.

Bush, George W. (2010) *Decision Points,* Virgin, London.

Cahn, Steven. (1997). *Classics of Modern Political Theory: Machiavelli to Mill.* New York: Oxford University Press.

Castells, M., J. Daniels, A. El Gody, M. Lombard, J. Synder-Duch, F. Bermejo, D.K. Wright, M.D. Hinson, M. Moody. (2012). *Yeni Medya Üzerine: Kavramlar, Yaklaşımlar, Uygulamalar.* (1. Basım). Antalya: Akdeniz Üniversitesi İletişim Araştırma ve Uygulama Merkezi (AKİAUM). ISBN: 978-605-4483-06-8.

Castells, Manuel. (2015). *İsyan ve Umut Ağları: İnternet Çağında Toplumsal Hareketler*, Mart 2015. Koç Üniversitesi Yayınları, Sosyoloji Dizisi 1. Baskı.

Cees, McRiel ve Charles Fombrun. (2007). *Essentials of Corporate Communication.* Abingdon: Routledge.

Chua, A. (2003/2004). *World on fire: How exporting free market democracy breeds ethnic hatred and global instability*, Anchor Books, New York.

Clinton, Hillary. (2011). *Internet Rights and Wrongs: Choices and Challenges in a Networked World.* State Department. George Washington University, Washington, D.C. 15 Feb. 2011.

Davutoğlu, Ahmet. (2004). *Stratejik Derinlik.* İstanbul: Küre Yayınları.

Devran, Yusuf. (2012). *Türk Tarihi Perspektifinden Kamu Diplomasisi Olgusuna Bakış ya da Tarih Potansiyelini Yeniden Düşünmek.* A. Özkan (Ed.) Kamu Diplomasisi içinde. İstanbul: Tasam Yayınları.

Eban, A. (1998). *Diplomacy for the next century.* Yale University Press, New Haven.

Erdem, Ayhan ve E.A.Davulcu. (2012). *Halkla İlişkiler Nedir? Ne Değildir?, Halkla İlişkilere Giriş,* (Ed.) Metin Işık. Eğitim Yayınevi, Konya.

Fisher, Glen. (1972). *Public Diplomacy and the Behavioral Sciences*, Bloomington, Indiana University Press.

Frederick, Howard H. (1993). *Global communication and international relations.* Belmont, CA: Wadsworth.

Gandy, Oscar H. (1982). *Beyond Agenda Setting: Information Subsidies and Public Policy.* Norwood, NJ: Ablex.

Gezgin, Suat. (2002). *Geleneksel Basın ve İnternet Gazeteciliği,* Serhan Yedig ve Haşim Akman (Ed.), İnternet Çağında Gazetecilik, Metis Yayınları, İstanbul.

Gilboa, Eytan ve Shawn, Powers. (2007). *The public diplomacy of Al Jazeera. In New media and the new Middle East,* (Ed.) Philip Seib, New York: Palgrave Macmillan.

Gregory Henderson et al (1973) *Public Diplomacy and political change: Four case studies: Okinawa, Peru, Czechoslovakia, Guinea.* New York Praeger.

Grunig, James E. (1992). *Excellence in public relations and communication management.* Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates, Inc.

Grunig, James E. ve Grunig, L. A. (1996). *Implications of symmetry for a theory of ethics and social responsibility in public relations.* The International Communication Association, Chicago.

Grunig, James E. ve Hunt, T. (1984). *Managing public relations.* New York: Holt, Rinehart & Winston.

Habib, Philip F. (1986). *Concluding Remarks in Public Diplomacy: USA versus USSR,* (Ed.) Richard F. Staar. Hoover Institution Press.

Heller, Ken S. ve Liza M. Persson. (2008). *The Distinction between Public Affairs and Public Diplomacy,* Routledge Handbook of Public Diplomacy.

Herman, Edward ve Noam Chomsky. (2006). *Kitle Medyasının Ekonomi Politiği: Rızanın İmalatı.* Çev. Ender Abadoğlu. İstanbul: Aram Yayınları.

Jankowski N W. ve Martine Van Selm. (2001) *Traditional News Media Online: An Examination of Added Values*, Denis McQuail ve Nicholas W. Jankowski (Ed.), Television News Research: Recent European Approaches and Findings, Quintessence Publishing Co. Berlin.

Kadıbeşegil, Salim. (2002) *Kriz Geliyorum Der! Kriz Yönetimi ve İletişim Yönetimi,* MediaCat Yayıncılık, İstanbul, s. 222.

Kalın, İbrahim. (2012). *Türk Dış Politikası ve Kamu Diplomasisi.* A. Özkan (Ed.) Kamu Diplomasisi içinde. İstanbul: Tasam Yayınları.

Kara, Hakan (2002) *İnternet Gazetecilik ve Yeni Olanaklar,* Serhan Yedig ve Haşim Akman (Ed.), İnternet Çağında Gazetecilik, Metis Yayınları, İstanbul.

Korb, Lawrence J. ve Boorstin, Robert O. (2005). *Integrated power.* Washington, DC: Center for American Progress.

Little, Richard ve Smith, Michael. (1994). *Introduction: The Study of World Politics,* Perspectives on World Politics. London, New York: Routledge, Second Edition.

Manheim, J. (1994). *Strategic public diplomacy and American foreign policy: the evolution of influence.* New York: Oxford University Press, s.26.

Melissen, Jan. (2005). *The new public diplomacy: Between theory and practice. In the new public diplomacy,* (Ed.) Jan Melissen. New York: Palgrave Macmillan. s.3-27.

Melissen, Jay. (2008). *Futures for Diplomacy, Communication Patterns.* Cowan and Cull, (ed.), Public Diplomacy in a Changing World. Chapter 3.

Miles, Hugh. (2005). *Al-Jazeera,* New York: Grove.

Minor, M. (1994) *Preventing Workplace Violence: Positive Management Strategies,* Course Technology Crisp, USA.

Mitroff, I. (2000) *Managing Crises Before They Happen: What Every Executive & Manager Needs to Know about Crisis Management,* Amacom, USA.

Newsom, D., Turk, J. V. ve Kruckeberg, D. (2004) *This is PR: The realities of public relations.* Wadsworth, Belmont, CA.

Nye, Joseph S. Jr. (1990). *Bound To Lead: The Changing Nature Of American Power,* New York: Basic Books.

Ociepka, Beata. (2012). *The Impact of New Technologies on International Communication: The Case of Public Diplomacy.* Informacijos Mokslai.

Oktay, Mahmut. (2002). *Politikada Halkla İlişkiler,* Derin Yayınları, İstanbul.

Özçağlayan, Mehmet. (1998) *Yeni İletişim Teknolojileri ve Değişim,* 1.Basım, İstanbul, Alfa Yayınları.

Pavlik, MacIntoch, John ve Shawn (2015). *Converging Media 4th Edition.* New York, NY: Oxford University Press. ISBN 978-0-19-934230-3.

Pells, Richard. (1997). *Not like us.* New York: Basic Books.

Rawnsley, G. D. (1996). *Radio diplomacy and propaganda: The BBC and VOA in international politics, 1956-64.* New York, NY: St. Martin's.

Rosenberg, Emily. (1982). *Spreading the American dream.* New York: Hill & Wang.

Ross, Christopher. (2003). *Public diplomacy comes of age. In The battle for hearts and minds.* Washington, DC: Center for Strategic and International Studies.

Sancar, G. A. (2012). *Kamu Diplomasisi ve Uluslararası Halkla İlişkiler.* İstanbul: Beta.

Seeger, M. Sellnow T. ve Ulmer R. (1998) *Communication, Organization and Crisis*, Sage Publications, CA.

Segaran, Toby ve Hammerbacher, Jeff. (2009). *Beautiful Data: The Stories Behind Elegant Data Solutions.* O'Reilly Media. ISBN 978-0-596-15711-1.

Seib, Philip. (2008). *The Al Jazeera Effect*, Dulles, VA: Potomac.

Shue, Henry ve David Rhodin. (2007). *Preemption. Military Action and Moral Justification*, Oxford University Press, Oxford.

Snow, Nancy. (2002). *Propaganda, Inc. Selling America's Culture to the World*, Seven Stories Press, New York.

Stein, Janice Gross. (2011). (Ed.) *Digital Diplomacy in the Digital Age: Essays in Honour of Ambassador Allan Gotlieb*, Signal.

Tuch, Hans N. (1990). *Communicating With the World: U.S. Public Diplomacy Overseas,* New York, St.Martin's Press.

Tutar H. (2004) *Kriz ve Stres Yönetimi,* Seçkin Yayınları, Ankara.

Wagnleitner, Reinhold. (1994). *Coca colonization and the cold war.* Chapel Hill: University of North Carolina Press.

Yepsen, Erika A. (2012). *Practicing Successful Twitter Public Diplomacy: A Model and Case Study of U.S. Efforts In Venezuela.* Los Angeles: Figueroa Press.

Zaharna, Rhonda. (2010). *Battles to Bridges: U.S. Strategic Communication and Public Diplomacy after 9/11.* New York: Palgrave Macmillan.

Zayani, Mohamed. (2005). *Introduction Al Jazeera and the Vicissitudes of the New Arab Mediascape.* Mohamed Zayani (Ed.) The Al Jazeera Phenomenon, Boulder, CO: Paradigm.

Ziegler, D. W. (2000). *War, peace, and international politics.* Longman, New York.

Periyodik Yayınlar

Aichner, T. ve Jacob, F. (Mart 2015). Measuring the Degree of Corporate Social Media Use. International Journal of Market Research 57 (2): 257–275.)

Akkuş, Alparslan. (2013). Karanlık Bir Film: Zero Dark Thirty, Sinemarmara Marmara Medya Merkezi Sinema Dergisi, Haziran-Temmuz-Ağustos 2013, Sayı 1, s.51-55.

Allen, G.V. (1949). Propaganda: A conscious weapon of diplomacy, The Department of State Bulletin, Vol. XXI, s.941.

Altunışık, Meliha (2009). Worldviews and Turkish Foreign Policy in the Middle East. New Perspectives on Turkey 40, s.171-194.

Aras, Bülent ve Bıçakçı, Salih. (2006). Europe, Turkey and the Middle East: Is Harmonization possible? East European Quarterly 40(3), s.367-381.

Aras, Bülent ve Görener, Aylin. (2010). National Role Conceptions and Foreign Policy Orientation: The Ideational Bases of Justice and Development Party's Foreign Policy Activism in the Middle East. Journal of Balkan and Near Eastern Studies 12(1), s.73-92.

Ataöv, Türkkaya. (1967). 1898 İspanyol-Amerikan Savaşı ve Sonuçları. Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, Yıl: 1967 Cilt: 22 Sayı: 2.

Ayan, Ebubekir. (2011). 90'lı Yıllarda Türkiye'de Medya ve Bankacılık Sektörleri İlişkilerinin Analizi. İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi, (33). s.1-25.

Azpiroz, M.L. (2013). Framing as a tool for mediatic diplomacy analysis: study of George W. Bush's political discourse in the "War on Terror", Communication&Society/Comunicación y Sociedad, Vol. 26, no. 2, s.176-197.

Bağce, H. Emre. (2003). Emperyalizm Kuramları ve Amerikan Kamu Diplomasisi, İ.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, No: 28, s.63-79.

Batora, Jozef. (2006). Public diplomacy between home and abroad: Norway and Canada. The Hague Journal of Diplomacy. 1 s.53-80.

Beers, Charlotte. (2002). The United States, Europe, and the Muslim World: Revitalizing Relations after September 11, Remarks at the Center for Strategic and International Studies, 15/05/2002. http://2001-2009.state.gov/r/us/10377.htm (İnternet Erişimi: 15 Şubat 2014).

Bıçakçı, İlker. (1999). "Halkla İlişkilerin İdeolojik Yanı". İletişim Fakültesi Dergisi, İstanbul Üniversitesi, Sayı 9, s.277-281.

Bıçakçı, İlker. (2014). "Halkla İlişkiler Üzerine Eleştirel Bir Yaklaşım". Marmara İletişim Dergisi, 10 (10), s.125-128. http://dergipark.gov.tr/maruid/issue/443/3447

Blinken, Antony J. (2003a). From Preemption to Engagement, Survival, vol. 45, no: 4, s.33-60.

Boin A. (2004) "Lessons from Crisis Research, FORUM- Managing Crisis in the 21. Century" (ed. Bruce W. Dayton), International Studies Review, 6, 165-194.

Bollinger, Lee C. (2011). News for the World — A Proposal for a Globalized Era: an American World Service. Columbia Journalism Review, July/August 2011, s.29-33.

Bozkurt, Aslıhan. (2013). Sosyal Medyanın Gezi'deki Rolü. Bilişim Dergisi, Yıl 41, Sayı 156, Temmuz 2013, s.50-63.

Brown, John. (2002). The purposes and cross-purposes of American public diplomacy, American Diplomacy, August 2002.

Buettner, R. (2016). Getting a Job via Career-oriented Social Networking Sites: The Weakness of Ties. 49th Annual Hawaii International Conference on System Sciences. Kauai, Hawaii: IEEE. doi:10.13140/RG.2.1.3249.2241)

Castells, Manuel. (2008). The New Public Sphere: Global Civil Society, Communication Networks, and Global Governance. The Annals of the American Academy of Political and Social Science 616: s.78-93.

Chitty, Naren. (2008). Broadening Public Diplomacy, The International Journal Of The Humanities, Volume 6, Number 5.

CNN Türk. (01 Ocak 2009). TRT'nin Kürtçe TV'si Yayına Başladı. http://www.cnnturk.com/2009/turkiye/01/01/trtnin.kurtce.tvsi.yayina.basladi/507183.0/index.html, (İnternet Erişim: 11 Temmuz 2015).

Comenetz, Jacob. (2011). Innovating Public Diplomacy for a New Digital World. The Washington Diplomat, July 27, 2011.

Coombs, T. (1995) "Choosing the Right Words: The Development of Guidelines for the Selection of the 'Appropriate' Crises Response Strategies" Management Communication Quarterly, 8(4), s. 447-476.

Cornish, Paul; Julian Lindley-French ve Claire Yorke. Strategic Communications and National Strategy. A Chatham House Report, September 2011, s.6.

Cosgrave J. (1996) "Decision Making in Emergencies" Disaster Prevention and Management, 5 (4), s. 28-35.

Covello V T, Vincent T, Peters R G. Wojtecki J G, Richard C ve Hyde R C (2001) "Risk Communication, the West Nile Virus Epidemic, and Bioterrorism: Responding to the Communication Challenges Posed by the Intentional or Unintentional Release of a Pathogen in an Urban Setting" Journal of Urban Health: Bulletin of the New York Academy of Medicine, 78 (2), s. 382-391.

Cowan, Geoffrey ve Arsenault, Amelia. (2008). Moving from Monologue to Dialogue to Collaboration: The Three Layers of Public Diplomacy. The Annals of the American Academy of Political and Social Science. Vol. 616, Public Diplomacy in a Changing World, s.10-30.

Crocker, Snow Jr. (2006) Public diplomacy practitioners: a changing cast of characters, Journal of Business Strategy, Vol. 27 Issue 3, s.18-21.

Cull, Nicholas J. (2008). Theorizing Public Diplomacy: Taxonomies and Histories. Annals of the American Academy of Political and Social Science, Vol. 616, March, 2008 (special issue 'Public Diplomacy in a changing world') s.31-54.

Cull, Nicholas J. (2009). Public Diplomacy: Lessons from the Past. CPD Perspectives on Public Diplomacy. Figueroa Press, Los Angeles, s.16.

Cull, Nicholas J. (2010). Public Diplomacy: Seven Lessons for its Future from its Past. Place Branding and Public Diplomacy Vol. 6, s.11-17.

Cull, Nicholas J. (2011). WikiLeaks, Public Diplomacy 2.0 and the State of Digital Public Diplomacy. Place Branding and Public Diplomacy. Vol. 7, No. 1, s.1-8.

Cull, Nicholas J. (2013). The Long Road to Public Diplomacy 2.0: The Internet in US Public Diplomacy. International Studies Review, s.21.

Çakıcı, Fatma Okur ve Gülsüm Çalışır. (2016). "Siyasal Partilerin İnternet Kaynaklı Halkla İlişkiler Ve Siyasal İletişim Faaliyetlerine Yönelik Bir Araştırma." Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic. Volume 11/2 Winter 2016, p. 951-964.

Çöklü E. (2004) "Halkla İlişkiler Mesleği Çerçevesinde Kriz Yönetimi ve Sağlık İletişimi" Özel ve Kamusal Alanda Kriz Yönetimi-Metinler, 21-23 Nisan 2000, İstanbul, Yeditepe Üniversitesi Yayını, İstanbul, s. 285-292.

Dahlgren, Peter (1996) Media Logic in Cyberspace: Repositioning Journalism and Its Publics, The Public 3(3), 59–72.)

Davutoğlu, Ahmet. (2010). Turkey's Zero-problem. Foreign Policy. http://www.foreignpolicy.com/articles/2010/05/20/turkeys_zero_problems_foreignpolicy, 6 September 2010. (İnternet Erişimi: 12 Ekim 2014).

Demir, Filiz. (2008) "Kriz Yönetim Stratejileri ve Kriz İletişimi" Review of Social, Economic & Business Studies. Vol. 11/12, s. 1-24.

Devran, Yusuf. (2015). Yeni Türkiye'nin Küresel Sesi TRT World: Fırsatlar ve Güçlükler. E-journal of Intermedia, Fall-December, 2015 2(2). s.281 -294.

Dictionary of International Relations Terms, U.S. Department of State, 1987.

Diken. (05 Haziran 2014). Konda'nın Gezi raporu: Penguen yayıncılığı en çok NTV ve HaberTurk'ü vurdu. http://www.diken.com.tr/kondanin-gezi-raporu-penguen-yayinciligi-en-cok-ntv-ve-haberturku-vurdu. (İnternet Erişimi: 20 Mart 2015).

Dilmen, Necmi Emel (2007), Yeni Medya Kavramı Çerçevesinde İnternet Günlükleri-Bloglar ve Gazeteciliğe Yansımaları, Marmara İletişim Dergisi, Sayı:12 Şubat.)

DiNucci, D. (1999) Fragmented future. Print 53 (4): 32.).

Ege A. (2004) "Kriz Yönetiminde Halkla İlişkiler ve Oyun Teorisi" Yüksek Lisans Tezi, GÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

El-Nawawy, M. (2006). US public diplomacy in the Arab world: The news credibility of Radio Sawa and Television Alhurra in five countries. Global Media and Communication, 2(2), s.183-203.

Entman, R. M. (2008). Theorizing mediated public diplomacy: The U.S. case. International Journal of Press/Politics, 13, s.87-102.

Ertekin, Bülend Aydın. (2012). Uluslararası Sistemde Görsel-İşitsel Medyanın Kamu Diplomasisi ve Kamuoyu Yaratmadaki Önemi: TRT'nin Türkçe Dışında Yayın Yapan Kanalları Üzerine Bir İnceleme. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, Güz-2012 Cilt: 11 Sayı: 42, s.323-354.

Ete, Hatem ve Coşkun Taştan. (2013). Kurgu İle Gerçeklik Arasinda Gezi Eylemleri, SETA Raporu, 1. Baskı, s.1-178.

Fahmy, S. ve Al-Emad, M. (2011). Al-Jazeera vs Al-Jazeera: A comparison of the network's English and Arabic online coverage of the US/Al Qaeda conflict. International Communication Gazette, 73(3), s.216-232.

Falkheimer J ve Heide M. (2006) “Multicultural Crisis Communication: Towards a Social Constructionist Perspective” Journal of Contingencies and Crisis Management, 14 (4), s. 180-189.

Fisher, Ali. (2010). Mapping the Great Beyond: Identifying Meaningful Networks in Public Diplomacy. CPD Perspectives Paper 2.

Genç, Fatma. (2013). “Kriz İletişimi: Marmara Depremi Örneği” Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi, 5 (3), s. 161-175.

Gilboa, Eytan. (2008). Searching for a Theory of Public Diplomacy. The Annals of The American Academy of Political and Social Science. March, 2008. Annals vol. 616. No. 1, s.55-77.

Gilboa, Eytan. (2009). The public diplomacy of middle powers, in Public Diplomacy Magazine, No.2, Summer 2009.

Grossman, Lev. (2009). Iran protests: Twitter, the medium of the movement. Time Magazine, 17 Haziran 2009. (İnternet Erişim: 15 Ocak 2013).

Grunig, James E. (1993). Public relations and international affairs: Effects, ethics and responsibility. Journal of International Affairs 47 (1), s.137-61.

Haefele, Mark. (2001). John F. Kennedy, USIA, and world public opinion. Diplomatic History 25 no.1, s.66.

Ham, van Peter. (2002). Branding territory: Inside the wonderful worlds of PR and IR theory. Millennium 31 (2), s.249-269.

Ham, van Peter. (2008). Place Branding: The State of the Art, The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science. March 2008, 616, s.126-149.

Hamre, John J. (2007). Smart power. The American Interest 3 (2) s.34-41.

Haynes K, Barclay J ve Pidgeon N. (2007) “The Issue of Trust and Its Influence on Risk Communication during A Volcanic Crisis” Bull Volcanol, s. 453-460.

Hendler, J. (2010). Web 3.0: The Dawn of Semantic Search. Computer, 43(1), 77-80. IEEE Computer Society Press.

Henrikson, Alan K. (2006). What Can Public Diplomacy Achieve? Netherland Institution of International Relations Clingendael, s.26.

Hocking, Brian. (2008). Reconfiguring Public Diplomacy: From Competition To Collaboration, Engagement: public diplomacy in a globalised world, London, Foreign and Commonwealth Office, s.63-75.

Hoffman, David. (2002). Beyond Public Diplomacy: Weapons of Mass Communication, Foreign Affairs, vol. 81, no.2, 2002, s.83-95.

Huang, Carol. (2009). Twitter Silenced in China Ahead of Tienanmen Anniversary. Global News Blog. Christian Science Monitor, 2 June 2009.

Huijgh, Ellen. (2011). Changing Tunes for Public Diplomacy: Exploring the Domestic Dimension, Netherland Institution of International Relations Clingendael, s.63-73.

Işık, Gülcan. (2013). Yeni Toplumsal Hareketler ve Sanal Gerçeklik Boyutunda Gezi Parkı Eylemleri, Selçuk İletişim, 8 Ocak 2013, s.9-33.

İHD İnsan Hakları Derneği Gezi Parkı Raporu. (17 Temmuz 2013). Gezi Parkı Direnişi ve Sonrasında Yaşananlara İlişkin Değerlendirme Raporu. Gezi Parkı: Haziran sancılı bir ülkedir kalbimize. s.1-69.

Joffe, Josef. (2001). Who's afraid of Mr. Big? The National Interest 64 (Summer) s.43.

Johnson, Stephen ve Dale, Helle. (2003). How to reinvigorate U.S. public diplomacy. The Heritage Foundation Backgrounder, No. 1645, April 23, s.4.

Kagarlitsky, Boris. (2006). Journalism Mixes with Spin on Russia Today: Critics, Canadian Broadcasting Corporation, 10 March.

Kaplan, Andreas M ve Michael Haenlein. (2010). Users of the world, unite! The challenges and opportunities of Social Media. Business Horizons 53(1) s.59–68.)

Karaçor, Süleyman. (2009). Yeni İletişim Teknolojileri, Siyasal Katılım, Demokrasi. Yönetim ve Ekonomi 16/2.s.121-131.

Kardaş, Şaban. (2010). Turkey: Redrawing the Middle East Map or Building Sandcastles? Middle East Policy 17(1), s.115-137.

Kemp, Simon. "Digital in 2016" we are social, Special Report, 27 Ocak 2016, sayfa 7, http://wearesocial.com/uk/special-reports/digital-in-2016, İnternet Erişimi: 13 Mart 2016).

Kirisçi, Kemal. (2009). The Transformation of Turkish Foreign Policy: The Rise of the Trading State. New Perspectives on Turkey 40, s.29-57.

Kirova, Iskra. (2009). New Developments in Public Diplomacy, Public Diplomacy Magazine, Issue 1, Winter 2009. www.publicdiplomacymagazine.org. (İnternet Erişim: 22 Şubat 2014).

KONDA Gezi Raporu. (5 Haziran 2014). Toplumun 'Gezi Parkı Olayları' algısı, Gezi Parkındakiler kimlerdi? KONDA, s.1-85.

König K. (1991) “Comments on The Chernobyl Disaster and Nuclear Fallout” Uriel Rosental ve Bert Bijnenberg (eds), Crisis Management and Decision Making, Kluwer Academic Publishers, s. 30-43.

Kruckeberg, Dean ve Marina Vujnovic. (2005). Public relations, not propaganda, for US public diplomacy in a post-9/11 world: Challenges and opportunities. Journal of Communication Management, Vol. 9, 4. s.296-304, Emerald Group Publishing Limited, 1478–0852.

Laskin, A. V. (2003). A rhetorical analysis of the discourse announcing the establishment of the Office of Global Communications: An examination of U.S. Propaganda after 9/11. Yayınlanmamış master tezi, University of Northern Iowa, Cedar Falls, IA, s.43.

Leonard, M. ve Alakeson, V. (2000). Going public: diplomacy for the information society, London: Foreign Policy Centre, s.86-98.

Leonard, Mark. (2002). Public diplomacy. London: Foreign Policy Centre, p.22.

Loosemore M. (1998) “Reactive Crisis Management in Construction Projects: Patterns of Communication and Behavior” Journal of Contingencies and Crisis Management, 6 (1), s. 23-34.

Lord, Christopher. (Mayıs 2016). TRT World: Tough Talks. Monocle, Issue 93, volume 10. s.95-97.

Lynch, M. (2007). The Alhurra Project: Radio Marti of the Middle East. Arab Media & Society, 2.

Madrgial, Alexis. “Dark Social: We Have the Whole History of the Web Wrong”, 12.10.2012, The Atlantic, http://www.theatlantic.com/technology/archive/2012/10/dark-social-we-have-the-whole-history-of-the-web-wrong/263523/, İnternet Erişimi: 24 Mart 2016)

Malone, Gifford. (1988). Political Advocacy and Cultural Communications: Organising the Nation’s Public Diplomacy, Lanheim, University of America, s.12.

Mcconnell A ve Drennan L. (2006) “Mission Impossible? Planning and Preparing For Crisis” Journal of Contingencies and Crisis Management, 14 (2), s. 59-70.

McMillan, Graeme. (2011). U.K. government won’t ban social media in emergencies. Techland. Time Magazine, 26 Aug. 2011.

Melissen, Jan. (2011). Beyond The New Public Diplomacy, Netherland Institution of International Relations Clingendael Paper No. 3, s.17.

Metz, Cade, (2007). Web 3.0. PC Magazine, 74-79.

Nakamura, Kennan H. ve Weed, Matthew C. 'U.S. Public Diplomacy: Background and Current Issues', 18 December 2009 (Washington, DC: Congressional Research Service) p. 2.

Natarajan, Kalathmika. (2014). Digital Public Diplomacy and a Strategic Narrative for India, Strategic Analysis, 38:1, s.91-106.

Nature. (2008). Community cleverness required. 455 (7209): 1. 04.09.2008. doi:10.1038/455001a. ((İnternet Erişim: 2Haziran 2015).

Newhagen J E ve Sheizaf Rafaeli. (1996) Why Communication Researchers Should Study the Internet: A Dialogue, Journal of Computer-Mediated Communication 1 (4). http://jcmc.indiana.edu/vol1/issue4/rafaeli.html. (İnternet Erişimi: 14 Şubat 2015).

Nossel, Suzanne. (2004). Smart power. Foreign Affairs 83 (2) s.131-142.

Nye, Joseph S. Jr. (2004). Soft Power: The Means to Success in World Politics, New York: Public Affairs, s.40-65, 107-109.

Nye, Joseph S. Jr. (2006). Think again: Soft power. Foreign Policy. 23 Şubat 2006. http://foreignpolicy.com/2006/02/23/think-again-soft-power. (İnternet Erişimi: 7 Ocak 2014)

Nye, Joseph S. Jr. (2008). Public Diplomacy and Soft Power. The Annals of the American Academy of Political and Social Science; 616, No: 1, s.94-109.

Nye, Joseph S. Jr. (2009). Get smart: Combining hard and soft power. Foreign Affairs, July/August, 2009. s.1-3.

Nye, Joseph S. Jr. (2011). The Future of Power. New York: Public Affairs.

Nye, Joseph S. Jr. ve Armitage, Richard L. (2007). CSIS Commission on Smart Power: a smarter, more secure America. Center for Strategic and International Studies. Washington DC, s.1-82.

Oğuzlu, Tarık. (2007). Soft Power in Turkish Foreign Policy. Australian Journal of International Affairs 61(1), s.81-97.

Oğuzlu, Tarık. (2010). Turkey and Europeanization of Foreign Policy? Political Science Quarterly 125(4), s.657-683.

Öniş, Ziya. (2003). Turkey and the Middle East after September 11: The Importance of the EU Dimension. Turkish Policy Quarterly 2(4), s.84-95.

Özdemir, Ali Murat. (2012). Tarihsel Bağlamında Emperyalizm, 21. Yüzyılda Sosyal Bilimler, Sayı: 1, Eylül-Ekim-Kasım 2012, s.94.

Paton D ve Flin R. (1999) "Disaster Stress: An Emergency Management Perspective" Disaster Prevention and Management, 8 (4), s. 261-267.

Roberts, Walter R. (2006). The Evolution of Diplomacy. Mediterranean Quarterly, Summer 2006, 17 (3), s. 50-75.

Samuel-Azran, Tal. (2013). Al-Jazeera, Qatar, and New Tactics in State-Sponsored Media Diplomacy. American Behavioral Scientist, Aug 13, 2013. 57: 1293.

Schmidt, Eric ve Jared Cohen. (2010). The Digital Disruption: Connectivity and the Diffusion of Power. Foreign Affairs 89.6: s.75-85.

Secor, Anna. (2011). Turkey's Democracy: A Model for the Troubled Middle East? Eurasian Geography and Economics 52(2), s.157-172.

Seib, Philip. (2010) Transnational Journalism, Public Diplomacy, And Virtual States. Journalism Studies, Vol. 11, No 5, s.734-744.

Shaer, Matthew. (2010). Hugo Chavez Will Reportedly Take the Revolution to Twitter. Christian Science Monitor, 27 Apr. 2010.

Sharp, J. (2003). The Al-Jazeera news network: Opportunity or challenge for U.S. foreign policy in the Middle East? (CRS Report for Congress: Middle East Policy Analyst).

Shirky, Clay. (2011). The Political Power of Social Media: Technology, the Public Sphere, and Political Change. Foreign Affairs 90.1, s.28-41.

Signitzer, Benno ve Timothy Coombs. (1992). Public relations and public diplomacy: Conceptual divergence. Public Relations Review 18 (2) s.137-147.

Simon, Herbert A. (1998). Information 101: It's not what you know, it's how you know it. Journal for Quality and Participation, July-August, s.30-33.

Slaughter, Anne Marie. (2009). America's Edge: Power in the Networked Century. Foreign Affairs 88.1. s.94-113.

Slaughter, Anne-Marie. (2011). A New Theory for the Foreign Policy Frontier: Collaborative Power, The Atlantic, November 30, 2011, s.7.

Smyth, R. (2001). Mapping U.S. public diplomacy in the 21st century. Australian Journal of International Affairs, 55, s.421–444.

Snijders, C.; Matzat, U.; Reips, U.-D. (2012). “Big Data: Big gaps of knowledge in the field of Internet”. International Journal of Internet Science 7: 1–5.)

Soroka, Stuart N. (2003). Media, public opinion, and foreign policy. Harvard International Journal of Press/Politics 8, No: 1, s.27-48.

Sun, Henry H. (2008). International political marketing: a case study of United States soft power and public diplomacy. Journal of Public Affairs 8, s.165-183.

Taşçı Ersin, (Kasım 2010). Sosyal Medya Araçlarının Yerel Yönetimlere Etkisi ve Katkısı - Belediye 2.0. Bilişim Dergisi, Yıl 38, Sayı: 126, s.72.

Tatevossian, Anoush Rima ve Meredith Deane. (2011) The State of Mobiles & Social Media in Public Diplomacy. https://uscpublicdiplomacy.org/research_project/the_state_of_mobiles_social_media_in_public_diplomacy, (İnternet Erişimi: 20 Ocak 2014).

Taylor, Philip M. (2008). Can the Information War on Terror be Won? A Polemical Essay. Media, War and Conflict, vol. 1, no: 1, s.118-124.

Tekek, Murat. (2011). Sosyal Medya ve Arap Baharı, http://www.orsam.org.tr/tr/yazigoster.aspx?ID=2964, ORSAM 07 Aralık 2011. İnternet Erişimi: 20 Mart 2016)

Telhami, S. (2009). Annual Arab Public Opinion Survey. University of Maryland/Zogby International. http://www.brookings.edu/~/media/events/2009/5/19%20arab%20opinion/2009_arab_public_opinion_poll. (İnternet Erişimi : 29 Haziran 2015).

The Economist. 25 Şubat 2010. Data, data everywhere. (İnternet Erişim: 09 Aralık 2013).

The Economist. 4 Ocak 2007. Public-service broadcasting: The future of the BBC. http://www.economist.com/node/8495029, (İnternet Erişim: 9 Temmuz 2015).

Time magazine, 25 December 2006.

Transcript Of Clinton’s Confirmation Hearing, NPR, January 13, 2009, Nation, http://www.npr.org/templates/story/story.php?storyId=99290981 (İnternet Erişimi: 22 Ocak 2015).

Türkiye İnsan Hakları Kurumu (TİHK). (Ekim 2014). Gezi Parkı Olayları Raporu, s.1-117.

Ustakara, Fuat. (2014). Küreselleşmenin Sürükleyici Gücü Halkla İlişkiler ve Halkla İlişkileri Dönüştüren Küreselleşme. Global Media Journal: TR Edition 5 (9). Fall 2014, s.338-351.

Uysal, Nur, J. Schroeder ve M. Taylor. (2012). Social Media and Soft Power: Positioning Turkey's Image on Twitter, Middle East Journal of Culture and Communication 5, s.338–359.

Vedrine, Hubert ve Moisi, Dominique. (2001). France in an age of globalization. Washington, DC: Brookings Institutions Press, s.3.

Vural, Z. Beril Akıncı ve Mikail Bat. (2010). Yeni Bir İletişim Ortamı Olarak Sosyal Medya: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesine Yönelik Bir Araştırma. Journal of Yaşar University, 20(5) s.3348-3382.

Wang, Jian. (2006). Managing national reputation and international relations in the global era: Public diplomacy revisited. Public Relations Review 32 (2), s.91-96.

Wilson, E. J. (2008). Hard power, soft power, smart power. Annals of the American Academy of Political and Social Science, 616, s.110-124.

Yağmurlu, A. (2011). "Halkla İlişkiler Yöntemi Olarak Kamu Diplomasisi." İletişim Araştırmaları Dergisi. (9-39). Ankara: A.Ü. İletişim Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları.

Yıldırım, Besim. "Gazeteciliğin Dönüşümü: Yöndeşen Ortam ve Yöndeşik Gazetecilik" Selçuk İletişim, 6.2.2010 (s. 230-253)

Yıldırım, Çağlar ve Göknur Kaplan Akıllı. (2012). "Web 1.0, 2.0, 3.0, 4.0, …, Web ∞" http://seset.ceit.metu.edu.tr/2012/01/web-1-0-2-0-3-0-4-0/ (İnternet Erişimi: 11 Şubat 2016).

Yun, Seong-Hun. (2006). Toward Public Relations Theory-Based Study of Public Diplomacy: Testing the Applicability of the Excellence Study". Department of Communication, University of Maryland. Journal of Public Relations Research, 18, no: 4, s.287-312.

Zaharna, Rhonda. (2005). The Network Paradigm of Strategic Public Diplomacy. Foreign Policy in Focus 10.1, s.1-4.

Gazeteler

Akkuş, Alparslan. (2013a). Hayvan Çiftliği'nden Argo'ya. 3 Mart 2013. Dünya İşleri. Sabah Gazetesi. s.19.

Aydın, Çetin. (03 Haziran 2013). 67 İl, 235 Eylem 1730 Gözaltı, http://www.hurriyet.com.tr/67-il-235-eylem-1730-gozalti-23422305, (İnternet Erişim: 15 Mart 2014).

Bilefsky, Dan. (2012). Despite Bold Talk on Syria, Turkey Sees Limits of Its Power. The New York Times, March 16, 2012.

Çiftçi, Fatma. (2006). Star Gazetesi ile ikinci Kıbrıslı patron dönemi. Yeni Şafak Gazetesi, 26 Ocak 2006, http://www.yenisafak.com/arsiv/2006/ocak/26/e02.html (İnternet Erişim: 7 Kasım 2016).

Dağlar, Ali. (22 Temmuz 2013). Gezi Parkı'nda yürütmeyi durdurma kararı kaldırıldı. http://www.hurriyet.com.tr/gezi-parki-nda-yurutmeyi-durdurma-karari-kaldirildi-24067224, (İnternet Erişimi: 15 Mart 2014).

Gezi Olaylarında Yasadışı Örgütler Koalisyon Yaptı. (20.09.2013). Star Gazetesi. http://haber.star.com.tr/politika/gezi-olaylarinda-yasadisi-orgutler-koalisyon-yapti/haber-790878, (İnternet Erişimi: 21 Temmuz 2015).

Goodman, J. David. (2011). World leaders cheer but remain wary. The New York Times, 11 Feb. 2011. http://www.nytimes.com/2011/02/12/world/middleeast/12global.html. (İnternet Erişim: 7 Aralık 2013).

Gürcanlı, Zeynep. (2013). "Dış politikada 'değerli yalnızlık' dönemi." Hürriyet Gazetesi, 21 Ağustos 2013. (İnternet Erişimi: 27 Haziran 2016).

Hanioğlu, M. Şükrü. (8 Haziran 2014). Bir sene sonra "Gezi." Sabah Gazetesi.

Hiatt, Fred. (2007). The vanishing foreign correspondent. Washington Post, January 29. http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2007/01/28/AR2007012801050.html, (İnternet Erişimi: 23 Mayıs 2014)

Holbrooke, R. (2001) 'Get the message out', The Washington Post, 21 Ekim 2001.

Hürriyet Gazetesi. (21 Mart 2014). Başbakanlık açıkladı Twitter gitti. http://www.hurriyet.com.tr/basbakanlik-acikladi-twitter-gitti-26051530, (İnternet Erişimi: 25 Ocak 2016).

Hürriyet Gazetesi. (21 Mart 2014). Erdoğan: Twitter, mwitter kökünü kazıyacağız. http://www.hurriyet.com.tr/erdogan-twitter-mwitter-kokunu-kaziyacagiz-26050109, (İnternet Erişimi: 25 Ocak 2016).

Hürriyet webTV. (20 Mart 2014). Twitter, mwitter kökünü kazıyacağız. http://webtv.hurriyet.com.tr/haber/-twitter-mwitter-kokunu-kaziyacagiz_88927, İnternet erişim: 25 Ocak 2016).

Karmen, Al. (2008). Live From Iceland, or Possibly Greenland, It's the DipNote Tweet Show! The Washington Post, Wednesday, December 10, 2008. http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2008/12/09/AR2008120902774.html. (İnternet Erişimi: 13 Mart 2015).

Kaya, Başak. (2 Mart 2016). TRT'den yandaşa dev bütçe! Sözcü Gazetesi, http://www.sozcu.com.tr/2016/gundem/trtden-yandasa-dev-butce-1117516/ (İnternet Erişimi: 12 Nisan 2016).

Khouri, Rami G. (2004). U.S. government satellite TV station draws Arab fire even before its debut, The Daily Star. Waterloo/Cedar Falls Courier, 13 Şubat 2004, s.A7.

Landler, Mark. (2010). Twitter Musings in Syria Elicit Groans in Washington, The New York Times, June 29, 2010. http://www.nytimes.com/2010/06/30/world/30diplo.html, (İnternet Erişimi: 6 Mart 2015).

McFadden, Robert D. (13 Aralık 2010). The New York Times, http://www.nytimes.com/2010/12/14/world/14holbrooke.html?pagewanted=all&_r=0 (İnternet erişim: 7 Temmuz 2015).

Milliyet Gazetesi. (03 Haziran 2013). NTV binası önünde protesto, http://www.milliyet.com.tr/ntv-binasi-onunde-protesto/gundem/detay/1717999/default.htm, (İnternet Erişimi: 20 Mart 2015).

Nasrawi, Salah. (13 Şubat 2004). Arabs lash out at new U.S. station, The Free Lance-Star, Fredericksburg, Va. https://news.google.com/newspapers?nid=1298&dat=20040213&id=eTQzAAAAIBAJ&sjid=5QgGAAAAIBAJ&pg=5847,3182559&hl=tr. (İnternet Erişimi: 20 Kasım 2014).

Oda TV. (22 Aralık 2013), Kanal 24 -Star gazetesini aldı ve sattı şimdi Skytürk ve Akşam'ı aldı. http://odatv.com/kanal-24-star-gazetesini-aldi-ve-satti-simdi-skyturk-ve-aksami-aldi--2211131200.html

Radikal Gazetesi, (2 Haziran 2013). Başbakan Erdoğan: Twitter denen bir bela var. http://www.radikal.com.tr/politika/basbakan_erdogan_twitter_denen_bir_bela_var-1135952, (İnternet Erişimi: 9 Ağustos 2015).

Radikal Gazetesi. (03 Haziran 2013). Gezi olaylarına en fazla ilgi Radikal'den, http://www.radikal.com.tr/turkiye/gezi_olaylarina_en_fazla_ilgi_radikalden-1136065, (İnternet Erişim: 20 Mart 2015).

Shadid, Anthony. (2011). In Riddle of Mideast Upheaval, Turkey Offers Itself as an Answer. New York Times, 26 September 2011. http://www.nytimes.com/2011/09/27/world/europe/in-mideast-riddle-turkey-offers-itself-as-an-answer.html?_r=1&hpw, (İnternet Erişimi: 12 Temmuz 2014).

Sözcü Gazetesi. (9 Eylül 2015). Star Gazetesi'nde manidar değişim, http://www.sozcu.com.tr/2015/gundem/star-gazetesinde-manidar-degisim-931425. (İnternet Erişim: 8 Aralık 2015).

Star Gazetesi künyesi, (t.y.) http://www.star.com.tr/kunye, (İnternet Erişim: 8 Aralık 2015).

The New York Times, (20 Ocak 1871). s.2. http://www.nytimes.com/1871/01/20. (İnternet Erişimi: 11 Nisan 2014)

The New York Times, (2007). Global view of U.S. worsens, poll shows. 23 Ocak 2007. http://www.nytimes.com/2007/01/23. (İnternet Erişimi: 21 Mayıs 2014)

The New York Times. (1965). On This Day, April 28, 1965. Obituary. Edward R. Murrow, Broadcaster and Ex-Chief of U.S.I.A., Dies. http://www.nytimes.com/learning/general/onthisday/bday/0425.html#top, (İnternet Erişim: 4 Temmuz 2015).

The Times. (15 Ocak 1856). The American president with a laudable desire, s.6. http://www.thetimes.co.uk/tto/archive, (İnternet Erişimi: 5 Şubat 2014)

Vural, Fatih. (2013). Ethem Sancak: Star'ı sattım çünkü görevim bitti. T24, (13 Şubat 2013). http://t24.com.tr/haber/ethem-sancar-stari-sattim-cunku-gorevim-bitti,223667. (İnternet Erişim: 7 Kasım 2016).

Washington Post, (1918). President's address to congress a reply to Hertling's and Czernin's peace terms. 12 Şubat 1918, s.5. https://www.newspapers.com/newspage/28882743. (İnternet Erişimi: 12 Nisan 2014).

İnternet Sayfaları

A Haber, (10 Ocak 2015). TRT6'nın İsmi Değişti, http://www.ahaber.com.tr/gundem/2015/01/10/trt6nin-ismi-degisti-1420926210, (İnternet Erişim: 11 Temmuz 2015).

ABD Dışişleri Bakanlığı resmi Facebook sayfası. https://www.facebook.com/usdos/likes, (İnternet Erişimi: 21 Temmuz 2015).

ABD Dışişleri Bakanlığı Uluslararası Enformasyon Dairesi.(t.y.) http://turkish.turkey.usembassy.gov/voa.html, (İnternet Erişimi: 8 Temmuz 2015).

About Statista Inc. http://www.statista.com/aboutus (İnternet Erişimi: 13 Mart 2016).

About us, http://www.aljazeera.com/aboutus, (İnternet Erişim: 11 Temmuz 2015).

Akkuş, Alparslan. (2013b). Who Is Hijacking Gezi Protests?14 Haziran 2013. The Huffington Post. http://www.huffingtonpost.com/alparslan-akku/turkish-media-protests_b_3444127.html. (İnternet Erişimi: 20 Mart 2015).

Akkuş, Alparslan. (7 Ocak 2015). (alparslanakkus@gmail.com). Marmara Ünv. Doktora tezi için sorular. Nimet Çınar'a kişisel e-posta. (nimet.cinar@kdk.gov.tr). Dosya ekinde sorular gönderilmiştir.

Alexa Nedir? https://wmaraci.com/nedir/alexa (İnternet Erişim: 12 Mart 2016).

Alexa, Top Sites in Social Networking Category, http://www.alexa.com/topsites/category/Computers/Internet/On_the_Web/Online_Communities/Social_Networking, (İnternet Erişimi: 12 Mart 2016).

Amerikanın Sesi Radyosu. (t.y.) http://www.amerikaninsesi.com/info/biz-kimiz/1920.html. (İnternet Erişimi: 8 Temmuz 2015).

At a Glance, http://www.bbc.co.uk/aboutthebbc/insidethebbc/whoweare/ataglance, (İnternet Erişim: 9 Temmuz 2015).

Aykurt, İsmail Sarp. (2015). "Geleneksel İlişkilere Halk Aşısı: Kamu Diplomasisi" Sosyal Bilimler. http://www.sosyalbilimler.org/geleneksel-iliskilere-halk-asisi-kamu-diplomasisi/ (İnternet Erişim: 27 Haziran 2016).

Banko, Meltem ve Ali Rıza Babaoğlan. (2013). Gezi Parkı Kitabı. http://www.geziparkikitabi.com/ekitap/GeziParkiKitabi.pdf. (İnternet Erişimi: 7 Temmuz 2015).

BBC Turkish. (2004). Irak'ın yakın tarihi, http://www.bbc.co.uk/turkish/indepth/story/2004/02/printable/040202_irak_kronoloji.shtml, (İnternet Erişim: 13 Temmuz 2015).

BBC Türkçe. (28 Ağustos 2012). Türkiye'ye 200 bin mülteci gelebilir. http://www.bbc.com/turkce/haberler/2012/08/120828_syrian_refugees.shtml, (İnternet Erişimi: 15 Ağustos 2015).

BBC Üst Kurulu, http://www.bbc.co.uk/bbctrust, (İnternet Erişim: 9 Temmuz 2015).

BBC. (11 Şubat 2010). How Iran's political battle is fought in cyberspace, http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/8505645.stm, (İnternet Erişim: 21 Temmuz 2015).

BBC. (19 Nisan 2002). A Short History of the BBC, http://news.bbc.co.uk/2/hi/entertainment/1231593.stm, (İnternet Erişimi: 9 Temmuz 2015).

Big Data, http://www.ibm.com/big-data/us/en, İnternet Erişim: 24.03.2016)

Biographies of the Secretaries of State: Dean Gooderham Acheson. https://history.state.gov/departmenthistory/people/acheson-dean-gooderham, (İnternet Erişim: 20 Temmuz 2015).

Botes, M. (2007). The Public Diplomacy of the United States of America in the War on Terror, Dissertation, University of Pretoria, 2007. http://upetd.up.ac.za/thesis/available/etd-11192007-141127/unrestricted/dissertation.pdf [İnternet Erişimi: 10 Mart 2014].

Brown, John. (15 Eylül 2015). BBC vs RT: Media wars, diplomacy and owning the message. http://publicdiplomacypressandblogreview.blogspot.com.tr/2015/09/bbc-vs-rt-media-wars-diplomacy-and.html. (İnternet Erişimi: 12 Haziran 2016).

BYEGM web sitesi. (t.y.) Türkiye'de Akredite Uluslararası Basın-Yayın Mensupları, Basın Yayın Enformasyon Genel Müdürlüğü. http://www.byegm.gov.tr/turkce/basin-mensuplari/yerlesik-uluslararasi-basin, (İnternet Erişim: 11 Nisan 2014).

Clinton, Hillary. (2010). Remarks on Internet Freedom. State Department. Newseum, Washington, D.C. 21 Jan. 2010. (İnternet Erişim: 17Mayıs 2014).

Coco, Kristen. (2010). eDiplomacy Ushers in a New Culture of Collaboration at State, http://www.huffingtonpost.com/the-morningside-post/ediplomacy-ushers-in-a-ne_b_517578.html. (İnternet Erişimi: 6 Mayıs 2014).

Committee for US International Broadcasting. (May 5, 2011). Secretary Clinton: US is Losing the Information War. http://www.cusib.org/cusib/2011/05/05/secretary-clinton-u-sis-losing-the-information-war. (İnternet Erişimi: 21 Mayıs 2014).

Cull, Nicholas J. (2006). Public Diplomacy Before Gullion: The Evolution of a Phrase. http://uscpublicdiplomacy.org/pdfs/gullion.pdf. (İnternet Erişim: 14 Ocak 2014).

Degen, Guy. (10 Aralık 2008). Kurdish ROJ TV Sparks Debate. http://www.dw.de/kurdish-roj-tv-sparks-debate/a-3863144, (İnternet Erişim: 11 Temmuz 2015).

DW Türkçe (17 Aralık 2011). Arap Baharı'nın Bir Yılı. http://www.dw.com/tr/arap-baharinin-bir-yili/a-15609554 (İnternet Erişim: 20 Temmuz 2015).

Edelman, Richard (2008). "Public Engagement: The Evolution of Public Relations". http://www.edelman.com/speak_up/blog/UMD_presentation/UMD_files/frame.htm. Sunum: 30.10.2008. (İnternet Erişim: 27 Haziran 2016).

Emine Akçadağ, (t.y) Dünyada ve Türkiye'de Kamu Diplomasisi http://www.kamudiplomasisi.org/pdf/emineakcadag.pdf (İnternet Erişimi: 13 Nisan 2014).

Euronews. (9 Temmuz 2015). Suriyeli Mülteci Sayısı 4 Milyonu Geçti. http://tr.euronews.com/2015/07/09/suriyeli-multeci-sayisi-4-milyonu-gecti/, (İnternet Erişimi: 15 Ağustos 2015).

Haber 7, (07 Şubat 2011). 39 Ülkenin İzlediği Türk Dizileri. http://www.haber7.com/medya/haber/704613-39-ulkenin-izledigi-turk-dizileri-galeri, (İnternet Erişim: 11 Temmuz 2015).

Haberler.com. (08 Aralık 2013). Gezi Olaylarında Twitter Kullanıcı Sayısı 10 Milyona Ulaştı. http://www.haberler.com/gezi-olaylarinda-twitter-kullanici-sayisi-10-5399503-haberi (İnternet Erişimi: 21 Temmuz 2015).

Helman, C. (13 Temmuz 2009). Will Americans tune to Al Jazeera? Forbes. http://www.forbes.com/forbes/2009/0713/comcast-al-qaeda-will-americans-tune-to-al-jazeera.html). (İnternet Erişim: 12 Eylül 2015).

Hill, Christopher R. (2013). The Limits of Twitter Diplomacy, 20 August, http://www.project-syndicate.org/commentary/why-diplomats-should-not-depend-on-social-media-by-christopher-r--hill. Project Syndicate web page, (İnternet Erişim: 22 Ocak 2014).

How the BBC is run? http://www.bbc.co.uk/aboutthebbc/insidethebbc/managementstructure, (İnternet Erişim: 9 Temmuz 2015).

http://dictionary.cambridge.org/dictionary/british/power, (İnternet Erişimi: 15 Mart 2014)

http://dosfan.lib.uic.edu/usia/usiahome/factshe.htm.(İnternet Erişim: 5 Şubat 2014)

http://fletcher.tufts.edu/Murrow/Diplomacy/Definitions.(Internet Erişim: 5 Şubat 2014)

http://global.britannica.com/biography/Woodrow-Wilson.(Internet Erişim: 10 Mart 2014).

http://global.britannica.com/EBchecked/topic/14634/Raul-Alfonsin [Internet Erişim: 5 Şubat 2014]

http://global.britannica.com/EBchecked/topic/234325/Valery-Giscard-dEstaing. [Internet Erişim: 5 Şubat 2014]

http://global.britannica.com/EBchecked/topic/459811/Franklin-Pierce [Internet Erişim: 10 Mart 2014]

http://global.britannica.com/EBchecked/topic/515786/Anwar-el-Sadat. [Internet Erişim: 5 Şubat 2014]

http://global.britannica.com/EBchecked/topic/527766/Helmut-Schmidt [Internet Erişim: 5 Şubat 2014]

http://global.britannica.com/EBchecked/topic/590098/Margaret-Thatcher [Internet Erişim: 5 Şubat 2014]

http://global.britannica.com/EBchecked/topic/596228/The-Times [Internet Erişim: 10 Şubat 2014]

http://global.britannica.com/topic/teleology, (İnternet Erişim: 17 Ocak 2014)

http://ucsdmmw.wikifoundry.com/thread/2676699/%22Fourteen+Points%22+and+%22Four+Points%22+by+President+Woodrow+Wilson,+Evans [Internet Erişim: 10 Mart 2014]

http://www.alhurra.com/info/about-us/112.html#ixzz3eP3O0XEK, (İnternet Erişimi : 29 Haziran 2015)

http://www.bbc.co.uk/timelines/zqbfyrd, 2. (İnternet Erişimi: 9 Temmuz 2015).

http://www.bbc.co.uk/timelines/zxqc4wx, (İnternet Erişimi: 9 Temmuz 2015).

http://www.kamudiplomasisi.org/pdf/PlaceBranding.pdf

http://www.merriam-webster.com/dictionary/power, (İnternet Erişimi: 15 Mart 2014)

http://www.nobelprize.org/nobel_prizes/peace/laureates/1987/arias-facts.html (İnternet Erişimi: 29 Haziran 2015)

http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/power, (İnternet Erişimi: 15 Mart 2014).

http://www.tuicakademi.org/index.php/temel-kavramlar/4441-kardinal-richelieu-1585-1642, (İnternet Erişimi : 2 Temmuz 2015)

https://news.google.com/newspapers?id=eTQzAAAAIBAJ&sjid=5QgGAAAAIBAJ&pg=5847%2C3182559, (İnternet Erişim : 29 Haziran 2015)

https://twitter.com/A_Davutoglu_eng (İnternet Erişimi: 8 Temmuz 2015).

https://twitter.com/Ahmet_Davutoglu (İnternet Erişimi: 8 Temmuz 2015).

https://twitter.com/BasbakanlikKDK (İnternet Erişimi: 28 Haziran 2015).

https://twitter.com/BasbakanlikKDK/following (İnternet Erişimi: 28 Haziran 2015).

https://twitter.com/cbabdullahgul (İnternet Erişimi: 8 Temmuz 2015).

https://twitter.com/MFATurkey (İnternet Erişimi: 8 Temmuz 2015).

https://twitter.com/RT_Erdogan (İnternet Erişimi: 8 Temmuz 2015).

https://twitter.com/TC_Disisleri (İnternet Erişimi: 8 Temmuz 2015).

https://twitter.com/TROfficeofPD (İnternet Erişimi: 28 Haziran 2015).

Joseph Korbel School of International Studies web sayfası, http://www.du.edu/korbel/about/dean, (İnternet Erişim: 21 Temmuz 2015).

Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü (18). http://kdk.gov.tr/faaliyetler/koordinatorluk-yapisi/18 (İnternet Erişimi: 12 Kasım 2014).

Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü. (12). Cemalettin Haşimi - Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörü. http://kdk.gov.tr/faaliyetler/koordinator/12, İnternet erişimi: 15 Ağustos 2015).

Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü. (7). http://kdk.gov.tr/faaliyetler/kurulus/7 (İnternet Erişimi: 12 Kasım 2014).

Kamu Diplomasisi Kurumu. (47). Ülke Toplantıları, http://kdk.gov.tr/faaliyetler/ulke-toplantilari/47, (Erişim: 15 Ağustos 2015).

Küresel Sosyal Medya Ağları.(2016). http://www.statista.com/statistics/272014/global-social-networks-ranked-by-number-of-users, (İnternet Erişimi: 13 Mart 2016).

Mikulin, Jan. (2016). "Communications Trend, 8 for 16" sunumu, Marketing Türkiye-Grayling Dijital Pazarlama Konferansı, Salt Galata, 22.03. 2016.

Military Education Research Library Network. (2002). The National Security Strategy of the United States of America. 17/09/2002. http://merln.ndu.edu/whitepapers/USnss2002.pdf (İnternet Erişimi: 11 Mart 2014).

Özkan, Abdullah. (t.y.) Medyanın Kamu Diplomasisi Rolü. http://www.kamudiplomasisi.org/makaleler/makaleler/99-medyann-kamu-diplomasisi-rolue. (İnternet Erişim: 25 Ocak 2014).

Public purposes, http://www.bbc.co.uk/aboutthebbc/insidethebbc/whoweare/publicpurposes, (İnternet Erişim: 9 Temmuz 2015).

Royal Charter of Agreement, http://www.bbc.co.uk/aboutthebbc/insidethebbc/whoweare/mission_and_values/charter, (İnternet Erişim: 9 Temmuz 2015).

Sendika.org. (3 Haziran 2013). http://www.sendika.org/2013/06/akp-turkcelli-iletisimi-kesmeye-zorladi-guvenlik-kameralarini-kapattirdi. (İnternet Erişimi: 9 Ağustos 2015).

Shirky, Clay. (16 Haziran 2009). How Cell Phones, Twitter, Facebook Can Make History. TED Talks. YouTube. (İnternet Erişimi: 7 Aralık 2013).

Statista, "Leading social networks worldwide as of January 2016, ranked by number of active users (in millions)", http://www.statista.com/statistics/272014/global-social-networks-ranked-by-number-of-users, İnternet Erişim: 13 Mart 2016)

Taşçı, İlhan. (22 Temmuz 2015). Türkiye'de Twitter yasakları: Mavi kuş 4. kez uçamadı. BBC Türkçe. http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/07/150722_turkiye_twitter_yasaklar, (İnternet Erişimi: 25 Ocak 2016).

The Broadcasting Board of Governors, BBG. (t.y.) About. http://www.bbg.gov/about-the-agency, (İnternet Erişimi: 9 Temmuz 2015).

The Public Domain Review. (1944) Open Knowledge Foundation. http://publicdomainreview.org/collections/tokyo-rose-1944, (Internet Erişim: 2 Aralık 2014)

The Voice of America. (t.y.) About us. http://www.insidevoa.com/info/about_us/1673.html. (İnternet erişimi: 8 Temmuz 2015).

The Voice of America. (t.y.) History. http://www.insidevoa.com/section/voa_history/2330.html. (İnternet Erişimi: 9 Temmuz 2015).

TRT Haber. (01 Mayıs 2015). TRT WORLD'ün internet sitesi yayına başladı. http://www.trthaber.com/haber/medya/trt-worldun-internet-sitesi-yayina-basladi-182246.html. (İnternet Erişimi: 11 Nisan 2016).

TRT Haber. (16 Nisan 2015). TRT World kapalı devre yayınlarına başlıyor, http://www.trthaber.com/haber/turkiye/trt-world-kapali-devre-yayinlarina-basliyor-179071.html. (İnternet Erişim: 11 Nisan 2016).

TRT Haber. (18 Mayıs 2015). TRT WORLD test yayınına geçti. http://www.trthaber.com/haber/medya/trt-world-test-yayinina-gecti-185371.html. (İnternet Erişimi: 11 Nisan 2016).

TRT Haber. (27 Nisan 2016). TRT World, yurt dışında ülkemizin önemli bir markası olacaktır. http://www.trthaber.com/haber/turkiye/trt-world-yurt-disinda-ulkemizin-onemli-bir-markasi-olacaktir-247317.html. (İnternet Erişimi: 18 Mayıs 2016).

TRT Kurumsal, http://www.trt.net.tr/Kurumsal/TelevizyonTanitim.aspx, (İnternet Erişim: 11 Nisan 2016).

TRT World. (11 Haziran 2016). Tv Schedule. http://www.trtworld.com/tv-schedule. (İnternet Erişimi: 11 Haziran 2016).

Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık, Geçmişten Günümüze Başbakanlar, https://www.basbakanlik.gov.tr/Forms/_Global/_PrimeMinister/pg_PrimeMinisters.aspx, (İnternet Erişimi: 7 Şubat 2014).

Twitaholic.com. (t.y.) Top 1000 Twitterholics based on Followers. http://twitaholic.com/top1000/followers. (İnternet Erişimi: 7 Aralık 2013).

Twitter, @TRT6TV, 10 Ocak 2015. (İnternet Erişim: 11 Temmuz 2015).

U.S. Advisory Commission on Public Diplomacy. (2010). U.S. State Department, Assessing U.S. Public Diplomacy, s.10.

U.S. Department of State. (2009). The new era of engagement: Agency financial report fiscal year 2009. http://www.state.gov/documents/organization/132214.pdf. (İnternet Erişimi: 8 Haziran 2014).

U.S. Department of State. (t.y.) History of the Department of State during the Clinton presidency (1993-2001). Washington, DC: Office of the Historian, Bureau of Public Affairs. http://2001-2009.state.gov/r/pa/ho/pubs/c6059.htm. (İnternet Erişimi: 6 Haziran 2014).

US Department of State, PD Organization Chart, March 2014. http://www.state.gov/documents/organization/187423.pdf, (İnternet Erişimi: 12 Kasım 2014).

USIA United States Information Agency Alumni Association. (1997). What Is Public Diplomacy? Washington, D.C., http://www.publicdiplomacy.org/archives/1.htm#origins, (İnternet Erişim: 20 Ocak 2014).

USIA United States Information Agency Alumni Association. (1997). Public Diplomacy Activities and Programs. Washington, D.C., http://www.publicdiplomacy.org/archives/9.htm; (İnternet Erişim: 20 Ocak 2014).

www.dw-world.de, (İnternet Erişim: 10 Temmuz 2015).

Yerel Gündem, (21 Mart 2011). İhracatçıya 30 Milyon Dolarlık Destek. http://www.yerelgundem.com/haberler/270463/ihracatciya_30_milyon_dolarlik_destek.html, (İnternet Erişim: 11 Temmuz 2015).

EKLER

EK 1: Alexa, Sosyal Medya kanallarının 12 Mart 2016 itibariyle raporlanan listesi.

EK 2: Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü (KDK), 30 Ocak 2010 tarihli ve 27478 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2010/3 sayılı Başbakanlık Genelgesi.

EK 3: TRT World Haftaiçi Yayın Akışı (11 Haziran 2016)

EK 4: TRT World Haftasonu Yayın Akışı (12 Haziran 2016)

EK 5: @BasbakanlikKDK Twitter Araması

EK 6: KDK Sorular

EK 7: @TROfficeofPD Twitter Araması

EK 8: TC_Disisleri Twitter Araması

EK 9: @MFATurkey Twitter Araması

EK 10: @Ahmet_Davutoglu Twitter Araması

EK 11: @A_Davutoglu_eng Twitter Araması

EK 12: @cbabdullahgul Twitter Araması

EK 13: @RT_Erdogan Twitter Araması

EK 14: BYEGM Yabancı Basın Mensupları Listesi

EK 15: Yabancı Gazetecilere Sorular (İngilizce)

EK 16: BYEGM Tarafından Türkiye'de Çalışmak Üzere Akredite Edilmiş Uluslararası Basın Yayın Meslek Mensuplarının Yayınladıkları Haberler

EK 17: Dünya Basınında Yayınlanan Haberler

EK 1:
Alexa Sosyal Medya Kategorisi Listesi

1
Https://www.facebook.com/
A social utility that connects people, to keep up with friends, upload photos, share links and …More

2
Https://twitter.com/
Social networking and microblogging service utilising instant messaging, SMS or a web interface.

3
Https://www.linkedin.com/
A networking tool to find connections to recommended job candidates, industry experts and busin…More

4
Https://www.pinterest.com/
Pinterest is an online pinboard: a place where you can post collections of things you love, and…More

5
Plus.google.com
Social network that aims to make sharing on the web more like sharing in real life. Includes an…More

6
Flickr.com
Picture galleries available with chat, groups, and photo ratings.

7
Livejournal.com
LiveJournal is a rich, community media platform that willfully blurs the lines between journali…More

8
Developers.facebook.com
Starting point for anyone interested in building anything for or with the Facebook platform.

9
Badoo.com
Badoo is a worldwide socializing system that provides its members with the ability to meet new …More

10
Hootsuite.com
HootSuite is a social media management system for businesses and organizations to collaborative…More

11
Stumbleupon.com
A web browser plugin that allows users to discover and rate webpages, photos, videos, and news …More

12
Meetup.com
Helps groups of people with shared interests plan events and facilitates off line group meeting…More

13
Fiverr.com
The place for people to share things they're willing to do for $5.

14
Https://tweetdeck.twitter.com/
A cross platform application that allows the user to break up their Twitter stream into multipl…More

15
Okcupid.com
Free Online Dating

16
Xing.com
A social software platform providing a small-world network for professionals.

17
Tagged.com
Tagged.com is one of the top social networking sites in the world.

18
Foursquare.com
Members note their locations with a mobile phone and can find out where friends are. Recent act…More

19
Last.fm
Online music catalog with free music streaming, videos, photos, lyrics, charts, artist biograph…More

20
Ning.com
Ning is the social platform for the world's interests and passions online. Millions of peo…More

21
Https://myspace.com/
Social Networking Site.

22
Skyrock.com
Social Networking Site

23
Hi5.com
One of the world's largest social networks

24
Https://www.couchsurfing.com/
Network of over 10 million members in over 230 countries and territories all across the world.

25
Classmates.com
Reconnect with past friends and classmates. It's free to register.

26
Care2.com
With over 14 million members, Care2 is the largest social action network making a difference in…More

27
Geni.com
Enables the creation of a family tree, and a profile, which can be shared with family and friends.

28
Gaiaonline.com
Online community incorporating social networking, forums, gaming and a virtual world.

29
Zorpia.com
A large social network which also operates within mainland China.

30
Experienceproject.com
The world's leading experience sharing social media property. Over 15 million members sharing 3…More

31
Wayn.com
A travel and lifestyle social networking community designed for members to meet others, keep fr…More

32
Flixster.com
Rate movies, share your reviews with friends, & meet people with similar taste.

33
Twitterfeed.com
Offers to tweet the last posts published in a blog via the RSS feed.

34
Lipstickalley.com
Users can vote for the most popular boy or girl or submit their own photos. Includes forums and…More

35
Fotki.com
Featuring random member photos, top visited members, forums, easy batch uploads, unlimited phot…More

36
Https://path.com/
One-to-one and one-to-many private messaging and sharing.

37
Fotolog.com
A community of interconnected photo diaries and blogs.

38
Favstar.fm
Tracks the number of favorites and retweets which each tweet receives from Twitter users.

39
Twittercounter.com
Helps to analyze Twitter stats.

40
Naijapals.com
Largest Nigerian social and entertainment website in the world Site features a vibrant discussi…More

41
Tribe.net
Tribe is for connecting with other people in your community about what to do, where to go, jobs…More

42
Hashtagify.me
Hashtagify is a hashtag search engine with data about hashtags.

43
Friendorfollow.com
Twitter followers management application that shows the user who they are following that is not…More

44
Indyarocks.com
Focuses on India. Contains profiles, games, music, photographs, and SMS messages.

45
Hashtags.org
Tracks the frequency that a hashtag is used on Twitter and provides details about the hashtag.

46
Blackplanet.com
A community for African Americans, that provides an interactive forum with chat, photos, games,…More

47
Keyhole.co
Keyhole is a real-time hashtag tracker for Twitter, Instagram and Facebook. It's visual dashboa…More

48
Buzznet.com
Buzznet.com is a vibrant social media destination representing the next generation of social ne…More

49
Trendsmap.com
Real-time local Twitter trends.

50
Travbuddy.com
Create travel blogs, write travel reviews, upload travel photos - all for free! Easily keep in …More

51
Tweepsmap.com
Visualization of Twitter followers on a map, list or chart.

52
Coolchaser.com
Offering backgrounds and customized profile layouts.

53
Student.com
The Student Center Network is a web community for college students, high school students, and t…More

54
Twitmail.com
TwitMail.com is an email-based front-end for twitter.com.

55
Twitpalas.com
Tracks Twitter lists and show unfollowers, passive users, track new followers and show user pop…More

56
Twishort.com
Twishort is a best Twitter app for writing longer tweets. Tweet longer than 140 characters

57
Clicktotweet.com
Clicktotweet is a tool that allows website owners, bloggers and Twitters to create "tweet about…More

58
Followliker.com
A desktop client for managing accounts of a range of social networks.

59
Viralwoot.com
Pinterest marketing service.

60
Sermo.com
An online community for physicians to post observations and questions about clinical issues and…More

61
Blog.pinterest.com
The official blog providing information about upcoming releases, new features, and general site…More

62
Tigweb.org
An international non-profit organization headquartered in Toronto, Ontario, Canada, that connec…More

63
Friendster.com
Friendster is a leading global social network emphasizing genuine friendships and the discovery…More

64
Shelfari.com
This social media site is focused on books. Members can build virtual bookshelves, discover, ra…More

65
Tweeteraser.com
This site helps user to filter and delete tweets.

66
Migente.com
MiGente.com is an online community for Latinos reflecting our cultures and perspectives.

67
Futuretweets.com
A free service that lets users schedule Twitter messages at a specific time in the future or se…More

68
Https://www.asmallworld.com/
A private online community designed for those who already have strong connections with one anot…More

69
Graduates.com
Lists schools, colleges and universities from many countries and offers free registration and b…More

70
Bebo.com
Bebo, the next generation high school and college social network (like MySpace and Facebook), m…More

71
Whatthetrend.com
This website shows popular Twitter trends.

72
Doostang.com
Invite only professional and career network.

73
Faceparty.com
Community including live chat, photograph uploads and messaging between members.

74
Nexopia.com
Canada s Largest Online Community for Young People

75
Twellow.com
A search directory of people by area of expertise, profession or other attribute listed in pers…More

76
Twitaholic.com
Tracks most popular Twitter users.

77
Janetter.net
Offers clients for mobile platforms, Mac, and Windows. The desktop clients are described.

78
Ryze.com
Members get a free networking-oriented home page and can send messages to other members. They c…More

79
Tagdef.com
Helps user to define hashtags with custom definitions.

80
Wizzley.com
Wizzley.com is an internet platform where anyone can create interesting online articles - quick…More

81
Freecodesource.com
The largest site for everything Myspace! We've got all the Myspace essentials including layouts…More

82
Facecrooks.com
Facecrooks chronicles the seedy, unsavory and silly side of social media. We provide current ne…More

83
Socialfixer.com
Free browser extension which improves Facebook's user experience by adding personalized features.

84
Sportsvite.com
A service for organizing active sports and connecting with other players for league teams, pick…More

85
Identi.ca
A social microblogging service similar to Twitter, built on open source tools and open standard…More

86
Retweetrank.com
This site provides tracking retweets on Twitter.

87
Uniteddogs.com
Uniteddogs is the worldwide social network for dog-owners and dog-lovers. Where are your paws a…More

88
Hospitalityclub.org
A network of people around the world who offer accommodation, advice and help for travelers. Fr…More

89
Joindiaspora.com
A Diaspora pod. A free personal web server that implements a distributed social networking serv…More

90
Gplus.to
Creates a short url for Google+ accounts.

91
Facebook.com/apps/
Listing of official applications and add-ons.

92
Advogato.org
A community site for developers of free software.

93
Gphangouts.com
Aggregates the public hangouts on the social network. It includes recently created and search f…More

94
Twitterevolutions.com
Free background for your twitter page or custom twitter background, buttons and badges for your…More

95
Oneworld.org
Devoted to the subject of climate change, users share thoughts, ask questions, and post videos …More

96
Kupika.com
Make anonymous friends. Create an avatar and write letters to members. Other features include d…More

97
Twitterforweb.com
This is a Twitter plugin that enables user to attract websites.

98
Meetin.org
A community dedicated to providing a casual social environment. Members are encouraged to organ…More

99
Twittergadget.com
A client designed to help users monitor and submit status updates to Twitter via iGoogle homepa…More

100
Tribler.org
Allows its users to find, enjoy and share content.

101
Lookedon.com
Find posted pictures of any Twitter account, enter a twitter username, see all their posted pic…More

102
Twitrheaders.com
This site offers header images for Twitter profile.

103
Twidroyd.com
A client application for Android mobile phones is presented with FAQ, changelog, and partner in…More

104
Faces.com
Faces.com is an online social networking site where friends can share photographs, they can als…More

105
Toprt.com
Track most re-tweeted news and top trends on Twitter.

106
Livetweetapp.com
Provides tweet aggregation and moderation for Twitter Wall.

107
En.wikipedia.org/wiki/Facebook
Article includes history, website, popularity, controversy, references and litigation details o…More

108
Taltopia.com
A social networking platform that connects aspiring talent with fans and industry professionals.

109
Twitterrific.com
Offers an application built for iOS and Mac to view and send messages.

110
Libre.fm
A social music platform, Internet radio and music community similar to Last.fm, based on free s…More

111
Twittistaan.com
Twittistaan covers Pakistan and Pakistanis on Twitter. Its Pakistan's first website that covers…More

112
Tweettwain.com
A desktop application to schedule tweets, search & add followers, auto tweet new blogs and …More

113
Friendsreunited.com
The main site reunites people, while Genes Reunited enables members to pool their family trees;…More

114
Sm4good.com
Exploring the use of digital communications tools for NGOs, non-profit organizations and to sup…More

115
Outeverywhere.com
UK s most popular gay social networking organisation bringing people together through online ga…More

116
Needtagger.com
NeedTagger uses natural language processing to identify customer engagement opportunities.

117
Twileshare.com
This website helps user to upload and share files on Twitter.

118
Politwitter.ca
politwitter is a non-partisan service that strives to connect elected MPs & MLAs with the C…More

119
Twidiumapp.com
Desktop application Twidium Inviter and Twidium Accounter, tools for twitter marketing.

120
Twistori.com
The first step in an ongoing social experiment based on Twitter. Provides a dynamic stream of T…More

121
Twibes.com
Opt-in groups of Twitter users with similar interests.

122
En.wikipedia.org/wiki/MySpace
Encyclopedia article about the social networking site, including its history, a description of …More

123
Plus.ly
Shorten a Google+ url.

124
En.wikipedia.org/wiki/Pinterest
Article in the online encyclopedia. Provides history, a brief explanation of how the system wor…More

125
Computer.howstuffworks.com/internet/social-networking/networks/facebook.htm
Contains a basic overview of several features, the interface, and technology behind the site.

126
Twtbase.com
Directory of Twitter applications.

127
Localsounds.com
An organization of industry professionals and musicians that focuses on the historical preserva…More

128
Twitter.com/pinterest
The official twitter account providing information about Pinterest along with retweets of relat…More

129
Gospeli.ca
Gospelica is a real-time feed of people talking about God and religion on Twitter.

130
Twitbin.com
Twitter client for Firefox sidebar.

131
Techhit.com/TwInbox
Provides an add-in for Microsoft Outlook which allows users to send and receive messages from t…More

132
Forbes.com/sites/worldviews/2012/05/07/the-pinterest-gap-is-pinning-only-for-women/
Article by Anushay Hossain about the mostly female audience of Pinterest and the overall the de…More

133
Wired.com/2011/06/inside-google-plus-social/
Steven Levy at Wired magazine describes the development process, earlier attempts, and main fea…More

134
Topbun.com
Collection of layouts, backgrounds, graphics and images.

135
Juju.cc
International community of online friends and penpals with a focus on East Asia. Users may purs…More

136
Desitwits.com
One stop for following india and world Celeb Tweets.

137
Mywavelength.com
Members are offered free or paid services. Site is organized by hobbies and interests and by he…More

138
Statuzer.com
Multi-platform, multi-account, single and multi-column AIR Twitter client with multimedia capab…More

139
Twitter-images.com
Backgrounds collection, custom themes and personalized pages for Twitter profiles.

140
Mindviz.com
Home to a number of signed and unsigned underground artists, this site offers such features as …More

141
Gplusinfo.com
A collection of unofficial information about Google Plus.

142
Gplusnick.com
Create a Google+ profile id in the form of gPlusNick.com.

143
Pictey.com
A service for exploring pictures shared on Twitter.

144
Pouchons.com
A hip-hop networking site. Contains photographs, profiles, forums, chat, and music.

145
Twitmenulet.com
A Twitter client that fits entirely within the MacOS menu bar.

146
News.bbc.co.uk/2/hi/technology/7428833.stm
Social networking site Facebook is accused of 22 counts of privacy breaches by a Canadian group.

147
News.bbc.co.uk/2/hi/programmes/click_online/7375772.stm
Personal details of Facebook users could potentially be stolen by malicious hackers, BBC's Clic…More

148
Usatoday.com/tech/news/story/2012-01-17/how-to-pinterest-mark-smith/52615856/1
An overview of site features and common usage of the popular new social networking pinboard.

149
Theregister.co.uk/2011/07/13/google_plus/
Matt Asay of The Register has his doubts whether Google+ is different enough to justify the bot…More

150
Businessinsider.com/2007/11/facebooks-beaco
Article by Henry Blodget covering the mishaps and user frustrations with the new advertising pl…More

151
Topl.us
Turns Google+ profile url into a short web address.

152
Fastcompany.com/1767738/how-hold-press-conference-google
About a press conference, featuring speakers in India, the United States, and the United Kingdo…More

153
Https://www.crunchbase.com/organization/pinterest
Profile of the social pinboard site with company information, key employees, investment rounds …More

154
Googleblog.blogspot.com/2011/06/introducing-google-project-real-life.html
Introduction and explanation of Google+ functionality on the official Google Blog.

155
Code.google.com/p/twitterbook/
Provides a firefox extension to bookmark URL on twitter.

156
Blog.facebook.com
Official information about upcoming releases, features, and site news.

157
Mashable.com/follow/topics/google-plus/
Collection of articles with opinions, tools and extensions.

158
Mashable.com/follow/topics/pinterest
A collection of articles covering a wide range of topics including user centric articles, busin…More

159
Computerworld.com/s/article/9218283/Elgan_How_Google_ends_social_networking_fatigue
Mike Elgan at ComputerWorld argues that Google+ isn't just another social network, it's the one…More

160
Tweet.grader.com
Measures the relative power of a Twitter user name.

161
Siliconbeachtraining.co.uk/blog/how-to-customise-your-google-plusprofile-page/
Colin Welch explains how to pimp a profile page with tiled images.

162
Readwriteweb.com/archives/how_to_make_facebook_useful_again.php
Article by Sarah Perez discussing ways Facebook can stay current and relevant.

163
Cool-myspacelayouts.blogspot.com
Collection of free layouts.

164
Thebestofpets.com
IF YOUR HOME IS A SHELTER OF A CUTE LITTLE CAT, SMART LITTLE DOG, ENERGETIC RABBIT, TALKATIVE P…More

165
Twitterfox.net
Firefox plugin allowing people to receive and send messages.

166
Twitter-wind.com/en/
Display your Twitter time line and followers simultaneously with this widget for blogs and webs…More

167
Webware.com/8301-1_109-9753415-2.html
Blog post by Josh Lowensohn guiding new users through the setup process, privacy controls, and …More

EK 2:
KDK Genelgesi

30 Ocak 2010 CUMARTESİ, Resmî Gazete Sayı: 27478
GENELGE
Başbakanlıktan:
Konu: Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü

GENELGE
2010/3

Günümüzde, küreselleşmenin bir sonucu olarak uluslararası ilişkiler daha karmaşık bir hale gelmiş, devletler arasındaki resmi diplomasi yanında, uluslararası toplumu etkilemenin ve yönlendirmenin bir aracı olarak "Kamu Diplomasisi" ayrı bir önem kazanmıştır. Uluslararası platformlarda, Ülkemizin uzun süredir maruz kaldığı itham ve sorunlar karşısında haklılığımızı kanıtlamaya yönelik çalışmaların başarıya ulaşabilmesi için, kamu diplomasisi yöntem ve araçlarıyla uluslararası toplumun doğru yönde bilgilendirilmesi gerekmektedir.

Kamu diplomasisi yöntemleriyle Ülkemizin uluslararası kamuoyu nezdinde saygınlığının artırılmasına yönelik stratejilerin geliştirilerek, ülkemizin dış tanıtım faaliyetlerinin yürütülmesine ilişkin görevler, ilgili mevzuatla çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarına verilmiştir. Ancak, ülkesel ve bölgesel sorunların kolayca küresel bir boyut kazandığı günümüzde, özellikle bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan gelişmeler, uluslararası alanda ortaya çıkan fırsatlar ve tehditler, kamu diplomasisi konusunda görevli kurumlar arasında daha etkin bir koordinasyonu, yakın işbirliğini ve hızlı karar alma süreçlerini zorunlu hale getirmiştir.

Bu itibarla, kamu diplomasisi alanında yürütülecek çalışmalar ile stratejik iletişim ve tanıtım faaliyetleri konusunda kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum örgütleri arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlamak amacıyla, bir Başbakan Başmüşavirinin uhdesinde Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğünün oluşturulması uygun görülmüştür. Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğünün sekretarya hizmetleri Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü tarafından yerine getirilecektir.

Tüm kamu kurum ve kuruluşları, sahip oldukları personel, mali kaynaklar, yurt dışı teşkilatları ve teknik ve bilimsel kapasiteleriyle Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğünün faaliyetlerinin yürütülmesine yardımcı olacaktır. Ülkemizin kamu diplomasisi faaliyetlerinin gerçekleştirilebilmesi için hazırlanacak yıllık faaliyet planları çerçevesinde ilgili kurum bütçelerine ödenek konulması sağlanacaktır.

Bilgilerini ve gereğini rica ederim.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

EK 3:

TRT World Hafta İçi Yayın Akışı (11 Haziran 2016)

12:00 AM	NEWS
12:30 AM	MONEY TALKS
01:00 AM	NEWS
01:30 AM	THE NEWSMAKERS
02:00 AM	NEWS
02:30 AM	BEYOND THE GAME
03:00 AM	NEWS
03:30 AM	SHOWCASE
04:00 AM	NEWS
04:30 AM	THE NEWSMAKERS
05:00 AM	NEWS
05:30 AM	MONEY TALKS
06:00 AM	NEWS
06:30 AM	BEYOND THE GAME
07:00 AM	THE NEWSMAKERS
07:30 AM	SHOWCASE
08:00 AM	NEWS
08:30 AM	MONEY TALKS
09:00 AM	NEWS
09:30 AM	THE NEWSMAKERS
10:00 AM	NEWS
10:30 AM	BEYOND THE GAME
11:00 AM	NEWS
11:30 AM	SHOWCASE
12:00 PM	NEWS
12:30 PM	MONEY TALKS
01:00 PM	NEWS
01:30 PM	BEYOND THE GAME
02:00 PM	THE NEWSMAKERS
02:30 PM	MONEY TALKS
03:00 PM	NEWS
03:30 PM	SHOWCASE
04:00 PM	NEWS
04:30 PM	BEYOND THE GAME
05:00 PM	NEWS
05:30 PM	MONEY TALKS
06:00 PM	THE NEWSMAKERS
06:30 PM	BEYOND THE GAME
07:00 PM	NEWS
07:30 PM	SHOWCASE
08:00 PM	NEWS
08:30 PM	MONEY TALKS
09:00 PM	NEWS
09:30 PM	THE NEWSMAKERS
10:00 PM	NEWS
10:30 PM	BEYOND THE GAME
11:00 PM	NEWS
11:30 PM	SHOWCASE

EK 4:

TRT World Hafta Sonu Yayın Akışı (11 Haziran 2016)

12:00 AM	NEWS
12:30 AM	FOCAL POINT
01:00 AM	NEWS
01:30 AM	THE NEWSMAKERS
02:00 AM	NEWS
02:30 AM	BEYOND THE GAME
03:00 AM	NEWS
03:30 AM	SHOWCASE
04:00 AM	NEWS
04:30 AM	THE NEWSMAKERS
05:00 AM	NEWS
05:30 AM	FOCAL POINT
06:00 AM	NEWS
06:30 AM	BEYOND THE GAME
07:00 AM	THE NEWSMAKERS
07:30 AM	SHOWCASE
08:00 AM	NEWS
08:30 AM	FOCAL POINT
09:00 AM	NEWS
09:30 AM	THE NEWSMAKERS
10:00 AM	NEWS
10:30 AM	BEYOND THE GAME
11:00 AM	NEWS
11:30 AM	SHOWCASE
12:00 PM	NEWS
12:30 PM	FOCAL POINT
01:00 PM	NEWS
01:30 PM	BEYOND THE GAME
02:00 PM	THE NEWSMAKERS
02:30 PM	FOCAL POINT
03:00 PM	NEWS
03:30 PM	SHOWCASE
04:00 PM	NEWS
04:30 PM	BEYOND THE GAME
05:00 PM	NEWS
05:30 PM	FOCAL POINT
06:00 PM	THE NEWSMAKERS
06:30 PM	BEYOND THE GAME
07:00 PM	NEWS
07:30 PM	SHOWCASE
08:00 PM	NEWS
08:30 PM	FOCAL POINT
09:00 PM	NEWS
09:30 PM	THE NEWSMAKERS
10:00 PM	NEWS
10:30 PM	BEYOND THE GAME
11:00 PM	NEWS
11:30 PM	SHOWCASE

EK 5:
@BasbakanlikKDK Twitter Mesajları

••• from:BasbakanlikKDK @Basbakanlik… Kaldır

Popüler / **Hepsi**

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 02 Tem 2013
Başbakan Yardımcısı Sayın Beşir Atalay'ın basın müşavirliğinden yapılan açıklamanın tamamı: Başbakan (cont) tl.gd/n_1rl51ok
7

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 02 Tem 2013
Açıklamada "Maalesef bir haber ajansı açıklamaları kendisi yorumlayarak ve çarpıtarak bu şekle getirmiş ve servis etmiştir" denildi.
4 1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 02 Tem 2013
Açıklamada Atalay'ın,"Gezi Parkı olaylarının arkasında Yahudi diasporası olduğu"şekilde bir ifadesinin söz konusu olmadığı belirtildi.
7 1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 02 Tem 2013
Başbakan Yrd. Beşir Atalay'ın basın müşavirliğinden, "Gezi Parkı olaylarının arkasında Yahudi diasporası olduğu" sözlerine yalanlama geldi.
7

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 02 Tem 2013
Koordinatörlüğümüz Faaliyetlerini Facebook hesabımızdan da takip edebilirsiniz: facebook.com/BasbakanlikKD
1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 02 Tem 2013
#Türkiye'yi 2002-2012 yıllarını kapsayan 10 yıllık dönemde 295 milyon 209 bin 409 #turist ziyaret etti. bit.ly/12BwJxC
4 1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 02 Tem 2013
3 Temmuz Salı günü saat 15:00 @setavakfi'da Japonya Politik Ekonomisi konferansı düzenlenecektir. bit.ly/1cqsHcX
@tkucukcan

SETA

Japonya Politik Ekonomisi | Etkinlikler

Japonya ekonomisi 2011 yılında ülkenin doğusunu vuran ve ardından tsunamiye neden olan depremle ciddi şekilde sarsıldı. Deprem hali hazırda durgun olan Japon ekonomisini uzun vadeli borç problemine...

Web'de görüntüle

3 Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 01 Tem 2013
01-05 Temmuz tarihlerinde Küresel Barış ve Gençlik Çalıştayı, Trabzon'da 47 ülkeden genci bir araya getirecek. bit.ly/119Sc2t
2

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 01 Tem 2013
#Türkiye, YDSK kapsamında 14 ülke ile ortak bakanlar kurulu oluştururken,yapılan anlaşma sayısı da 327'ye yükseldi bit.ly/119Cswo

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 01 Tem 2013
Başbakan Erdoğan'ın son Tunus ziyaretinde iki ülke arasında YDSK toplantısı yapıldı, toplantıda 21 anlaşma imzalandı. bit.ly/119Cswo
2

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 30 Haz 2013
.@anadoluajansi'nın #Afrika ve #Ortadoğu'daki yapılanması kapsamında,#Tunus ve #Fas büroları açılıyor. bit.ly/11WDp69

ANADOLU AJANSI

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 30 Haz 2013
#Mersin'de yapılan 17. #Akdeniz Oyunları Kapanış Töreni Foto Galeri için: bit.ly/13jneoH

6 1 Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 30 Haz 2013
#Türkiye, 17. Akdeniz Oyunları'nı 47'si altın, 43'ü gümüş,36'sı bronz olmak üzere 126 madalyayla 2. sırada tamamladı. bit.ly/10t5Nza

TRT HABER

Akdeniz Oyunlarına muhteşem kapanış
By TRT HABER @trthaber
17. Akdeniz Oyunları, Mersin Stadyumu'ndaki muhteşem tören ile sona erdi.

Web'de görüntüle

5 1 Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 30 Haz 2013
#Türk filmi #Zerre, 35. #Moskova Uluslararası Film Festivali'nin En İyi Filmi seçildi. bit.ly/19LsgKl
7

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 30 Haz 2013
Sn.@EgemenBagis:"AB,TR eleştirilirken bile reformlarını yerine getirdiğini itiraf etmektedir. TR için AB süreci,sonucundan çok daha önemli."
3

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 30 Haz 2013
#AB Bakanı @EgemenBagis,Hırvatistan'ın AB'ye katılması dolayısıyla düzenlenen kutlamaya katılmak üzere Zagrep'e gitti bit.ly/13i60rA
1 Özeti görüntüle

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 30 Haz 2013
#Gazze Gazeteci Heyetimizden @yeterrecep'in Gazze izlenimleri için: bit.ly/11RBQKn ve bit.ly/17uMMyq

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 29 Haz 2013
#Gazze Gazeteci Heyetimizdeki Burak Karaaslan'ın Gazze izlenimleri bit.ly/1aWLoXH

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 29 Haz 2013
#Filistin'de çocuk olmak bit.ly/14F5IrQ
4 1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 29 Haz 2013
#Gazze Gazeteci Heyetimizdeki @mrtcckk'in gözünden Gazze. Video için: bit.ly/14F4dK9
2

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 29 Haz 2013
#Gazze'de günbatımı...

9 4 Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 29 Haz 2013
Gazze'de @Tika_Turkey tarafından inşa edilen,90 bin kişinin ihtiyacını karşılayacak Yağmur Suyu Toplama Ağı projesi

18 2 Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 29 Haz 2013
.@Tika_Turkey tarafından #Gazze'de 34000 m2 alana yapılan 180 yataklı #Filistin-#Türkiye Dostluk Hastanesi inşaatı

21 1 Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 28 Haz 2013
#Gazze'de zor şartlar altında yapılan balıkçılık, halkın önemli geçim kaynakları arasında.

2 Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 28 Haz 2013
.@Tika_Turkey'nın #Gazze Tarım Bakanlığı'na hibe ettiği 10 traktör,3 arazi aracından 40 bin çiftçi faydalanacak.

5 1 Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 28 Haz 2013
Türk Konseyi Ekonomiden Sorumlu Bakanlar 3. Toplantısı, Türkiye adına Ekonomi Bakanı Çağlayan'ın katılımı ile yapıldı bit.ly/1cuxLwK

Türk Konseyi Ekonomiden Sorumlu Bakanlar 3. Toplantısı
By **Haberciniz Biz** @habercinizbiz
Ekonomi Bakanı Çağlayan:-"Ülkelerimiz yeniden inşa edilirken müteahhitlik projelerinde ortak olmalıyız. Türkiye, bugüne kadar 101 ülkede yaklaşık 250 milyar dolarlık 7 bin 116 proje üstlenmiş...
Web'de görüntüle

2 Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 28 Haz 2013
#Gazze'de Arap dünyasının 'fast food'u felafel yapımıyla uğraşan esnaf.

1 Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 28 Haz 2013
#Gazze'de bulunan gazeteci heyetimiz, #Filistin Dışişleri Bakan Vekili Dr. Gazi Hamad ile bir görüşme yaptı.

2 Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 27 Haz 2013
Türkiye'nin Uluslararası Spor Etkinliği Karnesi: Uluslararası müsabakalarda toplam 21.676 madalya ve 342 yeni tesis. bit.ly/14wwVfO

1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 27 Haz 2013
Türkiye son 10 yılda 100'den fazla uluslararası spor organizasyonuna ev sahipliği yaptı. bit.ly/14wwVfO

7 1 Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 27 Haz 2013
Sağlık Bakanı @MuezzinogluDR:"Türkiye, sağlık alanındaki başarılı uygulamalarıyla rol model olmuştur." bit.ly/12sfp9C

Zaman Gazetesi

Müezzinoğlu: Türkiye sağlık alanında rol model olmuştur
By **Zaman Gazetesi** @zamancomtr
Sağlık Bakanı Mehmet Müezzinoğlu, Türkiye'nin sağlık alanındaki uygulamalarda başarı sağlayarak rol model olduğunu söyledi. Müezzinoğlu,
Web'de görüntüle

1 1 Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 27 Haz 2013
Konferansa 20 ülkeden sağlık bakanları, bakan yardımcıları,DSÖ ve OECD yöneticileri,politika belirleyiciler katılıyor. @MuezzinogluDR

1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 27 Haz 2013
Türkiye Genel Sağlık Kapsamı Bakanlar Konferansı, İstanbul'da Sağlık Bakanı @MuezzinogluDR'nun katılımıyla başladı. bit.ly/139Cfco

1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 26 Haz 2013
#Gazze İslam Üniversitesi Mezuniyet Töreni Foto Albüm için: on.fb.me/12jHQed

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 26 Haz 2013
İsmail Haniye:"#Başbakan Erdoğan sürekli El Fetih ile Hamas uzlaşmalı diyor. Ziyaret bu sorunu bitirebilir, amaç #Filistin'in bütünlüğü."
7 2

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 26 Haz 2013
İ.Haniye:"#Erdoğan #Davos'ta yaptığı mertçe hareketle her Filistinlinin evine girmiştir. Başbakana şunu söylüyorum:#Gazze sizi bekliyor."
10 1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 26 Haz 2013
İsmail Haniye:"Türk dış politikası ile #Filistin dış politikası örtüşmektedir. #Türkiye,Filistin için model ülkedir."
9

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 26 Haz 2013
İsmail Haniye:"Burada #Türkiye tarafından yapılan yardımlar ve destekler için çok teşekkür ediyorum."
7

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 26 Haz 2013
Gazeteci Heyetimiz #Gazze'de #Filistin Hükümeti Başbakanı İsmail Haniye'yi ziyaret ediyor.

1 1 Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 26 Haz 2013
Yarın saat 12'de @usakorg'da "Tayvan'daki Ekonomik Gelişmeler ve Tayvan-Türkiye Ticari İlişkileri" konferansı. bit.ly/18fG2r8

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 26 Haz 2013
Türkiye, Dünya Sanat Olimpiyatları'nda 8 kişilik ekiple temsil edilecek. bit.ly/13842eH

Hurriyet.com.tr

Türkiye, Dünya Sanat Olimpiyatları'nda 8 kişilik ekiple temsil...
By **Hurriyet.com.tr** @Hurriyet
Dünyanın ilk Sanat Olimpiyatı olan World Art Games...

Web'de görüntüle
1 Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 26 Haz 2013
Mezuniyet törenine yoğun ilgi gösteren Gazzeliler,#Türkiye'yi ve #Başbakan Erdoğan'ı bekliyor. bit.ly/12ikCFz

8 Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 26 Haz 2013
#Türkiye'nin başlattığı İrade Projesi, bombardıman sonucu sakat kalmış veya doğuştan engelli Gazzelilere umut oldu.

6 Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 26 Haz 2013
#Gazze İslam Üni.'de @Tika_Turkey tarafından yürütülen proje ile 400 engelli Filistinli'ye mesleki eğitim veriliyor.

9 Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 26 Haz 2013
Gazeteci Heyeti programı kapsamında #Gazze'de bulunan konuklarımızın durağı Gazze İslam Üni. mezuniyet töreni.

6 Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 25 Haz 2013
#AB Bakanı @EgemenBagis, AB ülkeleri Büyükelçileri ile bir araya geldi. bit.ly/15BEJMK Fotoğraflar: bit.ly/1aKgmly

Hurriyet.com.tr

Bağış'tan AB büyükelçilerine: 'Gezi' olayları yıllar önce planlandı
By **Hurriyet.com.tr** @Hurriyet
Avrupa Birliği Bakanı ve Başmüzakereci Egemen Bağı...

Web'de görüntüle
2 Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 25 Haz 2013
#AB Bakanı @EgemenBagis:"#Türkiye'nin AB hedefi stratejik ve partiler üstü bir hedeftir." bit.ly/17zlf11

Akşam Gazetesi

'Olaylar yıllar önce planlandı'
By **Akşam Gazetesi** @aksam_gazetesi
Bağış'ın AB ülkelerinin Büyükelçileri ile yaptığı toplantıda,

Web'de görüntüle
5 1 Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 25 Haz 2013
#AB Bakanı @EgemenBagis:""Faslın açılmasıyla ilgili süreç olağanüstü değil, olağan, olması gereken bir süreçti." bit.ly/17zlf11

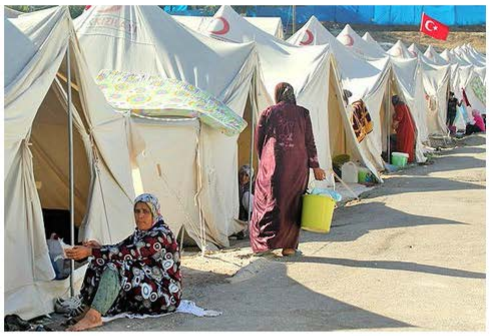
7 1 Özeti görüntüle

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 25 Haz 2013
Türkiye ile "Bölgesel Politikalar ve Yapısal Araçların Koordinasyonu" Başlıklı 22. Faslın Açılması Hk. DİB açıklaması bit.ly/10QebLB

3

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 25 Haz 2013
.@afadbaskanlik:"Çeşitli illerdeki yaklaşık 300 bin Suriye vatandaşının da günlük ihtiyaçlarının karşılanmaktadır." bit.ly/14nQWoS

ANADOLU AJANSI

Kamplardaki Suriyeli sayısı 200 bini geçti
By **ANADOLU AJANSI** @anadoluajansi
AFAD, Türkiye'deki barınma merkezlerinde 200 bin 12 Suriye vatandaşı bulunduğunu, çeşitli illerdeki yaklaşık 300 bin Suriye vatandaşının da günlük ihtiyaçlarının karşılandığını açıkladı.

Web'de görüntüle

2 Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 25 Haz 2013
.@afadbaskanlik:"Türkiye'deki barınma merkezlerinde 200 bin 12 Suriye vatandaşı bulunuyor." bit.ly/14nQWoS

2 1 Özeti görüntüle

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 25 Haz 2013
Başbakan Erdoğan, Başbakanlık Merkez Bina'da Avrupa Konseyi G.Sekreteri Jagland ile görüşüyor. bit.ly/132dKhh

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 25 Haz 2013
DİB @Ahmet_Davutoglu İsveçli,Hollandalı mevkidaşları ve AB yetkilileriyle 22. fasla ilişkin görüşmeler yaptı. bit.ly/10hKeS8

ANADOLU AJANSI

Davutoğlu'ndan Avrupa Birliği için telefon diplomasisi
By **ANADOLU AJANSI** @anadoluajansi
Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu, İsveçli ve Hollandalı mevkidaşları ve AB yetkilileriyle bölgesel politikalara ilişkin 22. faslı ele aldı.

Web'de görüntüle

2 Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 25 Haz 2013
DİB @Ahmet_Davutoglu, Alman mevkidaşı Westerwelle ile 22. faslın açılmasına ilişkin gelişmeleri değerlendirdi. bit.ly/12fMLwR

Habercinizbiz

Davutoğlu-Westerwelle Görüşmesi
By **Habercinizbiz** @habercinizbiz
Dışişleri Bakanı Davutoğlu ile Alman mevkidaşı Westerwelle 22. faslın açılmasına ilişkin gelişmeleri ele aldı

Web'de görüntüle

1 Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 24 Haz 2013
Ülkelerindeki iç kargaşadan kaçarak Türkiye'ye gelen Suriyeli sığınmacı sayısı, 500 bini geçti. bit.ly/10Nq9FQ

4 1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 24 Haz 2013
Koordinatörlüğümüz faaliyetlerini Facebook adresimizden de takip edebilirsiniz: facebook.com/BasbakanlikKD

2

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 24 Haz 2013
DİB @Ahmet_Davutoglu'nun El Cezire kanalı ile gerçekleştirdiği mülakatın son bölümü bugün TSİ 17.30'da yayınlanacak. aje.me/sHImRA

2

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 24 Haz 2013
D-8 ülkelerinin ilk ticaret bakanları toplantısı Nijerya'da 24-25 Haziran tarihlerinde yapılacak. bit.ly/12cM2wg

2 1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 23 Haz 2013
Türkiye, BM'nin Roma'daki 36. FAO konferansında FAO'nun üst yönetimi olan konsey üyeliğine seçildi. bit.ly/133yrLf

8 1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 23 Haz 2013
DİB @Ahmet_Davutoglu,11 ülkenin katılımıyla gerçekleşen Suriye'nin Dostları Çekirdek Grubu DİB toplantısına katılıyor bit.ly/142kwBS

1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 22 Haz 2013
.@2013Mersin ve @U20DK2013'nın ardından şimdi sıra Olimpiyat Oyunlarında. bit.ly/128r2XJ @istanbul2020TR

4 1 Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 21 Haz 2013
.@YunusEmreV tarafından UNESCO 2013 Piri Reis Yılı kapsamında Brüksel'de 'Piri Reis ve Mercator' sergisi açılacak. bit.ly/1c2RXWg

5

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 21 Haz 2013
2014-2015 eğitim yılından itibaren Türkçe, Belçika'da seçmeli dersler kapsamına alındı. bit.ly/17rnV1M

7

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 21 Haz 2013
Diyanet İşleri Başkanlığı,Afrika'da 8 ülkede din hizmetleri müşavirliği kuracak. @diyanetbasin bit.ly/12f6rfU

TRT HABER

Diyanet'ten Afrika açılımı
By **TRT HABER** @trthaber
Sekiz Afrika ülkesinde din hizmetleri müşavirliği kurulacak.

Web'de görüntüle

5 Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 21 Haz 2013
Türkiye-Mali KEK 2. Dönem Toplantısı Kalkınma Bakanı Cevdet Yılmaz ve Mali DİB Coulibaly başkanlığında yapıldı. bit.ly/10CEdBM

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 21 Haz 2013
17. Akdeniz Oyunları Açılış Töreni Foto Galeri için: bit.ly/14NsIqo

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 20 Haz 2013
Başbakan Erdoğan: "Akdeniz tarihi, savaşlar, çatışmalar değil; barış ve dostluklar tarihidir."

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 19 Haz 2013
@bybekirbozdag: "Evrensel insan haklarını anayasaya dahil ediyoruz."

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 19 Haz 2013
@bybekirbozdag: "Türkiye'nin büyümesinden içeride ve dışarıda rahatsız olan bir kesim var."

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 19 Haz 2013
@bybekirbozdag: "Güçlü bir lider ile güçlenen bir Türkiye var; her alanda büyüyen Türkiye'ye yönelik engeller çıkarılıyor."

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 19 Haz 2013
@bybekirbozdag: Gezi Parkı olaylarına dair, "Bu kadar büyük bir kitlenin, tek bir noktadan yönlendirildiğini düşünüyorum."

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 19 Haz 2013
DİB #Davutoğlu'nun El Cezire'ye gündemdeki gelişmeleri değerlendirdiği mülakatın ilk bölümü bugün TSİ 19.30 ve 01.30'da yayınlanacaktır.

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 20 Haz 2013
DİB @Ahmet_Davutoglu: " İran'daki yeni yönetimin, Suriye'nin ve oradaki halkın durumuna daha fazla anlayış göstermesini ümit ediyoruz."

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 20 Haz 2013
DİB @Ahmet_Davutoglu: "Uluslararası medya, Gezi Parkı yayınları yaparken, Kuseyr'deki gelişmeler üzerine hiç bir haber bulunmuyordu."

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 20 Haz 2013
+ ile yayın yapmasını şaşkınlık içerisinde takip ettim."

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 20 Haz 2013
DİB @Ahmet_Davutoglu: "CNN ve diğer uluslararası medya organlarının muhabirlerinin, gaz kullanımının olmadığı, gündüz vakti, gaz maskeleri +

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 20 Haz 2013
+ Türkiye'de ise durum farklı; Türkiye'de halihazırda bu talepler zaten karşılanmıştır."

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 20 Haz 2013
DİB @Ahmet_Davutoglu:"Ortadoğu ve Kuzey Afrika'daki gösterilerde adil ve hür seçimler, ifade ve basın-yayın hürriyeti talep edilmekteydi +

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 20 Haz 2013
DİB @Ahmet_Davutoglu:"Protestolarda insanları provoke eden ve toplumu kutuplaştırma amacıyla başörtülü bayanlara saldıran gruplar mevcuttu."

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 20 Haz 2013
DİB @Ahmet_Davutoglu: "Olağanüstü bir durum olduğu kanaatine varılmamalıdır. Ancak, uluslararası medyada böyle bir izlenim verildi."

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 20 Haz 2013
DİB @Ahmet_Davutoglu: "Benzer gösteriler daha önce Paris, Londra ve Washington'da da gerçekleşti. Bunlar, demokratik toplumlarda doğaldır."

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 20 Haz 2013
DİB #Davutoğlu gelişmeleri El Cezire'ye değerlendirdi; "Türkiye, demokratik bir ülkedir ve insanların gösteri hürriyeti bulunmaktadır."

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 19 Haz 2013
Türkiye, 17. Akdeniz Oyunları'nda 430 sporcu ile temsil edilecek. bit.ly/12V2zs6 @istanbul2020TR

Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 19 Haz 2013
Türkiye'nin ev sahipliğinde gerçekleşecek 17. Akdeniz Oyunları'nda 24 ülkeden 2 bin 994 sporcu mücadele edecek. bit.ly/12V2zs6

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 19 Haz 2013
.@TuskonTr tarafından düzenlenen 18. Türkiye-Dünya Ticaret Köprüsü 130 ülkeden 1500 yatırımcının katılımı ile başladı bit.ly/10wMEif

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 19 Haz 2013
13 ülkeden sanatçılar Nevşehir'de 4.Uluslararası Halk Ozanları Hacibektaş Buluşması'nda bir araya gelecek. bit.ly/11xudoA

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 18 Haz 2013
Ekonomi Bakanı Çağlayan:"Batılılar Afrika'ya baktığı zaman yer altındaki madenleri,biz ise yerin üstündeki Afrikalı kardeşlerimizi görürüz."

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 18 Haz 2013
Türkiye ile Gine arasında yatırımların karşılıklı teşviki ve korunmasına ilişkin anlaşma imzalandı. bit.ly/17jRNNy

Haberciniz Biz

Türkiye ve Gine Karşılıklı Yatırımları Teşvik Edecek
By **Haberciniz Biz** @habercinizbiz
Ekonomi Bakanı Çağlayan: "Batılılar Afrika kıtasına baktığı zaman yer altındaki madenleri, biz ise yerin üstündeki Afrikalı kardeşlerimizi görürüz"

Web'de görüntüle

Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 18 Haz 2013
Başbakan Erdoğan,Filistin Gazze Hükümeti Başbakanı Heniye ve Hamas'ın Siyasi Büro Şefi Meşal ile görüşüyor. bit.ly/13QIakz

ANADOLU AJANSI

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 18 Haz 2013
Koordinatörlüğümüz Faaliyetlerini Facebook Sayfamızdan da Takip Edebilirsiniz: facebook.com/BasbakanlikKD

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 18 Haz 2013
Türkiye, 2010 yılından bu yana işsizlik rakamlarını en fazla düşüren 2. OECD ülkesi oldu. bit.ly/ZZIool

ANADOLU AJANSI

Türkiye işsizlik oranını en fazla düşüren ikinci OECD ülkesi
By **ANADOLU AJANSI** @anadoluajansi
Türkiye, son 2010 yılından bu yana işsizlik rakamlarını en fazla düşüren 2. OECD ülkesi oldu.

Web'de görüntüle

10 1 Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 17 Haz 2013
"The Guardian" Gazetesinde yayımlanan, Maliye Bakanı Mehmet Şimşek ile ilgili haber hakkında DİB'nca yapılan açıklama bit.ly/126bSh8

3

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 17 Haz 2013
DİB @Ahmet_Davutoglu Gezi Parkı Olaylarını Guardian İçin Değerlendirdi. Türkçe çeviri: bit.ly/19d43MY

4

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 17 Haz 2013
AB Bakanı @EgemenBagis The Wall Street Journal'a gündemdeki gelişmeleri değerlendirdi. on.wsj.com/19IoSml Türkçe bit.ly/12CmcDY

WSJ Middle East

Turkey's EU Minister Shrugs Off Criticism
We asked Turkey's EU Minister, Mr. Egemen Bagis, questions about international criticism, international conspiracies, and all other aspects of Turkey's nationwide demonstrations.

Web'de görüntüle

1 Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 17 Haz 2013
Atatürk Olimpiyat Stadı'nda gerçekleşen Türkçe Olimpiyatları Kapanış Töreni fotoğrafları için: bit.ly/14FhJPT @turkceder

4

'Olimpiyat' Türkçe sevgisine dar geldi
By **Zaman Gazetesi** @zamancomtr
Asya'dan Avrupa'ya, Afrika'dan Amerika'ya 140 ülkeden toplanıp geldiler ülkemize. Tam 15 gün boyunca şehir şehir dolaşıp, şarkıları, türküleri, şiirleri ve danslarıyla gönlümüzü fethettiler.

Web'de görüntüle

12 2 Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 17 Haz 2013
DİB @Ahmet_Davutoglu gündemdeki gelişmeleri @stargazete'den @fadimeozkan'a değerlendirdi. bit.ly/1bMmXtx

2

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 17 Haz 2013
DİB @Ahmet_Davutoglu'nun The Guaridan'da gelişmeleri değerlendirdiği yazısı için: bit.ly/13LWpaj

The Guardian

Turkey: despite the protests, we represent all of our citizens |...
Ahmet Davutoglu: Our AK party has built a first-rate democracy that we value, and allowing peaceful protests reflects our achievement

Web'de görüntüle

4 2 Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 14 Haz 2013
Bşb. Erdoğan:"1,4 milyon öğrencimiz kredi ve burs imkanından yararlanıyor.Yurtların yatak kapasitesini 130 bin ilave ile 310 bine çıkardık."

1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 14 Haz 2013
Başbakan Erdoğan:"@GenclikSporBak bütçesini 15 kat arttırdık.Yurtlarda bedava interneti bu yıl başlatıyoruz."

1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 14 Haz 2013
Başbakan Erdoğan, 'Yurdum Evim Ücretsiz İnternetim' isimli öğrenci yurtları projesinin açılışında konuştu. bit.ly/16mqcrg

Haber 7

Erdoğan'dan Suat Kılıç'a şakayla karışık fırça
Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, 'Yurdum Evim Ücretsiz İnternetim' isimli öğrenci yurtları projrsinin açılışında konuştu. Erdoğan, ranza sistemiyle ilgili de Suat Kılıç'a ince gönderme yaptı.

Web'de görüntüle

2 Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 14 Haz 2013
DİB Sözcüsü'nün Suriye'de Rejimin Kimyasal Silah Kullanması Konusundaki Bir Soruya Cevabı bit.ly/143yT7u

2

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 14 Haz 2013
İstanbul Valisi H.Avni Mutlu, #GeziParkı eylemcisi gençlerle bir araya geldi. bit.ly/197vGac

ANADOLU AJANSI

Vali Mutlu eylemcilerle görüştü
By **ANADOLU AJANSI** @anadoluajansi

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 14 Haz 2013
Başbakan Erdoğan,sanatçılar ve Taksim Dayanışma temsilcileri ile gelişmeleri değerlendirdi. bit.ly/1a8Kbfi

Başbakan Erdoğan sanatçılarla görüştü
By **ANADOLU AJANSI** @anadoluajansi
Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, Gezi Parkı ile ilgili yaptığı görüşmeler çerçevesinde 8 sanatçı ile Taksim Dayanışma'dan bazı kişileri kabul etti.

Web'de görüntüle

3 1 Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 13 Haz 2013
Türkiye-Kongo Karma Komisyon 1.Dönem Toplantısı B.Y. @bybekirbozdag ve Kongo DİB İkouebe'nin katılımları ile yapıldı bit.ly/10eUo8l

ANADOLU AJANSI

Uluslararası kamuoyunu yanlış yönlendiriyorlar
By **ANADOLU AJANSI** @anadoluajansi
Başbakan Yardımcısı Bozdağ, uluslararası medyanın Gezi Parkı olaylarıyla ilgili uluslararası kamuoyunu yanlış yönlendirdiğini, bunun "anormal bir husus" olduğunu söyledi.

Web'de görüntüle

1 Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 13 Haz 2013
AB Bakanı @EgemenBagis'ın Avrupa Parlamentosu kararına ilişkin açıklamaları: bit.ly/11JJbL4

4 1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 13 Haz 2013
DİB @Ahmet_Davutoglu:"Türkiye hiçbir şekilde, hiçbir ülke ya da ülke grubundan ders alma durumunda değildir." bit.ly/11BACyT

ANADOLU AJANSI

AP'nin kararını aynen iade edeceğiz
By **ANADOLU AJANSI** @anadoluajansi
Dışişleri Bakanı Davutoğlu, Avrupa Parlamentosu kararının Türkiye'ye iletildiğinde aynen iade edileceğini bildirdi.

Web'de görüntüle

8 1 Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 13 Haz 2013
.@TC_Disisleri:"AP, diğer ülkelerdeki benzer olaylar konusunda neden tepki göstermediğini de açıklamalıdır." bit.ly/12pftgs

3

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 13 Haz 2013
.@TC_Disisleri:"Türkiye'deki son gelişmeler, son yıllarda bir çok Avrupa kentinde meydana gelen toplumsal olaylardan farklı değildir."

3

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 13 Haz 2013
.@TC_Disisleri:"AP'nin bugün kabul ettiği karar, demokrasinin güçlendirilmesi ve yaygınlaştırılması ortak hedefimize zarar veren, +++

4 1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 13 Haz 2013
DİB @Ahmet_Davutoglu:"Uluslararası basındaki belli odaklar,Türkiye'nin bir imaj kirlenmesi yaşamasını istiyor." bit.ly/14y9lle

ANADOLU AJANSI

Türkiye'ye imaj operasyonu yapılıyor
By **ANADOLU AJANSI** @anadoluajansi
Bakan Davutoğlu, Türkiye'nin yükselişinden rahatsızlık duyanlar olduğunu belirterek, "Uluslararası basındaki belli odaklar, Türkiye'nin bir imaj kirlenmesi yaşamasını istiyor" dedi.

Web'de görüntüle

12 1 Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 13 Haz 2013
Dünya Bankası Küresel Ekonomik Beklentiler Raporu,Türkiye için 2013'de %3,6,2014'te %4,5,2015'de %4,7 büyüme öngördü. bit.ly/11J4RXW

ANADOLU AJANSI

Dünya Bankası Küresel Ekonomik Beklentiler Raporu yayımlandı
By **ANADOLU AJANSI** @anadoluajansi
Dünya Bankası, Türkiye'de büyümenin bu yıl yüzde 3,6, 2014 yılında yüzde 4,5, 2015 yılında da yüzde 4,7 olacağını öngördü.

5 Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 12 Haz 2013
Sn. @hc_huseyincelik:"Türkiye, bir diktatörlük olmadığı için bu eylemler yapılabiliyor.Öyle olsaydı bu eylemler yapılamazdı."

8 1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 12 Haz 2013
Sn. @hc_huseyincelik:"Böyle bir görüşme olduktan sonra ben #GeziParkı'ndaki gençlerin orayı boşaltacaklarını düşünüyorum."

2

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 12 Haz 2013
Sn. @hc_huseyincelik:"#GeziParkı'nda bu eylemin kıyamete kadar sürdürülmesi hükümet tarafından kabul edilmeyecektir." bit.ly/1a4ZANH

Sabah Gazetesi

Hüseyin Çelik'ten kritik açıklama
By **Sabah Gazetesi** @Sabah
Hüseyin Çelik'ten kritik açıklama

Web'de görüntüle

4 1 Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 12 Haz 2013
Sn. @hc_huseyincelik:"Başbakan Erdoğan, #GeziParkı ile ilgili #İstanbul'da #referandum yapılabileceği teklifini sundu."

3 1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 12 Haz 2013
Sn. @hc_huseyincelik:"Heyet,Gezi Parkı'ndaki insanların çevre duyarlılığı olan, illegal örgütlerle beraber olmayan kişiler olduğunu iletti."

3

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 12 Haz 2013
Sn: @hc_huseyincelik:"11 kişi ile toplantı yapıldı. Bunlar Gezi Parkı eylemlerini destekleyen kişilerdir."

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 12 Haz 2013
.@Tika_Turkey aracılığı ile Lesotho ve Swaziland'a Türkiye'den yardım eli. bit.ly/12lFIEk

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 12 Haz 2013
Türkiye ve Mısır arasında Karayolu Taşımacılığı,Denizcilik ve Demiryolları İşbirliği anlaşmaları imzalandı. bit.ly/15VZOUb

Sabah Gazetesi

Türkiye ile Mısır arasında tarihi imzalar
By **Sabah Gazetesi** @Sabah

Türkiye ile Mısır arasında demiryolu, denizyolu ve karayolu ulaşımına yönelik imzalar atıldı. Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanı Binali Yıldırım, iki ülke arasında belgesiz taşımacılık müjdesi...

Web'de görüntüle

4 Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 12 Haz 2013
Kahire Al-Ahram Center'da düzenlenecek çalıştaya koordinatörlüğümüz,@yurtdisiturkler ve @SAM_MFA destek veriyor. bit.ly/1a35Fuj

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 12 Haz 2013
.@SDE_2012 ve Al-Ahram Demokrasi Dergisi tarafından düzenlenen çalıştay programı ve detaylı bilgi için:bit.ly/11uN4iS

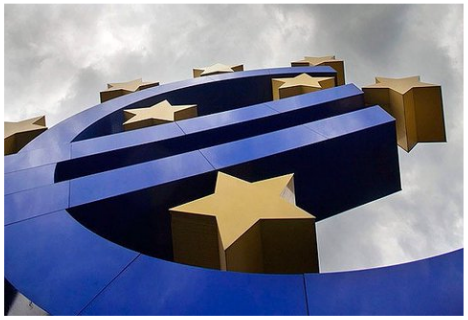
1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 12 Haz 2013
Koordinatörlüğümüzün desteğiyle düzenlenen Türkiye-Mısır:Demokratikleşme ve Kalkınma Tecrübeleri ve İlişkileri Çalıştayı bugün Kahire'de.

3 1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 11 Haz 2013
İlk çeyrekte %3 büyüme oranıyla Türkiye, Avro Bölgesi'ndeki 17 ülke ve AB üyesi 25 ülkenin üzerinde büyüme kaydetti. bit.ly/1920F7u

ANADOLU AJANSI

Türkiye büyümede Avrupa'dan daha iyi
By **ANADOLU AJANSI** @anadoluajansi

İlk çeyrek büyüme verileri, yüzde 3 büyüme oranıyla Türkiye'nin durumunun Avro Bölgesi'ne üye 17 ülkenin tamamından daha iyi olduğunu ortaya koydu.

Web'de görüntüle

15 2 Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 11 Haz 2013
+++ demokrasinin standartlarının yükselmesi de aynı şekilde içerde ve dışarda birilerini ciddi şekilde rahatsız ediyor."

4 1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 11 Haz 2013
Başbakan Erdoğan:"Büyük Türkiye, güçlü ekonomi,itibarlı dış politika,içerde ve dışarda birilerini nasıl rahatsız ediyorsa; +++

5 1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 11 Haz 2013
Başbakan Erdoğan:"10 yılda, Türkiye'nin, faizleri düşürmek yoluyla yaptığı tasarruf ne biliyor musunuz? 642 milyar lira."

6

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 11 Haz 2013
Başbakan Erdoğan:"2013 yılında bütçe 404 milyar lira, faiz harcaması 53 milyar lira, yani oran %13."

2 3

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 11 Haz 2013
#Başbakan Erdoğan:"Benim vatandaşımın verdiği her verginin,devletin her gelirinin,100 liradan 45 lirası,faiz lobisine gidiyordu."

9 1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 11 Haz 2013
#Başbakan Erdoğan:"2002 yılında,görevi devraldığımızda 116 milyar lira bütçenin 52 milyarı,yani %45'i,faiz harcamalarına gidiyordu."

6 2

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 11 Haz 2013
Bşb.Erdoğan:"10,5 yıl boyunca yaptığımız,imtiyazları almak,mağduriyetleri gidermek,hak ve özgürlükleri evrensel manada tesis etmek olmuştur"

7 2

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 11 Haz 2013
Başbakan Erdoğan:"Ama biz hiçbir zaman intikam peşinde olmadık.Hiçbir zaman, bize yapılanı başkasına reva görmedik."

7

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 11 Haz 2013
Başbakan Erdoğan:"Biz,azınlığın çoğunluğa nasıl hükmettiğini,kendi yaşam tarzını nasıl dayattığını iliklerimize kadar yaşamış bir nesiliz"

15 1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 11 Haz 2013
Başbakan Erdoğan:"Genç kardeşlerimizin bizleri anlamalarını çok isterim.Bu ülkede inançlarından dolayı nice insanımızın hayatı karartıldı."

9 3

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 11 Haz 2013
Başbakan Erdoğan:"Gençlerimizin bugün sahip olduğu imkanlar, bundan 10,5 yıl önce hayali dahi kurulamayan imkanlardı."

6 1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 11 Haz 2013
Başbakan Erdoğan:"Oradaki tüm eylemcilerin,büyük fotoğrafı görmelerini,oynanan oyunu anlamalarını ve çekilmelerini özellikle rica ediyorum."

13 4

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 11 Haz 2013
#Başbakan Erdoğan:"#Türkiye'nin bir çok ilinde şiddete dönüşen eylemler,hep Taksim Gezi Parkı eylemlerinin arkasına sığınmıştır."

2

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 11 Haz 2013
#Başbakan Erdoğan:"#Türkiye'nin uluslararası güç,imaj ve itibarı da yine bu süreçte hedef alınmıştır."

1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 11 Haz 2013
Başbakan Erdoğan:"Faizlerin yükselmesi,borsanın düşmesi,yatırım ortamının kötüleşmesi için sistemli bir proje devreye sokulmuştur"

5

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 11 Haz 2013
Bşb.Erdoğan:"İnsanımızın,gençlerin neden bu tepkiyi verdiğini tüm detaylarıyla araştırıyor,tabloyu sağlıklı şekilde belirlemeye çalışıyoruz"

6 1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 11 Haz 2013
#Başbakan Erdoğan:"Biz;etnik,dini,bölgesel milliyetçiliği ayaklar altına aldık.Her zaman, birleştirici,bütünleştirici bir üslup kullandık."

3

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 11 Haz 2013
#Başbakan Erdoğan:"Hiçbir zaman toplumla inatlaşan bir parti olmadık, olmayacağız."

4

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 11 Haz 2013
#Başbakan Erdoğan:"Sadece sandık sonuçlarına değil, bütün toplumsal olaylara hassasiyetle yaklaştık."

1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 11 Haz 2013
#Türkiye ekonomisi 2013 yılının ilk çeyreğinde yüzde 3 büyüdü. bit.ly/19kgGsj

ANADOLU AJANSI

Türkiye ekonomisi ilk çeyrekte yüzde 3 büyüdü
By **ANADOLU AJANSI** @anadoluajansi

TÜİK, Türkiye ekonomisinin yılın ilk çeyreğinde yüzde 3 büyüdüğünü açıklarken, Maliye Bakanı Şimşek ile Ekonomi Bakanı Çağlayan sonucun memnuniyet verici olduğunu dile getirdi.

Web'de görüntüle

3 1 Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 11 Haz 2013
Asya'da Enerji,Su ve Gıda Güvenliği temalı kongreye katılım ve detaylı bilgi için bit.ly/167bVhY @TASAMorg

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 11 Haz 2013
.@TASAMorg tarafından düzenlenen 7. Türk-Asya Kongresi 13-14 Haziran tarihlerinde Kırgızistan Bişkek'te yapılacak. bit.ly/167bVhY

2 1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 10 Haz 2013
#TürkKızılayı145Yaşında Yardımlaşma geleneğinin sembolü @TurkKizilayi'nin 145. kuruluş yıldönümü kutlu olsun. bit.ly/1bnFgFo

Türk Kızılayı 145 yaşında
By **ANADOLU AJANSI** @anadoluajansi
Türk Kızılayı'nın 145. yıl dönümününde de yardımseverlerin güveni ve desteği ile ihtiyaç sahiplerinin umutlarını yeşertmeye devam ettiği bildirildi.
Web'de görüntüle

4 1 Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 10 Haz 2013
.@Tika_Turkey, Habeş Kralı Necaşi ve 15 sahabenin kabrini restore edecek. bit.ly/13wZgnk

ANADOLU AJANSI

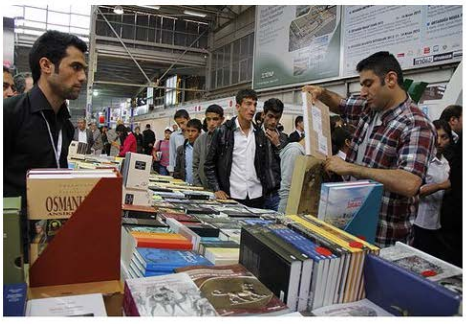

TİKA, Habeş Kralı Necaşi'nin türbesini restore edecek
By **ANADOLU AJANSI** @anadoluajansi
TİKA, Hz. Muhammed döneminde Habeşistan'a hicret eden Müslümanlara sahip çıkan Habeş Kralı Necaşi ve 15 sahabenin kabrini restore edecek.
Web'de görüntüle

1 Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 10 Haz 2013
8 yıllık Türk Kültür,Sanat,Edebiyatının Dışa Açılımı Projesi kapsamında,57 ülkede 54 dilde,1.351 esere destek verildi bit.ly/12eunpB

ANADOLU AJANSI

Türk edebiyatı "dünya yolculuğunda"
By **ANADOLU AJANSI** @anadoluajansi
8 yıl önce başlatılan "Türk Kültür, Sanat ve Edebiyatının Dışa Açılımı" Projesi kapsamında, bugüne kadar 57 ülkede 54 farklı dilde, bin 351 esere destek verildi
Web'de görüntüle

4 Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 10 Haz 2013
Nisan ayında,takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretimi,geçen yılın aynı ayına göre %3,4 arttı. bit.ly/13sl02g

ANADOLU AJANSI

Sanayi üretimi arttı
By **ANADOLU AJANSI** @anadoluajansi
Nisan ayında, takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretimi, geçen yılın aynı ayına göre yüzde 3,4 arttı.
Web'de görüntüle

1 Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 09 Haz 2013
Başbakan Erdoğan:"10 yıllık iktidarımız döneminde 2 milyar 800 milyon ağaç diktik. 2 milyarı fidan geri kalanlar da 3 yaş üzeri ağaçlardır."

9 1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 09 Haz 2013
Başbakan Erdoğan:"Bu ülkede,çeteler,mafya,cuntalar dönemi bitmiştir.Faiz lobisi kendine çeki düzen versin.Bunun bedelini ağır ödeyeceksiniz"

21 1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 09 Haz 2013
Başbakan Erdoğan:"Bugün 27 Mayıs 1960 Türkiye'sinde değiliz.Bugün egemenlik milletin elindedir."

7 2

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 09 Haz 2013
Başbakan Erdoğan:"Karşımdaki topluluk, söyleyeceklerini sokakları yakarak,yıkarak değil, hep sandıkta söylemiştir."

5 1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 07 Haz 2013
Başbakan Erdoğan:"%50 bize oy verdi ama biz %50'nin partisi değiliz. Biz şu anda %100'ün partisi olarak ülkeye hizmet veriyoruz."

107 19

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 07 Haz 2013
#Başbakan Erdoğan:"Benzer olaylar Yunanistan'da ve İngiltere'de yaşandı.#AB ülkesi olmalarına rağmen daha ağır boyutlarda müdahale olmuştur"

3

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 07 Haz 2013
#Başbakan Erdoğan:"Bize ders vermeye çalışanlar #ABD'deki Wall Street olaylarını nereye koyacaklar."

7 1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 07 Haz 2013
Başbakan Erdoğan:"Çevre hassasiyeti olan kardeşlerime sesleniyorum.Eğer çevrecilikte ortaklık yapacaksanız,gelin bu Başbakanınız ile yapın."

7 1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 07 Haz 2013
#Başbakan Erdoğan:"Biz tüm çalışmalarımızı #AB müktesebatına uygun şekilde, AB üyesi olacakmış gibi devam ediyoruz."

2

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 07 Haz 2013
Başbakan Erdoğan:"Açık söylüyorum, Türkiye şu an birkaç düzenleme ile tüm kurumlarıyla ve milletiyle AB'ye tam üye olma noktasındadır."

1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 07 Haz 2013
#Başbakan Erdoğan:"Halkın AB üyeliğine inancı azalmaktadır.2004 kamuoyu araştırmalarında %75'lerde olan oran %30'lara gerilemiştir."

4

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 07 Haz 2013
#Başbakan Erdoğan:"Türkiye,tarihinde hiç olmadığı kadar #AB standartlarına yakın durumdadır."

4

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 07 Haz 2013
#Başbakan Erdoğan:"#AB kuruluş yapısı ahde vefeya dayanır.Hani nerde ahde vefa?AB'ye almama gerekçelerini açıklayamıyorlar." @AB_Bakanligi

1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 07 Haz 2013
Bşb. Erdoğan:L.Amerika ülkelerine sağlanan vize serbestisi,coğrafi olarak Avrupa'da olan,AB ile üyelik sürecinde olan Türkiye'ye sağlanmıyor

5 1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 07 Haz 2013
Başbakan Erdoğan:"AB ilerleme raporu, Türkiye'nin 33 faslın 32'sinde ilerleme kaydettiğini söylüyor." @AB_Bakanligi

1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 07 Haz 2013
Başbakan Erdoğan:"Sadece siyasi,ideolojik sebeplerle 16 faslın müzakereleri başlatılmıyor." #CANLI

3

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 07 Haz 2013
Türkiye ve Tunus arasında tarım,turizm, enerji,kültür,sosyal işler ve eğitim alanlarıyla ilgili 21 işbirliği anlaşması imzalandı.

4

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 06 Haz 2013
Kosovalı öğrenciler, Başbakan Erdoğan'a destek için facebook sayfası açtı. facebook.com/SupportforErdo…

9 2

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 06 Haz 2013
3-5 Haziran'da Van Yüzüncü Yıl Üni. öğrencileri, Dış Politika Tanıtım programımız kapsamında Ankara'daydı. bit.ly/13Ihdyl @HaberYYU

2

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 06 Haz 2013
Litvanya Vilnius Üniversitesi'nde "Litvanya'da Türk Tarihi ve Kültürü" adlı sempozyum düzenlendi. @YunusEmreV bit.ly/ZRZUNT

3

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 06 Haz 2013
Başbakan Erdoğan:"Dünyanın neresine giderseniz gidin bu tür tarihi eserler aslına uygun olarak yapılır." bit.ly/122acv1

4

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 06 Haz 2013
Başbakan Erdoğan:"Taksim'deki o binayı aslına döndürüyoruz, aslına uygun olarak yapıyoruz." bit.ly/122acv1

3

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 06 Haz 2013
Başbakan Erdoğan:"Burada Topçu Kışlası var mı yok mu? Olmayan bir şeyi yapmanın vaadinde bulunmadık." bit.ly/122acv1

4

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 06 Haz 2013
Başbakan Erdoğan:"Taksim projemiz tarihi ve kültürü güçlendirecek bir proje olacaktır.AKM yerine büyük bir opera binası yapacağız."

5 1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 06 Haz 2013
Başbakan Erdoğan:"Bilmemiz gerekiyor ki yapılacak en iyi şey hukukumuzu korumaktır.İstanbul'un doğal güzelliğini de korumamız gerekiyor."

10 2

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 06 Haz 2013
Başbakan Erdoğan:"Çoğunluğun azınlığa tahakkümüne karşıyız.Ancak azınlığın çoğunluğa tahakkümünü de kabul edemeyiz" bit.ly/19Loim9

Radikal

Başbakan Erdoğan: Topçu Kışlası'nı yapıyoruz - Politika Haberleri -...
By Radikal @radikal
Başbakan Recep Tayyip Erdoğan Tunus'ta konuştu:...

Web'de görüntüle

11 1

Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 06 Haz 2013
Başbakan Erdoğan:"Yardımcım gerekli açıklamaları yaptı.Bu iş aşırı kullanılmış gazla alakalıysa onunla ilgili üzüntümüzü dile getirdik."

4 1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 06 Haz 2013
Başbakan Erdoğan:"Halkın kullandığı otobüslere, duraklara zarar verilmesini sorgulamak lazım." bit.ly/19Loim9

3

Özeti görüntüle

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 06 Haz 2013
Başbakan Erdoğan:"Samimi vatandaşlarımın arasına kimlerin karıştığını görmemiz gerekir." bit.ly/19Loim9

49 6

Özeti görüntüle

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 06 Haz 2013
Başbakan Erdoğan:Yakalanan yabancılar var doğru,fakat bunların kim oldukları eylemlere nasıl katıldıkları belli değil.Soruşturmalar sürüyor"

8

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 06 Haz 2013
Başbakan Erdoğan:"Çevre duyarlılığı gösteren insanların niyetlerini kötü niyetle kullanıyorlar." bit.ly/Zv82BE

TRT HABER

Başbakan Erdoğan'dan Taksim açıklaması
By TRT HABER @trthaber
Başbakan Erdoğan, Tunus'ta Taksim olaylarını değerlendirdi.

Web'de görüntüle

11

Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 06 Haz 2013
Türkiye, bu yılın Ocak-Mayıs döneminde 5 kıtada 168 ülkeye toplam 59 milyar 643 milyon dolar ihracat gerçekleştirdi. bit.ly/18QX7Fc

ANADOLU AJANSI

İhracatta Almanya başı çekiyor
By ANADOLU AJANSI @anadoluajansi
Türkiye, bu yılın Ocak-Mayıs döneminde en fazla ihracatı 5 milyar 359 milyon dolar ile Almanya'ya gerçekleşti.

Web'de görüntüle

5

Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 05 Haz 2013
Başbakan Erdoğan ve beraberindeki heyet,Fas ve Cezayir'in ardından K.Afrika turunun son durağı Tunus'da.

16 3

Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 05 Haz 2013
Başbakan Erdoğan:"Bizim için en güvenilir enerji kaynağı, dost ve kardeş ülke Cezayir'dir." bit.ly/10QwPB7

ANADOLU AJANSI

Bizim için en güvenilir enerji kaynağı Cezayir
By ANADOLU AJANSI @anadoluajansi
Başbakan Erdoğan, "Bizim için en güvenilir enerji kaynağı, dost ve kardeş ülke Cezayir'dir. Cezayir yakın işbirliği yapacağımız değerli bir ortak" dedi.

Web'de görüntüle

4 1

Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 05 Haz 2013
Başbakan Erdoğan:"Cezayir ile olan ortak tarihimizle gurur duyuyoruz.Aynı gururu Cezayir halkının da duyduğunu büyük memnuniyetle görüyorum"

7

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 05 Haz 2013
DİB @Ahmet_Davutoglu:"Başbakan Recep Tayyip Erdoğan,bu iki uç arasındaki ayrımı yapmaktadır." bit.ly/16K36yh

ANADOLU AJANSI

Davutoğlu'ndan ABD'den gelen açıklamalara tepki

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 05 Haz 2013
DİB @Ahmet_Davutoglu:"Eylemlerde çevreyi korumayı amaçlayanların dışında konuyu istismar etmek isteyen aşırı uç örgütler de bulunuyor."

6

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 05 Haz 2013
DİB @Ahmet_Davutoglu:"Birçok demokratik ülke benzer eylemlerle karşılaşır ve bu da demokratik sistemlerin sınavıdır." bit.ly/16K36yh

6 Özeti görüntüle

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 05 Haz 2013
DİB @Ahmet_Davutoglu:"Demokratik gösteri elbette var ve biz buna saygı gösteriyoruz." bit.ly/16K36yh

5 Özeti görüntüle

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 05 Haz 2013
DİB @Ahmet_Davutoglu "Türkiye 2. sınıf bir demokrasi değildir" mesajını ABD DİB Kerry'ye iletti. bit.ly/16K36yh

4 Özeti görüntüle

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 05 Haz 2013
TBMM Başkanı Cemil Çiçek:"Hukuk çerçevesinde ve meşruiyet içinde yapılan her türlü protestoya, gösteriye 'evet'+++ bit.ly/18VETOD

4 Özeti görüntüle

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 05 Haz 2013
Başbakan Vekili @bulent_arinc, Ankara'da Taksim Platformu Heyeti ile görüştü. bit.ly/15A7V8C

ANADOLU AJANSI

Arınç Taksim Dayanışma Heyetini kabul etti
By **ANADOLU AJANSI** @anadoluajansi

Başbakan Vekili ve Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç, Taksim Dayanışma Heyetini kabul etti.

Web'de görüntüle

5 Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 05 Haz 2013
+++ anlamak için daha fazla çaba harcamamız gerektiğinin de farkındayız" @_alibabacan bit.ly/137N3E3

ANADOLU AJANSI

"Masum vatandaşların zarar görmemesi için tedbir almak devletin...
By **ANADOLU AJANSI** @anadoluajansi

Başbakan Yardımcısı Babacan, şiddete başvurmadan gösteri yapmanın temel insan hakları arasında olduğunu bildirdi.

Web'de görüntüle

1 Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 05 Haz 2013
Başbakan Yrd. @_alibabacan:"İyi niyetle kendilerini ifade etmeye çalışan vatandaşlarımızın kaygıları arkasındaki nedenleri +++

1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 05 Haz 2013
Başbakan Yrd. @_alibabacan:"Eğer işin içinde şiddet varsa,masum vatandaşların zarar görmemesi için tedbirleri almak devletin görevidir."

11 1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 05 Haz 2013
Başbakan Yrd. @_alibabacan:"Şiddete başvurmadan gösteri yapmanın temel insan hakları arasında yer aldığı kuşkusuzdur" bit.ly/137N3E3

2 Özeti görüntüle

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 05 Haz 2013
Başbakan Yrd. @_alibabacan:"Türkiye'de son günlerde gerçekleşen olayları değerlendirirken son derece dikkatli olmamız gerekir."

1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 04 Haz 2013
Başbakan Erdoğan,Cezayir'de Başbakan Sellal ile ikili ve heyetlerarası görüşmelere katıldı. bit.ly/10WGjr2

ANADOLU AJANSI

Başbakan Erdoğan Cezayir'de
By **ANADOLU AJANSI** @anadoluajansi

Başbakan Erdoğan, Cezayir'e gelişinde Başbakan Sellal tarafından törenle karşılandı.

Web'de görüntüle

8 Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 04 Haz 2013
Başbakan Erdoğan,Fas Başbakanı Benkiran ile görüştü,Türkiye-Fas İş Forumu'na katıldı. bit.ly/19FGcXs

2 1 Özeti görüntüle

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 04 Haz 2013
Sn.@EgemenBagis:"İyi niyetli insanların vermek istedikleri mesajlarla,kötü niyetlilerin istismarına çalıştıkları ortam iç içe karışmıştır."
80 5

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 04 Haz 2013
Bşb Vekili @bulent_arinc:"Gelişmeleri aklıselimle takip eden,haklı tepkilerini ifade eden vatandaşlarımıza teşekkür ediyorum."
10 1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 04 Haz 2013
Bşb Vekili @bulent_arinc:"Vatandaşlarımızın sağduyu ve sabrıyla, huzur ve güven ortamı çok daha hızlı tesis edilmiş olacaktır."
8

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 04 Haz 2013
Bşb Vekili @bulent_arinc:"Medyanın sendikaların,STK'ların gerginliği düşürecek tavır içinde olmalarını rica ediyorum."
4

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 04 Haz 2013
Bşb Vekili @bulent_arinc:"İlk gelen açıklamalara göre sebep ateşli silah değil.Soruşturma sürüyor.Ethem Sarısülük'ün tedavisi devam ediyor."
1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 04 Haz 2013
Bşb Vekili @bulent_arinc:"Hatay'da Abdullah Cömert isimli vatandaşımız hayatını kaybetti, fevkalede üzgünüz. Milletimizin başı sağolsun."
2 1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 04 Haz 2013
Bşb. Vekili @bulent_arinc:"Olaylarda 110 polis aracı tahrip edilmiştir,207 sivil araç yakılmış,300'ün üzerinde vatan evladı yaralanmıştır."
6

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 04 Haz 2013
Bşb. Vekili @bulent_arinc:"Yaşadığımız olaylardan ders çıkardık.Hiç kimseyi görmezden duymazdan gelmek lüksüne sahip değiliz."
10

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 04 Haz 2013
Başbakan Vekili @bulent_arinc:"Polisin aşırı güç,gaz kullanması ile olaylar çığrından çıkmıştır." bit.ly/12qOwu1
11

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 04 Haz 2013
Başbakan Vekili @bulent_arinc:"İstanbul'a yapılacak bu işler için belediye,halkla ortak bir karar almalı.Daha önce güzel örnekleri oldu."
6

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 04 Haz 2013
Başbakan Vekili @bulent_arinc:"Gezi Parkı ile ilgili endişe var,endişeleri gidereceğiz. Mahkeme kararına karşı duyarlı olacağız."
9

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 04 Haz 2013
Sn. @bulent_arinc:"Talep ve arzularını ifade eden yurttaşlarımızın,şiddet içeren eylem-eylemcilerle aralarına mesafe koymalarını istiyoruz."
12

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 04 Haz 2013
Başbakan Vekili @bulent_arinc:"Malesef, şehirlerimizde tespit edilen maddi hasar 70 milyon liraya ulaşmış durumdadır."
8 1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 04 Haz 2013
+++ vatandaşlarımızın duyarlılığını istismar eden marjinal gruplar,şiddet eylemleriyle TR'nin ekonomisine,uluslararası gücüne zarar veriyor"
10

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 04 Haz 2013
Başbakan Vekili @bulent_arinc:"Buradan masum,demokratik ve haklı tepkilerini ortaya koyan vatandaşlarımıza seslenmek istiyorum:+++
4

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 04 Haz 2013
Başbakan Vekili @bulent_arinc:"Biz, toplumla inatlaşacak bir anlayışın içinde asla değiliz ve olamayız." bit.ly/1aZxAbY

Sabah Gazetesi

Arınç'tan birlik çağrısı
By Sabah Gazetesi @Sabah
Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç, Cumhurbaşkanı Gül ile yaptığı görüşmenin ardından basın toplantısı düzenliyor.

Web'de görüntüle
8 Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 04 Haz 2013
Bşb. Vekili @bulent_arinc:"Demokratik bir kültür içinde,yasalar çerçevesinde ifade edilen bütün tepkilere,taleplere sonuna kadar açığız."
10 1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 04 Haz 2013
Başbakan Vekili @bulent_arinc:"T.C.'ni bizler birlikte kurduk.Her birey bu Cumhuriyetin sahibidir ve herkesin çabalarıyla bugünlere geldik."
11

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 04 Haz 2013
Başbakan Vekili @bulent_arinc:"Çevre duyarlılığı nedeniyle yanlış ve haksız şiddete maruz kalan yurttaşlarımdan özür diliyorum."
29 1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 04 Haz 2013
Bşb. Vekili @bulent_arinc:"Vatandaşlarımızın şiddet içermeyen protestolarını saygıyla takip ettik."
5 1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 04 Haz 2013
Bşb. Vekili @bulent_arinc:"Aşırı güç kullanımı ile ilgili soruşturmalar, ilgili birimlerce yürütülmektedir."
7 1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 04 Haz 2013
Bşb. Vekili @bulent_arinc:"Polis tarafından olayların ilk günlerindeki aşırı güç kullanımı doğal olarak tepki çekmiştir."
12

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 03 Haz 2013
Cbaşkanı Gül: Demokrasisi olmayan Orta Doğu ülkelerinde bu tür gösteriler onarılmaz yaralar bırakıyor. Türkiye'de bunun olmaması sevindirici
17 3

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 03 Haz 2013
Cumhurbaşkanı Gül: Ülke olarak Türkiye'nin imajını zedeleyecek davranışlara müsaade etmemeliyiz.
19 2

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 03 Haz 2013
Cumhurbaşkanı Gül: Türkiye demokrasiye inanan, demokrasinin çalıştığı ve mahkemelerine itiraz edilebilen bir ülkedir.
17

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 03 Haz 2013
Cumhurbaşkanı Gül: Demokrasi sadece seçim değildir. Ulaştırmak istenilen mesaj alınmıştır.
62 7

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 03 Haz 2013
Cumhurbaşkanı Gül: İllegal örgütlerin devreye girmesine izin verilmemeli. Herkes sağduyulu olmalı kurallara uymalıdır.

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 03 Haz 2013
Başbakan Erdoğan: Arap Baharı'nın gerçekleştiği ülkelerde çok partili sistem, siyasi parti kurma hakkı ve seçim hakkı yoktu.
32 3

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 03 Haz 2013
Başbakan Erdoğan: Arap Baharı'na özenti içerisinde yapılan yorumlar Türkiye'yi tanımayanlar tarafından yapılıyor.
24 1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 03 Haz 2013
Başbakan Erdoğan: İstanbul'daki Başbakanlık Ofisimiz taşlanmıştır. Polis, Başbakanlık Ofisini ve diğer kamu binalarını korumak zorundadır.
7

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 03 Haz 2013
Başbakan Erdoğan: Bugün itibariyle 160'a yakın polis yaralanmıştır. Saldırganlar ve sivil vatandaşlar içerisinden de 60 kişi yaralanmıştır.
7

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 03 Haz 2013
Başbakan Erdoğan: Bugüne kadar cebirle şiddetle hiçbir şey yapmadık. Türkiye olarak gayet itidalli davranıyoruz.
6

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 03 Haz 2013
Başbakan Erdoğan: Vatandaşlarımızın miting, toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkını hukuki çerçevede göğsünü gere gere kullanabilir.
123 10

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 03 Haz 2013
Başbakan Erdoğan: Gezi Parkı'ndaki düzenlemeleri de kapsayan projeyi biz 2011 yılında hükümet programımızda anlatmıştık.
2

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 03 Haz 2013
Başbakan Erdoğan: Saf, temiz duygularla katılanları bir kenara bırakırsak, yaşananlar aşırı uçların organize ettiği bir eylem.
23 3

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 03 Haz 2013
Başbakan Erdoğan: Tunus Arap Baharı'na öncülük etmiş bir ülke. Hükümet olarak Tunus'un demokratik ve ekonomik gelişimini destekliyoruz.
8

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 03 Haz 2013
Başbakan Erdoğan Fas, Cezayir, Tunus gezisi öncesi konuşma yapıyor.
8

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 01 Haz 2013
Başbakan Erdoğan'ın Mesajları: 1-Yapılan şey, kaldırım genişletme çalışmasıdır. Yeşil alan azalmayacak (cont) tl.gd/n_1rkjg6h
9 1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 01 Haz 2013
You may follow the quotes from Prime Minister Erdogan's speech via @TROfficeofPD
#PMErdogan
2

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 01 Haz 2013
Başbakan Erdoğan: +sadece güvenilir kaynaklara itibar etmelerini diliyor ve arzuluyorum.
15 1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 01 Haz 2013
Başbakan Erdoğan:Samimi duygularla oraya gelen,ancak illegal örgütlerin istismarına maruz kalan tüm vatandaşlarımın +
16 2

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 01 Haz 2013
Başbakan Erdoğan:Eylemlerin sona erdirilmesini,esnafa,yayalara,ziyaretçilere daha fazla zarar verilmemesini eylemcilerden rica ediyorum.
15 1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 01 Haz 2013
Başbakan Erdoğan:Öyle ki,"oradaki ağaçlarda bunları sallandıralım","insanlar ölüyor,panzerler göstericileri eziyor"diye tweet atanlar var.
19 2

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 01 Haz 2013
Başbakan Erdoğan: Günlerdir, sosyal medyada, asılsız iddialar, iftiralar, ithamlar, yalan haberler havada uçuşuyor.
12 1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 01 Haz 2013
Başbakan Erdoğan: +Bu hükümeti, çevre karşıtı, ağaç karşıtı, yeşil karşıtı diye lanse etmek büyük haksızlıktır.
10

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 01 Haz 2013
Başbakan Erdoğan: 10 yılda 120 şehir ormanı kurduk,Türkiye'ye 900 bin hektar yeni orman kazandırdık. +
15 1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 01 Haz 2013
Başbakan Erdoğan:Hükümetimiz döneminde,TR genelinde,tarihimizin en büyük ağaçlandırma seferberliği başlatılmış, 2,5 milyar fidan dikilmiştir
17 1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 01 Haz 2013
Başbakan Erdoğan: +O duvarın üzerinde, sadece 13 ağaç var. Bu ağaçlar, kökleriyle birlikte alınıyor ve başka yerlere dikiliyorlar.
21 4

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 01 Haz 2013
Başbakan Erdoğan:Gezi Parkının başlangıcındaki duvar yıkılacak ve orası, yayalaştırma projesi kapsamında yaya kaldırımı olacak. +
10

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 01 Haz 2013
Başbakan Erdoğan: + Oradaki çalışmalar,şu anda trafiğin alta alınmasıyla ilgili proje kapsamında yapılan çalışmalardır.
8

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 01 Haz 2013
Başbakan Erdoğan:Gezi Parkında,iddia edildiği gibi bir ağaç katliamı asla yoktur. +
10

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 01 Haz 2013
Başbakan Erdoğan: Birileri orada rant var diyor, orada sadece ve sadece milletin rantı var.
5

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 01 Haz 2013
Başbakan Erdoğan: Biber gazı kullanımındaki yanlışlar var, durumun incelenmesi için İçişleri Bakanına ve İstanbul Valisine talimat verdik.
15 3

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 01 Haz 2013
Başbakan Erdoğan:Hükümetle sorunu olanlar çözümü sandıkta arasınlar.Çözümü sandık dışında arayanlar anti demokratik uygulamaların peşindedir

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 01 Haz 2013
Başbakan Erdoğan: Polis Taksim'de olmak zorunda.Dünyanın her yerinde toplumsal olayların olduğu yerde güvenlik güçleri bulunur.
7

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 01 Haz 2013
+ Başbakan Erdoğan: Ama imsenin işgal eylemi yapma, esnafa, yoldan geçene zarar verme hakkı yoktur.
8

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 01 Haz 2013
Başbakan Erdoğan:Bu ülkede herkesin görüşünü özgürce ifade etme hakkı vardır.
11

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 31 May 2013
DİB Yardımcısı @NaciKoru Makedonya'da Güneydoğu Avrupa İşbirliği Süreci Dışişleri Bakanları Toplantısı'na katılacak. bit.ly/10MIui9

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 31 May 2013
Yüzüncü Yıl Üniversitesi'nden 30 öğrenci 3-5 Haziran tarihlerinde Ankara'da dış politika kurumlarını ziyaret edecek.

Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 31 May 2013
Dış Politika Tanıtım Programları'nda yeni konuğumuz 3-5 Haziran tarihlerinde #Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi. @HaberYYU bit.ly/11fv2Fr
1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 30 May 2013
Sn.@GSB_SuatKilic:"İstanbul,ışık-gölge,yeni-eski ve doğu-batı'nın bir araya geldiği bir şehir.Burada her gün birlikte köprüler kuruyoruz."
1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 30 May 2013
.@GSB_SuatKilic başkanlığındaki İstanbul 2020 heyeti St. Petersburg'da olimpiyat adaylığı sunumunu gerçekleştirdi. bit.ly/114XF3R
4

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 30 May 2013
Türkmenistan ile imzalanan protokol çerçevesinde @Tika_Turkey Sultan Alparslan'ın mezarını arama çalışmaları yapacak. bit.ly/11CKtJy
9 1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 30 May 2013
Türkiye ile Türkmenistan arasında Enerji,Bilim,Gençlik-Spor vb. alanlarında toplam 12 iş birliği anlaşması imzalandı. bit.ly/11CKtJy
2 2

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 30 May 2013
Sn. Berdimuhamedov:"Avrupa-Asya arasında dostluk köprüsü merkezine dönüşen Türkiye'nin,uluslararası arenadaki saygınlığı artmaktadır."
2

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 30 May 2013
#GazzeninSesiniDünyayaDuyuracağız @anadoluajansi günde ortalama 800 haber,1.200 fotoğraf,180 video üretiyor. bit.ly/11da3Da

ANADOLU AJANSI

Anadolu Ajansı Gazze Bürosu bugün açılıyor
By ANADOLU AJANSI @anadoluajansi
Anadolu Ajansı Gazze Bürosu bugün düzenlenecek törenle hizmete açılacak.

Web'de görüntüle
5 2

Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 30 May 2013
#GazzeninSesiniDünyayaDuyuracağız 45 ülkede temsilciliği bulunan @anadoluajansi 5 dilde yayın yapıyor. bit.ly/11da3Da
1

Özeti görüntüle

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 30 May 2013
#GazzeninSesiniDünyayaDuyuracağız @anadoluajansi açılışı yapılan Gazze Ofisi'nde 6 muhabirle faaliyet gösterecek. bit.ly/11da3Da

7 2 Özeti görüntüle

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 29 May 2013
Program kapsamındaki Siyasi Hibe Programı 6 milyon avro,Medya Hibe Programı ise 3 milyon avro bütçeye sahiptir. bit.ly/1330KFC

ANADOLU AJANSI

AB'den "hibe desteği"
By **ANADOLU AJANSI** @anadoluajansi
AB, siyasi veya medya içerikli projelere, 50 bin avro ile 150 bin avro arasında değişen miktarlarda hibe desteği verecek.

2 Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 29 May 2013
Program;STK'lar vasıtasıyla AB toplumu ile aday ülke toplumu arasında kaynaşmayı,önyargıları yıkmayı,deneyim alışverişini hedeflemektedir.

2

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 29 May 2013
AB ile Türkiye Arasında Sivil Toplum Diyaloğu 3 toplantısında Siyasi ve Medya Hibe Programı tanıtıldı. bit.ly/1330KFC

4 1 Özeti görüntüle

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 29 May 2013
Koordinatörlüğümüz faaliyetlerini Facebook adresimizden de takip edebilirsiniz: facebook.com/BasbakanlikKD

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 29 May 2013
Yeni köprünün ismi Yavuz Sultan Selim. Uzunluğu 1875 metre olan köprü, 59 metreyle dünyanın en geniş köprüsü olacak. bit.ly/157WkxW

Sabah Gazetesi

3. Boğaz Köprüsü'nün temeli atıldı
By **Sabah Gazetesi** @Sabah
3. Köprü temel atma töreni Cumhurbaşkanı Gül ve Başbakan Erdoğan'ın da katılımlarıyla gerçekleşti. Başbakan'ın pazarlık yaptığı firmalar, projeyi 29 Mayıs 2015'te bitirme vaadinde bulundu. Cumhurba...

Web'de görüntüle

6 2 Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 29 May 2013
Cumhurbaşkanı Gül ve Başbakan Erdoğan İstanbul'a yapılacak 3. boğaz köprüsünün temel atma törenine katıldı. bit.ly/157WkxW

2 Özeti görüntüle

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 29 May 2013
Sanayide istihdam, 2013 yılı 1. çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %3,7,brüt ücret-maaş %12,6 arttı. bit.ly/12NCPZe

ANADOLU AJANSI

Sanayide istihdam arttı
By **ANADOLU AJANSI** @anadoluajansi
Sanayide istihdam 2013 yılı 1. çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde 3,7, çalışılan saat yüzde 2, brüt ücret-maaş yüzde 12,6 artış gösterdi.

Web'de görüntüle

1 1 Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 28 May 2013
Cumhurbaşkanı Gül:"Tunus'taki siyasi reformlarla halk,demokratik olgunluğunu tüm uluslararası camiaya ispatlamıştır." bit.ly/ZcAsAl

ANADOLU AJANSI

Tunus demokratik olgunluğunu ispatladı
By **ANADOLU AJANSI** @anadoluajansi
Cumhurbaşkanı Gül, "Tunus'taki olağanüstü siyasi reformlarla Tunus halkı, demokratik olgunluğunu tüm uluslararası camiaya ispatlamıştır" dedi.

Web'de görüntüle

Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 28 May 2013
Cemalettin Haşimi:"Artık dış politika denilince akla Dışişleri Bakanlığı'nın yanında TİKA,TRT,AA,YTB,Yunus Emre Enstitüsü,AFAD da geliyor."

4 1

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 28 May 2013
C.Haşimi:KD,dış politikayı sadece devlet temelli olmaktan çıkarmış,STK'ları,üniversiteleri vs. sürece dahil etmiştir.

3 1 Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 28 May 2013
Koordinatörümüz C.Haşimi, FEBA mensubu öğrencilere Türk dış politikası ve **kamu diplomasisi** konulu bir sunum yapıyor.

1 Aç

Kamu Diplomasisi @BasbakanlikKDK · 28 May 2013
Federation of Balkan American Associations mensubu 31 lisans-y.lisans öğrencisi, koordinatörlüğümüzü ziyaret ediyor.

EK 6:
Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü Sorular

1. Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü (KDK) Yapısı

Lütfen son sütuna ilgili birimde çalışan personel sayısını yazınız

BİRİMLER	**PERSONEL SAYISI**
Üst Düzey Yönetim	
Medya Çalışmaları Birimi	
Siyasal İletişim Birimi	
Kültürel Çalışmalar Birimi	
Kurumsal Çalışmalar Birimi	
Proje Geliştirme Birimi	
Sekretarya ve İdari Personel	
TOPLAM	

2. KDK Organizasyon Şeması

KDK'nın organizasyon şemasını çizer misiniz?

3. KDK Personel Yapısı

Lütfen tabloyu doldurunuz, gerektiğinde ekstra satır veya sütun ekleyebilirsiniz.

Sıra	**Personelin Çalıştığı Birim**	**Personelin Görevi**	**Personelin Eğitim Durumu**	**Bildiği Yabancı Diller**				
				İngilizce	Almanca	Fransızca	Arapça	Diğer
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								

4. KDK Kurumsal Yapısı

Başbakanlıkla İlişki Biçimi

Başbakanlığa bağlı KDK, Başbakanlıkla hangi düzeyde iletişim kurar?

Başbakanlıkta muhatabınız kimdir?

Başbakanlığa bilgilendirme yapıyor musunuz?

Ne sıklıkta bilgilendirme yapıyorsunuz?

Başbakanlığa görüş/tavsiye bildirir misiniz?

Ne sıklıkta görüş/tavsiye bildirisiniz?

Bakanlıklarla İlişki Biçimi

Bakanlıklarla doğrudan iletişim halinde misiniz?

Bir bakanlıktaki muhatabınız kim?

Bakanlıklara bilgilendirme yapıyor musunuz?

Ne sıklıkta bilgilendirme yapıyorsunuz?

Bakanlıklara görüş/tavsiye bildirir misiniz?

Ne sıklıkta görüş/tavsiye bildirisiniz?

Hangi bakanlıklarla ortak çalışma yürütüyorsunuz?

Ortak projelerde ilgili bakanlık personel tahsis ediyor mu?

Bir örnek çalışmadan kısaca bahseder misiniz?

Bürokrasideki İşleyiş Düzeni

Bürokrasideki diğer birimlerle nasıl iletişim kuruyorsunuz?

Bürokrasideki diğer birimlere bilgilendirme/görüş/tavsiyede bulunuyor musunuz?

TRT ile görüş alışverişinde bulunuyor musunuz?

TRT'nin son dönemlerde başlattığı ve kamu diplomasisi atağı olarak algılanabilecek TRT Avaz, TRT Şeş ve TRT English kanallarının yayına başlamasında KDK'nın doğrudan bir etkisi var mı?

TRT'nin bu girişimlerinde KDK'nın görüşü ve tavsiyesi alındı mı?

Sivil Toplum Kuruluşlarıyla İlişkiler

STK'lara bilgilendirme/görüş/tavsiyede bulunuyor musunuz?

STK'larla ne sıklıkta bir araya geliyorsunuz?

STK'larla ne gibi ortak çalışmalar yürütüyorsunuz?

5. Medya İlişkileri Yönetimi

Medya ile ilişkilerde KDK'nın ölçülebilir hedefleri nelerdir?

Alanınıza giren konularda basın açıklaması yapıyor musunuz?

Medyaya açıklama yapmaya yetkili kişi/kişiler kimlerdir?

KDK sözcüsü var mı? Adı nedir?

Herhangi bir halkla ilişkiler ajansıyla çalışıyor musunuz? Hangi ajansla çalışıyorsunuz?

6. Sosyal Medya Yönetimi

Sosyal medya alanında KDK'nın ölçülebilir hedefleri nelerdir?

Herhangi bir sosyal medya ajansıyla çalışıyor musunuz? Hangi ajansla çalışıyorsunuz?

@BasbakanlikKDK ve @TROfficeofPD ve @PDTurkeyArabic ve @DiploPubliqueTR adlarıyla açılmış resmi KDK hesapları hangi birim / kim tarafından yönetiliyor?

@BasbakanlikKDK ve @TROfficeofPD ve @PDTurkeyArabic ve @DiploPubliqueTR adlarıyla açılmış resmi KDK hesaplarındaki tweetleri hangi birim / kim atıyor? Bu konuda bir onay prosedürü var mı?

Takip ettiğiniz hesapları hangi kriterlere göre seçiyorsunuz ve takip edilecek hesaplara hangi birim / kim karar veriyor? Bu konuda bir onay prosedürü var mı?

Günde kaç adet tweet atıyorsunuz? Günlük bir tweet sayısı hedefiniz var mı? Yoksa günlük gelişmelere göre anlık paylaşımlarda mı bulunuyorsunuz?

Twitterda düzenli olarak kelime / ilgi alanı taraması yapıyor musunuz? Hangi kelimeleri tarıyorsunuz?

İlgi alanınıza giren tweetlere cevap yazıyor musunuz? Ne kadar zamanda cevap yazıyorsunuz? Cevap yazma süresi hedefiniz nedir?

Sizi mentionlayan tweetlere cevap yazıyor musunuz? Ne kadar zamanda cevap yazıyorsunuz?

Türkiye'deki toplumsal olaylar ya da özel günlerde sosyal medya politikanız nasıl belirleniyor? Toplumsal olaylara ilişkin tweet atıyor musunuz?

EK 7:
@TROfficeofPD Twitter Mesajları

from:TROfficeofPD @TROfficeofPD si... Kaldır

Popüler / Hepsi

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 02 Tem 2013
++ published by other news agencies and voice recording of his speech."

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 02 Tem 2013
The press office said: "Unfortunately,a news agency twisted the remarks of Deputy PM,which can be easily seen from reports ++

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 02 Tem 2013
"It is out of question that the Deputy PM Atalay made a statement that Jewish Diaspora was behind Gezi Park incidents" the press office said

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 02 Tem 2013
Atalay's Press Office denied media reports that claimed the dep. PM blamed Jewish Diaspora for masterminding anti-government protests in TR.

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 02 Tem 2013
Turkish Deputy PM Besir Atalay denied that he blamed Jewish Diaspora for Gezi Park protests: goo.gl/M8LmL

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 02 Tem 2013
#Istanbul will host worldwide known scientists on July 4-5. @tubitakiletisim bit.ly/12b9GoW

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 02 Tem 2013
295.2 million tourists have visited Turkey in the past ten years & Turkey's tourism revenue has reached $236 billion. bit.ly/14nlJTj

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 01 Tem 2013
Minister of Youth&Sports @GSB_SuatKilic:"Our next goal is hosting 2020 Summer Olympics&Paralympics in #Istanbul2020."

Aç

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 01 Tem 2013
Photos from the closing ceremony of the 17th #MediterraneanGames in Mersin : bit.ly/13jneoH

Aç

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 30 Haz 2013
Turkey's EU minister @EgemenBagis: "The EU process is important for us being a more democratic, transparent and prosperous country."

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 30 Haz 2013
Turkey's Minister for EU Affairs @EgemenBagis: "Turkey's EU membership process is more important than its result." bit.ly/1aZb85E

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 30 Haz 2013
Sunset in #Gaza

Aç

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 30 Haz 2013
The construction of rainwater collection networks is another project led by @Tika_Turkey in #Gaza

Aç

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 30 Haz 2013
When completed, the 180-bed hospital will boast approximately 34,000 square meters of space.

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 30 Haz 2013
From the construction site of the Turkey-Palestine Friendship Hospital in #Gaza The project is led by @Tika_Turkey

Aç

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 28 Haz 2013
Delegation was met w Turkish&Palestinian flags @ their visit to the memorial built in memory of Mavi Marmara victims.

Aç

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 28 Haz 2013
Fishery, which has been carried out under very difficult conditions, is amongst the main sources of income in #Gaza.

Aç

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 28 Haz 2013
40000 farmers'll benefit from the tractors &off-road vehicles @Tika_Turkey donated to the Min. of Agriculture of Gaza

3 1 ···

Aç

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 28 Haz 2013
War victims from #Gaza have vocational training via the project carried out by @Tika_Turkey @ the Islamic Uni of Gaza

4 2 ···

Aç

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 28 Haz 2013
Falafel is very popular in #Gaza.

1 ···

Aç

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 28 Haz 2013
The delegation of Turkish journalists in #Gaza met with Palestinian Deputy Foreign Minister Ghazi Hamad.

2 ···

Aç

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 27 Haz 2013
#Turkey's International Sports Events Record: 21676 medals and 342 new sports facilities

···

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 27 Haz 2013
#Turkey hosted more than 100 international sports events during the last 10 years.

2 ···

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 27 Haz 2013
The two-day event will see the attendance of ministers of health from 20 countries as well as officials from WHO and OECD.

···

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 27 Haz 2013
"Ministerial Conference on Turkish General Health System" started today in Istanbul. @MuezzinogluDR

···

Aç

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 27 Haz 2013
Successful students received their diplomas from the Turkish ministers. @Ahmet_Davutoglu @bybekirbozdag

···

Aç

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 27 Haz 2013
+++and opportunities w brother countries. You don't owe us anything, just know that there's a country which becomes happy w your happiness."

1 ···

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 27 Haz 2013
FM @Ahmet_Davutoglu at the 2nd Int'l Students Graduation Ceremony: "#Turkey will continue to share its capacity; +++

1 ···

Aç

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 27 Haz 2013
"Masters of Maps: Piri Reis & Mercator" Exhibition is opened in Brussels. @YunusEmreV @YunusEmreBxl

1 ···

Aç

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 26 Haz 2013
Photos from the graduation ceremony of the Islamic University of #Gaza: on.fb.me/12jHQed

1

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 26 Haz 2013
Haniyeh: "PM Erdogan always says Hamas&Fatah should reconcile w each other. His visit might end this problem.The aim is unity of Palestine."

3

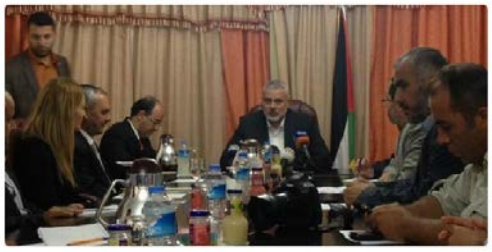
Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 26 Haz 2013
Haniyeh:"PM Erdogan won the hearts&minds of every Palestinian w his brave stance in #Davos.I'm telling to the PM: #Gaza is waiting for you."

4

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 26 Haz 2013
Ismail Haniyeh: "Palestinian foreign policy is in line with Turkish foreign policy. #Turkey is a model country for #Palestine."

8

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 26 Haz 2013
Ismail Haniyeh: "I would like to thank to #Turkey for the assistance and support it provided to Palestinian people."

3

Aç

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 26 Haz 2013
At the ceremony,head of TIKA's M.East&Africa dept&rector of the Islamic Uni of #Gaza waved Turkish&Palestinian flags.

1

Aç

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 26 Haz 2013
People of #Gaza at the graduation ceremony have been waiting for #Turkey and PM Erdogan.

8

1

Aç

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 26 Haz 2013
The projects created by #Turkey have been a source of hope for the disabled people of #Gaza

3

2

Aç

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 26 Haz 2013
400 disabled Palestinians have vocational training @ Islamic Uni of #Gaza via a project carried out by @Tika_Turkey

8

Aç

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 26 Haz 2013
First stop of the delegation was the graduation ceremony of the students from the Islamic University of Gaza.

1

Aç

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 26 Haz 2013
A delegation composed of Turkish journalists has been in Gaza for a program organized by **@TROfficeofPD**

1

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 25 Haz 2013
Minister for EU Affairs & Chief Negotiator @EgemenBagis met with ambassadors of the EU countries. bit.ly/1aKgmly

1

1

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 25 Haz 2013
Minister for EU Affairs&Chief Negotiator @EgemenBagis: "Becoming an EU member is a strategic goal for #Turkey & it's above party politics."

26

3

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 25 Haz 2013
PM Erdogan is meeting w the Secretary General of the Council of Europe Thorbjon Jagland.

12

1

Aç

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 25 Haz 2013
FM @Ahmet_Davutoglu : "EU General Affairs Council decided to open ch22 in accession talks with Turkey, any postponement is out of question."

12

3

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 25 Haz 2013
Video & full text of Turkish FM @Ahmet_Davutoglu's interview with Jamal El Shayyal @JamalsNews on @AJEnglish : aje.me/12kYshk

7

1

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 24 Haz 2013
After 2013 Mediterranean Games in Mersin & FIFA U-20 WorldCup Turkey 2013, now it's time for #Istanbul2020 #BridgeTogether @Istanbul2020TR

2

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 24 Haz 2013
The bid cities will make technical presentations to members of the International Olympic Committee on July 3 in Lausanne. #Istanbul2020

2

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 24 Haz 2013
Istanbul is one of the candidate cities for the 2020 Summer Olympics and Paralympics. #Istanbul2020

18 1

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 24 Haz 2013
+++ But with or without the EU, Turkey will continue to follow 3 principles: democracy, economic development and active foreign policy."

9 1

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 24 Haz 2013
FM @Ahmet_Davutoglu: " Turkey still wants to be a part of the EU +++

6 2

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 24 Haz 2013
+++ Turkey is a country of principles. Relations will be normalized when all promises are fulfilled."

1 1

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 24 Haz 2013
FM @Ahmet_Davutoglu: "The problem in Mavi Marmara incident was the absence of accountability of the Israeli actions.+++

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 24 Haz 2013
FM @Ahmet_Davutoglu: "Mavi Marmara was a multinational, multiethnic, multireligious convoy. It was a fully civil, NGO action."

1 1

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 24 Haz 2013
+++ Some people even speculated that there is competition between Egypt and Turkey. That is not true."

2

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 24 Haz 2013
FM @Ahmet_Davutoglu: "We have close relations w Egypt because of strategy & cultural affinity. Egypt is the backbone of our region; +++

4

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 24 Haz 2013
+++ Today we want to see reference to Iraqi identity by all parties in Iraq."

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 24 Haz 2013
FM @Ahmet_Davutoglu:" Turkish policy vis-à-vis Iraq will never be a sectarian policy. We don't have a sectarian agenda; +++

1 2

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 24 Haz 2013
+++FM @Ahmet_Davutoglu: "Egypt cut all diplomatic ties w Syria after al-Qusayr. This shows the increasing aggression of the Assad regime."

1

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 24 Haz 2013
From the new part of Turkish FM @Ahmet_Davutoglu's interview on @AJEnglish @JamalsNews ;+++

1 1

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 21 Haz 2013
#FMDavutoglu attended the 26th Meeting of the Council of Foreign Ministers of #BSEC in #Odessa.

1

Aç

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 21 Haz 2013
FIFA U20 World Cup hosted by Turkey started with the Cuba-South Korea and France-Ghana matches. bit.ly/14OtDa4

1

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 21 Haz 2013
Photos from the opening ceremony of the 17th #MediterraneanGames : bit.ly/11RbV1y

1

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 20 Haz 2013
Three continents with full unity in Mersin #MediterraneanGames bit.ly/11Byfw9

3

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 20 Haz 2013
Turkish PM Tayyip Erdogan and FIFA president Joseph S. Blatter @SeppBlatter will attend the opening ceremony of FIFA U20 World Cup tomorrow.

1

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 20 Haz 2013
FIFA U20 World Cup is starting tomorrow with a spectacular opening ceremony at the Kayseri Kadir Has stadium. fifa.to/1axw1Vo

2

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 20 Haz 2013
PM Erdogan said that that he saw Mersin Mediterranean Games as "preparation for 2020 Olympics" which Turkey is bidding to host.#Istanbul2020

3

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 20 Haz 2013
17th #MediterraneanGames began with an opening ceremony in Mersin in Turkey. bit.ly/19ipITa

8 1

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 20 Haz 2013
FM @Ahmet_Davutoglu stated that Turkey isn't against anyone, any ethnic or religious group in Syria, similarly it doesn't favor anyone.

2

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 20 Haz 2013
FM @Ahmet_Davutoglu :"Syria belongs to Syrian people. Noone can impose anything on them. We can only help to them."

1

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 20 Haz 2013
FM @Ahmet_Davutoglu : "We want to cooperate with Iran for regional peace and stability."

3 1

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 20 Haz 2013
FM @Ahmet_Davutoglu : "We hope that the new Iranian administration will understand the Syrian situation and Syrian people more."

3

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 20 Haz 2013
+++ when there was no use of gas. While they were showing Gezi Park, there were no news on incidents in Qusayr."

4 1

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 20 Haz 2013
FM @Ahmet_Davutoglu: "I was shocked at CNN int'l & other int'l media, seeing their reporters in gas masks during daytime; +++

7 2

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 20 Haz 2013
+++ luckily, our people react to an environmental issue. It is a sign of advanced democracy." @Ahmet_Davutoglu

9 3

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 20 Haz 2013
FM @Ahmet_Davutoglu:"The demonstrations in Europe were against economic crisis. In Turkey there is not such a crisis; +++

7

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 20 Haz 2013
+++ in Turkey, this is not the case. These demands are already fulfilled in Turkey."

5

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 20 Haz 2013
FM @Ahmet_Davutoglu : "Demands in the demonstrations in N.Africa&M.East were free&fair elections, freedeom of expression&media; +++

5 1

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 20 Haz 2013
FM @Ahmet_Davutoglu: "Polarization will not happen in Turkey."

3 1

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 20 Haz 2013
FM @Ahmet_Davutoglu said that there were other groups who provoked people & attacked to ladies w headscarf in order to polarize the society.

1

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 20 Haz 2013
+++ and he added that if these two were the only groups, this event would be easily managed. @Ahmet_Davutoglu

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 20 Haz 2013
FM @Ahmet_Davutoglu stated that there were environmentalists and a new rising generation (17-25 years old) in the protests;+++

1

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 20 Haz 2013
FM @Ahmet_Davutoglu : "It doesn't mean that there is an extraordinary situation. But such an image was given on international media."

2

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 20 Haz 2013
FM @Ahmet_Davutoglu : "Similar demonstrations happened in Paris, London, Washington before. This is natural in democratic societies."

4

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 20 Haz 2013
FM @Ahmet_Davutoglu : "Turkey is a democratic country and people have full right of demonstration."

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 20 Haz 2013
FM @Ahmet_Davutoglu gave an interview to Jamel Elshayyal from Al Jazeera English.

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 19 Haz 2013
You can watch FM @Ahmet_Davutoglu 's interview at Al Jazeera English, for broadcast schedule:aje.me/sHlmRA

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 17 Haz 2013
Interview of Turkey's Minister for EU Affairs and Chief Negotiator @EgemenBagis at The Wall Street Journal on.wsj.com/19loSml

Aç

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 17 Haz 2013
Photos from the finale of the 11th Turkish Olympics which was held at Istanbul's Ataturk Olympics Stadium bit.ly/12Q6jee

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 17 Haz 2013
Two thousand students from 140 countries came together in Istanbul for the finale of the 11th Turkish Olympics.bit.ly/1akmwJd

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 14 Haz 2013
President Gul: When the EP reacts,it should take this into consideration. These protests are similar to the ones in Madrid,Athens,NYC,London

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 14 Haz 2013
Turkish President Abdullah Gul:"The condition to negotiate is to carry out Copenhagen political criteria."

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 13 Haz 2013
+++ the environmentalist young protesters at Gezi Park can reach him directly.

Aç

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 13 Haz 2013
The governor of Istanbul @Valimutlu shared his personal mobile number on Twitter so that; +++

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 13 Haz 2013
Turkish FM Ahmet Davutoğlu: "#Turkey does not have to learn a lesson from a country or a group of countries."

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 13 Haz 2013
@MFATurkey: "The recent events in #Turkey are not different than what have happened in many European cities in last years."

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 13 Haz 2013
+++ it harms our common goal of strengthening the democracy. For this reason, we regard this decision null and void." @MFATurkey

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 13 Haz 2013
@MFATurkey:"The decision taken by the EU Parliament today is far from the reality and; +++

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 12 Haz 2013
Turkish Deputy Chairman of AK Party Celik: "The fact that these protests can be held shows that there is no dictatorship in Turkey."

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 12 Haz 2013
Turkish Deputy Chairman of AK Party Celik: "I believe that the protestors will leave the Gezi Park after this meeting."

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 12 Haz 2013
Celik added that Turkish government will not accept Taksim protests to be continued forever.

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 12 Haz 2013
Turkish Deputy Chairman of AK Party Celik: "PM Erdogan said that a referendum in Istanbul for Gezi Park can be held."

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 12 Haz 2013
+++ and they have no connection with any illegal groups."

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 12 Haz 2013
Celik: "They expressed us that people at Gezi Park are individuals who have environmental sensitivities; +++

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 12 Haz 2013
Turkish Deputy Chairman of AK Party Huseyin Celik: "We had a meeting with 11 representatives who have supported Gezi Park Protests."

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 11 Haz 2013
#Turkey grows 3% in the first quarter of 2013 bit.ly/13zv376

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 11 Haz 2013
#PM Erdogan: "Overthrowing the elected gov't and ignoring the election results are habits of the past. Today they have no relevancy."

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 11 Haz 2013
+++ rising democratic standards similarly disturb the same internal and external actors.

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 11 Haz 2013
PM Erdogan: "Just as a Powerful Turkey with a strong economy and a reputable foreign policy disturbs some internal and external actors;+++

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 11 Haz 2013
@Erdal_Guven69 Thanks for the warning but translating some highlights from PM's speech on an int'l spoken issue isn't called govt propaganda

Sohbeti göster

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 11 Haz 2013
#PM Erdogan: "We are a generation who knows how the minority dominated the majority and dictated their lifestyles to the majority."

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 11 Haz 2013
#PM Erdogan: I request all our youth to understand us. The lives of many people in Turkey had been badly damaged because of their believes

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 11 Haz 2013
#PM Erdogan: "Today our youth lives in an atmosphere of liberty and democracy that cannot even be imagined 10 and a half years ago."

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 11 Haz 2013
#PM Erdogan: "I request all activists to see the big picture, understand the plot and withdraw from the streets."

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 11 Haz 2013
#PM Erdogan: "Violent actions that took place in many cities of Turkey have camouflaged themselves behind Gezi Park protests."

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 11 Haz 2013
#PM Erdogan: "International reputation, power and image of Turkey have been targeted during this process."

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 11 Haz 2013
PM Erdoğan: "We are analyzing in detail why our people, our youth showed this reaction."

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 11 Haz 2013
PM Erdogan: "We have always rejected ethnic, religious, regional nationalisms and used a uniting language."

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 11 Haz 2013
PM Erdogan: "We have never been a political party that becomes obstinate with the society."

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 11 Haz 2013
PM Erdogan: "We approached with sensitivity to all social circumstances, not only to the election results."

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 09 Haz 2013
"We have planted 2.8billion trees during our 10-year gov't period. 2 billion of them are saplings and the rest are trees over the age of 3."

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 09 Haz 2013
PM Erdoğan:"The era of criminal gangs, mafias, juntas is over in this country."

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 09 Haz 2013
PM: "Today we are not living in the Turkey of May 27, 1960 any more. Today the sovereignty is in the hands of the people."

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 09 Haz 2013
PM:"No other gov't in the history of Turkey has provided the high level of liberty in freedom of belief&expression our gov't has provided."

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 09 Haz 2013
PM Erdoğan: "People have always expressed themselves to me through the ballot box, not by giving the streets on fire."

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 07 Haz 2013
PM Erdoğan: Criticizers of using force in recent incidents should not forget past occurrences in New York Wall Street, Greece and London.

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 07 Haz 2013
PM Erdoğan: EU fails to implement the principle of Pacta Sunt Servanda in practice as far as its relations with Turkey are concerned.

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 07 Haz 2013
PM Erdoğan: We continue to work on our EU membership process with determination regardless of certain EU countries' negative stance.

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 07 Haz 2013
PM Erdogan delivering a speech in Istanbul on Turkey-EU relations and the recent developments.

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 07 Haz 2013
Support for Erdogan from Kosovo on.fb.me/18a78R0

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 07 Haz 2013
PM Erdogan after arrival from his North Africa tour addressed to thousands of supporters at the airport bit.ly/18a5nTO

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 06 Haz 2013
PM Erdogan: Project for Taksim Sq brings about cultural & historical depth to the city, replacing old AKM building with a giant opera house.

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 06 Haz 2013
PM Erdogan: Public buses and bus stations are being damaged. We are concerned with that.

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 06 Haz 2013
PM Erdogan: We are against the domination of majority over minority. But we cannot accept the domination of minority over majority either.

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 06 Haz 2013
PM Erdogan: Unlawful methods for claiming rights cannot be tolerated.

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 06 Haz 2013
PM Erdogan: Sensitivities of people for environmental issues are abused. We already expressed our sorrow for excessive use of force.

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 05 Haz 2013
PM Erdogan and the Turkish delegation are in Tunisia following visits to Morocco and Algeria.

Aç

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 05 Haz 2013
Tunisian citizens welcomed PM Erdogan and the Turkish delegation with Tunisian and Turkish flags.

Aç

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 05 Haz 2013
Hundreds of Tunisians greeted PM Erdogan at the airport in Tunis.

Aç

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 05 Haz 2013
Deputy PM Babacan: There is a strict distinction between illegal organisations versus citizens purely protesting on a non-violent basis.

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 05 Haz 2013
Deputy PM Ali Babacan: We respect the right to non-violent protest and free speech, but must also protect citizens against violence.

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 04 Haz 2013
PM Recep Tayyip Erdogan met his Algerian counterpart Abdelmalek Sellal in Algeria aa.com.tr/en/headline/18…

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 04 Haz 2013
Deputy PM @bulent_arinc: I would like to thank our citizens who act in common sense and expressed their just reaction.

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 04 Haz 2013
Deputy PM @bulent_arinc: Thanks to the common sense and patience of our citizens, the climate of confidence will be established shortly.

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 04 Haz 2013
Deputy PM @bulent_arinc: We experienced sufferings in the past because of our lifestyle. Therefore we remain sensitive for other lifestyles.

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 04 Haz 2013
Deputy PM @bulent_arinc: I request media, NGOs and labor unions to ease tension.

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 04 Haz 2013
Deputy PM @bulent_arinc: 110 police vehicles damaged, 207 public vehicles burned. Over 300 people (police&citizen) injured during protests.

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 04 Haz 2013
Deputy PM @bulent_arinc: We should listen to demands of all citizens regardless of their voting choice.
14 3

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 04 Haz 2013
Deputy PM @bulent_arinc: Municipality should coordinate w citizens in Istanbul for city planning projects. We have nice past experiences.
4 1

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 04 Haz 2013
Deputy PM @bulent_arinc: We expect our citizens expressing their demands to distance themselves from violent protests&protesters.
1

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 04 Haz 2013
Deputy PM @bulent_arinc: We will overcome the concerns about the Gezi Park.
2

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 04 Haz 2013
.@bulent_arinc: Marginal groups strive to abuse sensitivity of our citizens and damage Turkey's economy & reputation via violent activities
5

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 04 Haz 2013
Depuy PM @bulent_arinc: I would like to note that vandalism ad violence have begun to lose momentum in demonstrations.
2

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 04 Haz 2013
Deputy PM @bulent_arinc: I apologize citizens who have suffered violence due to their environmental sensitivity.
18 1

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 04 Haz 2013
Deputy PM @bulent_arinc : Naturally, excessive use of force at the beginning of protests has prompted reaction.
11

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 04 Haz 2013
Deputy PM @bulent_arinc : Investigations have been conducted by authorities with regard to using excessive force.
11

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 04 Haz 2013
Deputy PM @bulent_arinc : It is our responsibility to ensure basic rights, freedom and lifestyle of every single citizen.
20 2

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 04 Haz 2013
.@bulent_arinc : We have been monitoring the non-violent demonstrations with respect.
9

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 04 Haz 2013
Deputy PM @bulent_arinc making statements following his meeting w President Gül.
7

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 03 Haz 2013
President Gül: We have improved Turkey's economy and image substantially within the last decade. Harming it wouldnt be beneficial for anyone
11 2

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 03 Haz 2013
President Gül: Everyone should adhere to rules. Different opinions & objections should be expressed in peaceful fashion.
13 2

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 03 Haz 2013
President Gül: We should not allow such abuses to happen as a nation. I hereby call my citizens to remain prudent.
4 1

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 03 Haz 2013
President Gül: As our past experiences indicate; in such social incidents, some illegal groups might take the lead and cause trouble.
15 2

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 03 Haz 2013
President Gül: Democracy does not merely mean presence of elections. Well-intentioned messages have been received.
38 5

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 03 Haz 2013
#PMErdogan: Declines in stock market is natural in free market economy. It used to be around 11,000 pts a decade ago, now around 80-90,000
3

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 03 Haz 2013
#PMErdogan: Making comparisons with Arab Spring countries is pointless. Old regimes in Tunisia, Egypt etc had no platform for fair elections
26

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 03 Haz 2013
#PMErdogan: We will not allow these extreme groups to capture PM's Office in Istanbul or any other state building.
21 1

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 03 Haz 2013
#PMErdogan: These are efforts of those who cannot beat us at the ballot box.
16

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 03 Haz 2013
#PMErdogan: All ordinary citizens with their sincere feelings aside, the demonstrations are orchestrated by extreme groups.
14 3

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 03 Haz 2013
#PMErdogan making statements prior to his 4-day official visit to Morocco, Algeria and Tunisia.
15 2

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 01 Haz 2013
+.. أطلب من المحتجين ان ينهوا على الفور مثل هذه التصرفات.
1 1

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 01 Haz 2013
اردوغان:أولئك من لا يقبلون سياسات الحكومة بامكانهم التعبير عن رأيهم في اطار القانون والديمقراطية.+
2 1

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 01 Haz 2013
رئيس الوزراء التركي اردوغان: ادعو إلى وقف فوري للمظاهرات وسنمضي قدما في خطط اعادة تنمية ساحة تقسيم ...هذه القضية تستغل كممرر لاذكاء التوتر.
1 1

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 01 Haz 2013
كالين:نحاول منذ يومين إيجاد أرضية للحوار والحل. ولكن هؤلاء الذين يستغلون قضية منتزه تقسيم كحجة من اجل تحويل ما يجري الي احتجاجات ضد الحكومة.
1 1

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 01 Haz 2013
المستشار الأعلى لرئيس الوزراء رجب طيب اردوغان، الدكتور إبراهيم كالين يتحدث حول أعمال الشغب التي حدثت في إسطنبول قائلا: +
1

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 01 Haz 2013
Messages of PM Erdoğan on the demonstrations in Taksim: 1- This development project in Taksim, Istanbul aims (cont) tl.gd/n_1rkjjis
3

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 01 Haz 2013
#PMErdogan: Let me request our citizens who joint demonstrations sincerely not be provoked by illegal groups and trust only reliable sources
21 2

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 01 Haz 2013
#PMErdogan: Within the last 10 years, we have spearheaded the greatest tree planting campaign of Turkey and planted 2,5 million young trees
3 1

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 01 Haz 2013
#PMErdogan: There are huge mistreatment incidents esp in social media, disseminating false information, slanders and provocations.
12 1

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 01 Haz 2013
#PMErdogan: There are 13 trees on that point. They will be moved to another place and replanted w/o damaging roots
11 1

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 01 Haz 2013
#PMErdogan: There's no socalled environmental atrocity going on in Taksim. Current works correspond to rearrangements for Istanbul's traffic
8 1

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 01 Haz 2013
#PMErdogan: Police should be in Taksim Sq. Police forces should be located in demonstration points as it is a global trend.
5 1

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 01 Haz 2013
#PMErdogan: It is a right for citizens to express views in freedom. Yet, damaging cities and disturbing other people cannot be tolerated.
17 1

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 01 Haz 2013
#PMErdogan : There are mismanagements for the use of tear gas; Ministry of Interior and the Istanbul Governorship launch investigation.
16 2

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 01 Haz 2013
#PMErdogan delivers a speech in Istanbul and touches upon the demonstrations.

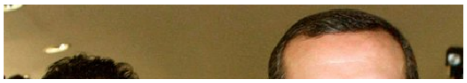
2 1

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 30 May 2013
#Turkey begins work on giant third Bosphorus bridge
thestar.com.my/news/story.asp…

3

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 30 May 2013
.@omerrcelik: #Geneva talks offer last chance for peace. #Syria
m.guardian.co.uk/world/2013/may…

The Guardian

1 2 Aç

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 30 May 2013
Anadolu Agency inaugurates #Gaza office #AnadoluAgencyOpensGazaOffice
bit.ly/16xpvhX

2

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 29 May 2013
On average 8,000 #Syria'ns are crossing into #Egypt, #Iraq, #Jordan, #Lebanon and #Turkey daily. More info: data.unhcr.org/syrianrefugees…

7

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 28 May 2013
Turkish coffee truck arrives in #Belgium
hurriyetdailynews.com/turkish-coffee…

2 1

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 29 May 2013
On average 8,000 #Syria'ns are crossing into #Egypt, #Iraq, #Jordan, #Lebanon and #Turkey daily. More info: data.unhcr.org/syrianrefugees…

7

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 28 May 2013
Turkish coffee truck arrives in #Belgium
hurriyetdailynews.com/turkish-coffee…

2 1

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 28 May 2013
"Million Reasons:" Promoting Turkish tourism to #India
yourmiddleeast.com/business/milli…

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 28 May 2013
Director C.Haşimi: Fostering public diplomacy has ensured the engagement of NGOs and even individuals within FP.

1 1 Aç

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 28 May 2013
Director Cemalettin Hasimi discusses Turkey's public diplomacy perspective&activities with participants.

1 1 Aç

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 28 May 2013
The Office of Public Diplomacy hosts the delegation of Federation of Balkan American Associations at PM's Office.

1 Aç

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 28 May 2013
#Refugees from #Syria to have access to free prescriptions at Turkish pharmacies as @AFADTurkey covers costs. bit.ly/1177DWx

Today's Zaman

Syrian refugees to have access to free prescriptions at Turkish…
By Today's Zaman @todayszamancom
Over 300,000 Syrian refugees taking shelter in Turkey will be able to access needed »»

Web'de görüntüle

1 1 Aç

Public Diplomacy, TR @TROfficeofPD · 28 May 2013
Why Turkey is Thriving
by Jeffrey D. Sachs, project-syndicate.org
project-syndicate.org/commentary/ins…

2 1

EK 8:
@TC_Disisleri Twitter Mesajları

••• from:TC_Disisleri @TC_Disisleri since… Kaydet

Popüler / Hepsi

Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 02 Tem 2013
Bakanlık Sözcüsünün NATO Genel Sekreterince Yapılan Atamaya İlişkin Basında Yeralan Haberler Hk. Bir Soruya Cevabı bit.ly/14MLkVz
8 3

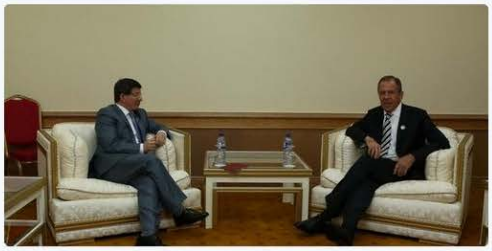
Kamu Diplomasisi retweetledi
Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 02 Tem 2013
ASEAN toplantıları kapsamında #DIBDavutoglu ABD Dışişleri Bakanı John Kerry ile bir görüşme gerçekleştirdi.

16 1 Aç

Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 01 Tem 2013
Suriye konusunun ele alındığı görüşmede #DIBDavutoglu mevcut durumun bölgede büyük gerilimlere,kutuplaşmalara yol açma kaygısını ifade etti.
10 1

Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 01 Tem 2013
#DIBDavutoglu ASEAN toplantıları kapsamında Rusya Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov ile biraraya geldi.

8 1 Aç

Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 01 Tem 2013
Bakanlığımız SAM tarafından hazırlanan "Perceptions" dergisinin Spring 2013 sayısı yayınlanmıştır. bit.ly/yM5idj
12 6

Kişiler · Tümünü görüntüle

Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 01 Tem 2013
Suriye'deki Son Gelişmeler Hakkında Basın Açıklaması bit.ly/17OjXQX
10 3

Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 01 Tem 2013
#DIBDavutoglu, ASEAN toplantısı kapsamında Brunei Dışişleri ve Ticaret Bakanı Prens Muhammed Bolkiah ile görüştü.

6 1 Aç

Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 01 Tem 2013
#DIBDavutoglu, ASEAN toplantısı kapsamında Çin Dışişleri Bakanı Wang Yi ile görüştü.

7 4 Aç

Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 01 Tem 2013
#DIBDavutoglu 30 Haziran-4 Temmuz 2013 tarihlerinde Brunei'yi ve Singapur'u ziyaret edecektir. bit.ly/1au5aLk
7 3

Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 01 Tem 2013
Dışişleri Bakanlığı Sözcüsünün Sincan Uygur Özerk Bölgesi'nde Meydana Gelen Olaylar Hakkındaki Bir Soruya Cevabı bit.ly/14kMKYu
15 4

Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 01 Tem 2013
#DIBDavutoglu "AGİT barışçıl dönüşümün en iyi örneğidir" bit.ly/1b1h7Ha

17 2 Aç

Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 28 Haz 2013
#Türkiye-#Ukrayna Ortak Stratejik Planlama Grubu'nun II. Toplantısı Ankara'da gerçekleştirildi bit.ly/152ktqE

12 1 Aç

Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 28 Haz 2013
#DIBDavutoglu "848 yeni mezun, Türkiye'nin yurt dışındaki fahri büyükelçileridir" bit.ly/10pfmzh

17 2 Aç

Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 27 Haz 2013
Dışişleri kariyer memurluklarının neler olduğunu ve görevlerini biliyor musunuz? #DiplomasiAkademisi (VİDEO) bit.ly/1aiBAsa
30 11

Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 27 Haz 2013
#DIBDavutoglu, AB Dönem Başkanı İrlanda Büyükelçisi tarafından onuruna düzenlenen öğle yemeğine katıldı.

13 4 Aç

Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 27 Haz 2013
Dışişleri Bakan Yardımcısı Koru İçişleri Bakanlığı yetkililerine Türk Dış Politikasını anlattı. bit.ly/15J1wX2

14 1

Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 25 Haz 2013
Irak'ta Meydana Gelen Terör Saldırıları Hakkında Basın Açıklaması bit.ly/15CSJ8R

38 5

Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 25 Haz 2013
#DIBDavutoglu Avrupa Konseyi Genel Sekreteri Jagland ile biraraya geldi. bit.ly/11EC9bd

17 1 Aç

Kamu Diplomasisi retweetledi
Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 25 Haz 2013
#DIBDavutoglu "Türkiye-Avrupa Birliği ilişkilerine engel teşkil edecek bir husus daha aşılmış oldu" bit.ly/17A1Luv

35 2

Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 25 Haz 2013
Zor bir dönemden geçmekte olan AB ile ilişkilerimiz açısından bu yetersiz ancak doğru yönde atılmış bir adımdır. bit.ly/10QebLB

31 3

Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 25 Haz 2013
Ülkemiz, Gıda&Tarım Örgütü Konferansı'nda yapılan seçimlerde 2013-2016 dönemi için FAO Konsey üyeliğine seçilmiştir bit.ly/1chdr1O

20 3

Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 23 Haz 2013
Suriye konulu Doha Bakanlar Toplantısı sonunda kabul edilen Ortak Açıklama (İngilizce) bit.ly/133dtw2

16 1

Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 23 Haz 2013
#DIBDavutoglu "Suriye'deki gelişmeler artık tüm dünyayı etkileyen bir boyuta ulaştı" bit.ly/19s5kA3

23 5 Aç

Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 20 Haz 2013
#DIBDavutoglu Kosova Kamu Yönetimi Bakanı Yağcılar'ı kabul etti. bit.ly/11Q6DTY

16 12 Aç

Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 20 Haz 2013
Odesa'da Düzenlenecek Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü Dışişleri Bakanları Konseyi Toplantısı Hk.Basın Açıklaması bit.ly/12XKMAw

9 4

İsmail Umut retweetledi
Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 20 Haz 2013
Somali halkının huzur ve istikrarını hedef alan terör eylemlerini şiddetle kınıyoruz. bit.ly/16iimOv

56 6

Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 19 Haz 2013
#DIBDavutoglu Mali Dışişleri Bakanı Coulibaly ile biraraya geldi. bit.ly/11LHOYg

10 7 Aç

Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 19 Haz 2013
Türkiye-Macaristan siyasi istişareleri Ankara'da gerçekleştirildi. bit.ly/12VIL93

12 2

Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 19 Haz 2013
#DIBDavutoglu "Büyük Selçuklu Mirası" projesi heyetiyle biraraya geldi. bit.ly/10wUA2V

28 11 Aç

Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 18 Haz 2013
#DIBDavutoğlu, 17 Haz. 2013 tarihinde Ankara'da düzenlenen Yurtdışı Vatandaşlar Danışma Kurulu Toplantısına katıldı. bit.ly/13XDFTO

12 1

Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 18 Haz 2013
Dışişleri Bakanlığı Müsteşarı Büyükelçi Sinirlioğlu Moskova'ya bir ziyaret gerçekleştirdi. bit.ly/11uUtjs

15 2

Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 16 Haz 2013
"Turkey: despite the protests, we represent all of our citizens" #DIBDavutoglu 'nun Guardian'da yayımlanan makalesi bit.ly/13LWpaj

The Guardian

Turkey: despite the protests, we represent all of our citizens i...
Ahmet Davutoglu: Our AK party has built a first-rate democracy that we value, and allowing peaceful protests reflects our achievement

Web'de görüntüle

82 8 Aç

Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 14 Haz 2013
Dışişleri Bakanlığı Sözcüsünün Suriye'de Rejimin Kimyasal Silah Kullanması Konusundaki Bir Soruya Cevabı bit.ly/143yT7u

23 2

Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 13 Haz 2013
Avrupa Parlamentosunun Bugün Kabul Ettiği ''Türkiye'deki Durum'' Konulu Karar Hk. Basın Açıklaması bit.ly/12pftgs

75 11

Türkçe Olimpiyatları retweetledi
Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 12 Haz 2013
#DIBDavutoglu 11.Türkçe Olimpiyatlarına katılan öğrencileri kabul etti. bit.ly/10bX9qU

116 22 Aç

Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 11 Haz 2013
#DIBDavutoglu tarafından Kudüs şehri yararına gerçekleştirilen İİT Donörler Konferansı'nda yapılan konuşma (İngilizce)bit.ly/11sOHh6

11 3

Kamu Diplomasisi retweetledi
Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 11 Haz 2013
#DIBDavutoglu "Türkiye Kudüs'ün tarihi karakter ve mirasının korunması amacıyla sarfedilen çabalarda her zaman ön sıralarda yer almıştır"

15 4

Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 11 Haz 2013
#DIBDavutoglu Kudüs yararına Bakü'de gerçekleştirilen İİT Donörler Konferansı'na katıldı.

8 5 Aç

Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 11 Haz 2013
#DIBDavutoglu Filistin konulu İİT toplantılarına katılmak üzere Azerbaycan'a bir ziyaret gerçekleşiriyor. bit.ly/191Ot6Y

7 3

Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 10 Haz 2013
Filistin'de Başbakan Hamdallah başkanlığında görevine başlayan yeni kabineye başarılar diliyoruz. bit.ly/11Qlc8R

18 3

Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 10 Haz 2013
Papa'nın 1915 Olaylarına İlişkin İfadeleri Hk. Basın Açıklaması bit.ly/11Ql2hG

27 1

Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 07 Haz 2013
Başbakan Erdoğan Cezayir ve Tunus'a resmi birer ziyaret gerçekleştirdi. bit.ly/10VH4UN

11 10 Aç

Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 07 Haz 2013
Lizbon'da Açılacak Şehit Diplomatlar Anıtı Hk. Basın Açıklaması bit.ly/13fYF7Q

17 2

Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 06 Haz 2013
Türkiye - İsviçre Siyasi İstişareleri 7 Haziran 2013 tarihinde Fribourg/İsviçre'de düzenlenecektir. bit.ly/10T0CJn

3 5

Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 05 Haz 2013
Doç. Dr. Gün Kut'un Birleşmiş Milletler Irk Ayrımcılığının Önlenmesi Komitesi Üyeliği Seçimlerini Kazanması Hakkında. bit.ly/11XlOON

26 4

Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 05 Haz 2013
Başbakan Erdoğan Fas'a resmi bir ziyaret gerçekleştirdi. bit.ly/11XltM9

13 4 Aç

Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 04 Haz 2013
Ana Muhalefet Partisi CHP'den Suriye'ye yapılmış heyet ziyaretleri hakkında. bit.ly/10BCnPT

17 3

Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 31 May 2013
Sn. Bakan Yardımcımız Makedonya'nın Ohri Şehrinde düzenlenecek GDAÜ Dışişleri Bakanları Toplantısı'na katılacaktır. bit.ly/10MIui9

3 3

Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 30 May 2013
Cumhurbaşkanı Gül Türkmenistan'a resmi bir ziyaret gerçekleştiriyor. bit.ly/15ezpB6

3 1

Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 30 May 2013
Ana Muhalefet Partisi CHP'den Suriye'ye Yapılmış Heyet Ziyaretleri Hk. Basın Açıklaması bit.ly/10BCnPT

7

Bulent Aras retweetledi
Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 29 May 2013
Dışişleri Bakanlığı Stratejik Araştırmalar Merkezi Yaz Okulu Programına başvurular 3 Haziran 2013 tarihinde başlıyor. bit.ly/1apK78u

31 2

Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 28 May 2013
Irak'ta mezhep temelli çatışma çıkarmayı hedefleyen ve giderek artan terörist saldırıları şiddetle kınıyoruz. bit.ly/16mP1GR

15 3

Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 28 May 2013
Türkiye ve İtalya Dışişleri Bakanlıkları Müsteşarları düzeyindeki siyasi istişareler bugün gerçekleştiriliyor. bit.ly/171qjLz

4

Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 27 May 2013
#DIBDavutoglu "AB Türk vatandaşlarına vizesiz seyahat hakkı getirme konusunda geç kaldı. Bu konu artık bir zorunluluk arzediyor."

23 7

Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 27 May 2013
#DIBDavutoglu "Bölgesel Politikalar faslı açılacak ama bir çiçekle bahar gelmez. Siyasi nedenlerle engellenen 17 faslın da açılması gerekir"

10 3

Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 27 May 2013
#DIBDavutoglu "1963 Ankara Anlaşması'ndan beri AB üyeliği yarım asırdır stratejik hedefimiz oldu ve böyle kalmaya devam edecek"

10 4

Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 27 May 2013
#DIBDavutoglu Türkiye-Avrupa Birliği Ortaklık Konseyi'nin 51. Toplantısı vesilesiyle Brüksel'de…

10 7 Aç

Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 27 May 2013
Lübnan'ın Trablus şehrinde,farklı mezhep grupları arasında yaşanan çatışmaları derin üzüntü ve endişeyle karşılıyoruz.bit.ly/12lcfke

16 3

Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri · 27 May 2013
Türkiye-Avrupa Birliği Ortaklık Konseyi'nin 51.Toplantısı #DIBDavutoglu'nun katılımlarıyla Brüksel'de düzenlenecektir.bit.ly/1aps967

15 2

EK 9:
@MFATurkey Twitter Mesajları

••• from:MFATurkey @MFATurkey since:2… Kaydet

Popüler / Hepsi

Turkish MFA @MFATurkey · 02 Tem 2013
#FMDavutoglu communicated to his counterpart Turkey's expectation for an explanation about the spying scandal.
13

Turkish MFA @MFATurkey · 02 Tem 2013
The situation in Syria was another topic of discussion. #FMDavutoglu shared his views about his meeting with #FMRussia.
3

Turkish MFA @MFATurkey · 02 Tem 2013
The two Ministers discussed the latest developments and the steps to be taken regarding the Middle East Peace Process.
5

Turkish MFA @MFATurkey · 02 Tem 2013
#FMDavutoglu met with US Secretary of State John Kerry, on the margins of the ASEAN meetings.

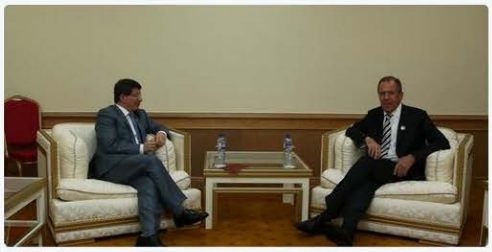
10 1 Aç

Turkish MFA @MFATurkey · 01 Tem 2013
#FMDavutoglu held bilateral meetings with 12 out of 27 Foreign Ministers participating in the ASEAN meetings.
4

Turkish MFA @MFATurkey · 01 Tem 2013
+ #FMDavutoglu expressed his concerns about the current situation causing tension and polarization in the region.
4

Turkish MFA @MFATurkey · 01 Tem 2013
Syria issue was the topic of discussion. +
5

Turkish MFA @MFATurkey · 01 Tem 2013
#FMDavutoglu met with Russian Foreign Minister Mr. Sergey Lavrov on the margins of the ASEAN meetings.

6 Aç

Turkish MFA @MFATurkey · 01 Tem 2013
+ and the opening of Turkish Embassy constitutes a concrete sign of that approach.
3

Turkish MFA @MFATurkey · 01 Tem 2013
#FMDavutoglu said that Turkey wants to further develop bilateral relations in all areas, +
3

Turkish MFA @MFATurkey · 01 Tem 2013
#FMDavutoglu met with Prince Muhammed Bolkiah,Foreign Affairs and Trade Minister of Brunei during the ASEAN meeting.

3 Aç

Turkish MFA @MFATurkey · 01 Tem 2013
At the meeting, #FMDavutoglu explained to his counterpart about Turkey's Asia policy.
3 1

Turkish MFA @MFATurkey · 01 Tem 2013
#FMDavutoglu met with Salman Hurşid, Minister of Foreign Affairs of India on the margins of the ASEAN meetings.

3 Aç

Turkish MFA @MFATurkey · 01 Tem 2013
#FMDavutoglu stated that Turkey wants to be more involved and play a constructive role in all fields in Asia.
3

Turkish MFA @MFATurkey · 01 Tem 2013
At the meeting, Turkey's membership to the Asia Cooperation Dialogue (ACD), which was established in 2002, was discussed.
3

Turkish MFA @MFATurkey · 01 Tem 2013
#FMDavutoglu met with Tai Foreign Minister Suraphong Tovijakchaikun, on the margins of the ASEAN meetings.

3 Aç

Turkish MFA @MFATurkey · 01 Tem 2013
#FMDavutoglu underlined Turkey's continued support to Mongolia in every field.
3

Turkish MFA @MFATurkey · 01 Tem 2013
#FMDavutoglu met with Luvsanvandan Bold, Mongolian Foreign Affairs and Trade Minister during the ASEAN meetings.

2 Aç

Turkish MFA @MFATurkey · 01 Tem 2013
The two Ministers discussed mainly the situation in Syria. #FMDavutoglu stated that more support should be given to the opposition.

3

Turkish MFA @MFATurkey · 01 Tem 2013
#FMDavutoglu met with the Canadian Foreign Minister, John Baird on the margins of the ASEAN meetings.

3

Aç

Turkish MFA @MFATurkey · 01 Tem 2013
+ #FMDavutoglu pointed out that Xinjiang is a cultural bridge between the two countries.

2

Turkish MFA @MFATurkey · 01 Tem 2013
The Ministers also discussed the latest developments in Xinjiang Autonomous Region. +

2 1

Turkish MFA @MFATurkey · 01 Tem 2013
#FMDavutoglu noted that Turkey-China relations, which are deeply rooted in history, reached the level of strategic partnership.

6 1

Turkish MFA @MFATurkey · 01 Tem 2013
The Ministers discussed bilateral relations, the situation in Syria and the Korean Peninsula.

4

Turkish MFA @MFATurkey · 01 Tem 2013
#FMDavutoglu met with Foreign Minister of China Mr. Wang Yi on the margins of the ASEAN meetings.

3

Aç

Turkish MFA @MFATurkey · 01 Tem 2013
Press Release Regarding the Latest Developments in Syria bit.ly/10uDfFF

3

Turkish MFA @MFATurkey · 01 Tem 2013
The latest issue of "Perceptions: Journal of International Affairs" prepared by SAM has been published. bit.ly/yM5idj

2

Turkish MFA @MFATurkey · 01 Tem 2013
Press Release Regarding the Decision to Remove Iraq from its Obligations Under Chapter VII of the UN Charter bit.ly/1cGLJvF

2

Turkish MFA @MFATurkey · 01 Tem 2013
#FMDavutoglu addressed newly appointed Consul Generals bit.ly/19NV31d

2

Aç

Turkish MFA @MFATurkey · 01 Tem 2013
#FMDavutoglu "OSCE is the best example of peaceful transformation" bit.ly/19NSLz3

5

Aç

Turkish MFA @MFATurkey · 28 Haz 2013
#FMDavutoglu "#Turkey considers #Ukraine as an international as well as a regional strategic partner"

6 1

Aç

Turkish MFA @MFATurkey · 28 Haz 2013
#Turkey – #Ukraine bilateral relations were reviewed and views on current regional and international issues were exchanged.

2

Turkish MFA @MFATurkey · 28 Haz 2013
II. Meeting of #Turkey – Ukraine Joint Strategic Planning Group was held in Ankara. bit.ly/152ktqE

4

Aç

Turkish MFA @MFATurkey · 28 Haz 2013
#FMDavutoglu meets with Minister of Religious Affairs and Endowments of the de facto administration in Gaza bit.ly/1cudTdl

5

Turkish MFA @MFATurkey · 28 Haz 2013
#FMDavutoglu "848 new graduates are now Turkey's new honorary ambassadors" bit.ly/16Em4lQ

3 1

Aç

Turkish MFA @MFATurkey · 27 Haz 2013
#Turkey - #Ukraine Joint Strategic Planning Group meeting will be held in Ankara on 28 June 2013 bit.ly/12nT818

6

Turkish MFA @MFATurkey · 27 Haz 2013
#FMDavutoglu receives the Head of the UN fact-finding mission on allegations of chemical weapons use in Syria. bit.ly/122JJYO

4

Turkish MFA @MFATurkey · 27 Haz 2013
#FMDavutoglu attended the luncheon given in his honor by the Ambassador of Ireland as the current President of the EU

3 Aç

Turkish MFA @MFATurkey · 27 Haz 2013
Deputy Foreign Minister Koru delivers a lecture on Turkish foreign policy to officers of Ministry of Interior bit.ly/1cqnbqu

4

Turkish MFA @MFATurkey · 26 Haz 2013
#FMDavutoglu discussed the recent developments concerning #Syria with #Russia FM Lavrov on the phone.

7 1

Turkish MFA @MFATurkey · 25 Haz 2013
#FMDavutoglu meets with #Jagland Secretary General of the Council of Europe #CoE bit.ly/147AsCl

3 2 Aç

Turkish MFA @MFATurkey · 25 Haz 2013
#FMDavutoglu "One more obstacle in Turkey's relations with the EU has been overcome" bit.ly/1cisCrq

13

Turkish MFA @MFATurkey · 25 Haz 2013
We welcome the consensus on the opening of Chapter 22 of the Negotiation Process with Turkey. bit.ly/17Abgto

8

Turkish MFA @MFATurkey · 25 Haz 2013
+ Speaking with German FM yesterday, #FMDavutoglu called Swedish & Holland FMs and EU officials Ashton and Füle this morning.

3

Turkish MFA @MFATurkey · 25 Haz 2013
#FMDavutoglu continues to conduct telephone diplomacy concerning the opening of the 22nd chapter in EU accession process. +

5

Turkish MFA @MFATurkey · 25 Haz 2013
Press Release Regarding the Fighting in the Lebanese City of Sidon. bit.ly/1chee2K

2

Turkish MFA @MFATurkey · 25 Haz 2013
Turkey has been elected to the Council of the Food and Agriculture Organization (FAO) for the period 2013-2016. bit.ly/14nPsen

4

Turkish MFA @MFATurkey · 23 Haz 2013
Joint Statement of the Participating Countries in the #Doha Ministerial Meeting on #Syria bit.ly/12iyJpW

10 2

Turkish MFA @MFATurkey · 23 Haz 2013
#FMDavutoglu "Developments in Syria escalated into a situation affecting whole world" bit.ly/12iyJpW

4 1 Aç

Turkish MFA @MFATurkey · 22 Haz 2013
#FMDavutoglu in #Qatar participates in the Ministerial Meeting on #Syria

7 Aç

Turkish MFA @MFATurkey · 21 Haz 2013
Undersecretary Sinirlioğlu meets with US Special Representative for Afghanistan & Pakistan bit.ly/14b9rwP

2 Aç

Turkish MFA @MFATurkey · 21 Haz 2013
Speech Delivered by #FMDavutoglu at the 28th Ministerial Meeting of #BSEC held in Odessa (Full text) bit.ly/11sfdfa

4 1

Turkish MFA @MFATurkey · 21 Haz 2013
#FMDavutoglu " #Turkey's total trade volume with the #BSEC region reached to 60 billion dollars in 2012"

4

Turkish MFA @MFATurkey · 21 Haz 2013
#FMDavutoglu "As the initiator and the founding member of #BSEC, #Turkey is committed to fulfilling the goals expressed in the BSEC Charter"

3

Turkish MFA @MFATurkey · 21 Haz 2013
#FMDavutoglu " #Turkey would not prefer non-littoral actors act as an umbrella organization and set the priorities for the Black Sea"

3

Turkish MFA @MFATurkey · 21 Haz 2013
#FMDavutoglu "We should assume the ownership of our region and #BSEC fervidly"

2

Turkish MFA @MFATurkey · 21 Haz 2013
#FMDavutoglu "We need to make #BSEC an effective mechanism to serve its goals to the benefit of all"

2

Turkish MFA @MFATurkey · 21 Haz 2013
#FMDavutoglu attends the 28th Meeting of the Council of Foreign Ministers of #BSEC in #Odessa

2 1 Aç

Turkish MFA @MFATurkey · 21 Haz 2013
Press Release Regarding the Attack Perpetrated in the Khyber Pakhtunkhwa Province in Pakistan bit.ly/11QOHYi

2

Turkish MFA @MFATurkey · 21 Haz 2013
#FMDavutoglu receives Minister of Public Administration of Kosovo bit.ly/16SdyAn

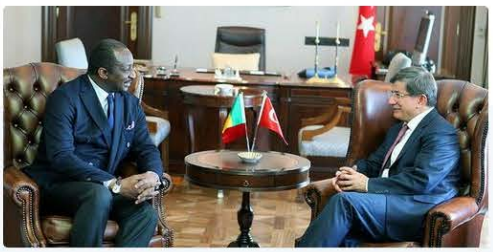

4 2 Aç

Turkish MFA @MFATurkey · 20 Haz 2013
We strongly condemn the terrorist attacks targeting the peace and stability of the people of Somalia. bit.ly/195lEZr

17 3

Turkish MFA @MFATurkey · 19 Haz 2013
#FMDavutoglu meets with Foreign Minister of Mali bit.ly/10xlPZT

4

Aç

Turkish MFA @MFATurkey · 19 Haz 2013
The political consultations with Hungary were held in Ankara bit.ly/1asZFLs

4

Turkish MFA @MFATurkey · 19 Haz 2013
Press Release Regarding the Agreement Signed Between the Malian Administration and Tuareg Groups on June 18. bit.ly/15jHuCn

3

Turkish MFA @MFATurkey · 19 Haz 2013
#FMDavutoglu meets with "The Great Seljuk Heritage" project delegation. bit.ly/102CkvO

3

Aç

Turkish MFA @MFATurkey · 18 Haz 2013
#FMDavutoglu, participated in the meeting of Overseas Citizens Advisory Board held in Ankara, on June 17, 2013. bit.ly/18VWrSx

4

Turkish MFA @MFATurkey · 18 Haz 2013
Political consultations between Turkey and Hungary will be held on 19 June 2013 in Ankara bit.ly/11LZ1BP

3

Turkish MFA @MFATurkey · 18 Haz 2013
Undersecretary Ambassador Sinirlioğlu pays a visit to Moscow bit.ly/16d0jJw

3 1

Turkish MFA @MFATurkey · 17 Haz 2013
Political will for EU membership was confirmed at the Reform Monitoring Group meeting bit.ly/14FYiGC

8 1

Turkish MFA @MFATurkey · 17 Haz 2013
Press Release Regarding the News Report Published in "the Guardian" bit.ly/14FTqBu

6

Turkish MFA @MFATurkey · 16 Haz 2013
"Turkey: despite the protests, we represent all of our citizens" - Article by #FMDavutoglu published in Guardian bit.ly/13LWpaj

The Guardian

Turkey: despite the protests, we represent all of our citizens l...
Ahmet Davutoglu: Our AK party has built a first-rate democracy that we value,

23 3

Aç

Turkish MFA @MFATurkey · 14 Haz 2013
Answer of the Spokesman of **@MFATurkey** to a Question Regarding the Regime's Use of Chemical Weapons in Syria. bit.ly/11MjVnu

9 1

Turkish MFA @MFATurkey · 13 Haz 2013
Press Release on the Resolution Adopted by the European Parliament on the Situation in Turkey bit.ly/11c5QQA

23 2

Turkish MFA @MFATurkey · 13 Haz 2013
#FMDavutoglu "The European Parliament resolution on the situation in Turkey is unacceptable" bit.ly/13HFGn2

14 1

Turkish MFA @MFATurkey · 13 Haz 2013
Press Release Regarding the Attack Perpetrated in Kabul bit.ly/16ixWKL

1

Turkish MFA @MFATurkey · 12 Haz 2013
#FMDavutoglu receives the students who participate in the Int'l Turkish Language Olympiads. bit.ly/17HdhmT

4 3

Aç

Turkish MFA @MFATurkey · 12 Haz 2013
Press Release Regarding the Terrorist Bomb Attacks Perpetrated in several cities of Iraq on 10 June 2013 bit.ly/11VrwMj

1

Turkish MFA @MFATurkey · 11 Haz 2013
Address by #FMDavutoglu at the OIC Donor Conference in support of the city of Al-Quds (Full text) bit.ly/11sOHh6

2 1

Turkish MFA @MFATurkey · 11 Haz 2013
#FMDavutoglu "I am pleased to inform you that TICA has already programmed to spend around $30 million this year in support of #Palestine "

6 1

Turkish MFA @MFATurkey · 11 Haz 2013
#FMDavutoglu "Turkey has always been in the forefront in contributing efforts to preserve the historical character and heritage in Al-Quds"

3 2

Turkish MFA @MFATurkey · 11 Haz 2013
#FMDavutoglu in Baku attended the OIC Donors Conference in support of the Al-Quds Al-Sharif.

3 1

Aç

Turkish MFA @MFATurkey · 10 Haz 2013
We wish success to the new cabinet headed by Prime Minister Hamdallah that took office in Palestine. bit.ly/17BHvrq

5 1

Turkish MFA @MFATurkey · 10 Haz 2013
Press Release Regarding the Pope's Statements on the Events of 1915 bit.ly/11afobl

12

Turkish MFA @MFATurkey · 07 Haz 2013
Press Release Regarding the Monument to Fallen Diplomats to be Unveiled in Lisbon. bit.ly/1bcDarB

4

Turkish MFA @MFATurkey · 05 Haz 2013
Prime Minister Erdoğan pays an official visit to Morocco. bit.ly/18Np4Oe

6

Aç

Turkish MFA @MFATurkey · 31 May 2013
Deputy Foreign Minister Koru participates the Meeting of Foreign Ministers of SEECP. bit.ly/10N16gF

5 1

Turkish MFA @MFATurkey · 30 May 2013
President Gül pays an official visit to Turkmenistan.bit.ly/14aznra

5

Turkish MFA @MFATurkey · 30 May 2013
Press release regarding the visits paid by delegations of the main opposition party CHP to Syria. bit.ly/11Clzd4

4

Turkish MFA @MFATurkey · 30 May 2013
Press Release Regarding the 25th Europalia International Arts Festival bit.ly/19onvri

6 1

Turkish MFA @MFATurkey · 29 May 2013
Use e-Visa application and travel to #Turkey without waiting bit.ly/Yek0yQ

YouTube

e-Visa is ready to be downloaded!
As of April 17, 2013, electronic visa (e-Visa) replaces "sticker visa" which was issued at the border crossings. e-Visa application is possible from any plac...

Web'de görüntüle

25

Aç

Turkish MFA @MFATurkey · 29 May 2013
#Turkey is the candidate for the #UN Security Council for the term 2015-2016. Learn more turkey4unsc.org

15 1

Turkish MFA @MFATurkey · 29 May 2013
Turkish Council of Higher Education launched a new exchange programme for students & academic staff. Learn more bit.ly/10ZWhzq

13 2

Turkish MFA @MFATurkey · 28 May 2013
Undersecretary Ambassador Sinirlioğlu meets with his Italian counterpart. bit.ly/17mzqHD

5 1

Turkish MFA @MFATurkey · 28 May 2013
#Turkey is the candidate for the #UN Security Council for the term 2015-2016. Learn more: turkey4unsc.org

14 1

Turkish MFA @MFATurkey · 27 May 2013
Press Release Regarding the 51st Meeting of the Turkey-European Union Association Council bit.ly/13VeBz5

7 1

Turkish MFA @MFATurkey · 27 May 2013
#FMDavutoglu "The EU has fallen behind on visa liberalization for Turkish citizens. This is an urgent issue for the EU"

8 1

Turkish MFA @MFATurkey · 27 May 2013
#FMDavutoglu "We believe that an EU with Turkey will have a stronger voice and will be more effective in the world"

12 1

Turkish MFA @MFATurkey · 27 May 2013
#FMDavutoglu "While the world is being changed, we need a much more dynamic relationship between Turkey and the EU"

9 1

Turkish MFA @MFATurkey · 27 May 2013
#FMDavutoglu "You can't call it spring with one bloom in sight. Other chapters blocked for political reasons should also be opened."

5 1

Turkish MFA @MFATurkey · 27 May 2013
#FMDavutoglu " EU membership has been a strategic goal for Turkey since Ankara Agreement dated 1963 and it will continue to be"

9 1

Turkish MFA @MFATurkey · 27 May 2013
#FMDavutoglu in Brussels chairs the 51st Turkey-European Union Partnership Council…

3

Aç

EK 10:
@Ahmet_Davutoglu Twitter Mesajları

from:Ahmet_Davutoglu @Ahmet_Dav... Kaydet

Popüler / **Hepsi**

Ahmet Davutoğlu @Ahmet_Davutoglu · 25 Haz 2013
4/4 Toprağa düşen her can bizi aynı şekilde müteessir ediyor. Aziz şehitlerimize Rabbim'den rahmet diliyorum, ruhları şad olsun.
367 82

Ahmet Davutoğlu @Ahmet_Davutoglu · 25 Haz 2013
3/4 Sayın Muhtaroğlu'nun kıymetli ailesiyle telefonda görüştüm, onlar artık bize emanet. Irak'ta akan kan kimden olursa olsun kardeş kanı.
256 51

Ahmet Davutoğlu @Ahmet_Davutoglu · 25 Haz 2013
2/4 Irak Türkmen Cephesi Başkan Yrd Ali Haşim Muhtaroğlu ve Selahaddin Vali Yrd Ahmet Koca, aziz şehidimiz Necdet Koçak'ın izinden gittiler.
258 40

Ahmet Davutoğlu @Ahmet_Davutoglu · 25 Haz 2013
1/4 Irak'taki Türkmen yurdu Tuzhurmatu'dan gelen acı bir haber yüreğimizi yaktı.
262 47

Ahmet Davutoğlu @Ahmet_Davutoglu · 25 Haz 2013
2/2 Bu süreçte yakın çalıştığımız Alman Dışişleri Bakanı Sayın Westerwelle ve diğer Avrupalı meslektaşlarıma teşekkür ediyorum.
148 29

Ahmet Davutoğlu @Ahmet_Davutoglu · 25 Haz 2013
1/2 Avrupa Birliği müzakerelerinde Bölgesel Politikalar ve Yapısal Araçların Koordinasyonu faslının açılması hayırlı olsun.
228 44

Ahmet Davutoğlu @Ahmet_Davutoglu · 23 Haz 2013
2/2 Bu vesile ile başta Suriye olmak üzere gönül coğrafyamızdaki tüm kardeşlerimin bir an önce huzur bulmasını diliyorum.
228 59

Ahmet Davutoğlu @Ahmet_Davutoglu · 23 Haz 2013
1/2 Ramazan'ın müjdecisi Berat kandilinin gönüllerimizin dinginleşmesine ve iç muhasebemize vesile olmasını yüce Rabbim'den niyaz ediyorum.
354 86

Ahmet Davutoğlu @Ahmet_Davutoglu · 22 Haz 2013
+ Suriye'de her geçen saat yaşanan acı derinleşiyor. Bu konuda uluslararası toplumu harekete geçirmek için her türlü çabayı gösteriyoruz.
240 40

Ahmet Davutoğlu @Ahmet_Davutoglu · 22 Haz 2013
Odessa'daki KEİ toplantısının ardından Suriye Halkının Dostları Çekirdek Grubu toplantısı için Doha'dayım. +

90 48 Aç

Ahmet Davutoğlu @Ahmet_Davutoglu · 18 Haz 2013
Selçuklu mirası bizim sadece geçmişimiz değil, ilim ve irfan geleneği ile aynı zamanda geleceğimize tutulan ışıktır.
281 74

Ahmet Davutoğlu @Ahmet_Davutoglu · 18 Haz 2013
Büyük Selçuklu Mirası projesi için Ankara'ya gelen Konyalı hemşehrilerimle buluştuk, hasbihâl ettik.

124 58 Aç

Ahmet Davutoğlu @Ahmet_Davutoglu · 17 Haz 2013
Gezi olayları üzerine @stargazete'den sayın @fadimeozkan'a verdiğim mülakat haber.stargazete.com/yazar/disisler…
266 91

Ahmet Davutoğlu @Ahmet_Davutoglu · 16 Haz 2013
İstanbul Kazlıçeşme'deki demokrasi şöleni tüm dünyaya birlik ve beraberliğimizin bir kez daha ilanı olacak. #BugünMilyonlarKAZLIÇEŞMEDE
1000 151

Ahmet Davutoğlu @Ahmet_Davutoglu · 16 Haz 2013
LYS sınavına giren tüm öğrencilere başarılar diliyorum. Bu sınav onlar için hayırlı bir geleceğin kapılarını açsın.
71 52

Ahmet Davutoğlu @Ahmet_Davutoglu · 12 Haz 2013
Bu ülke yediden yetmişyediye tüm vatandaşlarının omuzlarında yükseliyor ve bunu hiç kimse durduramayacak. #YouCANTstopTurkishSuccess
2100 282

Ahmet Davutoğlu @Ahmet_Davutoglu · 08 Haz 2013
6) Amacımız yaraları tekrar açmadan ama yaşananları da unutmadan barış dolu bir dünya oluşturmak.Şehitlerimizi rahmet ve minnetle anıyorum.
189 40

Ahmet Davutoğlu @Ahmet_Davutoglu · 08 Haz 2013
5) Bir kez daha hem ailelerine hem tüm dünyaya ilan etmek istiyorum ki o şehitlerimizi asla unutmayacağız.
107 20

Ahmet Davutoğlu @Ahmet_Davutoglu · 08 Haz 2013
4) Saldırının gerçekleştiği evin karşısındaki anıtın açılışına şehitlerimizin evlatları da katıldı. Kendileri ile telefonla görüştüm.
59 15

Ahmet Davutoğlu @Ahmet_Davutoglu · 08 Haz 2013
3) Dün Lizbon'da saldırının 31. yıldönümünde sadece onların değil bir dönem kaybettiğimiz tüm diplomatlarımızın anısına bir anıt açıldı.
87 14

Ahmet Davutoğlu @Ahmet_Davutoglu · 08 Haz 2013
2) Şehitlerimizi asla unutmadık. Anılarına hep sahip çıktık.
82 26

Ahmet Davutoğlu @Ahmet_Davutoglu · 08 Haz 2013
1) Lizbon Büyükelçiliğimiz İdari Ataşesi Erkut Akbay ile eşi Nadide Akbay 1982'de terörist bir saldırıda hayatlarını kaybettiler.
99 24

Ahmet Davutoğlu @Ahmet_Davutoglu · 05 Haz 2013
Kandiller müslümanlar için ibadet, tefekkür ve muhasebe zamanlarıdır.Namazın hediye edildiği bu gecenin hayırlar getirmesini niyaz ediyorum.
918 261

Ahmet Davutoğlu @Ahmet_Davutoglu · 02 Haz 2013
+ sadece bölgemizde ve dünyada gıpta ile bakılan ülkemizin itibarına zarar verir.
521 100

Ahmet Davutoğlu @Ahmet_Davutoglu · 02 Haz 2013
Hepimizin göz bebeği İstanbul'umuza ve diğer şehirlerimize zarar vermeye başlayan bu eylemlerin devam etmesi kimseye fayda getirmez, +
737 113

Ahmet Davutoğlu @Ahmet_Davutoglu · 02 Haz 2013
+ ... demokrasimize ve aziz milletimize yapılan bir haksızlık. Türkiye bu süreci de aşacak güçte ve olgunluktadır. +
409 69

Ahmet Davutoğlu @Ahmet_Davutoglu · 02 Haz 2013
Çözüm süreci başta olmak üzere ifade özgürlüğü alanında son on yılda atılan tüm adımların yok sayıldığı bir resim herşeyden önce … +
370 64

Ahmet Davutoğlu @Ahmet_Davutoglu · 02 Haz 2013
Taksim'de yaşanan ve istenmeyen bir hale gelen olaylar ülkemizin dünyaya hiç de hak etmediği bir şekilde yansıtılmasına neden oldu. +
611 91

EK 11:
@A_Davutoglu_eng Twitter Mesajları

EK 12:
@cbabdullahgul Twitter Mesajları

from:cbabdullahgul @cbabdullahgul ... Kaydet

Popüler / **Hepsi**

Abdullah Gül @cbabdullahgul · 15 Haz 2013
Yolumuzu hep insanlar kesmedi... Burası Ardahan-Kars yolu...

1800 1100 Aç

Abdullah Gül @cbabdullahgul · 15 Haz 2013
Artvin'de hududu bekleyen askerlerimizle...

634 451 Aç

Abdullah Gül @cbabdullahgul · 15 Haz 2013
Deriner Barajı dünyanın önemli barajlarından. Gurur duydum.

713 401 Aç

Abdullah Gül @cbabdullahgul · 15 Haz 2013
Coşku muhteşemdi.

335 196 Aç

Abdullah Gül @cbabdullahgul · 15 Haz 2013
Yol boyunca her ilçede durduk.

319 235 Aç

Abdullah Gül @cbabdullahgul · 15 Haz 2013
Rize deyince akla çay gelir. Ben de bir Kayserili olarak çay kesimini öğrendim.

1100 718 Aç

Abdullah Gül @cbabdullahgul · 15 Haz 2013
Üç vilayette de bayram havası vardı. Sizinle bazı gördüklerimi paylaşıyorum.

194 102

Abdullah Gül @cbabdullahgul · 15 Haz 2013
Son üç gün Rize, Artvin ve Ardahan'ı ziyaret ettim. Tüm Karadeniz adeta cennet gibiydi.

389 175

Abdullah Gül @cbabdullahgul · 15 Haz 2013
Artık herkes evine dönmeli.

22 B 13 B

Abdullah Gül @cbabdullahgul · 15 Haz 2013
Görüşme ve diyalog yollarının açılması demokratik olgunluğun işaretidir. İnanıyorum ki bu süreç iyi neticeler üretecektir.

698 139

Abdullah Gül @cbabdullahgul · 15 Haz 2013
İlk günden beri yaptığım açıklamaları eminim ki takip etmişsinizdir. Demokrasimiz test ediliyor, demiştim.

687 163

Abdullah Gül @cbabdullahgul · 15 Haz 2013
Herkese merhaba. Taksim Gezi Parkıyla ilgili gönderdiğiniz yoğun mesajları aldım.

421 153

EK 13:
@RT_Erdogan Twitter Mesajları

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 25 Haz 2013
Ankara, İstanbul, Kayseri, Samsun ve Erzurum'daki mitinglerde, halkın son gösterilerle ilgili neler hissettiğini çok net gördük.
375 130

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 25 Haz 2013
Bugünden başlayarak 1 Temmuz 2013 mesai bitimine kadar başvurular alınmak üzere, 46 branşta 600 engelli öğretmen alımını başlatıyoruz.
316 116

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 25 Haz 2013
96 bin 500 sözleşmeli personelin kadroya geçirilmesi ile ilgili yasayı meclis tatile girmeden çıkaracağız.
603 159

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 25 Haz 2013
Fatih projesi kapsamında 10 milyon 600 bin tablet bilgisayar için ihale açılıyor.
387 126

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 24 Haz 2013
Hiç bir tuzak ve tahrik Türkiye'yi güvenlikçi politikaların olduğu günlere geri döndüremeyecek.
793 277

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 24 Haz 2013
10 yıldır özgürlük ve güvenlik dengesini en güzel şekilde kurduk. Bizim halkımız demokrasi ve özgürlük noktasında en ideali hak ediyor.
643 223

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 24 Haz 2013
Demokrasiyi bir rejim olarak benimsemiş, bunu başarıyla uygulayan bir ülkeyiz. Teröre rağmen demokratikleşme adımlarını atan bir ülkeyiz.
487 167

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 23 Haz 2013
Kimsenin kamu düzenini bozmaya hakkı yoktur. Bu ülke demokratik, laik bir hukuk devletidir. #ProvokatörlerHesapVerecek
1100 297

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 23 Haz 2013
Siz hiç merak etmeyin bunları en küçük detayına kadar deşifre etmeye devam edeceğiz. #ProvokatörlerHesapVerecek
802 227

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 23 Haz 2013
Göreceksiniz ortalık durultukça bunların başka tezgahları da ortaya çıkacak.
631 208

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 23 Haz 2013
Müftü eşiyim diyerek ortaya çıkan şahsın, CHP eski ilçe başkanının karısı olduğu, bar işletmecisi olduğu anında meydana çıktı.
634 197

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 23 Haz 2013
Biz bir olacağız, iri olacağız, diri olacağız. Birlikte kurduğumuz bu ülkeyi inşallah hep birlikte güzel yarınlara taşıyacağız.
878 263

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 23 Haz 2013
Ülkemdeki bütün Alevilere sesleniyorum. Dersim katliamında iktidar hangi partiydi? CHP'nin iktidar olduğu dönemde bu katliam gerçekleşti.
742 191

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 23 Haz 2013
Bu genel müdür bizi Almanya'ya, Hollanda'ya şikayet ediyor. Senin zerre kadar ferasetin varsa millete git.
582 166

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 23 Haz 2013
Gazi Mustafa Kemal kendi halkını, kendi ülkesini gidip de başka ülkelere şikayet eden, ağlayan bir lider değildi.
1100 310

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 23 Haz 2013
Onlar camiye ayakkabı ile girip, içki içmiyorlardı. Bilakis camiye ayakkabı ile girip, içki içenleri denize döküyorlardı.
716 190

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 23 Haz 2013
Mustafa Kemal'in askerleriyiz diyorlar. Kurtuluş Savaşı'nın askerlerine bu hakareti ettirmeyiz.
755 256

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 23 Haz 2013
Oyunu millet bozar, finali sandık yazar.
1300 399

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 23 Haz 2013
Berat gecesinin gündüzünde sizlerle bir aradayız. Anlamlı bir gün. Erzurum Mülki İslam'ın kilididir. Ehli İman'ın muhafızı, kalesidir.
492 213

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 23 Haz 2013
Kafkas cephesinin, doğu cephesinin, Allahuekber Dağları'nın tüm şehitlerine, Kazım Karabekir'e buradan bir kez daha rahmet niyaz ediyorum.
372 144

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 22 Haz 2013
Onlar milyonlarca tweet atsınlar, bizim tek bir besmelemiz oyunları bozar.
3100 1000

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 22 Haz 2013
Biz sabırla direniriz, itidalle direniriz, ellerimizi semaya açıp duamızla direniriz.
1400 462

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 22 Haz 2013
Bazıları duran adamlar üretmişler. Ama biz durmayacağız, duraklamayacağız. Biz "Durmak yok yola devam" demeye devam edeceğiz.

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 22 Haz 2013
Bu süreçte Türkiye ekonomisi gücünü test etti. Bu süreçte en önemlisi de kardeşliğimiz önemli bir testten geçti.
470 166

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 22 Haz 2013
Kimse merak etmesin, benim milletim sabırlıdır. Bunların hesabını teker teker soracağız. Milletim de gerekli cevabı sandıkta verecektir.
864 285

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 22 Haz 2013
Reyhanlı'da 53 vatandaşımız şehit edildi. CHP'nin sesi çıktı mı? Dünyanın sesi çıktı mı?
727 229

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 22 Haz 2013
CHP Genel Başkanı, Merkel'e mektup yazmış. Ülkesini şikayet ediyor. Avrupa'da bizi istemeyenlerle işbirliği yapmaya hazır olduğunu söylüyor.
711 177

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 22 Haz 2013
Mustafa Kemal'in askerleriyiz diye yola çıktılar. Faiz lobisinin askerleri oldular. Mustafa Kemal faiz lobisinin adamı mıydı?
862 240

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 22 Haz 2013
CHP'linin biri, başörtüsü takmış müftünün karısıyım diye ortaya çıkıyor. Aman bu oyuna gelmeyin. CHP'nin geçmişinde bu oyunlardan çok var.
768 233

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 22 Haz 2013
Karadeniz siyasette söyleyeceğini sandıkta söyledi. İnşallah yine sandıkta söyleyecek.
360 157

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 22 Haz 2013
Karadeniz insanı vandallara gereken cevabı verdi. Doldu ama taşkınlık yapmadı.
368 144

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 21 Haz 2013
Milleti durduramadılar ama kendileri duran adam oldular. 2023 hedefine doğru emin adımlarla yürüyeceğiz ve bu oyunu da bozacağız.
1600 529

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 21 Haz 2013
Bunlar bizi SSK kuyruklarında, eczane, üniversite kapılarında, tüpgaz, ekmek, şeker kuyruklarında durdurdular.
1100 281

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 21 Haz 2013
Bunların hayatları boyunca yaptıkları en iyi iş durmaktır, durdurmaktır.
1400 373

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 21 Haz 2013
Biz ne diyoruz; Durmak yok yola devam. Onlar ne diyor; Duran adam!
2400 632

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 21 Haz 2013
Makarnacı ve kömürcü diye aşağıladıkları bu millet artık susmuyor.
651 217

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 21 Haz 2013
İşte o zahide nineler nene hatunların varisleridir. Bunlar Zahide Nine'ye nasıl bakıyorlarsa millete de öyle bakıyorlar.
533 154

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 21 Haz 2013
Zahide nine analarını ağlattı! Ama onlar ne yaptı. Arkada konuş belki sana para verir dediler. Zahide Nine'yi tahkir etmeye kalktılar.
531 148

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 21 Haz 2013
Gezi parkı işgalci grubun değildir, tüm halkımızındır. Taksim miting ve eylem yeri değil. Yapacaksan mitingini Kazlıçeşme'ye gideceksin.
578 151

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 21 Haz 2013
Miting yapmayacağız da her gün sizin yakıp yıkmanızı mı izleyeceğiz? Yakıp yıkmayın yazıktır, günahtır.
488 175

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 21 Haz 2013
Bize sorumluluğunuzun gereği olarak bu mitingleri yapma diyorlar. Biz sorumluluğumuzun gereğini hukuk içerisinde yerine getiriyoruz.
296 96

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 21 Haz 2013
İşte Türkiye bu! İşte Anadolu bu! Kayseri Selçuklu'nun ve Osmanlı'nın şehri, Cumhuriyetin şehri!
438 160

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 21 Haz 2013
Sizin isyanınız şiddete başvuran isyancılara karşı. Tüm Türkiye vandallığa, yağmacılara isyan ediyor.
323 121

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 21 Haz 2013
Oyunlara ve tuzaklara karşı millet sesini yükseltiyor.
382 142

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 20 Haz 2013
Tüm sporcularımıza tekrar başarılar diliyorum. Mersinlilere ayrıca teşekkür ediyorum. Spor kazansın. Akdeniz kazansın.
370 156

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 20 Haz 2013
Bu havzada bütün renkler, kültürler ilhamını aynı denizden almıştır. Akdeniz tarihi dostluklar tarihidir.
262 93

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 20 Haz 2013
Türkiye olarak bu organizasyona ev sahipliği yapıyor olmanın heyecanını yaşıyoruz. Emeği geçen herkesi kutluyorum.
255 106

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 20 Haz 2013
Tüm sporculara, takımlara, ülke temsilcilerine yürekten başarılar diliyorum.
208 99

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 20 Haz 2013
Akdeniz Oyunları'nın tüm yeryüzü için, insanlık için hayırlara vesile olmasını diliyorum.
337 123

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 18 Haz 2013
İşte bu muhalefet boşluğu Türkiye'de insanların bir bölümünü sokağa dökmüştür. Bu durum, insanları sokaktan medet umar hale getirmiştir.
1300 407

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 18 Haz 2013
Biz böylesi bir genel başkandan memnunuz. Fakat Türkiye'de bir muhalefet boşluğu oluşuyor.
676 222

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 18 Haz 2013
Geçmişte genel müdürlüğünü yaptığı SSK'yı nasıl batırdıysa, CHP'yi de tepe taklak aşağılara çekmeye başladı.
1000 270

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 18 Haz 2013
Acemidir gelişir denildi ancak aradan geçen 3 yıla rağmen bu zat genel başkan olamadı, CHP'li genel müdür olarak kaldı.
695 190

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 18 Haz 2013
Oturduğu koltuğu dolduramadı, çok zayıf kaldı. Her gün çark etti. Her gün yeni bir yalanı çıktı.
611 179

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 18 Haz 2013
CHP seçmeninde etkin muhalefet yapacağı umudu vardı ancak yeni genel başkan ilk günden itibaren çok büyük bir hayal kırıklığına sebep oldu.
331 107

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 18 Haz 2013
Bu yeni genel başkan CHP'li vatandaşlar tarafından umutla karşılandı.
182 81

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 18 Haz 2013
Banka reklamında oynayıp Kapitalizme karşı olanlar ne kadar solcuysa, bu sendikacılar ve örgütçüler de o kadar solcudur.
1100 279

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 18 Haz 2013
Bu tür örgütlerin üyelerinin dikkatini çekmek istiyorum. Aidatlarınızla büyüyen bu sendika ve örgütlere dikkat edin.
266 92

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 18 Haz 2013
Türk Tabipler Birliği sen bu eyleme nasıl gidersin. Sizin insan sevginiz nerede, sizin hasta sevginiz nerede?
706 133

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 18 Haz 2013
Türkiye'de bazı STK'lar var. Dün iş bırakma eylemi yaptılar. Yaptığınız çağrı hukuka aykırı.
246 76

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 18 Haz 2013
Eğer Türkiye'nin gerçek fotoğrafını, gerçek hassasiyetini anlamak istiyorlarsa buyursunlar buralara baksınlar.
291 119

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 18 Haz 2013
Cuma günü Kayseri, Cumartesi günü Samsun'da, Pazar günü de Erzurum'da bu mitinglere devam edeceğiz.
459 141

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 18 Haz 2013
Milletin gerçek hassasiyetini hem içerideki hainlere hem de dışarıdaki işbirlikçilerine göstermeye devam edeceğiz.
408 124

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 18 Haz 2013
Taksim'de bir eylemciyi gösterip 'Türkiye ayakta' diyenler, milyonlar sokağa çıkınca bunu görmezden gelmiştir.
668 169

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 18 Haz 2013
Yalanla başlatılan bir harekete bu millet destek vermez. Önce Sincan ve sonra da Kazlıçeşme'de toplananlar bu oyunu bozdu.
493 132

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 18 Haz 2013
Bize devamlı Taksim'de toplananların mesajını aldınız mı diyenler, Sincan ve Kazlıçeşme'deki mesajı almışlar mıdır?
1100 256

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 18 Haz 2013
Sadece alan değil, alana gelen yollarda kilometrelerce insan seli vardı. Bu miting milletimizin bu olaylara tepkisini göstermiştir.
376 128

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 18 Haz 2013
Cumartesi Ankara'da, pazar günü İstanbul'da Cumhuriyet tarihinin en büyük mitingini yaparak yerel seçimlerin başlangıcını yaptık.
312 124

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 18 Haz 2013
Hafta sonunda Ankara ve İstanbul'da 'Milli İradeye Saygı' mitinglerini gerçekleştirdik.
207 113

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 17 Haz 2013
Artık gündemi belirlenen bir Türkiye yok, gündem belirleyen bir Türkiye var.
1700 464

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 17 Haz 2013
Şu an dünyanın en sağlam ve güçlü ekonomilerinden biri olduk.
967 306

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 17 Haz 2013
Avrupa ekonomisi çökerken, Japonya ekonomisi %1 büyürken bizim ekonomimiz %3 büyüdü.
1200 336

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 17 Haz 2013
Kendisine güveni olmayan bir ekonomimiz ve dış politikamız vardı. Dışarıda da özgüveni olmayan bir siyasetimiz vardı.
453 164

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 17 Haz 2013
Batı'da herhangi bir gazetede çıkan 3 satır yazı Türkiye'de haftalarca konuşuluyor ve gündem sarsılıyordu.
368 119

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 17 Haz 2013
Türkiye öyle bir ülkeydi ki, uluslararası bazı çevreler Türkiye üzerine senaryolar yazıp bunları başarıyla uygulayabiliyorlardı.
514 150

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 16 Haz 2013
Türkiye'den ayrılacak kardeşlerimize hayırlı yolculuklar diliyorum. Geleceğiniz aydınlık olsun, Allah yar ve yardımcınız olsun.
952 404

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 16 Haz 2013
Bizim derdimiz gönül erleri yetiştirmek. Bizim meselemiz Tuna ile Nil'i Fırat'la Dicle'yi kucaklaştırmak.
1100 287

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 16 Haz 2013
Bir tarafta şiddet, öfke, nefret vardı, diğer tarafta barış vardı, kardeşlik vardı.
1400 373

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 16 Haz 2013
3 haftadır Türkiye'de birbirinden tamamen zıt tamamen farklı bir manzara vardı.
583 186

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 16 Haz 2013
Güzel gören güzel düşünür, sizler haftalardır bize güzeli gösterdiniz, bize güzeli düşündürdünüz.
1200 297

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 16 Haz 2013
Bu Cumhuriyeti hep birlikte kurduk hep birlikte yaşatacağız.

4500 2500 Aç

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 16 Haz 2013
Biz milletimizle kucaklaşmışız. Milletimizle bütünüz. Bizi ayırmaya kimsenin gücü yetmeyecek.
1300 403

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 16 Haz 2013
Şimdi benim için bunu kullanıyorsunuz. Biz ölüm haktır Allah'ın verdiği ömrü Allah'tan başka kimse alamaz diyen ve buna inanan insanlarız.
1000 300

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 16 Haz 2013
Bana çok sert diyenlere sesleniyorum: Sayın Menderes çok kibardı nazikti. Bu kadar nazik insanı ipe götürdünüz ve astınız.
2400 558

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 16 Haz 2013
1950'de merhum Adnan Menderes bu büyük zulme son verdi. Minarelerde ezan aslıyla 'Allâhü ekber' diyerek okunmaya başlandı.
1200 316

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 16 Haz 2013
Bundan 63 yıl önce İstanbul'un minarelerinden ezan iç karartıcı bir sesle, 'Tanrı Uludur' diye okunuyordu.
1200 293

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 16 Haz 2013
Arap Baharını gördük, şimdi de Türk baharını görelim diyorlar. Hey gafil, be hey cahil Türkiye'deki Türk baharı 3 Kasım 2002'de gerçekleşti.
2000 447

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 16 Haz 2013
Türkiye tüm Ortadoğu'yu tek bir sancak altında toplayan Selçukluların ülkesidir. Osmanlı cihan devletinin torunlarının ülkesidir.
1200 279

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 16 Haz 2013
Türkiye uluslararası medya kuruluşlarının üzerinde operasyon yapabilecekleri bir ülke değildir.
648 134

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 16 Haz 2013
Türkiye Kasımpaşa'dır, Üsküdar'dır, Mamak'tır, Sivas'tır, Kayseri'dir, Erzurum'dur, Rize'dir, Muğla'dır, Diyarbakır'dır, Yozgat'tır.
693 186

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 16 Haz 2013
Dost da düşman da artık bunu anlasın. Türkiye sadece Taksim, Kuğulu Park, Alsancak'tan ibaret değildir.
990 201

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 16 Haz 2013
İşte Türkiye bu. Yazılı ve görsel medya, sosyal medya bunu da saptırmazsınız umarım. Ama gerçek burada.
451 130

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 16 Haz 2013
28 Şubat'ı merhum Erbakan'a karşı yaptılar, bu aziz millet onun da hesabını sandıkta sordu.
532 146

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 16 Haz 2013
27 Mayıs müdahalesini, merhum Menderes olayını özellikle bu aziz millete karşı yaptılar. Bu aziz millet sandıkta hesabını sordu.
440 116

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 16 Haz 2013
Bugün yine çağrı yaptılar ve meydana gelin dediler. Aklı selime çağrı yapıyorum. Ey benim milletim lütfen bu oyuna gelmeyin.
593 145

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 16 Haz 2013
Biz, söyleyeceğimizi demokratik yollarla, hukukun bize imkan tanıdığı yerlerde söyleriz.
490 135

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 16 Haz 2013
Türkiye'de neler olduğunu merak eden varsa Kazlıçeşme'ye, İstanbul'a baksın. Buradaki yüz binlerce insan yakıp yıkan, kırıp döken değildir.
953 204

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 16 Haz 2013
Uluslararası medya bunu da gizleyin olur mu? Hadi bakalım BBC bunu da gizle. CNN bunu da gizle Reuters bunu da gizle.
1100 197

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 16 Haz 2013
Dün Ankara'da söyledim; bugün İstanbul'da yine söylüyorum; eğer Türkiye fotoğrafı görmek isteyen varsa fotoğraf burada.
643 176

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 16 Haz 2013
Bilsinler ki; onların kalbi nasıl İstanbul'da Türkiye'de atıyorsa, İstanbul'un ve Türkiye'nin kalbi de o şehirlerde atıyor.
343 118

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 16 Haz 2013
Yalana, dolana ,talana hayır diyenler bizimle yürüyor. Günlerdir dünyanın değişik yerlerinde bizler için gösteriler yapıyorlar.
461 126

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 16 Haz 2013
Şu anda dünya bizi izliyor. Dünyanın birçok dost ve kardeş şehirlerinde günlerdir kardeşlerimiz bizim için haykırıyor.
543 136

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 16 Haz 2013
İstanbul demek Türkiye demektir. İstanbul demek Balkanlar demektir, Avrupa, Asya, Afrika demektir.
550 144

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 16 Haz 2013
Aziz İstanbul, seni sevgiyle selamlıyorum. Seni saygıyla selamlıyorum. En kalbi duygularımla selamlıyorum.
581 195

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 15 Haz 2013
Bizim nazarımızda hiçbir etnik kökenin diğerine üstünlüğü yoktur. Bizim dinimizde kimsenin kimseye üstünlüğü yoktur.
1500 452

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 15 Haz 2013
Çok daha fazla çalışacağız, daha fazla üreteceğiz, daha fazla ter dökeceğiz. Kardeşliğimizi en güçlü şekilde muhafaza edeceğiz.
779 263

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 15 Haz 2013
Hiçbir sermaye grubu, hiçbir faiz lobisi bize geri adım attıramaz. Biz bu yola Merhum Menderes, Özal, Erbakan gibi kefenimiz ile çıktık.
1500 422

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 15 Haz 2013
Yalancıdan bu ülkede başbakan olmaz. İşte onun için Kılıçdaroğlu hiçbir zaman bu ülkede başbakan olamayacak.
2100 614

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 15 Haz 2013
Hani CHP Genel Başkanı söylüyor ya, yalancıdan başbakan olmaz diye.
486 180

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 15 Haz 2013
Biz bunların hiçbirine aynı yöntemlerle mukabele etmedik. Çünkü biz yakıp yıkarak, yalan ve iftira ile bu yola koyulmadık.
493 136

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 15 Haz 2013
Sosyal medyada sahte hesaplar üzerinden yalan haberler yayılmak suretiyle akıl almaz provokasyon gerçekleştirildi.
478 120

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 15 Haz 2013
Kimi siyasetçiler, söylemleri ve eylemleri ile bir mezhep çatışması çıkarmak için her türlü tahriki yaptılar.
334 105

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 15 Haz 2013
Ayrıca 8 ay daha sabredeceğiz. Milletin önüne sandık gelince, bunlardan hesabı işte asıl o zaman soracağız.
570 168

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 15 Haz 2013
Tüm bu vandallıkların hesabını yargıda soracağız. Bu yaşananları takipsiz bırakmayacağız.
435 105

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 15 Haz 2013
Niye sabrettik? Çünkü biliyorduk ki kem söz sahibinindir.
496 161

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 15 Haz 2013
Camilerimizde içki içtiler. Sabrettik. Duvarlara, hakaretler yazdılar. Sabahlara kadar azgınca küfrettiler. Yine sabrettik.
816 203

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 15 Haz 2013
Polisimize el uzattılar, sabrettik. Polisimize başında maalesef milletvekili olan bir CHP'li tarafından saldırıldı. Yine sabrettik.
507 131

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 15 Haz 2013
Bu işin kaynağı neresi, göreceksiniz. Dışarıda ve içeride koordineli olarak yürüyen bir iştir. Bu ihanet şebekesini milletimize tanıtacağız.
529 133

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 15 Haz 2013
Olayın aslı Gezi Parkı mı? Bunların hepsini sizlere belgelerle daha sonra açıklayacağız merak etmeyin.
541 142

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 15 Haz 2013
Birileri gibi gece yarılarına kadar kornalarına basarak, gürültü kirliliği yapanlardan olmadık. Tencere tava çalanlardan olmadık.
535 163

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 15 Haz 2013
Birileri gibi eline taş alan, molotof kokteyli alan, sapan alanlardan olmadık.
390 113

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 15 Haz 2013
Biz 27 Mayıs'ın karanlığını işte böyle bir direnişle aştık. Biz 28 Şubat'ı, 12 Eylül'ü ve 27 Nisan'ı böyle aştık.
374 95

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 15 Haz 2013
Biz susarak, sabrederek "mevla görelim neyler, neylerse güzel eyler" diyerek direniriz ama onlar bunu anlamaz.
768 200

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 15 Haz 2013
Bizim millet olarak öyle bir direniş tarzımız var ki. Tüm oyunları bozar, tüm tuzakları alt üst ederiz. Biz dua ve yakarış ile direniriz.
782 179

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 15 Haz 2013
Çünkü biz birlikte Türkiye'yiz. Kimse bu birliği zedeleyemeyecek. İnşallah hepsinin hevesleri kursaklarında kalacak.
450 133

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 15 Haz 2013
İşte bugün siz bu meydanda, tek bir yürek olarak o çirkin oyunu bozuyor "millet burada" diye tüm dünyaya haykırıyorsunuz.
455 114

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 15 Haz 2013
Siz oynanan oyunu gördünüz. Siz kurulan tuzağı hiç ettiniz. Siz yapılan saldırıların hedefini anladınız.
416 126

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 15 Haz 2013
Benim milletim, meselelere sadece gözüyle değil, kalp gözüyle bakar. Benim milletimin kalp gözü açıktır.
508 152

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 15 Haz 2013
Ben biliyorum ki nineler, dedeler, anneler, babalar hatta çocuklar bizler için, hükümeti için, ülkelerinin huzuru için el açıp dua etti.
572 186

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 15 Haz 2013
Biz birlikte Türkiye'yiz.
704 205

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 15 Haz 2013
Bu millet partisi ne olursa olsun, etnik kökeni, meşrebi ne olursa olsun demokrasiye sahip çıkıyor.
372 110

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 15 Haz 2013
Biz bu yola kefenimizi giyerek çıktık, bu millet hükümetine sahip çıkıyor.
634 180

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 15 Haz 2013
Demokrasinin, hukukun, milli iradenin sesini duymak isteyen varsa lütfen Ankara'ya gelsin. Ekranları başında şu anda Sincan'ı izlesin.
414 99

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 15 Haz 2013
İşte Türkiye manzarası budur, bu manzarada kavga gürültü yok, bu manzarada yakıp yıkmak yok, bu manzarada gönül insanları var.
846 165

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 15 Haz 2013
Türkiye'yi görmek isteyen varsa gelsin Ankara'ya, burayı görsün.
557 131

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 15 Haz 2013
Büyük oyunu bozmaya, haydi tarih yazmaya! #BugünGünlerdenANKARA

1800 1000 Aç

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 14 Haz 2013
Bugün olduğu gibi bundan sonra da bir olacağız, beraber olacağız. İri ve diri olacağız. Birlikte Türkiye olacağız.
1400 496

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 14 Haz 2013
Kimin ne hesabı varsa buyursun! Seçim var. Sokaklarda toplum mühendisliği yapmaya çalışanlar avuçlarını yalar.

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 14 Haz 2013
An gelir yumuşak davranırız, an gelir haksızlık karşısında celalleniriz.
824 258

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 14 Haz 2013
Her şeyden önce biz insanız, makineden çıkmış ürün değiliz.
468 180

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 14 Haz 2013
Bu oyunları AK Parti teşkilatı bozacak.
477 175

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 14 Haz 2013
Bizi kendi içimizde birbirimize düşürme gayreti içerisine girerek tuzak kuruyorlar.
540 180

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 14 Haz 2013
Onlar gidip muz cumhuriyeti ülkelerinde yalan haberler yapıp oraları karıştırabilirler ancak benim ülkemde bunu yapamazlar.
634 173

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 14 Haz 2013
Uluslararası medya kuruluşlarının karalama kampanyalarına asla eyvallah etmeyiz.
435 129

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 14 Haz 2013
Bu olayları provoke edenlerin hazırlıklı donanımlı olduklarını biliyoruz. Bunlar terör örgütleriyle iç içe olan kişilerdir.
516 126

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 14 Haz 2013
Gezi Parkı bu iş için kullanılan sadece bir enstrümandır. Bu işin perde arkasını gizlediler, tiyatronun ön tarafı başka arka tarafı başka.
645 144

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 14 Haz 2013
Taksim'de Gezi Parkı bahanesiyle büyük bir açık hava tiyatrosu kuruldu.
485 144

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 14 Haz 2013
Beşşar Esed, Türkiye'yi tehlikeli oyunun içine almaya çalışıyor ancak biz Kemal Kılıçdaroğlu'na rağmen bu kirli oyunun içine girmeyeceğiz.
722 170

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 14 Haz 2013
Tarihi anları yaşamaya başladığımız bir anda önce Reyhan'lı saldırısı gerçekleşti sonra Taksim olayları meydana geldi.
512 127

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 14 Haz 2013
Terör örgütü mensupları topraklarımızı terk ederken, vatandaşlarımız yaylalarına çıkmaya başladı.

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 14 Haz 2013
Çözüm süreci daha iyi bir ivme kazanarak sonuca doğru gidiyor.
277 97

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 14 Haz 2013
Avrupa Parlamentosu'nda alınan kararlar boşuna değil, ülkemizde yaşanan ekonomik gelişmeleri hazmedemiyorlar.
789 150

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 14 Haz 2013
%3 büyüme oranıyla şu anda Avrupa'da en hızlı büyüyen ülkeyiz.
953 240

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 14 Haz 2013
İman öyle bir şey ki tekeden bile süt çıkartır. İnanacaksın azmedeceksin ve işi bitireceksin.
1300 342

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 14 Haz 2013
20 Haziran'da Akdeniz Oyunlarını yapacağız. Yunanistan bunu parasızlık yüzünden yapamadı. Sadece 18 ayda bütün tesisleri yaptık.
514 118

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 14 Haz 2013
Bugün itibariyle 1.4 milyon öğrencimiz kredi ve burs imkanlarından yararlanıyor.
332 127

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 14 Haz 2013
Gençlik ve Spor Bakanlığımızın bütçesini 15 kat artırdık.
290 93

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 14 Haz 2013
Söz konusu gençlerimiz olduğunda biz hiçbir engeli tanımayız. Her türlü hizmeti vermek için elimizden geleni yaparız.
615 152

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 13 Haz 2013
Onlar ağaç değil fidan. Siz zaten fidana ağaç, ağaca ise fidan dersiniz.
1200 399

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 13 Haz 2013
2 milyar 800 milyon fidandan bahsettim, muhalefet partisinin lideri çıkmış hesaplama yapıyor.
816 288

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 13 Haz 2013
Biz de Gezi Parkı'nı onlardan temizleyelim.
696 243

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 13 Haz 2013
Samimi çevreci kardeşlerime diyorum ki, siz oradan çekilin bizi o uç terör örgütü üyeleri ile baş başa bırakın.
2100 338

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 13 Haz 2013
Belediye otobüslerini yakıyorlar ve geçip o otobüslerde poz veriyorlar. Bunun adı özgürlük mücadelesi olamaz.
1400 341

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 13 Haz 2013
AKM temizlendi, Anıt temizlendi. Polisimiz görevini yapmaya devam edecek. Burası bir hukuk devleti herkesin bu kurallara uyması gerekiyor.
761 224

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 13 Haz 2013
Bu kararı alanlar önce Yunanistan'a baksınlar. Türkiye Avrupa Birliği üyesi değil. Sen nasıl oluyor da bizim ile ilgili karar alıyorsun.
1000 238

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 13 Haz 2013
AB'nin bizler ile ilgili aldığı kararları tanımıyorum.
1400 283

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 13 Haz 2013
AB'den biri çıkmış bizler ile ilgili bir takım kararlar aldığını söylüyor.
332 119

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 13 Haz 2013
Hafta sonu iki dev miting gerçekleştireceğiz. Bu mitinglerde sessiz yığınların sesi olacağız.
894 269

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 13 Haz 2013
Bir süredir Taksim'de başlayıp ülke genelinde devam eden eylemlerde, Türkiye üzerine oynanan oyunları belgeleri ile deşifre edeceğiz.
779 178

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 13 Haz 2013
Gençliğine güvenerek parlamento yolunu açan tek parti biziz. Önümüzde bir örnek var karanlık çağı kapatıp aydınlık çağı başlatan Fatih var.
532 182

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 13 Haz 2013
Talimat verdim bunu 18 yaşına indirmeye yönelik bu çalışma devam ediyor. Şimdi muhalefet diyor ki çoluk çocuğa mı bırakacağız ülkeyi.
288 104

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 13 Haz 2013
AK Parti kurulurken 3 dönem kuralını koymuştur. Hangi partide var bu. 30 yaş olan seçilme yaşını biz 25 yaşına indirdik.
258 103

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 13 Haz 2013
Sizin derdinizi en iyi ben anlarım. Kılıçdaroğlu'mu anlar? Bahçeli mi anlar? Onların eline 5 tane koyun ver kaybeder, geri gelirler.
1600 463

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 13 Haz 2013
Bu birliğimizi, kardeşliğimizi kimseye bozdurmayacağız. Biz bu söylemleri slogan için kullanmayacağız, içini doldurmaya çalışacağız.
339 110

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 13 Haz 2013
2001 yılında bölgesel Milliyetçiliği ayaklarımızın altına alacağız dedik. O günden bugüne biz bu anlayış ile geldik.
186 76

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 13 Haz 2013
Biz bölgesel milliyetçilik yapmayacağız dedik. 81 ilin tamamı bizim nazarımızda birdir, kardeştir, vatandır.
324 109

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 13 Haz 2013
Antalya ve İzmir bize oy versin veya vermesin Cumhuriyet tarihinin en büyük yatırımlarını bizim dönemimizde almıştır.
439 121

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 13 Haz 2013
Hakkari'de hiç milletvekilimiz olmamasına rağmen, hastanelerine, yollarına, okullarına bakınca yapılan hizmetleri görürsünüz
346 97

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 13 Haz 2013
Ama Tunceli'den en fazla oy alan CHP, oraya bizim kadar hizmet götürmemiştir.
295 105

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 13 Haz 2013
Tunceli'den biz milletvekili çıkaramadık ama oraya gittiğinizde yaptığımız üniversiteleri, yolları, hastaneleri görürsünüz.
361 113

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 13 Haz 2013
BELDES'le belediyelere ekstra hizmeti ulaştırdık. Peki, bizden öncekilerin aklına neden gelmedi? Çünkü onların hizmet derdi yoktu.
297 102

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 13 Haz 2013
KÖYDES ne demektir? Cumhuriyet tarihinde böyle bir uygulama yok. Biz köylere hiç olmayan hizmeti götürdük.
279 92

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 13 Haz 2013
Seçim sandıkları kapatıldığı andan itibaren önümüze tertemiz bir Türkiye haritası koyduk. Tüm Türkiye'ye, 76 milyona tam bir nazarla baktık.
378 118

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 13 Haz 2013
12 Kasım 2012'de çıkardığımız yasa ile 14 ilimizi Büyükşehir Belediyesi statüsüne kavuşturduk.
188 93

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 11 Haz 2013
Türkiye bilimsel çalışma ve yayın konusunda yıldızı parlayan ülkeler arasında yer alıyor.
763 327

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 11 Haz 2013
Türkiye, eğitimde, adalette, güvenlikte en iyi hizmeti vermekten geri durmayacaktır.
868 240

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 11 Haz 2013
Gezi Parkı olayları sonrası kimse ellerini ovuşturup farklı heveslere kapılmasın. Türkiye her alanda büyümeye devam edecektir.
1600 486

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 11 Haz 2013
Bu millet merhum Menderes'i de Özal'ı da unutmayacaktır. Bu aziz millet Necmettin Erbakan'ı da 28 Şubat'ı da unutmayacaktır.
1500 448

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 11 Haz 2013
Seçilmiş hükümetleri devirmek, sandık sonuçlarını hiçe saymak geçmişe ait bir alışkanlıktır ve bugüne ait bir geçerliliği yoktur.
964 282

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 11 Haz 2013
Türkiye 76 milyonu ile tek yürek olarak demokrasisine en güçlü şekilde sahip çıkacaktır.
564 173

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 11 Haz 2013
Birileri kaybettikleri imtiyazlarını geri almak istemişlerdir. Ancak o birileri bu sefer sert kayaya çarpmıştır.
766 228

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 11 Haz 2013
Demokrasinin standartlarının yükselmesi içeride ve dışarıda birilerini rahatsız etmektedir.
483 148

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 11 Haz 2013
Başörtülü kızlarımızın başörtülerinden tutmak suretiyle, onları yerlerde sürükleyenler bunun hesabını nasıl verecekler.
2100 646

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 11 Haz 2013
Bunları yaşayan bir baba olarak ben de özgürlüklerin kısıtlanmasının ne demek olduğunu çok iyi biliyorum.
507 192

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 11 Haz 2013
Bir çoğu yurtdışına gitmek zorunda kaldı. Ben bunu İspanya'da gündeme getirdim diye partimiz hakkında kapatılma davası açıldı.
363 148

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 11 Haz 2013
Sadece başörtüsü takıyor diye halkının %99'u Müslüman olan bir ülkede, kızlarımız üniversiteye gidemedi.
1200 357

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 11 Haz 2013
Hep zorlu süreçlerden geçtik. Bu ülkede inançlarından dolayı nice insanımızın hayatı kararadı.
495 186

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 11 Haz 2013
Tüm göstericilerin büyük fotoğrafı görmelerini ve eylemlerini sonlandırıp çekilmelerini bir başbakan olarak bekliyorum.
524 161

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 11 Haz 2013
Şu an da Taksim'de eylem yapanlar, Türkiye ekonomisine kastedenler tarafından açık şekilde kullanılıyor.
702 182

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 11 Haz 2013
Bu olanlar sistemli bir projeyi devreye sokmuştur. Şiddet sarmalına dönen bu olayları demokratik bir hak arama olarak görmek mümkün değil.
413 135

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 11 Haz 2013
Türkiye ekonomisi bu olaylarla hedef alınmıştır. Faizler yükseltilmiştir. Bunlar içeridekilerle dışarıdakilerin dayanışmasıyla olmuştur.
437 125

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 11 Haz 2013
Bazı siyasilerin çark etmeleri oradaki itirazları büyütmüştür. Bir çevre katliamını orada olanlar bizzat icra etmişlerdir.
249 101

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 11 Haz 2013
Bazı ağaçların sökülüp bir başka yere taşınmasından ibaret olan bu proje CHP'nin onayıyla başlatılmıştır. Bunlar onu da inkar ederler.
860 214

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 11 Haz 2013
Taksim'deki Gezi Parkı'nın taşınmasıyla başlayan olaylar çok daha farklı yönlere sapmaya başlamıştır.
360 128

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 11 Haz 2013
11 yıldır farklı tertiplerle nasıl baş ettiysek, bundan sonra da dik duracak, milletin hassasiyetini kararlılıkla korumaya devam edeceğiz.
466 146

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 11 Haz 2013
Olaylara baktığımızda, ne istedikleri belli mi? Siz anlayabildiniz mi? Sapla samanı karıştırmalarına kusura bakmasınlar izin vermeyeceğiz.
530 167

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 11 Haz 2013
Bugüne kadar nasıl demokratik talepleri dinlediysek bundan sonra da dinleyeceğiz.
328 110

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 11 Haz 2013
Son günlerde yaşananları her noktasına kadar analiz ediyoruz. Bu olayların arkasında kimler var, bunları da araştırıyoruz.
292 113

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 11 Haz 2013
Ötekileştiren, farklılaştıran çizgiyi hiçbir zaman kabul etmedik. Hep kucaklaşmadan, helalleşmeden yana olduk.
370 111

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 11 Haz 2013
Bunu da büyük ölçüde başardığımıza inanıyoruz. 11 yıl önce Hakkari, Şırnak, Ağrı, Muş, Iğdır'a havaalanı yapılacak dense kim inanırdı.
342 139

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 11 Haz 2013
Asla ayrımcılık yapmadık. Doğusundan batısına, güneyinden kuzeyine ne isteniyorsa yapmaya gayret ettik.
369 142

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 11 Haz 2013
% 50'nin oyuyla gelmiş olsak da kendimizi her zaman % 100'ün partisi olarak gördük.
568 187

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 11 Haz 2013
Biz devlet büyüğü olarak can, mal, akıl, nesil, inanç güvenliğini sağlamak zorundayız.
407 142

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 11 Haz 2013
2009'da yapılan seçimlerde sandıktan çıkan sonuçları en küçük noktaya kadar analiz ettik. Bize oy vermeyen kesimleri de anlamaya çalıştık.
274 102

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 11 Haz 2013
Sandıktan zaferle çıktığımızda kendimizi mağrurların değil kaybetmişlerin yerine koyduk.
343 124

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 09 Haz 2013
Bu ülkede Türk baharı 2002'de, Ak Parti'nin iktidar olması ile başlamıştır.
2600 818

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 09 Haz 2013
Benim Taksim'deki samimi kardeşlerim siz Haliç'in nasıl koktuğunu bilir misiniz?
987 310

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 09 Haz 2013
Biz İstanbul'u Chp'den devraldığımızda çöp dağlarını temizledik.
1200 397

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 09 Haz 2013
Bu milletin iktidarına saygı duymayanlar bunun bedelini ödeyecek. Biz 76 milyon vatandaşımızın iktidarıyız.
1300 338

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 09 Haz 2013
Benim kızlarım sabrettiler burada okuyamadılar dışarıda okumak zorunda kaldı. Başörtülü kardeşim yıllarca parya muamelesi gördü.

834 295 •••

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 09 Haz 2013
Benim başörtülü kardeşlerime saldırdılar, camiye bira şişeleriyle girdiler.

3800 888 •••

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 09 Haz 2013
Türkiye terör estirenleri değil, Ankara'nın bu gerçek fotoğrafını görsün.

470 145 •••

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 09 Haz 2013
Ankara Cuma gecesi İstanbul'un bugün Adana ve Mersin'in coşkusuna farklı bir coşku katıyor.

242 90 •••

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 09 Haz 2013
Bize bazı marjinal gruplar değil ancak millet hesap sorar.

760 203 •••

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 09 Haz 2013
Biz kefenimizi giyerek bu yola çıktık.

939 309 •••

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 09 Haz 2013
Bir profesör benim polisime hakaret ediyor. Bu polis Türk milletinin polisidir. Hakaret edemezsin. Polise hakaret etmeye hakkın yok.

988 311 •••

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 09 Haz 2013
Gençlere özgürlük, demokrasi ortamı kazandıran ve mücadele eden bir hükümet olarak gençliğe asla kulaklarımızı tıkamadık, tıkamayız.

661 178 •••

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 09 Haz 2013
Gençliğe güvendiğimiz için 3 dönem şartı koyduk. Seçilme yaşını 18'e düşürmeye çalışıyoruz.

426 161 •••

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 09 Haz 2013
Buradaki ideolojik temsil görevi yapanlara katılmayın, kopun onlardan çevreciyseniz emrinizdeyim.

712 185 •••

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 09 Haz 2013
Kendi ülkesinin Başbakanına ağza alınmayacak derecede küfür eden gençlik benim gençliğimiz olamaz.

1700 516 •••

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 09 Haz 2013
Bu millete hakaret edenlere demokrasi içinde haddini bildirmek bu milletin görevidir.

1000 285 •••

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 09 Haz 2013
Bu ülkede özgürlük mücadelesi Ak Parti iktidarı ile zirve yapmıştır.

1000 299 •••

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 09 Haz 2013
Biz kimsesizlerin kimsesiyiz, biz zalimler karşısında mazlumların yanındayız.

909 291 •••

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 09 Haz 2013
Faiz lobisi kendine çeki düzen versin. Bu lobi yıllarca benim milletimin alın terini sömürdü ama bundan sonra sömüremeyecekler.

1100 319 •••

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 09 Haz 2013
Artık bu ülkede çeteler dönemi bitmiştir, mafya dönemi bitmiştir, cunta dönemi geri gelmemek üzere bitmiştir.

834 245 •••

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 09 Haz 2013
Türkiye'de karar da yetki de söz de milletindir. Meclis'in dışında Türkiye'ye yön vermek hiç kimsenin haddi değildir.

834 213 •••

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 09 Haz 2013
Dik dur eğilme bu millet seninle' sözünü o kadar güzel söylediniz ki 3 yaşındaki torunum bile bu sloganı ezberledi.

1200 441 •••

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 09 Haz 2013
İstanbul'da 2 saatte toplananlar millet değil mi? Adana ve Mersin'de toplananlar millet değil mi? Ankara'da toplananlar millet değil mi?

714 210 •••

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 09 Haz 2013
Ama biz meydanlara çıkmadık. Hakkımızı böyle aramadık. Ana muhalefet arayıp bulamadığını sokaklarda arıyor.

589 172 •••

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 09 Haz 2013
Bunları söyleyince başörtülü kızlarımızın hakkını savunduğumuzda hemen AK Parti'nin kapatılması için dava açıldı.

773 218 •••

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 09 Haz 2013
Bu ülkede 10 yıllardır başı örtülü olduğu için üniversiteye giremeyenler için siz ne yaptınız? Soruyorum sizlere.

1500 403 •••

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 09 Haz 2013
Özgürlükse özgürlük istemenin yolları var. Düşünce özgürlüğünden korkmayın. Ama başkalarının da yaşam alanına tecavüz etmeyin.

860 219 •••

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 09 Haz 2013
Taksim'de bulunanlar yakıp yıkanlar. Türkiye'nin belirli yerlerinde yakıp yıkanlar. Soruyorum bunları hangi özgürlük adına yapıyorlar?

677 193 •••

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 09 Haz 2013
Türkiye genelinde 95 yeni üniversiteyi gençlerimiz için açarak toplam üniversite sayısını 175'e çıkardık. Yurt kapasitelerini arttırdık.

374 133 •••

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 09 Haz 2013
Biz 2001 yılında partimizi kurarken insanı ama en önemlisi hanım kardeşlerimizi, gençlerimizi politikamızın odak noktasına yerleştirdik.

349 142 •••

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 07 Haz 2013
Bu halkın dediği neyse o olacak. Bu milletin dediği olacak.

2000 572 •••

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 07 Haz 2013
Yabancı medya da, para vererek, ilan çıkartmak isteyenlere itibar etmesin. Faiz lobisi de kusura bakmasın emellerine ulaşamayacaktır.

918 312 •••

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 07 Haz 2013
Biz, bize oy veren %50'nin partisi değiliz, %100'ün partisiyiz. Biz toplumsal hadiseleri okuruz, objektif bir şekilde yorumlarız.

1200 342 •••

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 07 Haz 2013
Bizi millet getirdi eğer götürecekse de millet götürür. Hükümet ile hesabı olan vakti zamanı gelince sandıkta hesap sorar.

1400 362 •••

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 07 Haz 2013
Biz olayların ilk müdahale noktasında yapılanlar ile ilgili boyutunu eleştirdiğimizi söyledik, gereğinin yapılacağını da belirttik.

392 142 •••

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 07 Haz 2013
Bunların hepsi de Avrupa Birliği ülkesi. Peki bu ülkelerdeki olaylara tepki ne oldu?

236 118 •••

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 07 Haz 2013
Bize ders vermeye çalışanlar ABD'deki Wall Street olaylarını nereye koyacaklar peki.Bu tarz olaylar Yunanistan'da ve İngiltere'de de yaşandı

530 173 •••

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 07 Haz 2013
Çevreci kardeşlerime sesleniyorum, bu konuda bir ortaklık yapacaksanız gelin Başbakanınız ile yapın.

956 245 •••

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 07 Haz 2013
Çünkü burada korkunç bir dezenformasyon var. Bunların hepsi tespit edildi.

250 109 •••

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 07 Haz 2013
Taksim Gezi Parkı düzenlemesi ile ilgili yaşananlar kimseyi tedirginliğe sürüklemesin.

344 136 •••

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 07 Haz 2013
Benim yurttaşım yine bir Avrupa Birliği ülkesinde katledildi. Bu davaların görüldüğü mahkemeye neden bizim medyamız alınmadı?

301 112 •••

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 07 Haz 2013
Avrupa'nın Türkiye'nin önüne koyduğu her blokaj AB'nin kendi huzuruna koyduğu bir blokajdır.
239 93

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 07 Haz 2013
Avrupa Birliği Türkiye'ye verdiği sözleri unutturmaya çalışmaktan vazgeçmelidir.
212 106

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 07 Haz 2013
Müzakerelerin başlamasının üzerinden 8 yıl geçmesine rağmen 13 fasıl açılmıştır.
169 96

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 07 Haz 2013
Üyelik sürecimizi yokuşa süren Avrupa bir test sürecindedir. Türkiye'ye sırtını dönen Avrupa kendi değerlerine de sırtını dönüyor.
228 115

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 07 Haz 2013
Türkiye kazanımlarına ve avantajlarına rağmen neden haksızlığa uğratılıyor. Türkiye kapıda oyalanacak bir ülke değildir.
286 142

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 07 Haz 2013
Bilindiği gibi Türkiye'nin AB'ye ilk başvurusu 1959 yılına kadar gidiyor. İlk anlaşma 1963'te imzalandı.
145 95

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 06 Haz 2013
Türkiye'nin yükselişini Allah'tan başka hiçbir güç engelleyemez.
3700 1200

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 06 Haz 2013
Büyük Türkiye'nin büyük gençleri olarak büyük Türkiye ülküsü için mücadeleyi sonuna kadar sürdüreceksiniz.
984 368

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 06 Haz 2013
Siz sokaklarda tencere, tavayla dolaşanlardan değil, elinde bilgisayarla dolaşan bir gençlik olacaksınız.
1500 426

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 06 Haz 2013
Demokratik gösteri hüviyetini kaybederek, vandallığa, hukuksuzluğa dönüşen bu eylemler derhal son bulmalıdır.
591 247

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 06 Haz 2013
Gazeteciyim, sanatçıyım, siyasetçiyim diyerek son derece sorumsuz şekilde nefretin, ayrımcılığın, kışkırtmanın alasını yaptılar.
1600 390

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 06 Haz 2013
Can güvenliğimizi sağlamak için görev yapan polisimiz, yeri geliyor teröristin, anarşistin karşısına dikiliyor.
861 270

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 06 Haz 2013
2 gencimiz hayatını kaybetti, 1 polisimiz şehit oldu. Bu gençlerin ölümü ne kadar önemliyse polisimin ölümü de o kadar önemlidir.
773 269

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 06 Haz 2013
Gezi Parkı'nda sayısı 15'e bile varmayan ağaç için yapıldığı söylenen gösteriler bugün arkasında 3 kayıp bıraktı.
836 234

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 06 Haz 2013
Hiç kimsenin bu ülkede vandallıkla yakıp yıkmasına, şehirlere, kamu mallarına zarar vermesine göz yumamayız.
663 216

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 07 Haz 2013
Bugün AB ülkelerinde ayrımcılık yapanlar var. Ama benim ülkemde bu tarz bir durum yok.
325 109

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 07 Haz 2013
Türkiye, demokratikleşme çerçevesinde üstüne düşen tüm görevleri yerine getirmeye hazırdır.
260 107

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 07 Haz 2013
Türkiye şu an AB Müktesebatına uyumluluk çerçevesinde bir kaç düzenleme ile Avrupa Birliği'ne girmeye hazırdır.
204 98

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 07 Haz 2013
Avrupa'nın Türkiye'nin önüne koyduğu her blokaj AB'nin kendi huzuruna koyduğu bir blokajdır.
239 93

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 07 Haz 2013
Avrupa Birliği Türkiye'ye verdiği sözleri unutturmaya çalışmaktan vazgeçmelidir.
212 106

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 07 Haz 2013
Müzakerelerin başlamasının üzerinden 8 yıl geçmesine rağmen 13 fasıl açılmıştır.
169 96

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 07 Haz 2013
Üyelik sürecimizi yokuşa süren Avrupa bir test sürecindedir. Türkiye'ye sırtını dönen Avrupa kendi değerlerine de sırtını dönüyor.
228 115

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 07 Haz 2013
Türkiye kazanımlarına ve avantajlarına rağmen neden haksızlığa uğratılıyor. Türkiye kapıda oyalanacak bir ülke değildir.
286 142

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 07 Haz 2013
Bilindiği gibi Türkiye'nin AB'ye ilk başvurusu 1959 yılına kadar gidiyor. İlk anlaşma 1963'te imzalandı.
145 95

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 06 Haz 2013
Türkiye'nin yükselişini Allah'tan başka hiçbir güç engelleyemez.
3700 1200

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 06 Haz 2013
Büyük Türkiye'nin büyük gençleri olarak büyük Türkiye ülküsü için mücadeleyi sonuna kadar sürdüreceksiniz.
984 368

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 06 Haz 2013
Siz sokaklarda tencere, tavayla dolaşanlardan değil, elinde bilgisayarla dolaşan bir gençlik olacaksınız.
1500 426

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 06 Haz 2013
Demokratik gösteri hüviyetini kaybederek, vandallığa, hukuksuzluğa dönüşen bu eylemler derhal son bulmalıdır.
591 247

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 06 Haz 2013
Gazeteciyim, sanatçıyım, siyasetçiyim diyerek son derece sorumsuz şekilde nefretin, ayrımcılığın, kışkırtmanın alasını yaptılar.
1600 390

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 06 Haz 2013
Can güvenliğimizi sağlamak için görev yapan polisimiz, yeri geliyor teröristin, anarşistin karşısına dikiliyor.
861 270

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 06 Haz 2013
2 gencimiz hayatını kaybetti, 1 polisimiz şehit oldu. Bu gençlerin ölümü ne kadar önemliyse polisimin ölümü de o kadar önemlidir.
773 269

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 06 Haz 2013
Gezi Parkı'nda sayısı 15'e bile varmayan ağaç için yapıldığı söylenen gösteriler bugün arkasında 3 kayıp bıraktı.
836 234

Recep Tayyip Erdoğan @RT_Erdogan · 06 Haz 2013
Hiç kimsenin bu ülkede vandallıkla yakıp yıkmasına, şehirlere, kamu mallarına zarar vermesine göz yumamayız.
663 216

EK 14:

T.C. BAŞBAKANLIK BASIN YAYIN ENFORMASYON GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TÜRKİYE'DE AKREDİTE ULUSLARARASI BASIN-YAYIN MENSUPLARI

ANKARA

AL ARABIYA NEWS CHANNEL- (BAE -TV)
ABDULFATTAH, M.Daniel (Temsilci)
SALEH, Haider K. (Editör)
ABDI, Mohammad (Yapımcı)
Adres : Örmes Villaları Villa No:2 Oran-Ankara
Cep Tel: (M. Abdi) 0536-380 21 97
(H. Saleh) 0544-246 17 30
E-mail : daniel@mbc.ae
haydersalih1907@yahoo.com
mehmetabdi64@hotmail.com

ASSABAH - (Tunus – Gazete)
AL JAZEERA NET – (Katar-Haber Portalı)
ADİL, Muhammed (Araştırmacı-Yorumcu)
Adres : PK. 94 06551 Çankaya-Ankara
Tel : 0312-496 28 41
Faks : 0312-496 28 42
Cep Tel : 0532-254 00 40
E-mail : madilankara@gmail.com

ISLAMIC REPUBLIC OF IRAN BROADCASTING (IRIB) - (Iran – Radyo-TV)
AGHA MIRBAHA, Hassan (Büro Şefi)
DORRI MANESH, Mahmoud (Muhabir)
JALILI, Seyed Ehsanollah (Kameraman)
Adres : Çayhane Sok. 15/9, Gaziosmanpaşa - Ankara
Tel : 0312-446 28 41
Faks : 0312-448 12 69
Cep Tel : (H. Agha Mırbaha) 0537-365 27 68
(M.Dorri Manesh) 0542-427 60 35
E-mail : fardorri@hotmail.com

AL MANAR TV - (Lübnan - TV)
MONTE CARLO RADIO- (Fransa-Radyo)
AL TAHRAWI, Al Hasan (Muhabir)
Faks : 0312-447 49 48
Cep Tel : 0535-393 08 57
E-mail : tahrawih@hotmail.com

ASSOCIATED PRESS (AP) - (ABD - Haber Ajansı)
ALEMDAR, Zeynep (Temsilci)
FRASER, Suzan Süreyya (Muhabir)
HACAOĞLU, Selcan (Muhabir)
Adres : İran Cad. 17/B Blok Hayat Apt. No:404
Kavaklıdere-Ankara
Tel : 0312-428 27 09
Faks : 0312-468 07 50
Cep Tel : 0532-272 41 76
E-mail : zalemdar@ap.org
apankara@ap.org
shacaoglu@ap.org

AZERBAYCAN DEVLET TV VE RADYO KURUMU- (Azerbaycan - Radyo-TV)
ALİYEV, Ali (Temsilci)
VELİYEV, Humay Sarıoğlu (Kameraman)

AZERBAYCAN DEVLET TELEVİZYONU (AZ TV) - (Azerbaycan - TV)
ALİYEV, Yalçın Tahiroğlu (Temsilci)

MAGHREB ARABE PRESSE (MAP) - (Fas - Haber Ajansı)
AOURACH, Hassane (Muhabir)
Adres : Kuveyt Cad. 10/8, Kavaklıdere-Ankara
Tel : 0312-468 53 42
Faks : 0312-468 53 42
Cep Tel : 0533-686 23 56
E-mail : hasaourach@yahoo.fr

EMIRATES MEDIA INC./ AL ITTIHAD - (BAE - Gazete)
AZİZ, Murat (Muhabir)

AZERBAIJAN STATE TELEGRAPH AGENCY (AZERTAC) - (Azerbaycan - HaberAjansı)
BAYRAMOV, Ogtay (Muhabir)
Adres : Binektaşı Sok. 27/8, Kavaklıdere-Ankara
Tel : 0312-417 45 40
Cep Tel : 0533-691 43 18
E-mail : onlaf_61@yahoo.com.tr

BİZİM YOL - (Azerbaycan - Gazete)
GÜNDELİK GAZET-(Azerbaycan-Gazete)
BAYRAMLI, Zaur (Temsilci)
Cep Tel : 0505-700 56 49
E-mail : zaurbayramli@mynet.com, zaurbayramli@yahoo.com

IMPRESSIONS MAGAZINE - (İngiltere – Dergi)
BBC WORLD SERVICE-(İngiltere-Radyo)
BEATTIE, Meriel Forbes (Muhabir)
Tel : 0312-447 39 13
Faks : 0312-447 39 13
E-mail : meriel.beattie@superonline.com

DEFENSE NEWS - (ABD - Dergi)
INTERAZIONE – (Italya)
BEKDİL, Burak (Temsilci)
Adres : Reşit Galip Cad. 56/2, Gaziosmanpaşa- Ankara
Tel : 0312-446 38 19
Faks : 0312-447 64 88
Cep Tel : 0533-273 36 73
E-mail : bbekdil@superonline.com

BLOOMBERG L.P. - (ABD-Haber Ajansı, Radyo, TV)
BENTLEY, Mark Andrew (Muhabir)
BRYANT, Stephen Guy Ranney (Muhabir)
Adres : Piyade Sok. Portakal Çiçeği Apt. No:18 C Blok Dai: 7, Çankaya- Ankara
Tel : 0312-438 89 90
Faks : 0312-438 89 91
Cep Tel : 0533-477 60 11 (M. A. Bentley)
0532-255 05 94 (S. Bryant)
E-mail : mbentley3@bloomberg.net

FINANCIAL TIMES - (İngiltere - Gazete)
BOLAND, Vincent (Muhabir)
GÜLER, Funja N. (Muhabir)
Adres : Cemal Nadir Sk. 21/2, Çankaya - Ankara
Tel : 0312-438 27 35, 0312-439 97 83
Faks : 0312-438 90 54
Cep Tel : 0532-246 20 32 (F.Güler)
E-mail : vincent.boland@superonline.com
funjaguler@superonline.com

KUWAIT NEWS AGENCY (KUNA) - (Kuveyt - Ajans)
BUHAIMED, Tarıq A S Y (Muhabir)
Faks : 0312-439 69 98

FINNISH BROADCASTING COMPANY (YLEISRADIO OY) - (Finlandiya-Radyo-TV)
CROWLEY, Kirsi Maarit (Muhabir)
Tel : 0312-235 96 41
Faks : 0312-235 96 41
Cep Tel : 0536-989 06 85
E-mail : kirsi.crowley@gmail.com

REUTERS- (İngiltere - Haber Ajansı)
DE BENDERN, Paul Fredrik (Büro Şefi)
JONES, Gareth David (Muhabir)
Adres : Armada İş Merkezi, A Blok , 2 No.lu Bağımsız Bölüm
Kat.4 D.2 No: 6 06520 Balgat- Ankara
Tel : 0312-292 70 00, (G. Jones)0312-292 70 12
Faks : 0312-219 20 30
E-mail : paul.debendern@reuters.com
gareth.jones@reuters.com

DÜZGÜN TV PRODUKTION UND WERBEAGENTUR GMBH (DTTV)- (Almanya-TV)
DOMENZ, Torsten Sylvio (Temsilci)
Adres : Başak Sok. 59/6, Küçükesat-Ankara
Tel : 0312-436 00 27
Cep Tel : 0538-443 25 52
E-mail : tdomenz@online.de

AL ALAM NEWS CHANNEL - (İran-TV)
EL ABASY, Mohamed (Temsilci)
ALLAM, Salha (Muhabir)
Adres : Sancak Mah. 216. Sok. Özge Apt. 12/11, Yukarı Yıldız-Çankaya-Ankara
Faks : 0312-442 55 12
Cep Tel : 0555-497 29 09 (M. El Abasy)
0537-875 33 61 (S. Allam)
0555-268 87 10, 0505-683 68 39 (T. Çağlav)
E-mail : mabasey@yahoo.com
salhaallam@hotmail.com

AL AHRAM - (Mısır -Gazete)
EL FEKY, Osama Abdelaziz Mohamed Ibrahim (Muhabir)
Adres : Karyağdı Sok. 3/3 A.Ayrancı -Ankara
Tel : 0312-442 67 73

POLITIKEN - (Danimarka - Gazete)
ELLEGAARD, Lasse Knud (Muhabir)
Adres : Basın Kulüp A/1, Yaşamkent-Çayyolu- Ankara

Faks : 0312-217 10 13
E-mail : lasse.ellegaard@pol.dk

RADIO FREE ASIA - (ABD – Radyo)
EMET, Erkin (Temsilci)
Adres : Şehir Ersan Cad. 24/3 Çankaya - Ankara
Tel : 0312-427 79 43
Faks : 0312-427 79 85
Cep Tel : 0533-518 36 42
E-mail : emete@ankara.rfa.org

ISLAMIC REPUBLIC NEWS AGENCY (IRNA) - (İran - Haber Ajansı)
ESMAEILI, Davoud (Büro Şefi)
AZAD, M.Kazemzadeh (Muhabir)
CHALABI ZONOUZI, Mohammad Sadegh (Muhabir)
Adres : Çayhane Sk. 42/6, Gaziosmanpaşa - Ankara
Tel : 0312-447 38 07
Faks : 0312-447 32 81
Cep Tel : (Chalabi Zonouzi) 0532-504 77 24
E-mail : esmaeili_da@yahoo.com
mkazim1332@yahoo.com
sadegh_chalabi@gmail.com

AGENCE FRANCE PRESSE (AFP) - (Fransa - Haber Ajansı)
FİŞEK, S. Sinan (Temsilci)
Adres : And Sk. 8/13, Çankaya-Ankara
Tel : 0312-468 96 80
Faks : 0312-468 96 83
E-mail : sinan.fisek@afp.com

YENİ YOL GAZETESİ- (Azerbaycan - Gazete)
GULİYEV, Haydar (Temsilci)
E-mail : haydar_98@mynet.com

TÜRKMENELİ TELEVİZYONU - (Irak – TV)
HASAN, DELEER M. (Kameraman)
E-mail : dilerkasap1973@mynet.com

AL IKHBARIYA TV - (BAE-TV)
IBRAHIM, Magdy Loutfi Awad (Muhabir)
Adres : Sancak Mah. 12. Cad. 21/1, Yıldız-Çanlkaya-Ankara
Tel : 0312-442 47 75
Cep Tel : 0536-305 83 17
E-mail : awadmagdi@yahoo.com

TÜRKÜSTAN GAZETESİ- (Azerbaycan - Gazete)
KARIMLI, Farid (Muhabir)
Adres : Dikmen Caddesi 116/10 Çankaya-Ankara
Tel : 0312-482 72 91
Faks : 0312-482 72 91

ECONOMIST INTELLIGENCE UNIT - (İngiltere - Dergi)
OXFORD ANALYTICA-(İngiltere-Haber Ajansı)
KENNEDY, Bernard John (Muhabir)
Adres : And Sok. 2/1 Çankaya-Ankara
Tel : 0312-467 27 33
Cep Tel : 0535-748 51 20

RUSYA'NIN SESİ DEVLET RADYOSU - (Rusya - Dergi)
ASYA VE AFRIKA BUGÜN DERGİSİ - (Rusya - Dergi)
KORITSKIY, Anatoly (Temsilci)
Adres : Kuşkondu Sok. 19/B D:23, Çankaya-Ankara
Tel : 0312-440 99 03
Faks : 0312-440 99 03

TÜRKMEN ŞANI DERGİSİ – (Irak-Dergi)
KÖPRÜLÜ, Sadun A. (Temsilci)
Adres : Abidin DAVER Sok. No:12, Çankaya-Ankara
Tel : 0312-442 92 77
Faks : 0312-442 92 80
Cep Tel : 0536-864 09 95
E-mail : sadunkoprulu@kerkuk.net

KERKÜK GAZETESİ - (Irak-Gazete)
AL IRAQ NEWSPAPER - (Irak-Gazete)
TÜRKMENELİ TELEVİZYONU – (Irak-TV)
KÜZECİ, Şemsettin (Temsilci/Muhabir)
Adres : Demetgül Mah. 7. Sok. 20/12, Demetevler- Ankara
Tel : 0312-334 90 84
Cep Tel : 0533-255 26 60
E-mail : skuzeci@hotmail.com

ANSA (İTALYAN HABER AJANSI) - (İtalya - Haber Ajansı)
LEANTE, Lucio A. (Büro Şefi)
Adres : Kırlangıç Sk.15/2, Gaziosmanpaşa - Ankara
Tel : 0312-468 79 18-19
Faks : 0312-468 79 20

GUANGMING DAILY - (Çin - Gazete)
LI, Yudong (Muhabir)
Adres : Uğur Mumcu Sk. 74/3, Gaziosmanpaşa-Ankara
Faks : 0312-446 69 50
E-mail : lydsxm@sohu.com

LBCI - (Lübnan - TV)
MALEK, Chaouki B. M. M. (Muhabir)
Cep Tel : 0535-615 50 00
E-mail : chawki.malek@lbcgroup.tv

ÖSTERREICH - (Avusturya -Gazete)
MARAL, Muhammet (Muhabir)
Cep Tel : 0505-600 70 74
E-mail : m.maral@gmx.at,

ÇİN ULUSLARARASI RADYOSU (CRI) - (Çin - Radyo)
MO, Zhiwei (Temsilci)
E-mail : mutlumo@hotmail.com

MIDDLE EAST NEWS AGENCY (MENA) - (Mısır - Haber Ajansı)
OMAR, Said Abdel Razek Abd El Hady (Muhabir)
Adres : Birlik Mah. 44. Sok. 6/7
Çankaya - Ankara

SYRIAN ARAB NEWS AGENCY (SANA) - (Suriye - Haber Ajansı)

OTHMAN, Mounir (Muhabir)
Adres : Turan Güneş Bulvarı, Başkent Sitesi B.A1-No:8
Çankaya-Ankara
Tel : 0312-441 64 99

RADIO SAWA - (ABD- Radyo)
AL JAZEERA CHILDREN'S CHANNEL (Katar-TV)
OSMAT, Khozoma (Muhabir)
Adres : Örmes Villaları Villa No:2 Oran-Ankara
Tel : 0312-491 38 74
Cep Tel : 0532-487 64 08
E-mail : kozama@hotmail.com

HALKIN SESİ - (KKTC - Gazete)
ÖKSÜZOĞLU, Oktay (Temsilci)
Adres : Simkent Sitesi 6.Blok No: 23,
Kırkkonaklar-Çankaya-Ankara
Tel : (Büro) 0312-495 50 93
E-mail : ooksuzoglu@gmail.com

RIO NOVOSTI- (Rusya – Haber Ajansı)
PALARIYA, Andrey (Temsilci)
Adres : Komşu Sok. 7/2, A.Ayrancı-Ankara
Tel : 0312-439 87 31
Faks : 0312-439 87 32
E-mail : rianturkey@mail.ru

AL JAZEERA SATELLITE CHANNEL - (Katar - TV)
RADI KHASHRAM, Omar A. (Muhabir)
Adres : İran Cad. Karum İş Merkezi No: 431 Kat:5 C Blok, Kavaklıdere-Ankara
Tel : 0312-467 96 66
Faks : 0312-467 88 08
E-mail : omarkhashram@yahoo.com

JANE'S DEFENCE WEEKLY - (İngiltere - Dergi)
SARIİBRAHİMOĞLU, Lale (Temsilci)
Adres : Billur Sk. 41/2, 06700-Gaziosmanpaşa-Ankara
Tel : 0312-467 72 90
Faks : 0312-426 98 60
Cep Tel : 0532-645 10 99
E-mail : loglu@superonline.com

AL JAZEERA SATELLITE CHANNEL - (Katar - TV)
AL HAYAT- (İngiltere – Gazete)
ŞERİF, Yusuf (Büro Şefi)
Adres : İran Cad. Karum İş Merkezi No: 431 Kat:5 C Blok, Kavaklıdere-Ankara
Tel : 0312-467 96 66
Faks : 0312-467 88 08
E-mail : ankara@aljazeera.net

HOVAR MİLLİ ENFORMASYON AJANSI – (Tacikistan – Haber Ajansı)
UMAROV, Muratali (Muhabir)
Adres : (Büro) Çayhane Sok. No:24, Gaziosmanpaşa-Ankara
(Ev) Bağcılar 5. Sok. 8/1, Gaziosmanpaşa-Ankara
Cep Tel: 0536-407 85 23
E-mail : azef1@yandex.ru

SPANISH NEWS AGENCY (AGENCIA EFE) - (İspanya - Haber Ajansı)

TILIÇ, Lütfi Doğan (Muhabir)
Adres : Kazakistan Cad. 105/12, Emek-Ankara
Tel : 0312-213 72 14
Faks : 0312-215 95 17
E-mail : dogantilic@gmail.com

DEUTSCHE PRESSE AGENTUR (DPA) - (Almanya - Haber Ajansı)
WADE, Christopher Leslie (Muhabir)
Adres : Uğur Mumcu Sok. 9/5, Gaziosmanpaşa - Ankara
Tel : 0312-446 55 83
Faks : 0312-446 55 97
E-mail : cwade@kablonet.com.tr

THE ECONOMIST - (İngiltere - Dergi)
THE VOICE OF AMERICA (ABD-Radyo)
ZAMAN, Amberin (Temsilci)
E-mail : amberin@superonline.com

ITAR-TASS - (Rusya - Haber Ajansı)
ZHAROV, Kirill (Muhabir)
Adres :Komşu Sok. 7/9, Aşağı Ayrancı - Ankara
Tel : 0312-440 57 81
Faks : 0312-439 19 55
E-mail : tassankara@superonline.com

XINHUA NEWS AGENCY - (Çin - Haber Ajansı)
ZHENG, Jinfa (Temsilci)
WANG, Jian (Muhabir)
Tel : 0312-446 73 54, 0312-446 57 84
Faks : 0312-446 52 29

ANTALYA

FISHERS TRAVEL GUIDES - (İngiltere - Kitap)
SWAN, Suzanne (Muhabir)
Adres : Gökçe Sok. No:2 D:2, 07580 Kaş-Antalya
Tel : 0242-836 26 63
Faks : 0242-836 28 46
E-mail : trade@antnet.net.tr, suzanne@suzanneswan.com

BURSA

BULGARİSTAN ULUSAL TELEVİZYONU - (Bulgaristan - TV)
BULGARİSTAN ULUSAL RADYOSU (BNR) - (Bulgaristan - Radyo)
STANDART - (Bulgaristan - Gazete)
ÖZERGAN, Nihal (Muhabir)
Cep tel : 0542-587 67 38
E-mail : nihal33@hotmail.com

ÇANAKKALE

ARABIES TRENDS - (Fransa - Dergi)
SELLARS, William Tyson (Muhabir)

Adres : Miralay Sok. No:2, Eceabat-Çanakkale
Tel : 0286-814 20 42
Faks : 0286-814 20 41
E-mail : wsellars@usa.com

AUSTRALIAN BROADCASTING CORPORATION (ABV TV) - (Avustralya -TV)
SELLARS, Serpil (Temsilci)
Adres : Miralay Sok. No:2, Eceabat-Çanakkale
Tel : 0286-814 20 42
Faks : 0286-814 20 41

İSTANBUL

RESPUBLİKA - (Azerbaycan - Gazete)
ABBASLI, Nazile (Muhabir)
Tel : 0212-524 08 46
Faks : 0212-635 55 74
E-mail : naksicihan@hotmail.com

MAKEDONIJA DENES - (Makedonya - Gazete)
ABDUL-KOÇAN, Asude (Muhabir)
Adres : Sakızağacı Mah. Yurtsahibi Sok. 14/7, Bakırköy-İstanbul
Tel : 0212-543 19 05
Faks : 0212-543 19 05
E-mail : akocan@ttnet.net.tr

THE NEW YORK TIMES - (ABD - Gazete)
ADDARIO, Lynsey Marie (Foto Muhabiri)
ARSU, Hatice Şebnem (Muhabir)
Adres : Cihangir Cad. Anı Apt. No:16/5, Cihangir-Taksim-İstanbul
Tel : 0212-252 95 68
Faks : 0212-252 95 69
E-mail : lynseyadd@hotmail.com
arsu@nytimes.com

NATIONAL BROADCASTING CORPORATION (NBC NEWS) - (ABD -TV)
AKYAVAŞ, Mehmet Aziz (Temsilci)
Adres : Teşvikiye Cad. 105/10, 34365-Teşvikiye-İstanbul
Tel : 0212-259 85 11
Faks : 0212-259 85 29
Cep Tel : 0532-234 72 65
E-mail : aakyavas@hotmail.com

APA - (Azerbaycan–Haber Ajansı)
ALIZADA, Mayıs (Muhabir)
Adres : Balyoz Sok. No:35 Beyoğlu-İstanbul
Tel : 0212-244 06 68
Faks : 0212-661 41 72
Cep Tel : 0532-247 64 20
E-mail : mayis_alizade@yahoo.com

ARD GERMAN TV (ALMAN TV 1. KANALI) - (Almanya - TV)
ALTHAMMER, Peter Franz (Temsilci)
SCHRAMM, Ulrich (Muhabir)
OHL, Gabriele (Haber Yapımcısı)
JURAS, Peter (Kameraman)
ZÖLLNER, Andreas Sebastian (Medya Tasarımcısı)

Adres : Sıraselviler Cad. 84/4 , 34433-Beyoğlu-İstanbul
Tel : 0212-292 75 90
Faks : 0212-292 75 66
Cep Tel : 0533-208 76 40
E-mail : ard-studio.istanbul@brnet.de
gabriele.ohl@brnet.de

THE CITIZENS' STUDIO - (Fransa –Haber Ajansı)
ANSARI, Mohammad Aslam (Muhabir)
Adres : Hocapaşa Sok. No:36 Sirkeci-İstanbul
Tel : 0212-527 19 86
Cep Tel : 0538-286 12 88
E-mail : gincosmos@hotmail.com

ALPHA TV- (Yunanistan -Televizyon)
ARETAIOS, Evangelos (Muhabir)
Adres : Saydam Sok Saydam Apt. No:16 B Blok D:12, 1. Levent-İstanbul

ASSOCIATED PRESS - (ABD - Haber Ajansı)
ASSOCIATED PRESS TELEVISION NEWS (APTN) - (İngiltere - TV)
AYDUK, Bertan (Muhabir/Prodüktör)
Adres : Abdi İpekçi Cad. No:61 Kat:4, 80200-Maçka-İstanbul
Tel : 0212-232 32 35
Faks : 0212-231 28 23
CepTel : 0532-243 25 30
E-mail : bayduk@ap.org

NACHRICHTEN FÜR AUSSENHANDEL (NFA) - (Almanya – Gazete-Dergi-Internet)
BAĞOĞLU, Necip Celalettin (Muhabir)
Adres : Muallim Naci Cd. 40, Ortaköy-İstanbul
Tel : 0212-260 48 77
Faks : 0212-258 99 00
E-mail : bfai@netone.com.tr

COMPASS DIRECT NEWS AGENCY - (ABD - Haber Ajansı)
BAKER, Barbara (Büro Şefi)
Adres : İnkılap Mah. Kassem Çeşme Sk. Ebru Apt. 26/3, Üsküdar-İstanbul
Tel : 0216-391 21 23
Faks : 0216-341 12 90
E-mail : barbarab@compassdirect.org

TROUW GAZETESİ - (Hollanda - Gazete)
BALCI, Erdal (Muhabir)
Cep Tel : 0533-344 93 65
E-mail : ebalci777@hotmail.com

RADIO FRANCE INTERNATIONALE (RFI) - (Fransa - Radyo)
RADIO FRANCE - (Fransa - Radyo)
TV 5 - (Fransa - TV)
RADIO SUISSE ROMANDE- (İsviçre-Radyo)
RADIO TELEVISION BELGE FRANCOPHONE- (Belçika-Radyo)
BASTION, Jerome (Muhabir)
Adres : Kılıç Ali Paşa Mah. Kumrulu Sok. Gezi Apt. No: 24
80030 Cihangir-İstanbul
Tel : 0212-293 43 96
Faks : 0212-245 57 97
Cep Tel : 0532-611 93 48
E-mail : jorham64@hotmail.com

WILDCAT PUBLISHING LTD. - (İngiltere'Batı Hint Adaları'- Dergi, Kitap)
BERTHEMET, Beatrice, Charlotte, Emmanuelle (Muhabir)
VALENTIN, Gilles, Jean-Pierre (Muhabir)
E-mail : gilles@ecreviews.com

DEUTSCHE PRESSE AGENTUR (DPA) - (Almanya-Haber Ajansı)
BIERSCHWALE, Ingo Heinz-Artur (Muhabir)
CLASMANN, Anne Beatrice (Muhabir)
HOFFMANN, Carsten Klaus (Muhabir)
Tel : 0212-393 82 62
Faks : 0212-245 83 33
E-mail : dpa@ttnet.net.tr
clasmann@dpa.com
hoffmann@dpa.com

LE MONDE - (Fransa-Gazete)
BILDERLING SHIHAB, Sophie (Muhabir)
Adres : Şahkulu Mah. Tımarcı Sok. 3/9, Kuledibi-Beyoğlu-İstanbul
Tel : 0212-252 32 55
Faks : 0212-252 32 55
Cep Tel : 0538-553 81 02
E-mail : sophieshihab@gmail.com

IRISH TIMES - (İrlanda-Gazete)
BIRCH, Nicholas John (Muhabir)
Tel : 0212-292 18 04
Cep Tel : 0536-263 76 45

OSLOBODENJE - (Bosna-Hersek - Gazete)
BOJADZIC, Jusko (Muhabir)
Tel : 0212-642 37 11
Faks : 0212-642 37 11

SLOBODNA BOSNA - (Bosna-Hersek – Dergi)
BOJADZIC, Indira (Muhabir)
Tel : 0212-642 37 11

MIX MEDIA - (Hollanda - Dergi)
BOLMAN, Jan H. (Muhabir)
BOLMAN, Susan (Muhabir)
Adres : Çobanoğlu Sk. 99/11, Feriköy-İstanbul
Tel : 0212-219 42 43
Faks : 0212-219 42 43
E-mail : susan.bolman@gmail.com

ARTE - (Fransa - TV)
TELEVISION SUISSE ROMANDE (TSR) - (İsviçre - TV)
IDEMAGES PRODUCTION - (İsviçre - Haber Ajansı)
BONZON, Ariane (Muhabir)
Adres : Özoğul Sok. 15/2
Cihangir-80040-İstanbul
Tel : 0212-293 36 87
Faks : 0212-293 36 87
E-mail : arianeb@superonline.com

L'EXPRESS - (Fransa - Dergi)

BOUVARD, Nükte Ayla (Temsilci)
E-mail : bouvard@superonline.com

NRC HANDELSBLAD - (Hollanda - Gazete)
NOS RADIO EN TELEVISIE (RADIO 1 JOURNAL) - (Hollanda - Radyo)
BOUWMAN, Bernardus A.A. (Muhabir)
Adres : Aydede Cad. 14/3, Kocatepe- İstanbul

RTSI/RADIO SVIZZERA DI LINGUA ITALIANA - (İsviçre - Radyo)
BROGGINI, Alessandro S. W. (Muhabir)
Adres : Meşruta Sok. No:17 D:3, Kuzguncuk- İstanbul
Tel : 0216-342 52 83
E-mail : ominonomade@gmail.com

REUTERS NEWS AGENCY - (İngiltere - Haber Ajansı)
İSTANBULLU, Hamdi (Haber Müdürü)
BUTLER, Daren Ian (Muhabir)
ROSS-THOMAS, Emma Coroline (Muhabir)
GROVE, Thomas Galen (Muhabir)
Adres : İş Kuleleri, Kule 2, Kat 1, 4.Levent - İstanbul
Tel : 0212-350 70 00, 0212-350 70 62, (D. Butler) 0212-350 70 57
Faks : 0212-350 70 05
E-mail : hamdi.istanbullu@reuters.com
daren.butler@reuters.com
emma.ross-thomas@reuters.com

IMERISSIA - (Yunanistan-Gazete)
CHATZISTEFANOU, Kyriakos (Muhabir)
Adres : Söğüt Sok. Deniz Apt. 34/11, Dikilitaş-Beşiktaş-İstanbul
Tel : 0212-327 17 75
Faks : 0212-327 17 75
Cep Tel : 0537-303 38 09
E-mail : xstefanou@hotmail.com

AGENCE FRANCE PRESSE (AFP) - (Fransa - Ajans)
CHEVIRON, Nicolas J. F. (Muhabir)
BONNET, Guillaume F. J. B. (Kameraman-Muhabir)
ZAOURAR, Hocine (Foto Muhabiri)
Adres : Güneşli Sok. 46A/3, Cihangir-İstanbul
Tel : 0212-393 81 66
Faks : 0212-292 26 49
E-mail : nicolas.cheviron@afp.com
guillaume.bonnet@afp.com

PEOPLE AND PLACES - (ABD-Gazete)
FORT WAYNE NEWS-SENTINEL - (ABD - Gazete)
WAYNEDALE NEWS - (ABD - Gazete)
COODY, Ronald E. (Muhabir)
Cep Tel : 0536-471 98 93
E-mail : roncoody@pactec.net

ATHENS NEWS AGENCY (ANA) - (Yunanistan - Haber Ajansı)
COURCOULAS, Alkibiadis (Muhabir)
Adres : Susam Sok. No: 47 D:2 34433-Cihangir-İstanbul
Tel : 0212-251 04 53
Faks : 0212-252 57 01
E-mail : (A. Courcoulas) acourc@attglobal.net

ASSOCIATED PRESS TELEVISION NEWS/MIDDLE EAST SERVICES
(APTN-MES) - (İngiltere - TV)
DEMİRHAN, İman (Temsilci Yardımcısı)
Adres : Merkez Mah. 29 Ekim Cad. Kat:2 No:23 Yeni Bosna-İstanbul
Tel : 0212-454 39 81
Faks : 0212-454 29 81
E-mail : iman.demirhan@iha.com.tr

SPORTSKA CENTRALA - (Sırbista – Haber Ajansı)
DRASKICEVIC, Veselin (Muhabir)
E-mail : mira@ismbasket.com

CANADIAN BROADCASTING CORPORATION (CBC)-(Kanada –Radyo-TV)
EDWARDS, Bruce Michael (Muhabir)
METCALFE, Rhoda Jane (Muhabir)
Tel : 0212-244 19 57
Cep Tel : (B.M.Edwards)0555-433 87 70
(R.J. Metcalfe) 0505-475 03 10
E-mail : Bruce_Edwards@CBC.CA
Rhoda_Metcalfe@hotmail.com

JANE'S FIGHTING SHIPS - (İngiltere – Yıllık)
EMRE, Selçuk K. (Muhabir)
Adres : Salih Rüştü Sok. Etem Zengin Apt. 5/2 D:10, Levent-İstanbul
Tel : 0212-280 57 75
Faks : 0212-280 86 81
Cep Tel : 0537-660 84 13

FEILAND MEDIA - (Almanya - Yapımcı Kuruluş)
FEILAND, Christian R. (Büro Şefi)
BECHER, Michael (Yapımcı)
Adres : Kazancı Yokuşu 65/4, 34437-Cihangir-Taksim-İstanbul
Tel : (C.Feiland) 0212-292 65 00
(M.Becher) 0212-245 43 65
Faks : (C.Feiland) 0212-245 66 97
(M.Becher) 0212-245 43 65

ERT (GREEK PUBLIC RADIO AND TV NETWORK) - (Yunanistan – Radyo)
FERENTINOS- KLEWIN, Adriana (Muhabir)
E-mail : ariana@bilgi.edu.tr

THE WALL STREET JOURNAL (SPECIAL SECTION) - (ABD-Gazete)
FINKEL, Andrew Louis (Muhabir)
Adres : PK 1, Kuzguncuk-İstanbul
Tel : 0216-343 90 60
E-mail : afinkel@superonline,com

INTERNATIONAL HERALD TRIBUNE - (Fransa - Gazete)
FOWLER, Susanne Patrice (Serbest Muhabir)
Adres : Faik Paşa Yokuşu No:55/8, Çukurcuma-Beyoğlu-İstanbul
Cep Tel : 0536-289 17 34
E-mail : susfowler@hotmail.com

GÜNDEM - (Yunanistan - Gazete)
GALİP, Salahaddin (Temsilci)

BAU BAU PHOTOS - (İsrail – Haber Ajansı)

GAUDRON, Sarah J. M. (Muhabir)
Cep Tel : 0535-211 20 74
E-mail : sarahgaudron@gmail.com

PANOS PICTURES - (İngiltere - Fotoğraf Ajansı)
GEORGIOU, George (Foto Muhabiri)
WINSHIP, Vanessa Jane (Foto Muhabiri)
Tel : 0212-251 47 91
Cep Tel : 0538-540 25 77 (G. Georgiou)
0538-540 25 79 (V. J. Winship)
E-mail : georgiou17@gmail.com
vanessa.winship@gmail.com

MEGA CHANNEL TELETIPOS - (Yunanistan - TV)
GILDIZI, Vasiliki (Muhabir)
Tel : 0212-251 94 93
Faks : 0212-251 94 93
E-mail : vgildizi@superonline.com

CAMBIO 16 - (İspanya - Dergi)
LA VANGUARDIA - (İspanya - Gazete)
GINES ECHEVERRIA, Luis Ricardo (Muhabir)
Adres : Cihangir Cad. Kaptan Apart. 66/2, Beyoğlu-İstanbul
Tel : 0212-249 39 92
E-mail : ricardo.gines@gmail.com

EL PERIODICO - (İspanya - Gazete)
AGENCIA EFE - (İspanya –Haber Ajansı)
MOURENZA URBINA, Andres (Muhabir)
Cep Tel : 0536-526 45 39
E-mail : mourens2001@gmail.com

EUROPA PRESS - (İspanya – Haber Ajansı)
GONZALEZ BLASCO, Ildefonso (Muhabir)
E-mail : onestidadbrutal@hotmail.com

THE MIDDLE EAST MAGAZINE - (İngiltere - Dergi)
THE BOSTON GLOBE - (ABD - Gazete)
AL JAZEERA INTERNATIONAL -(Katar-Internet Haber Sitesi)
GORVETT, Jonathan P. (Muhabir)
Adres : Valikonağı Cad. Akkırman Sok. Arzu Apt. 2/5, Nişantaşı-İstanbul
Tel : 0212-296 68 58
Faks : 0212-296 68 59
Cep Tel : 0535-774 62 66
E-mail : jpgorvett@mac.com

DIE TAGESZEITUNG (TAZ) - (Almanya - Gazete)
BADISCHE ZEITUNG - (Almanya - Gazete)
DER STANDARD - (Avusturya - Gazete)
GOTTSCHLICH, Jürgen (Muhabir)
Adres : Asmalı Mescit Sk. 13/14, Beyoğlu-İstanbul
Tel : 0212-251 82 22
E-mail : juergeng@superonline.com

ZUMA PRESS - (ABD –Fotoğraf Ajansı)
GROSS, David Ian (Foto muhabiri)
Tel : 0212-243 92 65
Cep Tel : 0535-884 18 98

E-mail : dgross@mimetic.com

DER SPIEGEL - (Almanya – Dergi)
GROSSBONGARDT, Annette (Büro Şefi/Muhabir)
Tel : 0212-287 74 56
Faks : 0212-287 30 42
Cep Tel : 0533-232 42 80
E-mail : spiegel@superonline.com

AD NIEUWSMEDIA- ALGEMEEN DAGBLAD - (Hollanda –Gazete)
GUILLET, Marinus Charles Maria (Muhabir)
KOZIENIEC, Slavomira Elzbieta (Foto Muhabiri)
Adres : Dr. İhsan Ünlüer Sok No:16/26, Kadıköy-İstanbul
Tel : 0216-337 28 59
Cep Tel : 0539-237 75 21 (M.Guillet)
E-mail : m.guillet@hotmail.com

FOCUS - (Almanya - Dergi)
DER TAGESSPIEGEL - (Almanya - Gazete)
GÜSTEN SEIBERT, Susanne (Muhabir)
Adres : Dayı Bey Sk. No:18, Bebek-İstanbul
Tel : 0212-263 34 24
Faks : 0212-263 55 18

ZDF (ALMAN TV 2. KANALI) - (Almanya - TV)
HALLMANN, Stephan R.T. (Temsilci)
HOCHSTEIN-HALLMANN, Beatrix (Yapımcı)
ARPAT, Müjgan Süheyla (Temsilci Yardımcısı)
ÖZTÜRK, Ayten (Muhabir)
SCHÖNBORN, Bert W. (Kameraman)
Adres : Kuruçeşme Cad. Martı Apt. No:23, K:2 D:3 Arnavutköy-İstanbul
Tel : 0212-287 31 07
Faks : 0212-257 13 69
E-mail : arpat.m@zdf.de (M.Arpat)

ASSOCIATED PRESS (AP) - (ABD - Haber Ajansı)
TORCHIA, Christopher Coles (Büro Şefi)
HARVEY, Benjamin (Muhabir)
Adres : Abdi İpekçi Cad. No:61, Kat 4, Maçka-İstanbul
Tel : 0212-231 45 45
Faks : 0212-231 28 23
E-mail : bharvey@ap.org

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG (FAZ) - (Almanya - Gazete)
HERMANN, Dr. Rainer T. (Muhabir)
Adres : Serdarı Ekrem Sk. No: 56/23, 34425-Beyoğlu-İstanbul
Tel : 0212-293 26 00
E-mail : r.hermann@faz.de

SEATRADE - (İngiltere - Dergi)
HIGGS, Adrian Raymond (Muhabir)
Adres : Asım Us Sok.16/1, Kızıltoprak-Kadıköy-İstanbul
Tel : 0216-345 01 18
Faks : 0216-345 01 18
E-mail : ahiggs@superonline.com

BLOOMBERG L.P. - (ABD - Haber Ajansı)
HOLLAND, Benjamin P.L. (Büro Şefi)

YACKLEY, Ayla Jean (Muhabir)
MEIXLER, Louis Alan (Muhabir)
SEZER, Seda (Muhabir)
Adres : Kanyon Ofis Blok 4. Kat Büyükdere Cad. 34394 Levent-İstanbul
Tel : 0212-317 39 50
Cep Tel : 0532-682 64 46 (S. Sezer)
Faks : 0212-353 11 99
E-mail : istanbulnews@bloomberg.net
imeixler@bloomberg.net (L. A. Meixler)
ayackley@bloomberg.net (A. J. Yackley)
bholland1@bloomberg.net (B. P. L. Holland)
ssezer2@bloomberg.net (S. Sezer)

FACTS - (İsviçre- Dergi)
HUBER, Robert Jean (Foto Muhabiri)
E-mail : bob@lookatonline.com

OXFORD BUSINESS GROUP - (İngiltere - Dergi)
JEFFREYS, Andrew James (Editör)
NASH, Jason John (Muhabir)
Adres : Büyükdere Cad. Maya Akar Center B Blok No:100 K:11 D:48
Esentepe-İstanbul
Tel : 0212-216 03 00
Faks : 0212-216 02 00
E-mail : ajeffreys@oxfordbusinessgroup.com
jnash@oxfordbusinessgroup.com

THE SUNDAY TIMES - (İngiltere - Gazete)
THE ECONOMIST INTELLIGENCE UNIT - (ABD - Dergi)
INTERNATIONAL INSTITUTE FOR STRATEGIC STUDIES - (İngiltere - Dergi)
AL AHRAM WEEKLY - (Mısır -Gazete)
JANE'S TERRURISM AND INSURGENCY CENTRE (İngiltere - Internet Haber Servisi)
JENKINS, Gareth H. (Muhabir)
Adres : Selvili Sok. Saltan Apt. 8/17, 34740 Suadiye-İstanbul
Tel : 0216-416 49 24
Faks : 0216-362 87 28

ASSOCIATED PRESS TV NEWS/MIDDLE EAST SERVICES
(APTN-MES) - (İngiltere- TV/Haber Ajansı)
KADOMI, Bashar (Muhabir)
Adres : Başakşehir C17-D17, İkitelli-İstanbul
Tel : 0212-485 51 34
Cep Tel : 0532-317 94 03
E-mail : bashar95@hotmail.com

DIE WELT - (Almanya -Gazete)
KALNOKY, Boris Gregor (Muhabir)
Adres : Yaprak Mah. 1. Sok. No:30, Sarıyer-İstanbul
Tel : 0212-202 64 22
E-mail : kalnoky@gmail.com

DEUTSCHE WELLE RADIO (BULGARIAN SECTION) - (Almanya –Radyo)
BULGARIAN NEWS AGENCY - (Bulgaristan –Haber Ajansı)
BULGARİSTAN ULUSAL RADYOSU - (Bulgaristan - Radyo)
KARAGÜLLÜ, Nahide Ali (Temsilci)
Cep Tel : 0538-478 21 00
E-mail : nahide_deniz@hotmail.com

BASLER ZEITUNG - (İsviçre - Gazete)

DIE PRESSE - (Avusturya - Gazete)
ST. GALLER TAGBLATT - (İsviçre - Gazete)
BERNER ZEITUNG - (İsviçre - Gazete)
LUXEMBURGER WORT - (Lüksemburg - Gazete)
KEETMAN, Jan P. (Muhabir)
Tel : 0212-240 71 15
E-mail : jkeet@aol.com

LOS ANGELES TIMES - (ABD - Gazete)
KING, Laura Jean (Muhabir)
Tel : 0212-252 46 70
E-mail : laura.king@latimes.com

MAKFAKS NEWS AGENCY - (Makedonya - Haber Ajansı)
VEÇERNE NOVOSTİ - (Sırbistan - Gazete)
DEUTSCHE WELLE - (SERBIAN SECTION) - (Almanya - Radyo)
KOÇAN, İsmet (Muhabir)
Adres : Sakızağacı Mah. Yurtsahibi Sok. 14/7, Bakırköy-İstanbul
Tel : 0212-543 19 05
Faks : 0212-543 19 05
E-mail : akocan@ttnet.net.tr

MACEDONIAN RADIO AND TELEVISION - (Makedonya - Radyo-Tv)
KOÇAK, Azmi İlhami (Temsilci)
Adres : Merkez Mah. Mektep Cad. Gümüşcü Sk. Gümüş Apt.12/9,
Küçükyalı-Maltepe-İstanbul
Tel : 0216-417 60 69
Faks : 0216-489 06 02
Cep Tel : 0542-651 02 75

NEWSWEEK - (ABD - Dergi)
KOHEN, Sami (Yazar/Foto Muhabiri)
Adres : Doğan Medya Center, Bağcılar-İstanbul
Tel : 0212-505 63 09
Faks : 0212-505 63 02
E-mail : skohen@superonline.com

DEUTSCHE WELLE TV- (Almanya-TV)
ARTE - (Fransa -TV)
KÖHNE, Gunnar (Muhabir)
Adres : Asmalı Mescit Sok. No:19 D:14 Beyoğlu-İstanbul
Tel : 0212-245 41 94
Faks : 0212-245 41 95

N-TV - (Almanya - TV)
KÜPER-BÜSCH, Sabine (Muhabir)
BÜSCH, Thomas Wolfgang (Muhabir)
Adres : Molla Çelebi Çeşme Çıkmazı 1/3, Beyoğlu-İstanbul
Tel : 0212-292 41 34
Faks : 0212-292 41 35
E-mail : sabine@tnn.net
thomasbusch@ttnet.net.tr

USA TODAY-(ABD -Gazete)
NEWSWEEK-(ABD -Dergi)
KUSER-Michael Mchugh (Muhabir)
Adres : Kalyoncu Kulluğu Cad.No:7
Tarlabaşı-Beyoğlu-İstanbul
Cep Tel : 0532-761 64 66

E-mail : michael.kuser@gmail.com

BİZ TÜRKMENİZ INTERNET GAZETESİ - (Irak-Gazete)
LATİF, CAN (Muhabir)
E-mail : canlatif@myway.com

INTELLAD DEVELOPMENT PRESS - (Honkong/Çin - Dergi)
LAW, Wai Keung (Muhabir)
Adres : Baharlı Bahçe Sok. 18/10 , Kartaltepe-Bakırköy-İstanbul
Tel : 0212-543 58 69
Faks : 0212-543 58 69
E-mail : intellad@hotmail.com

DEUTSCHE WELLE RADIO (ENGLISH SECTION) - (Almanya - Radyo)
BBC WORLD SERVICE - (İngiltere - Radyo)
RADIO NETHERLANDS - (Hollanda - Radyo)
CANADIAN BROADCASTING CORPORATION- (Kanada – Radyo-TV)
THE WORLD RADIO- (ABD - Radyo)
LESLEY-JONES, Dorian Peter (Muhabir)
Tel : 0212-292 89 82
Faks : 0212-292 89 82
E-mail : dorianljones@mac.com

GETTY IMAGES - (ABD – Fotoğraf Ajansı)
LIBERMAN, Yoray (Foto Muhabiri)
Adres : Tatar Bey Sok. 16/7 Galata - İstanbul
Cep Tel : 0536-200 42 42
E-mail : yorayl@gmail.com

THE NATION MAGAZINE - (ABD – Dergi)
LOGAN, Joseph Stephan (Muhabir)
Cep Tel : 0538-823 20 96
E-mail : jslogan72@yahoo.com

NOS (NEDERLANDSE OMROEP STICHTING) - (Hollanda – TV)
LUTZ, Jacoba E. J. M. (Muhabir)
Tel : 0212-292 89 66
E-mail : jjjlutz@superonline.com

SYRIAN ARAB NEWS AGENCY (SANA) - (Suriye - Haber Ajansı)
AL KHALEEJ- (BAE - Gazete)
AL-MUSTAQBAL - (Lübnan - Gazete)
OMAN RADIO –(Umman-Radyo)
AL-QABAS - (Kuveyt - Gazete)
MAHALLI, Housni (Muhabir)
Adres : Rauf Paşa Sok. Çamlıca Konakları 6/1 Acıbadem-Üsküdar-İstanbul
Tel : 0216-545 00 96
Faks : 0216-545 00 97
Cep Tel : 0532-216 07 35
E-mail : hmahalli@hotmail.com

YENİ DÖNEM - (Kosova – Radyo-TV-Gazete)
MAKASCI, İsmailj (Muhabir)

LE FIGARO - (Fransa -Gazetei)
L'EXPANSION - (Fransa -Dergi)
MARIANNE - (Fransa -Dergi)

L'HEBDO - (İsviçre -Dergi)
24 HEURES- (İsviçre-Dergi)
MARCHAND, Laure C. Y. (Muhabir)
E-mail : lauremarchand1@yahoo.fr

LE FIGARO - (Fransa-Gazete)
MARTINET, Michele T. H. (Muhabir)
Adres : Postacılar Sok. Glavanı Apt. No:13/15, 34433-Beyoğlu-İstanbul
Tel : 0212-243 76 97
Cep Tel : 0533-663 83 61
E-mail : mmm.istanbul@ttnet.net.tr

NEWSWEEK - (ABD – Dergi)
MATTHEWS, Owen B. M. (Muhabir)
Adres : Asaf Derviş Sok. 14, Nizam-Büyükada-İstanbul
Tel : 0216-382 13 96
Faks : 0212-382 13 96
E-mail : owen.matthews@newsweek.com

INTERNATIONAL GAS REPORT - (İngiltere – ABD)
MOSSMAN, Matthew Adam (Muhabir)
Tel : 0212-292 86 96
Cep Tel : 0537-899 95 29
E-mail : mamossman@gmail.com

CNN INTERNATIONAL - (ABD - TV)
MOTH, Margaret G. (Kameraman)
HAMDAN, Anas N. (Muhabir)
Cep Tel : (Anas N. Hamdan) 0537-328 22 36, +97 150 451 75 62
enesdulami@cnn.com (Anas N. Hamdan)

MİLLET GAZETESİ - (Yunanistan – Gazete)
NTELİ SALİ, Orchan (Muhabir)
Cep Tel : 0532-300 59 49
E-mail : orchan@gmail.com

LE SOIR - (Belçika – Gazetei)
LE TEMPS - (İsviçre - Gazete)
LA COIX (Fransa - Gazete)
LA TRIBUNE (Fransa - Gazete)
NERBOLLIER, Delphine M. J. (Muhabir)
Adres : Babil Sok. No: 30/5 Elmadağ-Şişli-İstanbul
Tel : 0212- 230 59 60
Cep Tel : 0536- 302 99 19
E-mail : delphnerbollier@hotmail.com

LEEUWARDER COURANT – (Hollanda-Gazete)
HET PAROOL - (Hollanda - Gazete)
DE STANDAARD- (Belçika-Gazete)
NIEUWBOER, Dirk Jacob (Muhabir)
Tel : 0212-244 73 32
Faks : 0212-244 73 32
E-mail : d.j.n@mail.com

ECONOMIST INTELLIGENCE UNIT - (İngiltere –Dergi-Ajans)
PLATTS ENERGY NEWS SERVICE - (İngiltere - Ajans)
GLOBAL RADIO NEWS - (İngiltere - Radyo)
O'BYRNE, David P. (Muhabir)

Adres : Küçük Hendek Sok. Yalova Apt. 36/6, Kuledibi, Beyoğlu-İstanbul
Tel : 0212-249 02 97
Faks : 0212-249 02 97
Cep Tel : 0535-921 09 50
E-mail : davidob@ttnet.net.tr

EMIRATES NEWS AGENCY (WAM) - (BAE - Haber Ajansı)
QATAR TV - (Katar -TV)
QATAR NEWS AGENCY - (Katar –Haber Ajansı)
ODMEN, Sawsan S. (Muhabir)
Adres : Merkez Mah. Atatürk Cad. Şahin Sok. 2/9
Güngören-İstanbul
Cep Tel : 0505-811 84 40
E-mail : sawsansalah2002@yahoo.com

ASSOCIATED PRESS TV NEWS/MIDDLE EAST SERVICES
(APTN-MES) - (İngiltere – TV-Ajans)
KUWAIT NEWS AGENCY (KUNA) - (Kuveyt - Ajans)
MI OUDA, Taha (Muhabir)
E-mail : taha.ouda@iha.com.tr

EUROPEAN PRESSPHOTO AGENCY - (Almanya – Haber Fotoğraf Ajansı)
ÖKTEN, Kerim Şevket (Temsilci / Fotomuhabiri)
Adres : Susam Sok. No:27 D:2 Cihangir-İstanbul
Tel : 0212-244 68 49
Faks : 0212-252 57 01

EUROPE 1 (Fransa-Radyo)
LE JOURNAL DU DIMANCHE-(Fransa -Gazete)
CHALLENGES -(Fransa -Gazete)
LE POINT-(Fransa -Dergi)
FRANCE 24-(Fransa -TV)
PERRIER, Guillaume Pierre (Muhabir)
E-mail : guilaume.istanbul@yahoo.fr

THE CHRISTIAN SCIENCE MONITOR -(ABD -Gazete)
GETTY NEWS IMAGES -(ABD -Ajans)
PETERSON, Scott Daniel (Muhabir)
Adres : Defterdar Yokuşu, 54/9, Cihangir-İstanbul
Tel : 0212-299 55 41
Faks : 0212-299 55 41
Cep Tel : 0533-651 63 07
E-mail : petersons@csps.com

ARD GERMAN RADIO/ SÜDWESTRUNDFUNK - (Almanya - Radyo)
PICK, Hans Ulrich (Temsilci)
UKŞUL, Mehmet (Temsilci Yardımcısı)
Adres : Korukent Sitesi F Blok No:3 Levazım Mah., Beşiktaş-İSTANBUL
Tel : 0212-336 90 49-50-51
Faks : 0212-336 90 49
E-mail : istanbul.radio@ard.de
uksul@yahoo.com

STEPPE MAGAZINE - (İngiltere- Dergi)
POPE, Hugh Montague Garle (Muhabir)
Tel : 0212-292 89 66
E-mail : hugh.pope@gmail.com

INSTITUTIONAL INVESTOR - (ABD-Dergi)
POPE, Nicole (Muhabir)
Adres : Dubaracı Sok. No:28
34345-Arnavutköy-İstanbul
Tel : 0212-265 23 11
Faks : 0212-359 81 22
Cep Tel : 0532-614 99 95
E-mail : nicolepope@gmail.com

BRITISH BROADCASTING CORPORATION (BBC) (İngiltere - Radyo-TV)
RAINSFORD, Sarah Elizabeth (Muhabir)
ERDİM, Zeynep (Yapımcı)
Adres : Tarık Zafer Tunaya Sok. Gümüşsuyu İş Merkezi No:14/1
34347-Gümüşsuyu- İstanbul
Tel : 0212-251 52 06-07
Faks : 0212-251 52 13
Cep Tel : (Zeynep Erdim) 0532-452 79 46
E-mail : Sarah.Rainsford@bbc.co.uk
zerdim@gmail.com

RAI TV - (İtalya-TV)
REMONDINO, Ennio (Büro Şefi)
MOIDRAG, Stojicic (Kameraman)
Adres : Cihangir Cad. No:24 D:13 K:6, Cihangir-İstanbul
Tel : 0212-252 78 40
Faks : 0212-252 78 42
Cep Tel : 0555-827 04 01
E-mail : e-remondino@rai.it

STERN MAGAZINE - (Almanya-Dergi)
ROSENKRANZ, Stefanie Ursula (Muhabir)
Adres : Saray Arkası Sok. 28/3 Göknil Apt. Gümüşsuyu-İstanbul
Tel : 0212-251 36 05
Faks : 0212-251 36 05
E-mail : rosenkranz.stefanie@stern.de

MIDEAST WIRE COM. - (ABD-Haber Ajansı)
SABRAL, Jody Anne (Muhabir)
Cep Tel : 0535-564 71 53
E-mail : jody@sabral.com

SWEDISH RADIO - (İsveç-Radyo)
SALZINGER, Caroline (Muhabir)
Tel : 0212-245 11 43
Cep Tel : 0537-597 97 11
E-mail : Caroline.Salzinger@sr.se

DIE WOCHENZEITUNG (WOZ) - (İsviçre-Gazete-Dergi)
SAUTER, Dietrich Fritz (Muhabir)
Adres : Hayriye Cad. No:5/10, Galatasaray-İSTANBUL
Tel : 0212-251 50 35

BERLINER ZEITUNG - (Almanya-Gazete)
SEUFERT, Günter Artur (Muhabir)
Adres : Ağa Hamam Cad. 5/6 Cihangir-İSTANBUL
Tel : 0212-292 76 30
Faks : 0212-292 76 30

CHRISTIAN SCIENCE MONITOR - (ABD - Gazete)
JEWISH TELEGRAPHIC AGENCY INC. (JTA)- (Haber Ajansı-ABD)
THE JERUSALEM REPORT - (İsrail - Dergi)
SCHLEIFER, Yigal (Muhabir)
Tel : 0212-243 82 22
Faks : 0212-243 82 21
E-mail : yschleifer@gmail.com

DER TAGESSPIEGEL - (Almanya - Gazete)
RHEINISCHE POST - (Almanya - Gazete)
AGENCE FRANCE PRESSE (AFP) - (Fransa - Haber Ajansı)
SEIBERT, Thomas (Muhabir)
Adres : Dayı Bey Sk. No:18, Bebek-İstanbul
Tel : 0212-263 34 24
Faks : 0212-263 55 18
E-mail : santom@turk.net

AL JAZEERA CHANNEL - (Katar - TV)
SHA'BAN, Fekri Muhi Eddin Moh'd (Yapımcı)
LAFI, Amer J A (Muhabir)
Adres : Dümen Sok. Mutlu Apt. No:7/5
Gümüşsuyu-Beyoğlu-İstanbul
Tel : 0212-251 84 08
Faks : 0212-251 84 09
E-mail : fekrishaban@yahoo.com
amerlafi@hotmail.com

ARTE - (Fransa - TV)
TELEVISION SUISSE ROMANDE (TSR) - (İsviçre - TV)
TELEVISION BELGE FRANCOPHONE(RTBF) - (Belçika - TV)
SHIHAB EL DIN, Assia (Muhabir)
Adres : Hacı Ali Sok. Bereketzade Mah. 16/13
Kuledibi-Beyoğlu-İstanbul
Tel : 0212-292 67 75
E-mail : assia.shihab@gmail.com

THE WALL STREET JOURNAL - (ABD - Gazete)
SHISHKIN, Philipp (Muhabir)
Adres : Susam Sok 25/4, Cihangir-İstanbul
Cep Tel : +32 473 953 605, 0538-709 39 96
E-mail : philip.shishkin@wsj.com

WORLD PICTURE NETWORK (WPN) - (ABD –Fotoğraf Ajansı)
SKOWRONEK, Agata Maria (Foto Muhabiri)
Cep Tel : 0536-567 67 73
E-mail : agata@askowronek.com

GLOBAL BUSINESS REPORTS (GBR) - (İngiltere –Dergi)
SMITH, Mungo C. (Muhabir)
Adres : Cihannüma Sok. Cihannüma Çıkmazı Baysan Apt.
32/11 Beşiktaş -İstanbul
Tel : 0212-327 24 64
E-mail : mungo@gbreports.com

INFORMATION DAILY - (Danimarka - Gazete)
SORENSEN, Martin Selsoe (Muhabir)
Cep Tel : 0537-607 92 20
E-mail : mss@information.dk

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG - (Almanya - Gazete)
STRITTMATTER, Kai Marcus (Muhabir)
Adres : Şayanlar Koru Evleri Deniz Sk. 40/D.A.6, 34464-Yeniköy-İstanbul
Tel : 0212-223 55 46
Faks : 0212-223 33 66

NIHON KEIZAI SHIMBUN - (Japonya - Gazete)
TAVŞAN, Sinan (Muhabir)
Adres : Gazi Cad. Ekmekçibaşı Sk. Cevat Bey Apt. 8/4, Üsküdar-İstanbul
Tel : 0216-334 11 39
Faks : 0212-341 07 61
Cep Tel : 0544-644 79 46
E-mail : sinantavsan@yahoo.com

EURASIANET - (ABD – Internet Kuruluşu)
TORBAKOV, Igor (Muhabir)
Adres : Ömer Efendi Hatboyu Sok. İntaş Sitesi 1. Blok D: 18,
Kızıltoprak-Kadıköy-İstanbul
Tel : 0216-345 33 83
E-mail : itorbakov@hotmail.com

IL DIARIO - (İtalya - Dergi)
TUCCI, Sandro (Muhabir)
Tel : 0216-361 97 24
Faks : 0216-361 12 66
Cep Tel : 0533-765 50 36

DIE ZEIT - (Almanya - Gazete)
THUMANN, Michael J. O. (Büro Şefi)
E-mail : thumann@zeit.de

NEUE ZÜRCHER ZEITUNG- (İsviçre-Gazete)
VAN GENT, Amalia (Muhabir)
Adres : Çırağan Cad. 31, Beşiktaş-İstanbul
Tel : 0212-260 07 02
Faks : 0212-260 07 02
E-Mail : a.vangent@bluewin.ch

SWISS NATIONAL PUBLIC RADIO/SWISS RADIO DRS- (İsviçre-Radyo)
VAN GENT, Werner (Muhabir)
Adres : Çırağan Cad. No:31/2, Beşiktaş-İstanbul
Faks : 0212-310 81 06

LINEAIR FOTOARCHIEF- (Hollanda – Fortoğraf Ajansı)
VAN HERPEN, Wilco M.J. (Muhabir-Foto Muhabiri)
E-mail : wilco@wilcovanherpen.com
Cep Tel : 0536-300 30 99

VLAAMSE RADIO & TELEVISIE (VRT) - (Belçika - Gazete)
DE TIJD - (Belçika-Gazete)
KNACK - (Belçika-Dergi)
VAN HALEWIJK-(Belçika-Yayınevi)
VERMEIREN, Dirk C. A. (Muhabir)
Adres : Timsah Sok. 5/3 Güreli Apt. Fındıklı-Beyoğlu/İstanbul
Tel : 0212-244 46 07
Cep Tel : 0537-202 33 30
E-Mail : dirk.vermeiren@gmail.com

NATIONAL PUBLIC RADIO (NPR) - (ABD – Radyo)
WATSON, Ivan (Muhabir)
Tel : 0212-293 74 50
Faks : 0212-293 74 50
E-mail : iwatson@npr.org

POLARIS IMAGES– (ABD-Fotoğraf Ajansı)
WINTER, Staton Ross (Foto Muhabiri)
E-mail : fotowinter@yahoo.com

24 ÇASA/24 SAAT - (Bulgaristan - Gazete)
YANKOVA, Stela Mincheva (Muhabir)
Adresi : Doğancılar Cad. 26/6, 81160-Üsküdar-İstanbul
Tel : 0216-553 35 05
Faks : 0212-530 03 12
Cep Tel : 0544-360 50 62
E-mail : stelamincheva@ttnet.net.tr

AKDENİZ RADYO TELEVİZYON LTD.(ART) - (KKTC - Radyo-TV)
AKDENİZ HABER HABER AJANSI - (KKTC - Haber Ajansı)
YUSUF, Hüseyin (Temsilci)

THE DAILY STAR-(Bangladeş-Gazete)
ZAMAN, Arshad-Uz (Muhabir)
Adres : Faruk Ayanoğlu Cad. Yeni Defne Apt. Kat: 10 D: 21,
Fenerbahçe-Dalyan-İstanbul
Tel : 0216-418 31 48
Faks : 0216-418 31 48
E-mail : arshaduz@ttnet.net.tr

İZMİR

LA GAZETTE DE LA PRESSE FRANCOPHONE - (Fransa - Gazete)
BASIL, Lydia Ida (Muhabir)
Adres : 65.Sok. No:8/2, Fahrettin Altay-İzmir
Tel : 0232-278 99 00
Faks : 0232-278 99 00

JORNAL PALAVRA - (Brezilya - Gazete)
DIOGENES, Marco A.P. (Muhabir)
Adres : Dumlupınar Cad. Sami Bey Apt. A Blok No:71 Kat:1 D:2, Bornova-İzmir

RADIO ENERGIA FM-88 - (Brezilya - Radyo)
SILVA DE CASTRO, Levy (Muhabir)
Adres : (Büro) 9 Eylül Meydanı Ahmet 1. Başaran İşhanı 12/203
Basmane-İzmir
(Ev) 272/3 Sok. No:2 D.15 A Blok, Şirinyer-İzmir
Tel : (Büro) 0312-482 35 47, (Ev) 0312-276 77 95
Faks : (Ev) 0232-276 36 61
Cep Tel : 0532-354 43 01
E-mail : castrolevy@gmail.com

KARS

LİDER TV - (Azerbaycan-TV)
ASADOV, Sabuhi (Muhabir)
TALIBOV, Fazıl (Kameraman)

MUĞLA

KEREMEDIA - (İngiltere – Yapımcı ve Yayıncı Basın Kuruluşu)
LAWTON, John (Yapımcı/Editor)
Adres : Kalımche Evleri 10A Göcek-Fethiye-Muğla
Tel : 0252-645 26 22
Faks : 0252-645 22 93
E-mail : jnl@keremedia.com

TRABZON

RIB INTERNATIONAL - (İngiltere – Dergi)
SOUTH WEST PRESS AGENCY LTD. - (İngiltere – Ajans)
WILDIG, Christopher G. R. (Muhabir)

SERBEST
FRANK NORTHAUSEN
ALMAN GAZETECİ
0 (531) 465 97 94

Selçuk Salih Caydı
ALMAN GAZETECİ, BERLİNER ZEİTUNG
0 (532) 576 99 05

Mike Szymanski
0 (530) 415 91 19
ALMAN GAZETECİ
DER BERLİN ZEİTUNG

EK 15:
Yabancı Gazetecilere Sorular (İngilizce)

Turkey's Public Diplomacy Record in Gezi Protests

This questionnaire, prepared by Alparslan Akkus, a PhD candidate at Marmara University School of Journalism, is purely for academic purpose. This 14-question survey does not require your personal information and all your answers are confidential. The questionnaire has no political or commercial purpose and will not be shared by any parties. Thank you for your participation.
alparslanakkus@gmail.com

*Required

Do you consider the Twitter as a news source? *

- ◯ Yes
- ◯ No

2. Was Twitter amongst your news sources during the Gezi Park protest in Turkey in May-July 2013? *

- ◯ Yes
- ◯ No

3. Which popular hash tags did you most take into account during the Gezi protests? *

You can make multiple selections

- ☐ #direngezi
- ☐ #occupygezi
- ☐ #gezi
- ☐ #GeziParki
- ☐ None
- ☐ Other:

4. Which Twitter accounts of Turkish authorities and/or Turkish administrative bodies below did you follow during the Gezi protests? *

You can make multiple selections

- ☐ @BasbakanlikKDK
- ☐ @TROfficeofPD

- [ ] @TC_Disisleri
- [ ] @MFATurkey
- [ ] @Ahmet_Davutoglu
- [ ] @A_Davutoglu_eng
- [ ] @cbabdullahgul
- [ ] @RT_Erdogan
- [ ] None
- [ ] Other:

5. What percent did Twitter feeds constitute to your total news sources during the Gezi protests? *

	1	2	3	4	5	
0%	○	○	○	○	○	100%

6. What percent did traditional news sources like local/national newspapers and TV news channels constitute to your total news sources during the Gezi protests? *

	1	2	3	4	5	
0%	○	○	○	○	○	100%

7. Which news sources did you rely on the most to learn social reactions during the Gezi protests? *

You can make multiple selections

- [ ] Radio and TV stations
- [ ] Newspapers
- [ ] Social media
- [ ] Personal interviews / observations
- [ ] Other:

8. Which news sources did you rely on the most to learn Turkish officials' statements during the Gezi protests? *

You can make multiple selections

- [ ] Radio and TV stations
- [ ] Newspapers
- [ ] Official Social Media Channels
- [ ] Press Meetings/Releases
- [ ] Other:

9. Did you get sufficient information from the official Twitter accounts of Turkish authorities and/or Turkish administrative bodies during the Gezi protests? *

	1	2	3	4	5	
Insufficient	○	○	○	○	○	Very Sufficient

10. Do you think traditional Turkish newspapers and TV stations were reliable during the Gezi protests? *

	1	2	3	4	5	
Unreliable	○	○	○	○	○	Reliable

11. Do you think personal Twitter feeds were reliable during the Gezi protests? *

	1	2	3	4	5	
Unreliable	○	○	○	○	○	Reliable

12. Do you think official Twitter feeds by Turkish authorities and/or Turkish administrative bodies were reliable during the Gezi protests? *

	1	2	3	4	5	
Unreliable	○	○	○	○	○	Reliable

13. Do you think Turkish authorities and/or Turkish administrative bodies were able to reach out to you over social media to voice their views on the Gezi protests? *

	1	2	3	4	5	
Absolutely Not	○	○	○	○	○	Definitely Yes

14. Do you think Twitter feeds of Turkish authorities and/or Turkish administrative bodies were promoting greater appreciation and understanding of Turkish policy objectives during the Gezi protests? *

	1	2	3	4	5	
Absolutely Not	○	○	○	○	○	Definitely Yes

Submit

100%: You made it.

Never submit passwords through Google Forms.

Powered by Google Forms

This content is neither created nor endorsed by Google.

Report Abuse - Terms of Service - Additional Terms

EK 16:

BYEGM Tarafından Türkiye'de Çalışmak Üzere Akredite Edilmiş Uluslararası Basın Yayın Meslek Mensuplarının Yayınladıkları Gezi Parkı Haberleri (27 Mayıs - 2 Temmuz 2013 Arası)

Sıra	Tarih	Yayın adı	Yazı başlığı	Yazar adı	Kaynak link	Haber niteliği
1	4 Haziran 2013	L'express	Des policiers en civil parmi les manifestants?	Ariane Bonzon	http://www.lexpress.fr/actualite/monde/europe/en-direct-turquie-les-manifestants-ne-cedent-pas_1254481.html	Olumsuz
2	2 Haziran 2013	Reuters	Insight: Simmering anger at Erdogan's authoritarianism boils over in Turkey	Ayla Jean Yackley	http://www.reuters.com/article/us-turkey-protests-insight-idUSBRE9510DJ20130602	Olumsuz
3	4 Haziran 2013	Times of Malta	Anger simmers as Erdogan's authoritarianism boils over	Ayla Jean Yackley	http://www.timesofmalta.com/articles/view/20130604/world/Anger-simmers-as-Erdogan-s-authoritarianism-boils-over.472494	Olumsuz
4	15 Haziran 2013	Live Mint	Turkish protesters defiant as Erdogan delivers ultimatum	Ayla Jean Yackley	http://www.livemint.com/Politics/78AllqQLsYesX3XMcZnvXO/Turkey-protesters-refuse-to-leave-Gezi-Park-despite-PM-pledg.html	Olumsuz
5	2 Temmuz 2013	Reuters	Turkish Jews worried after politician links diaspora to protests	Ayla Jean Yackley	http://www.reuters.com/article/us-turkey-protests-jews-idUSBRE9610L520130702	Olumsuz
6	4 Haziran 2013	The Huffington Post	Bulent Arinc, Turkey's Deputy PM, To Meet With Protesters; 2nd Protester Killed	Ayla Jean Yackley, Alexandra Hudson, Jonathon Burch	http://www.huffingtonpost.com/2013/06/04/bulent-arinc-turkey-protests-2nd-protester-killed_n_3382892.html	Olumsuz
7	11 Haziran 2013	Jewish Journal	Turkish police battle protesters in Istanbul square	Ayla Jean Yackley, Nick Tattersall	http://www.jewishjournal.com/world/article/turkish_police_battle_protesters_in_istanbul_square	Olumsuz
8	27 Haziran 2013	Bloomberg	Witch Hunt Burning Turkish Bonds as Erdogan Lashes at Koc	Benjamin Harvey	http://www.bloomberg.com/news/articles/2013-06-27/witch-hunt-burning-bonds-as-erdogan-lashes-at-koc-turkey-credit	Olumsuz
9	6 Haziran 2013	Bloomberg	Penguins Not Protests on Turkish TV Fuel Anger	Benjamin Harvey, Selcan Hacaoglu	http://www.bloomberg.com/news/articles/2013-06-05/penguins-not-protests-on-turkish-tv-fuel-anger-against-media	Olumsuz
10	10 Haziran 2013	Debate at Kaaitheater	Let's Talk About Turkey	Bernard Bouwman	https://vimeo.com/channels/793406/102622187	Olumsuz
11	7 Haziran 2013	Welt	„In die Türkei, Protesturlaub machen!“	Boris Kálnoky	https://www.welt.de/kultur/article116911585/In-die-Tuerkei-Protesturlaub-machen.html	Olumsuz
12	4 Haziran 2013	Reuters	Istanbul United: protests bring rival fans together, for now	Daren Butler	http://www.reuters.com/article/us-turkey-protests-soccer-idUSBRE9530ZE20130604	Olumsuz
13	6 Haziran 2013	Reuters	Turkish Prime Minister Is Doing Everything He Can To Goad Protesters	Daren Butler	http://www.businessinsider.com/recep-erdogan-making-protests-worse-2013-6	Olumsuz
14	10 Haziran 2013	Reuters	Turkish riot police clash with protesters in Taksim Square	Daren Butler	http://in.reuters.com/article/turkey-protests-police-square-idINDEE95A03F20130611	Olumsuz
15	17 Haziran 2013	Reuters	Turkey Protests: 441 People Detained In Connection With Clashes In Istanbul, Official Says	Daren Butler	http://www.huffingtonpost.com/2013/06/17/turkey-protests-2013_n_3452091.html	Olumsuz
16	23 Haziran 2013	Reuters	Erdogan defends riot police tactics in Turkey protests	Daren Butler	http://www.reuters.com/article/us-turkey-protests-idUSBRE95L0BE20130624	Olumsuz
17	30 Mayıs 2013	Financial Times	Turkey: infrastructure issues	David O'Byrne	http://blogs.ft.com/beyond-brics/2013/05/30/turkey-infrastructure-issues/	Olumsuz
18	11 Haziran 2013	De Redactie	Kat-en-muisspel rond het Taksimplein in Istanbul	Dirk VERMEIREN, Belga, Dominique Fiers, Jos De Greef	http://deredactie.be/cm/vrtnieuws/buitenland/Turkije/1.1652195	Olumsuz
19	10 Haziran 2013	Berliner Zeitung	Proteste gegen Erdogan Ein türkisches Woodstock	FRANK NORDHAUSEN	http://www.berliner-zeitung.de/proteste-gegen-erdogan-ein-tuerkisches-woodstock-4421574	Olumsuz
20	18 Haziran 2013	Frankfurter Rundschau	Ein Mann macht Erdogan nervös	FRANK NORDHAUSEN	http://www.fr-online.de/tuerkei/tuerkei--duran-adam--ein-mann-macht-erdogan-nervoes,23356680,23417704.html	Olumsuz
21	24 Haziran 2013	Berliner Zeitung	Protestbewegung in der Türkei Diese Generation kennt den Schmerz nicht	FRANK NORDHAUSEN	http://www.berliner-zeitung.de/kultur/protestbewegung-in-der-tuerkei-diese-generation-kennt-den-schmerz-nicht-3927490	Olumsuz
22	3 Haziran 2013	Financial Times	In Istanbul's Gezi Park, Erdogan's defiant critics dig in	Funja Güler	https://www.ft.com/content/2d73a0ca-d382-11e2-95d4-00144feab7de	Olumsuz
23	3 Haziran 2013	Turkish Kiosk	Mete Caddesi After the Gezi Park Riots	Gilles Valentin	http://theturkishkioskproject.blogspot.com.tr/2013_05_12_archive.html	Olumsuz
24	4 Haziran 2013	CNN	Turkey's Erdogan: Successful leader or 'dictator'?	Ivan Watson, Josh Levs	http://edition.cnn.com/2013/06/04/world/europe/turkey-erdogan/	Olumsuz
25	6 Haziran 2013	You Tube	Turkish protesters dance Tango in Gezi Park, Taksim Square - Revolution Turkish stylie!	Jody Sabral	https://www.youtube.com/watch?v=EOf9Xla6JxU	Olumsuz

26	8 Haziran 2013	BBC	Will Istanbul's protesters have the last laugh?	Jody Sabral, Zeynep Erdim	http://www.bbc.com/news/world-europe-22823730	Olumsuz
27	2 Haziran 2013	DIE TAGESZEITUNG (TAZ)	Protest Istanbul Der Anfang vom Ende Erdogans	Jürgen GOTTSCHLICH	http://www.taz.de/!5066207/	Olumsuz
28	14 Haziran 2013	DIE TAGESZEITUNG (TAZ)	Türkei Starker Mann als Auslaufmodell	Jürgen GOTTSCHLICH	http://www.taz.de/!5065354/	Olumsuz
29	16 Haziran 2013	DIE TAGESZEITUNG (TAZ)	Erdogan Die Paranoia des Ministerpräsidenten	Jürgen GOTTSCHLICH	http://www.taz.de/!5065182/	Olumsuz
30	21 Haziran 2013	DIE TAGESZEITUNG (TAZ)	Auf der anderen Seite des Bosporus	Jürgen GOTTSCHLICH	http://www.taz.de/!5064863/	Olumsuz
31	18 Haziran 2013	ITAR-TASS	Injured in riots in Ankara exceed 380 people in total	Kirill ZHAROV	http://tass.com/archive/695221	Olumsuz
32	18 Haziran 2013	Al Monitor	Turkey's military and the Gezi Park protests	Lale Kemal	http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2013/06/turkey-protests-military-stance-gezi.html	Olumsuz
33	19 Haziran 2013	Turkey Correspondent	Big Brother surveillance of social media under way in Turkey	Marc Guillet, Slawomira Kozieniec	http://www.turkeycorrespondent.com/2013/06/19/big-brother-surveillance-of-social-media-under-way-in-turkey/	Olumsuz
34	6 Haziran 2013	Zeit	"Papa, geh heim"	Michael Thumann	http://www.zeit.de/2013/24/tuerkei-proteste-erdogan	Olumsuz
35	24 Haziran 2013	Zeit	Die EU darf die Türkei nicht aufgeben	Michael Thumann	http://www.zeit.de/politik/ausland/2013-06/tuerkei-eu-beitrittsverhandlung	Olumsuz
36	6 Haziran 2013	Christian Science Monitor	Turkey's protests reveal conflicting visions of society	Scott Peterson	http://www.csmonitor.com/World/Middle-East/2013/0606/Turkey-s-protests-reveal-conflicting-visions-of-society	Olumsuz
37	3 Haziran 2013	Mashable	Turkey Protesters Take to Twitter as Local Media Turns a Blind Eye	Scott Peterson, ALEX FITZPATRICK	http://mashable.com/2013/06/03/twitter-turkey-protests/#oAXL4b7jqkqj	Olumsuz
38	5 Haziran 2013	The New York Times	Turkish Official Apologizes for Force Used at Start of Riots	SEBNEM ARSU	http://www.nytimes.com/2013/06/05/world/europe/turkey-riots.html	Olumsuz
39	6 Haziran 2013	The New York Times	Protest Group Gives Turkish Official a List of Demands	SEBNEM ARSU	http://www.nytimes.com/2013/06/06/world/europe/turkey-protests.html	Olumsuz
40	7 Haziran 2013	The New York Times	Turkish Leader Says Razing of Istanbul Park Will Proceed	SEBNEM ARSU, TIM ARANGO	http://www.nytimes.com/2013/06/07/world/asia/turkish-leader-says-razing-of-park-to-proceed.html	Olumsuz
41	11 Haziran 2013	The New York Times	Turkish Leader Agrees to Meet Protest Organizers	SEBNEM ARSU	http://www.nytimes.com/2013/06/11/world/middleeast/turkish-leader-agrees-to-meet-protest-organizers.html	Olumsuz
42	12 Haziran 2013	The New York Times	Turkish Police and Protesters Clash in Square	SEBNEM ARSU, TIM ARANGO, CEYLAN YEGINSU	http://www.nytimes.com/2013/06/12/world/europe/disputed-square-in-istanbul-turkey.html	Olumsuz
43	13 Haziran 2013	The New York Times	Turkish Leader Offers Referendum on Park at Center of Protests	SEBNEM ARSU, CEYLAN YEGINSU	http://www.nytimes.com/2013/06/13/world/europe/taksim-square-protests-istanbul-turkey.html	Olumsuz
44	15 Haziran 2013	The New York Times	Police Storm Park in Istanbul, Setting Off a Night of Chaos	SEBNEM ARSU, TIM ARANGO, CEYLAN YEGINSU	http://www.nytimes.com/2013/06/16/world/europe/protesters-in-turkey.html	Olumsuz
45	15 Haziran 2013	The New York Times	Protesters Find Refuge in Hotel	SEBNEM ARSU	http://www.nytimes.com/video/multimedia/100000002283463/the-divan-hotel.html	Olumsuz
46	15 Haziran 2013	The New York Times	Music in Istanbul Is Intermission for a Protest	SEBNEM ARSU	http://www.nytimes.com/2013/06/15/arts/music/music-in-istanbul-is-intermission-for-a-protest.html	Olumsuz
47	16 Haziran 2013	The New York Times	Amid Turmoil in Turkey, Musician Loses Piano	SEBNEM ARSU	http://artsbeat.blogs.nytimes.com/2013/06/16/amid-turmoil-in-turkey-musician-loses-piano/	Olumsuz
48	17 Haziran 2013	The New York Times	Turkey Expands Violent Reaction to Street Unrest	SEBNEM ARSU, TIM ARANGO, CEYLAN YEGINSU	http://www.nytimes.com/2013/06/17/world/europe/turkey.html	Olumsuz
49	22 Haziran 2013	The New York Times	Police Use Water Cannons on Istanbul Protesters	SEBNEM ARSU	http://www.nytimes.com/2013/06/23/world/europe/police-use-water-cannons-on-istanbul-protesters.html	Olumsuz
50	30 Haziran 2013	The New York Times	Protests Squelched, Gay Rights March Brings Many in Turkey Back to the Streets	SEBNEM ARSU	http://www.nytimes.com/2013/07/01/world/europe/protests-squelched-gay-rights-march-brings-many-in-turkey-back-to-the-streets.html	Olumsuz
51	3 Haziran 2013	CTV News	Turkish PM dismisses anti-gov't protests as president defends dissent	SUZAN FRASER	http://www.ctvnews.ca/world/turkish-pm-dismisses-anti-gov-t-protests-as-president-defends-dissent-1.1308263	Olumsuz
52	5 Haziran 2013	National Post	Turkish social media users accused of 'inciting enmity and hatred' as police arrest 25 protesters	SUZAN FRASER	http://news.nationalpost.com/news/world/turkish-social-media-users-accused-of-inciting-enmity-and-hatred-as-police-arrest-25-protesters	Olumsuz

53	3 Haziran 2013	Times of Israel	Defiant Erdogan downplays protests as a ‘blip’	SUZAN FRASER, ADAM SCHRECK	http://www.timesofisrael.com/defiant-erdogan-downplays-protests-as-a-blip/	Olumsuz
54	22 Haziran 2013	The Star	Turkey protests: Police use water cannon to disperse crowd during memorial at Taksim Square	SUZAN FRASER, AMER COHADZIC	https://www.thestar.com/news/world/2013/06/22/turkey_protests_police_use_water_cannon_to_disperse_crowd_during_memorial_at_taksim_square.html	Olumsuz
55	3 Haziran 2013	The Huffington Post	Turkey Protests: Recep Tayyip Erdogan, Prime Minister, Rejects 'Dictator' Claim	Suzan Fraser, Nebi Qena	https://www.google.com.tr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=newssearch&cd=3&ved=0ahUKEwiyrPDIwsjQAhUmDsAKHcG5CxQQu4gBCCkoAjAC&url=http%3A%2F%2Fwww.huffingtonpost.ca%2F2013%2F06%2F03%2Fturkey-protests-erdogan_n_3376684.html&usg=AFQjCNEwSD2cGr2dLJCvEcGYMYslqZo3dg&sig2=s7xN0peiGhVD1GDf99vd6Q	Olumsuz
56	10 Haziran 2013	Times of Israel	Erdogan raises the stakes in series of public addresses	SUZAN FRASER, ELENA BECATOROS	http://www.timesofisrael.com/erdogan-raises-the-stakes-in-series-of-public-addresses/	Olumsuz
57	11 Haziran 2013	National Post	Turkish police crush barricades, fire tear gas, rubber bullets at Taksim Square protesters	SUZAN FRASER, ELENA BECATOROS	https://www.google.com.tr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=newssearch&cd=4&ved=0ahUKEwiyrPDIwsjQAhUmDsAKHcG5CxQQqQIIMSgAMAM&url=http%3A%2F%2Fnews.nationalpost.com%2Fnews%2Fturkish-police-crush-barricades-fire-tear-gas-rubber-bullets-at-taksim-square-protesters&usg=AFQjCNEzF3B-mx1FfifuCsCnbTcIdLs4Bg&sig2=A93tQkB4qQLWyJWC62YOHw	Olumsuz
58	11 Haziran 2013	Times of Israel	Protesters and police renew clashes after Taksim square raid	SUZAN FRASER, ELENA BECATOROS	https://www.google.com.tr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=newssearch&cd=4&ved=0ahUKEwiyrPDIwsjQAhUmDsAKHcG5CxQQu4gBCDIoATAD&url=http%3A%2F%2Fwww.timesofisrael.com%2Fpolice-crush-barricades-in-istanbul-in-bid-to-break-protests%2F&usg=AFQjCNEgYhZ1qEHdyfezSMoVmRGhPHsNdg&sig2=WL4r77_cAKbTphhFJPxHcA	Olumsuz
59	14 Haziran 2013	Times of Israel	Turkish PM urges protesters to leave Gezi Park	SUZAN FRASER, ELENA BECATOROS	http://www.timesofisrael.com/turkish-pm-urges-protesters-to-leave-gezi-park/	Olumsuz
60	14 Haziran 2013	National Post	Moment of truth as Turkish protesters decide if they can trust Erdogan's olive branch	SUZAN FRASER, ELENA BECATOROS	http://news.nationalpost.com/news/moment-of-truth-as-turkish-protesters-decide-if-they-can-trust-erdogans-olive-branch	Olumsuz
61	16 Haziran 2013	The Chronicle Herald	Turkish police, protesters clash	SUZAN FRASER, ELENA BECATOROS	https://www.google.com.tr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=newssearch&cd=2&ved=0ahUKEwiyrPDIwsjQAhUmDsAKHcG5CxQQu4gBCCIoATAB&url=http%3A%2F%2Fthechronicleherald.ca%2Fworld%2F1135996-turkish-police-protesters-clash&usg=AFQjCNFsiHyOGnavu_Wp_4POVo5urJAUvg&sig2=TU64ZZc-LdM2VBG0Vt81-w	Olumsuz
62	16 Haziran 2013	CTV News	Protesters return to Istanbul park to defy Turkish prime minister's authority	SUZAN FRASER, ELENA BECATOROS	http://www.ctvnews.ca/world/protesters-return-to-istanbul-park-to-defy-turkish-prime-minister-s-authority-1.1327557	Olumsuz
63	17 Haziran 2013	Times of Israel	Turkish park protest over, but unrest continues	SUZAN FRASER, ELENA BECATOROS	http://www.timesofisrael.com/turkish-park-protest-over-but-unrest-continues/	Olumsuz
64	22 Haziran 2013	Documentary	Cultural Battle in Istanbul | doc-film	Thomas Büsch, Sabine Küper-Büsch	http://www.doc-film.de/wordpress/index.php/2013/06/22/cultural-battle-in-istanbul/	Olumsuz
65	2 Haziran 2013	The National	Tens of thousands occupy Turkey's Taksim Square in defiance of Erdogan	Thomas SEIBERT	http://www.thenational.ae/news/world/europe/tens-of-thousands-occupy-turkeys-taksim-square-in-defiance-of-erdogan	Olumsuz
66	8 Haziran 2013	Tagesspiegel	Wer ist der türkische Wutbürger?	Thomas SEIBERT	http://www.tagesspiegel.de/politik/protestwelle-in-istanbul-wer-ist-der-tuerkische-wutbuerger/8320246.html	Olumsuz
67	10 Haziran 2013	The National	Erdogan's neighbourhood reveals the other side of Istanbul protests	Thomas SEIBERT	https://www.google.com.tr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=newssearch&cd=2&ved=0ahUKEwiar9D3w8nQAhXmAsAKHTrfD4kQqQIIHSgAMAE&url=http%3A%2F%2Fwww.thenational.ae%2Fnews%2Fworld%2Feurope%2Ferdogans-neighbourhood-reveals-the-other-side-of-istanbul-protests&usg=AFQjCNGzXcU_V97OSeoYCBwbv5dCBqFflQ&sig2=rEAN6xI-pjuZCJT93j61sQ&cad=rja	Olumsuz
68	10 Haziran 2013	RP Online	Türkei – der verdrängte Konflikt	Thomas SEIBERT	http://www.rp-online.de/politik/tuerkei-der-verdraengte-konflikt-aid-1.3456016	Olumsuz
69	16 Haziran 2013	Tagesspiegel	"Das ist Krieg gegen die Menschen"	Thomas SEIBERT	http://www.tagesspiegel.de/politik/erdogan-laesst-gezi-park-raeumen-das-ist-krieg-gegen-die-menschen/8356792.html	Olumsuz
70	17 Haziran 2013	The National	Istanbul streets erupt in biggest riots in years	Thomas SEIBERT	http://www.thenational.ae/news/world/europe/istanbul-streets-erupt-in-biggest-riots-in-years	Olumsuz
71	18 Haziran 2013	Tagesspiegel	Das laute Schweigen auf dem Taksim-Platz	Thomas SEIBERT	http://www.tagesspiegel.de/politik/tuerkei-das-laute-schweigen-auf-dem-taksim-platz/8370700.html	Olumsuz
72	19 Haziran 2013	Tagesspiegel	Erdogan-Regierung will Regeln für soziale Medien verschärfen	Thomas SEIBERT	https://www.google.com.tr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=newssearch&cd=7&ved=0ahUKEwiar9D3w8nQAhXmAsAKHTrfD4kQqQIILCgAMAY&url=http%3A%2F%2Fwww.tagesspiegel.de%2Fpolitik%2Ftuerkische-medien-werden-zum-kriegsschauplatz-erdogan-regierung-will-regeln-fuer-soziale-medien-verschaerfen%2F8375056.html&usg=AFQjCNFxwmclO37QYAKwIvVW4tobOOqxkQ&sig2=PZmmoVhTbOgxbKgLUlIpwQ&cad=rja	Olumsuz
73	22 Haziran 2013	The National	Who gave the order? Investigation calls on 'brutal tactics' of Turkey's police	Thomas SEIBERT	http://www.thenational.ae/world/europe/who-gave-the-order-investigation-calls-on-brutal-tactics-of-turkeys-police	Olumsuz
74	4 Haziran 2013	Eurasia Net	Turkey: Taksim Square's Long History as a Contested Space	Yigal Schleifer	http://www.eurasianet.org/node/67073	Olumsuz

EK 17:

Dünya Basınında Yayınlanan Gezi Parkı Haberleri (27 Mayıs-2 Temmuz 2013 Tarihleri Arası)

BBC

Sıra	Tarih	Yayın adı	Yayın türü	Yazı türü	Yazı başlığı	Yazar adı	Kaynak link	Haber niteliği
1	1 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Thousands protest in Istanbul's Taksim Square	Ben Thompson	http://www.bbc.com/news/world-europe-22742047	Olumsuz
2	1 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Turkey clashes spread from Istanbul to Ankara		http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-22739759	Olumsuz
3	1 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Turkish press slams handling of Istanbul protests		http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-22740506	Olumsuz
4	2 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Disaffected Turks vow to remain on streets of Istanbul	James Reynolds	http://www.bbc.com/news/world-europe-22749271	Olumsuz
5	3 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Protests 'no Turkish Spring', says PM Erdogan		http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-22753418	Olumsuz
6	3 Haziran 2013	BBC	TV	Analiz	The hopes that blaze in Istanbul	Paul Mason	http://www.bbc.com/news/world-europe-22752121	Olumsuz
7	3 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Turkey clashes: Gezi Park protest origins explained	Mishal Husain	http://www.bbc.com/news/world-europe-22758222	Olumsuz
8	4 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Social media plays major role in Turkey protests	Sophie Hutchinson	http://www.bbc.com/news/world-europe-22772352	Olumsuz
9	4 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Turkey clashes: Inside protesters' 'mini-republic'	James Reynolds	http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-22765463	Olumsuz
10	4 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Turkey Deputy PM apologises to Gezi Park protesters		http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-22764750	Nötr
11	4 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Turks deprived of TV turn to Twitter for protest news	Mevlut Katik	http://www.bbc.com/news/world-europe-22756884	Olumsuz
12	5 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	#BBCtrending: #DirenAmasya - Turkey's latest Gezi-style protest	Cordelia Hebblethwaite	http://www.bbc.com/news/blogs-trending-27700981	Olumsuz
13	5 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	'Carnival atmosphere' of Gezi Park protests in Istanbul	Mark Lowen	http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-22790057	Olumsuz
14	5 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Could protests be Erdogan's undoing?	Jeremy Bowen	http://www.bbc.com/news/world-europe-22779886	Olumsuz
15	5 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Turkey protests: Erdogan support still strong elsewhere	James Reynolds	http://www.bbc.com/news/world-europe-22790635	Olumlu
16	6 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Istanbul Gezi Park plan to proceed - Turkish PM Erdogan	Jeremy Bowen	http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-22801548	Olumsuz
17	6 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Turkey clashes: The Woman in the Red Dress		http://www.bbc.com/news/world-europe-22798827	Olumsuz
18	6 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Turkey protests continue despite PM Erdogan criticism	James Reynolds	http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-22805681	Olumsuz
19	6 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Turkey protests reveal fault-lines in economic success	Kimiko de Freytas-Tamura	http://www.bbc.com/news/business-22778768	Olumsuz
20	6 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Turkey protests: 'It's a fight for freedom'	Krassimira Twigg	http://www.bbc.com/news/world-europe-22753761	Olumsuz

21	7 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	No end in sight for protests in Turkey's Izmir	Quentin Sommerville	http://www.bbc.com/news/world-europe-22802572	Olumsuz
22	7 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Turkey clashes: Thousands rally as PM Erdogan returns	Jeremy Bowen	http://www.bbc.com/news/world-europe-22808075	Olumsuz
23	7 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Turkey clashes: Why are Gezi Park and Taksim Square so important?		http://www.bbc.com/news/world-europe-22753752	Nötr
24	8 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Will Istanbul's protesters have the last laugh?	Jody Sabral, Zeynep Erdim	http://www.bbc.com/news/world-europe-22823730	Olumsuz
25	10 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	BBC reporter's night in Taksim Square with Turkey protesters	James Reynolds	http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-22848115	Olumsuz
26	11 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Turkey PM: Protesters infringed on freedom of others		http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-22856822	Nötr
27	11 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Turkey protests: Dangerous waters with no sign of compromise	Mark Lowen	http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-22866043	Olumsuz
28	11 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Turkey protests: PM Erdogan issues stern warning		http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-22859959	Olumsuz
29	11 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Turkey protests: Protesters return to Taksim Square	Mark Lowen	http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-22865909	Olumsuz
30	11 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Turkey protests: Riot police enter Taksim Square		http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-22852384	Olumsuz
31	11 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Turkey protests: Timeline shows how events unfolded	Tim Willcox	http://www.bbc.co.uk/news/magazine-22856823	Nötr
32	11 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Turkey protests: Water cannon used in Taksim Square	Mark Lowen	http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-22852387	Olumsuz
33	11 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Turkey's Erdogan to meet protesters		http://www.bbc.com/news/world-europe-22844461	Nötr
34	12 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Q&A: Protests in Turkey		http://www.bbc.com/news/world-europe-22780773	Nötr
35	12 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Quiet but not calm in Turkey's Taksim Square	Jeremy Bowen	http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-22882406	Olumsuz
36	12 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Turkey protests 'after ten years of insults'		http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-22868163	Olumsuz
37	12 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Turkey protests: Bulldozers move into Taksim Square	Julie Peacock	http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-22867160	Olumsuz
38	12 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Turkey protests: Clashes continue despite PM's warning	Jeremy Bowen	http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-22866238	Olumsuz
39	12 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Turkey protests: Tour of Gezi Park protest camp	Mark Lowen	http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-22875360	Olumsuz
40	12 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Turkey protests: Uneasy calm in Istanbul's Taksim Square	James Reynolds	http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-22871060	Olumsuz
41	12 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Turkey: Protesters build Gezi Park barricades	James Reynolds	http://www.bbc.com/news/world-22867576	Olumsuz
42	13 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Ankara protests after referendum offer	Susana Mendonca	http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-22884037	Olumsuz
43	13 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Inside Gezi Park protest camp	Quentin Sommerville	http://www.bbc.com/news/world-europe-22884437	Olumsuz
44	13 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Turkey protests: Ruling AK party may hold vote on park		http://www.bbc.com/news/world-europe-22882460	Olumsuz

45	13 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Turkish PM Erdogan in 'final' protest warning	James Reynolds	http://www.bbc.com/news/world-europe-22884870	Olumsuz
46	13 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Turkish voices back Erdogan against protests	Krassimira Twigg, Nathan Williams	http://www.bbc.com/news/world-europe-22861286	Olumlu
47	14 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Turkey protests: Erdogan meets Gezi Park activists		http://www.bbc.com/news/world-europe-22898228	Olumsuz
48	14 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Turkey protests: Visiting Erdogan's heartland	Chris Morris	http://www.bbc.com/news/world-europe-22909061	Olumsuz
49	14 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Turkish Gezi Park protesters take on media	Selin Girit	http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-22914767	Olumsuz
50	14 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Vigil for victims of Turkey protests	Susana Mendonca	http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-22900693	Olumsuz
51	15 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Erdogan in new Gezi Park protest warning		http://www.bbc.com/news/world-europe-22922282	Olumsuz
52	15 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Gezi Park: Turkish protesters vow to stay put	Quentin Sommerville	http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-22917616	Olumsuz
53	15 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Turkey government freezes Gezi Park project	Chris Morris	http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-22902308	Olumsuz
54	15 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Turkey protests: Riot police clear Gezi Park	James Reynolds	http://www.bbc.com/news/world-europe-22923386	Olumsuz
55	16 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Police clear Istanbul's Gezi Park after Erdogan warning	James Reynolds	http://www.bbc.com/news/world-22922697	Olumsuz
56	16 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Turkey protests: Istanbul erupts as Gezi Park cleared		http://www.bbc.com/news/world-europe-22924886	Olumsuz
57	16 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Turkey protests: Istanbul erupts over Gezi Park clearance	Susana Mendonca	http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-22925208	Olumsuz
58	16 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Turkey unrest: Mass rally for Erdogan amid new clashes	Chris Morris	http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-22925619	Olumsuz
59	16 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Turkey unrest: Protesters pushed back as PM holds rally	Chris Morris	http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-22928793	Olumsuz
60	16 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Turkey unrest: 'The problem is the way they are protesting'		http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-22924823	Olumsuz
61	16 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Turkey: Anti-government protests in Ankara	Chris Morris	http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-22924567	Olumsuz
62	17 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Turkey unrest: More clashes ahead of trade union strike	Julie Peacock	http://www.bbc.com/news/world-europe-22932086	Olumsuz
63	17 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Turkey unrest: Unions call strike over crackdown	Chris Morris	http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-22930703	Olumsuz
64	17 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Turkey's strongman under scrutiny as more discontent threatens	Chris Morris	http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-22941825	Olumsuz
65	17 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Turkish government says it may use army to end protests		http://www.bbc.com/news/world-europe-22938860	Olumsuz
66	20 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	New wave of peaceful protests in Turkey	Katya Adler	http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-22995036	Olumsuz
67	21 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Turkey protests: What next for protest movement?	Chris Morris	http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-22999118	Olumsuz
68	22 Haziran 2013	BBC	TV	Haber	Turkey's PM Erdogan and opponents hold mass rallies	James Reynolds	http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-23017083	Olumsuz

CNN

Sıra	Tarih	Yayın adı	Yayın türü	Yazı türü	Yazı başlığı	Yazar adı	Kaynak link	Haber niteliği
1	28 Mayıs 2013	CNN	TV	Haber	Turkish voices		http://edition.cnn.com/2014/03/28/business/gallery/turkish-voices/index.html	Nötr
2	30 Mayıs 2013	CNN	TV	Haber	Police try to break up Istanbul shopping project protest	Gul Tuysuz	http://edition.cnn.com/2013/05/30/world/meast/istanbul-protests/index.html	Olumsuz
3	2 Haziran 2013	CNN	TV	Haber	For a third day, police, protesters clash in Turkey	Ivan Watson, Gul Tuysuz	http://edition.cnn.com/2013/06/02/world/europe/turkey-protests/index.html	Olumsuz
4	3 Haziran 2013	CNN	TV	Haber	Gezi Park protests peaceful for now	Ivan Watson	http://edition.cnn.com/videos/world/2013/06/03/lkl-watson-gezi-park-istanbul-protests.cnn	Olumsuz
5	4 Haziran 2013	CNN	TV	Haber	What's driving unrest and protests in Turkey?	Jethro Mullen, Susannah Cullinane	http://edition.cnn.com/2013/06/03/world/europe/turkey-conflict-explainer/	Olumsuz
6	4 Haziran 2013	CNN	TV	Yorum	Is Gezi Park Turkey's Tahrir Square?	Lesley Abdela	http://edition.cnn.com/2013/06/03/opinion/abdela-turkey-women/index.html	Olumsuz
7	4 Haziran 2013	CNN	TV	Haber	Turkey's Erdogan: Successful leader or 'dictator'?	Ivan Watson, Josh Levs	http://edition.cnn.com/2013/06/04/world/europe/turkey-erdogan/index.html	Olumsuz
8	4 Haziran 2013	CNN	TV	Haber	Turkish protesters decry 'unprecedented violence'	Ivan Watson, Gul Tuysuz	http://edition.cnn.com/2013/06/03/world/europe/turkey-protests/index.html	Olumsuz
9	4 Haziran 2013	CNN	TV	Haber	Police crackdown triggers anti-government riots	Ivan Watson, Gul Tuysuz	http://edition.cnn.com/2013/06/01/world/europe/turkey-protests/index.html	Olumsuz
10	4 Haziran 2013	CNN	TV	Haber	Report: Court to hear case at center of Istanbul protests	Gul Tuysuz	http://edition.cnn.com/2013/05/31/world/meast/istanbul-protests/index.html	Olumsuz
11	5 Haziran 2013	CNN	TV	Haber	Turkish authorities arrest social media users; calls for Erdogan to resign continue	Michael Pearson, Gul Tuysuz	http://edition.cnn.com/2013/06/05/world/europe/turkey-protests/index.html	Olumsuz
12	5 Haziran 2013	CNN	TV	Haber	Amid tear gas and rubble, protesters in Turkey remain defiant	Oliver Joy	http://edition.cnn.com/2013/06/05/world/europe/turkey-protesters-voices/index.html	Olumsuz
13	5 Haziran 2013	CNN	TV	Haber	Unions join forces with Turkish protesters	Ben Wedeman, Gul Tuysuz	http://edition.cnn.com/2013/06/04/world/europe/turkey-protests/index.html	Olumsuz
14	5 Haziran 2013	CNN	TV	Haber	Crowdfunding buys $60,000 N.Y. Times ad		http://money.cnn.com/video/news/2013/06/05/n-cmr-turkey-protests-crowdfunding.cnnmoney/index.html	Olumsuz
15	5 Haziran 2013	CNN	TV	Haber	Turkish protesters crowdfund for NYT ad	Alanna Petroff	http://money.cnn.com/2013/06/05/technology/social/turkey-crowdfunding-nyt/index.html	Olumsuz
16	7 Haziran 2013	CNN	TV	Haber	Beyond the riot zone: Why Taksim Square matters to Turks	Susannah Cullinane	http://edition.cnn.com/2013/06/07/world/europe/turkey-taksim-square-symbol/index.html	Olumsuz
17	7 Haziran 2013	CNN	TV	Haber	Erdogan defends handling of protests	Ivan Watson, Gul Tuysuz	http://edition.cnn.com/2013/06/07/world/europe/turkey-protests/index.html	Olumsuz
18	7 Haziran 2013	CNN	TV	Haber	Amid protests, Erdogan returns to Turkey	Ivan Watson, Gul Tuysuz	http://edition.cnn.com/2013/06/06/world/europe/turkey-protests/index.html	Olumsuz
19	9 Haziran 2013	CNN	TV	Yorum	From victim to villain: Erdogan's unfinished transformation	Kerem Oktem, Karabekir Akkoyunlu	http://edition.cnn.com/2013/06/09/world/europe/opinion-oktem-akkoyunlu-turkey-erdogan/index.html	Olumsuz
20	9 Haziran 2013	CNN	TV	Haber	Turkey's Erdogan to protesters: 'Even patience has an end'	Gul Tuysuz, Dana Ford	http://edition.cnn.com/2013/06/09/world/europe/turkey-protests/index.html	Olumsuz
21	11 Haziran 2013	CNN	TV	Haber	Investors losing patience with Turkey	Alanna Petroff	http://money.cnn.com/2013/06/11/investing/turkey-protests-investing/index.html	Olumsuz
22	11 Haziran 2013	CNN	TV	Haber	Protester: Park belongs to the people	Arwa Damon	http://edition.cnn.com/videos/world/2013/06/11/tsr-damon-turkish-protest-activist-interview-tona.cnn	Olumsuz
23	12 Haziran 2013	CNN	TV	Haber	Turkey looks for 'legitimate protesters'	Christiane Amanpour	http://edition.cnn.com/2013/06/11/world/europe/turkey-amanpour/index.html	Olumsuz
24	12 Haziran 2013	CNN	TV	Haber	Tear gas, fire, stun grenades: Chaos in Istanbul as police, protesters clash	Greg Botelho, Nick Paton Walsh, Gul Tuysuz	http://edition.cnn.com/2013/06/11/world/europe/turkey-protests/index.html	Olumsuz
25	12 Haziran 2013	CNN	TV	Haber	Turkey's challenge: Find compromise before violence expands	Josh Levs, Ben Brumfield, Gul Tuysuz	http://edition.cnn.com/2013/06/12/world/europe/turkey-protests/index.html	Olumsuz
26	12 Haziran 2013	CNN	TV	Yorum	Past and future collide in Turkey clashes	David Perry	http://edition.cnn.com/2013/06/11/opinion/perry-turkey/index.html	Olumsuz
27	13 Haziran 2013	CNN	TV	Haber	Tear gas abates, music fills Turkey's Gezi Park	Ben Brumfield	http://edition.cnn.com/2013/06/13/world/europe/turkey-gezi-park-piano/index.html	Olumsuz
28	13 Haziran 2013	CNN	TV	Haber	Turkish prime minister to meet for first time with protest leaders	Michael Martinez, Ben Brumfield, Gul Tuysuz	http://edition.cnn.com/2013/06/13/world/europe/turkey-protests/index.html	Olumsuz

29	13 Haziran 2013	CNN	TV	Haber	Is Istanbul safe for tourists?	Talya Arditi	http://edition.cnn.com/2013/06/12/travel/istanbul-riots-tourism/index.html	Olumsuz
30	14 Haziran 2013	CNN	TV	Haber	In concession, Erdogan halts Istanbul park plans, for now	Joe Sterling, Ben Brumfield, Gul Tuysuz	http://edition.cnn.com/2013/06/14/world/europe/turkey-protests/index.html	Olumsuz
31	15 Haziran 2013	CNN	TV	Haber	Security forces fired tear gas at crowd		http://edition.cnn.com/videos/world/2013/06/15/cnni-sweeney-intv-turkey-riots.cnn	Olumsuz
32	16 Haziran 2013	CNN	TV	Haber	Turkish forces clear Istanbul park	Tom Watkins, Ian Lee, Gul Tuysuz	http://edition.cnn.com/2013/06/15/world/europe/turkey-protests/index.html	Olumsuz
33	17 Haziran 2013	CNN	TV	Haber	Clashes, chaos erupt at Ankara gathering for slain protester	Ian Lee, Antonia Mortensen, Gul Tuysuz	http://edition.cnn.com/2013/06/16/world/europe/turkey-protests/index.html	Olumsuz
34	19 Haziran 2013	CNN	TV	Analiz	A new age of protests	Frida Ghitis	http://edition.cnn.com/2013/06/19/opinion/ghitis-turkey-protests/index.html	Olumsuz
35	19 Haziran 2013	CNN	TV	Haber	Demonstrations in Turkey		http://edition.cnn.com/2013/06/01/world/gallery/turkey-protests/index.html	Nötr
36	19 Haziran 2013	CNN	TV	Haber	Turkish demonstrators plan next moves		http://edition.cnn.com/2013/06/19/world/europe/turkey-protests/index.html	Olumsuz
37	19 Haziran 2013	CNN	TV	Haber	Hundreds of Turks emulate 'Standing Man' in protest	Gul Tuysuz, Karl Penhaul, Ian Lee	http://edition.cnn.com/2013/06/18/world/europe/turkey-protests/index.html	Olumsuz
38	24 Haziran 2013	CNN	TV	Haber	Ankara mayor's BBC spy claims spark hashtag war	Ivan Watson, Gul Tuysuz	http://edition.cnn.com/2013/06/24/world/europe/turkey-gokcek-hashtag/index.html	Olumsuz
39	1 Temmuz 2013	CNN	TV	Haber	Demonstration in Istanbul after death of young protester	Gul Tuysuz, Ibrahim Karci	http://edition.cnn.com/2013/06/29/world/europe/turkey-protest/index.html	Olumsuz

THE NEW YORK TIMES

Sıra	Tarih	Yayın adı	Yayın türü	Yazı türü	Yazı başlığı	Yazar adı	Kaynak link	Haber niteliği
1	1 Haziran 2013	The New York Times	Gazete	Haber	Peaceful Protest Over Istanbul Park Turns Violent as Police Crack Down	TIM ARANGO, CEYLAN YEGINSU	http://www.nytimes.com/2013/06/01/world/europe/police-attack-protesters-in-istanbuls-taksim-square.html	Olumsuz
2	3 Haziran 2013	The New York Times	Gazete	Haber	Add Tear Gas and Stir: Images of Police Brutality Fuel Anger in Turkey	ROBERT MACKEY	http://thelede.blogs.nytimes.com/2013/06/03/add-tear-gas-and-stir-images-of-police-brutality-fuel-anger-in-turkey/	Olumsuz
3	4 Haziran 2013	The New York Times	Gazete	Yorum	Turkey’s Authoritarian Turn	SEYLA BENHABIB	http://www.nytimes.com/2013/06/04/opinion/turkeys-authoritarian-turn.html	Olumsuz
4	5 Haziran 2013	The New York Times	Gazete	Yorum	When an Ally Treats Protests Harshly		http://www.nytimes.com/roomfordebate/2013/06/05/when-an-ally-treats-protests-harshly	Olumsuz
5	5 Haziran 2013	The New York Times	Gazete	Haber	Civil Disobedience on a Turkish Game Show	ROBERT MACKEY	http://thelede.blogs.nytimes.com/2013/06/05/civil-disobedience-on-a-turkish-game-show/	Olumsuz
6	5 Haziran 2013	The New York Times	Gazete	Haber	Protests Erupt Across Turkey	MICHAEL GONCHAR	http://learning.blogs.nytimes.com/2013/06/05/protests-erupt-across-turkey/	Olumsuz
7	5 Haziran 2013	The New York Times	Gazete	Haber	Park Defender Helped Set Off Turkey’s Crisis	TIM ARANGO	http://www.nytimes.com/2013/06/05/world/europe/istanbul-protests-started-over-trees.html	Olumsuz
8	5 Haziran 2013	The New York Times	Gazete	Haber	Turkish Official Apologizes for Force Used at Start of Riots	SEBNEM ARSU	http://www.nytimes.com/2013/06/05/world/europe/turkey-riots.html	Olumsuz
9	6 Haziran 2013	The New York Times	Gazete	Yorum	The Green Roots of Turkey's Urban Unrest	ANDREW C. REVKIN	http://dotearth.blogs.nytimes.com/2013/06/06/the-green-roots-of-turkeys-urban-unrest/	Olumsuz
10	6 Haziran 2013	The New York Times	Gazete	Haber	Protest Group Gives Turkish Official a List of Demands	SEBNEM ARSU	http://www.nytimes.com/2013/06/06/world/europe/turkey-protests.html	Olumsuz
11	7 Haziran 2013	The New York Times	Gazete	Haber	The Plan to Change Taksim Square		http://query.nytimes.com/search/sitesearch/?action=click&contentCollection=Europe&region=TopBar&WT.nav=searchWidget&module=SearchSubmit&pgtype=article#/gezi/from20130527to20130702/	Nötr
12	7 Haziran 2013	The New York Times	Gazete	Haber	Turkish Leader Says Razing of Istanbul Park Will Proceed	TIM ARANGO, SEBNEM ARSU	http://www.nytimes.com/2013/06/07/world/asia/turkish-leader-says-razing-of-park-to-proceed.html	Olumsuz
13	8 Haziran 2013	The New York Times	Gazete	Yorum	Urban Trees as Triggers, From Istanbul to Oregon	ANDREW C. REVKIN	http://dotearth.blogs.nytimes.com/2013/06/08/urban-trees-as-triggers-from-istanbul-to-oregon/	Olumsuz
14	8 Haziran 2013	The New York Times	Gazete	Haber	In Istanbul’s Heart, Leader’s Obsession, Perhaps Achilles’ Heel	MICHAEL KIMMELMAN	http://www.nytimes.com/2013/06/08/world/europe/in-istanbuls-taksim-square-an-achilles-heel.html	Olumsuz
15	11 Haziran 2013	The New York Times	Gazete	Haber	Turkish Leader Agrees to Meet Protest Organizers	SEBNEM ARSU	http://www.nytimes.com/2013/06/11/world/middleeast/turkish-leader-agrees-to-meet-protest-organizers.html	Olumsuz

16	12 Haziran 2013	The New York Times	Gazete	Yorum	The Children of Taksim	ANDREW FINKEL	http://latitude.blogs.nytimes.com/2013/06/12/the-children-of-taksim/	Olumsuz
17	12 Haziran 2013	The New York Times	Gazete	Haber	Turkish Police and Protesters Clash in Square	TIM ARANGO, SEBNEM ARSU, CEYLAN YEGINSU	http://www.nytimes.com/2013/06/12/world/europe/disputed-square-in-istanbul-turkey.html	Olumsuz
18	13 Haziran 2013	The New York Times	Gazete	Haber	Kurds Uneasy About Turkish Protests	HARVEY MORRIS	http://rendezvous.blogs.nytimes.com/2013/06/13/kurds-uneasy-about-turkish-protests/	Olumsuz
19	13 Haziran 2013	The New York Times	Gazete	Haber	A Potential Casualty of Turkey's Crackdown: European Union Membership	DAN BILEFSKY	http://www.nytimes.com/2013/06/13/world/europe/a-potential-casualty-of-turkeys-crackdown-european-union-membership.html	Olumsuz
20	13 Haziran 2013	The New York Times	Gazete	Haber	Turkish Leader Offers Referendum on Park at Center of Protests	SEBNEM ARSU, CEYLAN YEGINSU	http://www.nytimes.com/2013/06/13/world/europe/taksim-square-protests-istanbul-turkey.html	Olumsuz
21	14 Haziran 2013	The New York Times	Gazete	Haber	Inside Istanbul's Taksim Square		http://www.nytimes.com/interactive/2013/06/14/world/europe/taksim-scenes.html?_r=0	Olumsuz
22	14 Haziran 2013	The New York Times	Gazete	Haber	Turkish Protesters Say Talks Lead to a Tentative Agreement	TIM ARANGO	http://www.nytimes.com/2013/06/14/world/europe/turkish-leader-gives-final-warning-to-park-protesters.html	Olumsuz
23	14 Haziran 2013	The New York Times	Gazete	Yorum	Turkey's Growing Pains	GRAHAM E. FULLER	http://www.nytimes.com/2013/06/14/opinion/global/turkeys-growing-pains.html	Olumsuz
24	15 Haziran 2013	The New York Times	Gazete	Haber	Police Storm Park in Istanbul, Setting Off a Night of Chaos	TIM ARANGO, SEBNEM ARSU, CEYLAN YEGINSU	http://www.nytimes.com/2013/06/16/world/europe/protesters-in-turkey.html	Olumsuz
25	15 Haziran 2013	The New York Times	Gazete	Haber	Protesters Find Refuge in Hotel	SEBNEM ARSU	http://www.nytimes.com/video/multimedia/100000002283463/the-divan-hotel.html	Olumsuz
26	15 Haziran 2013	The New York Times	Gazete	Haber	Some Protesters in Turkey Disavow Agreement With Premier to End Park Sit-In	CEYLAN YEGINSU, TIM ARANGO	http://www.nytimes.com/2013/06/15/world/europe/some-protesters-in-turkey-disavow-agreement-with-premier-to-end-park-sit-in.html	Olumsuz
27	15 Haziran 2013	The New York Times	Gazete	Haber	Music in Istanbul Is Intermission for a Protest	SEBNEM ARSU	http://www.nytimes.com/2013/06/15/arts/music/music-in-istanbul-is-intermission-for-a-protest.html	Olumsuz
28	15 Haziran 2013	The New York Times	Gazete	Haber	A Precarious Olympic Bid for Istanbul	CHRISTOPHER CLAREY	http://www.nytimes.com/2013/06/15/sports/A-Precarious-Olympic-Bid-for-Istanbul.html	Olumsuz
29	16 Haziran 2013	The New York Times	Gazete	Haber	At Gezi Park, Tear Gas and Water Cannons		http://www.nytimes.com/slideshow/2013/06/16/world/europe/16turkey.html?_r=0	Olumsuz
30	16 Haziran 2013	The New York Times	Gazete	Haber	Amid Turmoil in Turkey, Musician Loses Piano	SEBNEM ARSU	http://artsbeat.blogs.nytimes.com/2013/06/16/amid-turmoil-in-turkey-musician-loses-piano/	Olumsuz
31	17 Haziran 2013	The New York Times	Gazete	Haber	Defenders of Public Spaces Take Inspiration From Turkish Protests	HARVEY MORRIS	http://rendezvous.blogs.nytimes.com/2013/06/17/public-space-defenders-take-inspiration-from-turkey/	Olumsuz
32	17 Haziran 2013	The New York Times	Gazete	Yorum	Turkey's False Nostalgia	EDHEM ELDEM	http://www.nytimes.com/2013/06/17/opinion/turkeys-false-nostalgia.html	Olumsuz
33	17 Haziran 2013	The New York Times	Gazete	Haber	Turkey Expands Violent Reaction to Street Unrest	TIM ARANGO, SEBNEM ARSU, CEYLAN YEGINSU	http://www.nytimes.com/2013/06/17/world/europe/turkey.html	Olumsuz
34	18 Haziran 2013	The New York Times	Gazete	Haber	Advice to Visit Turkey Cautiously	EMILY BRENNAN	http://intransit.blogs.nytimes.com/2013/06/18/advice-to-visit-turkey-cautiously/?mtrref=query.nytimes.com&gwh=755F48BB0AED022047554F265D95480F&gwt=pay	Olumsuz
35	19 Haziran 2013	The New York Times	Gazete	Yorum	Postcard From Turkey	THOMAS L. FRIEDMAN	http://www.nytimes.com/2013/06/19/opinion/friedman-postcard-from-turkey.html?mtrref=query.nytimes.com&gwh=B4957D5A788C0048F99FEA907AB1D742&gwt=pay&assetType=opinion	Olumsuz
36	20 Haziran 2013	The New York Times	Gazete	Haber	Turkish Liberals Turn Their Backs on Erdogan	TIM ARANGO	http://www.nytimes.com/2013/06/20/world/europe/turkish-liberals-turn-their-backs-on-erdogan.html	Olumsuz
37	21 Haziran 2013	The New York Times	Gazete	Haber	The Civics of Civility	ANDREW FINKEL	http://latitude.blogs.nytimes.com/2013/06/21/the-civics-of-civility/	Olumsuz
38	22 Haziran 2013	The New York Times	Gazete	Haber	Police Use Water Cannons on Istanbul Protesters	SEBNEM ARSU	http://www.nytimes.com/2013/06/23/world/europe/police-use-water-cannons-on-istanbul-protesters.html	Olumsuz
39	23 Haziran 2013	The New York Times	Gazete	Haber	Mosque Dream Seen at Heart of Turkey Protests	TIM ARANGO	http://www.nytimes.com/2013/06/24/world/europe/mosque-dream-seen-at-heart-of-turkey-protests.html	Olumsuz
40	24 Haziran 2013	The New York Times	Gazete	Yorum	From 'No' to 'Go'	Roger Cohen	http://www.nytimes.com/2013/06/25/opinion/global/roger-cohen-from-no-to-go.html	Olumsuz
41	28 Haziran 2013	The New York Times	Gazete	Haber	From Marginal March To Mass Movement	ANDREW FINKEL	http://latitude.blogs.nytimes.com/2013/06/28/from-marginal-march-to-mass-movement/	Olumsuz
42	30 Haziran 2013	The New York Times	Gazete	Haber	Protests Squelched, Gay Rights March Brings Many in Turkey Back to the Streets	SEBNEM ARSU	http://www.nytimes.com/2013/07/01/world/europe/protests-squelched-gay-rights-march-brings-many-in-turkey-back-to-the-streets.html	Olumsuz

AL JAZEERA

Sıra	Tarih	Yayın adı	Yayın türü	Yazı türü	Yazı başlığı	Yazar adı	Kaynak link	Haber niteliği
1	1 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Haber	Turkey protests rage for second day		http://www.aljazeera.com/news/europe/2013/06/20136162539347599.html	Olumsuz
2	1 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Haber	Turkey arrests anti-government protesters		http://www.aljazeera.com/news/europe/2013/05/2013531112443894367.html	Olumsuz
3	2 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Haber	Turkey braces for third day of protests		http://www.aljazeera.com/news/europe/2013/06/2013624472314251.html	Olumsuz
4	2 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Haber	Turkey counts cost of mass protests		http://www.aljazeera.com/news/europe/2013/06/20136265739369631.html	Olumsuz
5	2 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Haber	Protesters return to Turkey's Taksim Square		http://www.aljazeera.com/news/europe/2013/06/201362115317560971.html	Olumsuz
6	2 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Haber	Mass protests rage on in Turkey		http://www.aljazeera.com/news/europe/2013/06/20136205646707974.html	Olumsuz
7	2 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Haber	Turkey police crack down on protests		http://www.aljazeera.com/news/europe/2013/06/201361133525128709.html	Olumsuz
8	2 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Yorum	The last tree or the final straw?	Kumi Naidoo	http://www.aljazeera.com/indepth/opinion/2013/06/201361204546650196.html	Olumsuz
9	3 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Haber	Turkey protesters clash with police		http://www.aljazeera.com/news/europe/2013/06/201362154321332333.html	Olumsuz
10	4 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Haber	Insulting the Turkish nation	Belen Fernandez	http://www.aljazeera.com/indepth/opinion/2013/06/20136415145190720.html	Olumsuz
11	4 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Haber	Tweeting Turks sidestep mainstream media	Oray Egin	http://www.aljazeera.com/indepth/features/2013/06/20136482946191873.html	Olumsuz
12	4 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Haber	Workers strike in support of Turkey protests		http://www.aljazeera.com/news/europe/2013/06/20136464616805636.html	Olumsuz
13	4 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Haber	Strike called to back Turkey protests		http://www.aljazeera.com/news/europe/2013/06/2013643525113984.html	Olumsuz
14	5 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Haber	What inspires Turkey's protest movement?	Umut Uras	http://www.aljazeera.com/indepth/features/2013/06/20136513414495277.html	Olumlu
15	5 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Haber	Turkey deputy PM sorry for 'excessive force'		http://www.aljazeera.com/news/europe/2013/06/20136411194960897.html	Nötr
16	5 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Yorum	From Tahrir to Taksim Square	Marwa Maziad	http://www.aljazeera.com/indepth/opinion/2013/06/201365145126950165.html	Olumsuz
17	6 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Haber	Turkey protests continue despite apology		http://www.aljazeera.com/news/europe/2013/06/20136551212442132.html	Olumsuz
18	6 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Haber	Turkey PM to continue with Istanbul park plan		http://www.aljazeera.com/news/europe/2013/06/201366142328615141.html	Olumsuz
19	6 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Haber	Turkey frees protesters detained over tweets		http://www.aljazeera.com/video/europe/2013/06/20136661457648298.html	Nötr

20	7 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Haber	Turkey PM calls for end to protests		http://www.aljazeera.com/news/europe/2013/06/20136705734678575.html	Olumlu
21	8 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Haber	Turkey PM says he welcomes democratic demands		http://www.aljazeera.com/news/europe/2013/06/20136714284396420 3.html	Olumlu
22	9 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Haber	Tear gas returns to Turkey protests		http://www.aljazeera.com/news/europe/2013/06/20136812191013715 7.html	Olumsuz
23	10 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Haber	Turkey's prime minister berates protesters		http://www.aljazeera.com/news/europe/2013/06/20136923825823851.html	Olumsuz
24	10 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Haber	Turkey protesters reject political labels		http://www.aljazeera.com/video/europe/2013/06/20136101555504836 98.html	Olumsuz
25	10 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Haber	Turkish PM calls for pro-government rallies		http://www.aljazeera.com/news/europe/2013/06/20136972552978418.html	Olumsuz
26	11 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Haber	In Pictures: The battle for Taksim Square		http://www.aljazeera.com/indepth/inpictures/2013/06/20136111622149337 67.html	Olumsuz
27	11 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Haber	Turkish police storm Taksim Square		http://www.aljazeera.com/news/europe/2013/06/20136118241865407.html	Olumsuz
28	11 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Haber	Turkey's conservatives coalesce under Erdogan	Umut Uras	http://www.aljazeera.com/indepth/features/2013/06/20136118459021 84.html	Olumlu
29	11 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Haber	Turkey's PM to meet protest leaders		http://www.aljazeera.com/news/europe/2013/06/20136102326282322 30.html	Olumsuz
30	11 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Haber	Erdogan's conservative shift draws fire	Tom A Peter	http://www.aljazeera.com/indepth/features/2013/06/20136101425752952 8.html	Olumsuz
31	12 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Yorum	Taksim Square is not Tahrir Square	Ali Murat Yel, Alparslan Nas	http://www.aljazeera.com/indepth/opinion/2013/06/20136127252695858 4.html	Olumlu
32	12 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Haber	Turkish police force protesters out of square		http://www.aljazeera.com/news/europe/2013/06/20136112254393143 4.html	Olumsuz
33	12 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Haber	Turkish president seeks talks with protesters		http://www.aljazeera.com/news/europe/2013/06/20136121550136456 29.html	Olumsuz
34	12 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Haber	Police move in to clear Istanbul square		http://www.aljazeera.com/news/europe/2013/06/20136111124591669 6.html	Olumsuz
35	13 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Haber	Turkey may consider referendum on park plan		http://www.aljazeera.com/news/europe/2013/06/20136131415632550.html	Olumsuz
36	13 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Haber	Turkish PM in 'last warning' to protesters		http://www.aljazeera.com/news/europe/2013/06/20136131412266429 5.html	Olumsuz
37	13 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Haber	Turks sharply split over protest movement	Umut Uras	http://www.aljazeera.com/indepth/features/2013/06/20136131164942888 8.html	Olumlu
38	13 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Haber	Turkey mulls referendum on Taksim park plan		http://www.aljazeera.com/news/europe/2013/06/20136121911017477 0.html	Olumsuz
39	13 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Yorum	Why Turks are good at protesting	Zeynep Zileli	http://www.aljazeera.com/indepth/opinion/2013/06/20136111338874718 4.html	Olumsuz
40	14 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Haber	Turkish PM meets activists and artists		http://www.aljazeera.com/news/europe/2013/06/20136131647599718 23.html	Olumsuz

41	14 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Haber	Turkish PM to delay Istanbul park project		http://www.aljazeera.com/news/europe/2013/06/201361464258658995.html	Olumsuz
42	14 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Yorum	The contest to define Turkey	Galip Dalay	http://www.aljazeera.com/indepth/opinion/2013/06/201361274621908186.html	Olumsuz
43	15 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Haber	Turkey protesters refuse to leave Gezi Park		http://www.aljazeera.com/news/europe/2013/06/201361585657518701.html	Olumsuz
44	15 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Haber	Turkey protesters ponder reply to park delay		http://www.aljazeera.com/news/europe/2013/06/201361553720215523.html	Olumsuz
45	15 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Haber	Turkey's Erdogan issues sit-in deadline		http://www.aljazeera.com/news/europe/2013/06/201361515165159158879.html	Olumsuz
46	16 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Haber	Turkish police clear Istanbul sit-in		http://www.aljazeera.com/news/europe/2013/06/201361517304047 3874.html	Olumsuz
47	16 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Haber	Police and protesters clash in Istanbul		http://www.aljazeera.com/news/europe/2013/06/201361614242853714.html	Olumsuz
48	17 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Yorum	Analysis: Turkey tumult and its consequences	Justin Vela	http://www.aljazeera.com/indepth/features/2013/06/20136171342515297 23.html	Olumsuz
49	17 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Haber	Police and protesters clash in Istanbul		http://www.aljazeera.com/news/europe/2013/06/201361615511023560 8.html	Olumsuz
50	18 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Haber	Turkey threatens to deploy army to end unrest		http://www.aljazeera.com/news/europe/2013/06/201361742432736655.html	Olumsuz
51	19 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Haber	Scores detained in Turkey police swoop		http://www.aljazeera.com/news/europe/2013/06/20136187192113371.html	Olumsuz
52	19 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Haber	Attack on Al Jazeera camera crew condemned		http://www.aljazeera.com/news/europe/2013/2013/06/20136197251285742.html	Olumsuz
53	22 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Haber	Turkish protesters accused of terror links		http://www.aljazeera.com/news/europe/2013/06/201362216245060913.html	Olumsuz
54	23 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Haber	Turkish riot police break up protest rallies		http://www.aljazeera.com/news/europe/2013/06/201362224322122952.html	Olumsuz
55	24 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Yorum	The odour of Gezi: On the dangers of crass populism	Umut Ozkirimli	http://www.aljazeera.com/indepth/opinion/2013/06/201362495929920667.html	Olumsuz
56	24 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Haber	Meeting Ahmet Davutoglu		http://www.aljazeera.com/indepth/features/2013/06/201362312398106923.html	Nötr
57	26 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Haber	Many detained in Turkey police raids		http://www.aljazeera.com/news/europe/2013/06/20136258142638888.html	Olumsuz
58	28 Haziran 2013	Al Jazeera	TV	Yorum	Gezi Park: Revolutionary ethos and the hope of history being a bad teacher	Richard Falk	http://www.aljazeera.com/indepth/opinion/2013/06/201362884215605712.html	Olumsuz